

SZENTPÉTERVÁR ÉKKÖVE

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:
The Jewel of St. Petersburg by Kate Furnivall 2010 All rights reserved!

Fordította: Aranyi Gábor

A szerző magyar nyelven megjelent művei:

Az orosz szerető

A vörös sál

Lydia titka

ISBN 978-963-635-382-7 ISSN 2061-4454

Hungarian edition © by I.P.C. Könyvek Kft., Budapest, 2010

Kiadja az I.P.C. Könyvek Kft.

IPC MIRROR Könyvek

Felelős kiadó: az I.P.C. Könyvek Kft. igazgatója

A kötet kiadásában közreműködött a Novivion Trade S.A.

Felelős szerkesztő: Varga Mónika

Szerkesztő: Fülöp Ildikó

A szerkesztő munkatársa: Maros Edit

Borítóterv: Popovics Ferenc

Nyomdai munkálatok: Kinizsi Nyomda Kft., Debrecen

Felelős vezető: Bördös János igazgató

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Mély hálával tartozom Jo Dickinsonnak a könyv születése során mutatott türelméért és jó meglátásaiért, annak ellenére, hogy ő maga is szülni távozott, valamint a csapatának a Little Brown Kiadónál, különösképp Caroline Hognak, aki olyan könnyedén beugrott a helyére. Külön köszönet illeti Emma Stonexet érzékenységeért és a kézirat finomításában tanúsított lenyűgöző szakértelméért.

Hálás köszönet ügynökömnek, Teresa Chrisnek a folyamatos útmutatásért és szokásos figyelmeségéért. Köszönet Elena Shifrinának is az orosz nyelvvel kapcsolatban nyújtott lelkes segítségéért és Susan Clarknak a zenei tanácsokért. Hálával tartozom Marian Churchwardnak, amiért olvasható kéziratná változtatta a kaparásomat és megosztotta velem a csokoládés kekszét. Mint mindig, köszönet brixhami barátaimnak, amiért merlot-val itattak és meghallgatták panaszaimat.

Hatalmas köszönet a férjemnek, Normannek a bátorításért, megértéséért és különösképp remek ötleteiért.

ELSŐ FEJEZET

Tesovo, Oroszország, 1910. június Valentina Ivanova nem akart meghalni. Nem itt és nem most. És nem így. Koszos lábakkal, kócos hajjal és úgy, hogy az élete még csak nemrég vette kezdetét. Lenézett az ujjaira az erdő homályos, zöld derengésében és meglepetten látta, mennyire rezzenéstelenek. A lelkében reszketett.

Mindig is inkább a kezekre figyelt az arcok helyett, mert annyival beszédesebbek voltak. Az emberek néha nagyon is jól kordában tartják az arcukat, de a kezeikről megfélemedeznek. Az ő kezei kicsik voltak, viszont erősek és rugalmasak a sokórányi zongorázástól. De mire ment most ezzel? Életében először megtapasztalta, mit művel az ember elméjével a valódi veszély, ahogy a pusztá félélem megdermesztette az agya tekervényeit.

Elfuthatott vagy elrejtőzhetett volna. Vagy úgy is maradhatott, ahogy volt, egy ezüst nyírfá törzséhez simulva és várva, amíg rátalálnak.

Sötét alakok suhantak fáról fára. Elnyelte őket a körülöttük elterülő, komor, hatalmas erdő. Most nem látta és nem is hallotta őket, de tudta, hogy a közelben vannak. Úgy váltak láthatatlanná, mint a bogarak a fák kérgei alatt, de ahányszor csak az egyik vagy másik oldalra kapta a fejét, mozgást látott a szeme sarkában. Egy-egy halvány, titokzatos suhanást. Rövid villanások törték meg a félhomályt.

Kik lehettek ezek az emberek? Puska volt náluk, de nem tűntek vadászoknak. Miféle vadászok viseltek volna fekete csuklyát? Miféle vadászok hordtak maszkot keskeny vágással a szemeiknél és recés szélű nyílással a szájuk előtt?

Reszketett. Nagyon félt.

Mezítláb volt. Lerúgta a cipőit, miután a mezőkön keresztül felfutott az emelkedőn. Az ég még mindig sötét volt, mikor kikelt az ágyból. Nem törődött a hajtúkkal és csatokkal, a kesztyűvel, kalappal és megannyi kellékkal, amiket az anyja szerint egy fiatal hölgynek mindig viselnie kellett a szabadban. Tizenhét éves elmúlt, tehát elég idős ahhoz, hogy meg hozza a saját döntéseit. Felvett hát egy könnyű,

ujj nélküli ruhát, kilopózott a házból, felnyergelte Dashát és feljött ide, a kedvenc helyére apja vidéki birtokán. Bevette magát a sötét, komor erdő szélébe, ahonnan a tesovói hajnalt szerette nézni.

Élvezte a fekete talaj nedves, ragadós érintését meztelen talpain. A szél szétterítette hosszú, ébenfekete haját és a nyaka köré tekerte. Olyan szabadságot érzett idefönt, ami fellazított valamit mélyen a lelkében. Valamit, amit túl szorosra kötöttek. Mindig ilyen volt, amikor a család elhagyta Szentpétervárt és Tesovóba érkezett a lusta nyári hónapokra. A hosszú, fehér éjszakákon még a nap is alig vesződött azzal, hogy lebukjon a láthatár mögé.

Aztán meglátta a puskákat.

Csuklyás férfiak. Mind fekete ruhát viseltek és hangtalanul lopóztak az erdő árnyas világában. Izzadság gyűlt össze a háta mélyedésében, miközben bebújt egy fa mögé. Halk, elmosódott mormogást hallott, semmi többet. Egy ideig várt és arra összpontosított, hogy tűnjenek el. De csak akkor oszlottak szét, amikor a vörös hajnal véres ösvényeket vetett a fák közé. Nyomuk veszett. Valentina szíve nagyot dobbant a rémülettől.

Suttogás? Suttogást hallott volna a háta mögött?

Megpördült. Bepillantott az árnyak közé, de nem látott semmit.

Egy pillanattal később egy alak villant fel előtte az egyik oldalon. Sötét volt és gyors. Aztán egy másik, egyenesen előtte. Bekerítették. Hányan lehetnek? Leguggolt a talaj menti átláthatatlan ködbe és kúszva megindult a sűrű aljnövényzetben. Vékony, szürke ködfoltok tekeredtek kötélként a bokái köré és páfránylevelek értek az arcához, de meg sem állt, amíg kis híján beleütközött egy pár lábba az előtte húzódó vadcsapáson. Mozdulatlanra dermedt. Levegőt sem vett a páfrányok alatti, levelekkel borított zugában. A lábak egy pillanatra megálltak. Rémuló tekintete a nadrág térdének rosszul összevarrt foltjára meredt, de aztán a lábak tovább indultak. Bal felé fordult és tovább mászott. Ha csak az erdő szélét meg tudná találni, ahová a lovát kötötte, akkor...

Az ütés a semmiből érkezett. Egyenesen a hátán csattant. Elterült a nedves földön, majd az őt vállon ragadó kéz felé ütött, és a kézhez tartozó csuklóba mélyesztette fogait. Csontokat érzett a fogai alatt, de mélyebbre harapott és vér ízét érezte a szájában. A kéz hirtelen,

káromkodva eleresztette. Valentina gyorsan talpra ugrott, ám erős ütés csattant az arcán, ő pedig egy fatörzsnek csapódott.

– Itt van! – kiáltotta egy mély hang.

Valentina futni próbált. Szédelgett, de észrevette, hogy újabb ütés közeleg, és fél térdre zuhant. A támadó dühödten felordított, miután keze a lány arca helyett a fatörzsbe vágódott. Valentina felállt és futásnak eredt, de a talaj bizonytalan volt a léptei alatt; folyamatosan billegett, beleveszett a szürke ködbe és lángra lobbant, akárhányszor egy napsütötte részt keresztezett.

– Megállítani!

– A franca! Ostoba! *Gyermo!* Golyót neki!

Golyót?

Puskacsőben száguldó golyó hangja hasított az elméjébe. Bevetette magát egy fa mögé és látta, hogy a kezei irányíthatatlanul remegnek a hámló fakérgen.

– Várjanak! – kiáltotta.

Csend lett. A fák között csörtető testek zaja elnémult.

– Várjanak! – kiáltotta ismét.

– Gyere csak elő, ahol jól láthatunk!

– Nem kapok golyót? Mérges nevetés csattant.

– Nem kapsz golyót.

Még nem lőttek rá. Talán nem kockáztathatták meg, hogy lármát csapjanak. Idekint, a nyílt terepen a hang messzire terjedt. Valentina nyelni próbált, de kiszáradt a torka. Ezek a férfiak nem játszadoznak. Bármit is csinálhattak, megzavarta benne őket és nem fogják hagyni, hogy csak úgy elsétáljon. Beszélnie kell velük.

– Gyerünk már! *Davaj, davaj!* – kiáltotta a mérges hang. Valentina szívverése elakadt a mellkasában, miközben kilépett a fa mögül.

Öten voltak. Öt férfi, öt puska. Csak az egyikük, a legmagasabb alak hagyta lazán a vállán a fegyverét, mintha nem számított volna rá, hogy használnia kell. A fekete maszkos arcok kifejezéstelenül meredtek a lányra, aki libabőrös lett a látványuktól. De nem lőtték le. Kezdetnek ez is megtette.

– Hiszen ez csak egy lány – gúnyolódott az egyik.

– Viszont gyors, mint a nyúl.

Hárman közelebb léptek hozzá. A teste megfeszült és felkészült a

futásra.

– Nem kell úgy megijedni, kislány, mi csak...

– Ne jöjjenek közelebb!

– Semmi értelme így heveskedni.

– Maguk illetéktelenül léptek be az apám földjére – mondta. Mintha nem is a saját hangja lett volna.

– Oroszország földje – mordult fel az egyikük – az orosz emberek tulajdona, amit ti elloptatok tőlünk.

*Csjort!*¹ Forradalmárok. A szó kiszorított minden egyéb gondolatot az agyából. A szentpétervári szalonokban történetek keringtek az ilyen alakokról, akik magukhoz akarták ragadni a hatalmat Oroszország felett, hogy kiirtsák az uralkodó osztályt. Talán éppen vele kezdik.

– Mit csinálnak itt? – kérdezte követelőző hangnemben. A legközelebb álló férfi kéjesen felnevetett.

– Élvezzük a kilátást.

Valentina elpirult. Vékony muszlinruhája a testéhez tapadt, az anyagot izzadság és ázott levelek tarkították. Védekezően keresztbe tette maga előtt a karjait és dacosan kisöpörte a haját az arcából. Hárman közelebb léptek, egyikük pedig mögé került, hogy elzárja a menekülés útját. Körbezárták. Óvatosan lélegzett. Nem láthatta az arcukat a fekete csuklyák alatt, de nyúlánk végtagjaik gyors mozdulataiból és lelkes hangjukból tudta, hogy fiatalok lehetnek. A hátra maradt két férfi idősebbnek látszott. Testesebbek voltak, távolabb álltak a fák közelében, és halkan mormogtak egymás között. A maszkjuk miatt nem látta, hogy őt nézik-e, de szemmel láthatóan a magasabbik volt a vezetőjük.

Mit kereshetnek itt, Tesovóban? Mire készülhetnek? El kell szabadulnia, hogy figyelmeztethesse az apját. Ketten a fiatalabbak közül egymás vállát kezdték lökdösni, mint a zsákmányon marakodó sakálók.

– Kik maguk? – kérdezte, hogy elterelje a figyelmüket.

– Mi vagyunk Oroszország igaz hangja.

¹ Az ördögbe! (orosz) (a szerk.) – Ha így van, akkor a Dumában², a parlamentben kellene felszólalniuk, nem pedig itt, egy erdei tisztáson. Mi értelme ennek?

– Egyvalami biztosan – válaszolta a legköpcösebb a három férfi közül. Megbökte a mellkasát a puskája végével.

Valentina vadul félrelökte a csövet.

– Ezt a földet elvehetik – sziszegte –, de arról ne is álmodjanak, hogy engem is elvehetnek!

A férfi – miközben két társa harsány nevetésben tört ki – levette az övet a derekáról, az egyik végét az ökle köré csavarta és fenyegetően megrázta a csatját.

– Szuka!

Valentina szíve a torkában dobogott. Érezte az orrában a férfi haragját. Keserű szaga volt a friss, reggeli levegőben.

– Kérem! – szólította meg a fák között álló magas férfit. A mozdulatlansága ijesztőbb volt, mint az emberei irányítatlan hevessége. – Kérem – mondta –, fogja vissza őket!

A férfi visszaneézett rá a csuklyája sötét redői alól, lassan megrázta a fejét és besétált az erdőbe. Valentinát egy pillanatra hatalmába kerítette a rettegés. Összeszorította a kezeit, hogy ne remegjenek. De úgy tűnt, hogy a megszólított férfi utasításokat adhatott, mert az illető, akivel az imént beszélgetett, hirtelen a Valentina mögött álló alakra mutatott.

– Te – mondta –, foglalkozz vele! A többiek utánam!

Foglalkozz vele.

Azt látta rajtuk, hogy rendesen kiképezték őket. A mérges férfi a szíjjal a kezében egyetlen szó nélkül odébbállt a társával együtt. A mögötte lévő alak céltudatosan megragadta a puskáját és megvetette kézzel varrt csizmáit a nedves talajon.

– Leülni! – parancsolta. Valentina nem mozdult.

– Leülni – mondta megint –, különben én ültetlek le! Leült.

Eltelt egy óra, talán több is. Valentina képtelen volt figyelemmel követni az idő múlását. Fájtak a tagjai és lüktetett a feje. Ahányszor csak mozogni próbált vagy meg akart szólalni, az őr elégedetlen

² én alakult meg Szentpéterváron. Az orosz duma szó jelentése: gondolat, gondolkodás, (a szerk.)

hangot hallatott és a puskája végével megbökte ott, ahol éppen érte: a bordái között, a vállán, a karján vagy a tarkóján. De nem lőtte le.

Valentina ebbe a halvány reménysugárba kapaszkodott.

Mit csinálhatnak a többiek? A kérdés visszhangot vert az elméjében és ezerféle válasz fogalmazódott meg gondolatai között.

Akár tolvajok is lehetnek. Olyan hevesen imádkozott, hogy ne az apja házáat akarják kirabolni, hogy szinte meg is győzte magát, hogy nem így van. Talán azért voltak itt, hogy ellopják az antik festményeket, aranszobrokat, keleti faragásokat és az anyja ékszereit. Már próbálkoztak ilyesmivel korábban is, akár most is ez lehetett a helyzet. De miféle tolvajok várnák meg, amíg felkel a nap? Kik lehetnek annyira ostobák, hogy akkor törjenek be a házba, amikor a szolgák már talpon vannak, és a szobákban sürgölődnek?

Felhúzta a térdeit a mellkasához és rátette az állát, mire a férfi a gerincébe bökött a puskával. Óvatosan a sarkai mögé húzott egy követ. Átkarolta a lábszárait és reszketni kezdett a ködöt szétfújó szélben. Nem azért, mert fázott, hanem mert meg volt rémülve. Aggódott a szüleiért és a húgáért, Kátyáért. Mostanában kelhetek ki az ágyukból, a Tesovo körül ólálkodó fekete csuklyásokról mit sem sejtve. Kátya még csak tizenhárom éves, egy kis szőke energiagombóc, aki valószínűleg beszökdécsel majd Valentina szobájába, hogy kikönyörögjön egy közös fürdést a pataokban reggeli után, a Tesovóban töltött első napon. Az anyja szeretett reggel a szobájában maradni, de a Papa csökönyösen ragaszkodott a pontos reggelihez. Biztosan a bajuszát piszkálgatja és a zsebórájára pillantgat, hogy hol késik már a legidősebb lánya.

Légy óvatos, Papa!

– Maguk bolsevikok? – kérdezte hirtelen és megfeszítette magát az ütéshez.

Az ütés nem is maradt el. A nyakán érte.

– Nos? – kérdezte ismét. Bárcsak megfordulhatott volna, hogy a férfi letakart arcába nézhessen.

– Pofa be!

A második ütés erősebb volt, de legalább megszólalt az ór. Most először hallotta a hangját, amióta ráparancsolt, hogy üljön le. Nem tudta pontosan, milyen messzire guggolhatott mögötte a férfi, de nyilván egy puskahegyen belül. Egészen idáig engedelmes volt, már biztosan lankadt valamelyest a férfi figyelme. De ha téved... Nem

akart erre gondolni. Muszáj volt kartávolságba csálnia magához.

– Tudja, hogy az apám kicsoda?

A puska az állkapcsa oldalába csapódott, csaknem letekerve a fejét a nyakáról.

– Hogy a pokolba ne tudnám? Azt hiszed, holmi ostoba parasztok vagyunk?

– Filip Ivanov miniszter. Bizalmas tanácsadó Miklós cár kormányában. Segíthetne magának és a barátainak, hogy...

Ezúttal a férfi a tarkójához emelte a puska végét és addig nyomta, amíg a feje a térdeihez nem szorult.

– A te fajtádnak befellegzett – sziszegte. A lány érezte forró leheletét megsebzett tarkóján. – Abba a földbe taposunk bele titeket, amit tőlünk loptatok! Elegünk van már, hogy rugdostok és éhezettek minket, miközben kaviárral tömiték a mohó pofátokat. Az apád egy rohadt zsarnok és megfizet a...

Valentina megragadta a követ, amit a szoknyája alatt rejtegetett. Hirtelen megpördült és a csuklya elejébe csapott vele. A férfi magas hangon felsikoltott, akár egy róka. Mielőtt meghúzhatta volna a ravaszt, a lány már el is tűnt. Berohant az ágak menedékébe, a legsötétebb árnyak közé. Hallotta, hogy a férfi utána sietett a sűrűbe, két lövés is dörrent, de mindkettő ártalmatlanul elfütyült mellette, csupán a leveleket rengette meg és leszakított pár gallyat a fákról. Egyre nőtt közöttük a távolság.

A lány a sarkain csúszva leereszkedett egy lejtőn. Kétségbeesetten igyekezett megtalálni a folyót, ami a kiutat jelentheti számára az erdőből. Sokszor irányt változtatott, amíg biztos nem lett benne, hogy lerázta üldözőjét, majd megállt és hallgatózni kezdett. Eleinte nem hallott mást, mint a saját szívverését, de fokozatosan egy másik hang is beszűrődött a tudatába: a kövek között csobogó víz halk, de minden mással összetéveszthetetlen hangja. Hirtelen megkönnyebbült, de rémületére a térdei összecusklottak alatta. Meglepetten vette észre, hogy a nedves talajon ül, olyan ijedten és gyengén, akár egy kiscica. Remegő lábakkal tápászkodott fel. Figyelmeztetnie kell az apját.

Ebből merített erőt, hogy biztosabb lábakon haladjon tovább. Hamarosan megtalálta a folyót és megindult a part mentén futó,

keskeny ösvényen. Gondolatok csapongtak az agyában. Ha ezek a csuklyás férfiak valóban forradalmárok voltak, mi lehetett a tervük? Csupán bujkáltak a tesovói erdőben, vagy kifejezett céllal jöttek ide? Ki lehetett a célpontjuk? Az utolsó kérdésre könnyű volt a válasz. Nyilván a Papa volt az. Összeszorította az ajkait, hogy magában tartsa a lelkében dübörgő, őrzöngő kiáltást, és meggyorsította a lépteit az alacsonyan lógó ágak között vezető, kacskaringós ösvényen.

Egy hang megtorpantotta. Azonnal felismerte: a vízen keresztül kaptató lovak patájának hangja volt. Valaki fölfelé jön a folyón! A víz ezen a szakaszon sekély volt, ezüstösen zúgott a kövek tetején, a reggeli napfény pedig táncolva verődött vissza a felszínéről. Valentina behúzódtott egy bokor mögé és leguggolt. Arcbőre úgy feszült, mintha valamilyen módon összement volna az elmúlt néhány órában.

– Liev Popkov! Az otromba, csámpás lovon ülő nagydarab férfi megfordult a lány hangja hallatán.

– Valentina kisasszony! – kiáltotta, miközben lefékezte a maga mögött vezetett Dashát, a lány lovát.

Valentinát meglepte a férfi arckifejezése a fekete, dugóhúzó alakú fürtök alatt. Döbbenet ült az arcán. Ennyire rosszul nézett volna ki? Normális esetben ez a Liev Popkov nevű fiatalember nem volt a szavak embere és alig mutatott ki érzelmeket. Négy évvel volt idősebb nála. A kozák istállóimesterük fia volt és nem igazán mutatott érdeklődést más felé, mint négylábú barátai iránt.

Most viszont leugrott a nyeregből és hosszú csizmáiban, a sekély vízben gázolva odasietett a lányhoz. Föle magasodott és megragadta a karját. Valentinát meglepte, hogy hozzáér, hiszen mindössze egy udvari szolga volt, de nem ellenkezett, inkább hálás volt, hogy odahozta neki a lovát.

– Lövéseket hallottam – dörmögte a férfi.

– Emberek... vannak az erdőben... puskákkal... – Zihálva ejtette a szavakat. – Gyorsan, figyelmeztetnünk kell az apámat!

Liev nem tett fel kérdéseket – nem olyan ember volt. Tekintetét végigfuttatta a fák között, de miután nem látott semmit, felsegítette a lányt a lovára.

– Miért jöttél fel ide? – kérdezte a lány, miközben a férfi kioldotta

Dasha gyeplőjét.

Popkov megvonta masszív vállait. Zsíros bőrzubbonya megfeszült az izmain.

– Kátya kisasszony magát kereste. Láttam, hogy a lova nincs az istállóban – egyik kezével barátságosan végigsimította az állat farát –, ezért kilovagoltam. Kikötte találtam rá. – Miközben odanyújtotta neki a gyeplőt, fekete szemeivel a lány arcába nézett. – Elég jól van ahhoz, hogy lovagolni tudjon?

– Természetesen.

– Nem néz ki valami jól.

A lány megérintette az arcát. Vért folyt végig az ujjain.

– Tudok lovagolni.

– Lassan haladjon! A lábai elég rosszul néznek ki.

Valentina megfogta a gyeplőt és megfordította Dasha fejét.

– Köszönöm, Liev. *Szpaszibo!* – Sarkainak gyors mozdulatával könnyű vágatába fogta a lovát és már száguldottak is lefelé a folyón. A víz szivárványszínben ragyogott körülöttük.

Végigvágatott az erdőn. Liev Popkov nagy testű hátasán szorosan követte. Az egyik helyen egy fa dőlt keresztbe az ösvényen, de nem vesztegette az időt, hogy megkerülje. Mérges kiáltást hallott a háta mögül, de nem állt meg, hanem átugratta Dashával. Lova büszkén szárnyalt át a rönkön, majd gyorsan irányt váltott, hogy kikerülje a fekete földből kiálló gyökereket.

Az erdő széléről valósággal kirobbant a nyílt, napsütötte terepre. A nyugodt tájat zöld és arany mezők tarkították. Szántók, gyümölcsösök és legelők terpeszkedtek lustán előtte. Legszívesebben elsírta volna magát a megkönnyebbüléstől. Újra biztonságban volt. Az emelkedő tetején megfékezte a lovát, hogy egy pillanatra kifújhassa magát.

Az erdei rémálomból visszakerült végre a valóságba – egy olyan világba, ahol érett almák illata szállt a levegőben és az Ivanov udvarház fél mérföld messzire terpeszkedett a birtok közepén, olyan kövéren és elégedetten, mint egy mézszínű macska a tűzhely előtt. A látvány megnyugtatta és fellélegzett. Rövidebbre vette a gyeplőt, hogy továbbinduljon.

– Az az ugratás túlságosan veszélyes volt. Nagy kockázatot vállalt.

Maga mellé pillantott. A fiatal kozák és a lova ott állt a nap fényében, szilárdan, akár egy szikla.

– Így volt a leggyorsabb – mondta.

– Már így is megsebesült.

– Elboldogultam.

A férfi megrázta a fejét.

– Korbácsolták már meg? – kérdezte.

– Micsoda?

– Nehéz ugratás volt. Ha leesett volna, az apja megkorbácsoltat engem.

Valentinának tátva maradt a szája. A széles, hasított bőrből készült, gyakran szögekkel kivert korbács használatát már beszüntették Oroszországban, ennek ellenére sok helyen még ezzel fenyegettek. Egy ilyen korbács lógott feltekerve az apja dolgozószobájának falán is, akár egy hosszú, alvó kígyó. Rövid ideig egymás szemébe néztek, és a lány már nem tudta ugyanúgy élvezni a ragyogó napfényt, mint pár pillanattal korábban. Arra gondolt, vajon milyen lehet minden nap a korbácsról való félelem árnyékában élni?

Liev arcának vonalai nehezek, komolyak voltak, és fiatal kora ellenére máris barázdák tarkították, mintha nem sok dolog lett volna az életében, amin mosolyoghatna. Valentina kínosan érezte magát.

– Sajnálom – mondta.

A férfi válaszul felmordult.

A lány nézett félre hamarabb. Megsimította Dasha pihés füleit, majd csettintett a nyelvével és ügetve megindultak lefelé a füves lejtőn. A szél a tüdejének feszült, felborzolta hosszú hajszárait és az egyik meztelen lába majdnem kicsúszott a kengyelből. Előrébb hajolt Dasha hátán, hogy gyorsabb tempóra ösztökélje.

Amikor a lejtő felénél jártak, robbanás hangja hasított a csendbe. A ház vége megremegett és a levegőbe repült, majd szürke füstfelhőbe burkolózva darabokra hullott. Valentina felsikoltott.

MÁSODIK FEJEZET

Nyet ! Nem! Addig visszhangzott a szó Valentina elméjében, amíg nem maradt hely benne más számára. *Nyet!* Nem volt helye a *vér* és a *fájdalom* szavaknak. Nem volt helye a halálnak.

Megállították a lovaikat a ház előtti kavicsoson, és Valentina levetette magát a nyeregből. Minden morajlott, a szolgák kiáltozva és sírva rohanguáltak, a „bomba” szót ismételték, a levegőt eltöltötte a rémület. Füstszag terjengett, összetört üveg ropogott a lábak alatt, az istálló felől pedig lovas nélküli lovak száguldottak elő.

– Papa! – kiáltotta Valentina. Az apja dolgozószobája az épület végén volt, pont ott, ahonnan a füst előtört és mohón elnyelte az egész házat. Amikor Tesovóban voltak, az apja minden reggel a dolgozójába ment, hogy megírja a miniszteri leveleit, rögtön azután, hogy elolvasta az újságját a reggeli felett. Elakadt a szívverése, miközben meglódult az összedőlt épületszárny felé, de mindössze két lépés után megtorpant. Egy hajólánchoz hasonlatos ököl ragadta meg a csuklóját.

– Liev – kiáltotta –, eressz el!

– Nyet.

– Látnom kell, hogy a Papa...

– Nyet. Nem biztonságos.

A férfi mocskos körmei fehér bőrébe mélyedtek, mialatt a másik kezével a két ló gyeplőit markolta. Dasha vadul ágaskodott, lángoló orrlyukakkal, de otromba társa csak állt nyugodtan és kíváncsi, barna szemeit Popkovon nyugtatta.

A lány abbahagyta az erőlködést és kihúzta magát.

– Megparancsolom, hogy eressz el, Liev Popkov!

A férfi letekintett dölyfös alakjára.

– Különben? Megkorbácsoltat?

Ebben a pillanatban Valentina megpillantotta az apja hátát – felismerte tengerészkék zubbonyáról –, amint a romok sűrű füstje között botladozott.

– Papa! – kiáltott fel ismét.

Mielőtt még rávehette volna Popkovot, hogy eressze el, egy

levegőért kapkodó feketéllő emberi alak emelkedett ki a füstből. Karjaiban egy megtört testet cipelt. Átölelte és fejét az összezúzott alak felé hajtotta, melynek kormos lábai petyhüdten, élettelenül lengedeztek. A férfi üvöltözött, de valamilyen oknál fogva Valentina fülei felmondták a szolgálatot – nem értette, mit mond. A férfi egyre közelebb ért, mire Valentina döbbenten észrevette, hogy az apja az. Bőrére, bajszára és ruháira fekete korom tapadt.

– Papa! – kiáltotta.

A kozák végre eleresztette. Apjához sietve megakadt a tekintete az élettelen alak lábain. Piros cipő volt rajtuk. Az, amelyiket ő segített kiválasztani a húgának a Nevszkijn. Az alak többi része ugyanolyan fekete volt, mint a Papa, a lábszára, ruhája, arca, de még a haja is, leszámítva egyetlen tincset a halántékán, ami még mindig szőke volt. De vörös vegyült belé.

– Kátya...

Valentina kiáltani szerette volna a nevet, hogy a húga felnyissa két szemeit, felüljön és ránevessen, mintha csak játszadozna vele. De a szó élettelen volt. Elhalt az ajkain.

– Kátya!

Az apja a szolgáknak kiáltott.

– Küldjete orvosért! Az Isten szerelmére, azonnal hozzátok ide! Nem érdekel, mi az...

A férfi hangja egyre hangosabbá vált és mintha darabjaira hullott volna. Valentina mellette állt, fagyott arccal, de amikor kinyúlt, hogy megérintse az összetört bábót, az apja elhessegette a kezét.

– Ne érh hozzá!

– De én csak...

– Ne érh hozzá! Te tetted ezt vele!

– Nem, Papa, fellovagoltam a...

– Magaddal kellett volna vinned őt is. Téged keresett és várt rád. Miattad esett baja. Te...

– Nem – suttogta Valentina.

– De. Én még mindig a reggeliző szobában voltam, de ő nem bírt magával, amiért nélküle lovagoltál ki. Biztosan betévedt a dolgozószobámba, ahol... – halk zokogásba fulladtak a szavai. – Lelövetem a gyilkos barbárokat, esküszöm az Istenre!

– Kátya...

A szőke-fekete fej megmozdult. A piros cipellő megremegett és különös, földöntúli hang szállt fel az elkínzott torokból. Az apja szorosan a mellkasára ölelte, halkán a nevét mormogta és sietve megindult a főbejárat széles lépcsői felé. Valentina szorosan a sarkában követte. A küszöbön a férfi hátrafordította a fejét és ránézett. A tekintete megállította a lányt.

– Menj innen, Valentina! Kifelé! Mivel a lovak sokkal fontosabbak neked a húgodnál, menj és segíts összefogdosni őket? – Egy pillanatig bizonytalanul himbálózott, aztán berúgta az ajtót, majd a lány arcába csapta.

Valentina csak állt ott, előre-hátra hintázott a lábán és az ajtóra meredt – a vasszegecsekre és arra a pontra, ahol ő és Kátya belekarcolták, milyen magas volt a hó múlt karácsonykor.

– Kátya – nyögte.

Hol lehet a Mama? Forró vizet és kötszert készít elő?

Fülsiketítő rikoltozást hallott a háta mögül. Megfordult. Lovak vágtaztak örjöngve a felhajtón. Dobálták a fejüket és eszeveszetten rugdostak a lábaikkal. Ki engedhette ki őket? Szájuk és horpaszuk tajtékot vetett. Mi történhetett az istállóban? A forradalmárok ott is megfordultak volna? A lovászok a rémült állatokat kergették, csitították és hívogatták őket, de az istállófőnöknek, Simeon Popkovnak nyoma sem volt, aki erélyes emberként tudta, hogyan ragadja magához az irányítást és nyugtassa le a kedélyeket. De nem látta őt sehol.

Hol lehet? És vajon hová tűnt Liev?

Otthagytá a lépcsőt és gyorsan a ház oldalához futott. Talán már is elkapták volna az embereket, akik olyan borzalmas dolgot műveltek Kátyával? A Papa egészen biztosan megbocsátaná neki az önzését, ha a lába elé vezetné a történekekért felelős egyik forradalmárt.

– Simeon! – kiáltotta, ahogy besietett az istálló udvarára.

Hirtelen megállt. Hevesen kapkodta a levegőt. Az udvar feltűnően csendes és üres volt. Mindössze Dasha és Liev csúnya hátasa állt ott egy vaskarikához kikötözve. Idegesek voltak, nyugtalanul körözgettek és minduntalan egymásba ütköztek. Az udvar másik oldalán, a karámokon túl az istállómester hivatalaként szolgáló

kunyhó ajtaja nyitva állt. Sötét belsejében széles férfialakot pillantott meg, háttal neki. A földön térdelt lehajtott fejjel.

– Simeon – szólt oda a lány. Érezte a félelmet saját hangjában. De amint a szó elhagyta a száját, ráébredt a tévedésére. Nem az istállómeister volt az, hanem a fia, Liev. Ráhajolt valamire a padlón.

– Liev, hol van...?

Az apja, Simeon Popkov ott hevert előtte. Az istállómeister kiterítve feküdt a hátán, szétvetett végtagokkal, fekete szemei nyitva voltak. A torkát csontig átvágták. Valentina sohasem hitte volna, hogy ennyi vér elfolyhat egy emberből. A vér ellepte a férfi zubbonyát, a haját, és elborította a padlót. Valentina előtt vörös foltok lebegtek a levegőben, szaguktól elakadt a lélegzete.

Az elméje elködösült, sűrűn pislogott, mintha a szemhéjaival elhessegethetné a látványt. Most a kozák fiára összpontosított, akinek könnyek folytak végig az arcán, ahogy az apja kezét fogta. Olyan szorosan markolta erős ujjait, hogy a halált is kiszorította volna belőle, ha teheti. Valentina felé nyúlt és megérintette a fiatal férfi hátát. Érezte az inge alatt testének remegését. Megsimította reszkető hátát. Érezte a tenyere alatt a duzzadó izmokat, amint a kintől görcsbe rándultak.

– Liev – suttogta gyengéden. Megérintette a haját, drótszerű, fekete fűrtjeit. Ki szeretne volna húzni a fejéből a fájdalom szilánkjait, de nem tudta, hogyan. – Sajnálom. Jó ember volt. Miért bántották őt is?

Popkov felemelte a fejét és üres tekintettel meredt a vörössel tarkított falakra. Dübörögve törtek fel belőle a szavak.

– Az apám nem számított nekik. Semmit! Azért tették, hogy megmutassák, megtehetik. Hogy az erejüket fitogtassák. És hogy figyelmeztessék a többi embert, akik az osztályodba tartozó családoknak dolgoznak.

A lány felsóhajtott, de nem jött ki több szó a torkán.

Egy hosszú pillanatig csak állt ott. A mellkasa annyira összeszorult, hogy levegőt sem kapott. Kátya összetört alakját látta maga előtt és felidézte magában apja tekintetét. Hallgatta a kozák torkából előtörő, remegő nyögéseket. A kezét a férfi vállán nyugtatta, hiába próbálva vigasztalni, bár tudta, hogy egyikük sem vigaszra vágyik. Harag öntötte el az elméjét.

– Liev, megfizetnek ezért! – jelentette ki.

A férfi felemelte sötét tekintetét és a szemébe nézett.

– Nem nyugszom – morogta –, és nem felejtek. Addig nem, amíg életben vannak.

– Nem felejtek – visszhangozta a lány.

A tekintete Simeon halott testére tévedt. Ő emelte először nyeregbe, amikor még alig volt hároméves, és ő segítette fel a földről, ahányszor csak leesett a ló hátáról. Olyankor leporolta, hangos nevetéssel incselkedett vele és visszadobta a nyeregbe.

– Nem felejtek – fogadkozott. – És nem bocsátok meg.

A házban csend honolt. A szobákat lesötétítették. Mindenki lábujjhegyen közlekedett és halkán suttogva beszélt, ahogy a halottak jelenlétében szokás.

Valentina legszívesebben széthúzta volna a függönyöket, hogy azt kiáltsa: „Még mindig életben van!” – De csendben maradt. Elnyomta magában a mellkasát szaggató fájdalmat és szorosan az anyja mellé húzódott a szalonban lévő kanapén.

Szótlanul ültek, magukba zárkóztak és várták az orvos nehéz lépteit, mikor ereszkedik le a lépcsőn. A szobában forróság volt, a nap erejét megfeszítve igyekezett bekúszni a függönyök között, de Valentina a csontjaiig át volt fagyva. A szemeivel anyja finom ujjait követte és figyelte mozgásukat az asszony levendulaszínű reggeli köntösének ölében. Az ujjak egymásba kapaszkodtak és a kezelőjét húzgálták, miközben vékony alakjának többi része mozdulatlan maradt. Ez jobban felzaklatta Valentinát, mint a kétségbeesett kifejezés az arcán, vagy a két vad színfolt orcáinak fehér bőrén. Elizaveta Ivanova az önmérséklet híve volt, bármi történt is.

Valentina biztonságérzete elpárolgott anyja irányíthatatlanul vergődő kezei láttán.

– Meddig tart még? – mormogta Valentina.

– Az orvos túl sok ideje van odafent. Ez rosszat jelent.

– Nem. Azt jelenti, hogy még mindig igyekszik segíteni rajta. Nem adta fel – mosolyogni próbált. – Te is tudod, Kátya milyen akaratos.

Elizaveta Ivanova erősen, száraz torokkal felzokogott, aztán elhallgatott. Olyan szellemben nevelkedett, hogy az asszony szerepe csak dekoratív, de leginkább csendes dísznek kell maradnia férje

társaságában. Mindössze az a dolga, hogy mindig vonzó legyen az oldalán, és jól viselkedjen. Gyerekeket szüljön neki, akik közül az egyik fiú lesz, hogy továbbvigye a vérvonalát. Ez utóbbi területen kudarcot vallott. Két egészséges lánynak adott életet, de képtelen volt megbocsátani magának a fiúgyermek hiánya miatt. Úgy tekintett a dologra, mint egyfajta büntetésre valamilyen ismeretlen, halálos bűnért cserébe. És most ez az átok is rázuhant a fiatalabb lányra fejére.

A társas események napi rutinja ellenére Valentina olykor úgy érezte, hogy az anyja magányos. Átkarolta a megtört asszonyt. Csak ritkán érintették meg egymást, meg is lepődött anyja testének melegétől. A saját bőre hideg volt, akár a márvány. Anyjának buja, arany haja még most is elegánsan a feje tetejére volt tűzve, ahogy merev háttal ült francia selymekbe burkolva, ametiszt melltűjének és bálnacsont bordájú fűzőjének páncéljában. Valentinának most először ötlött az eszébe, hogy az anyja talán eddig is tudta, milyen veszélyes hely a világ és ezért nem lazított sohasem.

A mezőket és az erdőt rendőrök fésülték át, de eddig nem bukkantak a fegyveres férfiakra.

– Mama – suttogta lágyan –, ha a forradalmárok nem tartottak volna fogva az erdőben, még sokkal azelőtt visszaértem volna, hogy Kátya felébred. Velem jött volna a patakhoz ahelyett, hogy a Papa dolgozószobájában téblábolt volna...

Elizaveta Ivanova a lányára nézett. Az orrlyukai szinte szikrákat vetettek és a szemei csaknem teljesen színtelenek voltak, mintha rejtett könnyek mosták volna ki belőlük a mély kékséget.

– Nem a te hibád, Valentina. – Megfogta a lány kezét.

– Papa úgy gondolja.

– Az apád dühös. Muszáj hibáztatnia valakit.

– Hibáztathatná a csuklyás embereket is az erdőben.

– Ah – Elizaveta Ivanova hosszú, szomorú sóhajt hallatott –, az túl egyszerű lenne. Légy vele türelmes, kedvesem! Több minden jár a fejében, mint gondolnád.

Valentina megremegett. Biztos volt benne, hogy mostantól semmi sem lesz egyszerű.

A hálószoba levegője fojtogató volt. Mit akartak tenni a húgával,

megfullasztani? Tűz égett a kandallóban annak ellenére, hogy odakint meleg nyári nap volt, és a függönyöket is összehúzták.

Halvány fény vetett árnyakat a szobában, amitől Valentinának olyan érzése támadt, mintha titokzatos alakok rejtőznének a félhomályban. Mindössze öt percet engedélyeztek neki, és ezt is úgy kellett kikönyörögnie. Azonnal letérdelt az ágy mellé, a csipkés selyemtakarón nyugtatta karjait és a kezére hajtotta az állát, így a szeme egy magasságba került a hűgáéval.

– Kátya – suttogta. – Sajnálom, Kátya. A párnán nyugvó arc látványára összeszorult a szíve. Kátya volt az, de mintha ötvenéves lett volna. Bőre és haja szürke volt és élettelen, ajkai vékony, fájdalmas vonalban feszültek egymáshoz.

Valentina gyengéden megcsókolta az arcát és magába szívta poros illatát.

Régen, amikor még kisgyerekek voltak voltak, az egyik kertész kiásott egy patkányfészket a pajta alatt. Ő és Kátya kikerekedett szemekkel figyelték, ahogy a kis, szőrös testecskek rikoltozva próbáltak menekülni. Orrfacsaró pezsmaszaguk volt, ami megtapadt Valentina orrlukáiban.

Ilyen szaga volt most Kátya bőrének.

Nem tudta, hogy Kátya ébren van-e, ájultan vagy tudatánál fekszik-e előtte. Az orvos azt mondta, adott neki valamit. Mire gondolhatott? Morfiumra? Hogyan rejtőzhetett drága, szőke húga, aki mindig tele volt nevetéssel és energiával, ez alatt a kis vénasszony bőre alatt?

Óvatosan megérintette a takaró alól kilógó, szürke kart. Olyan volt, mintha egy idegenhez tartozott volna. Érdes volt és durva. Hová tűnhettek a szatén puha végtagok, amelyek annyira szerettek úszkálni a pataokban és lehúzgálni a fűzfák ágait, hogy ezüstös rejtekhelyet fonjanak belőlük?

Hatalmas könnycsepp hullott a húga kezére. Valentina meghökkent. Nem vette észre, hogy sírva fakadt. A húga forró karjára hajtotta az arcát. Úgy érezte, mintha egy kemencéhez érintette volna a bőrét.

– Én, Valentina Ivanova tehetek erről – mormogta halkán, hogy ne csak az elméje, de a fülei is tanúi lehessenek a szavainak. Letörölte a könnyeit és hangosan mondta: – Kátya, én vagyok az, Valentina.

Nem jött válasz.

Megcsókolta a húga koszos haját.

– Hallasz engem? Nem válaszolt.

– Kérlek, Kátya.

Egy szürke-arany szempilla megrebbent.

– Kátya!

Kék sáv tűnt fel az egyik szemében. Valentina közelebb hajolt:

– Szervusz, *privet*, édesem.

A rés egy leheletnyivel kitágult. Kátya ajkai megmozdultak, de nem jött ki hang rajtuk.

Valentina a szájához tartotta a fülét és halk sóhajtást érzett.

– Mi az? Fájdalmaid vannak? Az orvos adott...

– Félek.

Valentinának összeszorult a torka. Újra és újra megcsókolta az arcát, amíg végül levegő jutott a tüdejébe.

– Ne félj, Kátya! Itt vagyok. Vigyázok rád, az életünk végéig. Nem lesz semmi baj. – Megszorította a húga apró ujjait és halvány mozdulatot pillantott meg a szorosán összezárt, sebes száj sarkában. Egy mosoly volt az.

– Igérd meg! – rebegte Kátya.

– Megígérem. Esküszöm az életemre.

Kátya szemei lassan lecsukódtak és a keskeny, kék rés eltűnt. De a halvány mosoly ott maradt az arcán. Valentina gyenge kezét szorongatta, amíg nővérét ki nem küldték a szobából.

HARMADIK FEJEZET

Szentpétervár 1910. december – Lányok, kisasszonyok, a mai nap nagy megtiszteltetés az iskolánk számára. Igazán emlékezetes nap lesz. A legjobbat várom el mindnyájatoktól. Ma még sokkal fényesebben kell ragyogjatok, mint...

Az igazgatónő megállt a sorok között. Undorodva vont a fel gondosan kiszedett szemöldökét. A lányok visszatartott lélegzettel várták, melyik szerencsétlen társukra hull a haragja. Komor, magas nyakú ruhájában és ékköves mellűjével Madame Petrova fel-alá járkált a padok előtt a Jekatyerinszkij Kollégium nagytermében. Olyan rendületlen tekintettel mustrálta minden egyes diákját, akár egy tábornok a katonáit.

– Nagyja kisasszony – mondta metsző hangon.

Valentina szíve összeszorult a barátnőjéért, aki tintát öntött tiszta köpenyére.

– Üljön egyenesen, lányom! Hogy a hátsó sorban ül, nem jelenti azt máris, hogy görnyedhet! Azt szeretné, hogy seprűnyelet kötözzék a hátához?

– Nem, madame. – Nagyja kihúzta magát, de a kezeit diszkréten maszatos köpenye előtt tartotta.

– Alekszandra kisasszony, vegye el azt a hajfűrtöt az arca elől! Továbbcsiklott a sorok között.

– Emilija kisasszony, tegye össze a lábait, nem ló maga! Valentina kisasszony, azonnal fejezze be a babrálást!

Valentina elpirult és lenézett az ujjaira. A térdein dobolt, hogy melegen tartsa őket. Nem tudott játszani hideg ujjakkal, de illedelmesen az ölébe tette a kezeit. A szíve hevesen vert. Mindig így

volt fellépés előtt, de addig gyakorolta a *Nocturnet*, amíg elkísérte gondolatait az álmaiba is, ahol még mindig az őrjöngő lovak hangja tanyázott. A robbanás napja óta nem ült lóra és nem is tervezte, hogy valaha újra lovagolni fog. A hangjuk ennek ellenére tovább kísértette,

bármilyen erősen is próbálta elűzni őket zongorázás közben.

– Valentina kisasszony!

– Igen, madame!

– Jusson eszébe, kinek játszik a mai napon! Magának a cárnak.

– Igen, madame!

Ezúttal jobban fogja játszani Chopin *Nocturnejét* Esz-dúrban, mint korábban bármikor.

Jens Friis a boltozatos falióra pillantott. A délután olyan lassan kúszott, mint akinek elfagytak a lábujjai, ő pedig legszívesebben felásított volna.

Kinyújtóztatta a lábait és ingerülten váltott testtartást. Unta már a versek és énekek végeérhetetlen sorát és belefáradt, hogy egy olyan széken kell ülnie, amit nem az ő zsiráfvégtagjaira terveztek. Ami pedig még rosszabb, haragudott Szerova grófnőre, amiért magával rángatta erre az iskolás bolondságra, amikor így is kevés volt az ideje: át kellett néznie egy új építmény terveit, amelyek csak aznap reggel érkeztek be az irodába. És a pokolba is, ez a terem átkozottul hideg. Hogy képesek elviselni ezek a szerencsétlenek? A falak mentén felállított padokon diákok ültek merev háttal, fehér gallérral és köpennyel, akár a finoman megmunkált hőszebokrok.

Tekintete kötelességtudóan az éppen éneklő *insztitutka* felé vándorolt. Elég kellemes volt a hangja, semmi különös, de a dal unalmas volt, a német *leiderek* egyike, amiket ki nem állhatott, mert mintha örökké tartottak volna.

– Jens – suttogetta Szerova grófnő az oldalán –, viselkedj!

– Attól tartok, az ehhez hasonló fennkölt szórakozás túltesz az én faragatlan elmémen.

A nő hosszan rápillantott szürke szemeivel, majd elfordult. Érezte a parfümjé illatát – párizsi lehetett, akár a kalapja, a frivoli selyem és toll tákolmány, ami mosolyra készítette. Hosszú, formára szabott, halványzöld kabátja megmutatta lányos alakját, bár úgy tippelte, legalább harmincöt éves is megvan már. Szépségét kiemelendő smaragdok ragyogtak a füleiben és a nyaka körül. A férfinak kétségkívül remek ízlése volt. Jens Koppenhágában nőtt fel egy dán nyomdász fiaként, és a tinta bűze sohasem szállt ki az orrából, de most, huszonhét évesen megtanulta értékelni a finomabb illatokat is a

szentpétervári korzón.

– Nagyon kirívóan viselkedsz. Hallgasd Marija énekét! – mormogta halkán a nő.

Á, ezek szerint ez az énekesmadár Marija volt, a grófnő unokahúga. Halványan emlékezett rá akkorról, amikor a grófnő magával rángatta egy koncertre két évvel korábban, ahol Jens abban a megtiszteltetésben részesült, hogy életében először találkozhatott Miklós cárral. Natalia Szerova grófnő mutatta be neki, ezt nem felejthette el. Sokkal tartozott neki, annak ellenére is, hogy cserébe a férje jó hasznát vette Jens mérnöki képességeinek az udvarházuk építésénél.

Ezúttal Miklós cár merev háttal ült egy magas támlájú székben a terem közepén, és lehetetlen lett volna megmondani, hogy jól szórakozik-e vagy unja magát, olyan gondosan ügyelt arcizmai minden rezdülésére. Kicsi ember volt, és gyenge állat feltűnő, dióbarna szakáll mögé rejtette, ahogyan vékony alakját is jókora katonai egyenruhákba bújtatta, amelyeket úgy terveztek, hogy lenyűgöző benyomást keltsenek. A mai napon ragyogó, pávakék zakót viselt, roskadásig megrakva medálokkal és aranyfonatokkal.

Jens másokkal egyetemben úgy gondolta, hogy Miklós Alekszandrovics Romanov cár rossz ember volt a rossz pozícióban, nem úgy, mint hetyke, erőszakos apja, III. Sándor cár, aki mezítláb is kétméteres volt és gondolkodás nélkül, Isten vasökleként irányított. De most, sokkal inkább, mint korábban bármikor, Oroszország ki volt téve a veszélynek, hogy elmetszi a saját torkát. Égető szüksége volt egy bölcs és erős vezetőre.

– Bravó! – kiáltott fel a cár. – Szép volt, Marija kisasszony.

Tapsvihar tört ki a nagyteremben. Az unokahúg befejezte az éneklést, hála az égnek – Jens megkönnyebbülten sóhajtott fel, mivel most már távozhatott, hogy visszatérjen a munkájához. De a helyiség túlsó végét uraló koncertzongora hirtelen életre kelt és zene áradt szét a magas mennyezetű teremben. Jens magában morgolódott. Valamelyik Chopin-mű volt, az egyik legkevésbé kedvelt zeneszerzőjének darabja. A Chopin-művek mindegyike olyan szomorú, telve bánattal, és úgy sírnak az ember fülébe, mint egy tüzelő macska.

A zongoristára pillantott és meglátta, hogy egy karcsú, fiatal lány az. Sűrű, sötét haját fekete szalaggal fogta hátra az arcából. Olyan tizenhét év körüli lehetett, talán tizennyolc. A Jekatyerinszkij Intézet egyenruháját viselte, amitől ugyanolyan alaktalannak és jellegtelennek kellett volna látszania, mint a többi lánynak. De nem így volt. Volt benne valami, amitől rajta maradt a szeme. Talán az, ahogy az ujjai hipnotikus kecsességgel mozogtak. Mintha maguk is a zene részei lettek volna.

A lány apró, erős ujjai folyékonyan szálltak a billentyűk felett és valami olyasmihez kapcsolódtak, amit Jens nem láthatott, ami a lány saját világának része volt. A zene szárnyalt, felemelkedett egy moll akkordban és szépséggel töltötte el a férfi érzékeit. Aztán minden figyelmeztetés nélkül, mikor nem is számított volna rá, valósággal kitépte a szívét. Lehunyta a szemét és a benne élő zenére figyelt. A hangok végigtapogatták a lelkét, annak titkos sarkait, és nyers, vérző húst hagytak maguk után. Akaratát megfeszítve kinyitotta a szemét és a lányra nézett, aki ilyen fegyverré varázsolta a zenét.

A teste egyáltalán nem ringatózott dramatikusán a zongoraszéken. Csupán a kezei és a feje. Úgy mozogtak, mintha inkább a zene részei lettek volna, mintsem a testéé. A bőre a leghalványabb elefántcsont volt, az arca pedig csaknem teljesen kifejezéstelen, kivéve a szemeit. Hatalmasak voltak és sötétek, telve olyan érzelmekkel, amelyek Jens számára inkább álltak közelebb a tomboláshoz, mint a gyönyörhöz. Hogyan találhatott egy ilyen fiatal lány ennyire erőteljes érzelmeket magában? Mintha csak a lélegzetével szívta volna őket magába.

Végül a zene elhallgatott és a lány leszege a fejét. Sötét haja eltakarta az arcát, kezeit csendben az ölébe nyugtatta. Csupán egyetlen árulkodó remegés futott végig a gerincén, aztán csend töltötte meg a termet. Jens a cárra nézett.

Könnycseppek gurultak végig Miklós arcán. Lassan felemelte uralkodói kezeit és tapsolni kezdett. Azon nyomban tapsvihar visszhangzott végig a falak között.

Jens ismét az fiatal zongoristára pillantott. A lány nem mozdult, de a fejét félre fordította és fényes, sötét szemeivel egyenesen őrá nézett. Ha nem lett volna túl abszurd ahhoz, hogy igaz legyen, Jens meg mert volna rá esküdni, hogy mérges rá.

– Valentina kisasszony – mondta a cár érzelmekkel teli hangon –, köszönöm. *Merci bien*. Csodálatos előadás volt! Feledhetetlen! Mindenképp el kell jönnie, hogy játsszon a feleségemnek és drága lányaimnak, amikor legközelebb a Téli Palotában járnak.

A lány felállt a zongoraszékről és mélyen meghajolt.

– Nagy megtiszteltetés volna – mondta.

– *Pozdravjavu*. Gratulálok, drága leányom. Nagy zongorista lesz magából.

Most először a lány elmosolyodott.

– *Blгодарju vasz*, hálásan köszönöm, felséged. Nagyon kedves. Olyan különösen mormolta el a szavakat, hogy Jens felkapta a fejét. Majdnem hangosan felnevetett, de a cár mintha észre sem vette volna az enyhe gúnyt a lány hangjában.

– Nos – suttogta Jens társa –, legalább a Chopint élvezted, ha már az éneklést nem.

Jens Szerova grófnő felé fordult.

– Élveztem.

– Friis, te jó ég, öregem, mit keres maga itt?

Miklós cár volt az, aki odament a kíséretéhez, hogy kinyújtóztassa a lábait a következő előadás előtt. Mindenki felállt a teremben. A cár jóval alacsonyabb volt Jensnél és szokása szerint fel-alá himbálózott a lábujjain. Az asszonyok megbillentették a cicomáikat üdvözlésképp, a férfiak pedig fejet hajtottak előtte köszönetképp a figyelméért.

– Friis – folytatta Miklós cár –, remélem nem azért jött, hogy a lányokkal flörtöljön.

– Nem, felség, nem azért. Szerova grófnő vendégeként jöttem.

– Nem keményen kellene éppen dolgoznia? Tudja, hogy ezt várom el magától. Nem pedig azt, hogy Szentpétervár előkelő ifjú hölgyei előtt parádézzon.

Jens meghajolt, élesen összecsapta a sarkát és biccentett.

– Akkor távozom is. Miklós elkomolyodott.

– Máshol van magára szükség, Friis. Nem engedhetem meg magamnak, hogy egy jó szakembert – gyűrűs kezével végigintett az iskola nagytermén – efféle sallangokra pazaroljak.

Jens ismét meghajolt és elfordult, hogy távozzon. Eközben még

körbepillantott, hogy megkeresse tekintetével a zongoristát. Még mindig őt nézte. Rámosolygott, de a lány nem reagált, így hát biccentett neki és kísértált a teremből. Miközben az ajtó becsukódott mögötte, úgy érezte, mintha egy darabja még mindig a terem csiszolt padlóján heverne. Egy igazán értékes darabja.

– Jens!

A férfi megtorpant két lépés között.

– Á, grófnő. Amint látod, sietős a dolgom.

– Várj – szólt utána a nő. A lépései visszhangot vetettek az iskola üres, sárga folyosóján, ahogy utána sietett. – Jens, sajnálom. Nem akartam, hogy így rendreutasítson a cár.

– Valóban?

– Tényleg nem. Bocsáss meg!

– Szerova grófnő – mondta Jens, felemelte a nő kesztyűs kezét és az ajkához nyomta. – Nincs mit megbocsátanom. – De a hangja telve volt iróniával.

A nő élesen felszisszent.

– Ne légy ilyen arrogáns, Jens! – mondta. – Velem ne! Felágaskodott hozzá és csókot nyomott a szájára. Az ajka puha volt és csábító. De Jens ellépett tőle. A nő megvetően pillantott rá és visszament oda, ahonnan jött.

A pokolba ezzel a nővel. A pokolba vele.

Jens szorosan a válla köré csavarta vastag lovaglőköpenyét. A komor, szürke köd belekapaszkodott a ruhájába, a hajába, de még a szempilláiba is. Kísértetként siklott végig a városon lova nyergében. Hidakon ügetett át, amelyeket a télre való tekintettel éjjel-nappal kivilágítottak. Hintók döcögtek el mellette láthatatlanul a ködben és autók kürtjei harsantak, miközben a gyalogosok gondosan ügyeltek a táskájukra és tárcájukra. Remek idő volt a zsebesek és tolvajok számára.

Idén igencsak hidegek voltak a napok Szentpéterváron, a szokásosnál is hidegebbek. A Mojka-csatorna befagyott és a Néva folyó eltűnt a gyászos ködtakaró alatt, amely elnyelte az egész várost.

Ezen a télen keserű sztrájkok folytak a gyárakban, a boltokban pedig kevés volt az élelmiszer. Nyugtalanság uralta az utcákat, a sarkokon

munkások gyülekeztek és olesó mahorka cigarettájukat szívták sértett haraggal.

Jens könnyű vágára fogta a lovát és eltávolodott a széles főutaktól. Maga mögött hagyta a híres Nevszkij Proszpektet, annak minden örömeivel és bánatával.

Az utcák egyre keskenyebbek lettek, a házak pedig egyre otrombábbak, mígnem piszok és nyomor töltötte meg a nyirkos levegőt. Váratlanul három vad kutyából álló falka a lónak ugrott, válaszul megízlelhatték patkójának vasát. Jens végignézett az utcán, a sovány arcokon és a sötét épületeken. Olyan hideg volt, hogy az ablakok is berepedtek.

Ezért volt itt. Az ilyen helyek miatt. A bűzlő utcák miatt. Nem volt víz a mosáshoz – csupán eső táplálta kutak, amelyekbe beleposhadt a víz, meg az átjegesedő vízpumpák. Ezek miatt jött Szentpétervárra.

Hajnali négy óra volt, mikor Valentina óvatosan bekopogott az ajtón ujjai hegyével.

– *Vhodite*, gyere be, kedvesem! – A hang lágy volt és szívélyes.

A lány elfordította a kilincset és belépett Szonya nővér magánlakhelyére, ahol az árnyak fáradt kutyákként telepedtek a szőnyegre a halvány fényben.

– *Dobroje utro*, jó reggelt – mondta Valentina üdvözlésül.

A nővér az ötvenes éveiben járt. Hintaszékben ült és ritmikusan dobogott a padlón, hogy mozgásban tartsa. Jókora alakját kopott, öreg háziköntös takarta, az ölében egy nyitott Biblia hevert, egyik ujjával követte a sorokat olvasás közben.

– Hogy van ma este? – kérdezte Valentina késlekedés nélkül.

– Alszik.

Alszik, vagy csak úgy tesz? Valentina tudta, hogy Szonya nővér nem igazán tud különbséget tenni a kettő között. Kátya három műtéten esett át az elmúlt hat hónapban, hogy rendbe hozzák összetört gerincét, és a legutóbbi óta egyértelműen javultak mozgási képességei, de még mindig nem tudott járni. Nem mintha valaha is panaszkodott volna. Nem, Kátya nem volt olyan. De lila gödrök gyűltek a szemei alá, és fakó, megsebzett tekintete elárulta, amikor nagy fájdalmai voltak.

– Mit adott neki? – kérdezte Valentina halkan.

- Egy kis laudánomot, a szokásos adagban.
- Azt hittem, hogy visszafogja az adagot.
- Megpróbáltam, *maliska*, kicsikém. De szüksége van rá.

Valentina nem mondott rá semmit. *Mit tudok a laudánumról? Csak amennyit Kátya szemeiben látok belőle.*

A nővér megállította a hintaszéket és gyengéd aggodalommal nézett Valentina arcába.

- A bűntudat borzalmas dolog, kedvesem – megrázta a fejét és a kezét végigszántotta egy hajszálvékony oldal felett az ölében. –Az Úr legyen kegyelmes.

Valentina az ablakhoz ment, félrehúzta a vastag függönyt az egyik oldalon és kinézett az éjszakába. Fények villantak, ahogy szánok és hintók száguldottak át a városon, ami azzal kérkedett, hogy sohasem alszik, és azzal, hogy itt zabolátlan az élet és még zabolátlanabb a halál.

Szentpétervár a szélsőségek városa volt. Mindent vagy semmit. Mintha senkinek sem lett volna ideje semmi másra Szentpéterváron, mint a következő italra, a következő kicsapongó mulatságra, a következő örült kockavetésre. Kinézett az ablakon erre a városra és érezte, hogy ő valami többre vágyik az életében.

- Nem – mormogta a nővérnek –, én nem Isten kegyelmére vágyom. Hevesen összedörgölte a kezeit, bár a hideg nem kívülről jött.

Még mindig sötét volt. Olyasféle sötétség, ami sűrű és nehéz, ami gúzsba köti az elmét. Az ébredező ház első, tompa hangjai felszűrődtek az emeletre, amint a szolgák tüzeket gyújtottak és a padlót súrolták. Valentina keresztbe vetett lábakkal ült Kátya ágya végében, törölközővel az ölében.

- Úgy hallottam, a Papa vett egy új kocsit, mialatt én iskolában voltam – mondta Valentina.

- Igen. Egy Turicum az, Svájcból.

- Az nem borzalmasan drága?

- Gondolom az. De Miklós cár épp most vett magának egy új Delanuy-Bellevillet. Tudod, hogy megy ez az udvarban. Nagy felhajtást kerítettek neki és most mindenki őt igyekszik utánozni.

- Ki vezeti?

- A Papa felvett egy sofőrt. Viktor Arkinnak hívják.

– Milyen ember?

– Igen jól fest az egyenruhájában. Kissé hallgatatag, de szerintem elegáns, amolyan komoly férfi.

– Mindig is szeretted az egyenruhás férfiakat.

Kátya jóízűen felnevetett és Valentina elégedett volt magával. Olykor ennél sokkal többre volt szükség, hogy mosolyra bírja a hűgát. De észrevette, hogy Kátya szemei homályosak voltak ma reggel, mintha az éjszaka a köd felkúszott volna a Néva-folyón, egyenesen az elméjébe. Egyik lába a törülkőzőn pihent, Valentina pedig masszírozta érzékeny bőrét, mozgatta az ízületeket, az élet látszatát kölcsönözve a béna végtagnak. Finom, fénylő levendulaolaj könnyítette meg az ismétlődő mozdulatokat, megillatosítva a levegőt és elrejtve a betegszoba fűledt szagát.

Kátya a párnájába nyomta a fejét. Haja fakó aranykoronát vont a feje köré.

– Mesélj megint a cárról! – Valentina szorgos kezeit figyelte. – Milyen volt?

– Már elmondtam. Elegáns volt, kedves és megdicsérte a játékomat. Kátya keskenyre vonta kék szemeit, mintha valami nagyon kicsi dolgot kémlelt volna.

– Ne hidd, hogy nem látok át a füllentéseiden, Valentina! Mi történt tegnap? Miért nem tetszett neked ő császári felsége?

– Persze, hogy tetszett nekem. Mindenki kedveli a cárt.

– Idehívom Szonya nővért, hogy kihajítson, ha nem... Valentina felnevetett és abbahagyta az olaj bedörzsölgetését a fakó lábujjkörmökbe. A húga lába olyan halottan hevert az ölében, akár egy babáé.

– Jól van, jól van, beismerem. Túlságosan is jól ismersz. Igazad van, Kátya, valóban nem tetszett nekem a cár tegnap. De csak azért, mert úgy lépdelt be a terembe, mintha az övé lenne az egész világ, és nem csak a Romanov része. Cifra, mint a pávakakas. Kis ember nagy cipőben.

Kátya hirtelen színlelt meglepettséggel a homlokára csapott:

– Hát persze, most már emlékszem. Azt mondta neked, hogy szeretné, ha játszanál a feleségének és a gyerekeinek, miután először hallott játszani két évvel ezelőtt az iskolában, ugye?

– Igen, és én elég ostoba voltam, hogy higgyek neki. Csak gyakoroltam és gyakoroltam és gyakoroltam, várva a meghívásra. De sohasem jött el – letette Kátya lábát a lepedőre. – De most már sokkal több az eszem. – Rámosolygott hűgára. – A cárokban nem lehet megbízni. A hazugságok könnyen utat találnak a királyi ajkakra.

Kátya szemei tágra nyíltak.

– Megint ott volt?

– Kicsoda?

– Emlékszem, azt mesélted, hogy volt egy férfi Miklós cárral, amikor korábban játszottál neki.

– Nem, én semmi ilyesmit nem említettem.

– Dehogynem.

Valentina felvette Kátya másik lábát és a törülközőre tette. Belemártotta az ujjait a meleg olajba és elkezdte masszírozni a sarok száraz bőrét.

– Mit hordasz itt össze? – Kátya lábujjain tartotta a szemét, miközben óvatosan, egyesével szétfeszegette őket.

– Volt ott egy férfi. A cárral, két évvel ezelőtt, amikor az iskolátokba látogatott – folytatta kitartóan Kátya. – Emlékszem, azt mondtad, hogy...

– Ne légy bolond!

– Azt mondtad, úgy festett, mint egy viking harcos.

– Ez nevetséges.

– Tüzes hajjal és zöld szemekkel.

– Csupán képzelődsz.

– Nem, te mondtad. Az ajtónál állt és azt mondtad...

Valentina felnevetett és megcsavarta hűga egyik lábujját.

– Sok buta dolgot mondtam tizenöt éves koromban.

De Kátya a nővérére szegezte a tekintetét.

– Azt mondtad, hogy szerelmes lettél belé.

Valentina megütögette az ujjával a bokacsont mögötti puha húst.

– Ha ilyesmit mondtam is, mindössze iskolás bolondság volt. Még csak nem is beszéltem vele. Alig emlékszem már, hogyan nézett ki. – De a vér az arcába szökött.

– Azt mondtad – folytatta Kátya lágy hangon –, hogy hozzá

szeretnél menni ehhez a viking harcoshoz.

– Akkor bolond voltam. Még csak férjhez sem szándékozom menni.

NEGYEDIK FEJEZET

Kátyának igaza volt a vikinggel kapcsolatban. Valentina próbált nevetni a dolgon, de képtelen volt rá – most már haragudott a hűgára. A férfi nem emlékezett órá, ez nyilvánvaló volt, de nem számított. Hogyan is várhatná el tőle, akkor még csak tizenöt éves volt. Ahogyan akkor zongorázott, a játéka alapján még nem nagyon hagyhatott nyomot a férfinban.

Nem, nem ez bosszantotta. Hanem az, ahogyan az előző nap kísétált. Amint befejezte a játékot, olyan gyorsan távozott, hogy az már sértő volt: váltott néhány szót a cárral, talpra ugrott és ügetett is az ajtó felé. Annyira kiábrándult volna, hogy nem tudott maradni sem? Pedig Valentina ezúttal annyira büszke volt a játékára. A férfi érdektelensége éppen ezért úgy bökte az oldalát, mintha méhcsípés lett volna.

Mohón leült a zongora elé a szülei zeneszobájában, és mint mindig, megsimította a hangszert. Egy gyönyörű, fényes fekete Erard Grand² volt, amit annyira szeretett. Hozzáért a billentyűkhöz és a feszültség azonnal kiröppent a testéből, akár egy száguldó vonat. Mindig ilyen gyorsan történt. Az ujjai dédelgették az elefántcsontot, határozottan megindultak fel- és lefelé, különböző tempókban, gyorsítva és lassítva, hogy bemelegítse izmait és lenyújtsa inait. Az Erardból felszálló gazdag, dús hangok megnyugtatták, lecsillapították heves izgatottságát. Mivel valóban izgatott volt, de nem helyeselhető okból: ismét látni szeretete volna a vikinget. Kátyának ebben igaza volt.

Valentina megdöbbsent, mikor a férfi besétált a terembe, közvetlenül a cár mögött. Magas és elegáns volt szalonkabátjában. Nem számított rá. Messze ő volt a legmagasabb ember a teremben, szikár és széles vállú, szinte sebezhetetlennek látszott. Két évvel korábban az Jekatyerinszkij Intézet koncertjén a cár udvaroncai között érkezett, és nyomban elvakította az ő akkor tizenöt éves szemeit energiájával és lángoló vörös hajával.

Élénkzöld szemei élvezettel szelték végig a termet, mintha az egész helyzet túlságosan abszurd lett volna ahhoz, hogy komolyan lehessen

venni.

Egész idő alatt őt figyelte, az éneklés és a tánc alatt is. Igyekezett elkapni a tekintetét, de látta rajta, hogy untatják az előadások és senkivel sem foglalkozott, kivéve a zöld selyembe és smaragdokba öltözött, gyönyörű nőt. Mikor az ő játékára került a sor, Valentina eltökélte, hogy megpróbál tökéletesen játszani és lekötni a férfi figyelmét, de a jelenléte zaklatottá tette és a terve nem sikerült túl jól. A darab végén a férfi udvariasan megtapsolta és a társára mosolygott,³ Sébastien Erard (1752-1831) német származású, Franciaországban élő hangszerkészítő. A 19. században az Erardot tekintették a legkiválóbb zongorának, (a szerk.)

mintha titkon viccelődnének valamin. Valentina dühös volt magára. De az ember nem szerethet valakit, akivel még csak nem is beszélt, akit csak a terem túloldalából látott. Ez lehetetlen!

Az ujjai befejezték a gyakorlatokat és belekezdtek Mozart C-dúr szonátájába. Mindig is szerette ezt a darabot, de hirtelen felemelte az ujjait a billentyűkről. Olykor voltak különös, kellemetlen pillanatok, amikor a zene annyira átvette rajta az irányítást játék közben, hogy kénytelen volt félbeszakítani. Tudta, hogy az anyja eltűzottnak tartja szenvedélyét a zongorázás iránt, ami nem illő egy fiatal nőhöz. Az anyja nem értette meg, miért nem érdekelte soha, hogy elmenjen vele vásárolni és ruhák között válogatni, holott ezek az ifjú hölgyekhez méltó tevékenységek. Ehelyett ő órákon keresztül otthon ült a zongoraszéken. Ami ennél is rosszabb, Valentina olykor attól tartott, hogy az anyja szerint, ha nem hajlandó valódi lányként viselkedni, akkor akár a hön áhított fiúnak is születhetett volna.

Bárcsak ott lehetett volna Kátya tegnap, hogy meghallgassa a játékát! Hirtelen mozdulattal felállt, odahúzott egy széket a fal mellől és a zongoraszék mellé tette. A széket krémszínű brokát borította és kecses, faragott mahagóni karjai voltak. Visszaült a zongoraszékre. Először az egyik, majd a másik kezét is a székre tette. Lábainak használata nélkül megpróbált átülni rá, de elhibázta. A karjai összegabalyodtak és a szék kemény széle belevágott a lapockájába, ahogy rongybabaként a földre zuhant. A lábaira nézett, mintha az egész az ő hibájuk lett volna.

– *Csjort!* Öt ügyetlen próbálkozás után végre sikerült. A szíve

hevesen vert és a karjai remegtek az erőlködéstől.

– *Csjort!*– szitkozódott ismét, majd felállt és felrohant a lépcsőn a szobájába.

Egy lista hevert Valentina előtt az íróasztalán, elegáns betűkkel, elefántcsont színű papíron. Négy hónappal korábban készítette és az asztal fiókjában tartotta elzárva, távol a kíváncsi szemektől, hiszen a szobalányok mindenhová bekukucskáltak. De a papír máris számárfüles volt, mivel szerette kézbe venni, hogy emlékeztesse magát a tartalmára. A tekintete módszeresen végigsiklott a pontokon.

1. Felvenni a kapcsolatot az összes gerincspecialistával Európában.

Lelkiismeretes alapossggal bújta az orvosi folyóiratokat a könyvtárban a gerincsérülésekről szóló cikkek után kutatva, és írt már levelet berlini, római, oslói, sőt, még londoni orvosoknak is. Csak kevesen méltatták válaszra.

2. Boldoggá tenni Kátyát.

Ezen elmosolyodott. Micsoda egyszerű cél. Négy hónappal korábban, a műtétek után boldoggá tenni Kátyát a legegyszerűbb feladatnak tűnt: olvasott neki, kártyázott vele, titkokat súgott a fülébe és tovább adta a legutóbbi iskolai szóbeszédet, valamint a földszinti cselédszállás pletykáit. Szalagokat és kirakóst vett neki, meg a legújabb könyveket Belizard könyvesboltjából. A parkokban vagy a folyóparton összegyűjtötte a szarkatollakat és az ősz első, rézszerű jávorleveleit. Csokoládét csempészett be a Wolf & Bérangerből, vagy megpróbálkozott a ragacsos édességekkel a Gosztyiny Dvornál lévő bazárokból.

De azóta megértette, hogy boldoggá tenni Kátyát sokkal többet jelent mindezeknél. Egy teljes, új jövőt kell létrehozni számára. Ezek a szavak hatalmasnak tűntek elméje csendjében.

Mi következik hát?

3. Állást találni.

Végighúzta az ujját az állás szón és a gyomra összeszorult. Már évek óta volt egy álma. Amikor még csak esetlen kölyök volt, már ezt tervezgette, mialatt a többiek vígan kacarásztak és játékokkal játszottak. Koncertzongorista szeretett volna lenni. Ez volt a célja. Turnézni akart Euróba legnagyobb koncerttermeiben és palotáiban, hogy államfők előtt játsszon Rómában, Párizsban, Londonban és

Bécsben. De a tervei a bombával együtt szertefoszlottak. Már sohasem válhatnak valóra. Több évnyi elkötelezett munkát igényelt volna a Szentpétervári Konzervatóriumban, de már nem engedheti meg magának ezt a luxust. Törődnie kell Kátyával. Az ujjaira nézett, erős inaira, gömbölyű végű ujjbegyeire, és úgy érezte, hogy megcsalta őket. Megcsalta önmagát.

– Felejtsd el ezt az álmot! – mondta ki hangosan.

De hogyan? Hiszen még mindig a billentyűk előtt látta magát, amint kiönti a lelkét a zenébe, majd feláll a zongora mellől, és a közönség tapsol a lábainál. Skarlátvörös, párizsi ruhában képzelte el magát, egyetlen gyöngysorral a hajában, és ő adná a legjobb koncerteket egész Európában. Szinte látta magát lelki szemei előtt és a szíve hevesen vert.

– *Felejtsd el az álmot!* – mondta, ezúttal hangosabban.

A lap megremegett a kezében. Állást találni. Igen, ez ügyben már meghozta a döntést. Beszélnie kell a Papával. Tudta, hogy a kiváltságos családok feleségei és lányai nem dolgoznak. A Papa szégyenbe kerülne, ha mégis megtenné. Úgy vélné, lealacsonyító az Ivanov névre nézve. De ő majd elmagyarázza neki a helyzetet és ráveszi a beleegyezésre.

4. Kivívni a Papa bocsánatát.

Egy nap így lesz Papa, így lesz.

Az keserítette el a legjobban, hogy az apja és közte korábban mindig volt egyfajta csendes egyetértés, ami most megszűnt. Az apja sohasem volt figyelmes szülő és a munkáját mindennél előbbre helyezte, de volt közöttük egy különleges kapocs. Mindig Kátyával foglalkozott többen, őt dédelgette és rá mosolygott leginkább, Valentina pedig már megértette, miért: ő hasonlított a fiatalkori anyjára, szőke hajával, kék szemével és kedves mosolyával. Ezzel szemben Valentina tiszta apja volt: sötét hajú, barna szemű és legalább annyira őszinte, mint ő.

Az évek során sohasem csinált titkot abból, hogy gyakran bosszantónak találta idősebb lányát, de még akkor is, amikor megbüntette valamiért, büszkeség ült a tekintetében és tisztelet érződött a hangjában. Így érezhetett volna sosem volt fia iránt is. De a bomba óta elhúzódott tőle és ő erősen érezte a hiányát. Kell neki

valaki, akit hibáztathat, mondta egykor az anyja, de nem tűnt helyesnek, hogy pont ő legyen az.

Egy napon, Papa, egy nap majd megbocsátasz.

5. Szót fogadni a Mamának.

Ezen még mindig dolgozott.

6. Egyre jobban zongorázni, napról napra. Ugyan mi értelme volna ennek már?

7. Játsszani a cárnak.

Kinevette magát és áthúzta ezt a sort.

8. Hozzámenni a vikinghez.

A szavakat már korábban áthúzta vad, fekete tintával. Egy ostoba lány ábrándja. Vállat vont és figyelmen kívül hagyta a nyakába feláramló melegséget.

9. Venni egy pisztolyt. Rámeredt erre a pontra és érezte, ahogy a pulzusa felgyorsul. Még nem gondolta ki, hogyan is csinálja, de nem húzta át. A forradalmárok már egyszer rátaláltak. Újra megtalálhatják, ahogy a rossz álmok is visszatérnek, amikor az ember azt hinné, hogy már eltűntek. De a következő alkalommal felkészült lesz. Kilences pont. Aláhúzta fekete tintával. *Venni egy pisztolyt.* Végigfuttatta a szemeit a listán és minden pontot alaposan átgondolt. Végül felvette töltőtollat és írt még egy pontot.

10. Találni egy bolsevikot. Megtalálni a bolsevikot. Pontosabban így értette. A rendőrség és az apja ígéretei, hogy megfizettetik a merénylőkkel a tetteiket, ugyanolyan jelentéktelennek bizonyultak, mint a cár hazugságai. A csuklyás férfiak köddé váltak. Ő igen, ismert bolsevikokat vittek be és kérdeztek ki, de egyikük sem tudott semmit az erdőben bókászó kísértetekről.

Találni egy bolsevikot. – Dobroje utro, jó reggelt, miniszter úr.

– Dobrij gyeny, jó napot, miniszter úr.

– Dobrij vécsér, jó estét, miniszter úr.

Ezeket a szavakat állhatta legkevésbé Viktor Arkin, a *jó reggelt, elvtárs* helyett.

– Igen, uram. Da, barin.

– Nem, uram. Nyet, barin.

Ezek a szavak felforgatták a gyomrát.

Arkin minden nap elvitte Filip Ivanov minisztert a Turicumban a

szentpétervári rakparton keresztül a Pénzügyminisztériumba, és minden nap hallgatta a koci hátsó ülésén elhangzó szavakat.

A miniszter bőbeszédű volt. Sokszor nyíltan beszélgetett a kollégáival, miközben Arkin a városban furikázta őket a találkozóikra. Egyszer Ivanov miniszter meggondolatlanul az aktatáskáját is az ülésen felejtette, miután túl sok brandyt ivott a Dononban. Arkin gondosan átolvasta a tartalmát és egy órán keresztül jegyzeteket készített belőle, mielőtt visszaadta volna a miniszternek.

Az esték voltak a legrosszabbak. Az éttermek előtt várakozott, mint egy kutya a hidegben. Éjszakai klubok előtt. Bordélyházak előtt. A miniszter szeretőjének lakása előtt az Izmajlovszkij Proszpekten. De olykor Ivanova asszony kocsit rendelt a hintó helyett, és azokon a napokon Arkin mosolygott.

Arkin figyelte, amint Elizaveta Ivanova leereszkedik a ház lépcsőjén és azon töprengett, hogy az ebbe az osztályba tartozó nők mennyire másképp mozognak és mennyire más a tartásuk. Az ember rongyokba is csavarhatná őket, akkor is tudná, kicsodák és mifélek. Gyönyörű, elegáns, illatos paraziták.

Az asszony óvatos léptekkel közeledett a kavicsos felhajtón, amelyre máris vékony, csúszós hóréteg hullott, amióta egy órával korábban letisztították. A férfi a koci mellett állt szokásos barna egyenruhájában, csúcsos, aranszalagos sapkájában és várta az utasításait.

– Arkin, szeretném, ha mindkét lányomat bevinné ma a városba. A Giordino étterembe a Morszkaján – kék szemével végigmérte, és a férfi tudta, azon töpreng, hogy vajon megbízhat-e benne.

Mindkét lányt. Ez ritka kérés volt. A nyomorék nem nagyon ment sehová, annak ellenére, hogy kivette az elülső utas ülést, hogy beférjen a helyére a tolószék. Biztos az idősebb lány hatására mozdul ki. A sötét hajú ötlete lehetett, aki olyan szemekkel nézett rá, amelyeket nem ejtett át egykönnyen egy sofőregyenruha és a tekintetének alázatos leeresztése.

Bevinni ma a városba, mondta a nő. A másodperc törtrésze alatt majdnem kicsúsztak a száján a rossz szavak. *Ma nem lenne jó, ha a lányai a városban tartózkodnának. Tartsa ma itthon a lányait!* De e

helyett udvariasan bólintott és kinyitotta a kocsi ajtaját.

Arkin minden szóra figyelt, mint mindig. Ez volt a dolga. A Turicum csodálatos szörnyeteg volt. Párizsból importálták, az üléseket kék bőrhuzat borította, és félelmetes réz szereléseit Arkinnak minden nap fényesre kellett políroznia. Elöl ült a vezetőülésben, gesztenyebarna kabátjába bugyolálva – a mai napon úgy harapott a levegő, akár egy tigris. A hideg ellen a lányok nehéz medveszőrmét terítettek a térdükre és bundás csuklya alá rejtették füleiket.

Hideg nap lesz ma a tüntetőknek. Nekik nincs medvebőrük és szőrmecsuklyájuk. Csupán a harag fűti őket legbelül.

Miközben végighajtott a városon, Szentpétervár utcái elsuhantak mellette magas épületeikkel. Emberek siettek a dolgukra, hogy minél kevesebb időt töltsenek a fagyos szélben. Elégedetten nézte a tolakodó kocsikat és hintókat, ahogy a ló vontatta *drozskijok* baktattak, nem törődve a követelőző kürtökkel. Minél nagyobb a forgalom, annál jobb – annál nagyobb lesz a káosz.

Hallgatta a lányok fecsegését. Érdektelen szavak csupán. Megörültek, mikor meglátták Madame Duciét divatos ruhaüzletét a Morszkaján; elismerően hümmögtek, miközben elhaladtak a nagy hírű Zsirov vállalat előtt, melynek kirakatai tömve voltak egzotikus kínai porcelánokkal és angol ezüstneműkkel. Mikor hátrapillantott, látta, hogy Kátya kisasszony a szőrme melege alatt nyugtatta kezeit, de a szemeivel úgy nézte a külvilágot, ahogyan valószínűleg a cirkuszban is bámult volna.

– A mai napon – jelentette ki Valentina – pontosan azt csináljuk majd, amit szeretnénk!

– Igen – mondta nevetve Kátya –, úgy legyen!

Arkin csak ritkán látta, hogy a nyomorékot kiengedték az anyja vagy Szonya nővér gyámsága nélkül, ezért ma úgy tűnt, a lány szabadnak érzi magát. Hirtelen fêkeznie kellett. Az utat sötét és riasztó külsejű rendőrök sora zárta el. Megállította a kocsit, mikor az előtte lévő hintó veszélyesen megingott, ahogy az elé befogott ló nekiütődött a szekérrudaknak, mikor megrémítette egy távoli, mennydörgésre emlékeztető hang. De nem mennydörgés volt az. Érezte, hogy az utasai óvatosan hallgatóznak. A hang inkább arra hasonlított, ahogy a

hullámok mossák a kavicsos tengerpartot, durván és érdesen. Egyre közeledett.

Minden mozgás megszűnt a Morszkaján. A gyalogosok megindultak visszafelé a járdán és ideges pillantásokat vetettek a válluk felett. A sofőrök nem találtak utat, hogy kikerülhessék a rendőrkordont, így beékelődtek az álló forgalomba. Egyre dühösebbek lettek és vitatkozni kezdtek egymással.

– Mi az, Arkin? – kérdezte Valentina. Előre hajolt, közel a vállához, hogy láthassa, mi folyik előttük. – Mi okozza a dugót?

– A sztrájkolók – válaszolta óvatosan, nehogy aggodalmat keltsen benne. – Végigvonulnak a Morszkaján.

– Sztrájkolók? Ők azok, akik annyi gondot okoznak a gyárakban, ugye? Olvastam róluk az újságban.

A férfi nem mondott rá semmit.

– Sztolipin miniszterelnök keményen bírálta őket – tette hozzá –, amiért el akarják pusztítani az orosz gazdaságot. Sikerült leállítaniuk a bányáinkat és a vonatainkat.

Még mindig nem mondott semmit.

– Nem látom őket – panaszkodott Kátya. – A rendőrök az útban vannak.

– Nézd, ott látszik a transzparensaik teteje – mondta Valentina.

A férfi hallotta a nyugtalanságot a hangjukban.

Várjatok. Várjatok csak. Többet is láttok majd, mint szeretnétek.

Előttük a háttal álló rendőrök szilárd falat képeztek az utca egyik oldalától a másikig.

– Gondolja, hogy baj lesz? – Valentina közel hajolt hozzá és a férfi érezte lehetétének melegét a gallérján. Elképzelte maga előtt remegő, fehér kezeit, és ahogy a szőr feláll a tarkóján. – Miért sztrájkolnak ezek az emberek, Arkin?

Hát nem tudja? Hogyan lehetséges ez?

– Becsületes béreket követelnek, Valentina kisasszony.

A rendőrök megindultak feléjük.

Lassan, fenyegetően közeledtek a tüntetőkhöz. Arkin gumibotokat látott a kezükben. Vagy talán puskák voltak? A felvonulók kántálása egyre közelebb ért és hirtelen valódi veszélyérzetet keltett az utcán. Valósággal szikrát vetett a levegőben. Az emberek futásnak eredtek,

megcsúsztak a jégen és a havon. Arkin érezte, ahogy a pulzusa felgyorsul.

– Arkin! – Valentina kisasszony volt az. – Vigyen ki minket innen! Tegyen meg mindent, amit kell, Arkin, csak vigyen el innen!

– Nem tehetem. Beszorultunk a kocsik közé.

– Arkin – parancsolta Valentina –, kérem hajtson ki innen! Most!

A férfi érezte, ahogy az izmok megfeszülnek az állkapcsa szélében, míg gesztenyebarna kesztyűi körbefonták a kormánykereket.

– Jelenleg nem tudom elvezetni a kocsit semerre sem – mondta egyenesen, miközben egyenesen előre nézett a szélvédőn keresztül.

– Beragadtunk.

– Arkin, figyeljen ide! Én már láttam, mire képesek a bolsevikok. Nem fogok itt ülni a húgommal, mint a tehetetlen borjak és megvárni, hogy ismét olyasmit tegyenek.

Arkin meghallotta a lány hangjában a félelmet. Megfordult az ülésében és egyenesen az arcába nézett. Egy pillanatra találkozott a tekintetük, amíg végül a férfi lenézett.

– Értettem, Valentina kisasszony.

– Kérem, csináljon valamit!

– Nem kell tartania tőlük – hazudta. – A felvonulók mindössze jobb fizetést és munkakörülményeket szeretnének. Senki sem fogja bántani magát, vagy Kátya kisasszonyt.

A lány felemelte a kezét, mintha arra készülne, hogy megrázza.

– Akkor vegye ki a tolókocsit! – parancsolta. – Magam tolom végig az utcán.

– Arra semmi szükség.

Hirtelen a férfi erősen megtekerte a kormánykereket. Elsodorta az előttük lévő hintó hátulját a Turicum oldalával, és kifordította vele az útból. Elöl a ló felnyerített, de a nehéz kocsi kerekei kiszabadultak és Arkin felhajtott vele a padkán át a járdára, ahonnan szabad volt az út.

– Kiviszem magukat innen.

ÖTÖDIK FEJEZET

– Melyikeket válasszuk?
– Te válaszd a habcsókot, az a kedvenced!
– És a csokis?
– Nem, azt nem kaphatod meg – nevetett Kátya. – Azt én akarom!
Kátya örömteli mosollyal az arcán körözött villájával az asztal közepén álló tortaállvány ezüst szintjei felett. – Én választok először – jelentette ki.

Valentina kínosan érezte magát. Úgy próbált tenni, mintha nem történt volna semmi sem. Szerette volna, ha a húga jól érzi magát, ezért is hozta ide. Már hosszú ideje nem látta Kátyát ilyen boldognak és elevennek. De Valentina süteményes villája mintha ólomból lett volna a kezében.

Arkin állta a szavát. Átvágott a kocsival a járdákon, mit sem törődve a gyalogosok kiáltozásaival, akik szétszéledtek a nagy, kék jármű közeledtére. Megtalálta a kivezető utat, ahogyan ígérte. Egy másik étteremhez hajtottak, a La Gavotte-hez és egy szót sem ejtettek a történekről. Valentina a hátsó fal tövében választott asztalt maguknak, közel a konyhába vezető ajtóhoz, a lehető legtávolabb a főbejáratától.

Körülöttük minden úgy zajlott, mint normálisan. A pincérnők felalá járkáltak fekete köpenyükben, fodros, fehér köténnyel és fehér szalaggal a hajukban. Mind nagyon udvariasak és előzékenyek voltak. Itt nem volt harag, nem volt kiáltozás. A vendégek mosolyogtak elegáns ruháikban. A rózsaszín üveges falilámpák egészséges fényében fürödtek, miközben süteményeket válogattak, kortyolgatták a forró csokoládét, nevetgeltek és beszélgettek.

Valentinát megdöbbenette önnön törékenysége. Senki más nem látszott ijedtnak, és egész biztosan egyetlen másik vendég sem készült kirakni az ebédjét a makulátlan fehér asztalterítőre. Mindenki más nyugodt volt. Vajon ő ostoba, vagy a többiek?

– Valentina.
– Igen?
– Jól vagy? – Kátya fürkész tekintettel figyelte.

– Igen.

Kátya szándékosan témát váltott.

– Elég jó az új kocsí, nem gondolod?

– De igen.

– És Arkin is kiváló.

– Jól vezet.

Valentina aggodalmas pillantást vetett az utcára néző széles, hálófüggönyös ablakokra. Valami összerezzent a mellkasában. Rossz előérzete támadt.

– Nem hallasz valamit? – kérdezte. – Azt hiszem, hallottam... Kátya megfogta Valentina kezét az asztalon. Az ujjai olyanok voltak, mint vékony, törékeny porcelánszálak. Valentinának nagyobb keze volt, erőteljesebb ujjakkal. A a zongorán való rengeteg skálázásnak köszönhetette.

– Teljesen érthető, hogy az ember megijed időnként – mondta Kátya. – Főleg azok után, ami az erdőben történt.

Valentina visszapillantott az ablakokra.

– De te nem ijedtél meg.

– Csupán azért, mert az életem olyan egyhangú. Túl ostoba vagyok, hogy tudjam, mikor kellene félnem és mikor nem. Neked több eszed van.

– Kátya – kérdezte lágyan Valentina –, gondolod, hogy... Ebben a pillanatban téglák záporoztak keresztül az ablakokon.

Apró üvegszilánkok vágtak gyémántként a púderezett arcokba. Egy nyíl alakú üvegdarab beleállt egy nő nyakába. A következő pillanatban az emberek sikoltozni kezdtek.

Valentina futott. Meg-megcsúszott a havon, de nem állt meg. Képtelen volt megállítani a lábait. A tolószék kerekei nyikorogtak és csúszkáltak.

– Valentina, ne! – Egy jeges kéz ragadta meg az övét. – Kérlek, állj meg! Kérlek.

Kátya volt az. Könnyörgött neki. Némi erőfeszítéssel megállította a lábait, de az ujjai még mindig úgy markolták a tolószék fogantyúit, mintha összenőttek volna vele, ridegen, mereven összeforrv a fémme. Az asszony sikoltása az üvegszilánkkal a nyakában megragadt Valentina fejében és képtelen volt kiüldözni onnan.

Mélyen teleszívta a tüdejét és érezte, ahogy a levegő lehántja a húsát, annyira hideg volt.

– Valentina, halálra fogunk fagyni.

Valentina lassan összeszedte magát. Kátya megfordult a tolószékben és kesztyű nélküli kezével Valentina ingujjába kapaszkodott. Kék szemeiben pánik ült.

– Kátya, rendben vagy?

A húga megrázta a fejét.

Valentina körbenézett és meglepetten vette észre, hogy egy szűk, piszkos utcában vannak, ahol a háztartási szennyvíz veszélyes, sárga tócsákba fagyott a kövezeten. Egy hóval borított ereszcső hevert a csatornában, akár egy holttest, az ablakokat kartonlapok borították. A festék mindenütt lemállott, a falak repedezettek voltak. Egy férfi figyelte őket. Szakállas és kutyája is olyan rongyos volt, mint a ruhái.

Te jó Isten, mit művelt?

Attól a pillanattól, hogy a téglák beverték az ablakokat, csupán egyetlen gondolata volt: kijuttatni onnan Kátyát. Ki! El! Biztonságba!

A támadás után megragadta a tolószéket, benne a húgával, és egyenesen keresztültolta az ajtón az étterem konyhájába, majd ki az épület hátsó részén a rendetlen udvarra. Ott futni kezdett. *Ki! El! Biztonságba!* Ezek a szavak száguldoztak a fejében. Olyan utcákon rohant végig, amelyeken még sohasem járt korábban. Mintha ösztönösen tudta volna, hogy nagyobb biztonságban lesznek a nélkülözők és elfeledettek között, mint a saját fajtájuk társaságában, ahol a bombák és téglák váltak vitaeszközzé.

Kátya arca elfehéredett – kezdett halálra fagyni. Az északi szél hevesen fújt az öböl felől és egyikük sem viselt kabátot, kesztyűt, de még egy sálát sem. Mindent hátrahagytak a La Gavotte-ban. Szinte látta, ahogy megdermed a vér Kátya ereiben. Valentina futott, így melegen tudott maradni, de rájött, hogy ezzel megöli Kátyát. Akárcsak korábban. Egyenesen a legközelebbi ajtó felé vette az irányt. Középen el volt repedve és durva deszkákkal szögelték össze, mégis erősen bekopogott. Hosszú várakozás után egy gyerek nyitott ajtót. Alig ért a derekáig.

– Bejöhetnénk? Kérem! *Pozsalusztá.* Fázunk.

A fiú nem reagált. Az arcát sebek borították és mocskos ujjával egy pattanást kapargatott az állán.

– *Pozsaluszt* – mondta megint. Itt van az anyád?

A fiú hátrébb lépett. Valentina azt hitte, hogy tágra nyitja az ajtót a toloszéknek, helyett rájuk csapta. Olyan erősen kezdett dörömbölni az ajtón, hogy a repedés kiszélesedett.

– Nyisd ki az ajtót! – kiáltotta. – *Oktorite dver!*

Az ajtó résnyire nyílt, épp csak annyira, hogy egy kék szempár felnézhesen rá a hasadékból.

– Mit akarsz? – kérdezte egy lány hangja.

– A húgom halálra fagy idekint. Kérlek, engedj be minket!

De tanult az előző esetből és nem állt meg itt. Ezúttal a kérését kiegészítette egy erélyes nyomással az ajtón, ami annyira meglepte a gyereket, hogy hátrébb bukdácsolt. Mielőtt még észbe kapott volna, Valentina már bent is volt a toloszékkel a sötét folyosón és becsukta maguk mögött az ajtót. Az épület bűzlött. Dohos patkányürülék szennyezte a lépcsőket.

– Köszönöm – mondta. – *Szpaszibo*.

Három koszos kölyök kuporgott előtte, két egyforma fiú és egy lány, koszos, szőke hajjal. Az ikrek izgatottak voltak. A ruhájuk szakadt volt és alaktalan, a nadrágjuk épphogy a bokájukig ért. A lány fiatalabb volt a fivéreinél és kíváncsiságtól kikerekedett szemekkel meredt a toloszékre.

– Itthon van az édesanyátok? – kérdezte Valentina.

A lány egy ajtóra mutatott anélkül, hogy levette volna a tekintetét a toloszék küllőiről.

– Ez egy bicikli? – kérdezte suttogva.

Az egyik fiú finoman a fülébe csípett.

– Ne légy ostoba, Ljuba! Ez nyomorékoknak van.

Valentina kinyitotta az ajtót, amire a lány mutatott és betolta a kocsit a kis szobába, ami csupán egy leheletnyivel volt melegebb a kinti levegőnél. Koszos lepedő lógott az ablak előtt, sikertelenül igyekezve kizárni a hideget, és sötét árnyékot vetve a helyiségre. A szoba nyirkos vakolattól és mosdatlan testektől bűzlött.

– Elnézést kérek, hogy így berontottam.

Egy asszony szoptatta csecsemőjét egy keskeny ágy végében. A

ruhái rongyosak voltak és a teste olyan aszott volt, akár egy öregasszonyé, de a tekintete fiatalosan ragyogott. Ujjatlan kesztyűt viselt és barna sálát kötött a feje köré. Összezárta a ruhája elülső részét.

– Mit akarsz? – az asszony hangja fáradt volt.

– Nekem és a húgomnak segítségre van szükségünk. Kérem. – Valentina utálta, hogy kérnie kell ettől az asszonytól, akinek szemmel láthatóan nincs semmije, amit adhatna. – A húgom nagyon fázik. Melegre van szüksége. És meleg ételre.

– A gyerekeimnek is meleg ételre lenne szükségük – mondta a nő mogorván –, mégsem kapnak.

Valentina enyhe büntudatot érzett, pedig nem ő tehetett róla, hogy a gyerekeknek üres a hasa. Kézbe vette Kátya hideg kezeit és hevesen masszírozni kezdte őket. A nő letette a csecsemőt az ágyra és a sarokban álló kicsiny, fekete tűzhelyhez ment. Kinyitotta a fémajtót. Aprócska, éppen csak lobogó lángocska égett benne. Nem csoda, hogy olyan hideg volt. A nő kivett a tűzhelyből egy jókora követ egy fogóval, beletekerte az erre a célra odakészített, megfeketedett törülközőbe, és Kátya ölébe tette. Kátya alátemette a kezeit.

– Nem tehetnél több fát a tűzre? – kérdezte Valentina.

– Nem.

– Van pénzem.

A három gyerek közelebb somfordált. A lány kitartotta piszkos tenyerét.

– Veszünk tűzifát.

Valentina kénytelen volt megbízni bennük. Előhúzott két fehér tízrubeles bankjegyet a zsebében lévő tárcájából, bár tudta, hogy rengeteg pénz tűzifára.

– Hozzatok valami ennivalót is! Siessetek! *Potoropitesz!*

Mindhárom gyerek eltűnt.

– Tessék, itt van ez. – Az asszony egy takarót tartott oda neki az ágyról. Valentina ránézett. Valószínűleg tele volt tetvekkal.

– *Szpaszibo.* – Ráterítette a húga vállára és benyomkodta az anyag szélét érzéketlen lábai alá. Közben magán érezte a nő figyelmes tekintetét és életében most először jutott eszébe, milyen sokat is érhetett a tolószék. Amennyit ennek a nőnek a családja egy hónapban

keresett? Egy évben? Fogalma sem volt. Ez a nyomorult hely kisebb volt, mint Valentina otthoni hálósobája, és borzalmas állapotban volt. A mennyezet egy darabja lelógott és fekete penész kúszott fel az egyik falon. A levegő dohos volt.

– Köszönöm a segítséget – mondta őszinte hálával. – Egy étteremben voltunk, amit megtámadtak a sztrájkolok. A húgom és én elmenekültünk, de a kabátunkat ott hagytuk.

A nő Kátya felé biccentett.

– Beteg?

– Balesete volt.

A csecsemő nyöszörögni kezdett az ágyon, mire a nő megszólalt:

– Vedd fel!

Valentina az izgó-mozgó batyura nézett.

– Vedd fel! – A nő hangja ezúttal élesebb volt.

– Hogyan?

– A segítségemet kérted. Cserébe én is a segítséged kérem. Csak egy pillanat nyugtot szeretnék a gyerektől. – Az ajkai fiatalos mosolyra húzódtak. – Ne aggódj, nem fogom ellopni a húgod székét.

Pir lepte el Valentina orcáit, miközben felvette a csecsemőt. Arra emlékeztette, amikor Kátyát tartotta kiskorában, de neki sohasem volt ilyen rossz szaga. Szinte nem is volt haja és pálcikák voltak a lábai helyén.

– Valentina. – Kátya gyöngye hangja volt az. – Hadd vegyem ölbe!

Valentina odavitte a gyereket a tolószékhez, de nem adta át neki.

– Koszos – mormogta. – Nem akarod... – de meglátta a sóvárgást Kátya szemeiben. Az ölébe adta a gyereket és meghökkent, mikor a húga lehajolt és megcsókolta a csontos kis fejét. Mosoly áradt szét Kátya arcán. Bárhol is járt addig, már megindult visszafelé.

A forró *pírog* illatától minden megváltozott. A három gyerek szinte máris beledagadt a bőrébe, mielőtt még egyáltalán kaptak volna egy falatot is a zsírpapírba csomagolt húsos pitékből. Leültek a padlóra a tűzhely elé és olyan megbűvölten meredtek a lángoló fahasábokra, ahogy Valentina egy balettelőadást nézett volna.

– Nem kellene kezet mosniuk? – kérdezte Valentina, miközben kiosztott egy-egy szeletet a kezükbe. A körmük alatti piszok feketébb volt a padlónál.

– A vízpumpa befagyott. – Az asszony vállat vont és hatalmasat harapott a feketebizli-lekvárral megkent kenyereből. Miközben a falaton rágódott, Valentina nézte, ahogy az arcvonásai elolvadnak a gyönyörtől és egyre fiatalabbá válnak.

– Hogy hívnak?

– Varenka Szidorova.

– Én Valentina vagyok. A húgomat Kátyának hívják.

Kátya forró mézes teát szűröszt egy bádogbögréből és visszatért a szín az arcába. A csecsemő elhevert meleg ölében, akár egy kiscica.

– Varenka, mivel foglalkozik a férjed? Az asszony tekintete gyanakvóvá vált.

– Egy gyárban dolgozik.

– A bolsevikokkal van?

Látta, ahogy a bőr megfeszül a nő szeme alatt.

– Mit tudsz te a bolsevikokról?

– Ő is a felvonulók között volt?

Varenka nevetni kezdett. A gyerekek döbbenten néztek rá, mintha nem lettek volna hozzászokva a hanghoz, de a nevetés nem maradt abba, csak úgy gurult előre a nő nyitott szájából. Kidagadtak az erek a nyakán és könnyek futottak végig az arcán, de csak tovább kacagott. Térdre esett, aztán ugyanolyan hirtelen elhallgatott, ahogyan elkezdte. Lekapta a fejről a kendőt és felfedte barna fürtjeit. Valentina rámeredt. Kátya halk, elfúló sóhajt hallatott. Az asszony fejének egyik oldala kopasz volt. Fehér sebhely futott végig a halántékától a feje tetején át, egészen a tarkójáig. Úgy csillogott, mintha nedves lett volna. Szánalommal vegyes gyűlölettel nézett a lányokra.

– Öt évvel ezelőtt, a Téli Palota kapui előtt – mondta kemény hangon –, a katonáitok rám támadtak a szablyáikkal, amikor odavonultunk, hogy beszéljünk a cárral. Nem akartunk ártani senkinek, mégis letepertek minket. Az ott elesettek véréen éltek tovább ti és az osztályotok. De vajon megérdemlitek?

Valentina felemelte a csecsemőt Kátya öléből és lefektette az ágyra.

– Azt hiszem ideje, hogy távozzunk.

– Te! – Az asszony, még mindig a térdein állva Valentinára mutatott. – ígérem neked, hogy nemsokára eljövünk érted és a

fajtáért, és ezúttal nem éltek túl! Ti lusta vagyonosok! Paraziták. – Kiköpött a padlóra. – A munkások igazságot követelnek!

Valentina elővette a tárcáját és kiborította az asztalra. Rubelek hullottak csörögve mindenfelé és a gyerekek egerekként futkostak utánuk, hogy összeszedjék őket.

– Itt van ez a pénz, amiért ma segítettél nekem. Hálás vagyok érte.

– Odament a térdelő asszonyhoz és megérintette a fénylő sebet a fején. Obszcén érzés volt. Nem volt nedves, de sima volt és csúszott. Olyan szintelen volt, mint egy földalatti élőlény. – Sajnálom, Varenka.

– Nincs szükségem a szánalmadra.

– Valentina – szólalt meg Kátya. – Azt akarja, hogy menjünk.

– Igen, úgy van. Mielőtt a férjem hazaér. – Varenka dacosan meredt Valentinára. – A bolsevikom.

Hangos dörömbölés riasztotta meg őket. Még mielőtt észbe kaptak volna, még kétszer felcsattant, akár a kalapácsütés, és hallották, ahogy a fa darabokra szakad. Az asszony felkapta a csecsemőt és olyan hevesen szorította a mellére, hogy nyöszörögni kezdett. Valentina szíve hevesen kezdett verni. Nem ismerte ezt a helyet.

– Várj itt, Kátya!

– Nem, Valentina, ne...

Ismét felhangzott a dörömbölés. Valentina késlekedés nélkül kinyitotta a komor folyosóra nyíló ajtót és kinyitotta az utcára néző, összetört ajtót. Hatalmas alak takarta ki a fényt.

– Mi a francot művelsz ebben a szarfészekben, Valentina Ivanova? Liev Popkov volt az.

HATODIK FEJEZET

Arkin szerelő volt, de a lelke mélyén úgy tekintett magára, mint a gépek nagy tudású orvosára. Alapos gondját viselte a kezeinek és folyamatosan a legújabb találmányokról olvasott, hogy bővítse tudását. Hála az Istennek, tudott olvasni. Nem mintha az Istennek sok köze lett volna a dologhoz. A legtöbb jobbágy nem tudott írni és olvasni, de az anyja kivételnek számított, és a kötőtűjével csapkodta a körmeit, hogy gondolkozásra buzdítsa lassú elméjét.

– Viktor – mondogatta neki régen, amikor a lába előtt ült és a betűkkel küszködött, hogy értelmes szavakká formálja őket –, aki tud olvasni, az a világ ura lehet.

– De én nem akarok a világ ura lenni.

– Most még nem. De egy nap majd azt akarod. És akkor majd áldani fogod a nevem.

Elmosolyodott az emlék nyomán. – *Szpaszibo*, köszönöm – mormogta maga elé. Az anyjának igaza volt. Most, huszonhárom éves korában valóban a világ ura szeretett volna lenni.

– Arkin!

A férfi felnézett. A garázs betonpadlóján guggolt, az olajat és lótrágyát mosta le a Turicum küllőiről, amíg a kék festék újra csillogni nem kezdett. A rongyról mocskos szappanhab fröccsent a cipőjére.

– Mi az, Popkov? A kozák hang nélkül jött be a garázsba. Ahhoz képest, milyen nagydarab volt, csendesen mozgott, akár a farkasok az otthoni erdőkben.

– Mi az? – kérdezte ismét Arkin.

– Az úrnő beszélni akar veled a házban.

– A ma délután történeteikről? Arról van szó?

– Honnan tudjam?

Ha az ember az Isten háta mögötti sztyeppék közepéről származik egy tanyáról, megtanulja, hogyan legyen türelmes. Vidéken soha semmi sem sürgős, minden lassú ritmusban zajlik, és Arkin nagyon jól tudott várni. Hat évvel korábban hagyta ott a faluját, tizenhét évesen, hogy Szentpéterváron élhessen és dolgozhasson. Itt érezhette

Oroszország szívdobogását. A Kari Marxhoz és Leninhez hasonló nagy emberek eszméi úgy növekedtek és terjedtek itt a föld alatt, akár egy fa gyökerei. Biztos volt benne, hogy ebben a városban rejlik Oroszország jövője. Visszafordult és befejezte a kerék tisztítását, majd kiöblítette a rongyot és gondosan visszaakasztotta a kampóra. Mikor ismét megfordult, Liev Popkov még mindig ott volt, ahogyan sejtette. A nagydarab férfi kifejezetten öntörvényű volt, Arkin szerint túlságosan is.

– Mi a francot műveltél? – kérdezte Popkov. Arkin levette hosszú, barna köténytét és felakasztotta egy másik kampóra.

– Mit műveltem? Megvédtem őket.

– Hagytad, hogy elrohanjanak a saját fejük után? Így akartad megvédeni őket?

– Nem gyerekek, Popkov, hanem fiatal nők. Ők hozzák a saját döntéseiket, legyenek jók vagy rosszak.

– A város veszélyes hely.

– Veszélyes rájuk nézve? Vagy a munkásoknak, akik nap mint nap pusztulnak el a gyárakban?

– Ostoba vagy – horkant fel Popkov.

– Nem – mondta Arkin türelmesen. – Csak teszem a dolgomat.

Arkin most először jutott beljebb a házba, át a cselédek konyháján, és nehéz volt megállnia, hogy ne meresztgesse a szemeit. Miért kellett valakinek ennyi minden? A falakon embernél is magasabb festmények, a tükrök körül rubinok függtek, akár a vércseppek, és arany keretezte a szobrok talapzatát. A lakáj egy kis szobába vezette. A legnőiesebb szoba volt, ahol Arkin valaha is megfordult; csupa levendula, kenőcsök, virágillat és egzotikus parfümök, mind újdonság volt neki.

Elizaveta Ivanova merev háttal ült egy elegáns széken és egy pohár forró vizet tartott a kezében. Liliomos köntösében úgy festett, mintha ő maga is virág lenne. Arkin kezeit a törzse mellett tartva meghajolt és várta, hogy hozzászóljanak. Az asszony nem sietett, egy teljes perc telt el némán.

– Arkin – szólalt meg végül –, magyarázatot kérek.

– Máris, asszonyom. Teázni vittem az ifjú hölgyeket a Gordinóba, de a Morszkaján vonuló sztrájkolok elzárták az utunkat.

– Folytassa!

– Beragadtunk a forgalomba, de ki tudtam vezetni az autót és elvittem a hölgyeket egy másik helyre, ahogy kívánták.

– Azonnal haza kellett volna hoznia őket. Az utcák veszélyesek voltak.

– Javasoltam nekik, asszonyom. De mindketten ellene voltak és nem kívántak hazatérni.

– Vajon miért nem lepődök meg ezen? – A szavak kicsúsztak a száján és mindkettőjüket meglepték. – Csupán azt nem értem, hogy hol volt maga, amikor elhagyták az éttermet. Vannak bizonyos kötelezettségei, Arkin, amikor a családnaknak soförkődik. Azt hittem, ezt elmagyarázták magának, amikor... – szünetet tartott és a szája közelébe tartotta a vizet, de nem érintette hozzá az ajkait. – Makacs lányok – mormolta maga elé.

Arkin halványan rámosolyodott.

– Ismeri a lányait, asszonyom. – Elég jól.

– Nagyon sajnálom, de a felvonulók arra kényszerítettek, hogy egy mellékutcában parkoljam le a Turicumot. Amikor gyalog visszaértem, már kitört a pánik. Valentina és Kátya kisasszony már nem voltak ott.

– Kereste őket?

– Természetesen, asszonyom.

Hogy kereste-e őket? Kiáltozta-e a neveiket? Futkározott-e utánuk esztét vesztve utcáról utcára, üzletről üzletre? Megragadta-e az embereket a gallérjuknál fogva, hogy követelje, nem láttak-e egy tolószéket? Igen, mindezt megtette és addig rohanguált, amíg majdnem kiköpte a tüdejét. És addig átkozta a fiatal lányokat, amíg a nyelve bele nem fájdult, mégsem akadt a nyomukra.

Elizaveta Ivanova bólintott. – Hát persze, hogy kereste őket. Látom magán, hogy megbízható fiatalember.

– Sajnálom, asszonyom. Elnézést, hogy gondot okoztam.

– Végül hogyan talált rájuk?

– Visszajöttem ide és összegyűjtöttem az embereket, hogy tüzetesebben átvizsgálhassuk a környéket.

Az asszony néma maradt, arra kényszerítve a hallgatásával, hogy többet bevalljon, mint amennyit szeretett volna.

– Liev Popkov talált rájuk – ismerte be vonakodva. – Követte a tolószék nyomait a hóban.

A kozák olyan volt, akár egy véreb. Végigszimatolta a járdákat, néhány centire tartva az arcát a földtől és rátalált a szék kerekeinek leghalványabb nyomaira is, annak ellenére, hogy már rájuk tapostak.

Az asszony lezárta a témát. Belekortyolt a vízbe, a nyaka összehúzódott krémszínű gyöngynyaklánc felett.

– Kátya nincs jól – mondta némi hallgatás után.

– Sajnálom.

– Nem a maga hibája.

Az asszony méltányos válasza megdöbbenette. A legtöbb munkáltató előszeretettel hibáztatta a szolgálakat mindenért. Várt, de a nő nem mondott semmit.

– Szeretné személyesen Popkovval megbeszélni a dolgot? – kérdezte.

Az asszony alig észrevehetően megremegett.

– Nem, nem szeretném.

Hajnali három óra volt. Valentina már két órája ült a sötétben. Mikor végre meghallotta Szonya nővér nehéz lépteit, amint elhagyta Kátya szobáját, várt még pár percet, aztán kilopózott a folyosóra. Hangtalanul osont meztelen lábain és egyetlen halk kattanással tekerte el a betegszoba kilincsét.

A tűzhelyen rács mögött tűz ropogott, és a jókora ágytakaró félretolva hevert, amitől úgy festett, mint egy hegyvonulat. Húgának törekeny alakja mozdulatlanul feküdt a vékony lepedő alatt, de a fejét nyugtalanul dobálta a párnákon, mintha valaki más irányította volna.

– Kátya – suttogetta Valentina.

A szőke fej azonnal felemelkedett a párnáról.

– Valentina?

– Hogy vagy?

– Unatkozom.

Valentina az ágy végébe térdelt.

– Tudod, hogy mitől lázasodtál be, ugye?

– Mitől?

– Attól, hogy megcsókoltad annak a koszos csecsemőnek a fejét.

– Megérte – mosolyodott el Kátya.

- Nem mondtad el a Mamának vagy a nővérnek, ugye?
- Persze, hogy nem. Nem vagyok ostoba.
- Fogd fel úgy, mint egy kalandot. De ezt nem fogjuk megismételni. Túlreagáltam a dolgot, sajnálom.
- Nem mondj ilyet! Ne mondd, hogy nem viszel többet ilyen kalandokra!
- Ha valóban kalandokra vágysz, Kátya, akkor előbb gyógyulj meg. Csinálunk még hasonlókat – ígérte –, de nem ilyen veszélyes dolgokat, mint ez.
- A kaland nem is kaland, ha nem veszélyes. A világért sem hagytam volna ki. – Kisöpörte nedves haját a szeméből. – Mondd, milyen tapintása volt a sebhelynek a nő fején?
- Mintha meleg üveg lett volna. Kemény és csúszós.
- Sajnáltam szegényt.
- Én nem.
- Nem hiszek neked.
- Pedig így van, Kátya. Utálok őket. Nem érdekel, hogy menseviknek, bolseviknek vagy szocialista forradalmároknak hívják-e magukat, nekem mind egyformák. Azért gyűlölöm őket, amit veled műveltek.
- Valentina előrébb ment és csókot nyomott a húga forró arcára.
- Kátya felemelte a kezét és lágyan megsimította a nővére sötét haját.
- Egy idő után el fog múlni a gyűlölet – mondta magabiztosan.
- A tiéd elmúlt?
- Igen.
- Valentina nem mondta meg Kátyának, hogy már késő. Hogy a gyűlölet már beleégette magát a csontjaiba.
- Bekopogott az apja dolgozószobájának ajtaján. Ideje volt elmondania neki, hogyan döntött.
- Tessék! *Vhodite!*
- Benyitott. Az apja a széles, bőrborítású íróasztala mögött ült és felnézett az irataiból.
- Beszélni szeretnél velem? – kérdezte. Szemmel láthatóan nem örült neki, hogy megzavarják.
- Igen.

Egymásba fonta a karjait. Meggyújtatlan szivart himbált türelmetlenül két ujjja között. Még mindig jól nézett ki, bár egy kissé elhízott a Téli Palotában tartott banketteken. Haját hátrafésülte a homlokáról. Vastag szemöldök húzódott mélyen ülő, kemény szemei

felett. Ugyanolyan sötét szemei voltak, mint neki, és most őt vizsgálgatták.

– Ül le!

Leült az íróasztallal szemközti székbe és a kezeit gondosan az ölébe tette.

– Papa, szeretnék bocsánatot kérni, amiért tegnap magammal vittem Kátyát a Rzsevka negyedbe. Távol akartam tudni a sztrájkolóktól, akik...

– Elfogadom a bocsánatkérésed. – Végigsöpört az ujjjaival sötét bajusza felett, mintha csak saját gondolatait szeretne volna félresodorni. – Meggondolatlanul viselkedtél – mondta –, de tudom, hogy csak a húgodat szeretted volna megvédeni.

Valentina rosszabbra számított.

– Ennyi az egész? – kérdezte a férfi. – Elfoglalt vagyok.

– Nem. Van még más is.

Letette a szivart a hamuzóba, ami gondosan egy vonalban hevert egy toll és egy piros ceruza mellett az asztalon. A tekintetét őa szivaron felejtette, mintha azon tűnődne, hogy békében szeretné elpöfékelni. Rendszerető ember volt, ezért is csinálta a munkáját. Valentina nem tudta pontosan, mit is csinált állami miniszterként, de tudta, hogy pénzügyekkel kapcsolatos. Gyermekeként sokszor elképzelte, amint az irodájában ül a minisztériumban, a cár pénzét számolgatja és a rubelkötegek egészen a mennyezetig érnek. Végül a férfi megelégedte a hallgatást és felpillantott.

– Mi van még? – kérdezte egy kis türelmetlenséggel a hangjában. – Dolgom van.

– Papa, nem szeretnék visszatérni az iskolába a következő félévben.

Filip Ivanov meglepetten meredt a lányára. Nem volt harag a tekintetében, pedig Valentina számított rá. Elmosolyodott.

– Remélem, beleegyezel, Papa – tette hozzá sietve.

– Beleegyezem. Az anyáddal már megbeszéltük a helyzetet és meggyőződésünk, hogy az iskola már nem tartogat számodra semmit.

Ideje elgondolkodni a jövődön.

Valentina csupán apró kényelmetlenséget érzett, de nem törődött vele.

– Egyetérték, Papa. Örülök, hogy te is így gondolod. Én is ezen gondolkoztam. Van egy ötletem.

A férfi hátradőlt a székében és elégedetten vette fel a szivarját.

Levette róla a szalagot, levágta az egyik végét és megszimatolta az illatos leveleket, mielőtt lassan rágyújtott volna.

Valentina úgy érezte, máris ünnepel valamit.

– Nos, Valentina – mondta –, örömmel látom, hogy egyetértünk. Most már megint jó kislány vagy.

Valentina gondolatai megakadtak a most szón, de nem törődött vele sokáig. Az első lépést megtette.

Az apja elégedetten biccentett neki. Igyekezett belekapaszkodni a pillanatba, nehogy szétfolyjon az ujjai között.

– Megbeszélted már ezt az ötletedet az anyáddal?

– Még nem, Papa. Először veled szeretném megbeszélni.

– Ostoba lány. – Elmosolyodott és tekergőző füstfelhőt fújt felé. – Mit érdekelnek engem a ruhák?

– Ruhák?

– Igen, a ruhaötleteidre gondolok. Az anyáddal kell megbeszélned.

Az anyákkal szokás az ilyen dolgokat elintézni.

Valentina gyors levegőt vett és megízlelte a szivar füstjét.

– Papa, én nem is említettem semmiféle ruhákat.

– Nos, ne aggódj. Biztos vagyok benne, hogy az anyád majd beszélni szeretne róluk. – Elnézően bólintott. – Tudom én, milyenek a

nők, amikor ruhákról van szó.

A férfi felállt a székből és járkálni kezdett a szobában. Széles dereka himbálózott a szalonkabátjában. Mindenféle zajt keltett, ahogy

az ingujjai hozzáúrolódtak a ruhához, lábai dübögtek a polírozott padlódeszkákon, ujjjaival pedig az inge elején dobolt. Olyankor

viselkedett így, amikor nagyon elégedett volt. Mi történik itt? A beszélgetés nem a megfelelő irányba haladt.

– Csupán néhány ruhára van szükségem – mondta óvatosan.

– Nem, kedvesem. Ha azt szeretnéd, hogy akadjon valami a horgodra, legalább harminc-negyven ruhára lesz szükséged, úgy hiszem. De ezt az anyádra bízom. Az a fontos, hogy a döntés megszületett és már össze is állítottunk neked egy listát azokról, akik

szóba jöhetnek.

– Papa, hogy érted azt, hogy *akadjon valami a horogra*?

– Hogy férjet fogj magadnak, természetesen.

– Férjet? – a kezei lehullottak az öléből.

– Igen, kedvesem. Hát nem erről beszélgetünk? Otthagyd az iskolát és férjet keresel magadnak. – Élvezettel szívott bele a szivarjába, tett néhány lépést és lesodorta a dohánydarabokat az inge elejéről. – Hamarosan tizennyolc éves leszel, Valentina. Ideje felelősséggel viselkedned. Találj egy megfelelő férjet és házasodj meg! Rengeteg derék hivatalnok szaladgál odakint, jó családokból.

– Nem megyek férjhez, Papa.

– Ne játszadozzunk, Valentina, most akkor miről beszélsz?

– Nem megyek férjhez.

– Épp azt imént mondtad, hogy készen állsz eltervezni a jövődet.

– Igen, de nem feleségként.

– Milyen más lehetőség áll még előtted, az ég szerelmére? Az anyád és én... – elhallgatott, mintha egy kellemetlen gondolat ütött volna szöget a fejébe. A szoba közepén állva mozdulatlanra dermedt és az arca megtelt vérrel. – Miféle ötleted van a jövőddel kapcsolatban?

Valentina felállt és szembefordult vele.

– Papa, azért jöttem, hogy ezt elmondjam neked. Hivatásos ápolónő szeretnék lenni.

Leültették. Nem a dolgozószobában. Nem is a szalonban, ahol általában a komoly beszélgetéseket folytatták. A szülei a zeneszobában ültették le, ahová annyi éven át kötötték a reményei. A zongoraszékre kellett ülnie, amelynek bojtjait rojtosra piszkálta, mikor nem jött zene az ujjaira.

Az anyja egy széken foglalt helyet az ablaknál. Bár az arcvonásaira szokás szerint szigorúan ügyelt, az egyik markában gombócba gyúrt zsebkendőt szorongatott. Az anyja hallgatása majdnem olyan rossz volt, mint az apja kirohanása.

– Valentina – mondta határozottan Filip Ivanov –, azonnal verd ki a fejedből ezt a kellemetlen elképzelést! Meglep, hogy egyáltalán komolyan fontolóra veszel egy ilyen elképesztő ötletet. Gondolj csak a rengeteg oktatásra, amiben részesültél, a zeneórákra! Hogy mennyibe került ez nekünk.

Fel-alá járkált előtte, szalonkabátjának széle hevesen lobogott az izgatottságtól.

Valentina legszívesebben megfogta volna, hogy lecsillapítsa, az elméjével együtt.

– Kérlek, próbáld megérteni, Papa! Négy nyelven beszélek, jól zongorázom és megtanultam elegánsan viselkedni. Mire megyek mindezzel?

– A házassághoz pont jól jön. Pontosan erre nevelik a fiatal hölgyeket.

– Sajnálom, Papa, de már megmondtam. Nem akarok házasodni!

Az anyja kétségbeesett sóhajtása már túl sok volt. Valentina a zongora felé fordult, majd vissza a szüleihez és felnyitotta a hangszer fedelét. Megszólaltatott egy lágy akkordot, majd egy másikat. Mint mindig, a kellemes hangok lenyugtatták. Mellkasának remegése alábbhagyott. A Chopin-darabból játszott egy részletet és a lángoló hajú viking képe jelent meg előtte az elméje mélyén. Minden mozgás megszűnt mögötte és elképzelte, ahogy a szülei összenéznek.

– Úgyesen játszol, Valentina.

– Köszönöm, Mama.

– Akármelyik férj büszke lenne, ha a vendégeit egy Beethoven vagy Csajkovszkij-darabbal szórakoztatnád vacsora után.

Valentina levette a kezét a billentyűkről és egymásba fonta az ujjait.

– Ápolónő szeretnék lenni – halkan és türelmesen beszélt. – Gondját akarom viselni Kátyának. Szonya nővér nem maradhat velünk örökké.

Sóhajtás futott végig a szobán és hirtelen az apja magas, sötét alakja ott állt közvetlenül mögötte. Végigsimította a haját és a vállára tette a

kezét. Valentina nem mozdult.

Az apja hat hónapig hozzá sem ért a tesovói bombatámadást követően és most attól félt, ha egyetlen izmát is megmozdítja, elveszi a kezét és újabb hat hónapig nem ér majd hozzá.

– Valentina. Hallgass rám, drága gyermekem! Tudod, hogy a legjobbat szeretném neked. Az ápolói szakma nyomorúságos foglalkozás, tele szajhákkal és alkoholistákkal. Nem megfelelő munka egy tiszteletre méltó, ifjú hölgynek.

– Hallgass az apádra! – mondta az anyja gyengéden.

– Tetvesek és fertőző betegségeik vannak. – Az apja olyan hangsúllyal mondta a betegségek szót, amiből nyilvánvaló volt, hogy nem csak a himlőre és tífuszra gondolt.

– De Szonya nővér nem szajha és nem is alkoholista – mondta Valentina. – És nincsenek betegségei. Tiszteletreméltó asszony.

A kéz szorosabban kezdte markolni a vállát. Érezte, hogy az elméjét is igyekszik szorosabbra fogni.

– Van más módja is – mondta az apja –, hogy segíts Kátyán. Amivel, sokkal jobban gondját viselhetnéd.

– Hogyan?

– Nem olyan nehéz.

– Mi az, Papa? Mit tehetnék?

– Házasodj jól.

Visszafordult a zongora felé. Csalódottság szorította össze a torkát. Nem akart ellentmondani az apjának.

– Hallottad, amit mondtam, Valentina – kezdte felemelni a hangját.

– A pokolba is, lányom, jól kell házasodnod! És minél hamarabb. Ragaszkodom hozzá! Az Ivanov név érdekében.

– És ha nem, Papa? Mit csinálsz, ha visszautasítom?

– Ha a szükség úgy hozza, megkorbácsoltatlak.

HETEDIK FEJEZET

– Kizsákmányolás! Nékülözés! Éhezés! Mihail Szergejev jól értette a dolgát. Tudta, hogyan bánjon a tömeggel, hogyan szítsa fel az érzelmeket és hogyan gyújtson tüzet az üres gyomrokban. Arkin elégedetten nézett végig a ma este összegyűlteken. A legtöbben jobbágyok voltak, akárcsak ő. Egyszerű munkások, akik a mezőgazdasági tartományokból Szentpétervárra özönlöttek, hogy munkát kaphassanak a gyárakban. A legtöbbjük nem tudott olvasni. Csak kevesen tudták a nevüket is leírni. Különös módon ez jobban elkeserítette Arkint, mint a borzalmas munkakörülmények a gyárakban és üzemekben. A legdurvább igazságtalanságnak mind közül azt érezte, hogy a tömegek elméjét tudatosan eltompították azért, hogy megtagadták tőlük az iskoláztatást. Az elnyomás ezen fajtáját szerette volna leginkább eltörölni.

Emiatt hitt Lev Trockij elméletében a folyamatos forradalomról. Szergejevvel együtt hallgatták Trockij szavait egy gyűlés alkalmával. Mindkettőjüket annyira magával ragadták a borzas hajú, örökké csillogó szemüvegű férfi elképzelései, hogy egész éjjel nyugtalanul sétáltak az utcákon. Egy új világot tárt fel előttük, ahol az igazság és egyenlőség nem üres szavak voltak csupán, hanem minden ember életének élő, lélegző szíve. Attól a pillanattól fogva mindketten azon dolgoztak, hogy embereket toborozzanak a szocializmus ügyének.

– Oroszország népe – biztatta lelkesen Szergejev az embereket –, nekünk magunknak kell kiharcolnunk a jogainkat! A cárizmus vasöklével... – szünetet tartott és körbenézett a közönségén – ...le kell számolnunk!

Helyeslő kiabálások hangzottak fel.

– Azért adták nekünk a Dumát, hogy befogják vele a szánkat – Szergejev gúnyosan ejtette a szavakat. – Sztolipin miniszterelnök pedig csak lenézéssel kezeli. „Sztolipin-nyakkendőket”, hóhérkötelet ad azoknak, akik más véleményen vannak, mint ő.

Szergejev felfelé húzta a saját nyakkendőjét, mintha azon lógna, mire a tömeg felhördült. Arkin is csatlakozott hozzájuk.

– Törődik azzal Sztolipin, hogy nincs kenyér az asztalotokon a

gyermeketeknek?

– Nem! *Nyet!* Nem!

– Törődik azzal Sztolipin, hogy olyan körülmények között kell dolgoznotok, hogy még egy kutya is leharapná a saját lábát, csak hogy kereket oldhasson?

– Nem! Nem!

– Törődik azzal Sztolipin, hogy...

– Szergejev elvtárs! – a kiáltás egy cingár kis embertől jött a szónok lábánál. Cigaretta fityegett a szája sarkából.

– Ül már le! – kiáltotta egy hang.

Szergejev kitartott kezével csendre utasította az embereket.

– Beszélj, elvtárs! Mindenkinek joga van hozzá, hogy felemelje a szavát.

– Elvtársak – mondta a férfi hangosabban –, ez a beszéd nem vezet minket sehová. Ha nem tudunk harcba szállni az ellenséggel, szövetséget kell kötnünk vele. A Duma az első lépés volt csupán. Folyamatosan dolgozunk és engedményeket követelünk. Alekszandr Gucsikov, az októberisták vezetője keményen munkálkodik, hogy jobba tegyék a körülményeket a bányákban...

– Alekszandr Gucsikov – mennydörögte Szergejev – nem több mint báb a zsarnokság kezében.

A tömeg kitörő örömmel fogadta a szavait.

– *Da!* Igen!

Szergejev teljesen kihúzta magát.

– Az *egyetlen* válasz az, ha a munkások ragadják magukhoz a hatalmat. Hatalmat a szakszervezeteknek!

Tapsvihar tört ki. Az emberek felharsantak. Addig tépték és lökdöstek maguk között a kívülállót, amíg meg nem esküdött, hogy hamarosan mind Sztolipin-nyakkendőt kapnak majd és kudarcában kiosont a teremből.

– Hatalmat a munkásoknak! – harsogta Szergejev.

A fal tövében Arkin rágyújtott egy cigarettára és bólogatott. Proletárdiktatúra, így nevezte Lev Trockij. Keserű és véres harc lesz, de egyre közeledik. Az egyetlen kérdés csupán, hogy mikor jön el.

A pap okos ember volt, ehhez nem férhetett kétség. Morozov atya értett az emberekhez. Az üres gyomrokat forró főzelékkel csalogatta

be a templomba. Hús nem volt benne természetesen, csupán zöltségek, mégis száralmasan hálásak voltak érte az emberek, és nem csak a testüket táplálta vele – a haragjukat is. A felett érzett haragjukat, hogy idáig kellett lecsúszniuk. Már azelőtt felszította az igazságérzetüket, hogy beözönlöttek volna a terembe Szergejev beszédeire. Egyedül az volt a baj Morozov atyával, hogy hitt Istenben és abban, hogy az Úr minden egyes embert szeret, bármilyen nyomorúságos képviselője volt is az illető az emberi nemnek. Ebből időnként problémák adódtak.

A pap úgy állt gőzölgő üstje mögött, akár egy holló. Bádogbögrékbe szedte kanálával a főzeléket, hallgatta az emberek panaszait, tanácsokat adott és igyekezett vigaszt nyújtani nekik. Sohasem fáradt bele. Sohasem vetkőzött ki magas, enyhén görnyedt, türelmes alakjából, fekete ruhájából és sűrű szakállából. Valószínűleg nem lehetett több negyvenévesnél, de sokkal idősebbnek látszott. A haja máris elveszítette a színét. Talán amiatt volt, hogy annyi éven át hallgatta mások fájdalmát és panaszait, vagy talán a felesége elvesztése miatt.

Arkin Morozov atya mellett állt és várta, hogy megszólíthassa két éhes sorban álló között.

– Atyám, megszereztük a felszerelést.

– Itt van?

– A pincében. Jöjjön le, ha itt végzett!

A pap bólintott és barátságos mosollyal üdvözölte a következő embert a sorban. Arkin csodálta a hidegvérét. Senki sem gondolta volna, hogy a halállal kufárkodik.

A bombakészítés kényes tevékenység. Arkin észrevette, hogy Szergejev elvtárs nyugtalan volt. Folyamatosan felállt és leült az asztal mellett, ahol Arkin dolgozott és addig idegesítette, amíg végül a kezébe nem adott egy pár fogót. A pinceszobában olyan hideg volt, hogy a lélegzetük füstként lógott a levegőben, ahányszor csak megszólaltak. Arkin aggódott, hogy a *galignit* esetleg megfagy, ha túlságosan leesik a hőmérséklet. Szergejevre nézett. A kabátja mocskos volt és lyukak tarkították. Koszos sálát olyan sokszor tekerte körül a nyakán, hogy úgy festett, akár egy vastag, álomba merült kígyó.

– Mi a baj, elvtárs? – kérdezte Arkin. – Jó beszédet tartottál ma. Elégedettnék kéne lenned.

Szergejev a cigarettája dobozával babrált. A *mahorka* dohánynak olcsó és kellemetlen szaga volt a zárt térben. Arkin megtiltotta neki, hogy rágyújtson a robbanószerkezetek közelében. Két töltet hevert előtte az asztalon és akkor is azokra meredt, miközben Szergejevhez beszélt. A hosszú, vékony rézkapszulákban kis adag higany fulminát volt, nagy erejű robbanószer. Arkin mindig óvatosan bánt velük, de szerette végigfektetni őket a tenyerében. Olyankor olyan ártalmatlannak tűntek, mint Szergejev cigarettái. Ennyi erőtől a kezében mindig hevesebben dobogott a szíve.

Meglepte, mennyire egyszerű dolog volt megszerezni az információkat a robbanóanyagokról. A szentpétervári könyvtárban tanulmányozta Alfréd Nobel zseniális találmányát, így jobban megértette az öt rúd szürke gelignitet, ami most előtte hevert az asztalon.

A gelignit a nitroglicerint és nitrocellulóz robbanó elegyet, összekeverve némi kálium-nitráttal és fűréssporral. Tizenkét százalékkal erősebb a dinamitnál. *Gyermo!* Az rengeteg erő.

A keveréket nem befolyásolta a nedvesség és nem vetett ártalmas füstöt, amikor felrobbant. Arkin megmarkolta az egyik rudat és érezte hideg felületét a bőrén. Mr. Alfréd Nobel kivételes személyiség volt, gondolta. Ki más szabadíthatott volna akkora rombolóerőt a világra úgy, hogy utána békésen alszik a sírjában?

– Elvtárs – mondta Szergejev –, sajnálom, de most mennem kell. Arkin felvonta egyik szemöldökét:

– Mi a baj? Ideges vagy, ugye?

– Nem. A feleségemről van szó. Hamarosan szülni fog és még mindig a ragasztógyárban dolgozik. Megbetegszik tőle.

– Á, a család.

– Ne mondd így!

Arkin elmosolyodott.

– Szergejev, egyszer eljön majd a nap, amikor a család a múlté lesz

– a papra pillantott –, és a vallás is. A tömegek ópiuma, ahogy Karl Marx nevezte. Az állam lesz az egyetlen prioritás. Ha az állam tökéletes lesz, a népesség is elégedetté válik. Az állam előrébb való a

családnál. Az lesz a családunk.

– Természetesen egyetértek veled – mondta Szergejev és kínosan vállat vont. – De nem ma este. – Felállt és megindult az ajtó felé. – Ne robbantsátok fel magatokat! – mondta nevetve és gyorsan távozott, mielőtt a többiek még ellenkezhetek volna.

Arkin és Morozov atya visszafordultak az asztalhoz.

– Ő jó ember – mondta Morozov.

– Remek szónok és elkötelezett az ügy iránt – helyeselt Arkin, miközben beillesztette a biztonsági gyutacs egyik végét a detonátor végébe. A fogóval óvatosan köré szorította a széleit. Ha túl erősen összenyomja, akár fel is robbanhat. – De nincs gyomra a gyilkoláshoz.

– És neked? – kérdezte a pap.

– Én megteszem, amit meg kell tennem.

– Akár azt is, hogy olyan családnak dolgozol, akiket megvetsz? Ivanov miniszternek?

– Igen atyám, annak a parazitának dolgozom és igen, kémkedek utána. Akár csak maga, én is bármit megteszek, amit megkíván tőlem az ügyünk. Ivanovnak harminc szolgálója van, hogy gondját viselje négy lusta embernek. Ha az összes szolgát felszabadítanánk, és értelmes munkába állítanánk Szentpéterváron, egy teljesen más városban élhetnénk.

– Említetted ezt az Ivanovoknak? – kérdezte Morozov szelíden.

Az irónia szórakoztatta Arkint. Felnevetett és dróttal tekerte körbe a gelignit rudakat úgy, hogy a két detonátort közéjük fogta. Kimérte a gyújtózsínórt. A zsinór finom puskaporral töltött pamutszövetből állt, amit fehér mázzal burkoltak a nedvesség ellen. Ez a fajta lassan ég, két láb percenként. Arkin elég időt adott a menekülésre: négy láb hosszat vágott belőle.

A pulzusa egyenletes volt és ez elégedettséggel töltötte el. Morozov atya imát mondott a bomba felett és keresztet vetett rá. Mindig így tett.

Mielőtt gyilkoltak volna.

Jens mélyebbre vetette magát a sötétségbe. Fűlsiketítő volt a láрма az alagútban, de így is szeretett rendszeresen ellátogatni ide. Be kellett másznia a csatornába, hogy megbizonyosodhasson róla, a

munka elég gyors ütemben zajlik. Ellenőrizte, hogy a munkafelügyelők azokon a nyomvonalakon ásatnak-e az emberekkel, amiket ő kijelölt.

A levegő egyre nehezebb lett és le kellett görnyednie az alacsony mennyezet alatt. Víz csöpögött a vállaira. Erős fényű lámpát tartott a kezében, amivel gondosan ellenőrizni tudta az ívelt téglafalazat minőségét, amit néhány lépésként meg is érintett. A szeme nem volt elég – szüksége volt az ujjaira is. Morajlás hangzott előlről. A lábai alatt kocsisínek feküdtek, amelyeken kihordták a kifejtett követ és földet. Érezte, ahogy remegés fut végig rajtuk.

– Kocsi érkezik! – kiáltotta. A mögötte lévő három ember oldalra ugrott és a hátukat az alagút falának feszítették. A törmelékkel magasan megrakott kocsi fűlsiketítő lármával zakatolt el mellettük. Két ember feszült neki, hogy mozgásban tartsák. Jelöletlen overall volt rajtuk és szövetsisakot viseltek a folyamatosan csepegő víz ellen. Az arcuk fekete volt a mocsoktól. Akár férfiak is lehettek volna, de nők voltak. A férfiak ástak.

– Szabad az út! – kiáltotta, de remegést vett észre a kocsi mozgásában. Közelebb sétált, megrúgta a sánt, ami elmozdult a lába alatt. Az egyik embere felé fordult.

– Erősítsék ezt meg! Nem szeretnék baleseteket.

Nagyon elege volt már a balesetektől. Sötét volt, a munkások alig láttak. A műszakok túlságosan hosszúak voltak, a szerszámok túl életlenek, a fizetések túl alacsonyak.

És mindezért őt okolták.

A vértől minden csúszós volt. Jens erővel szorította le a férfit a székre. Nem törődött a kiáltozással és a szitkokkal. Az egyik karját átvette a férfi mellkasán és a szék háta mögül ülve tartotta. A másik kezével erősen leszorította a könyökét. A férfi fájdalmában megfeszítette a hátát és hátravetette a fejét, elkapva vele Jens állkapcsát.

– Tartsd erősen! – unszolta Fedorin doktor. Egy utolsó csavarással, ami újabb gyomorszaggaató kiáltást keltett életre, Fedorin felegyenesedett. A kezei vörösek voltak. Izzadságtól fénylett a bőre és véres folt borította a homlokát, ahol letörölte a kezével.

– Ennyit tudtam tenni, Szergejev. A férfi párás szemeivel lenézett

saját, összetört alkarjára és felnyögött. A csontok még mindig látszottak a véres hús között, de már nem álltak ki szilánkosan minden irányba. Jens érezte, hogy Szergejev mellkasa remegni kezd. Eleresztette.

Az egyik kezét az alagútásó vállára tette.

– Az orvos szép munkát végzett. – Szép munkát? Hogyan nevezhette azt a szétroncsolt összevisszaságot *szép munkának*. Tudta, hogy Fedorin minden tőle telhetőt megtett, de mi az égből fog ez az ember megélni ezek után?

– Adj neki morfiumot! – mondta Jens.

– Ugyan mire megyek én a morfiummal? – nyögte Szergejev. – Nem tudok dolgozni. – Ennek ellenére elfogadta a cseppeket a kanálon, amikor odakínálták neki.

– Össze fog forni – biztosította Fedorin doktor. – Bár nem lesz olyan egyenes és erős, mint előtte, de össze fog forni. Elég fiatal ahhoz, hogy hamar gyógyuljon.

Lemosta a sérült végtagot forralt vízzel és jóddal, majd nekiállt összevarrni a sebet, mialatt Jens elszorította a férfi karját a könyökénél, hogy kevesebb vért veszítsen. Mikor friss pólya és bandázs került a sebre és Szergejev karját felkötötték, Jens előhúzott egy üveg brandyt az asztal fiókjából, ami rögtönzött irodájaként szolgált.

– Tessék. Ezt hajtsák fel!

Adott egy poharat Szergejev jó kezébe és egyet az orvosnak is. Dr. Nyikolaj Fedorin egyetlen húzásra lenyelte az ital felét, a maradékkal megtisztította a kezeit a lavór felett, felhúzott ing-ujjakkal. Jens tudta, hogy ezeknek a baleseteknek nem kellene megtörténniük. Valahol valaki sokat spórolt ezen. Töltött az alagútásónak egy újabb pohár brandyt és most, hogy a nehezen már túl voltak, a férfi szürke sápadtsága kezdett elmúlni.

– *Szpaszibo, direktor* Friis! – Felemelte a bögréjét Jensre és Fedorinra. – *Szpaszibo*.

– Szergejev, itt egy kis pénz, hogy *drozskijt* béreljen hazáig. – Jens adott neki egy marék bankjegyet a fiókból. – Vegye el és etesse belőle a családját!

A férfi letette a bögrét és elvette a pénzt. Erősen megmarkolta és

összevérezte a bankjegyeket. Kínos pillanat volt. Jens ismét a vállára tette a kezét.

– Maga jó munkás, Szergejev. Szükségem lesz a munkájára, mikor meggyógyul a karja.

Az alagútásó a rubelekre nézett a kezében.

– Megtartja nekem az állásomat?

– Igen.

– A művezetőnek nem fog tetszeni.

– A művezető azt csinálja majd, amit én mondok.

A férfi félmosolyra húzta a száját.

– *Da*. Hát persze, hogy azt csinálja.

Jens érezte, hogy hamarosan ismét zavarba jönnek.

– Menjen haza – mondta. – Menjen haza és gyógyuljon meg!

– Tiszta kötésre lesz szüksége – jelentette ki Fedorin.

Szergejev még mindig a pénzre meredt:

– Nem tudok fizetni magának, doktor.

Fedorin Jensre pillantott:

– A *direktor* van olyan kedves, hogy állja a költségeket.

A férfi végül lassan felemelte a tekintetét.

– *Direktor*, mondja csak, személyesen szándékozik fizetni minden ember orvosi költségeit, aki csak megsérül a csatornában? Mindenkinnek megtartja az állását? Minden gyári munkásnak Szentpéterváron? Még a hozzám hasonlóknak is, akiknek megnyomorodott az egyik karja?

Jens megmarkolta a férfi jó könyökét és felállította a székről.

– Menjen innen, Szergejev! Menjen haza a feleségéhez!

Jobb karját a bal kezével markolva Szergejev megindult az ajtó felé.

– Hogy mit csinálok ezekben a csatornában – mondta élesen Jens

–, az az én dolgom.

Szergejev hirtelen megfordult. Először Jens, majd Fedorin szemébe nézett.

– Már nem olyan sokáig – mondta lágyn hangon.

– Hálásabb is lehetett volna a szerencsétlen.

– Megalázták, Nyikolaj. Legszívesebben hozzám vágta volna a pénzt. Rendes körülmények között szeretne dolgozni, nem jótékonyságra van szüksége.

– Jens, barátom, olykor úgy gondolom, hogy még most sem érted meg az orosz lelket. A te dán agyad túlságosan racionális. Az orosz lélek nem ilyen.

Jens rámosolygott és megemelte a poharát.

– *Nazdarovje!* Egészségedre! Az orosz lélekre és az orosz elmére! Hogy diadalmaskodjanak a haladás ellenségei felett!

– Mik is azok?

– Nagyképűség és korrupció. Hülyeség és kapzsiság.

– Hah! – Fedorin Jens hátára csapott. – Ez tetszik.

– Az a gond, hogy az orosz embereknél senki sem melegebb szívű, ugyanakkor senki nem is kegyetlenebb náluk. Oroszországban nincs köztes állapot. Mindent vagy semmit. Itt van Miklós cár. Úgy hiszi, hogy maga az Isten tette erre a földre, hogy uralkodjon Oroszország felett és hogy az Úr jeleket ad neki, hogy vezesse. Egyszer mesélt nekem ezekről.

– Ne rontsd el a kedvem, barátom!

– Olyan emberek spirituális tanácsaira hallgat, mint a lyonsi Monsieur Philippe és a szarovi Szent Szerafim. És arra az álnok szerzetesre, Grigorij Raszputyinra⁴. A cárné teljesen odavan érte.

⁴ Grigorij Jefimovics Raszputyin (1869. január 22.–1916. december 29.) orosz szerzetes, aki életének utolsó éveiben nagy befolyást gyakorolt a cári családra: „minden oroszok cájára”, II. Miklóstra, nejére, Alexandra cárnéra és egyetlen fiukra, a beteg Alekszej cárevicsre

– Úgy hallottam, azt hiszi, hogy a fia, Alekszej cárevics betegségét Isten büntetésének véli és igyekszik titokban tartani.

– Mennyire komoly ez a betegség? – kérdezte Jens.

Fedorin töltött magának még egy brandyt.

– A cár fia vérzékeny. Ezért rejtegetik a Cárskoje Szelóban. Jens nem mutatta ki arcán a döbbenetet.

– Vérzékeny?

– Da.

– Azok nem élnek sokáig, ugye?

– Általában nem.

– Isten segítse meg Oroszországot!

Fedorin lecsapta a brandyjét.

– Isten segítsen meg mindnyájunkat, barátom!

Kezet rázott vele és kiment az irodájából.

Jens az asztalára borította a brandyjét és letörölte vele róla a vért. Bármit mondott is Nyikolaj Fedorin, Jens rokonszenvezett az orosz lélekkel és annak sötét, fájdalmas kilátástalanságával. Mindössze tizennyolc éves volt, mikor idejött, hogy elmenekülhessen a szolgasors elől apja nyomdájában és inkább mérnöki tanulmányokat végzett Szentpéterváron. A kilenc itt töltött év alatt tiszta szívből beleszeretett Oroszországba. Nem akarta látni, hogy a kapzsiság térdre kényszeríti.

– Megtenné, hogy elmagyarázza nekem, Friis? – mondta Davidov miniszter.

A város térképe kiterítve hevert a hat férfi előtt. Jens cigarettára gyújtott és szűkre húzta a szemeit. Végignézett az asztal körül álló emberek feszült arcán. Andrej Davidov olyan ember volt, aki csak ritkán emelte fel a hangját a mormogásnál hangosabbra. Olykor egyesek elmulasztották lehalkítani a saját hangjukat és meghallgatni, amit mond, de Jens tudta, hogy rosszul teszik.

– Miniszter úr – Jens előre hajolt és felvette az asztalról az elkeskenyedő végű elefántcsont mutatópalcát –, hadd mutassam meg.

– Végighúzta a pálcá hegyét a térképen tekergő vonalakon. – Ezek a kék vonalak jelképezik a már elkészült csatornákat. Láthatja, hogy a központi részek és a paloták környékén csoportosulnak.

Davidov bólintott. A szemei nem látszottak, de figyelmesen nézte a palcát.

– Ezek – Jens a zöld vonalakra mutatott – jelképezik az építés alatt álló szakaszokat.

A miniszter összevonta markáns szemöldökeit, kipattintotta a zsebórája fedelét, majd éles kattanással becsukta.

– Ilyen sokra van szükségünk?

– Igen, miniszter úr. Pétervár évről évre növekszik, ahogy egyre több paraszt özönlik be a mezőkről, hogy az új gyárakban dolgozzanak. Ezért ezek a részek – végighúzta a palcát az egyik vastag, piros vonalon – azokat a tervbe vett csatornákat jelképezik, amelyeknek még meg sem kezdődött az építésük.

Nehéz csend borult a szobára, amíg Davidov a térképet

tanulmányozta. Mindössze Gosolev horkantása törte meg, aki tubákat szívott.

– A költségeken gondolkozom. Végső soron minden a költségeken múlik – mondta Davidov.

– Szükségünk van az új vízés szennyvízrendszerre Szentpéterváron, miniszter úr. Betegség és hasmenés tombol Pétervár munkásai között a tiszta víz és higiénia hiányában. Hogyan szabadíthatnánk meg a várost a nyomornegyedektől megfelelő csatornázás és vízvezetékrendszer nélkül?

– A költségek – mormogta ismét a miniszter. – Tavaly meg kellett vonnunk az anyagi támogatást a transzszibériai vasút építésétől, hogy előteremtsünk egymillió rubelt a cár apjának átkozott szobrára.

– Miniszter úr – mondta Jens nem hangosabban Davidov szavainál –, ez a terület valaha egy láp volt. Elönti a víz. Éjjel-nappal kell pumpálnunk a vizet a csatornákból építés közben. Többször is beomlott a tető, mert – összeszűkítette a szemeit és Krascsinyra nézett, valamivel arrébb az asztal mellett – nem állt rendelkezésre elegendő fa támaszték és lámpa.

– Nem kellene elkényeztetnie a szegényeket – vágott közbe Davidov.

– Mennyire igaza van, miniszter úr – helyeselt Krascsin. – Éhesen jobban dolgoznak.

Jens egyikükről a másikra nézett és mindkét kezét az asztalra tette, hogy beléjük fojtsa a szót.

– Az emberek akkor dolgoznak a legjobban – mondta –, amikor nem kell minden pillanatban a haláltól tartaniuk – mély levegőt vett. – A cár arra kért, hogy személyesen jelentsem neki, hogyan halad a csatornázási terv. A szívén viseli az ügyet. Mondjam azt neki, hogy maga, miniszter úr, vagy maga, Krascsin, hátráltatják a munkát?

Davidov felvonta az egyik szemöldökét.

– Igaz ez? Ófelsége megkérte, hogy jelentsen neki?

– Igen – hazudta Jens.

– Krascsin – utasította a miniszter –, gondoljuk át azokat a pénzforrásokat!

Jens újabb cigarettára gyújtott. Meglepte, mennyire biztosak a kezei. Két nagy hatalmú ellenséget szerzett az imént.

Az ágyon elterülő grófnő rózsavirágoktól illatozott.

– Olyan ingerült vagy ma – mondta Natalia Szerova. Az ujjai közé fogta Jens vörös haját és óvatosan megtekerte, éppen csak annyira, hogy meghúzza a fejbőrét. Jens időnként szinte úgy érezte, hogy legszívesebben apró csatákra tépné, és a zsebébe tenné a darabjait, hogy teljesen birtokba vehesse.

– Nem ingerült vagyok, Natalia. Hanem türelmetlen.

– Mi miatt vagy türelmetlen?

– A változások miatt, amelyeknek mindenképpen be kell következniük.

– Ó Jens, kérlek, ne kezd ezt megint! – lehajolt és csókot nyomott a férfi homlokára. – Egyszer az életben hallgassd el azt a zakatoló dűnyörgést!

– Davidov el akar mozdítani – mondta.

– Ó, az Isten szerelmére, Jens. Miért nem teszed meg neki egyszerűen, amire kér? – Natalia a férfi meztelen mellkasára tette a kezét, de az durván ellökte magától. – Tudod, hogy Sztolipin mellette áll, nem? Eszedbe se jusson szembe menni a miniszterelnökkel – drámaian megforgatta a szemét –, mert veszíteni fogsz! – Eltávolodott tőle a hatalmas ágyon és besüppedt a párnák közé. – Kérlek, ne mondd, hogy ennyire ostoba vagy!

Jens kinyúlt és megsimította a lábát.

– Nem – mondta. – Nem vagyok annyira ostoba.

– Sztolipin elemi erő. Egy óriás, aki keresztültapos mindenkin.

– Miklós cárral együtt, aki fél tőle. Ahogy a saját apjától is félt. – Jens felült. – Elegendő van a politikából. Mondd csak, hogy van a fiad?

– Alekszej jól érzi magát, köszönöm.

Jensnek három teljes hónapja volt már viszonya a grófnővel, mikor megtudta, hogy van egy fia. Egyszer egy délutáni pezsgőzést követően bevallotta neki, hogy a férje, Szerov gróf nem a gyermek apja. Beismerte, hogy a zöld szemű férfiak a gyengéi és az egyik szeretője egy daliás katonatiszt volt – olyan színű szemekkel, akár az abszint. Elesett egy csatában, Finnország erdeiben.

Jens sohasem lehetett biztos benne, mikor mond igazat Szerova grófnő. Arra viszont jó magyarázattal szolgált, miért méltatta olyan

kevés figyelemre Szerov gróf a fiút.

Alekszej már hatéves volt és Jens szívesen eljárt vele lovagolni.

– Az unokahúgom, Marija velem tölti a karácsonyt – mondta a grófnő, miközben végigfuttatta a körmét a férfi gerincén. – Esetleg szívesen találkoznál vele ismét. Emlékszel a koncertre?

Jensnek azonnal és tisztán az eszébe jutott a koncert. A feledhetetlen zene. A hajzuhatag a zongoránál, azok a hatalmas, sötét szemek. A haragjuk egyenesen felé irányult.

NYOLCADIK FEJEZET

– Szonya nővér, milyen érzés?

– Micsoda milyen érzés?

– Ápolónőnek lenni. Mindig segíteni valakinek.

Az asszony barátságos pillantással nézett végig rajta.

– Miért kérded?

– Mert úgy döntöttem, hogy ápolónő szeretnék lenni.

– Nővér? Te? – Szonya nővér, nevetésben tört ki. Valentina úgy érezte, mintha arcon csapták volna. Az idősebb nő meglátta az arckifejezését és azonnal abbahagyta a nevetést. – Komolyan gondolod?

– Igen.

– Elmondtad az apádnak és az anyádnak?

– Igen, el.

Hirtelen csend lett. Odakint a kertben hatalmas hópelyhek szállingóztak, mintha csak almafavirágok lettek volna.

– Nos? Mit mondtak? Valentina nevetni próbált.

– A Papa azzal fenyegetőzött, hogy megkorbácsol.

– Valentina, nem lehet belőled nővér.

– Miért nem?

– Mert túlságosan vékonydongájú vagy. Túl törékeny. Csak elsorvadnál és elhullanál egy kórház durva valóságában. Nem kellemes helyek, e felől biztosíthatlak.

– Maga is túlélte.

– Én egy tanyán nevelkedtem.

Valentina erre nem tudott mit mondani. Megvizsgálta a saját kezeit, tenyerét és egyenes ujjait. Nem látta törékenynek vagy vékonydongájúnak őket. Erősnek tűntek.

– Nővér – mondta, amikor Szonya távozni készült –, megmutat nekem néhány dolgot? Úgy értem, a szakmájából.

A nővér lágy és szomorú szemekkel megrázta a fejét:

– *Nyet*, nem, *maliska*. Nem taníthatlak betegápolásra. Akkor mindkettőnket megkorbácsolnának odakint a hóban.

Halkan becsukta maga mögött az ajtót. Valentina kinyitotta a fiókját

és előhúzta a listát.

– *Szpaszibo, barjisnya*. Köszönöm, ifjú úrnőm – mondott hebegve köszönetet a konyhás cseléd.

– Boldog karácsonyt, *sasztlivoga razsgyesztvo*, Alisa – válaszolta Valentina.

A karácsony esti szokások része volt, hogy az Ivanov család megajándékozza az összes szolgáját. Zöldellő ünnepi koszorúkkal ékesítették fel a házat és volt egy csodásan feldíszített karácsonyfájuk, amit a Gosztiny Dvor melletti fenyőpiacon vásároltak. Valentina vezette a sort. Édességeket és szappant osztott, majd mindenkivel kezét rázott. Az anyja mellette állt, merev mosollyal az arcán, és kesztyűs kézzel osztogatta a jó minőségű pamutanyagot a nőknek, a férfiak pedig új borotvát és egy-egy zacskó dohányt kaptak.

Elizaveta Ivanova ragaszkodott hozzá, hogy az összes férfi szolgájuk borotválkozzon rendszeresen, még a kertészek is. Filip Ivanov háttal állt a lobogó tűznek. Terpeszbe tett lábakkal melegítette a frakkját és a személyzet minden egyes tagjának adott némi pénzt kis bársonyerszényekben.

Valentina hallotta az érmék csilingelését, ahogy az erszények a kitarított tenyerekben landoltak, és azon tűnődött, vajon mennyi pénz lehet bennük.

– *Sasztlivoga razsgyesztvo*. Boldog karácsonyt, Valentina kisasszony.

– Boldog karácsonyt, Arkin.

A sofőr volt az. Most először látta az egyenruhája nélkül. Elegáns zakót és tiszta, fehér inget viselt. Szikárnak és atletikusnak nézett ki. Az arca határozott volt. Olyan egyenes tekintettel nézett rá, hogy azon kezdett tűnődni, vajon mi rejtőzhet a férfi hűvös, szürke szemei mögött. Valentina beletette az abszurd, édességből és szappanból álló ajándékot makulátlanul tiszta kezébe.

– *Szpaszibo* – mondta, de a mosolya nem volt éppen sofőrmosoly.

– Arkin, jól vezettél a múltkoriban, amikor beragadtunk a kocsival a Morszkaján. Köszönöm.

Úgy tűnt, mintha válaszolni szeretne valamit, de meggondolta magát és helyette tiszteletteljesen biccentett.

– Hol van Liev Popkov ma este? – kérdezte Valentina. – Nem látom itt.

A férfi udvarias mosolya megkeményedett.

– Popkovnak más dolga van, úgy hiszem. Az istállóban. A lány összevonta a szemöldökét.

– Beteg az egyik ló?

– Ezt tőle kellene megkérdeznie, Valentina kisasszony.

– Én téged kérdezek.

A férfi szemei túl hosszú ideig maradtak rajta, hogy azt udvariasnak lehessen nevezni.

– Nem hinném, hogy egy lónak van baja.

– Lievnek? Rosszul van?

– Valentina. Lelassítod a sort, kedvesem – mondta az anyja határozottan. – Jöjjön tovább, Arkin!

A férfi azonnal továbbment, hogy átvegye a következő ajándékát. Volt valami ebben a sofőrben, mélyen rejtve az udvarias felszín alatt, amitől hideg futott végig Valentina gerincén.

– Liev? Liev?

Hol a pokolban lehet?

– Liev Popkov! – kiáltotta ismét az istállóban. Megtalálta. A szemei csukva voltak, nehéz tagjai élettelenek. A hátán feküdt a szalmán az egyik üres bokszbán. Valentinának elállt a szívverése. Nem lehet, hogy megint ez történjen. Először az apja, Simeon, és most Liev is. Ismét az orrában érezte a vér szagát.

Sikítani kezdett. – A rohadt életbe, abbahagynád ezt a rikácsolást? A frászt hozod a lovakra!

Elhallgatott. Vett egy mély levegőt és dühös szemekkel meredt Liev Popkovra. Az egyik szeme nyitva volt és rosszállóan nézett rá. A kezével a hónalját vakarta.

– Te ostoba, hülye kozák – kiabált vele –, alaposan rám ijesztettél! Azt hittem, meghaltál.

A férfi tekintete megenyhült. Motyogott valamit érthetetlenül és egy vodkás üveget emelt a szájához. Leöntötte a tiszta folyadékot a torkán, de a szalmára is jutott. Az üveg csaknem teljesen üres volt.

– Liev, te részeg vagy.

– Persze, hogy átkozottul részeg vagyok.

– Mintha vér szagát éreztem volna.

– Mindig is szokásod volt a képzelődés.

– De azt nem csak képezem, mekkora bajba kerülsz majd emiatt.

A férfi rávigyorodott, a szája fekete barlang volt az árnyékok között, és az ajkai felé fordította az üveget.

– Liev! Ne! – szidta a lány.

A férfi Valentina felé hajította az üres üveget, de a dobás rövidere sikeredett.

– Mitől vagy annyira beijedve?

– Nem akarom, hogy megkorbácsoljanak.

– Hah!

Odanyújtotta neki az édességet és a szappant. Ostobán érezte magát.

– Az apámnak rendes ajándéka van számodra. Öblös, torokhangú nevetés tört fel a mellkasából.

– Már odaadta nekem.

– Az erszény rubelt?

A férfi szemei keskeny vágásokká szűkültek.

– *Nyet*, nem a rubelt.

– Akkor mit? A borotvát és a dohányt?

Válaszul a nagydarab férfi hirtelen felült. Vadul himbálózott és felhúzta a fején keresztül fekete zubbonyát, felfedve fekete szőrrel borított, széles mellkasát. Valentina képtelen volt levenni róla a szemét. Látott már korábban is félmeztelen férfiakat, de nem ilyen közről.

– Részeg vagy – mondta megint, de a szavai elveszítették erejüket.

– Azonnal vedd vissza a felsődet, mielőtt még halálra fagynál!

Mintha a falnak beszélt volna. A férfi félrelökte a zubbonyát és hasra fordult a szalmában.

– Liev! – ezúttal csak gyenge sóhajtásként jött ki a szó a száján. A kezét a szája elé kapta és a férfi hátára meredt.

A hatalmas izmokat csíkok borították. Vörös sújtások keresztezték őket, olyan párhuzamosan, mintha csak festve lettek volna. A festék pedig még mindig nedvesen csillogott.

Valentina lassan besétált a boksza és letérdelt mellé a szénába. A korbácsütések nyomai helyenként mélyek voltak és tépett hús recézte a széleiket.

– Miért? – suttogta. Azt sürgősen lett volna kérdezni, ki tette.

Popkov oldalra gurult, megragadta a zubbonyát és visszahúzta a fején keresztül. Valentina azt sem értette, hogyan volt egyáltalán képes mozogni ilyen háttal.

– Miért tette ezt veled? – Szégyellte magát az apja miatt. Összeszorult a gyomra.

Popkov előkotort egy újabb üveget a szalma alól. Ez azonban tele volt.

– Tegnap – mondta – bementem a húgod szobájába, amikor a nővér nem volt ott.

– Ó, Liev.

A férfi vállat vont és letöltött egy újabb adag szeszt a torkán.

– Egy kis ajándékot szerettem volna adni neki karácsonyra, ennyi az egész.

– De a hálósobájában?

– Már sokszor voltam ott korábban is, hogy a tolószékbe emelem és vissza az ágyra.

– De sohasem Szonya nővér jelenléte nélkül.

A férfi felhorkant.

– *Nyet.* Az apád bejött, amikor az ágy végében ültem és beszélgettem vele. Így hát megkorbácsolt.

A lány hirtelen ütögetni kezdte. Ökölrel püfölte a mellkasát, sziklakemény izmait, a férfi pedig nevetett.

– Te ostoba, hülye barom! – kiáltotta Valentina. – Te agyatlan kozák! Örült vagy! Megérdemled a korbácsot!

A férfi megragadta az egyik csuklóját és a kezébe nyomta a vodkás üveg nyakát.

– Tessék. Igyál egy kicsit!

Valentina az ártatlannak tűnő italra meredt, mélyen, a csontjáig összerezzen, majd az ajkához emelte az üveget.

Hirtelen nagyon melege lett. Hallgatta, ahogy az éjszakai szél kaparászik a fa istállófalakon. Valami kellemes érzés lebegett a fejében, aminek szárnyai voltak, mint egy pillangónak vagy molylepkének. Az ajka mintha már nem az ő irányítása alatt lett volna és folyamatosan mosolyra húzódott. A padlón ült, hátát a bokszt falának vetette és a lábain szalmakupac tornyosult. Hogyan lett

ilyen meleg a gyomrában? Ahányszor csak lehunyta a szemeit, bűgő hangot hallott a fejében és oldalra kezdett dőlni.

– Valentina, eleget ittál. Eriggy aludni! – Popkov benyomta a bakancsát a szalma között és megrugdosta, mintha csak egy malac lett volna. – Kifelé innen! – morogta.

– Mit ajándékoztál neki?

– Kinek?

– Mondd el!

– Egy patkót – elhallgatott és a szalmára meredt. – Kifényesítettem és... – Valentina érezte, hogy zavarban van – borostyánt meg bogyókat fontam bele.

Valentina ennél szebb ajándékot el sem tudott volna képzelni.

– És nekem semmi? – kérdezte. Liev felemelte rá fekete szemeit.

– Te kaptál a vodkából. Mit akarsz még?

Valentina felnevetett és forogni kezdett vele a világ. Egyre távolabb sodródott.

– Mama és Papa a karácsonyi bálba küldenek – mondta és lehunyta a szemeit. A sötétség ijesztő forgásba kezdett, ezért ismét kinyitotta őket. Liev élvezettel nézte őt.

– Részeg vagy – mondta Popkov.

– Hagyj békén – motyogta. A szavai lassúak voltak és összerosódtak.

A következő pillanatban már a levegőben lebegett. Kezei és lábai súlytalanul himbálóztak. Mikor résnyire kifeszítette a szemhéjait, sötétség gyűrűzött körülötte.

– Tegyé le, Liev!

De a férfi nem törődött vele.

Halványan tudatában volt, hogy bevitték a házba a cselédbejárón keresztül, de a szemei lecsukódtak és csak akkor nyíltak fel ismét, amikor minden finomság nélkül ledobták az ágyára.

– Liev – mormogta, és közben arra koncentrált, hogy megállítsa a mennyezet forgását. – Nem hinném, hogy...

– Aludj! – morogta a férfi.

– *Szpaszibo*, Liev – mondta lágyan. – Köszönöm. – De a férfi már ki is ment a szobából.

– Játssz nekem! Kátya a tolószékben ült, és csak ketten voltak a

zeneszobában. Valentina tarkója még mindig lüktetett, de legalább már forgatni tudta a fejét annak veszélye nélkül, hogy lefordul a válláról. Megesküdött rá, hogy soha többé nem érinti vodka az ajkait. Átkozta Lievet, az üvegét és azt, hogy másnap egy vidám népdalt füttyörészve terelte ki a lovakat. Még csak nyoma sem látszott rajta az alkoholnak.

– Kérlek – mondta Kátya –, játssz nekem valamit!

– Ma nem leszek valami jó – mormogta Valentina és felnyitotta a zongora fedelét. Már a billentyűk látványa is megnyugtatta, ahogy némán sorakoztak előtte és arra vártak, hogy játsszon rajtuk. Kátya felnevetett:

– Te mindig jó vagy, Valentina. Még akkor is, amikor rosszul játszol.

Valentina mély levegőt vett. Maga sem tudta, mit fog játszani, amíg hozzá nem ért a billentyűkhöz. A kezei alól a Nocturne hangzott fel Esz-dúrban, amit a vikingnek játszott. Azonnal megfedekezett a külvilágról és meglepő módon jól ment a játék. A zenetanára büszke lett volna rá, olyan tökéletesen egyensúlyozta a szólamot a bal kéz akkordjai mellett. Tiszta cantabile legato szállt fel a jobb keze alól. Erezte a zene áramlását minden egyes szívverésével. Átáramlott a tüdején. A vállain. Le a csuklójába és az ujjába.

– Valentina! – Az anyja volt az. Mikor jöhetett be a szobába? – Ideje készülni a ma esti bálra – mondta Elizaveta Ivanova. – Azt ígérted elmész, emlékszel?

Valentina ujjai megdermedtek a billentyűk felett.

Az ötös pont a listán: *Szót fogadni a Mamának.*

Durva, hamis akkordban hullottak le a kezei a zongorára.

– Igen Mama, azt ígértem.

Óvatosan lecsukta a hangszer fedelét és odament a Kátya mellett álló asztalon lévő kis ezüstdobozhoz. Rézkulcsot húzott elő belőle, visszament a zongorához és lezárta, majd az ablakhoz sétált. Résnyire nyitotta és kidobta a kulcsot a hóra. Szó nélkül kiment a szobából.

Viktor Arkin arca eltorzult. Az egyik szeme felcsúszott a homloka felé és a szája olyan széles volt, mint egy nyitott franciakulcs. Egy másodpercig torzult tükörképét nézte a Turicum réz lámpájában és

azon tűnődött, mi más torzulhatott még el benne, valahol mélyen, ahová nem látott le.

Aggasztotta, mennyire szereti ezt a kocsit. Ez veszélyes érzés volt. Túlságosan megszeretni valamit, vagy valakit – gyenge pontot képzett az emberben. Nem engedhette meg magának a gyenge pontokat. Ennek ellenére örömteli mosolyra húzódott a szája az elülső szárny ragyogó, kék íve láttán és végigsimította egy ronggyal a kecses idomot.

– Látogatód jött.

Arkin megfordult. A kozák állt az ajtóban. Jókedvűnek látszott. Nem jó jel.

– Hol van?

– Az udvaron.

Arkin összehajtotta a törlőkendőt és letette a polcra, majd kísétált a kozák mellett a garázsból az udvarra. Odakint már sötétedett. Árnyak borították a kavicsokat, mintha csak halott állatok lettek volna. Jobb oldalt állt az istálló és a kocsiszín, előtte a vízpumpa és azon túl, de egy kicsit balra boltíves átjáró emelkedett a házhoz vezető ösvény felett. A boltív mellett egy fiatal nő állt. Az álla alatt szorosan megkötött kendőt viselt a jeges szél ellen és hosszú, öves kabátot, ami úgy festett, mintha valaha egy férfi lett volna. A tartása különös volt. Önerzetiesen szegte le a fejét.

– Egy ismerős? – kérdezte nevetve Popkov és a gyomra fölé széles, képzeletbeli dudort rajzolt a levegőbe.

A nő terhes volt. Még a kabát takarásában is nyilvánvalóan látszott.

– Menj és takaríts le egy patát, fésülj meg egy sörényt, vagy mit tudom én! – mondta Arkin és odament a nőhöz. Óvatosan köszöntötte.

– Segíthetek? – kérdezte.

– Üzenetet hoztam. Mihail Szergejevától.

Azonnal megfogta a nő karját. Vékony volt és könnyen engedett. Bevezette a garázsba a szél elől, ahol a nő arca megenyhült, és szégyellősen rámosolygott Arkinra.

– Mihail felesége vagyok, Larisza.

Valami történt abban a pillanatban a férfin, valami összeomlott benne. Minden, amit olyan szépen és rendben tartott a fejében,

kimozdult a helyéből. Attól, ahogy a nő a szavakat mondta, annyira egyszerűen és büszkén. Mihail felesége vagyok, Larisza. A kezét duzzadt hasán nyugtatta. Eszébe jutott, hogy az anyja is ugyanezt mondta egyszer. *Mihail Arkin felesége vagyok, Roza.* A kezét ő is duzzadt hasán nyugtatta. Két hét múlva ő és meg nem született gyermeke meghaltak vérmérgezésben, mert az apjának nem volt pénze orvosra. A kilencedik születésnapján történt.

Csaknem fájdalmas érzéssel azon kapta magát, hogy ő is gyereket szeretne és egy saját, duzzadt hasú asszonyt, akit a magáénak tudhat, mindazok ellenére, amiket Szergejevnek mondott a családi egység elavult voltáról. Megindultan visszamosolygott a nőre.

– Valami baj van? – kérdezte.

Az asszony bólintott. Az ajkai fakók voltak, tekintete feszültnek tűnt és sötét folt környékezte a szemeit.

– Mihailról van szó. Balesetet szenvedett munka közben.

– Súlyos?

– Eltört a karja. Megnyugtatóan mosolygott rá.

– Gyorsan meg fog gyógyulni – mondta. – Mihail erős ember. De tudta, mit is jelentett ez számukra. Nincs munka, nincs pénz.

Ételre, bérleti díjra, és a gyerekekre. Benyúlt a zsebébe, előhúzta utolsó három szál cigarettáját és némi aprót. Csupán ennyije volt.

– Tessék, add ezt oda a férjednek!

Az asszony hagyta, hogy apró kezébe tegye őket.

– Tudod nélkülözni?

– Vidd el őt Morozov atya templomába! Ott van meleg étel.

– *Szpaszibo* – suttogetta. – A főnöke elég pénzt adott neki, hogy kifizesse a bérleti díjat.

– Ez szokatlan. Ki ez az ember?

– Friis *direktor*.

– Még mindig a ragasztógyárban dolgozol?

A nő vállat vont.

– *Da*. Igen.

Arkin érezte, hogy fellángol a tűz a gyomrában, amelyik azért égett, hogy igazságot tegyen ebben a nyomorult városban. Egyetlen réz fényszóró, csupán ennyibe telne. Letekerhetné a kocsirol és odaadhatná neki, hogy adja el. Az életet jelenthetné az újszülöttnék.

Elég lenne hozzá, hogy el ne apadjon az anyja teje az éhezéstől.

– Aggódik – mondta a nő idegesen – a... munkával kapcsolatban, amit ma este csinálsz.

– Mondd meg Mihailnak, hogy ne aggódjon! Majd én elintézem. Menj haza és pihend ki magad. Egyél valamit.

– *Szpaszibo*.

– Sok sikert a babához.

A nő reménnyel teli mosolyra húzta a száját. Lassan megindult visszafelé az egyenetlen köveken, olyan léptekkel, ami a részeg emberekre és terhes asszonyokra jellemző. Arkin állt a szélben és nézte, amíg el nem tűnt a szeme elől. Eljött hát az idő. Egy ideg remegni kezdett az állkapcsa szélénél, és bármilyen erősen próbálta is, képtelen volt visszafogni.

De készen állt arra, amit ma este kellett megtennie.

⁵ A cantabile (az olasz cantareből származik, jelentése énekelni) egy zenében használt előadási utasítás, jelentése: énekelve, a dallamot kidomborítva. Hangszeres zenében azt a stílust jelzi, amelynek célja az emberi hang imitációja. A 18. század zeneszerzői szinonimaként használták a cantandóval (éneklés), megjelölve az ütemet és a legato zenélést, (a szerk.)

KILENCEDIK FEJEZET

Jens nem szeretett táncolni. Csak azért jött el ebbe az átkozott bálba, hogy találkozzon Davidov miniszterrel, semmi másért, de eddig még nyomát sem látta.

Egy rövid ideig az Anyicskov Palota fényűző előcsarnokában várakozott, de a márványoszlopokat és pazar aranyozásokat nem találta valami megnyugtató környezetnek, ezért bement inkább egy szalonba, ahol éppen kártyáztak.

Egy óra múlva bezsebelt egy marék rubelt és fizetési kötelezvényt. Szeretett játszani, de mindig is tartott tőle. Volt már lehetősége megtapasztalni, mit művel a szerencsejáték az emberekkel. Egyszer egy olyan asztalnál kártyázott, ahol az egyik játékos pisztolyt emelt a homlokához a játék közepén és meghúzta a ravaszt. Egyszer pedig egyik régi barátját ölelte keblére a vasútállomáson, akit tíz évre Szibériába küldtek, amiért részt vett egy összeesküvésben. Kockára tett mindent egy bírósági játszma alkalmával, hogy kitúrja Vlagyimir főherceget a hadsereg vezetői székéből. Játszott és veszített.

Igen, Jens szeretett kockáztatni, de mindig alaposan megválasztotta hozzá a pillanatot. A mai este ilyen alkalom volt.

– Friis, nem számítottam rá, hogy itt találom.

Jenst meglepte, hogy Davidov odament hozzá a tömegben, de ez alaposan megkönnyítette az első lépést.

– Jó estét, *dobrij vécsér*, miniszter úr.

Formális biccentéssel köszöntötték egymást. Nem egészen meghajlással, de majdnem. A miniszter búskomor alak volt. Nehéz szemöldökei mintha folyamatosan a szemére akartak volna csúszni. A múltkori vitájuk után a csatornázási költségvetéssel kapcsolatban a modora is fagyosabb lett. Elegáns frakkot viselt merev nyakú, fehér inggel, de úgy festett, mint aki nem azért jött, hogy jól érezze magát. Ennek ellenére az orcái rózsásak voltak a szokásos hamuszürke helyett. Jens azon tűnődött, vajon mennyi francia brandyt tölthetett már magába.

– Jó estét, asszonyom!

Jens Andrej Davidov feleségének keze felé hajolt. Apró, középkorú

nő volt rikító, lila ruhában. Sokat mosolygott, mintha ezzel szeretne volna ellensúlyozni férje komor arcát.

– Milyen elragadó este – mondta a nő sugárzóan. – Édes Istenem, mennyire szeretem látni, ahogy maguk, úriemberek ilyen szépen kiöltöznek.

A hely tele volt díszegyenruhába bújt katonatisztekkel. Díszes szalagok és színes váll-lapok járták a nagytermeket, ahogy a fiatal tisztek azon versengtek, melyikük tudja magára vonni egy-egy hölgy legyezőcsapásait.

A szentpétervári társas rendezvényeken a katonatisztek uralták a terepet tündöklő fehér, kék vagy vörös egyenruháikban. Mindig a huszárok voltak a legelegánsabbak és a legarrogánsabbak is. A hadsereg tette erőssé Oroszországot, és sosem hagyták, hogy Szentpéterváron megfélekedzenek erről.

A fehér parókába és szűk, piros nadrágba bújt szertartásmester háromszor a márványlépcsőhöz verte aranypálcáját, hogy beharangozza egy újabb vendég érkezését.

– Szeretne táncolni? – kérdezte Davidova asszony Jenst a férfi oldalán várakozva, akár egy reménykedő veréb.

Jensnek összeszorult a gyomra. Davidovra pillantott.

– Csak tessék – biztatta a miniszter. – Jómagam nem vagyok táncoslábú.

– Megtisztel, asszonyom – válaszolt Jens gáláns meghajlással. Miközben odakínálta a karját, hogy a táncparkettre kísérje, mintegy mellékesen megjegyezte a válla fölött: – Davidov, válthatnánk néhány szót később, ha nincs ellenére.

Davidov szemei összeszűkültek, mire a felesége csipogva megszólalt:

– Hát persze, ugye, Andrej?

Jens újsütetű tisztelettel fordult a táncpartnere felé. Rámosolygott. Az asszony visszamosolygott rá.

Mazurkát táncoltak. Energikus tánc volt, amitől Jens iszonyodott. Nyolc pár váltogatta benne kiszámíthatatlan módon a partnerét. Nehezebb volt megtalálni az utat a lépések között, mint átvezetni egy lovat a sötét erdőn.

Olyan erősen összpontosított a gyors tempóra, hogy csaknem

elkerülte a figyelmét a mély barna szempár, ami a terem túlsó végéből meredt rá. Megbotlott. Elnézést kért a partnerétől. De amikor visszapillantott, a sötét szemek már el is tűntek – csupán elegáns frizurák és selymek kavarogtak a helyén. Felidézte maga előtt a hosszú, fehér nyak, finom arcél és hosszú kesztyűs, fehér ruha lenyűgöző látványát. Mindez beleveszett a zsúfolt bálterembe, de azokat a szemeket ezer közül is felismerné. Ismét meg akarta találni őket.

– Ne pazarolja a szavait, Friis!

– Davidov miniszter úr, azt javaslom, hogy hallgasson meg!

– Több pénz. Ez kell magának. Több támogatás az átkozott csatornáira.

Jens összeszorított ajkakkal rámosolygott:

– Nem azért vagyok itt, hogy csatornákról beszéljünk.

– Akkor miről?

– Földről.

A miniszter kidüllesztette keskeny mellkasát.

– Hallgatom.

– Ahogy mindketten tudjuk, Szentpétervár lakossága gyors ütemben növekszik. Ennek súlyos lakáshiány a következménye. Ezért a belvárosi házak és lakások értéke az egekbe szökik.

– Ezzel tisztában vagyok.

– Ennek ellenére sok az üres telek. Kisebb-nagyobb nyomornegyedek a szegényebb részeken és a város peremén, amelyek néhány száz rubelért megvásárolhatók. De senkinek sem kellenek.

– Mivel az istenverte lepratelepeken vannak – bökte oda Davidov, miközben kifújta a szivarja füstjét. – Ha szívesen beköltözne egy mocskos kis kunyhóba tíz másik család közé, csak tessék. De arra ne számítson, hogy mások is követik a példáját. – Távozni készült.

– Néhány azok közül a helyek közül már nem sokáig lesz nyomortanya.

A miniszter megállt és visszafordult. Jens tudta, hogy megfogta.

– Az embereknek mindig szükségük lesz házakra. De jelenleg a tehetősebbek csak olyan helyekre költöznek, ahol közel vannak az üzletek, éttermek, és ami ennél is fontosabb... – szünetet tartott,

hogy megvárassa Davidovot –, ahol modern, higiénikus csatornák vannak vízvezetékekkel.

Nézte, ahogy a miniszternek felszalad az egyik szemöldöke.

– Folytassa!

– Korszerű fürdőszobák. Modern konyhák. Ezeket mind lehetővé teszik a csatornák, amiket én a város alá építék. Ez mind azt jelenti, hogy egy telek, ami ma nem ér semmit, holnap már egy kisebb vagyona kerül.

Davidov keskeny ajkai felhúzódtak, ami nála mosolyt jelentett.

– Igaza van. – Elgondolkodva szívott bele a szivarjába. – A pokolba is, igaza van!

– Ki dönti el – kérdezte óvatosan Jens –, milyen nyomvonalon haladjanak a csatornák? Ki tudja, hogy ennek következményeként mely telkeknek nő meg az értéke?

Davidov, Jens csuklója köré fonta inas ujjait és erősen megszorította.

– Maga az – mondta a miniszter rekedt suttogással. – Maga félkegyelmű.

Jens megtalálta.

A bálterem csillárjai a magas tükrökben tündököltek és aranyló fényekkel töltötték meg a teret. Az első bálozó ifjú hölgyek fehér ruhát viseltek. Finomak és érintetlenek voltak, akár a liliomok. Kis csoportokban álltak és félénken mosolyogtak. Idegesen babráltak hosszú, fehér kesztyűikkel és özikeszemeket meresztettek a nekik páváskodó, ifjú piperkőcökre. Azok, akiknek a tánckártyájuk még nem volt teleírva kapitányok és hadnagyok neveivel, az ablakok közelében álltak és közönyösen legyezgették magukat, mintha túlságosan melegük lenne a táncoláshoz.

Jens rágyújtott egy török cigarettára, egy félmeztelen gerelyhajító bronzszobrára tette a könyökét és a lányt figyelte. Éppen táncolt. A zenekar mazurkáról polkára, majd polonézre váltott, a lány pedig megállás nélkül kék egyenruhától vörösön keresztül a zöldig táncolt. Észrevette, hogy sohasem táncolt kétszer ugyanazzal a férfival. Jól mozgott – először ez tűnt fel neki. Kecsesen tartotta a fejét és vállait, nem olyan merev vigyázzban, ahogy némely lány, hanem lágyan ringatózott a zene ritmusára. A gerince hullámozása egy fiatal,

hajlékony macskára emlékeztette, lágy volt és ruganyos, a lába ügyes és könnyű.

– Én bemutatathatom neki, ha szeretné. Ismerem az anyját.

– Davidova asszony – mondta Jens, ahogy a nő megjelent mellette –, milyen öröm ismét látni magát!

– Bámulja azt a lányt – élesen megbökte a legyezője elefántcsont nyelével. – Túl fiatal magának. Úgy hallottam, az idősebb nők keltik fel az érdeklődését.

Jens hosszan ránézett, karon fogta és a parkettre vezette keringőzni.

– Jól táncol – mondta az asszonynak, miközben keresztülsiklottak a termen.

Elégedett pír szökött fel a nő kebleiről a nyakán lévő vastag, gyöngy és ametiszt nyaklánc felé. Felcsillantotta rá madárszemeit.

– Nem tűnik boldognak az a lány.

– Nekem nem tűnt fel.

– Hazug! Kérje fel táncolni!

Azon kapta magát, hogy kedveli ezt az asszonyt. És igaza is volt: a lány arcán komor kifejezés ült, ami alig változott partnerről partnerre. Úgy tűnt, hogy meghallgatja őket, de ő maga keveset beszél. Egyszeregyszer vetett egy pillantást rájuk hatalmas, barna szemeivel, hirtelen lelkesedéssel, mintha olyasmit hallott volna, ami felkeltette az érdeklődését. Jens azon tűnődött, vajon miféle dolgok kelhetnek érdeklődést benne.

– Ideje megzavarnunk őket, azt hiszem – mormogta Davidova asszonynak –, ha biztos benne, hogy nincs az ellenére.

– Egyáltalán nincs. Már az idejét sem tudom, mikor keringőztem legutóbb egy csinos, fiatal tiszttel. – Kéjesen megrebegtette Jensnek a szemöldökét, amitől a férfi elnevette magát.

Odavezette az asszonyt, ahol a lány egy ifjú hadnagy karjaiban táncolt, és Madame Davidova azonnal megkezdte a bemutatkozást.

– Kedves ifjú leányom, ez itt Jens Friis – Davidova asszony élvezettel nézett Jensre. – Valentina drága barátném, Elizaveta Ivanova leánya. Úgy hiszem, sok közös vonás van kettejükben. Mindketten nagyon kedvelik... – alig egy töredékmásodpercig töprengett, majd a fejének verébszerű rándításával hozzátette – nézegetni a csillagokat.

Jens még csak nem is pislogott.

– Ritka dolog – mondta gáláns meghajlással Valentinának – egy másik lelkes csillagfigyelővel találkozni. Elrabolhatom egy-két pillanatra? Hogy beszéljünk a csillagokról, természetesen.

– Nos, nem, valójában én... – ellenkezett a fiatal hadnagy, akivel éppen táncolt a lány, de Madame Davidovával nem tudta felvenni a versenyt.

– Örömmel táncolnék magával. – Egy lovasroham sebességével vetette magát a férfi karjaiba.

A hadnagynak nem maradt más választása, mint lemondani partneréről. Jens odalépett és magával sodorta Valentinát. Mélybarna szemeiben nevetés bujkált és igyekezett visszafogni ajkait, amelyek édes mosolyra húzódtak. Jens olyan könnyűnek érezte a karjaiban, mintha csak csillagport tartott volna bennük.

– Csillagok? – érdeklődött Valentina.

– Igen. Orion öve. A Nagymedve. Az Északi csillag. Elhallgatott.

– Ennyi? – kérdezte a lány.

– Többet szeretne? Ott van még az Óriás kalapácsa és az Astralis Gigantis... és még folytathatnám. Mind lenyűgöző látványt nyújt.

– Miből gondolja, hogy engem érdekelnek a csillagok?

Jens élcelődő mosolyt villantott rá. A lány őt figyelte és az egyik szemöldökét kecses ívbe vonta.

– Kérdezni szerettem volna magától valamit. Hogyan máshogy tudtam volna utat vágni magamnak a magát körülölelő egyenruhaerdőn keresztül?

A lány színlelt rosszállással nézett vissza rá.

– Mondja, mit akart kérdezni tőlem? Jens komollyá vált.

– Miért haragudott rám? Úgy értem, a koncerten. Úgy nézett rám, mintha az ördög ült volna a vállamon.

A lány hátravetette a fejét és olyan nyugodt természetességgel nevette el magát ebben az ékszerekkel, fűzőkkel és göndörített frizurákkal teli, természetellenes világban, ami teljesen váratlanul érte a férfit. Csodás hang volt. Telt és fülbemászó. Gyorsan megpörgette a parketten. Ilyen közélről láthatta, hogy a szeme nem csupán barna nevetés közben, hanem arany és barna, mintha egy festő tévedésből a rossz festékbe mártotta volna az ecsetjét. Tekintete

a lány puha, tejfehér nyakára tévedt.

– Semmiség volt – mondta mosolyogva. – Ostoba kis *iskoláslány* voltam csupán.

– És most?

– Most már nem haragszom magára. Ahogy már iskolás sem vagyok.

– Akkor hát micsoda? Egyike az idei szezon első bálozóinak, hogy találjon egy férj...

– Azért vagyok itt, mert a szüleim megparancsolták.

– Áh.

Érezte, hogy hirtelen előnti a lány testét a forróság, bár mindent megtett, hogy ne mutassa ki az arcán – de a kezében lévő ujjai elárulták. Hagyta, hogy békében táncoljon tovább, nem kérdezett többet. A lány mintha mélyen a zenében szárnyalt volna, ahogyan még sohasem tapasztalta egyetlen táncpartnerénél sem. Mintha a zene többet jelentett volna neki a beszélgetésnél. Elvezette a hajlongó párok sűrűjéből a bálterem bejárata felé. Amint Valentina észrevette, hogy közel értek a kijáráshoz, mély levegőt vett. A férfi érezte a keze alatt a lány hátán a megemelkedő apró bordákat. Akár egy vadállat, ahogy szabadságot szimatol.

– Szeretné, hogy megmutassam magának az Astralis Gigantist?

– kérdezte Jens komoly arccal. – Úgy hiszem, azt a csillagot még nem sok ember látta.

– Örömmel venném.

Enyhe gúnyt érzett a szavaiban.

Valentina gyorsan megfordult és kiment a kettős ajtószárnyon át a pihenőszobába. Jens közben elkapta a hajának illatát. A gyönyörű, sötét hullámok, amiket még az iskolában látott, most elegánsan a fejére voltak tűzve, kiemelve arcát és hosszú nyakát. De neki nem tetszett ez a frizura. Divatos volt ugyan, de túl merev – valamiért nem illett hozzá. Ahogy kecses, csipőjéhez feszülő, fehér ruhájában vonult előtte, erős késztetést érzett, hogy kihúzza a hajából a nagy gyöngyfésűt, hogy szabadon eressze a sűrű fürtöket. Mintha csak őt magát engedte volna vele szabadon. Legszívesebben felszabadította volna, bármit is tartogatott magában olyan szorosan.

A lányt az egyik hatalmas, a padlótól a mennyezetig érő ablakhoz

vezette, aminek aranszínű bársonyfűggönyeit selyemvirágok díszítették. Valentina az üveghez hajolt, mintha a kinti éjszaka hívogatta volna.

- Melyik volna a maga Astralis Gigantisa? – kérdezte lágy hangon.
- Odafönt van valahol, ígérem, csak arra vár, hogy rátaláljanak.
- Remélem is. Szeretem úgy gondolni, hogy van még mit felfedezni.
- Mindig van még mit felfedezni, Valentina.

A lány nem válaszolt, csak a teste hullámozott a távoli zenére. A tükörképe testetlenül lebegett a kinti árnyak között.

- Kérhetnék valami innivalót? – kérdezte.

Így hát Jens átküzdötte magát a pihenőszobába, de mire visszatért, egyik kezében egy pohár citromos frissítővel, a másikban pedig egy brandyvel, már túl késő volt. Az egyenruhák úgy lengtek körül Valentínát, akár a méhek. Még mohó zümmögésüket is hallotta.

Átnyomakodott közöttük. Egy magas, szőke hajú huszárkapitány állt a lány előtt vörös egyenruhájában, kezében a tánckártyájával és lelkesen beszélt hozzá. Jens vetett egy pillantást Valentina arcára és rögtön észrevette rabláncra vert tekintetét. Letette az italokat egy asztalra, kihúzta a tánckártyát a kapitány ujjai közül, kettétépte és visszaadta neki egy kurta meghajlással.

- Elnézésüket kérjük – mondta és a karja alá vette Valentina kezét.
- Meg kell néznünk egy csillagot.

Ahogy kísértáltak a szobából, érezte, hogy a lány remeg. Egy borzalmas pillanatig azt hitte, hogy sír, de amikor az arcába nézett, meglátta, hogy téved. Nevetett.

TIZEDIK FEJEZET

Szánon ültek. Valentinának a lélegzete is elakadt, olyan hideg volt. A szél erősen belekapaszkodott hódprém kapucnijába és a kezait gondosan befúrta az ölében lévő muffba. Szerette a hideget. Lehántotta a bőréről a szivarok bűzét. A viking alaposan betakarta a pokróccal, így csak az orra hegye és az orcái ragyogtak sápadtan a holdfényben.

A szán gyorsan suhant a havon. Olajozott fém talpai mintha vidáman zenéltek volna, a ló patái alig hallatszottak.

A viking élvezettel hajtotta a nyitott fogatot. Feszültnek kellett volna éreznie magát, de nem volt az. Az anyja elájult volna a borzalomtól, ha megtudja – Valentinának nem kellett volna itt lennie, ezt nagyon jól tudta, de a saját véleménye szerint a bálban sem lett volna a helye.

A szán végigrepült Szentpétervár utcáin, végig a gránittöltés mentén, el a híd mellett, ahol Szent Péter és Szent Pál erődjének tornyai derengtek a magasban. A folyó felett télikabátként lebegett a köd, olajos foltokká mosva a visszaverődő lámpafényeket.

A férfi nem beszélt. Ez kedvére volt Valentinának. Lehunyta a szemét és a szántalpak zúgását hallgatta. Messze vitte őt a városi fényektől, hogy megláthassák a csillagokat. Fagyos ajkai mosolyra húzódtak. Még soha senki nem mutatta meg neki a csillagokat.

– Az ott az Odüsszeusz. Hatalmas harcos volt, akit az istenek nem hagytak meghalni, ezért a csillagok közé emelték, hogy birkózhassanak vele, amikor unatkoznak.

Valentina a csillagok egy másik csoportjára mutatott. Ezrével voltak, éles kis fénypontok a hatalmas, fekete égbolton.

– És azok kicsodák? Gyönyörű szépek. Olyan közelinek látszanak.

– Azok Zeusz szolgálólányai. Mindannyian földi leányok voltak, akikkel Zeusz szerelembe esett. Elrabolta és az égre emelte őket, hogy mindörökké vele legyenek. Úgy tartják, mindnek dús, barna haja és mély, barna szeme van.

Valentina hirtelen észrevette, hogy a férfi oldalra fordította a fejét és őt nézte az éjszakai égbolt helyett.

– Legyen óvatos! – mondta Jens. – Épp megfelel az ízlésének.

A lány felnevetett.

– Nem is lenne rossz odafent. Lenézhetnék a föld kicsike lényeinek apró erőfeszítéseire. Megkönnyebbülés lenne. Felszabadulni... – nagyjából a város felé intett szörme muffjával – mindettől.

A férfi felemelte a fejét és kiegyenesedett. Eddig hátradőlve heverték a hintóban és úgy nézték a csillagokat.

– Annyira borzalmas? – kérdezte lágyan.

Valentina elgondolkozott. A forradalmárok bombáiról. Az állami miniszterekről, akiket meggyilkoltak velük: Szpijagint a Marinszkij palotában, és Vjacseszláv Plevének is bedobtak egyet a kocsijába. Még II. Sándorral, a cár nagyapjával is egy bomba végzett. A Vértó Megváltó csodálatos templomát azon a helyen építették fel a Gribojedov csatorna mellett, ahol a halálos robbanás történt. Eszébe jutott az apja arca, amikor azt mondta neki, *te tetted ezt vele*, és az egész életét kitöltő ruhapróbák és teadélutánok, amikre az anyja kárhóztatta. Eszébe jutott az asszony a fényes sebhellyel a fején, és Kátya is.

– Nem – hazudta –, nem olyan rossz.

– Úgy zongorázik, akár egy angyal. Ezért nem éri meg idelent maradni?

– Rávenném Zeuszt, hogy a mennyekben is zenélhessek.

– Ő igen. Csatlakozna a szférák zenéjéhez. Bolond lenne, ha nem engedné meg magának.

Nem látta a férfi arcát, pedig őt nézte, miközben hátradőlt a szánban és a ragyogó gyémántdarabokat figyelte az égbolton. A holdfény a feje mögül sütött és elrabolta arcának vonalait. Csupán a haja ragyogott fényesen, ahogy kibukkant a vastag szörmesapka alól. De lilának látszott, nem vörösnek a különös, csalóka fényben.

– Mivel foglalkozik? – kérdezte Valentina. – Azon kívül, hogy koncertekre jár, és örült módjára hajtja a szánt.

A férfi nevetése visszhangot vetett az éjszaka kietlen csendjében. A városon kívül voltak, az erdő szélén, ahol a hó ezüst lepedőként terült a tájra és a fák, akár egy sötét, rongyos hadsereg, a hátuk mögött magasodtak és sugdolóztak.

– Csak hogy tudja – mondta a férfi –, nem magamtól hagytam ott a koncertet. A cár megparancsolta, hogy térjek vissza a munkámhoz.

– Ó.

– Ami a szánokat illeti, igen, valóban szeretem gyorsan hajtani őket, amennyiben jó lovak vannak eléjük fogva. – Egy kicsit előrébb hajolt és a lány látta, ahogy a lehelete párát vet a fagyos levegőben.

– Mivel foglalkozik? – kérdezte ismét.

– Mérnök vagyok.

– Mérnök? Ez azt jelenti, hogy dolgokat készít?

– Igen, jól mondja. Dolgokat készítek.

Hallotta a mosolyt a férfi hangjában – nevetett rajta. Ő is felült, arra kényszerítve a férfit, hogy testhelyzetet váltson mellette. Most már látta az arcát.

– Miféle dolgokat?

– Csatornákat.

– Csatornákat? Miféle csatornákat?

– Víznek. Szennyvíznek. Víznyelőnek. De építettem már alagutakat is hegyeken keresztül. A vasút számára.

Valentina nem találta a szavakat. Soha életében nem találkozott még senkivel, aki ennyire alkotó munkát végzett volna.

– És szórakozásból motorokat is bütykölök – tette hozzá –, szeretek fémmel dolgozni.

A férfi ezüstös arcába nézett és látta, hogy a szavak úgy siklottak ki a száján, mintha semmiség lett volna. De építettem már alagutakat is hegyeken keresztül. Milyen jelentéktelen szavak egy ilyen hatalmas dologra. Legszívesebben felkiáltott volna. Ezen a hideg, téli éjszakán, a kemény, engesztelhetetlen hold alatt le szeretne volna vetni magát a hóra, hogy üvöltsön.

Ehelyett csak ennyit mondott:

– Milyen érdekes.

De a férfi biztos észrevett valamit a hangjában, vagy meglátott valamit az arcán, mert egy hosszú pillanatig – mialatt a ló felemelte a fejét és az erdő sötét vonala felé fordította a füleit, mintha hallott volna valamit – az arcát fürkészte.

– Ritka adottság olyan jól játszani a zongorán, mint maga – mondta Jens lágyan. – Még igen fiatal, mégis teljes szívből és lélekből zenél.

Valentina félrefordította a tekintetét.

– Biztosan nagyon keményen megdolgozott érte, hogy ilyen jó

legyen.

– Nem nevezném munkának. Nem igazi munka, mint a csatornaépítés.

– Valentina – megérintette a karját. Kesztyűs keze a szőrmepokrócon kívül volt, Valentináé pedig belül, így nem is számított igazán érintésnek, de a lány megérezte és visszafordult Jens felé. – Valentina, mit gondolsz, melyik szerez több örömet az embereknek? A csatorna vagy a zene? Melyikük emeli fel a szívet és készteti éneklésre? Beethoven vagy Brunel?

A lány felnevetett és hirtelen hálás volt ennek a rakoncátlan vikingnek, hogy elragadta ide a semmi közepére csillagokat nézni.

– Ki az a Brunel?

– Egy angol mérnök. Isambard Kingdom Brunel.

Tisztelettel ejtette ki a szavakat.

– Jónak számít a szakmában?

– Az egyik legnagyobb volt.

Valentina bólintott:

– Irigykedem.

– Tudom.

Ismét hozzáért a karjához azzal az érintésével, ami nem is volt igazán érintés.

– A nőknek nem adatik meg az esély – ismerte el –, hogy hasznossá tegyék magukat. De ez idővel változni fog, Valentina.

– Nekem nincs időm – mondta hevesen.

Ez meglepetésként érte a férfit. Látta, amint hirtelen megfeszül az állkapcsa, de képtelen volt visszatartani a szavait.

– Hogyan érezné magát, ha egész álló nap teát kellene szűrösölgetnie, ruhákat és ékszereket kellene csodálgatnia? Lefogadom, hogy elzsibbadna az elméje. Nekem ennél... több kell. Én nem egy matrjoska baba vagyok, nem szeretnék pusztán dísz lenni. Be szeretném piszkolni a kezem, kimeríteni az elmém és...

Hangok jöttek az erdő felől. Lovak és nehéz kerekek zaja hallatszott. Valami közeledett a fák között.

Jens szó nélkül felkapta a gyepelőt és gyorsan megindította az álmos lovat. A szán elsiklott a holdfényről és mélyen bevetette magát az árnyak közé.

A szekér kievickélt az erdőből. Úgy dülöngélt a hófödte út felé, mint egy hatalmas, púpos állat. Két nagydarab, öreg ló húzta zihálva a holdfényben. A szekér mögött öt ember bukdácsolt a keréknyomokban és a hátuljának feszítették a vállukat, ahányszor lelassult. Valentinának úgy tetszett, már régóta gyalogolhatnak.

A viking figyelmesen nézte a sötét alakokat. Nem látta a sötétben, de érezte a lány mohó kíváncsiságát. Megszorította a karját, de Valentinának nem kellett mondani, hogy ne mozduljon. A legelől lévő férfi, aki a lovakat vezette, puskát tartott a kezében. Parancsokat osztogatott fennhangon a többieknek, de nem tudta kivenni a szavait. Jens közel hajolt Valentinához, a lány érezte leheletét a hideg arcán.

– Hamarosan elmennek – suttogta –, amint felérnek az útra. Valentina bólintott és levette a szemét a puskáról. A viking olyan közel volt hozzá, hogy érezte dübörgő szívverését. Nem volt több egy sötét árnyál, de hallotta a lélegzetét. Be és ki. Sziklaszilárd volt. Ez megnyugtatta.

– Talán vadászok lehetnek – mormogta a férfi. *Talán nem*, gondolta a lány, de nem mondta ki.

– Hazatérőben – tette hozzá Jens.

– Jó sok hús.

A férfi halkan felmordult. Mindketten tudták, hogy nem jávorszarvas húst visznek. A szél belekapaszkodott a kötelekkel lefeszített ponyvába. Bármi is volt alatta, nagydarab volt. A lovak nekifeszültek, hogy felvontassák terhüket a magasabban fekvő útra, a férfiak pedig hátulról tolták, miközben az elől lévő társuk erősen cibálta a gyeplőt. Valentina szomorúan nézte, hogy olyan durván bántak a lovakkal, mikor hirtelen szitkozódás hasította keresztül a csendet.

Jens hamarabb meglátta, mi fog történni.

– Fel fog borulni – figyelmeztette.

A teher megmozdult a szekéren. Az egyik ló heves mozdulatokkal megpróbált kihátrálni a szekérrudak közül, de a férfiak keményen nekifeszültek. Addig tolták és húzták a szekeret, amíg sikerült megállítaniuk, majd feltuszkolták a sziklás emelkedőn az útra. A szekér tántorogva megállt a letaposott havon, a férfiak pedig ziháló mellkassal támaszkodtak a kerekeinek. Ebben a pillanatban döntött

úgy Jens lova, hogy nyerítésével üdvözli a kimerült gebéket. Jens megfeszítette a gyeplőt és halkán szitkozódott.

– Valentina – gyengéden beszélt, nyoma sem volt pániknak a hangjában. – Ne mondjon semmit!

A szekér elejénél lévő férfi gyorsan megindult az erdő széle felé. Felemelt puskával kereste a hang forrását.

– Erre! – kiáltotta Jens.

A férfi feléjük vette az irányt. Valentina hallotta a ropogó havat a léptei alatt, a saját szívverésével együtt.

– Takarja el az arcát a csuklyájával! – mormogta Jens anélkül, hogy levette volna a szemét a férfiról.

Valentina az arcára húzta a hódbőrt, csak egy rést hagyott szabadon. Hallotta, ahogy a puskát csőre töltik, mikor a léptek közelebb értek, majd megálltak. Jens keze bekúszott a pokróc alá és megfogta az övét.

– *Dobroje vécsér* – szólt oda. – Jó estét, barátom! A hölgy és én egy csendes szánkózásra jöttünk. Nem érdekel minket, mi dolguk itt, bármi legyen is az.

Valentina meglepetésére a férfi válaszul hangosan felnevetett és élvezettel paskolta meg Jens lovának a vállát. Valentina próbált levegőt venni a keskeny résen keresztül, de a tüdeje elfelejtette, hogyan kell.

– Menjenek innen! – mondta a férfi könnyedén. – Vigye vissza a hölgyet Pétervárra, mielőtt még befagyna az édes kis valaga!

Jens kihúzta a kezét a pokróc alól és olyan gyorsan megrázta a gyeplőt, hogy a ló előre ugrott és a férfinak ki kellett ugrania előle.

– *Szpokojnoje nócse* – kiáltotta. – Jó éjszakát, elvtárs!

A ló alig várta, hogy meginduljanak. Jens gyors tempóban Szentpétervár felé vette az irányt. Valentina előbújt a csuklya alól.

– Az a férfi nem volt veszélyes.

A szán megremegett és összerázkódott alatta, ezért kénytelen volt megkapaszkodni az oldalában. Jens felnevetett:

– Örülök, hogy így gondolja.

Hangos reccsenés visszhangzott. Valentina először azt hitte, hogy valami eltört a szánon, az egyik talpa vagy a szekérrúd. De Jens dühösen elkáromkodta magát és a ló hátára csapott a gyeplővel, hogy

gyorsítson. Az egyik kezével megragadta Valentina tarkóját.

– Lebukni! – parancsolta.

Lenyomta a szán padlójára, arccal a koszba. Kiköpte a szájából a mocskos latyakot és ekkor hallotta a második reccsenést. Egy harmadik követte. A teste gyorsabban reagált az elméjénél és összekuporodott. Puskalövések voltak.

Jens nem hagyta, hogy a ló lelassítson még legalább két mérföldön keresztül.

Megbökölte a lány vállát:

– Most már biztonságos.

Valentina széthajtotta a tagjait és visszaült az ülésre. Fájt a nyaka és kínosan érezte magát.

– Egy kissé... – elhallgatott. Mi értelme lett volna magyarázkodni? Láttá már, miféle borzalmakat voltak képesek művelni egymással a férfiak. Puska? Bomba? Mind egyre ment.

– Megijedt? – horkant fel, és hagyta a lovat, hogy ügetésre lassítson.

– Nagyon helyes, volt is oka rá. Én is megijedtem.

Valentina a férfitra meredt:

– Valóban?

– Természetesen. A puskagolyók nem éppen barátságos teremtések.

Elmosolyodott és mélyebbre húzta szőrmesapkáját a fülén. Valentina érezte, hogy az adrenalin bizsergeti az ujjait. Vagy a hidegtől bizseregtek volna?

– Nem akart megölni minket – mondta Jens határozottan. – A lövedékek nagyon messzire elkerülték a szánt.

– Akkor miért lőtt utánunk?

– Hogy elriasszon minket és megmutassa, mi történik, ha balga módon jelentjük az esetet a rendőrségnek.

A hideg felkúszott Valentina karjain, egyenesen a szíve felé. A remegés nem akart alábbhagyni a mellkasában.

– Jól érzi magát?

Valentina bólintott, de a mozdulata merev volt.

– Nem haltam meg. Még nem – tette hozzá nevetve, de nem hangzott valami vidámnak.

Jens hirtelen megállította a szánt. A ló megtorpant, de türelmetlenül dobolt az első lábaival, hogy menne tovább. Talán ő is megijedt a

puskalövésektől. Jens nem mondott semmit. A kihalt, sötét úton, mindentől távol – a farkasokat kivéve – a viking átölelte és a mellkasához szorította. Nem csinált egyebet, csak a karjaiban tartotta, de a lány arca egy pillanatra hozzáért vastag kabátja melegéhez, és a teste mintha kifordult volna. Az összes rossz rész kívültre került: a törékeny dolgok, a titkos zugok. Ott lógtak rajta remegve. Reszketve mély levegőt vett. Jens kabátjának illata férfias világról árulkodott, dohányfüstről és lovakról, kártyázásról és széles, nyílt terekről. De a csatornáit is rajta érezte: sötét helyeket, szűk alagutakat. A kabátja hajtókájának téglaszaga volt. De összezárt az ajkait. Ennyi önuralma még volt.

Egy hosszú pillanatig Jens nem beszélt. Megérintette a lány csuklyáját, közel vonta magához a fejét és úgy simította végig a szőrmét, mintha a haja lett volna. Szavakat mormolt hozzá, ismeretlen nyelven. Mikor Valentina felült és a férfi levette róla a karját, az arcába nézett. Valami biztatót láthatott benne, mert zöld szemei visszamosolyogtak rá. Felvette a gyeplőt és csettintett a nyelvével, mire a ló megindult. Csupán egyetlen dolgot mondott.

– Bocsásson meg, Valentina Ivanova. Nem lett volna szabad ide hoznom.

Valentina nem értett egyet vele. Megrázta a fejét, de szorosan összecsukta a száját. Attól tartott, hogy kicsúsznak rajta a szavak, amelyek úgy tömték tele a száját, mintha jégdarabok lettek volna. A szavak, amelyek arról árulkodtak, hogy ismerte a férfit a puskával és hamis nevetéssel. Már korábban is belenézett azokba az éles szemekbe.

Arkin volt az, az apja sofőrje.

Szentpétervár fényei elsuhantak mellettük, miközben végigsiklottak a rakpart mentén, fejedelmi homlokzatok, klasszikus oszlopok és aranyszökökútak előtt. A folyó mintha egy hanyattatott lélek lett volna, sötét és borongós, örökké nyugtalan.

– Mit gondol, mi lehetett a ponyva alatt? – kérdezte Valentina.

– Talán valami lopott holmi. Esetleg gépalkatrészek. Akárhogy is, nehéz volt.

– Miért lopnának alkatrészeket?

– Ellopnak valamit az egyik gyárból és eladják a másiknak. A saját

munkámból tudom, hogy hosszadalmas folyamat lehet beszerezni a megfelelő felszerelést.

– Szokott vásárolni lopott holmit?

A férfi élesen rásandított:

– Úgy gondolja?

– Elképzelésem sincs róla, hogyan folynak az üzleti dolgok. Nem akartam...

– Maga megtenné?

– Mit?

– Vásárolna lopott holmit? Ha üzleti dolgokkal foglalkozna? Könnyelműen mondta a szavakat – de érezte, hogy gyorsan vág a lány agya és szeretné tudni, mi van az ő fejében. Valentina komolyan elgondolkodott a kérdésen. Megtenné?

– Igen – válaszolta, önmagát is meglepve. – Igen, azt hiszem, megtenném. Ha rá lennék kényszerülve.

Felharsant a férfi csodás, harcias nevetése, amitől Valentinának megfeszült a bőre és kikerekedtek a szemei.

– Helyes – mondta Jens. – Akkor jól kijövünk majd egymással. Hát nem látja?

Már így is jól kijönnek.

TIZENEGYEDIK FEJEZET

Visszaértek az Anyicskov Palotához. Egymás mellett álltak a felhajtón, a hármás ívű bejárat előtt, ahol ezernyi tarka fény hirdette ragyogva a fényűző pazarlást és mérhetetlen gazdagságot. A palota Dowager császárné, a cár anyjának tulajdona volt, aki szívesen és meglehetősen sikerrel rivalizált a menyé udvartartásának visszafogottabb pompájával.

A vendégek kezdtek elfáradni ezen a késői órán. Néhányan kimentek a hintójukhoz, hogy olyan bálókba menjenek át, amelyek hajnali öt óráig is eltartanak. Kerekék zörögtek és gyeplők csattogtak. Az éjszaka itt hangos volt és a csillagok mintha mérföldekre kerültek volna tőlük. Sem Jens, sem Valentina nem mutatott igyekezetet, hogy visszatérjenek a mulatságba.

– A gardedámja biztosan várja már – mondta Jens.

– Igen.

– Nem lesz gond belőle?

Úgy nézett rá, amitől Valentina legszívesebben ott maradt volna a férfi szürke kabátba bújt, magas alakja mellett, aki olyan közel volt hozzá, hogy szinte egymáshoz értek. Levette a csuklyáját.

– A barátném anyja a gardedámom ma este. Sokunkra kell felügyelnie most, hogy elkezdődött az új szezon. Nyilván dühös lesz, de... – cinkos mosolyt villantott a férfira – azt fogom mondani, hogy a csillagokról tanultam. Különben is, talán annyira lefoglalta a saját szórakozása, hogy alig vette észre az eltűnésemet.

– Az egész teremnek feltűnt a hiánya.

Valentina nyelt egyet. Elgondolkozott a jó válaszon, de nem jutott eszébe semmi.

– *Szpaszibo*, Jens. Köszönöm, hogy megmutatta nekem ma este a csillagokat.

Jens a válla fölött a palotára pillantott. Úgy tűnt, mintha mondani szeretne valamit, de ehelyett csak lehajtotta a fejét.

– Részemről a szerencse.

Ennyire formális? Hirtelen ennyire konvencionális lett? Az arca már nem az az arc volt, ami annyira figyelmesen nézte őt az erdőben, a

bakon ülve. Ezt műveli vajon egy udvari bál az emberekkel? Megváltoztatja őket?

– Sok sikert a csatornáihoz – mondta Valentina, mert jobb nem jutott az eszébe.

– Köszönöm.

– Mondhatok magának valamit?

– Kérem.

A férfi lába egyetlen centit sem mozdult, mégis úgy érezte, mintha közelebb ment volna hozzá. Az elméjében. Csaknem hozzáért.

– Én is tudok annyit a csatornákról – mondta –, mint maga a csillagokról.

A férfi felhorkant hosszú, elegáns orrával, így hát Valentina csak ennyit mondott:

– Talán nem tudok sokat a kémiáról vagy biológiáról, de ismerem a csillagaimat.

Szerette volna, ha Jens elneveti magát, de ehelyett kemény, kérdő pillantással meredt rá.

– Mi az égnek kellene tudnia a kémiáról és a biológiáról?

– Ápolónő szeretnék lenni.

Nem nevetett. Ezért hálás volt neki.

Jens az arcát nézte, és Valentina képtelen volt rájönni, mi zajlott az árnyékos, zöld szemek mögött. Láta, hogy mély levegőt vesz.

– A barátom orvos – diszkrét hangon beszélt. – Tőle úgy hallottam, a nővéreknek keménynek kell lenniük, hogy megbirkózzanak a vérrel és a sebekkel. És keményen kell dolgozniuk.

– Én keményen dolgozom.

Jens lassan elmosolyodott, a szája egyik sarka magasabbra görbült a másikonál.

– Ebben biztos vagyok.

– Nem ájulok el a vér látványára. És kemény is tudok lenni.

– Talán az utóbbin még egy kicsit dolgoznia kell.

– Higgye el! Képes vagyok rá.

Nem ellenkezett vele. A lány felszegte az állát és sietve megindult a főbejárat felé.

– Valentina!

Megfordult. A férfi ott állt. Magas volt és szálfá egyenes, akár egy

vikingshajó árboca. Az éjszakai levegő kavargott körülötte. Valentina a széllal szemben állt.

– Felkereshetem? – kérdezte.

Valentina nem váratta meg a válasszal. Nem tett úgy, mintha elgondolkodna.

– Igen.

– Élveztem a mai estét.

– Még a puskalövéseket is?

– Főleg a puskalövéseket.

Valentina pontosan tudta, hogyan értette.

Az Anyicskov Palota előtt hatalmas lánggal égtek a parázstartók. A lángok belenyaltak a sötétségbe és élénk narancssárgára festették a levegőt. Százával melegítették kezeiket a fagyos szakállú kocsisok egész éjszaka, és csak akkor hagyták ott vonakodva a tüzeket, amikor egy-egy távozó vendég visszaszólította őket a hintókhoz.

Arkin a palota lépcsőin leereszkedő bundákat és fejdíszeket figyelte. Annyira drágák, hivalkodók és feleslegesek voltak. Tiporni való pillangók. És az olyan asszonyok, mint Szergejev felesége? Közel a szüléshez, de még mindig fillérekért robotol. Nincs ezeknek a pillangóknak lelkiismeretük? De ma este nem a nők érdekelték, csakis a férfiak. Különösen az egyikük.

Sztolipin miniszterelnök.

Arkin felvette sofőr egyenruháját, annak ellenére, hogy Ivanov miniszter nem vett részt a bálon. Az egyenruha láthatatlanná tette a többi sofőr és kocsis között. Ő pedig bele szeretett volna olvadni a Néva vastag, kék jegéről felszálló éjszakai árnyak közé.

Az erdőben történt események elgondolkoztatták. Előjel lett volna? Hogy ma este minden balul sül el? Most először kapták rajta fegyverszállítás közben és vissza kellett fognia magát. A nyílt terepen mindig hirtelenné vált. Egy gyors lövés, két holttest a hóban – garantálta volna a hallgatást, de a rendőrség elkerülhetetlenül körbeszimatolt volna a helyszínen és megtalálták volna a szekérnyomokat a fák között. Nem, egy pár lövés is elég volt a *trojkában* ülő, elkényeztetett ficsúr feje fölé. De akkor is. Összeszorította a fogait és emlékeztette magát, hogy nem hisz az előjelekben.

Morajlás futott végig a parázstartók körül álló csoportokon és Arkin gyorsan reagált. Csendesen megindult a palota felé. Egy fontos ember távozhatott a bálból, aki miatt az elcsigázott kocsisok megszakították a vodkázgatást és a bejárat felé fordultak.

Pjotr Sztolipin miniszterelnök magas alakja közeledett három ember társaságában: két fiatal férfi, színes egyenruhákban, meg egy csinos, fiatal hölgy, csaknem fehér színű, szőke hajjal és hatalmas, nevető szájjal. Ezek hárman semmit sem jelentettek Arkinnak. Ő csak Sztolipint látta.

Arkin a zsákért nyúlt, amit az övén viselt libériás kabátja alatt. Ez politikai ügy, mondta magának. Politikai. Ez a férfi rettegésben tartja az orosz népet. Hatvanezer. *Hatvanezer*. Ennyi politikai foglyot végeztetett ki, vagy küldött munkatáborokba az első három szolgálati éve alatt. Ezen felül több ezer jobbágyot ítéltek el helyszíni katonai bíróságokon, amikor Sztolipin bejelentette, hogy a mezőgazdasági közösségeket fel kell számolni. Újságok és szakszervezetek százait záratták be erőszakkal, mert a céljaik nem egyeztek Sztolipin elképzeléseivel.

A forradalom ellen harcolok.

A miniszterelnök szavai bevésődtek az agyába. Nem számított, hányszor állította Sztolipin, hogy a reformok mellett áll, vagy hogy mennyi hazugság hagyta el a száját, hite szerint az egyetlen út előre a kegyetlen elnyomáson át vezetett. Arkin maga körül látta ennek a következményeit, hallotta az éjszakai sikolyokat, látta a szívet tépő fájdalmat és érezte a terhet a munkások hátán. A ma esti tettével Oroszországot szolgálja. Ha ő is belehal...

Vállat vont és csendben várakozott egy szedán fekete árnyékában. Benyúlt a zsákba és meggyújtotta a gyújtózsínort. A pulzusa azonnal az egekbe szökött és tudta, hogy két perce van. Százhusz másodperc. Egy pillanattal se több.

Ez politikai ügy.

Hirtelen felvillant előtte az apja, egy büszke, hordómellű földműves képe, amint egy magas, medveszerű férfival vitatkozik és ellenkezik, aki falugyűléseket látogatott a mezőgazdasági tartományokban. Az a magas férfi Sztolipin volt. Még egy kép ugrott be neki, amint vörös sávok szaladnak végig a tépett húson, az apja pedig kínok között

szorítja össze az ujjait, mert a háta felszakad a korbácsütések alatt. Szégyellte magát. Nem maga, hanem az apja miatt. Tudta, hogy az érzés sohasem múlik el.

Ez nem személyes ügy, hanem politikai.

Mindenki tudta, hogy Sztolipin miniszterelnök mindig golyóálló mellényt visel és biztonsági emberekkel veszi körül magát, mert már többször is az életére törtek. Arkin látta, ahogy csótányokként gyülekeznek az előre hozott hintó körül. A lovak hevesen szuszogtak a hidegben. Arkin kocsira számított, de ez lényegtelen volt. A fiatal emberek beszálltak, miközben más kocsik és fogatok is nyüzsgöttek körülöttük. Sofőrök és szolgák tolakodtak a helyért.

Százhusz másodperc.

A palotából áradó fények hosszú árnyakat vetettek és eltorzították a hintó alakját, ahogy Arkin egyre közelebb ért. A miniszterelnök felkapaszkodott a kocsi lépcsőjén és felharsant hangos nevetése.

Száz másodperc.

A zsák sziszegett a markában és égett szövet szaga szállt fel, ahogy a kanóc leégett. Mikor Sztolipint biztonságban tudták a jármű belsejében, az örök figyelme lelankadt és megindultak előre. Arkin belopózott a hintó mögötti mély árnyékba, aládobta a zsákot és elsietett.

Hetvenöt másodperc.

Számolta a fejében lévő óra kattánásait.

– Hé, te!

Egy kéz markolta meg a vállát és elállt a szívverése. Izzadság gyűlt a nyaka köré. Megfordult. Egy hatalmas ör tornyosult fölé.

– Mit akarsz? – kérdezte Arkin mogorván. Meglepetten hallotta, mennyire nyugodt a hangja. – Sietek. A miniszterem rám parancsolt, hogy hozzam a kocsiját.

A férfi végignézett Arkin libériáján.

– Hogy hívnak?

– Grigojev.

– Nos, Grigojev, mondd meg a miniszterednek, hogy várnia kell, amíg...

De Arkin már meg sem hallotta. Sztolipin kiszállt a hintóból. Hátraszólt valamit a kocsi belsejében ülő társainak.

– Várjanak itt! – kiáltotta a miniszterelnök. – Emlékeztetnem kell Miklós főherceget, hogy holnap együtt lovagolunk.

Arkin mintha százszoros lassításban látta volna Sztolipin mozdulatait. Ragyogó cipője lelépett a palotába vezető, vörös szőnyegre, kesztyűs keze szétnyílt és becsukódott, akár egy beszélő száj, a válla megemelkedett, a szakálla megremegett, ahogy elsietett.

Hatvan másodperc?

Te jó ég, eltévesztette a számolást.

Próbálta kivonni magát az ör szorításából, de keményen tartotta. Gyorsan a hintó elé fogott két ló felé mutatott. Fekete fejüket dobálták és nyugtalanul döngölték a földet. Az égő gyújtózsínór szagát érezték volna?

– Jobb, ha lenyugtatja azokat a lovakat, különben a miniszterelnök hintója nélküle távozik! Annak nem örülne.

Az ör azonnal elveszítette az érdeklődését Arkin iránt és előre sietett. A többi ló is felnyerített és igyekeztek visszahátrálni a sötétségbe. Arkin a hintó alatti árnyékba pillantott, de nem látott semmit.

Harminc másodperc? Vagy kevesebb lett volna?

Elfordult, futásnak eredt, és fejben számolt. Harminc lépés. Vajon elég lesz? Fagyos levegőt szívott a tüdejébe, káromkodva ugrott fel a szegélyeken és kerülgette a kerekeket, átkozta Sztolipint, átkozta az öröket.

És átkozta a szerencsáját.

Bevette magát egy hatalmas, sziklaszilárd Rolls Royce mögé, éppen abban a pillanatban, amikor képzeletbeli órája százúszhoz ért. Két másodpercig guggolt ott. A szíve hevesen verte a bordáit. Nem gondolt semmire, az idegei megfeszültek.

A robbanás óriási lyukat vágott az éjszakába. Éles villanás szakította át a sötétséget és a robbanás ereje megrázta a Rolls Royceot, bezúzta az ablakait és meggyűrte szilárd fémlemezeit. Arkin füle fájdalmasan lüktetett. Üvegszilánkok hullottak rá, mintha jégtörők záporoztak volna az éjszakai égről. Nagy levegőt vett és felállt, de a pusztítás látványára azt kívánta, bárcsak tovább futott volna.

Sikolyok, testek és vér töltötték meg a hintó helyét. Vörös áradat patakzott végig az úttesten. A gelignit és félelem szaga a jégtörőknél

is élesebben lógott a levegőben. Emberek heverték a földön, míg mások a pániktól futásnak eredtek. Arkinnak hányingere támadt. Közvetlen előtte hevert a két gyönyörű ló, amelyek Sztolipin hintóját húzták. Az egyik egyértelműen halott volt, a gerince lehetetlen szögben állt, míg a másiknak leszakadt a két hátsó lába és keservesen nyerített. Egyenruhás férfiak rohagáltak, fegyverrel a kezükben és mindenkit megragadtak, aki talpon volt. Arkin bele szeretett volna olnadni a sötétségbe, távol a mészárlástól, távol a palotalépcső tetején álló, hatalmas embertől, aki bosszúszomjas ördöggént kiáltozott az éjszakába. Sztolipin miniszterelnök volt az. Életben maradt.

Arkin szitkokat szórt rá. Mit sem törődve a veszéllyel, előhúzta pisztolyát a kabátja alól, odasietett a lóhoz és fejbe lőtte. Az állat barna szemei kikerekedtek a meglepetéstől és halálában kapálózott mellső lábaival. Könnyek szántották végig Arkin arcát.

A kudarc érzete hideg, szürke hamuként telepedett az elméjére.

– Jól csináltad.

A szavak nem jelentettek semmit. Arkin megrázta a fejét.

– Nem.

– Viktor, a cár sokkal óvatosabb lesz a jövőben. Megrémitetted őt és a kormányát. Kétszer is meggondolják, hogy visszautasítsák-e a követeléseket a... – A lényegyet elfelejti, Morozov atya. Sztolipin még mindig életben van.

– Tudom. – A pap Arkin vállára tette a kezét és türelmes pillantásával mintha a lelkébe látott volna. – Ne tagadd meg magadtól az elégedettség érzését, amiért csapást mértél az általunk épített új világ érdekében. Mindketten tudjuk, hogy először le kell döntenünk a régit.

– Sztolipin meg fogja torolni. – Arkin tekintete elsötétült. – Halállal.

– Ezt az árat meg kell fizetnünk.

– Mondja csak, atyám, mit gondol, hogyan vélekedik erről az istene? Hogyan egyeztetni össze a hitét a bombatámadásokkal? Miféle felmentést ad magának az esti imáiban?

A pap felemelte a nyakában lógó keresztet, megcsókolta ütöttkopott felszínét és Arkin homloka felé hajolt. Az ajkai hűvösek voltak és – akarata ellenére – megnyugtató remegés futott végig Arkin

koponyáján, egészen az alatta lévő, égő csomóhoz.

– Igaz harcot vívunk – jelentette ki Morozov határozottan. – Ebben soha se kételkedj! Isten szent háborúja ez az orosz emberek lelkéért. Ő a mi tűzoszlopunk éjjel és felhőoszlopunk nappal.

Az ő igaza vértéz fel minket. Én visszatérek a falumba. Nincs messze a várostól, így hamar visszatérhetek, ha szükség lenne rám. Veled mi lesz?

– A pénzügyminiszter közelében maradok. Fel fogja dühíteni a miniszterelnök elleni merénylet, és amikor dühös, nem vigyáz a szájára. Engem semmibe vesz. Nem vagyok több neki, mint egy üres, barna egyenruha, így olyasmiket mond az autóban, amiket bölcsen tenné, ha a fejében tartana.

– Mint mondtam, Viktor, Isten a mi oldalunkon áll.

Arkin felkapta a sapkáját az asztalról és megindult az ajtó felé.

– Tudja jól, hogy a végén meg kell majd öljük mindüket – mondta halkan. – Az asszonyokat és gyerekeket is.

– Tekintsd úgy, hogy a halál csak a kezdet. Számukra az örökkévalóság kezdete. Számunkra pedig egy igazságos és becsületes új világé – a földi paradicsomé.

Arkin nagy, sötétbarna szemeket látott lelki szemei előtt és lágy, telt ajkakat. *Tegyen meg mindent, amit kell, Arkin*, mondta neki a lány az autóban, amikor felvonulók közeledtek feléjük a Morszkaján. Higgadt volt, akár a napon sütkérező macska. Kis, szőke hűga ott ült mellette a kék ülésen, akkora szemekkel, mint egy gyerek az édességboltban.

Mindent. Megölni mindet. Az a nap is eljön majd. Remegő kézzel fogta meg a kilincset.

TIZENKETTEDIK FEJEZET

A magas mennyezetű emeleti folyosón hideg volt. A szél becsapott a tetőcserepeken keresztül és a padlason át igyekezett utat törni magának. Valentina hallotta a zúgását és érezte vad, visszhangzó süvöltését, mintha az erdő felől fűjt volna. *Akkor jól kijövünk majd egymással* – mondta korábban Jens. Elmosolyodott. Felidézte emlékezetében a kabátja illatát és a kezét, ahogy a gyeplőt szorította. Ahogy a tarkójához ért. Felkereshetem?

Nem szűrődött ki fény Kátya küszöbe alatt, ennek ellenére kinyitotta az ajtót és beosont. Nem keltett zajt a sötétben. Lerúgta lábáról tánccipőit, felemelte a takaró szélét és bebújt a melegbe.

– Kátya – mormolta. Átkarolta húga mozdulatlan testét és hozzábújt. Összefonta a lábait az övével és az arcát Kátya vállára hajtotta. Néhány percig feküdt, mire megérezte az émelyítő, fémes illatot az ágyneműben, amit túlságosan is jól ismert. Gyorsan felült.

– Kátya!

Nem jött válasz. Ekkor érezte meg a nedvességet. Az egész karja olyan volt.

– Kátya!

Megfordult és kapálózva megtalálta az éjjeli lámpa kapcsolóját. A keze élénkpiros volt. – Nem! Kátya!

A húga békésen hevert a hátán. A másik oldalán hosszú élű olló állt ki egyenesen a csuklójából, mint a kés a vajból. Minden vörös volt, a lepedőt elöntötte az apró sebből kiömlő vér.

Valentina kiugrott az ágyból, felvette Kátya övét az öltözőszékéről és szorosan átkötötte vele mozdulatlan karját, közvetlenül a könyöke fölött. Erősen megcsomózta. A vér áramlása elapadt és szivárgássá szelídült. Kátya arca olyan fehér és élettelen volt, mint a párnája. Csak szőke fürtjei tűntek élőknek. A szemei csukva voltak.

– Kátya! – Valentina egy rövid, fájdalmas pillanatig a karjai közt tartotta. – Miért?

A szíve fájdalmasan lüktetett mellkasában, ahogy a húga hideg arcára szorította ajkait. Aztán elfutott Szonya nővérért.

Valentina a lépcső alján várakozott és nézte, ahogy a hajnal első,

gyenge ujjai belopóznak a redőnyök alatt. Rózsaszín napsugár vetült az erezett márványpadlóra. Nézte, ahogy egyre növekszik, és mire akkora és olyan alakú lett, mint egy csecsemő, lépteket hallott leereszkedni a lépcsőn. Lassúak és súlyosak voltak, mintha minden egyes lépés nehéz lett volna.

– Dr. Belo – felnézett az elegáns bajusszal és hegyes kis állszakállal keretezett, széles arcba. – Hogy van?

Az orvos tovább cammogott lefelé. A zakója laudániumtól bűzlött és bal kezének két ujját erős nikotinfoltok tarkították, de ő volt az egyik legjobb orvos Szentpéterváron, ugyanakkor az egyik legdrágább is. Valentina vállára tette a kezét, mintha csak a türelmetlenségét szeretne volna érzékelteni vele.

– Még életben van. Az édesanyja van mellette.

Halk sóhaj hagyta el Valentina száját.

– A húga túlteszi majd magát ezen a... tévelygésen. Az Isten bocsásson meg neki. – Megrázta a fejét és összecsípte mutató- és hüvelykujjával az ornyergét, mintha fájt volna neki.

– Nem fog meghalni?

– Nem, nyugodjon meg, nem hal meg. Hála magának. Megmentette az életét.

– Nem hal meg.

– Egy ideig gyenge lesz, hiszen sok vért veszített. Menjen és öltözzön át! Tiszta vér.

Megveregette a vállát, mint egy riadt kisállatnak, és tovább bicegett a folyosón. Valentina ott maradt és felnézett a lépcsőn. Miközben egy szolga kinyitotta neki a bejárati ajtót, az orvos visszafordult és magához hívta.

– Valentina, jöjjön ide!

Vonakodva hagyta ott a lépcsőt, de odament.

– Mondja csak, ifjú hölgy, honnan tudta, hogyan kell szorítókötést alkalmazni?

– Olvastam valahol.

– Nos, a szülei térden állva adhatnak hálát az Istennek, hogy bement a húga szobájába a múlt éjjel. Már kihült volna, mire reggel rátalál valaki.

Valentina felnézett a teraszos lépcsőfordulóra. Az ujjai nyugtalanul

mocorogtak.

– Ügyesen elállította a vérzést. Akár egy igazi ápolónő, kedvesem.

A férfi szavaira felkapta a fejét:

– Dr. Beloj, hogyan válhatna ápolónő belőlem?

– Te jó ég, lányom, ne legyen nevetséges!

– Bemutatna az egyik kórházban, ahol elkezdhetném a képzést?

– Valentina, ne vicceljen!

– Nem viccelek.

A férfi felsóhajtott és ismét összecsípte az orrát.

– Nem teszek semmi ilyesmit. A szülei nehéz időszakon mennek keresztül és anélkül is van elég bajuk, hogy tetéznék őket. – Ismét meg akarta veregetni a vállát, de a lány hátralépett. – Ez csak egy ostoba ötlet, amit a húga... – intett a kezével, próbálva megtalálni a megfelelő szót – botlása miatt vett a fejébe.

– Nem segít nekem?

– Egész biztosan nem. Menjen és nyugtassa meg az édesanyját ahelyett, hogy ilyen abszurdításokkal jön nekem. Az ápolói szakma nem a magához hasonlóknak való.

– Miért nem?

– Ne bolondozzon, kislány! Tökéletesen tudja, miért nem. Elutasító vállrendítéssel felvette a kabátját és elhagyta a házat.

Meztelen lábával alig csapva egy kevéske zajt, Valentina felfutott a lépcsőn.

Letette a könyvét.

– Szerintem feledkezzünk most meg Mr. Rochester balszerencséjéről és beszéljünk inkább rólad.

Kátya ágya szélén ült és a Jane Eyre-t olvasta fel neki. Az egyik kedvenc regénye volt, annyira tele madaras képekkel, hogy folyamatosan Kátyát látta repkedni a lapok között, sérült szárnyakon és csillogó, kétségbeesett szemekkel.

Kátya néma ellenkezéssel nézett rá, amibe halványan belepirult.

– Inkább ne – mondta.

– Egyszer el kell mondanod nekem, drága húgom.

– Már elmondtam.

– Nem. Úgy értem, igazán.

– Igazat mondtam. Belefáradtam. Elegem volt. – Az egyik kezét a

szemei elé tette, hogy kizárja a világot. A körmei lágyak és fehérek voltak. – Mindenből.

Valentina óvatosan levette a kezét.

– Belőlem is?

A kék szemekbe könnyek szöktek.

– Ez nem fair.

– Amit tettél, az sem volt az.

– Tudom.

Valentina fentebb mászott az ágyon, mígnem a hűga mellett ült és egyik karjával átkarolta. Megsimította bekötözött kezét.

– Mesélj nekem a bárról! – mondta Kátya.

– Unalmas volt. Túl sok merev katona. Túl sok tesztoszteron.

– Az micsoda?

– Azt használják a férfiak parfüm helyett.

Kátya felkuncogott.

– Annyi mindent tudsz.

– Nem igaz, csak átlapoztam néhány orvosi könyvet. – Felé fordult és az egyik ujjával Kátya álla alá nyúlt, hogy maga felé fordítsa a fejét. – Ezért tetted, Kátya? A bál miatt?

A hűga lesütötte a szemeit. Valentina csendben várakozott.

– Biztos voltam benne, hogy férjet találsz ott magadnak – suttogeta végül Kátya. – Erre valók a bállok.

– Ököség, te kis buta. Borzalmasan unalmas volt. Tudod, hogy csak azért mentem el, mert a Mama kényszerített. – Mindkét karjával átölelte a hűgát és magához vont. Eukaliptusz illata volt, amit Szonya nővér dörzsölt a bőrébe. Megcsókolta a haját.

– Nem hagylak el – ígérte.

– Akkor hát nem találtaál férjet?

– Nem. Persze, hogy nem. Csak táncoltam egy kicsit. Citromos üdítőt ittam és néztem a csillagokat.

– A csillagokat?

– Igen.

– Találkoztál valaki említésre méltóval?

Valentina elképzelte maga előtt a rá meredő, zöld szemeket. És a kemény szürkéket is, a puska csöve mögött.

– Nem – mondta mosolyogva. – Senki különössel.

Valentina és az anyja együtt indultak a könyvesboltba. Az égbolt tele volt hóval, a felhők ólomsúllyal függtek Szentpétervár felett, hogy összelapítsák. A kocsiban ülve Valentina képtelen volt levenni a tekintetét a sofőr tarkójáról. Legszívesebben az öklével ütötte volna a kabátja keményített vállát, hogy közölje vele – *Annyira megrémültem, hogy bolondot csináltam szánban. A zöld szemek előtt.* Kérdőre akarta vonni – *Mondd meg, mi volt a ponyva alatt!*

Ehelyett, mikor udvariasan kinyitotta neki a kocsi ajtaját, egyenesen az arcába nézett és ezt mondta.

– Ma holdtalan éjszakánk lesz. Nem úgy, mint tegnap este.

Megijesztettél. magamból a Látta, hogy az éles szemek eltompulnak. Zavarában a férfi pislogni kezdett.

Nincs már mit mondanod az édes kis valagamról? Puska nélkül már nem vagy olyan erős?

Állva hagyta a kocsi mellett és besétált az anyjával a Morszkaján lévő könyvesbolt melegébe. Meg fogja várakoztatni. A pokolba vele, addig fogja várni, amíg a csatornába fagynak a lábai.

– Tartanak mérnöki könyveket?

Halkan beszélt, hogy az anyja ne hallhassa a bolt túlsó végében. Az asszisztens előre hajolt, hogy hallja a szavait.

– Igen, kisasszony. Hadd mutassam meg, hol...

– Ne, csak mondja el, merre vannak! Majd én megtalálom őket. Elmagyarázta, hol vannak, mire Valentina gyorsan odament a polchoz. Végignézett a címeken, de nem talált valami sokat. Volt egy a hídépítésről, néhány a bányászatról, egy pedig a moszkvai Kreml építéséről. Csatornákról egy sem.

Válassz! Gyorsan.

Volt egy a kocsikról. Szerette az autókat, azt mondta, szívesen dolgozik fémmel. Megérintette a könyv bőrkötéses gerincét, hogy levegye a polcról, mikor megpillantotta az alatta lévő könyv címét. Isambard Kingdom Brunel. Gyorsan leemelte, a pénztárhoz sietett vele és kifizette. Az asszisztens barna papírba csomagolta.

– Mi az? – kérdezte az anyja kíváncsian.

– Brunel életrajza.

– És kicsoda ez a Brunel, Valentina?

– Csak egy angol, Mama – mondta mintegy mellékesen. –Nézd,

vettem egyet Kátyának is! – Megmutatta neki a Baudelaire verseskötetet.

– Tetszeni fog ez neki? – kérdezte az anyja kételkedve.

– Igen.

– Jó vagy hozzá – Elizaveta Ivanova melegen rámosolygott. – Szeretném, ha tudnád, én és az apád nagyon hálásak vagyunk neked, amiért megmentetted az életét. Szerencséje van, hogy ott vagy neki – a szemeit egy pillanatra könnyek töltötték meg és megérintette a lánya kezét, amelyikben a Kátyának vásárolt könyvet tartotta. – És mi is. Komolyan gondolom, drágám. – Mintha kínosan érezte volna magát a rátörő érzelmek miatt, formálisan hozzátette. – Jut eszembe, Valentina, elfelejtettem említeni. Csernov kapitány a huszároktól – úgy hiszem, beszéltél vele a bálon – nálunk hagyta a névjegyét ma reggel. Holnap délután meglátogat téged.

Mialatt hazavitte őket, Arkin felfigyelt a csendre az autóban. Valami történt az üzletben. A kihívó szikra eltűnt a lány szeméből. *Ma holdtalan éjszakánk lesz.* A szavai nem hagyták nyugodni. De nem tudhat semmit az elmúlt estéről. A pokolba is, az lehetetlen!

Beszélnie kellett Szergejével, de a bombatámadás után jobban tette, ha csendben marad.

Csendben. Rádudált egy szekérre, ami elzárta az útját, mert csakis a zaj segítségével tudta kiűzni a fejéből a többi hangot. A csendre, már csak homályosan emlékezett. A *csend* nem volt már több számára pusztá szónál. A földi paradicsomért magas árat kellett fizetni és ő hajlandó volt megadni érte bármit – de az éjszakák kemények voltak. Az elméje nem volt többé csendes.

A háta mögött az asszony megtörte a súlyos hallgatást. Rámutatott egy új ruhakészítő vállalat boltjára és megígérte a lányának, hogy elviszi oda próbálni, majd különböző ruhasztylusokat javasolt neki. Miközben hallgatta, rájött, hogy szereti Madame Ivanova hangját. Színesebb volt, mint a lénye többi része. Csupán a hangját hallgatva elképzelte maga előtt az óvatos tekintet nélkül, ami mindig ott ült a szemeiben. Nem bízott az emberekben és nem bízott az életben. Ezzel nem is volt semmi gond. Pontosan tudta, hogyan érez.

Lelassított egy kereszteződésnél a Nevszkij úton és tisztán hallotta, amint a lány azt mondja:

– Mama, aggódom a Papa miatt. Ez a bombatámadás a miniszterelnök ellen azt jelentheti, hogy hamarosan támadás éri a cár összes miniszterét. Ismét eljöhettek érte.

– Valentina, az ilyen dolgokat rá kell hagynunk az apádra. Ne avatkozz bele! Azt nem szereti. Ő felelős az ezzel kapcsolatos döntésekért, nem mi.

– Félsz tőlük, Mama? A forradalmároktól?

– Persze, hogy nem. Szervezetlen csöcselék. És ne felejtsd el, hogy megvéd minket a hadsereg!

– Az olyan emberek, mint Csernov kapitány?

– Pontosan. – Hosszú, kényelmetlen csend után Elizaveta Ivanova hozzátette: – Kérlek, ne nehezítsd meg a látogatását, Valentina!

Arkin elképzelte az arcukat ott maga mögött, amint azt hiszik, hogy Csernov kapitány megvédheti őket.

Arkin izzadva ébredt. Ordítózás visszhangzott a füleiben. Az ágyneműje összegabalyodott. Próbálta kiszabadítani a lábát egy rúgással, de csapdába esett. Pókhálók tapadtak az arcára a koromsötétben. A szálak mintha forró drótok lettek volna. Égették a bőrét. Még mindig a kiáltózás. Hát sohasem hagyja abba a rohadék? Fájt a feje és a szíve olyan hevesen vert, hogy hirtelen émelygés fogta el és lehányta a takaróját.

Valaki dörömbölt. Egy ököl a falon.

– Fogd már be a pofád! – Popkov hangja volt.

Arkin a szája elé kapta a kezét és a borzalmas kiabálás abbamaradt. A saját torkából jött. Felült a sötétben és a földre csapta a lábait. A hideg padlódeszkák érintése meztelen talpán észhez térítette. Visszatért istálló feletti zsúfolt kis szobájába, és kitörölte az izzadságot a szemeiből.

Miféle embernek vannak rémálmai a lovakról, amiket megölt? És mi van az emberekkel, akiket lemészárolt? Az álom minden éjjel eljött hozzá a fekete ló élénk képével. Az állat hátsó lábai leszakadtak a robbanástól, kétrét görnyedt és belemélyesztette nagy, sárga fogait a hátsó fertálya véres maradványaiba, hogy a fájdalmát csillapítani próbálja. Sikolyai kettéhasították az éjszakát.

Hol vannak az emberek? Merre lehetnek az ő sikolyaik?

Édes Isten, miféle ember vált belőle? Levette összemocskolt

hálóingét és reszketve felállt. A sötétség illett hozzá. Szerette, ahogy
mindent elrejtett előtte. Egyedül a jövő ragyogott fényesen.

TIZENHARMADIK FEJEZET

A grófnő fia nem ismert félelmet, Jens ezt nem tagadhatta. Átugratott minden akadályt, amit csak elé állított. Nem volt beszédes gyermek, de mivel a nevelője pálcája alatt töltötte a napjait, ki hibáztathatta volna, hogy a fejében tartja a szavait? Kint, a szabadban gyermeki örömkialtások törtek fel belőle, mikor zömök kis pónija hirtelen energiával kilőtt alatta, ahogy a fiú sarkai kövér oldalát csapkodták. Egy kósza napsugár villant meg az ágak között és fénycsóvákat vetett az ösvényekre.

– Alekszej – kiáltott hátra Jens a válla fölött –, menjünk le a patakhoz!

– Átugrathatom? – kiáltott vissza a fiú.

– A legutóbb leestél.

– Nem fájt.

Az anyja panaszkodott, hogy a fiú válla két hétig fekete volt és megtiltotta neki, hogy átugrasson a patakon, amíg idősebb nem lesz.

Rámosolygott Jensre.

– Nem fogok leesni.

– Megígéred?

– Megígérem.

– Tartsd lent a sarkaidat, fiú!

Keresztülvágtak az aljnövényzeten, a fekete földben tekergőző patakhoz. A fiú orcái kipirosodtak. Jens figyelte, ahogy apró kezeivel megszorítja a kantárt és egy gyors rúgással ugrásra gyorsítatja a pónit. De az utolsó pillanatban Alekszej erősen megrántotta a kantárt és a póni csúszó patákkal megállt. A kis alak kiugrott a nyeregből és térdre zuhant a fagyos vízben.

– Ki onnan! – parancsolta Jens.

A fiú egy kutyát tartott a kezében. Vagy inkább egy kutyafejét. A nagy, barnás színű test a víz alatt hevert, de Alekszej kiemelte a fejét a jég alól a levegőre. Simogatta az állat vizes orrát és kitisztította a hínárt a szeméből.

– Alekszej, hagyd ott! Már halott.

– Nem.

– Gyere ki a vízből! Halálra fagysz!

– Nem!

Alekszej eddig még mindig engedelmes volt hozzá. Jens kiugrott a nyeregből és kihúzta az élettelen állatot a vízből. Nagydarab vadászkutya volt, durva, fekete szőrrel és fiatal, fehér fogakkal. Ernyedten lógott a karjaiban, eláztatta a ruháit, így sétáltak ki a szárazra, miközben Alekszej még mindig a kutya egyik fülébe kapaszkodott.

– Haza akarom vinni – mondta Alekszej.

– Miért?

A fiú a mellkasához szorította az elázott fejet.

– Ha én meghalnék egy folyóban, szeretném, ha valaki eltemetne.

Jens erre nem tudott mit mondani. Felkötötte a kutyát a póni hátára az övével, majd feltette Alekszejt Hősre és fölült mögé. A reszkető fiú köré tekerte a kabátja elejét és gyors tempójú vágatásra bírta a lovat.

– Jens bácsi, volt neked valaha kutyád?

– Igen. Még fiatal koromban, egy erős szánhúzó kutya. Csupa szív és fog volt. Ejtett rajtam néhány sebet, hogy el ne felejtsem. Minden fiúnak kellene egy kutya.

A kis fej bólintott, majd hátra fordult és mohó szemekkel nézett föl. Jens felsóhajtott:

– Megbeszélem az anyáddal.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

Jens ígéretéhez híven meglátogatta Valentinát. A bejáratban állt és olyan ostobán érezte magát, mint egy fiatal tökfilkó, szalmaszállal a hajában. Nevetséges! Szemrebbenés nélkül borozott és vacsorázott már Szentpétervár legelőkelőbb hölgyeivel, most viszont, amint ez a fiatal lányka felé fordította a fejét vagy egy kicsit is hosszabb időre rajta felejtette bársonyos, barna szemeit, mégis úgy érezte, hogy a lábai túl nagyok és a válla túl széles. A lány mozdulatai úgy zenéltek, hogy mások esetlennek tündek mellette – még a szánban is, ahogy feltápáskodott a koszos padlóról és visszaült mellé, olyan lágyan, mint a kellemes, nyári szellő a Néva felett.

Egy libériás lakáj nyitott ajtót és bevezette a fogadószobába. Hatásos hely volt. Jens végignézett az aranyozott csilláron és a fali fülkékben sorakozó márványszobrokon. Az oroszok legalább annyira szerettek felválni a vagyonukra, mint a páva, ahogy kibontja tarka farktollait.

– Valentina kisasszonynak jelenleg vendége van. A kék szalonban. A lakáj inas fickó volt, keskeny arccal és elképesztően nagy kezekkel. Jens átadta neki a névjegyt.

– Kérem, tudassa vele, hogy itt vagyok!

A lakáj eltűnt. Szóval éppen vannak nála. Talán egy barátja az iskolából? Szokás volt a szentpétervári ifjú hölgyek körében, hogy délelőtt ellátogattak egymáshoz és otthagyták a látogató kártyáikat, hogy délutáni teára invitálják egymást, majd ezzel-azzal elütötték az időt az esti partikig. Egy hölgy számára semmiségnek számított napi hatszor-nyolcszor ruhát váltani. Jens elgondolkodott Valentina szavain, amiket a holdfényben mondott: Nekem ennél... több kell. Ezért nem hibáztatta. De hogy ápolónő legyen? Az már egy kicsit más volt.

– Valentina kisasszony fogadja magát.

Belépett a kék szalonba. Valószínűleg kék színekkel volt berendezve, de észre sem vette – ő csak Valentinát látta. Karcsú alakját egy brokát diványon nyugtatta. Kezei az ölében feküdtek, a hátát pedig egyenesen tartotta, túlságosan is egyenesen. Olyan érzése támadt, hogy valami miatt kényelmetlenül érzi magát. Vajon az ő

betolakodása miatt? Ugyanakkor mosollyal üdvözölte, felállt és kitartotta neki a kezét.

– Milyen kedves magától, hogy eljött.

A modora formális volt, mintha sohasem ölelte volna a mellére egy jeges úton a sötétben.

– Remélem, jól van.

– Nagyon is jól, köszönöm – válaszolta. – Bár egy kicsit megfáztam az elmúlt három napban.

A lány sötét szemei a szükségesnél kicsit hosszabb ideig a tekintetében időztek és kacéran felvillantak, mielőtt lesütötte a pilláit és ruhája selymének lágy suhogásával elfordult.

– Hadd mutassam be Csernov kapitányt!

Jens csak ekkor vette észre, hogy más is van a szobában. Egy szőke huszárkapitány volt az. Széles, jóvágású arcán olyan önbizalom tükröződött, ami arról árulkodott, hogy már ölt embert.

Jens látott már ilyet a hadseregben, egyfajta sebezhetetlenség érzés töltötte el őket, miután túléltek egy csatát. De a mai napon nem áradt vérszag belőle. Remekül festett makulátlan egyenruhájában és fényesre pucolt csizmájában. Jens udvariasan meghajolt előtte és arra gondolt, hogy szívesen munkába állítaná az egyik csatornájában. Koszolja csak össze magát egy kicsit. Valentina rámosolygott a kapitányra.

– Ez itt Jens Friis. Mérnök. Úgy hiszem, találkoztak a minap a bálban.

– Valóban? – kérdezte Csernov kapitány. – Nem emlékszem.

– Meglehet – válaszolta Jens. – A termék zsúfolásig voltak emberekkel.

De mindketten emlékeztek. Jens látta a másik férfi szemeiben, hogy Csernov nem felejtette el a pillanatot, amikor Jens megérkezett citromos üdítővel a kezében és elemelte Valentinát az orra alól.

Magas támlájú székekben ültek és egy szobalány teát szolgált fel nekik papírvékony, aranyozott szélű porceláncsészékben. Játékcsészék. Jens attól tartott, összetörik a markában.

Valentina biztonságos ösvényre terelte a beszélgetést: a Nevszkijen nyílt legújabb étteremről beszélt, majd pletykált Félix Juszufov hercegről, Oroszország leggazdagabb családjának örököséről, aki az

Oxfordi Egyetemről tért vissza a Mojka palotába. Érintette még Kschessinka legutóbbi balettelőadását is. De unatkozott. Jens látta a vállai merevségéből. Kíváncsian várta, mi lesz, amikor a lány tágra nyílt, ártatlan szemekkel Csernovhoz fordult.

– Mondja csak, kapitány, szokott vadászni?

Egyszerű kérdés volt, Jens ennek ellenére felfigyelt szavai mögött a hangsúlyára. De a kapitány még fiatal volt és nem tanulta meg, hogyan nézzen a nők szavai mögé.

Csernov előre hajolt és a nevetséges kis csészét a térdén egyensúlyozta.

– Igen. – Szélesen elmosolyodott, várva a hölgy helyeslését. – Tavaly részt vettem a cári vadászon az amerikai nyakkövettel.

– Nem az a vadászat volt, amikor a fél erdőt lemészárolták? – kérdezte Jens szelíden.

– De igen – bólintott Csernov Valentinának, mit sem sejtve róla, hogy mi zajlik körülötte. – Nyolc szarvas és száznegyven vaddisznó. Nem rossz zsákmány egy napra. Fellógattam egy csodálatos agancsot a barakkom falára az egyik általam elejtett állatról.

– Milyen jól tette – mondta Valentina.

Megfagyott a levegő. A kapitány későn vette észre, hogy kijátszották.

Jens hagyta Csernovot, hadd heverjen csak véres kis vermében. Kinyújtotta hosszú lábait és belemerült annak csodálatába, milyen kecsesen hullik Valentina haja ragyogó hullámokban a vállai köré. Sötétebb volt az éjszakai égboltnál. Gyöngycsatokkal fogta hátra a halántékán. Füleinek puha, törékeny kagylói épphogy láthatóak voltak.

– Maga vadászik, uram? – kérdezte Csernov, abban a reményben, hogy magával ránthatja.

– Nem, kapitány. – Jens úgy döntött, segít neki egy kicsit mélyebbre ásni a lyukat. – De érdekelné, milyen puskát részesít előnyben.

Valentina Jensre villantotta sötét szemeit és felvonta az egyik szemöldökét. De még mielőtt feltárult volna előttük a kapitány puskapreferenciájának titka, az ajtó kinyílt és Elizaveta Ivanova lépett be elegáns, halványkék *crépe de Chine*-ben. Mindkét férfi felállt.

– Csernov kapitány – tartotta ki a kezét –, a férjem most tudja fogadni. A dolgozószobájában van. Hadd mutassam az utat.

De a kapitány még késleltette az indulást:

– Mielőtt távozom, engedelmével szeretném meghívni Valentinát a huszárok kardos bemutatójára jövő péntek délután. – Valentina felé fordult és olyan stílusosan meghajolt, hogy Jens legszívesebben lecsapta volna a lábait. – Megtisztelne vele, ha részt venne a rendezvényen.

– Nem, én...

– Természetesen ott lesz – mondta az anyja. – A maguk bemutatói legendás híreik. Remek példái a tudásnak és... veszélynek. Biztos vagyok benne, hogy a lányomnak nagyon tetszeni fog.

– Nem, Mama.

– Madame Ivanova – Jens előrébb lépett. Az asszony ugyanolyan alacsony volt, mint a lánya, és a feje tetejére tűzött, szőke haja ellenére Jens jóval fölé magasodott. – Valentina már korábban elígérkezett jövő péntek délutánra.

– Valóban? És ugyan hová?

– Azért jöttem, hogy megbeszéljük. A cár által megrendelt mérnöki munkák szemléjére. Hivatalos esemény és maga Miklós cár is jelen lesz. Ott lesz még továbbá Davidov miniszter a feleségével.

Látta, ahogy Valentina szemei kikerekednek.

– Milyen csodás!

Az anyja összevonta a szemöldökét.

A kapitány rosszalló tekintetet vetett Jensre:

– Nem éppen illő szórakozás egy ifjú hölgy számára.

– És azt nézni, hogy férfiak úgy tesznek, mintha leszúrnák egymást? – kérdezte Valentina.

– Biztos vagyok benne, hogy nem szeretné megsérteni Miklós cárt

– mondta Jens Madame Ivanovnának. – Elbűvölte a lánya zongorajátéka azon a koncerten. Büszke lehet rá.

Látta, hogy az asszony habozik.

– Gardedámmal, természetesen – tette hozzá Jens.

Hallotta, ahogy Valentina mély levegőt vesz.

– Rendben van – egyezett bele az anyja vonakodva. – Majd egy másik alkalommal megtekinti a bajvívás fortélyait. De most jöjjön,

Csernov kapitány! A férjem már várja, hogy beszéljen magával. Addig is – mondta gyorsan Jensnek – kellemes napot, uram.

Mindkét férfit kikísérte a szalonból, de ahogy az ajtó becsukódott mögöttük, könnyed nevetés szűrődött ki a résen.

Valentina a járdaszegélyen állt és izgatott szemekkel nézte a Szent Izabella kórház épületét. Nagyobb volt, mint gondolta volna és fakó kövei megfeketedtek a kortól. Úgy mállottak, akár egy idős ember bőre. Magas ablakait rozsdás vasrácsok fedték, de még ez sem riasztotta vissza. Nagyon hideg volt, így a kézmelegítőjébe dugta a kezeit.

Hogy ápolónő lehess, keménynek kell lenned.

Ezt mondta neki Jens. Kihúzta a vállát, benyitott és belépett a hatalmas előcsarnokba. Fertőtlenítőszagot érzett, és még valami mást is, valami kellemetlen büzt, amitől felfordult a gyomra. A belső nagy térben félhomály derengett és túl sok barna festék volt a falakon. Olyan helyekre vezettek a folyosók, amiket még elképzelni sem tudott. Az egyik oldalon iroda állt üveg tolóablakkal, mögötte egy asszony ült. Az ujjai között egy pénzérmét forgatott, miközben Valentina közelebb lépdelt.

– *Dobrij gyen, jó napot!* – Valentina rámosolygott, de nem kapott viszonzást. – Keresek valakit, akivel az ápolóképzésről beszélhetnék.

– Fel kíván bérelni egy okleveles nővért?

– Nem. Meg akarom tudni, hogyan lehet ápolónő az emberből.

– Nos, először is küldje be magát a lányt. A *medszesztránk*, a nővérünk személyesen akar majd beszélni vele.

– Rólam van szó – mondta Valentina. – Én volnék az.

– Ápolónő szeretne lenni?

– Igen.

Az asszony elfordult és belevetette magát az iratok közé. Valentina feltételezte, hogy valami formanyomtatványt keres, de aztán meglátta a keskeny vállak remegését. Érezte, hogy az arca elvörösödik.

– Van itt valaki, akivel beszélhetnék?

– A folyosón előre, a harmadik ajtó balra. Gordanszkajának hívják.

– Köszönöm – mondta. – *Szpaszibo.*

– Leányom, szeretne hallani egy tanácsot?

– Igen.

- Ne fecséreld az idejét. És Gordanszkaját se.
- Neve?
- Valentina Ivanova.
- Életkor?
- Tizenennyolc.
- A szülei engedélyével van itt?
- Igen.
- Van ápolói gyakorlata?
- Igen.
- Miféle?
- A húgom lebénult. Segítek gondját viselni.
- Volt már korábban munkája?
- Igen.
- Mit csinált?
- Egy irodában dolgoztam.
- Miért hagyta ott?
- Unalmasnak találtam.
- És úgy gondolja, az ápolói munka nem unalmas?
- Érdekesebb lesz, mint egész nap formanyomtatványokat töltögetni.

Medszesztra⁶Margarita Gordanszkaja ledobta a tollát az asztalra, hátradöntötte jókora alakját a székében, mire a háttámla felnyikordult és összeszűkítette a szemeit. Húsos arca mintha el akarta volna nyelni őt.

– Kifelé innen! – mondta szigorúan. A hangja visszapattant a kis szoba falairól.

Valentina nem mozdult.

- Miért? Nincs szükségük több ápolónőre?
- Dehogyan. Nagyon is nagy. De nem a magafajtákra.
- Mi a baj velem?
- Minden. Szóval menjen!
- Kérem, mondja meg, miért!

A keskeny szemek kipattantak. Piszkos színük volt, amit barnának lehetett volna nevezni.

– Először is, maga hazudik. Egyedül a neve igaz abból a halom szemétből, amit itt előadott, meg egy kevés a húgával kapcsolatban.

– Gyorsan tanulok.

– Nem.

– Mondja, mi a baj velem?

A medszesztra megrázta a fejét, amitől az orcái ijesztő hullámvázba kezdtek.

– Nézzen csak magára a díszes ruhájában! Maga egy gazdag, ifjú nő, akinek túl sok a szabadideje és nem tud mit kezdeni magával. Öt perc alatt beleunna a munkába. Kérem, ne pazarolja az időmet!

Valentinán a legegyszerűbb ruhája volt, a legrégebbi kabátja.

– Nem fogok beleunni.

– Nem engedhetem meg, hogy elpazaroljam a kórház szűkös erőforrásait a maga képzésére. – Gordanszkaja talpra állt. Megfeszült egyenruhája egy pillanatig harcot vívott, hogy benntartsa jókora kebleit, de végül győzött. – Utoljára mondom, ifjú hölgy, kérem, vigye ki a tarka ruháit és tarka elképzeléseit az irodámból!

Valentina lenézett a szörme kézmelegítőjére és arra, ahogyan szorongatták az ujjai. Szó nélkül kísétált.

⁶ ápolónő (orosz) Arkin a hasán feküdt. A föld nedves volt és a kabát a testére tapadt. Az üres láthatárt kémlelte. Három fiatal újoncot hozott magával a Rasnov öntödéből. Az egyiknél kézikocsi volt. Mindhárman lelkesek voltak, mint a kiskutyák. Örült a társaságuknak. A munka nem volt ugyan nehéz, de kockázatosnak ígérkezett. A vonatnak pontosan a megfelelő helyen kellett lassítania, hogy lepakolhassanak, különben észreveszik őket. Egy nyílegyenes pályaszakaszt választott ki, hogy senki se láthasson hátra az előrébb lévő kocsikból. A fenyőerdő az egyik oldalon közel ért a sínekhez, a sűrű törzsek remek menedéket biztosítottak. A szél végigsöpört a fejük felé lógó ágak között. A lehulló jégdarabok olyan hangos puffanással zuhantak a hóba, hogy mindhárman összerendeztek.

Füstgomolyag közeledett a láthatáron. Arkin érezte, hogy meggyorsul a szívverése. A legfiatalabb újonc felemelte mellette a fejét és elvigyorodott. Arkin oldalba bökte.

– Maradj lent, Kari! Légy türelemmel.

– Ha nem a megfelelő fűtő van odafent, nem fog tudni megállni.

– El van intézve. Bízz bennük!

Kari bólított, de a homlokát ráncolta. Tizenhat éves fiú volt,

homokszerű oroszlánsörénnyel. Az ő apja volt a mozdonyvezető azon a vonaton. Olyan lelkesen vett minden feladatot, hogy Arkin barátságosan megpaskolta a fiú csontos vállát.

– Ne aggódj, az apád tudja, mit csinál!

– Hát persze, hogy tudja.

A gőzmozdony zaja lüktetett a fagyos levegőben. Varjak szálltak fel a fák tetejéről a közeledtére. A károgaſuk figyelmeztetésnek tűnt és Arkin agyát egy pillanatra elöntötte a félelem. Nem maga miatt – a fiúért. A madarak mintha azt rikácsolták volna, Kari, Kari. Nem. Csak a bolondok hisznek az előjelekben.

A mozdony dugattyúi egyre hangosabban pumpáltak, mire végre feltűnt előttük a vonat, ahogy feljük közeledett a síneken. Arkin hátrafordult, hogy ellenőrizze a másik két újoncot a kézikocsival, akik a fák között várakoztak. Két sápadt, fiatal arc az erdei félhomályban. Intett nekik, hogy maradjanak a földön. Fémes nyikorgás hallatszott és a fékek felszisszentek. A hangok az idegeit örölték. Korom ízét érezte a szájában. A vonat lassan, nehézkesen megállt. Arkinnak alig néhány másodpercbe telt, hogy felugorjon, félretolja az utolsó vagon ajtaját és megragadja a kis ládát, amit odatoltak neki.

A fiú örködött. Azt figyelte, nem nézelődik-e valaki. A ládát feltették a kézikocsira, a két újonc pedig azonnal húzni kezdte a fák sűrű ágai közé. Az utolsó pillanatban kipattant az előző kocs ablaka, és egy puskagolyó süvített ki rajta, mielőtt még Arkin elrángathatta volna Karit a sínek mellől. Befutottak az erdőbe. Vér csöpögött a lépteik nyomán, vörös virágokat hagyva mögöttük a hóban.

– Megsérültél? – rázta meg Arkin aggódva a fiút.

– Nem, de te igen.

Arkin pislogott. Aztán belehasított a fájdalom. A füléhez emelte a kezét. Az ujjai vörösek lettek. Felnevetett és beletörölte a nadrágjába.

– Semmiség. Csak egy karcolás. Most pedig vedd neki magad ennek a kézikocsinak!

A fák között lopóztak értékes ládájukkal, párás lélegzetük előttük lebegett. Arkin köszönetet mondott Morozov istenének, hogy ezúttal

varjak tévedtek.

Sűrű köd volt. Arkin a ló nyaka köré fonta az ujjait és szorosan hozzá tapadt. A bőre nedves volt és hideg. Próbálta gyorsabb tempóra

ösztökélni a csúnya, drabális lovat maga alatt, de önfejlő állat volt és nem foglalkozott vele – maga választotta ki a sebességet és az útvonalat is.

Liev Popkov lója volt, mit is várhatott volna az átkozott jószágtól? A falu hirtelen tűnt fel az út mellett. Szürke volt és kísérteties, eleltűnt a szeme elől, ahogy a köd begyűrűzte a fakunyhókat. Arkin egy

láthatatlan folyó sodrát hallotta a közelből, amint ellovagolt egy kovácműhely mellett. A kemencéből fojtogató, forró levegő szállt fel. Odaszólt a bőrköpenyt viselő férfinak.

– A pap háza?

– A túlvégen – a férfi keresztet rajzolt a porba egy vasrúd izzó végével. – Nem lehet eltéveszteni.

Arkin nem is tévesztette el. Hatalmas, vasból készült kereszt lógott az ajtaja felett, fehérre festve. Mintha kiugrott volna a ködből, hogy megragadja a grabancánál fogva.

– Állj meg itt, te bestia! – morogta és meghúzta a kantárt. Most az egyszer a jószág engedelmeskedett neki. Gyorsan leugrott a nyeregből

vászonzsákkal a vállán, és bezörgetett az ajtón.

– *Vhodite* – szólt ki halkán egy hang. – Szabad.

Arkin benyitott. Dohos bűz keveredett a konyha illatával és égő fenyőtobozok szagával. Emlékeztette egy érzésre még a gyerekkori falujából, ahol a külvilág mindig betörhetett a házba, ha véletlenül nyitva hagyta az ablakot. Bezárta maga mögött az ajtót és kirekesztette a ködöt.

A ház alig volt bebútorozva: néhány *poloviki*, kézzel font szőnyeg fedte a padlódeszkákat; egy pár durva szék; egy fakosár a tűz előtt, ami úgy nézett ki, mint egy kutya fekhelye; könyvkupacok a sarokban.

Morozovnak nyoma sem volt, de a szoba túlsó végében egy négyvagy ötéves kislány üldögélt egy faszéken és hagymát sütött egy

serpenyőben a tűzhely fölött. Gyakorlattan rázogatta a serpenyőt, hogy le ne égjen, miközben végigmérte Arkin nagy, kék szemeivel.

A

tekintete inkább gyanakvó volt, mint üdvözlő.

A haja lenyűgöző volt. Hosszú, egyenes szálakban zuhant alá a háta közepéig és csaknem ezüstszerű volt.

– Szia – mondta Arkin és elmosolyodott.

A lány nem mosolygott vissza.

– Az apám épp elfoglalt.

Felvett egy kést, ami túl nagynak látszott apró kezei között és hagymát vágott maga mellett egy vágódeszkán. Furcsán felkavaró volt

egy ennyire fiatal lánytól, hogy ilyen nyilvánvaló gyakorlattal végezte

ezeket a feladatokat, de Arkinnak eszébe jutott, hogy Morozov felesége meghalt és a lánya szemmel láthatóan átvette a szerepét.

– Beszélhetnék az apáddal? – kérdezte. Fontos.

A lány elfordította a figyelmét – a hagymákat érdekesebbnek találta nála –, de a kés hegyével a szoba végéből nyíló ajtóra mutatott.

A férfi odament és felemelte a reteszt. Azonnal megbánta. A hideg, üres szoba közepén egy férfi térdelt lehajtott fejjel, félmeztelenül, és a saját hátát csapkodta egy kis korbáccsal. Mind az öt bőrszík végén apró csomó volt és mind az öt csomón vér vöröslött. A férfi Morozov atya volt.

– Elnézést – mondta sietve Arkin és kiment.

A kinti szobában leült az egyik faszékra és várt.

– Mondtam, hogy elfoglalt – mondta a lány.

– Igen, igazad volt.

Ezt sohasem hitte volna a papról. Mi az ördögöt csinál Morozov?

Nap nap után azért harcol, hogy megszabadítson másokat a fájdalomtól, ugyanakkor önszántából ostromozza magát. Undorodott a gondolattól. Csendben ült, amíg a hálószoba ajtaja kinyílt és belépett a

pap. Teljes reverendát viselt és lágy mosoly ült az arcán. Arkin önelégültséget keresett az ábrázatán, mint az efféle penitencia

velejáróját, de nyomát sem látta.

– Szervusz, Viktor. Gondoltam rád. Sikerült elvinni a gránátokat? –
Leült. Nyoma sem volt rajta testi vagy lelki gyötremnek, pedig
biztosan hallotta, amikor belépett a szobába.

Arkin akarata ellenére is elmosolyodott.

– Igen, ezért is jöttem. A ládát ideiglenesen elrejtettük Szergejev
fürdőjében, de nincs ott biztonságban. A házát valószínűleg figyelik.

Gyorsan másik helyre kell vinnünk.

– És maguk a gránátok? Jó állapotban vannak?

Válaszul Arkin benyúlt a vászontáskájába és előhúzta tartalmát:
egy rövid dobozt fémfogantyúval a végén és egy doboz löszert.

Odaadta őket a papnak, aki óvatosan megvizsgálta.

– Mindig a német katonai felszerelés a legjobb – jegyezte meg. A
ládát a határon keresztül csempészték be, hogy kiegészítsék
fegyverkészletüket. Amikor eljön a pillanat, készen állnak majd. A
fegyvereket szétszórták Szentpéterváron és rendszeresen áthelyezték
őket. Néhányat elástak a város alá. Ez mind azt jelentette, hogy ha
egyet fel is fedeznek, a többi biztonságban marad. Az
elővigyázatosságra mindig szükség van. Bármikor lehet közöttük
beépített ember. Arkin kénytelen volt legyűrni magában az
ingerültséget, amiért ilyen lassan halad a forradalmuk.

Arkin váratlanul a kocsiban ülő Valentina Ivanovára gondolt.

Vigyen ki minket innen, ezt mondta. Igen, parancsoló hangon
mondta, de a minket ragadta meg a figyelmét. Nem engem, hanem
minket. Kátyát, a kis kriplit akarta megóvni, akit annyira szeret.
Megvetette az egész Ivanov családot. Kizsákmányoló kapitalisták.
Az idősebb lányukat azonban kelleetlenül ugyan, de kénytelen volt
tisztelni. Felismerte benne ugyanazt a kitartó eltökéltséget, ami
őbenne is forrt
és lüktetett.

– Trockij beleegyezett, hogy eljön és beszédet mond – mondta a
papnak.

– *Otlicsnó!* Kitűnő!

– Szóval szükségünk lesz a templomteremre.

– Elintézem.

– Most mennem kell. El kell vinnem ma este a minisztert a

szeretője partijára. – Odakint a köd egyre sűrűbbé vált.

– Tessék. – A kis gyermek leugrott a székről és a kezébe nyomott egy vastag szelet fekete kenyeret, sült hagymával a tetején. – A nevem

Szófia.

– *Szpaszibo* – mondta Arkin meglepetten és harapott egyet a kenyérből. Forró volt, tele fűszerekkel és fokhagymával. – Mesés, köszönöm.

– Mi a baja a fülednek? – kérdezte a lány komoly hangon. A bal fülcimpája alját ellőtte a vonatról kisüvítő puskagolyó, és most vastag, fekete var borította.

– Nem nagy dolog. Csak egy karcolás. Mit számít egy kis fájdalom? – A tekintete egy pillanatra találkozott a papéval és megértették egymást.

– Az apám szerint fájdalom útján tanulunk.

Megette a hagymás kenyeret, felszállt a nyeregbe és ismét bevette magát a sűrű ködbe. Másodpercek alatt teljesen láthatatlanná vált.

Egyetlen gondolat lüktetett az agyában. *Egész Oroszország tanulni fog.*

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

Valentina átsietett a Sándor téren. Árnyékok keresztezték az arcát, ahogy a rohamos szél a felhőket terelte az égen. Soha semmi nem megy könnyen.

Három másik kórházat járt végig és a válasz mindenhol ugyanaz volt. Maga túlságosan tehetős. Túl művelt. Nem alkalmas. Ennek ellenére csukott szemmel is tudott kötszert tekerni, ismerte a test összes csontjának a nevét és tudta, hol vannak az artériás nyomópontok.

Alkalmas vagyok.

Keménynek kell lenned. Előhúzta a zsebéből Jens látogatókártyáját és ismét megnézte rajta a címet. Gyalog indult el. Kétszer is útbaigazítást kért, de rossz sarkon fordult be és egy csendes mellékutcában találta magát, a végében egy fehér templommal. A kupoláján ágaskodó arany kereszt hosszú árnyékot vetett az útra. Emberek melegedtek egy parázstartó felett a túlsó végen, mintha vártak volna valakire. Amikor elhaladt a templom mellett, egy fiatal férfi sietett ki az ajtón és felkapott két zsákot az odakint parkoló kézikocsiról.

– Mi az eget keresel itt, Arkin?

Mintha kést döfött volna a sofőr bordái közé. Hátrahőkölt és megtántorodott a zsákok súlya alatt. Az egyiket el is ejtette. Ahogy a földre csapódott, az oldala kinyílt és két krumpli gurult ki belőle.

Valentina a zsákra meredt, Arkin pedig a lányra.

– Mit csinál errefelé? – kérdezte a férfi.

– Rossz sarkon fordultam be.

– Nekem úgy tűnik, fogalma sincs, merre tart.

Nem a merev sofőrcarcával ejtette a szavakat. Ezt az ábrázatát kemény vonalak és arrogáns élek tarkították. A szavai közülük fagytak a hideg levegőben és Valentina legszívesebben visszatuszkolta volna őket a szájába. Hirtelen leguggolt, felvette a két krumplit és odanyújtotta a férfinak.

– A tiéd, úgy hiszem.

– *Szpaszibo.*

Valentina a zsákokra intett.

– Mit csinálsz ezekkel?

– Segítek Morozov atyának.

A lány a templomra nézett.

– Ő itt a pap?

– Igen. Ételet oszt a szegényeknek.

Valentina magán érezte a férfi kíváncsi tekintetét.

– A főutat keresem. Jobban tenném, ha visszamennék arra, ahonnan jöttem? – kérdezte.

– Ez magán múlik. Mehet tovább előre, vagy vissza is fordulhat, ahol ismerősebb.

Valentinának olyan érzése támadt, hogy nem az útról beszél, de a férfi elmutatott a válla felett.

– A főút arra van, visszafelé.

– Köszönöm – mondta és sietősen elindult.

Arkin felkapta a zsákokat a hóna alá és visszament a templomba. Nem vette észre, hogy krumplikat hullat maga után. Valentina visszafordult és nézte a férfit, ahogy eltűnik a bejáratban, majd felvette a krumplikat és utána ment a templomba.

A levegő odabent hidegebb volt, az előtér szűkös. A vele szemben álló, ősrégi faajtók a templom főhajójába vezettek, de balra tőle rövid folyosó indult, ami lefelé tartó kőlépcsőkben végződött. Egy krumpli hevert a legfelső lépcsőfokon.

Hang nélkül megindult lefelé. A lépcsők egy homályos, boltozatos földalatti szobába vezettek. A kövek olyan dohosak voltak, hogy a szaguk valósággal arcon ütötte. Férfihangok hallatszottak egy asztallal szemben felállított padsorból. A férfiak háttal ültek neki. Az asztalnál nem ült senki.

– Mindig csak beszélni szeretnének. Beszélni és semmi mást. Elegem van belőle – mondta valaki.

– Ebben egyetérték veled, Anton. Elég volt a szavakból. Eljött a tettek ideje.

– Ne panaszkodjatok! – Arkin hangja volt az. – Mindannyian tetteket akarunk látni. Ma eljön ide, hogy beszédet mondjon nekünk, amiből megtudjuk a terveit a... elhallgatott.

Meglátta őt. Minden szem követte Arkin tekintetét és felmordultak,

amint észrevették a lány jelenlétét.

– Megfeledkeztél a maradék krumpliról – felé nyújtotta őket. A férfiak végigmérték tekintetükkel. Néhányan szorosabbra húzták a sálukat és eltakarták az arcukat. Észrevette, hogy a zsákok az asztalon hevernek. A kihasadt zsákból kifordult a tartalma, akár egy kivágott hasú malacból, de a krumplik alatt valami más is hevert, ami egyáltalán nem hasonlított zöldségre. Szögletes volt és fekete szövetbe burkolták. Arkin gyorsan közeledett felé.

– Drága leányom, hadd vegyem el ezeket tőled.

A hang a háta mögül érkezett. Megpördült és egy fekete alakot látott fölé magasodni a legalsó lépcsőfokon.

– Köszönöm – mormogta és átadta neki a krumplikat.

– Ez itt Morozov atya – Arkin odaért mellé. – Mit keres maga idelent? Azt hittem, már elment.

– Testvérem – mondta az atya lágy hangon, hogy elsimítsa Arkin szavainak élet –, ne így üdvözzölj a látogatónkat! – Gondosan szemügyre vette Valentinát, közben pedig a szakállát piszkálta, mintha a válasz ott rejtőzött volna. Durva, fekete reverendát viselt és magas, ütött-kopott, fekete kalapot. Rézkereszt volt a mellkasán, éppen kusza szakállának vége alatt. – Örömmel látunk, bárki is légy, kedvesem. Azért gyűltünk össze, hogy együtt imádkozzunk az országunkért ezekben a gondterhelt időkben, és hogy útmutatásért és bölcsességért fohászkodjunk Szentséges Atyánkhoz.

Valentina háta mögött csend volt, de érezte, hogy minden szem őrá szegeződik. A pap arca olyan ráncos volt, akár egy öreg alma héja, de úgy látta, nem lehetett idősebb az apjánál. Rámosolygott. Az orcáit merevnek érezte.

– Köszönöm, de most már mennem kell. Csak be akartam hozni a krumplikat, amiket odakint ejtettek el.

Annyira ostobán hangozott, hogy ő maga is alig hitte el. Amikor a pap félreállt, gyorsan felsietett a lépcsőn. A parázstartónál álló emberek félrehúzódtak, hogy elengedjék maguk között. Gyors tempóban sétált el az utca végéig. Érezte, hogy figyelik őt. Azon tűnődött, vajon kit vártak a mai napon, hogy beszéljen nekik és mik lehettek az illető tervei.

A bejárati ajtó becsapódott. Valentina meghallotta. Hideg széllelés

kavarta fel az emeleti lépcsőpihenő levegőjét. A lány megállt és lenézett a balusztrádáról a lenti szintre. Anélkül, hogy meglátta volna, Jens megindult felfelé a lépcsőn, kettesével véve a fokokat. A gázlámpa fénye beleáramlott tüzes hajába, mintha vonzotta volna a férfi belső energiája. Gyors és határozott mozdulatokkal repült fel a keze a korláton. Vajon mindig így érkezett haza a munkából? Ennyire telve élettel?

– Hello, Jens. A férfi megállt és felkapta a fejét. Abban a pillanatban, hogy meglátta, a tekintete megváltozott. A szája kinyílt, mintha szólni szeretne, de nem mondott semmit. Fellépett az utolsó lépcsőfokon és csaknem érintésnyi távolságra megközelítette, de megállt. Valentina észrevette, hogy tartja a távolságot. Szemeivel a lány arcát fürkészte.

– Valami baj van? – kérdezte Jens sietve.

– Nem. Csak beszélnem kell magával. Még mindig az arcába meredt.

– Hogyan jutott be ide? Akár egy varázslatos tündér, megjelenik a lakásom ajtaja előtt.

Valentina felnevetett. Láta, hogy a férfi a száját nézi. – A gondnok engedett be. Azt mondtam neki, hogy a maga unokatestvére vagyok.

Jens enyhe mosolyra húzta az arcát, ami egy pillanatra visszaröpítette Valentinát a bálba, mikor együtt táncoltak.

– Hitt magának? – kérdezte.

– Azt hiszem. Azt mondta, várhatok idefent a lépcsőfordulóban ahelyett, hogy a járdán fagyoskodnék.

– Akkor a fickó annál is ostobább, mint hittem.

– Miért?

– Mert maga túlságosan gyönyörű ahhoz, hogy az unokatestvérem lehessen.

A szavak váratlanul érték. A férfi nem nevetett, mikor kiejtette őket. Csupán odavetette őket a csendes, poros levegőbe és elsétált mellette, hogy kinyissa a lakása ajtaját. Régi épület volt, díszes szegélyekkel, barokkos faragásokkal és aranyozással, de romosodott és a legszebb napjai már letűntek. Még a levegőjének is öreg és bősárga íze volt, mintha túl sok ember szívta volna túl sok éven keresztül. Valentinának tetszett, hogy egy ilyen modern gondolkodású ember

ennyire régimódi lakhelyet választott magának.

Széles mozdulattal tárta ki az ajtót:

– Volna kedve befáradni?

Valentina megrázta a fejét.

– Azt hiszem, inkább nem kéne.

– Természetesen – udvariasan meghajtotta a fejét. – Nem szeretnénk eljátszani a jó hírért, nemde?

De udvarias modora alá rejtve ránevetett.

– Esetleg – mondta Valentina, sötét hajának egyetlen rándulásával

– megengedhető... mint az unokatestvére, természetesen.

A zöld szemek még zöldebbé váltak.

– Mint az unokatestvérem – visszhangozta. Ellépett mellette és bement a lakásba.

Még sohasem járt ehhez fogható szobában. A bútorok mind halvány méz-sárgák voltak, olyan egyszerű, egyenes vonalakkal, hogy először azt hitte, a szoba üres. A padlót fenyődeszkák borították, színes szőnyegekkel. A tűzhely előtt hatalmas, hosszú szőrű szőrme hevert. Olyan krémesen fehér volt, akár egy pohár tej. A falakon rénszarvasok bekeretezett képei függtek. Nehéz volt levennie a szemét a berendezésről.

– Nos, kuzin, megkínálhatom egy csésze teával?

– Nem, Jens, köszönöm. Nem maradhatok sokáig.

Megfogta Valentina mindkét kesztyűs kezét és nem eresztette.

Rájuk nézett.

– Milyen kicsi kezek – az ujjával megérintette a tenyerét. – És mégis mennyi tehetség szorult beléjük.

Valentina megrázta a fejét. Úgy érezte, mintha a tüdeje felforrósodna.

– Nos, mondta a férfi – miről is szeretne beszélni? – Nem engedte el a kezét.

– Említette, hogy van egy orvos barátja.

– Igen, így igaz.

– A segítségére lenne szükségem.

A szorítása erősebb lett és Valentina érezte, hogy a csontjai egymáshoz nyomódnak.

– Beteg lett?

– Nem, semmi ahhoz hasonló.

– Akkor miféle segítségről lenne szó?

Elmesélte neki, mi történt a kórházakban. Minden kiborult belőle, elmondott mindent az íróasztalok mögül meredő, megvető tekintetekről, a visszautasításokról, és arról, hogy mindenhol *ápolói munkára alkalmatlannak* nyilvánították. Annak ellenére, hogy szükségük volt ápolónőkre, sehol sem kapott bizalmat.

– Még a saját családi orvosunk sem segít nekem.

Elmesélte Jensnek, mennyire feldühítette mindez, és haragjában legszívesebben elkiáltotta volna magát, de ehelyett végigsétált a városon ehhez a fákkal övezett utcához és megvárta őt. A férfi végighallgatta anélkül, hogy közbeszólt volna, és mikor befejezte, nem mondta azt neki, hogy adj a fel. Pedig ettől tartott, hogy a hangja csatlakozik a többiekéhez és megpróbálja kicsavarni a jövőjét az ujjai közül, észre sem véve, mennyire fontos ez neki. De nem így történt.

– Jöjjön – mondta gyorsan megyünk és beszélünk Nyikolajjal!

– *Szpaszibo*. Köszönöm.

– Ő segíteni fog – még ha ez azt jelentse is, hogy egy hónapig megveretem magam vele kártyán. – De – közelebb hajolt és erősen az arcába nézett – biztos benne, hogy ezt szeretné?

Valentina bólintott.

– Biztos vagyok benne.

– Rendben. Menjünk és beszéljünk a vén kuruzslóval.

– Visszakaphatnám a kezeimet?

Jens meglepetten nézett le a kezeire, mintha már az övéi lettek volna.

– Ha nagyon akarja – s az egyiket az ajkához emelte és formálisan ráhajolt. – A jövőbeni *Szanitarka* Ivanovára. Ivanova nővérré.

Valentina úgy érezte, nehéz nem szeretni ezt a férfit.

Mikor megérkeztek, Doktor Nyikolaj Fedorin a szalonja padlóján ült és ötéves lányával kártyázott. A bajuszát vakargatva igyekezett összpontosítani.

– Bocsássatok meg, ha nem kelek fel. Az én kicsi Annám éppen tönkrever.

A gyerek rájuk vigyorgott. A lapjait szorosan kicsiny arca előtt tartotta.

– Hagyom, hadd nyerjen Papa is egyszer. – De boldogan sikoltott fel, mikor az apja kijátszotta az utolsó lapját és ő azonnal ütötte. Mohó kis kezeivel begyűjtötte a tétként kirakott, cukrozott mandulakupacot. Jens felnevetett és összeborzolta a kislány szöke pihéit.

– Anna, az apád az egyik legrosszabb kártyás Szentpéterváron, belőled pedig az egyik legjobb válik majd.

A lány az apja szájába nyomott egy mandulát, vigasztalásul megütögette az arcát és elszaladt az ablak melletti székhez a nyereményével. Nyikolja borral kínálta őket.

– Nos, mit tehetek értetek? – Érdeklődve nézett végig vendégein. Jens bemutatta neki.

– Ő itt Valentina Ivanova. A segítségre van szüksége, barátom. Ápolónőnek szeretne tanulni, de a kórházak alkalmatlanságra hivatkozva visszautasították.

– És az? – kérdezte az orvos Valentinától.

– Hogy érti?

– Alkalmatlan a feladatra? – Nem.

– Ezt talán nem magának kell megítélnie.

A szavai durvának tűntek, de nem ellenkezett. Hogyan is ellenkezhetett volna ezzel az apával, aki olívazöld nadrágban, hosszú szöcskelábait szétvetve ült a padlón a lányával és hagyta magát megverni kártyában? Nem tudta, hogy az apák ilyesmire is képesek lehetnek.

– Hadd mondjam el, miért hiszem azt, hogy alkalmas vagyok ápolónőnek – komoly arccal nézett a doktorra. – Hét hónapja segédkezek a lebénult húgom ápolásánál. Megtanultam az emberi test anatómiáját, és – olyasmit akart mondani, amivel meg is tudja győzni

– tudok zongorázni.

A férfi pislogott. Valentina rámosolygott:

– Most azonnal megtanítom a lányának a Für Elise-t.

A szoba túlsó végében, a fal tövében egy pianínó állt. Könyvek sorakoztak a fedelén, szemmel láthatóan egyáltalán nem használták. A gyermek megfélemezett a cukrozott manduláról. Vigyázzba állt, akár egy katona és visszatartotta a lélegzetét.

– A feleségem játszott rajta.. amíg még élt... – mondta gyengéden Nyikolaj –, de azóta hozzá sem értek a pianínóhoz.

– Sajnálom a feleségét, doktor. Megtiszteltetés lenne, ha játszhatnék a zongoráján és a lányát taníthatnám. Megegyeztünk?

A doktor hosszasan meredt vágyódással a mahagóni zongoraszékre, ahol egykor a felesége ült. Bólintott. Anna keresztülszökdecselt a szobán, hogy levegye a könyveket.

– Köszönöm, Jens. A férfi hazavitte a fogatával, de alig szólaltak meg, miközben egyre sötétebb lett és a hidak fénycsillagokká gyulladtak. A téli délutánok rövid életűek voltak Szentpéterváron.

Jens és Valentina a kavicson álltak a ház előtt. Az árnyékaik félszegen toporogtak egymás mellett. Nem találták a szavakat a búcsúra.

– Kíváncsian várom a pénteki látogatást a csatornába – mondta Valentina élénken. A sötétség elrejtette előle a férfi arcának részleteit.

– Érdekes lesz megnézni, mit épített.

– Rendben.

Valami nem volt rendjén azzal, ahogy mondta.

– Valami baj van?

– Semmi, amit ne tudnék megoldani.

Valentina egy pillanatra betekintést nyert, milyen nehéz súlyt is cipelt a férfi széles vállain, miféle elvárásoknak kellett megfelelnie.

– Nagy felelősséggel jár, ugye? – kérdezte halkán. – Napról napra.

– Ugyanez igaz lesz a nővérkedésre is.

– Örömmel várom.

Ez végre megmosolyogtatta a férfit.

– Alig várom, hogy láthassam az egyenruhájában.

Valentina felnevetett, de érezte, hogy valami nincs rendjén.

– Azért köszönöm, hogy megmentett borzalmas sorsomtól. Belepusztulnék az unalomba, ha egy álló délutánon keresztül azt kellene nézmem, ahogy felnőtt férfiak kardokkal játszanak.

– Vívótőrökkel, nem kardokkal.

Valentina vállat vont.

– Mindkettő egyformán unalmas.

– És a csatornák nem azok?

– Nem, azok semmiképpen sem. Azoknak céljuk van.

Jens tett egy kis lépést. Távolabb állt Valentinától.

– Valentina.

A lány pulzusa lelassult. Nem szólt semmit.

– Valentina, miről akart beszélni az a huszár az apjával?

– Csernov kapitány?

– Igen, Csernov kapitány.

– Pff, ő nem jelent számomra semmit. Felejtse el! – megrázta a kezét a levegőben, mintha a férfi nyomait is el akarta volna tüntetni az ujjbegyeiről. Nem voltak csillagok, amiket nézegethettek volna. Nem volt hold sem.

– Nem nehéz kitalálni, miről is akart beszélni az apjával. Magáról.

– Nem jelent számomra semmit – nyomta meg a szót Valentina, ezúttal határozottabban és tett egy lépést előre. – Semmi közöm Csernov kapitányhoz. *Semmi.*

Jens a tenyerébe vette Valentina állát és egyenesen az ajtó feletti lámpa fényébe fordította a fejét.

– Ígéri?

– Ígérem.

– Akkor ehhez tartom magam.

Valentina legszívesebben azt mondta volna, *csak engem tarts, engem tarts a karjaidban.*

Egy koci motorjának a hangja törte meg a csendet és csak úgy ropogtak a felhajtó kavicsai a kerekek alatt. A lány apja érkezett haza és félbeszakította a pillanatot.

– Valentina – mondta Jens halkán és eleresztette az állát – ne hagyja, hogy mások irányítsák az életét!

A koci ajtaja becsapódott és Filip Ivanov megindult feléjük. Valentina elkapta a volánnál ülő, egyenruhás sofőr tekintetét, amint éles szemekkel őt figyeli, de elfordult a férfi felől, mintha láthatatlan lett volna.

– Jó estét, uram – Jens udvariasan meghajolt és kurta biccentést kapott válaszul.

Mikor benyitott a házba, Filip Ivanov úgy festett bundájában, akár egy medve, aki elégedett mordulással ér haza a barlangjába.

– Gyere be, Valentina! Most! Kérlek. Szeretnék váltani veled

néhány szót.

Bement a házba anélkül, hogy válaszra várt volna. Valentina egy helyben állt, amíg a kocsi meg nem indult a ház mögött lévő garázs felé és egy rövid pillanatig ismét kettesben maradtak.

– Jens – mondta –, ne felejtse el, amit ígértem!

– Nem – válaszolta a férfi olyan hangon, ami a bőre alá bújt –, nem felejttem. Ne legyen hozzá semmi köze!

Valentina bólintott és az ajtó mellett kiszűrődő fénycsíknál meglátta a férfi felfelé hajló száját, ami egy mosoly lehetett. De már távolodott tőle. Nézte, ahogy hosszú, könnyed léptekkel megindul a fogata felé, ahol a lova lány nyerítéssel köszöntötte. Képtelen volt magában tartani a szavakat, amelyek kikíváncsoztak belőle.

– Jens!

A férfi megállt. A lámpafény megvilágította az állkapcsa szélét és egy sávot a hajából.

– Jens, maga is ugyanígy tesz?

– Hogy érti?

– Mi a helyzet azzal a nővel, aki zöld ruhákat visel és kampókat mélyeszt a maga bőrébe a szemeivel? Aki úgy sétál, mintha övé lenne az egész világ.

Jens összeráncolta a homlokát.

– Szerova grófnő?

– Á, igen, valóban úgy néz ki, mint egy grófnő. Az.

– Mi van vele?

– Semmi köze nem lesz ezen túl hozzá?

Hallotta, ahogy a férfi levegőt vesz.

– Nos? – unszolta.

Jens visszaindult Valentina felé. Az egyik kezét tenyérrel felfelé kitarította, azzal a mozdulattal, ahogy egy lónak kínálja az almát.

– Ez nem ilyen egyszerű – magyarázta –, nem könnyű...

– Értem – Valentina összeszorította a fogait.

– Nem, egyáltalán nem érti. Azt megígérem, hogy abban az értelemben semmi közöm nem lesz hozzá, ahogy maga gondolja, de ettől még el kell járjak hozzá, mert... Valentina, ne...

De már késő volt. A lány bement a házba és becsapta maga mögött az ajtót.

Ez nem ilyen egyszerű. Vajon mit érthetett ez alatt? Hogyan akarhatott még mindig eljárni Szerova grófnőhöz? Meg kell értenie, hogy...

– Valentina – mondta az apja –, szeretném azzal kezdeni, hogy jó híreim vannak a számodra.

Biztosan beleegyeznek az ápolói tanulmányokba. Megnyugodott és hálásan rámosolygott.

– Köszönöm, Papa.

– Találkoztál Csernov kapitánnyal?

– *Da.*

– Jóképű férfi, ebben nyilván egyetértesz.

Valentina bólintott. Igyekezett engedelmes maradni. Nem feledkezett meg a négyes pontról a listáján. *Kívívni a Papa bocsánatát.*

– Az apja, Csernov gróf – magyarázta –, az egyik legelőkelőbb család feje Szentpéterváron. A kapitány elképesztően jómódú fiatalember. Tisztában vagy vele?

– A Mama megemlítette.

– Szeretném, ha hozzá mennél feleségül.

A szavak borotvapengeként vágtak belé.

– Papa – nem kiabált. Nem könyörgött. Ehelyett halkán beszélt. – Már megmondtam, hogy nem kívánok senkihez se hozzámenni. Kátya gondját szeretném viselni.

Egy pillanatig az apja nem nézett rá.

– Csernov kapitány az engedélyemet kérte, hogy udvarolhasson neked. Ez nagy megtiszteltetés – az állkapcsa úgy mozgott, mintha valami keményet rágott volna. – Elég volt ebből a bolondságból, Valentina. Az anyád és én ebben megingathatatlanok vagyunk. Hidd el, mint az apád, én tudom, mi a jó neked. Később még hálás leszel nekem.

Valentina mozdulatlanul állt a perzsaszőnyegen.

– Papa, őszintén mondom, nem akarok ellenszegülni az akaratodnak, de nem is kívánok hozzámenni Csernov kapitányhoz. Már megmondtam, hogy...

Sötét szín szökött az apja arcába és összevonta vastag szemöldökeit kiábrándult szemei fölött. Valentina tudta, úgy érzi, hogy

cserbenhagyta őt.

– Kérlek, ne ellenkezz velem, Valentina!

– Különben mi lesz, Papa? Mit fogsz tenni? – mosolyogni próbált.

– Megkorbácsolsz?

Az apja odament hozzá, átkarolta a vállát és megcsókolta a halántékát.

– Köszönöm, hogy megmentetted Kátya életét. Most pedig arra kérlek, tedd meg ezt nekem. Ilyen egyszerű.

A szobájában hideg volt, de Valentina észre sem vette. Levette a ruháit és a padlóra dobta őket, de a bőréből nem tudott kivetközni. Bekászálódott az ágyba és a fejére húzta a takarót. Reszketni kezdett. Ilyen egyszerű.

Semmi sem volt egyszerű. Sem az apjával, sem Jensszel.

– *Ígéretet tettem neked, Jens. Semmi közöm nem lesz hozzá. Megfogadtam neked.*

Odakint a szél nekifeszült az ablaküvegnek.

– *Akkor hát miért, Jens – suttogta –, miért nem teszed meg nekem ugyanezt az ígéretet?* Lecsillapította a szívverését és várta, hogy meghallja a férfi halk mormogását a fejében. Percek teltek el, de nem jött semmi hang. Ledobta magáról a takarót.

– Mit keresel te idekint?

Valentina megriadt.

– Semmit. – Éppen hogy ki tudta venni Liev Popkov tornyosuló alakját a sötétben. Tíz lépésnyire volt, a ház falának dőlt és Valentina észre sem vette volna, ha nem szólal meg.

– Milyen régen állsz már itt?

– Elég régen.

– Kémkedtél utánam? Az apámnak?

A férfi felmordult. Valentina hallotta, ahogy kiköpött.

A ház háta mögött voltak, a kavicsos részen, ahová az év ezen részén alig jutott nappal egy kis napsütés, éjszaka pedig keményen fagyott. Jég és hó tömte el a keréknyomokat. Valentina bottal piszkálta és ütögette őket és végighúzta rajtuk kesztyűs ujjait. Gondosan megvizsgálta őket centiről centire a zeneszobából kiszűrődő lámpafénynél. Meg akarta kérni Popkovot, hogy segítsen neki, de a szavak a torkán akadtak és egyedül folytatta a keresést. Őt

teljes percreg egyikük sem szólalt meg.

– Keresel valamit? – kérdezte végül a férfi.

– Igen.

– Mit?

– Az az én dolgom.

– Hideg van idekint.

Valentina nem válaszolt rá semmit, csak folytatta a jég kaparászását. Megint öt percreg csend volt.

– Ezt keresed?

A lány felkapta a fejét. Popkov nem mozdult el a helyéről, de kitartotta a kezét. Valentina óvatosan odasétált hozzá, hogy el ne csússzon a jégen és hatalmas mancsába nézett. Valami fémesen csillogott a közepén. Elragadta a markából és erősen körbezárta az ujjaival. A zongora kulcsa volt az.

– Te szemét!

A férfi hangosan és jóízűen felnevetett.

Valentina a térdére csapott a botjával, majd félre lökte és vele együtt nevetett. Különös, magányos hang volt. A nevetésük visszhangot vert a fagyos, éjszakai levegőben.

– Te csapnivaló, szörnyű alak – mondta. Aztán visszalopózott a házba.

Viktor Arkin figyelte, ahogy Liev Popkov visszasétált az istállóba. Láta, hogy a nagydarab férfi órákon át rejtőzködik az árnyak között, mit sem törődve a hóval és süvítő széllel, és várt, hogy a lány kijön-e megkeresni, amit elveszített. Mintha tudta volna, hogy előbb-utóbb jönnie kell.

Nézte, ahogy Popkov csapdába csalja és addig ingereli, amíg sikerül kibillentenie a sodrából. Arkin irigyelte tőle ezt a játszi könnyedséget. Mintha Popkov tett volna az egészre. A lány szemétnak nevezte, de aztán nevettek. Együtt nevettek. Arkin képtelen volt rájönni, miért.

Furcsán érezte magát a nők társaságában. Elapadtak a szavai és nem tudta, miről is beszélgessen velük. A politikai összejövetelekre és bizottsági ülésekre járó nők mind hangosak és erőszakosak voltak. Úgy tűnt neki, mintha férfiak szerettek volna lenni. Olykor késztetést érzett rá, hogy megállítsa az autót és elbeszélgessen Valentinával és

Elizaveta Ivanovával. Hogy megtudja, mi is járhat a fejükben. Volt valami Valentinával kapcsolatban, ami nem illett a képbe. Ezért is hozta rá annyira a frászt, amikor a templomnál rajtakapta, amint lőszereket pakol. Mert elképzelése sem volt róla, hogyan fog rá reagálni. Az tisztán látszott, hogy gyanakszik, de vajon beszámol gyanakvásáról az apjának? Megkéri rá, hogy hívja ki az Okhránát?

Óvatosabbnak kellett lennie, még az eddigieknél is. Halkan visszament a garázshoz, bement és becsukta maga mögött az ajtót. Az idegei megfeszültek, de ide alig jött be valaki. Biztonságos volt. Mindig ugyanilyen volt. Ugyanaz a tűz emésztette, ugyanaz az akarat, hogy előre törjön az új holnap felé. Próbálta lecsillapítani türelmetlenségét. A garázs hátuljába ment, a kocsí mögé. A fal mellett takaros kupacban álltak az alkatrészeket, olajos dobozokat, törőrongyokat, pótszerszámokat és csavarokat tartalmazó kartondobozok. Senki sem sejtette, senki sem ázott volna mélyebbre közöttük.

Csakis ő tudott a ládáról, ami a dobozok alatt hevert. Csak ő tudta, mi van benne.

TIZENHATODIK FEJEZET

Szonya nővér volt Valentina gardedámja a délutánra. Kihúzott háttal nyugtatta testes alakját a Turicum hátsó ülésén. A legjobb fekete kabátját és kesztyűjét viselte. Valentina észrevette, hogy a vörös bársonyszalaggal díszített kalapja új darab.

– Nagy megtiszteltetés – mondta Szonya nővér csillogó szemekkel – , hogy találkozhatunk a cárral.

– Ez igaz.

Valóban igaz volt. Valentina nem feledkezett meg a dologról. De Arkin ott ült előtte a vezetőülésben és azon gondolkodott, vajon miféle gondolatok jártak proletár elméje mélyén.

Mikor a kocsi közelebb ért, a hely egyáltalán nem olyan volt, mint amilyennek elképzelte.

Fakunyhóra számított egy hatalmas gödör mellett, rozsdás vaslétrával az oldalán. Tartott a lemászástól, ezért nem vett fel sok alsós szoknyát, hogy könnyebben tudja mozgatni a lábait.

Az anyja ragaszkodott hozzá, hogy rókaprém bundát és kalapot viseljen, hiszen mégis Miklós cár jelenlétében lesz, de csupán egy egyszerű pamutruhát vett fel alá, amelynek magas nyaka volt a hideg ellen és laza szabású, hogy könnyebb legyen benne mozogni.

– Izgatott? – kérdezte a nővértől, amikor kiszállt a kocsiból.

– Miklós cárral találkozni életem egyik legnagyobb eseménye lesz

– Szonya nővér döbbsen rázta meg a fejét. – Sohasem hittem volna, hogy ilyen megtiszteltetésben lesz részem.

Arkin a lépcső mellett állt, hogy segítsen neki kiszállni a kocsiból és Valentina felpillantott rá. De semmi sem látott az arcában. A sofőr ábrázatát viselte, de le merte volna fogadni a bundás kézmelegítőjére, hogy kihallgatta a beszélgetésüket.

– Arkin – szólította meg.

– Igen, Valentina kisasszony?

– Miután leparkoltad a kocsit, visszajöhetsz ide, hogy éljenzéssel üdvözzölj a cárt, mikor megérkezik. – Egyenesen szürke, kifejezéstelen szemeibe nézett. – Ha szeretnéd.

– Köszönöm, Valentina kisasszony.

Enyhe mosolyt villantott a férfir. Apró győzelem volt a puskalövésért cserébe. Ezután szemügyre vette az épületet, mielőtt bementek volna.

Egyáltalán nem volt apró fakunyhó, sőt, épp az ellentéte. Impozáns, háromszintes téglalapú épület volt, kőfalazattal díszített bejárat. Leginkább az nyűgözte le, ahogy a homlokzata kifelé hajlott, mintegy ráborulva a város utcái alatt lopva rejtő csatornákra. Nyoma sem volt hatalmas lyukaknak, még nem. Sem egyenruhás kozákoknak, a cár személyes testőreinek.

Közeledtükre az ajtó kinyílt. Valentinának elállt a szívverése, mikor meglátta Jens alakját a bejáratban. A férfi az egyik kezét kinyújtotta felé üdvözlésképp, türelmetlenül vágva elé máskülönben makulátlan modorának.

– Jó napot, hölgyeim, *dobrij gyeny*. Megérkeztek hát. Már úgy hittem, hogy meggondolják magukat és nem jönnek el ebben a borzalmas ködben.

Valóban azt hitte volna, hogy nem jön el?

Először az idősebb nő keze felé hajolt és azt mondta:

– Megszépíti a napomat, Szonya nővér, csodás kalapjának látványával. Örvendek a találkozásnak.

A nővér elpirult:

– Ez az ócska vacak? Azért hoztam, hogy a karimája megóvjon a csatornában csepegő víztől.

– Milyen előrelátó – mondta Jens mosolyogva.

Valentina ki szeretne volna tépni a nővér kesztyűs kezét az övéből, de amikor végre felé fordult, megbocsátott neki. Mindent megbocsátott, mert úgy nézett rá, mintha egész nap erre a pillanatra várt volna és egész éjjel számolta volna a percek. Nem rejtette el előle ezt az érzést, nyíltan kimutatta a tekintetében. Valentina azt hitte, hogy a szemei szürkék és színtelenek lesznek a ködben, de olyan élénken ragyogtak, akár a friss fűhajtások. Sohasem látott még ilyen szint azelőtt, szemekben semmiképp. Megfogta a kezét és egy pillanatig azt hitte, hogy az ajkához emeli, de visszafogta magát. Ehelyett mélyen ráhajolt, hogy Valentina láthassa a feje tetejét és a hajszálait, amint úgy ugrottak elő a fejbőréből, mintha sietnének valahová. Vissza kellett fognia magát, hogy hozzájuk ne érjen.

– Jó napot, Jens – mondta halkan.

Találkozott a tekintetük. Valentina még mindig nem volt biztos benne, milyen érzelmek fűzik a grófnőhöz, de úgy döntött, a mai napra félreteszi kétségeit. Egy pillanatra a férfi keze köré fonta az ujjait, mielőtt visszahúzta volna őket.

– Mindenki itt van? – kérdezte Jenstől. – Készen állnak Miklós cár fogadására?

Jens összeszorította az ajkait.

– Attól tartok, öfelségének sürgős dolga akadt. Nem fog csatlakozni hozzánk a mérnöki szemlére.

Szonya nővér csalódottan sóhajtott fel.

– Ó – mondta hosszú, kitarzott levegővel.

– Elnézést kérek a váratlan változásért, de sok dolga van Ő császári fenségének mostanában. Davidov miniszter és a felesége azért itt vannak.

– De a cár nincs itt? – panaszkodott a nővér.

– Sajnos nincs.

– Ne keseredjen el, nővér! – mondta Valentina határozottan. – Azért jöttünk, hogy megsemmisítsük ezt a mérnöki létesítményt. Biztos vagyok benne, hogy ez kárpótolni fogja a csalódottságáért.

– Maga is csalódott, Valentina?

Jens tette fel a kérdést, annyira élesen és közvetlenül, hogy váratlanul érte.

– Nem.

– Igazán?

– A csatornák miatt jöttem.

– Akkor jobb, ha máris odakísérem.

Felkínálta a karját és együtt léptek be az ajtón. Biztosan voltak mások is az előcsarnokban, de Valentina észre sem vette őket, annyira lekötötte a férfi alkarjának és erős, egyenes csontjainak érintése, meg a testének melege, ahogy a vállához ért.

– A csatornák – emlékeztette magát –, azok miatt jöttem.

Tévedett a rozsdás létrával kapcsolatban. Nehéz, mechanikus liftben ereszkedtek alá, ami inkább illett volna állatketrecnek, mint emberek szállításához. A vaskapuk becsapódtak és Valentina gyomra a földszinten maradt, míg a testének többi része leereszkedett a föld

mélyére. Üdvözölte Madame Davidovát, akire még a bálból emlékezett, majd bemutatták a többi vendégnek is, de egyikük sem ragadt meg sokáig a gondolataiban. Jens és a csatornai töltötték meg az elméjét.

Az alagutak kifejezetten rémisztőek voltak. Olyan szaguk volt, mintha egy állatot fojtottak volna vízbe. Szinte érezte az alagutak lélegzetét. Víz csepegett a falakról és sötét foltok bujkáltak az íves mennyezetre fűzött lámpák között.

Vele együtt tizenkét vendég volt és négy hivatalos személy, akiket Jens úgy mutatott be, mint mérnököt, földmérőt, a munkálatokért felelős művezetőt, végül pedig vízügyi szakembert. Mind olyan természetességgel mozogtak a föld alatt, mint a vakondok. Késlekedés nélkül lehúzták a fejüket, amikor a járat alacsonyabb lett és automatikusan elfordultak, amikor egy-egy mellékág mellett haladtak el, amelyekből nyirkos levegő áramlott.

Odafent, az előtérben beszédeket tartottak. Jens beszámolt a munkálatok céljáról, valamint a vízelvezető- és csatornarendszer szükségességéről a város egészségének fokozására. Csak tavaly kétezren haltak meg a nyomortelepeken burjánzó kolerában. Több millió gallon vizet kell elvezetni naponta. A magas talajvíz áradásokat okoz, mivel Szentpétervár egy szúnyoglepte lápra épült. Több millió téglát égettek ki Moszkvában és szállítottak ide. Beszélt az éjjelnappal, tizenkét órás műszakokban dolgozó munkásokról. A nyílegyenes csövekről, amelyek egészen a Finn-öböl felé futottak északra.

Mielőtt még befejezte volna a beszédet az előtérben, Valentina már nem figyelt a szavaira. A száját nézte, az ajkai mozgását. Széles, érdekes alakú állkapcsa volt. Bőrkalapot viselt, ami lelapította a haját és vastag, gumitalpú csizmájával csapkodó hangokat keltve gázolt át a vízen. Tetszett neki, hogy beszéd közben mindenki rá figyelt, még a felszínes Davidov miniszter is.

Jens a beszéd végeztével odament hozzá.

– Érdekli? – kérdezte.

– Igen, nagyon.

– Fél?

– Igen, nagyon.

– Nem hiszek magának.

Valentina felnevetett.

– Remek munkát végeztek – tette hozzá. – Nagyon büszke lehet magára. A férfi bólintott, rámosolygott és az arcát figyelte. Szonya nővér azzal volt elfoglalva előttük, hogy hosszasan ecsetelgette Davidova asszonynak a kámfor használatának előnyeit a kellemetlen illatok kiűzésére a házból. Épp azon volt, hogy Jensnek is ajánlja földalatti használatra, mikor a föld fülsiketítő lármával megremegett alattuk. Valentina lábai alatt megrepedezett a talaj.

Kialudtak a fények. Borzongató sötét lett. Kiáltások visszhangoztak, majd belevesztek a fejük felől hulló téglák morajlásába. Valentinát magával ragadta a rémület és megbotlott. Elesett volna, ha egy kéz meg nem ragadja a csuklóját és a falhoz nem rántja. Igyekezett betájolni magát a sötétben. Teljesen vak volt és fuldoklóit a portól, de volt annyi lélekjelenléte, hogy csukva tartsa a száját.

– Erre! – harsant fel mellette Jens mérges hangja. Magával húzta. Valentina nem kapott levegőt, képtelen volt gondolkozni. A fülei fájtak. Leszegte a fejét, mikor a férfi bevezette egy alacsonyabb mellékjáratba.

– Erre! Valentina elméje megfeszült. De benyúlt maga mögé, megtalált egy másik kart és húzni kezdte, nem eresztette. Kiáltások visszhangoztak a falak között, de nem értette őket. A szíve a torkában dobogott és nem tudott nyelni. Úrrá lett rajta a zűrzavar.

De előtte, a fojtogató sötétség ellenére Jens látszólag tudta, merre tart, és a keze sziklaszilárdan markolta a csuklóját. Nem fogja elereszteni. Ebbe az egy gondolatba kapaszkodott.

Csend. Végre minden elhallgatott. Olyan csend lett, ami csak a föld alatt létezik. A hangok teljes hiánya. Jens jól ismerte. Időnként azon töprengett, vajon a halál is ilyen lehet-e. Nem egy hevesen égő pokol, hanem mindennek a hideg és kérlelhetetlen hiánya. Nincs élet, hangok, friss levegő.

Hasító fájdalmat érzett a koponyájában. Meggyújtott egy gyertyát. A keze remegett. Körülötte megkönnyebbülten sóhajtottak fel a fény láttán. Sohasem merészkedett be a föld alá gyufa és gyertya nélkül a zsebében.

– Hányan vagyunk? – megszámolta a fejeket. – Nyolcan. Nyolcan a

tizenhétfől. Te jó Isten! Davidov miniszter és a felesége ott voltak, ahogy Kroskin, a fiatal földmérő is. De a mérnökhelyettes nem volt sehol. Sem Prutz, a vízügyi szakember. Ki volt még? Magasabbra tartotta a gyertyát. Árnyékok szóródtak szét a sűrű, poros levegőben.

Valentina is ott volt, a padlón guggolt. Egy borzalmas pillanatig azt hitte, megsérült, de nem, a nővérnek segített. Mindketten a nedves, dohos földön fekvő Kroskin felett sürgölődtek. Az egyik nadrágszára felszakadt és nedvesen csillogott a hús a lábszárán. Még ketten álltak reszketve, egy bajuszos Duma-tag és a felesége. A férfit zokogás rázta, a nő pedig a karjai közt ringatta és éles kis utasításokat suttogott neki.

– Cssss, ne sírj, Jákob! Cssss, töröld meg a szemed!

– Itt fogunk pusztulni – a férfi rövid sóhajokban bökte ki a szavakat. Valentina felemelte a fejét. A kalapja eltűnt, sötét haját piszok fedte. Határozott tekintettel nézett Jensre.

– Valóban? – kérdezte. Egyenes kérdés volt. – Valóban itt fogunk pusztulni?

Minden tekintet rá szegeződött és Jens olyan nehéznek érezte őket, mint a felettük tornyosuló földrétegeket.

– Nem. *Nyet*. Persze, hogy nem. Nézzenek csak körül, hol vagyunk! Az ilyen helyeket átjáró kamráknak hívják. Két zsilipkapu irányítja egymás mögött a víz áramlását az arra lévő, nyitott árkokba – a sötétségbe mutatott, a gyertya fénysugarán túlra és forró viasz csepegett az ujjaira. Beszélj tovább! Szorítsd ki a félelmet a fejükből a szavakkal. – De itt – távolabb ment a többiektől – ezen a kampón, itt van ez, vész esetére.

Úgy tartotta fel az olaj lámpát, mint ahogy egy mágus húzza elő a nyulat a kalapjából. Meggyújtotta a gyertya lángjáról és nézte, ahogy a fénye beteges sárgára festi a szürke arcokat. A szemek kikerekedtek, eltűnt belőlük a kábultság.

– Időt kell hagynunk a mérnököknek odafent, hogy felmérhessék, mi is történt – folytatta. – Most még mindenki meg van döbbenve odafent, akár csak idelent – mosolyt erőltetett az arcára. – Itt biztonságban vagyunk – mondta nekik. – Legyenek hálásak ezért.

– Honnan tudja, hogy nem fog beszakadni ismét a tető bármelyik pillanatban?

Davidov miniszter volt az. A pokolba vele. Mindenki a mennyezet téglái felé fordította a tekintetét, repedések után kutatva. Jens érezte, ahogy a félelmük betölti a folyosót.

– Ez a csatorna erős és szilárd.

– Olyan erős, hogy ránk szakadt – Davidov keskeny arca telve volt feszültséggel.

– Nem.

– Mire gondol, Friis?

– A csatorna nem azért szakadt be, mert gyenge volt.

Valentina talpra állt. Alacsony figura volt csupán a járat derengésében.

– Robbanás volt. Hallottam.

– Ne fecseljen sületlenségeket, ifjú hölgy! A tető gyöngye volt. Leszakadt a...

– Igaza van – vágott közbe Jens. Milyen éles fülei voltak a lánynak. Éber volt és figyelt. A legtöbb ember nem hallgatott a fülére.

– Mi a francot akar ezzel...

– Andrej – mondta Davidova asszony kellemes hangon és határozottan a férje karjára tette a kezét – ne most! Először legyünk túl ezen. Hagyjuk a vádaskodást későbbre – körbenézett és elmosolyodott. Nem volt különösebben meggyőző a mosolya, de segített. A feszültség érezhetően alábbhagyott.

– Jól mondja, Madame Davidova. Higgadtnak kell maradnunk. Most az a legfontosabb, hogy megvizsgáljuk a sebeket. – Jens odament Kroskinhoz, a földön heverő földmérőhöz. A fiatalember átkarolta a mellkasát, hogy bent tartsa a fájdalmat. – Menynyire komoly?

Kroskin grimaszra húzta a száját.

– Életben maradok.

– Mind életben maradunk.

Az ápolónő biztatóan bólintott:

– A hús lejött térd alatt a lábáról, de szerencsére a csont nem törött el. – Jókora alsószoknyáját máris a kezében tartotta és erősen a sebre szorította.

– Tessék – Jens egy zsebkést húzott elő az övéből.

Kroskin szemei kikerekedtek.

– Nem csapjuk le a lábát, fiatalember – nyugtatta meg Jens. – Csak

kötszert vágunk vele. – Egyik kezét a nővér vállára tette. – Tegyen meg mindent, amit lehet! – mormogta. – Davidov, jöjjön és vágjon néhány bandázst! Odaadta a kést a miniszternek.

– Megsérült még valaki?

Senki sem válaszolt. Körbenézett ebben az idegen, kietlen világban rekedt társain és elcsodálkozott a szerencséjükön. Megbecsülést érzett irántuk, még azért a disznó Andrej Davidovért is, aki gyors, hatékony mozdulatokkal nekiállt felvágni az alsószoknyát.

– Tudom, hogy mindannyiunknak vannak kisebb sérülései és zúzódásai, de – tudta, hogy ez nem fog nekik tetszeni – amennyiben senki másnak nem esett komolyabb baja, most magukra hagyom önöket.

– Ne! Ne tegye!

Valentina volt az. Jens észrevett egy horzsolást a nyakán.

– Vissza akar menni oda, ugye? – kérdezte.

– Muszáj. Hiszen mások is megsérülhettek. Megsérülhettek. Összezúzhatták őket a kövek. Beragadhattak a sziklák alá. Vérezhettek és haldokolhattak. Élve. Halva. Ezek lehettek. Mindenki elképzelte ezeket az elméjében. Valentina gyorsan megszólalt:

– Túl veszélyes egyedül mennie. Vigyen magával valakit! Vigyen magával engem. Ezt akarta mondani.

Jens végignézett az embereken. Úgy döntött, hogy a csoport leggyengébb tagját viszi magával, a Duma-tagot, hogy a hátra maradtakat ne gyűrje maga alá félelmeivel. Nem kockáztathatta, hogy a távollétében kitörjön a pánik.

– Maga – mutatott rá a férfirra. – Jöjjön velem!

Lágy hang szakadt fel Valentina torkáról. Jens olyan közel volt hozzá, hogy láthatta a szempilláira kiülő porszemeket. De nem vihette őt. Nem tudhatta, miféle sérült lábakon kell majd lehozni ide azokat, akiket találhatnak. Újra meggyújtotta a gyertyát, megfogta a Duma-tag könyökét és visszairányította a csatorna szájának az irányába. A férfi karja remegett a keze alatt.

– Várjon! – állította meg Valentina. – Vigye a lámpát! Nagyobb szüksége lesz rá, mint nekünk. Hagyja nekünk a gyertyát! – Felvette a lámpát a sérült férfi mellől és odavitte Jensnek. – Tessék.

– Köszönöm – mondta. – *Szpaszibo*.

– Vigyázzon magára!

Bólintott.

– Davidov miniszter úr – szólította meg a férfit –, vigyázzon az asszonyokra!

– Jens – súgta oda neki halkán Valentina –, hát nem tudja, hogy az asszonyok azok, akik a férfiakra vigyáznak?

– Ezek szerint magával kellene mennem?

– Igen.

– Nem tehetem.

– Tudom. Nincsenek most csillagok, amiket nézegethetnénk. Jens elmosolyodott. A következő pillanatban már el is tűnt.

Olyan könnyedén elnyelte a sivár alagút, hogy Valentinának egy pillanatra olyan érzése támadt, mintha soha nem is létezett volna.

Valentina érezte a hiányt. Nem a fényét, ami ismét egy szálnalmas gyertyalánggá szelídült, fokozva az emberek idegességét. Hanem a férfi hiányát, Jens erős, központi alakját. Nélküle sokkal üresebbnek tetszett a kamra, a levegő állottabbnak, az emberek kisebbnek tündek. A néhány perccel korábban annyira hihetőnek tűnt megmenekülésük hirtelen valószínűtlenné vált. Valentina attól félt, hogy nem jön vissza.

Látta, hogyan mozgott a sötétségben, mintha ő és nem a város birtokolta volna ezeket az alagutakat – ahogy az ember egy házat is birtokol. Most először döbbsent rá, mit is jelenthetett neki szeretett csatornáinak beszakadása. A fiatal földmérő nyögése terelte el Valentina gondolatait. Mindent megtett a kényelméért, miután Szonya nővér bekötözte a lábát, de az nem volt sok. A sálát a feje alá tette, a kabátját pedig ráterítette és benyomkodta alá. A nyögéseit eltompította szája elé szorított karja. Annak ellenére, hogy Valentina folyamatosan fogta a másik kezét, nem szólt semmit.

– A családja is itt él, Szentpéterváron? – kérdezte. A férfi csak biccentett, de nem mondott semmit.

– Van egy húgom – mondta neki lány hangon. – Kátyának hívják.

– *Nem haltam meg, Kátya. Ne higgy nekik, ha azt mondanák, hogy meghaltam! És ne aggódj miattam! Visszamegyek hozzád, nem hagylak el. Ígérem.* – Szőke, akár csak maga, és szeret kártyázni. Magának van húga? Ismét egy biccentés.

– Hogy hívják a hűgát?

Nem jött válasz. Egyre hevesebben reszketett.

– Vannak biztonsági rendszerek – mondta neki Valentina. – Mentési tervek. Kivisznek innen minket, ne aggódjon!

A férfi elvette a karját az arca elől.

– Ez igaz?

– Hát persze, hogy igaz.

– Hazudik – Davidov ott áll mellette, szögletes árnyai a lányra vetültek. – Ahogy arról is hazudott, hogy robbanást hallott.

– Miért hazudnék? – kérdezte.

– Friis védelmében. Lógni fog a hozzá nem értéséért, ha élve kikerülünk innen.

Valentina körbenézett a többiekén.

– Más is hallott még robbanást rajtam kívül?

Szonya nővér megrázta a fejét. Davidova asszony mozdulatlanul állt a földön lévő gyertya közelében, mintha nem mert volna eltávolodni mellőle. A láng által vetett árnyéka remegett a falakon. Zavart arckifejezéssel meredt a férjére. Csak a Duma-tag felesége, aki a sarkán ült, csak ő bólogatott hevesen.

– Én hallottam – állította. – A fülem még mindig cseng tőle. A maguké nem?

– Igen – mondta Valentina és Davidova asszonyra nézett. A miniszter felesége lassan biccentett.

– Robbanás – ismételte meg Valentina. Ismerte ezt a hangot. Tesovóban örökre beleégett az agyába. – Egy bomba.

A szó szétszakította az őket oltalmazó, törékeny burkot.

– Miért akarna bárki is támadást intézni a csatorna ellen? – suttogta Szonya nővér. Könnyek futottak végig az arcán.

– Nem a csatorna ellen – csattant fel Davidov. – Ennyire ostoba, hogy nem látja, ki volt a célpont?

– A cár – bökte ki Valentina. – A cárt akarták megölni.

A gyertyát nézte, az alatta összegyűlő viasztócsát. Nézte, hogyan ég tova az idő. Jens még mindig nem tért vissza. Utána akart menni. De e helyett hallgatta a víz folyamatos örvénylését és zúgását. Igyekezett felmérni, mekkora sérülést okozott a robbanás a gyertya körül kuporgó másik öt arcon. Legalább addig sem gondolt a saját

sérülésére.

Szonya nővér szilárdan tartotta magát. Ő már látott korábban sérüléseket és halált. Hullajtott könnyeket, de nyugodt, biztos kezekkel ápolta páciensét a padlón. A földmérő idegei szétmorzsolódtak. Izzadt, a fájdalom és félelem túl sok volt neki. Davidova asszonyról nehéz volt bármit is megítélni, hiszen ő tudott uralkodni az érzésein. Csupán egy keskeny ránc árulkodott a szemöldökei között, mint a Mamának, amikor fáj a feje.

Mama, ne aggódj miattam!

A Duma-tag felesége másmilyen volt. Képtelen volt nyugton maradni. Leült, felállt, járkált, az ujjáival babrálta a ruháit, haját, nyakát. Vékony asszony volt. A sötétségben inkább csak árnyak, mintsem embernek tűnt, annyira kicsike volt.

– Már hosszú ideje elmentek – mondta.

– Keresik a többieket – biztosította Valentina. – Időbe telik.

– De még több sziklaomlás lehet.

– Azt mi is hallanánk. És ne aggódjon, figyelmeztetésül kiáltanának nekünk.

Davidov odalépett közéjük.

– Nincs okunk túlzott aggodalomra, hiszen van köztünk valaki, aki garancia a megmentésünkre.

– Kicsoda? – kérdezte követelve az asszony.

Davidov Valentinára nézett.

– Én?

– Igen, maga.

– Miért én?

– Mert hamarosan maga lesz Szentpétervár ékköve.

– Hogy érted ezt, Andrej? – kérdezte a felesége.

A férfi nem törődött vele.

– Nem így van, ifjú hölgy?

– Nem.

– Valentina Ivanova házasodni készül – jelentette be a férfi. – Szentpétervár egyik legelőkelőbb családjába.

– Nem – Valentina beletörölte a kezét mocskos szoknyájába. – Ez hazugság.

– Az édesapja személyesen tájékoztatott felőle. Gratulálok,

kedvesem. És maga miatt a Csernov család minden követ megmozgat

– szó szerint –, hogy kikerüljünk innen. A hadsereget is ideküldik, ha úgy hozná a szükség.

Valentina érezte, hogy megváltozik körülötte a hangulat. Remény derengett fel. A szemek fényesebben kezdtek csillogni és a szívek hevesebben vertek.

– Van gyufája, miniszter úr? – kérdezte Valentina hűvösen. A férfi összeráncolta a homlokát.

– Igen, van.

– A gyertya gyorsan ég. Spórolnunk kellene vele.

– Hogyan?

– El kell oltanunk.

Teljes volt a sötétség. Valentinának megfelelt így. Elrejtőzhetett benne. El sem tudta képzelni, hogy korábban félelmet keltettek benne Jens alagutai.

Jens. Gyere vissza hozzánk!

Mind a hatan a hideg földön ültek körben. A lábuk összeért, így egymáshoz voltak kötve. Senki sem érezhette, hogy elsodródik a többiektől a feketeségben. Egyikük sem maradhatott egyedül a csatornáról csatornára motoszkáló patkányok hangjával.

Valentina sokkal inkább érezte, mintsem látta, hogy a miniszter közelebb hajol hozzá a jobb oldalán.

– Maga okos és csinos hölgy, kedvesem – mondta halkán –, túlságosan intelligens ahhoz, hogy meghajoljon mások akarata előtt, amikor nyilvánvalóan van saját elképzelése is. Fogadjon meg egy tanácsot egy öreg harcostól. Használja a fegyvereit!

– A fegyvereimet?

– A legerősebbet, kedveském. A szépségét.

– Tudja maga, mi a legerősebb fegyver a világon? – kérdezte a férfitől a vaksötétben. – Amim nekem sohasem lesz.

– Mi lenne az?

– Férfinak születni.

A miniszter halk torokhangon felkuncogott. Valentina érezte, hogy helyeslően bólogat az oldalán.

Vajon meghalt?

Arkin ezerszer is feltette magának a kérdést. Valentina halott? Nem kívánta a halálát. Vagy hogy baja essen. Még annyit sem, hogy megijedjen. Ezelőtt mindig csak idegeneket ölt és csakis az ügy érdekében, de ez most más volt. Az arca kísértette. A robbanás óta képtelen volt elhessegetni maga elől.

Felpillantott a lány szobájának ablakára, de nem volt ott. A főbejárat előtt várakozott a hidegben a Turicum mellett. Várt. Az élete felét várakozással töltötte. Mikor végre Ivanov miniszter és a felesége leereszkedtek a lépcsőn, mindketten vastag bundába burkolózva, mindketten mereven tartva a távolságot a másiktól, beültek a kék bőrülésre és nem szóltak egymáshoz. Az ellentétes irányban meredtek ki a kocsiból. Máskor is így tettek, de Arkint elkésérítette, hogy még most sem találtak semmit, amikor a lányok eltűnt, ami összeköthette volna őket. Ennyire kiüresedtek volna?

Az utakon nagy volt a forgalom, de hagyta az elméjét visszakanyarodni a Szergejével folytatott beszélgetésére.

– Miklós cár ellátogat az új szennyvízcsatornába – mondta Arkin a barátjának. – Eljött a mi időnk, Szergejev.

– Biztos vagy benne?

– Igen. Az ápolónő a háztartásunkban folyamatosan erről karattyol. Ő is hivatalos az eseményre, mint az idősebb Ivanov lány gardedámja. Tökéletes hely a csapdához.

Szergejev felmordult.

– A francba a törött karommal! Így nem tudok neked segíteni. Még nem kerültem vissza dolgozni a föld alá.

Arkin barátságosan megpaskolta a jó vállát:

– Tudom, elvtársam, tudom. De a testvéred igen.

Együtt elkezdtek kiosztani a puskákat és most először hónapok óta engedélyezte magának, hogy az este berúgjon. A feszültség karmokkal és fogakkal felfegyverkezett szörnyeteg volt. Ott élt a beleiben és élve elemésztette.

Filip Ivanov mindössze egy kurta biccentéssel vált el a feleségétől és megindult a minisztérium felé a folyóparton, miközben Arkin megfordult a kocsival és a Nevszkij felé vette az irányt.

Madame Monique divatháza előtt kinyitotta a Turicum ajtaját és, bár ez nem volt szokása, odanyújtotta a kezét Elizaveta Ivanovának,

hogy segítsen neki a kiszállásban. Törékenynek látta az asszonyt, arcának kemény vonalai elmosódtak és bizonytalanná váltak. Elfogadta a kezét és megköszönte neki, mielőtt még besétált volna az üzlet kék és fehér csíkos ponyvája alatt.

– Egy óráig leszek – mondta.

– Nem tovább.

– Igen, asszonyom.

Vett egy újságot és elolvasta a kocsiban. Nem volt túl informatív. Balesetnek nevezték az esetet. A csatorna teteje beomlott. Bombáról említés sem esett, ahogy gyilkossági kísérletről sem.

Basszák meg a rohadékok! Átkozta Miklós cárt az ingatag elméjéért: a cár nélkül az egész korrupt rezsim összeomlott volna, miután nem marad semmi, ami alátámassza. Amikor Ivanov minisztertől megtudta, hogy Ő császári fensége aznap korcsolyázni ment a gyerekeivel a Cárszkoje Szelóba a csatornalátogatás helyett, legszívesebben üvöltött volna. Hol van a felkelés? Hol késik a szép, új világ alkonya, amiért Arkin eladta a halhatatlan lelkét?

Végre megjelent Ivanova asszony, ő pedig beindította a motort. Megvárta, amíg egy villamos elcsörömpöl mellette, mielőtt kikanyarodott volna egy címeres hintó elé. Az extravagáns üzletek és éttermek látványa csak fokozta csalódottságát. Valóban hitt benne, hogy a mai napon ezek a helyek már a hétköznapi orosz emberek kezén lesznek. Gyorsan hajtott, hogy minél előbb eltűnjenek a szeme elől.

Amikor először hallotta a hangot, megijedt. Egy pillanatig azt hitte, hogy elütött egy macskát. Egyetlen, hangos sikoltás volt, amitől felállt a szőr a tarkóján. Azonnal el is hallgatott, de ekkorra már rájött, hogy mögüle érkezett. Hátrafordult az ülésben és látta, hogy Elizaveta Ivanova előre görnyed, könyökeivel az ölében az arcát a tenyerébe temetve. Ő nyöszörgött.

Arkin bekanyarodott egy mellékutcába és megállította a kocsit.

– Rosszul van, asszonyom?

A bunda meg sem mozdult, csupán az a halk nyöszörgés folytatódott. Arkin a görnyedt alakját nézte és azon kapta magát, hogy furcsán szedi a levegőt. Ő tette ezt vele azzal, hogy az alagútba tetette azt a bombát. Kiszállt a kocsiból és megállt a jeges járdán. A

szél belekapaszkodott csúcsos sapkájába.

– Asszonyom? – szólította meg.

A nyögés abbamaradt. A bundakabát továbbra is előre görnyedt, de most remegések futottak végig rajta és néma könnyek fakadtak az ujjai közül. Ösztönösen beszállt mellé az ülésre. Minden szabályt megszegett vele, de nem érdekelte. Csak ült mellette. Nem ért hozzá, nem szólt semmit, csak ott volt. Mikor a remegés végre abbamaradt és a nő egyik kesztyűs kezét odatette a kettejük között lévő, keskeny részre, rátette a kezét. Kesztyű a kesztyűn, enyhe vigasz volt, de úgy maradtak. Percek teltek el. Gyalogosok pillantottak rájuk meglepett tekintettel, de Arkin nem törődött velük.

– Köszönöm – suttopta az asszony.

Lassan, mintha csak víz alól emelkedne ki, Elizaveta Ivanova kiegyenesedett az ülésében és hosszú, remegő lélegzetet vett. Nem nézett rá és nem is húzta vissza a kezét, de a háta ismét egyenes lett, akár a cövek, és a könnyei elapadtak.

– Még mindig életben lehet – mondta halkan Arkin.

– Nem hiszek benne.

– Ne adja fel a reményt!

A száját enyhe, gúnyos mosolyra húzta.

– Már évekkel ezelőtt feladtam.

– Nem szabad. A remény tart minket mozgásban.

– Minek a reménye?

– Hogy az ember lánya még mindig életben van. Hogy érdemes élni. Felé fordult és Arkin meglátta a hideg magányt a szemeiben. A szőrmesapkája félrecsúszott a fején és egy szőke hajtincs keresztezte az arcát. Legszívesebben a sapkáját és az életét is kiegyenesítette volna.

– Érdemes élni az életét? – kérdezte az asszony.

– Természetesen.

Ivanova asszony jól megnézte, mintha most vette volna először észre sötét, tüskés haját a kalapja alatt, szájának vonalát és óvatos tekintetét. A kezét még mindig a férfi keze alatt tartotta.

– Köszönöm, *Szpaszibo* – mondta ismét.

Elizaveta hátradőlt az ülésen és lehunyta a szemeit. Csaknem átlátszó szemhéjai alatt Arkin látta, hogy mozognak a szemgolyói,

ugyanolyan nyugtalanul, akár az ő szívverése. Csendben várt, amíg az asszony megtalálta magában mindazt, amire csak szüksége volt, hogy folytathassa az életet. Mikor eleredt a hó, elhúzta a kezét, visszaült a volán mögé és hazavitte.

Jens Friis visszatért hozzájuk. Valentina vette észre először a lámpás halvány derengését, ő pattant először talpra, ő üdvözölte először és ő látta meg rajta elsőképp, hogy a Jens, aki visszatért, nem ugyanaz a Jens, aki otthagytá őket. Az arca megváltozott. Valami körülírhatatlan módon a csontjai mintha másképp álltak volna, mintha szétszerelték volna távollétében és gyakorlatlan kezek rakták volna ismét össze. A szemei mélyen benyomultak a koponyájába és vastag ráncok futottak lefelé a szája sarkaiból. Rideg volt. Megközelíthetetlen. Rövid mondatokban elmesélte, mit látott.

– A csatornát teljesen elzárják a kövek és a törmelék. – Valentina a kezeire nézett. A kesztyűje darabokra szakadt, Vér szivárgott végig fekete kígyóként a csuklóin.

– Túl sok ahhoz, hogy ki lehessen bontani. A tető instabil. Arról nem jöhetnek mentőcsapatok, mivel bármelyik pillanatban leszakadhat a tető többi része.

– Talált valakit? – kérdezte Szonya nővér.

A Duma-tag kihátrált a vízelvezető árokhoz és belehányt a vízbe. – Holttesteket – mondta Jens. A száját összeszorította. Senki sem kérdezett többet.

– Most pedig várunk – mondta.

– Tud úszni?

Valentinának felfordult a gyomra.

– Igen. – Sokat úszott régen, nyaranta a pataknál, amikor a húga még talpra tudott állni. – Igen, tudok.

– Helyes.

– Úsznunk kell majd?

– Elképzelhető.

Valentina elképzelte a hideg vizet.

– Nem hiszem, hogy a nővér tud úszni.

– Akkor majd fent tartjuk a felszínen magunk között. Ne aggódjon! Valószínűleg nem lesz rá szükség.

– Remélem. Koszos lesz a víz?

– Valószínűleg.

Mikor meggyújtották az olajlámpát, egy külön kis világba kerültek. Valentina fel-alá sétált az üregben a lámpa fényének határáig, de azon túl nem merészkedett. Az túl sok lett volna. Szomjas volt, a torka kiszáradt. Az idősebb nők ülve maradtak a nedves földön és csendesen arról beszélgettek, milyen jól esne egy forró fürdő.

Jens a csatornavíz mellett állt és egyik cigarettáról a másikra gyújtott. A bőrkalapja eltűnt, vörös haja pedig piszkos szürkévé változott és a fejéhez lapult a sok téglapor súlya alatt. Időnként odament az ifjú földmérőhöz, belenézett kipirult arcába és váltott néhány szót Szonya nővérrel.

Mikor a lámpát eloltották, egy teljesen másik világban éltek, ahol szabadon kószáltak a napfény előtt menekülő démonok. A kis csoport ilyenkor ismét körbe ült és összenyomták a lábukat.

– Próbálgass aludni! – parancsolta Jens.

Leguggolt Valentina mellé, levette a kabátját és ráterítette.

– *Szpaszibo*. Osztózzunk meg rajta! – mondta.

A teljes sötétségben érezte a férfi kezének érintését, amint az ölébe terítette a vastag kabátot. Ahogy vánszorgott az idő és az emberek elcsendesedtek, a víz csobogása és örvénylése töltötte meg Valentina elméjét. Elképzelte, ahogy lassan, megállíthatatlanul emelkedik, míg végül megfulladt álmában.

– Cssss. Jens hangja a fülében. Jens keze az arcán. A szemei kipattantak, de csak sötétséget találtak.

– Cssss – csitítgatta ismét. Valentina érezte, hogy fölé hajol.

– Nyöszörgött. Rosszat álmodott?

– Igen.

– Ez a hely vonzza a rémálmokat.

Teljes volt a sötétség. Nyomát sem látta a férfi arcának, de hallotta, amint nyelt egyet, majd megérezte puha szájának érintését az ajkain. Egyik pillanatban ott volt, aztán el is tűnt. Valentina megpróbálta kitapintani az arcát. Az ujjai megtalálták magas homlokát és egyik szemöldökének egyenes vonalát, majd lejjebb csúsztak, hogy felfedezzék szemhéját és sűrű szempilláit. Még sohasem érintette korábban a férfi arcát.

Jens lassan beszélt.

– Ki kell üríteniük a csatornákat, amelyekre szükségünk lesz a meneküléshez és el kell szivattyúzniuk a vizet.

Valentina óvatosan lélegzett, lassan szívtá be közös levegőjüket.

– Tudja, mire vágyom most? – kérdezte a férfi.

– Mire?

– Négy szelet friss, hideg ananászra. Édes és fanyarkás. Kettő magának, kettő nekem.

Valentina meglepettségében elnevette magát.

– Most pedig aludjon! – mondta gyengéden a férfi. – Ne álmodjon többet! És ne aggódjon, majd én hallgatom a vizet.

A víz megérkezett, ahogy Jens előre megmondta. Éles füleivel meghallotta a hirtelen változást a hangjában, sokkal hamarabb, mint hogy elért volna hozzájuk. Távoli zörej haladt végig a csöveken és csatornákon: átirányították a vizet, zsilipkapukat nyitogattak és zártak be. Bizonyos járatokat ki kellett üríteni, mielőtt a csapdába esett csoport kimenekülhetett volna, és most a víz hangja egyre hangosabb lett.

– Maradjanak nyugton! – mondta a többieknek. – Amint a víz áthaladt ezen a járaton, felmászhatsz a magasabban lévő alagútba, ahonnan egyszerűen kísétálunk. Ügyeljenek a fejükre, a mennyezet alacsony lesz. Maradjanak együtt és markolják szorosan a kötelet! – Nem is kötél volt. A szíjaikat erősítették össze hosszú kötélle, hogy ne sodorja el őket a víz.

– Milyen mély lesz? – kérdezte a nővér. A fogai vacogtak.

– Egyáltalán nem lesz mély. Kapaszkodjon a kötélbe! Felsorakoztak Jens mögött. A sebesült földmérőt odaszíjazták Jens hátára. Éppen annyira volt magánál, hogy kapaszkodni tudjon a nyaka körül. Sovány fiatalember volt, nem jelentett túl nagy terhet, de Jens aggódott, mi lesz a nyílt sebével a mocskos vízben. Az ápolónő mellette állt és úgy hullottak ajkairól az imák, akár a rózsafüzér szemei.

Jens egyik kezében felemelte a lámpást, a másikkal pedig megragadta az asszony kezét. A másik oldalán Valentina állt. Jens sokat adott volna érte, hogy megfoghassa a kezét és el se eressze, de a szavát adta, hogy segít neki a nővérral. Közrefogták az asszonyt, de ő mindvégig Valentinára figyelt. A lány után Davidov következett,

majd a felesége, végül a Duma-tag a párjával.

A víz megérkezett. Kifolyt az árokból és olajfeketén végigkúszott a padlón, de senki sem esett pánikba. Hangos szuszogással vették a levegőt, ahogy a jeges vízfolyás áradássá duzzadt, bekerítette a bokáikat, felkúszott a lábszárakon és körbenyaldosta térdeiket. Amikor elérte Valentina combját és felnyomta körülötte a szoknyáját, megkereste Jens tekintetét. Egyik kezével a kötelet szorította, a másikkal pedig Szonya nővért, miközben egy eszeveszetten úszó patkány sodródott el mellettük.

Jens alaposan megfontolta.

– Most! – kiáltotta.

Felemelte a lámpát és megindult. Szófogadóan követték, fel a négy kölépcsőn a magasabban fekvő alagútba, ahol a kifolyás térdig érő, fagyos szennyáradattá csillapodott. Fojtogató bűz volt az alacsony mennyezet alatt. Davidov beverte a fejét a téglákba és szitkozódott, de Jens tovább vezette őket. Olyan gyorsan húzta maga után a kötelet, ahogy csak merte. Innen már nem voltak messze a kijárattól.

– Mindenki jól van? – kiáltotta.

– *Da.*

– Már nem vagyunk messze.

– Mennyire vagyunk még?

De Jens dübörgő hangot hallott. A vízben evickélő lábak csobogó hangjai felett jól kivehető morajlás jött a távolból.

– Gyorsabban! – parancsolta. Megnyújtotta a lépteit.

– Már majdnem ott vagyunk! – kiáltotta.

– Mi ez a hang? – üvöltött fel Davidov.

Pánik lett úrrá rajtuk. Az egyik pillanatban még fegyelmezetten követték, a másokban már botladozva rohantak a mocsokban. Mind tudták, mit jelentett a morajlás. Mindenki eleresztette a kötelet. A földmérő olyan szorosan kapaszkodott, hogy fojtogatta Jenst, de Jens nem engedte el a nővért és látta, hogy Valentina a nehezen lélegző Davidova asszonyba karol. A férje messze előttük járt.

– Menjen fel azon a nyíláson jobboldalt! Talán napfényt lát a végében – kiáltotta oda neki Jens.

Napfény. Csupán egy szó volt, semmi több. Napfény. Jens egészen idáig tartogatta. Remény járt a nyomában. Sietve csörtettek be a

mellékágba, aztán bekanyarodtak egy sarkon. Jens kiáltásokat hallott. Ő ért oda utoljára, maga mögött vonszolva Szonya nővért, és rögtön meglátta azt, amiről tudta, hogy ott kellett lennie. Egy vaslétra, felette csapóajtóval. Napfény és tiszta levegő szűrődött be az apró lyukakon. Örömkialtás csapott fel és könnyek gurultak végig Davidova asszony arcán.

A víz morajlása dübörgésbe csapott át mögöttük.

– Fel! – parancsolta Jens keményen.

Davidov ment előre. Felnyomta a fém csapóajtót a vállaival. Hangos csattanással csapódott a fedél az út széléhez és fehér fény áramlott be a nyíláson. A csatornában lévő összehúzott szemekkel sandítottak felfelé. Jens gyorsan lecsatolta a földmérőt a hátáról és a létrához emelte, hogy Davidov felhúzhassa, majd a Duma-tag és a felesége következett. A víz gyorsan emelkedett, máris Jens derekáig ért.

– Valentina, fölfelé!

De ő az ápolónőt nyomta oda a legalsó létrafokhoz. Szonya nővér olyan erősen reszketett, hogy alig tudta megfogni puffadt kezeivel a létrát.

– *Bisztró!* Gyorsan! – kiáltotta Jens.

Átkarolta Valentina vállát és felemelte a létrára, ahogy az ár végigcsapott a csatornán.

– Gyerünk! – mondta. Megnyomta felfelé a lány elázott csizmáját.

Megragadta Davidova asszony csuklóját és a létrára tette a kezét. Láta, hogy az ujjait összeszorítja a fokokon. Még egy tucat lépés, és már vége is.

Ekkor ért oda az ár. Hatalmas, kemény vízfal csapódott nekik és kitépte alóluk a lábukat. A víz felszáguldott a létrán és lecibálta ujjukat a fokokról. A lámpa kialudt, a világ elsötétült. Jens a víz alá került. Mocsok tömte el a száját. A feje a falnak csapódott. Égő tüdővel küzdött felfelé a fény irányába, de valami vagy valaki nekicsapódott és lerántotta magával.

Megragadott egy gyenge kart a víz alatt és visszahúzta a felszínre. Egy rövid pillanatig a kezében tartotta és a rémült arcba pillantott, mielőtt a dübörgő ár elragadta volna. Davidova asszony volt az. Valentina felsikoltott. Sötét alakja utána vetette magát.

– Ne! – üvöltötte Jens. – Valentina, ne!

Ismét mocsok töltötte el a száját. A lány után kapott és megragadta hosszú haját. Az ujjai belegabalyodtak és megrántotta az áramlás ellenében. A teste kicsi volt és vékony, de Valentina rugdalózott és kiabált.

– Eressz el! – Lehúzta őket. De nem eresztette el. Előbb fulladt volna meg, mint hogy elérse. Egy kéz nyúlt feléjük a létráról és egy kabátot dobott a vízre. Jens megragadta az egyik ujját és a Dumatag húzni kezdte a létra felé.

– *Szpaszibo* – hördült fel.

Valentina elhallgatott a karjai gyűrűjében és az áradatra meredt. Davidova asszonyt magával ragadta. Halk nyögés szökött fel Valentina torkáról, egy fájdalmas, állati hang, de nem ellenkezett, mikor Jens felvitte a létrán. A téli reggel hideg, szürke fényében vizesen és kimerülten álltak az üres úton. Davidov térdre esett és az arcát a kezeibe temette. Jens még nem állt készen rá, hogy szembenézzen a saját kudarcával. Az az idő is eljön majd, amikor egyedül lesz, távol a világ szemétől. Magához szorította Valentina remegő testét, a mellkasára vonta a fejét és kisimította a koszt a hajából.

– Meg tudtam volna menteni – suttogta a lány reszkető szavakkal.

– Nem – mondta a férfi. – Nem sikerült volna.

A távolból közeledő autók hangját hallotta. De olyan érzése támadt, hogy a jövő, amit elképzelt magának, olyan sebesen száguldott el előle, mint a dühöngő áradat Szentpétervár csatornáiban.

TIZENHETEDIK FEJEZET

Valentina mélyen a párnák közé süppedt. Hópelyhek csapódtak az ablakhoz a kinti szélben. Pókháló vékony jégvirágok díszlettek az üveg sarkaiban, olyan hidegen és kéretlenül, akár a gondolatok a fejében.

Nem tudta, mennyi idő telt el. Két hét, vagy három? Esetleg több? Megbetegedett. A napok egymásba folytak. Láz égett a testében, izzadságban úszott az ágyneműje és görcsbe rándultak a tagjai a takaró alatt. Örömmel üdvözölte. Világosabb pillanataiban tudta, hogy tüdőgyulladást kapott a csatornavíztől, de vadabb rohamaiban biztos volt benne, hogy büntetésből van. Davidova asszony megfulladt és a teste fennakadt egy fémrácsra, ő pedig megmenekült, csak mert előtte mászott fel a létrán.

Időnként álmaiban meglátogatta az asszony barátságos arca és kedves szavakat mondott. De máskor, éjszaka, amikor a sötétség forrón összesűrűsödött a fejében, Davidova asszony pokolfajzatként állt előtte. A szemei szikrákat vetettek. A szája ocsmány szitkokat szórt. Aztán Valentina felsikoltott.

Szonya nővér mindig mellette volt és csitítgatta.

– Ssh, *maliska*, csillapodj!

Valami hűvöset érzett a homlokán és nedvességet az ajkán. Olykor pedig laudánium keserű ízét.

Az ajtó halkán kinyílt és kerekek surrogtak halkán a szőnyegen.

– Ébren vagy?

– Igen. Jó reggelt, Kátya. Jól nézel ki.

Igazat mondott, Kátya falóban jól festett. A bőrének volt színe, a haja frissen mosott volt és egyenesebben ült a székében, mint korábban.

– Hoztam neked egy kis ananászt. Nézd!

Letett egy tálat Valentina asztalára, benne két kanárisárga ananászszelettel. Az illatuk belebegte a téli szobát és nyári hangulattal töltötte meg.

– Hogy érzed magad? – kérdezte Kátya.

– Jobban.

– Helyes. Lejössz ma a földszintre?

Valentina lecsukta a szemeit.

– Nem. Lüktető fejfájásom van.

– A nővér ad neked rá valamit. Felkelhetnél, hogy...

– Nem. Ma még nem, Kátya.

Hosszú csend következett. Az ablak táncolt és zörgött a keretében. Valentina érezte, hogy Kátya felemeli a kezét.

– Valentina, ez így nem mehet tovább.

Ismét csend lett. Ezúttal még súlyosabb, még lélegezni is nehezebb volt.

– A nővér azt mondta – szólalt meg Kátya lágy hangon –, hogy kigyógyultál a lázból. Hogy jobban vagy.

– De gyengének érzem magam – a szemeit csukva tartotta.

– Még ahhoz is, hogy legyere a földszintre?

Valentina bólintott.

A kis ujjak pihekönnyű mozdulatokkal megsimogatták az ujjait.

– Hallak téged, édes Valentina, hallak minden éjjel.

– Nem tudom, mire gondolsz.

– Dehogynem. Hallom, ahogy ellopózol a szobám előtt minden éjjel, amikor azt hiszed, hogy az egész ház alszik. Lemész a földszintre és zongorázol. Olykor órákon keresztül, sőt, egész éjjel.

– Nem.

– De igen. Visszalopózol, mielőtt a szolgák ébredezni kezdenének. Ismerd be! – Kátya megszorította a kezét, mire Valentina kénytelen volt kinyitni a szemeit. – Most pedig nézz rám? – mondta Kátya.

Valentina ránézett. Ez nem az ő Kátyája volt – valaki más, aki magára öltötte a húga bőrét. A kék szemek hidegek és fakók voltak, akár a holdkő. Ez a személy csak Kátya szerepében tetszelgett, de rosszul játszotta.

– Valentina, mi a bajod? Mi bénított meg annyira, ahogy engem a bomba? Nem sérültél meg. Nem vagy beteg. Még a születésnapunkról is megfeledkeztél. Csak idefent rejtőzködsz. Hová tűnt a lelkesedésed?

– Beleveszett a csatornába.

– Életben vagy. Nem zúztak össze a kövek, nem fulladtál meg és nem is vesztetted el a lábad egy darabját, mint az a földmérő.

– A földmérő? Elveszítette a lábát?

– Térd alatt. Leamputálták.

Valentina felidézte maga előtt fiatal arcát. Izzadság borította. Rémült volt. Olyan szorosan fonta körbe Jens nyakát, mintha a karjai csápok lettek volna.

– Mankóval járni tud majd – mondta Kátya.

– Davidova asszony már sehogyan sem tud járni.

– Nem.

– Láttam meghalni, Kátya. A szemem előtt fulladt meg az a jó asszony.

Kátya ellazította a szorítását és a hangja megenyhült.

– Gyászold meg. Igen, ez jogodban áll, de ne taszítsd el az életet miatta!

Valentina feje visszahanyatlott a párnára.

– Kátya, nekem kellett volna meghalnom. Ő neki kellett volna felmászni azon a létrán, nem nekem.

– De nem így történt. Ő meghalt, te nem. Folytasd hát az életedet!

– Jens tett fel a létrára.

– Az Isten áldja meg Jens Friist. Bár eleve nem kellett volna meghívnia a csatornába.

– Fogd be a szád, Kátya! Nem az ő hibája, hogy azok az átkozott forradalmárok meg akartak gyilkolni minket.

– Helyes – Kátya elmosolyodott. – Végre egy szikra. Jensnek köszönheted, hogy visszajöttél az életbe.

De Valentina az arcára csapta a takarót.

– Menj innen, Kátya! Kicsavarták a kezéből a takarót.

– Nézz csak magadra! – kiáltotta Kátya.

Valentina végignézett magán. Piszkos hálóinget viselt, a haja kócos és görcsös volt. Épp lecsukta volna a szemeit, hogy kívül rekesse a látványt a fejéből, mikor egy gyors pofon csattant az arcán és a feje oldalra csapódott.

– Felkelni! – kiáltotta Kátya. – Kifelé abból az ágyból?

– Nem!

– Ebben a gödörben akarsz megrohadni?

– Igen. Hagyj békén!

– Nézz csak magadra! Megvan mindened. Mindened. Nincs okod rá,

hogy gyűlöld a világot. Semmi.

Valentina inkább nem mondott semmit, nehogy túl sokat mondjon.

– Szegény Davidova asszony bármit megadna, hogy a helyedben lehessen – kiáltotta Kátya. Hátradőlt a tolószékbe és a torkára tette a kezét, mintha valamit bent szeretett volna tartani. – Valentina – mondta kemény suttogással –, én a halhatatlan lelkem odaadnám azért, hogy a helyedben lehessenek.

A kerekek surrogva megmozdultak és Kátya kiment a szobából. Valentina hosszan felnyögött és a fal felé fordult.

Úgy érezte, valami mocomorog a fejében. Kígyóként tekergőzött a gondolatai körül, amíg olyan erős szorításba zárta őket, mint a kötél a zsebtolvajok nyakát.

Bűntudat emésztette. Eltörte a hátát, lenyomta az arcát a porba. Kátya miatt. Az anyjáért. Az apjáért. Davidova asszonyért. A földmérő amputált lábaért. De még a gyönyörű, elhanyagolt ló, Dasha miatt is, akin a bombatámadás napja óta nem lovagolt.

És egy hang mormogott folyamatosan a fülébe alig hallhatóan, hogy nélküle talán Jens nem is szervezett volna látogatást a csatornába. Ha nem akarta volna elrabolni Csernov kapitány elől, akkor a többiek vajon még mindig életben lennének? Ez az egész az ő hibája volt? Üres szemekkel meredt a falra.

Darabról darabra igyekezett újra összerakni magát. De közben alaposan szemügyre vett minden egyes darabot, megvizsgálta az alakját, méretét és súlyát, mindbe belenézett és elbírálta.

Némelyik éles volt, mint egy üvegszilánk és megvágta. Mások simák és kerekdedek voltak. Túlságosan sok fekete volt és törött, ezekről meg kellett szabadulnia. Hosszú ideig tartott összeilleszteni a maradékot.

Végül az ananász csalogatta ki az ágyból. Minden egyes lélegzetvétellel beszívta az illatát. Jens jutott róla az eszébe. Érezte, ahogy beáramlik a tüdején át a vérébe és a szíve végigpumpálja az egész testén az ereiben. Csakis Jens hozhatott neki ananászt. Itt járt. Eljött a házhoz. Ő nem bűjt megsebzett állatként a vackába. Ledobta magáról a takarót és a padlóra tette a lábait.

Levetette a hálóruhát, felvett egy szelet ananászt és a nyelvére tette. Napsütést érzett a szájában. Odament az íróasztalához, kinyitotta a

fiókot és elővette a listát. Tollal a kezében írni kezdett.

11. Egyezsége jutni a Papával.

Az utca szürke volt. A tenger felől érkező, hideg szél söpört végig a homokúton. Olyan piszkos, csipkés forgatagba kavarta a szállingózó havat, akár egy szajha alsószoknyája. Jens egyenletes léptekkel sétált a nyomortelegen. Elmerült a gondolataiban és számításaiban. Alig figyelt fel a nehéz, szemmel láthatóan szélesebb vállú emberre szabott kabátba burkolt, magányos alakra. Zsebre vágta a tollát és a jegyzetömbjét, lerugdosta a jeget *valenki* csizmájának talpáról és továbbment.

– Jó reggelt, Davidov miniszter, *dobroje utro*. Davidov szürke arcán még csak nyoma sem látszott annak, hogy örömmel látná. Az utóbbi időkben semmi és senki nem tudott örömet okozni a megözszegeült miniszternek. Leginkább önmaga nem.

– Haladunk – jelentette ki Jens.

– Beleegyeztek a földterület eladásába?

– Az iratok készen állnak. Elintézte a banki átutalást?

– *Da*. Jens elégedetten bólintott. Ezt szerette volna hallani. Ez a darab senkiföldje és a mellette álló, rongyos viskók hamarosan gazdát cserélnek és készen állnak majd a beépítésre. A kunyhókra nézett. Nem voltak jobbak a kutyaólaknál.

– Miután rákerül az aláírás és a pecsét – mondta Jens –, bejelentem a csatornázás kiterjesztését ebbe a negyedbe, jövő tavaszra.

Davidov zsebre vágta az ökleit és beleszimatolt a levegőbe. Milyen illatra számított? Pénzszagra? Hogy kövér, zsíros rubelek sorakoznak majd a földben? Egy fejkendő asszony lépdelt ki kötélből font cipőkön az egyik kunyhóból, bádoggödörrel a kezében és a gödörben lévő mocskos folyadékot a homokútra ürítette. Jens elfordította a fejét. Az utcának hűgyszaga volt. Az asszony ott állt a hidegben és leesett vállakkal nézte őket.

– És? – kérdezte Davidov.

– És magának addigra rá kell vennie a bizottságot a szavazásra – előrébb lépett és a férfi felé magasodott.

Davidov mormogott valamit, inkább magának, mint bárki másnak, de a szél elsodorta a szavait.

– Valami baj van? – kérdezte Jens.

– Elegem van a csatornákból. Nem akarom, hogy ezen túl bármi közöm legyen hozzájuk, ugyanígy a bizottság sem, miután...

– Miniszter úr, megegyeztünk. A maga dolga, hogy kiigazítsa a bizottság helytelen véleményét – benyúlt a zsebébe és elővette a cigarettatárcáját. Szerova grófnőtől kapta ajándékba, kitűnő ezüstmű volt a Fabergétől. Kihúzott egy cigarettát a társának és magának is. Összefűzte a kezeit a szél ellen és meggyújtotta mindkettőjük cigarettáját az öngyújtójával, ezzel közel csalogatta magához Davidovot.

– Miniszter úr, ne veszítse most el a gerincét! Mindketten tudjuk, hogy maga határozza meg a bizottság véleményét.

Látta, ahogy Davidov kissé kikerekedik, mintha hízelgő szavai zsírpárnákként pöffeszkedtek volna a bőre alatt.

– A bizottságnak az az elképzelése, hogy...

– Szarok a bizottság elképzeléseire! – csattant föl Jens. Elfordult, nagy ívben elhajította a cigarettatárcát és nézte, ahogy zörögve a házi készítésű cipőt viselő asszony lába elé hullik. A nő megijedt, összerezsent, ledobta az üres vödröt és gyorsan felkapta az ezüstitárcát. Úgy osont vissza az óljába, mint egy kutya a csontjával.

– Egyezséget kötöttünk – folytatta Jens. – Miután a maga nevére kerül a telek, újabb kormányzati forrásokat bocsát rendelkezésre a jövő évi csatornabővítésekhez.

Davidov beleszívott a cigarettájába és végignézett a rozsdás vasdarabokkal és törött ágykeretekkel tarkított senkiföldjén.

– Már semmi sem a régi – mondta fájdalommal a hangjában.

– Nélküle nem.

– Úgy hallom – mondta Jens halkán –, hogy egyáltalán nem olyan. Mármint magának.

A hanghordozása felkeltette Davidov figyelmét.

– Micsoda? – követelte. – Mit hallott?

– Hogy a felesége öccsének jelentős kártyaadósságai vannak. Hogy a végrendeletében meghagyta, fizessék ki őket – lágy hangon beszélt.

– Hogy maga, miniszter úr, kénytelen lesz okosan befektetni a pénzét, ha pótolni akarja ezt a veszteséget. Nyilván csapásként érte.

A pénzre gondolt, nem a halálra. Képtelen volt beszélni a halálról. Úgy vágta a szó a torkát, mintha üvegből lett volna.

Davidov kifújta a füstöt és nézte, hogyan áramlik a szállingózó hóban.

– Maga nagyon jól informált – mondta mereven.

– Csinálja úgy, ahogy megbeszéltük, miniszter úr! A céljai mellé állíthatja a bizottság akaratát. Jó ebben.

Ennyiben hagyta. Eleget beszéltek az ügyről. Folytatta a lépteit a nyomortelepen és hideg ujjakkal jegyzetelte a számokat.

– Ma már jobban van? – kérdezte Jens.

– Kövessen!

Kátya ügyes kezekkel megfordította a tolószékét és gyors tempóban megindult az antik selyem faliszőnyegekkel szegélyezett, széles folyosón. Jens a sötétzöld és arany szőnyegen hagyott, keskeny keréknyomok között lépdelve követte. Mindig látható volt, hol járt a lány. Mindig hallani lehetett, hová tart. Sohasem mozoghatott csendben. Sosem volt magánélete ebben a világban, ahol az emberek ráláttak a feje tetejére és fel kellett fordítania a fejét, hogy a szemükbe nézhessen. Jensnek fogalma sem volt erről a világról.

– Kátya – mondta vidáman –, olyan gyorsan mozog, mint egy agár. Nagyon erős csuklói lehetnek. Muszáj felfogadnom magát az acélgerendák hegesztéséhez.

A lány elnevette magát és felgyorsított. Jensnek majdnem futnia kellett, hogy lépést tartson vele, de megállt, amikor meghallotta a zenét. Mintha mellbe vágták volna. Vidám, könnyed orosz népdal áramlott a küszöb alól, telve energiával. Kátya visszapillantott rá a vállá felett és mosolyogva rázta meg szőke fürtjeit.

– Gyerünk már, nem harap!

– Nem akarom megzavarni.

– Nem fogja – mondta a lány és benyitott.

Valentina felállt a zongoraszékről. Fakó ezüstszerű, laza ruhát viselt. Borzalmasan lesoványodott. Odanyújtotta a kezét. Jens megfogta pihekönnyű ujjait, mire görcsös fájdalmat érzett a torkában. Egy pillanatig meg sem tudott szólalni, csak a kezét fogta.

– Jens – mondta a lány mosolyogva. Sötét szemei hatalmasnak tűntek, arcvonalai árnyakká üresedtek, a bőre pedig olyan átlátszó volt, hogy látszottak alatta a vénái. De a haja olyan lágy hullámokban

lengedezett, hogy a férfi alig tudta megtagadni magától az érintését.

– Jens? – mondta ismét.

– *Dobroje utro*, jó reggelt, Valentina. Örömmel látom, hogy felépült a gyengélkedésből.

– Gyengélkedés? – A férfira nézett és felvonta egyik szemöldökét.

– Hát az lett volna? Csodálkoztam is. Jens elmosolyodott, a lány tekintete az arcán időzött. Ha most a karjai közé kapná és a mellkasára szorítaná törékeny koponyáját, vajon felpofozná érte? *Túl sokat megenged magának, maga dán alagútfűró. Asszonyok vízbe veszejtője. Maga csillagleső. Vegye le rólam a kezét!*

Vajon ilyesmiket mondana?

És ahhoz mit szólna, ha a hóna alá kapná és kirohanna vele a házból, akár egy szőnyegtolvaj? Vajon rámeredne-e és elnevetné magát?

– Játszana nekem, Valentina?

– Ahhoz szükségem lesz a kezemre.

Jens a lány finom ujjaira nézett a kezében, csókot lehelt rájuk és eleresztette.

– Mit szeretne hallani?

– Válasszon maga!

– Játssz valami Chopint! – vetette fel Kátya.

Valentina enyhén megrázta a fejét.

– Azt hiszem, ez talán illeni fog magához.

Leült a zongorához és hátat fordított neki, de a férfi felvett egy széket és az egyik oldalra tette, hogy profilból láthassa az arcát játék közben. Kátya az ablak mellett állította meg a székét, mintha az lett volna a szokásos helye és a fák csontvázait nézte. A szoba nagy volt, de visszafogott színekkel rendezték be, így meglepően bensőséges benyomást keltett. A hatalmas koncertzongora uralta a teret. Eltörpült mellette Valentina törékeny alakja. A lány egy pillanatig nem játszott semmit, mintha a csend is a zene része lett volna.

Valami sötét és összetett darabot játszott, amit Jens még sohasem hallott azelőtt. Nehéz darab volt, de a lány ujjai olyan ritmikus határozottsággal szárnyaltak a billentyűk fölött, hogy nem tudta követni. Felkavarta a zene, rejtett ajtókat nyitott ki a lelkében, míg másokat becsapott. Felkorbácsolta az érzelmeit és mélyre fűrődött tüskéket húzott ki belőle. Igen, igaza volt. Valóban illett hozzá. Illett

az utóbbi napok hangulatához. Sötét, mély és csavaros volt, akár csak a csatornái, amelyek majdnem élve eltemették a lányt.

Honnan tudhatta? Mit láthatott benne Valentina?

A zene hirtelen félbeszakadt. A lány a kezeit a billentyűk fölött tartotta, arra várva, hogy ismét belecsaphasson velük a zenébe, de mégis visszatartotta őket.

– Elmondta neki? – kérdezte Valentina. Jens nem kérdezte, kire gondol.

– Igen, természetesen. Elmondtam Szerova grófnőnek.

– Akkor el van intézve?

– Igen.

– Helyes.

Tetőtől talpig végigmérték Valentina szemei, mintha valami mást látott volna benne, aztán visszatért a zenéhez.

Elmondta neki?

Igen, természetesen. Elmondtam Szerova grófnőnek.

Elmondta Nataliának. A kertjében, egy hideg, napsütötte délelőtt. Vastag hótakaró borult a tájra. Együtt sétáltak az ösvényen, Natália karja az övében, közben megállás nélkül beszélt. Ez nem vallott rá, mintha félt volna a hallgatástól. A bombatámadás óta mindig ilyen feszült volt a társaságában. De Jens inkább Alekszejt figyelte, amint felszántotta a havat a kiskutyájával. Biztos volt benne, hogy a kutyából egy nap jó vadász lesz. Azon tűnődött, hogy a fiú is azzá válik-e majd. A hangja elpalástolta a csendet, kacagása melegséggel töltötte el a hideg levegőt és megmosolyogtatta Jenst. Újabban nem könnyen mosolyodott el. Ezt alaposan elintézték a csatornák.

– Jó látni, hogy Alekszej boldog – mondta.

– Beismerem, hogy igazad volt. Máris a kiskutya a legjobb barátja

– mondta a nő, és megtapogatta ujjával a férfi kabátujját. – Jens, bármit is akarsz mondani, bökd ki! Belefáradtam a várakozásba. – Maga köré húzta a bundáját, mintha páncél lett volna.

– Sajnálom, Natália. – Őszinte volt vele, kíméletlenül őszinte. Ez volt az egyetlen járható út a grófnőhöz hasonló asszonyokkal, akik annyira hozzászoktak, hogy a maguk kedve szerint alakítják a dolgokat. – Közöttünk mindennek vége.

Nem vette le a kezét a férfi kabátujjáról, de a másodperc tört részéig

leesett az álla. Jens hallotta a nyögését, mielőtt ismét összekapta volna magát, hogy fagyos pillantással nézzen rá.

– Értem – mondta.

– Micsoda butaság. Hogy hívják?

– Kicsodát?

– Ne játszadozz velem!

– Valentina.

– Á! A kis zongorista palánta. Akivel a csatornában rekedtél. Az a Valentina?

Kurtán bólintott. Nem akarta kibeszélni vele a lányt. Gyöngéden kiszabadította magát Natália karjából és odaszólt Alekszejnek. Hógolyókat dobált a kutyának, hogy utána eredjen, a kacagó fiút pedig valóságos hógolyózáporba temette. Időt adott Natáliának, hogy ismét grófnő lehessen, de mikor odaértek a széles lépcsőkhöz, megállt.

– Nem jössz be? – kérdezte a nő. – Egy meleg brandyre.

– Azt hiszem, nem.

Az asszony közömbösen bólintott.

– Rendben van.

– De eljövök még, ha nem gond.

– A fiú miatt. Jobban szereted őt, mint engem – burkolt ellenségeskedés vágott a kettejüket összefűző kötelékbe. – Egyesek azt hiszik, hogy te vagy az apja – mondta a nő hűvösen. – Tudod, a zöld szemek miatt.

– Mindketten tudjuk, hogy tévednek.

– Akkor miért bajlódsz mégis vele?

Jens egyenesen az arcába nézett, szájának arrogáns vonalára, a szürke szemei mögött lapuló értelemre és a tekintetében villogó haragra.

– Mert ha én nem teszem – mondta –, senki más sem fogja.

Jens elveszítette az időérzékét. A zene magával ragadta. Mikor végül befejeződött, mély levegőt vett. Úgy érezte magát, mint egy hosszú, nehéz lovaglás után az erdőben. Felvidult és élénkebb lett.

– Gyönyörű volt, Valentina. Köszönöm. A lány nagyon mereven ült a székén és Jens látta, ahogy lélegzés közben emelkedik és süllyed a mellkasa. Anélkül, hogy ránézett volna, azt kérdezte:

– Hogy van a földmérő?

– Egyre jobban – mondta röviden. – Még mindig az alkalmazásomban áll, hiszen semmi akadálya, hogy irodai munkát végezzon.

Valentina felé fordult és végigmérte. Mit hallhatott gondosan megválogatott szavai mögött? Hirtelen megváltozott hangulattal visszapördült a zongora felé és egy energiától duzzadó, élénk orosz népdalba kezdett.

– Nézze! – mondta Kátya az ablakon kifelé mutatva.

– Te jó ég! – Jens majdnem leesett a székről.

Az ablak előtt egy nagydarab fiatalember vad kozák táncot járt.

Leguggolt a sarkára és a hagyományos módon rugdalt előre lábaival, a karjait keresztbe téve a mellkasa előtt. Aztán fél lábon lábujjhegyre állt, pörgött, rugdosott és ugrált.

– Liev Popkov az! – mondta nevetve Valentina. Mikor taps és nevetés közepette befejeződött a dal, a kozák udvariasan meghajolt és dolgára ment. Szállingózó hó töltötte meg a lábnyomait.

Mosolyogva néztek egymásra. Jens nem emlékezett egyetlen pillanatra sem, amikor a világ többi részét ennyire távolinak érezte. Valentina orcái elpirultak és nevetett, mikor hirtelen kinyílt az ajtó és Elizaveta Ivanova lépett be a szobába.

– Á – mondta mereven, mikor a tekintete megtalálta Jenst. – Nem tudtam, hogy itt van.

– Jó reggelt – Jens felállt és meghajolt.

– Jens azért jött, hogy Valentina egészsége felől érdeklődjön – mondta gyorsan Kátya.

– Örömmel látom, hogy jól érzi magát. Elizaveta Ivanova észrevette a szint lánya arcán.

– Látogatód jött – mondta neki.

– Bárki legyen is az, mondd meg neki, kérlek, hogy nem érek rá.

– Nem teszem. Csernov kapitány az. A szalonban vár rád. Valentina megmerevedett.

Jens egy másodpercig azt hitte, dacolni fog az anyja kérésével. Hiszen azt ígérte neki: semmi közöm sem lesz Csernov kapitányhoz. De látta azt a töredék pillanatot sötét szemében, amikor úgy döntött, megszegi az ígétét.

– Micsoda váratlan meglepetés – mondta hűvösen és kísértelt a szobából. – Köszönöm az ananászt. – Ez a három szó kísérte ki könnyedén a szobából.

TIZENNYOLCADIK FEJEZET

Sötét, párhuzamos harmóniák.

Ilyen az élet. És a zene is. Valentina az ujjbegyei alatt és a szívében érezte őket. Vibráló hangok, amelyek összetartoztak, mégis harcra keltek és egymásnak feszültek. Egyenes háttal ült a széke szélén a szalonban és már fájt az arca a kényszeredett mosolygástól. Igen, kapitány. Nem, kapitány. Milyen érdekes, kapitány. Csak nem? Milyen szellemes maga, kapitány.

Mennyire megbocsáthatatlan magának, hogy betolakodott az életembe.

Megragadt az elméjében Jens arckifejezése, amikor az anyja benyitott a zeneszobába az ajkán Csernov kapitány nevével. Abban nem volt semmiféle harmónia. Egyszerűen csak sötét volt. Széles vállait hátravonta és eltávolodott tőle, mintha pusztá látványa is fájdalmat okozna neki és az idegeit tépné. Összecaptak az akkordok. A szoknyáját tördelte és árkot hajtott bele.

– Rosszul érzi magát?

Az aggodalom látványa Csernov kapitány csinos arcán nem igazán vette el a vele kapcsolatos gondolatai élet.

– Nem, már sokkal jobban vagyok, *Szpaszibo*.

– Ezt a legnagyobb örömmel hallom. Mélységesen felkavart, amikor...

– Már felépültem.

– Helyes.

A férfi kezdett kifogyni a szavakból. Talán egyszerre csak egy bizonyos mennyiség ért belőlük a fejébe, annyira tele volt szablyákkal, puskákkal és a katonai szabályzattal. Élénkvrös egyenruhája merev volt és csillogott, paszomány és rézgombok ragyogtak rajta. A csizmája tükörfényes volt. Fehér kesztyűi úgy heverték a szomszédos széken, mintha pótkezek lettek volna. Állandóan piszkálta őket, mintha életet szeretett volna rázni beléjük. Zavarba hozta a lány. A szája rejtve maradt szőke bajusza alatt.

Rövid hallgatások. Törékeny szünetek a társalgásban. Szinte képes lett volna elpattintani az ujjával.

– Mondja csak, kapitány! Ha nagyon akar valamit, hogyan lát hozzá, hogy megszerezze?

– Ez egyszerű. Nekifeszítem az elmémet és utána eredek, ahogy egy lovasrohamban. Eltökéltem. Semmi mással nem törődök. Levadászom.

– El bírom képzelni.

Belemarkolt a kesztyűbe.

– Nem úgy értettem...

Valentina elmosolyodott.

– Tudom, mire gondolt.

A férfi elpirult és úgy festett, mint egy kisiskolás, nem pedig mint egy huszonhárom éves tiszt Miklós cár nagy orosz hadseregében.

– És a nők? Nekik is így kellene tenniük?

A férfi nevetve csapott a combjára:

– Nem, ha egy nő nagyon akar valamit, kérjen meg egy férfit. Valentina leeresztette a tekintetét és a kezeire meredt.

– Volna valami – kérdezte Csernov lelkesen –, amit kérni szeretne tőlem? Megtisztelne, ha tehetnék magáért valamit.

– Nem – nézett fel a férfira. – Néhány héttel ezelőtt láttam, ahogy gyári sztrájkolók felvonulnak a Morszkaján.

– Bajkeverők, egytől egyig. Új parancsot kaptunk, hogy mostantól keményebben lépünk föl ellenük. A legközelebb közéjük lovagolunk. Ne izgassa magát miattuk, tudatlan parasztok csupán.

Valentina megvárta, amíg befejezi.

– Meglehetősen sok asszony is vonult közöttük.

– Hallottam hírét.

– Eltökélt nők. Semmi mással nem törődnek. Levadászák, amit akarnak – szelíden beszélt és kényelmesen hátradőlt a széken. Végre feltámadt az érdeklődése iránta.

– Azt teszik, amit a férjeik mondanak nekik. Ne aggódjon, soha többé nem fogják zaklatni magát. Nem hagyjuk, hogy zűrzavar fenyegetse nemzetünk stabilitását. Mi mindent követelhetnek még ezek a sztrájkolók? Már megkapták a Dumájukat, azzal igazán beérhetnék. Mégis az lett, ahogy az apám megjósolta, hogy minél többet ad az ember nekik, annál többet akarnak.

– Köszönöm, hogy elmagyarázta ezt nekem, kapitány. Ezek szerint a

legközelebb, mikor lerohanja őket, az asszonyok ellen is fordítja szablyáját és puskáját?

A férfi arca hirtelen elkomorodott.

– Nem hinném, hogy ez a téma illene magához. Egy fiatal hölgynek nem szabadna ilyen dolgokról társalognia – abbahagyta a matatót az ujjával. – Egy fiatal hölgy esze járjon más, kellemesebb dolgokon. Azért jöttem ma, hogy meghívjam vacsorázni.

– Megtisztel vele, kapitány – mondta illedelmesen.

– Nincs itt.

– Azt hittem, megvár.

– Miért várt volna meg? – kérdezte Kátya.

– Mert... – Valentina körbenézett a zeneszobában, mintha Jens még mindig egy szék alatt rejtőzhetne. – Mert el akartam neki magyarázni.

– Ezzel korábban kellett volna foglalkoznod.

– Mondott valamit?

– Ezt a levelet kaptam tőle, hogy adjam át neked. Valentina feltépte a borítékot és elolvasta a néhány sort.

– Jó hírek? – kérdezte Kátya.

– Igen. Egy orvos barátja írta.

– Említette is.

– Azt hittem, hogy ő maga írta.

Odasétált a székhez, amit a férfi használt és beleült. Lehunyta a szemeit. A mai nap Valentina eltökélte, hogy örömet szerez az apjának. Az íróasztala előtt ült, amit iratok és akták kupacai temettek maguk alá, és azon tűnődött, vajon hogyan képes nyomon követni őket. Az egyik oldalon jókora boríték hevert, rajta Miklós cár aranycímerével.

– Beszélni szeretnél volna velem.

– Igen, Papa.

– Mondd gyorsan, kérlek! Elfoglalt vagyok. – Mindig elfoglalt volt. Óvatosan kezdte.

– Segíthetek valamiben, Papa? Tudom, hogy vannak asszisztenseid és titkáraid a minisztériumban, de itthon talán segíthetek neked. – Az iratok felé intett a kezével.

A férfi egy iratot futott át, de a tekintete most a lányára szegeződött.

Szórakozottan meghúzgálta szalonkabátja gallérját. Valentinát hirtelen meleg érzések töltötték el, mikor ismét észrevette, hogy apjának ugyanolyan kerek és fakó körmei vannak, mint Kátyának.

– *Szpaszibo*. Köszönöm az ajánlatot, de nem. Nos, miről is akartál beszélni velem?

– Úgy gondoltam, tudni szeretnéd, hogy Csernov kapitány meghívott vacsorázni.

A férfi sötét szemei örömtelién kikerekedtek és szélesen elmosolyodott.

– *Otlicsnó!* Kitűnő! – Eleresztette az iratot és imára kulcsolta a kezét. – Hála Istennek – mormogta, majd hirtelen feszessé vált és előre hajolt. – Elfogadtad, remélem.

– Igen.

– Jól tetted. Fontos fiatalember és az apja jelentős befolyással bír az udvarban, ezért ne szúrd el, Valentina! Szeretném, ha óvatos lennél.

Édesdeden elmosolyodott és megrázta a fejét, amitől a haja táncra perdült. Használja a fegyvereit, mondta neki Davidov. Válaszul látta, ahogy a ránc elsimul az apja szemei között. Tudta, hogy boldoggá tette, ha csak egy rövid időre is.

– Nem zavarlak tovább, Papa – felállt és megindult az ajtó felé, de félúton megállt és visszanézett a válla fölé, mintha az eszébe jutott volna valami. – Csak még valami, Papa.

A férfi már felvette a tollát és nagy fejét egy másik irat fölé hajtotta.

– Miről van szó?

– Ápolónőnek jelentkezem a Szent Izabella kórházba – kimondta végre a szavakat.

– Nem! – Az apja öklével az asztalra csapott. Az iratkupacok szétcsúsztak és leesett a tolla. – Ezt nem teheted!

– Hallgass meg, Papa! Kérlek. *Pozsaluszt*a. Azért akarom ezt, hogy...

– Valentina, már megmondtam, verd ki ezt az őrült ötletet a fejedből! – izzadságcseppek csillogtak a homlokán.

– Azt hittem – mondta a lány szelíden –, hogy egyességet köthetünk.

– Miféle egyességet?

Csak óvatosan.

– Szükségem van az aláírásodra az egyik nyomtatványon, mivel

húsz évnél fiatalabb vagyok. Kérlek, Papa, írd alá nekem! Cserébe táncolok a te elbűvölő és fontos Csernov kapitányoddal. Mosolygok meg nevetek majd neki, és rebegtetem a szempilláimat a legyezőmmel együtt, mint egy üresfejű csitri. Pontosan azt teszem, amit szeretnél – a szavak közötti szünetben lágy, engedelmes mosolyt villantott az apjára. – Ha aláírod.

– Nem vagyok hajlandó.

– Papa, képzeld csak el! Nappal csendes leszek és láthatatlan, egy ismeretlen nővér egy ismeretlen kórházban. De éjjel a szentpétervári társaság kedvencévé válok a kedvedért, annyi pezsgővel és kaviárral és tánccal, amennyivel csak óhajtod. – Megringatta a csípőjét, mintha keringőt járna. – A neved, Filip Ivanov miniszter, körbejár majd az udvarban és irigykednek majd a pozíciódra. Hát nem ezt akarod? Én is ezt akarom neked – rámosolygott. – Mindkettőnknek megfelelne. Megegyeztünk, Papa?

A férfi nagy, fehér zsebkendőt húzott elő a zsebéből és megtörölte az arcát. Elgondolkodott. – Megegyeztünk.

– Köszönöm, Papa.

Kiment a szobából, még mielőtt az apja meggondolta volna magát. Amint belépett a szobájába, elővette a kulcsot a zsebéből és kinyitotta a fiókját. Kivette az elefántcsont színű lapokat, gondosan átolvasta, majd írt egy sort az utolsó pont után: *Tizenegyes pont. Egyességet kötöttünk a Papával.*

Tudta, hogy az apja nem fogja megkedvelni a dolog miatt, ahogy magának sem imponált vele, de csak így érhetette el, hogy betehesse a lábát egy kórházba. Lassan kigombolta ingujjának gyöngy gombjait, visszahajtotta az anyagot és ránézett fakó bőrére. Elképzelte rajta Jens ujjait.

Kérlek, Jens, értsd meg, hogy kénytelen vagyok találkozni Csernovval.

Mosolyogni próbált, de az arca megdermedt. *Akarom ezt az ápolónői állást. Szükségem van rá. Ne vedd el ezt tőlem, Jens!*

– Maga is pucolt valaha cipőket? Arkint meglepte a kérdés. A Szent Izsák Székesegyház mellett hajtott végig Elizaveta Ivanovával a hátsó ülésen. A fenséges, arany kupola azonnal Morozov atyát juttatta eszébe. Milyen értelmes, olvasott ember, mégis kénytelen egy

dohos kunyhóban élni és lyukas, házi készítésű cipőt hordani.

– Nos, Arkin? – kérdezte Elizaveta Ivanova.

– Nem, asszonyom. – Az imént haladtak el négy cipőpucoló fiú előtt egy téren. Szemtelen mosollyal az arcukon szorgoskodtak a keféikkel és kopejkákra éheztek. – Egy tanyán nőttem fel.

Helyeslő sóhajt hallott maga mögül, mintha a tanyasi élet kíváncsias dolog lett volna.

– Miért hagyta ott? – kérdezte.

– A nagyváros vonzereje.

– Pétervár gyönyörű hely, ez igaz. Beváltotta a hozzá fűzött reményeit?

– Igen – hazudta. De az asszonynak éles füle volt és felnevetett.

– Remélem, boldog itt – mondta rövid gondolkodást követően. – És örömmel dolgozik a férjemnek.

– Természetesen. Jobbat nem is remélhetnék.

– Remélem, ez így is van, Arkin, és nem csak azért mondja, hogy a kedvemre tegyen.

– Így igaz, asszonyom.

Félig hátrafordult, egyik szemét az úton tartva és megpillantotta a nő fekete bundáját. Olyan fényes volt, akár egy párdúc bőre. Az asszony mosolygott. Arkin különös módon örült neki.

– Szeretnék kérni egy szívességet.

Úgy kérdezte, hogy Arkin azonnal tudta, a kérésnek semmi köze nem lesz a sofőrködéshez.

– Mindig a rendelkezésére állok, asszonyom.

– Állítsa meg a kocsit egy pillanatra!

Lehúzódott a padka mellé egy halárussal szemben. Döglött halszag szűrődött be a kocsiba. Megfordult az ülésben és kis, csipkés zsebkendőt látott meg a nő kezében. Az orra elé emelte.

– Miben segíthetek, asszonyom?

Végigmérte őt. Arkin bizonytalanságot látott a tekintetében. Azon tűnődött, mennyire bízhat meg benne.

– Meglehetősen... kényes ügyről van szó – mondta és elpirult. Félrepillantott és mozgás közben megremegtek a fekete tollak a kalapján. – Nem tudom, ki mást kérhetnék meg.

– Diszkrét vagyok – mondta a férfi gyorsan.

Eszébe jutott, hányszor is vette fel Ivanov miniszter fiatal szeretőit a kocsival, vagy hányszor vitte munkáltatóját kedvenc bordélyházába, az Arany Alma Night Klubba, ahol egy Mimi nevű francia lány leste a kívánságait. Ő igen, Arkin megtanulta, hogyan tartsa csukva a száját.

– Segítek, ha tudok – ajánlotta fel.

Elizaveta Ivanova a férfi fehér kesztyűs kezét nézte az ülés hátulján, mintha ott rejtett volna a válasz a számára. Kínosan nyelt egyet:

– Szeretném, ha megtudná, hogy az idősebbik lányom... találkozgat-e valakivel.

Arkin majdnem elnevette magát. Az Okhrana⁷kémet akart csinálni belőle. Ironikus volt.

– Ki ez a személy? – kérdezte valódi érdeklődéssel.

– A dán mérnök, akivel csapdába estek a csatornában. Jens Friisnek hívják.

Erről volt hát szó. Hirtelen száналmat érzett a büszke asszony iránt, hogy ilyen, a lánya utáni leskelődésre alacsonyodik.

– Megteszem, ami tőlem telik – egyezett bele. Az asszony tekintete azonnal felemelkedett a kezéről és az arcába nézett.

– Értjük egymást? – kérdezte.

– Tökéletesen.

A nő rámosolygott, de Arkin emlékeztette magát, hogy ki is ő valójában és kiket képvisel. Nem szeretne volna megkedvelni.

– Indulhatunk, asszonyom? – kérdezte, hirtelen formális modorral.

⁷ Oroszországban a helyi titkosrendőrség, vagyis „őr osztály” (okhrannoye otdele-nié) rövidítve Okhrana. – Igen. – De ahogy Arkin visszakormányozta a kocsit a havas útestre, a nő halkan hozzátette. – Hálás vagyok magának, Arkin. Ezért is, és... a múltkoriért, amikor...

– Szívesen, asszonyom – szakította félbe.

Igyekezett nem gondolni a dologra. Azzal nem segítette az ügyet, hogy száналmat érzett az osztály ellenségei iránt. Veszélyes volt ez az érzés. De nem tudott mit tenni ellene.

Kristálytisztá reggel volt. Ködnek nyoma sem látszott, csak a végtelen kék ég ragyogott és a tenger illata szállt a levegőben. Valami nyugtalanította Arkint. Az autó mellett várt Valentinára a ház

előtt. A Turicum olyan rikítóan csillogott, akár egy jégmadár a napsütésben.

– Jó reggelt, Arkin.

– *Dobroje utro*, Valentina kisasszony, jó reggelt – mondta és közelebb lépett a kavicsra. Vékonyak és sápadtnak látszott. Egyszerű kabátot és kendőt viselt, mégis valamiféle feszült energia volt a lépteiben, mintha sietett volna valahová.

– Valentina kisasszony, örömmel látom, hogy felépült és ilyen jó színben van.

A szavak meglepetésként érték.

– Köszönöm, Arkin.

– Remélem, Kátya kisasszony átadta jókívánságaimat, amikor beteg volt.

– Igen. Köszönöm.

Még mindig csak állt ott, teljesen megfeledkezve a kocsiról.

Valentina előrébb lépett, hogy beszálljon, de Arkin feltartott kezével megállította, anélkül, hogy hozzáért volna.

– Mi az, Arkin?

– Akik felrobbantották a csatornát, biztosan nem akartak ártani magának. Azok az emberek csak a céljukat látják maguk előtt, és maga az útjukba került, ennyi az egész – ezt mindenképpen el akarta mondani.

– És mondja, Arkin, mi a céljuk?

A férfi halkabbra fogta a hangját:

– Hogy egy új, igazságos társadalmat építsenek. A cár vesztét akarják, nem pedig a fiatal hölgyekét.

– Maga is ebben hisz, Arkin? A cáruk megdöntésében?

– Nem, Valentina kisasszony.

– Helyes. Ha ebben hinne, letartóztatnák.

Ellépett a férfi mellett és beszállt a kényelmes, kék ülésre. Egyenesen előre meredt. A férfi beindította a motort a kurblival és beszállt elé a vezetőülésbe. Egyikük sem szólt semmit.

Valentina örömmel szállt ki a Turicumból a kórháztól fél mérföldnyire és hazaküldte az anyja szolgálatára. Élvezte a rövid sétát és igyekezett arra összpontosítani, mit fog mondani, nem pedig arra, ami legutóbbi alkalommal elhangzott. Belépett a Szent Izabella

kórházba és keresztülment ugyanazon a procedúrán, mint legutóbb. Bejelentette a nevét az ablaknál és követte a kopott, zöld linóleumot a Gordanszkaja feliratú ajtóhoz. Bekopogott.

– *Vhodite*. Tessék. Bármire számított is, nem az várta odabent. Medszesztra Gordanszkaja alakja mintha még nagyobbra duzzadt volna fehér egyenruhájában az előző találkozásuk óta, és hosszú csipesszel a kezében dőlt az iratszekrények oldalához. Mindössze egyetlen pillanatra siklott Valentina felé a figyelme.

– Á, igen, a kis arisztokrata, aki azt hiszi, elég jó ahhoz, hogy ápolónő lehessen – belevigyorgott a szekrényre lógatott tükörbe, de egyáltalán nem viccből. Valentina észrevette, hogy az egyik oldalsó fogát vizsgálgatja. Fekete volt és törött.

– Jó reggelt Medszesztra Gordanszkaja.

– Ért a fogakhoz?

– Nem, Medszesztra.

– Akkor nem sok hasznát veszem, ugye?

– Jól bánok a csipesszel.

– Tessék – az asszony odaadta neki a fogót.

Valentina elvette és azon tűnődött, vajon a medszesztra ugyanezzel a gyakorlattal avatta-e be az összes jövőbeni ápolót. Akkor viszont már nem maradtak volna fogai.

– Magasabb pozíciójú barátai vannak, gondolom – mondta Gordanszkaja, de minden rosszindulat nélkül, mintha a dolog az élet része lenne. – De hát ez érthető is. Elég csak magára nézni – mély hangon felnevetett, amitől az orcái megrázkódtak. – Nem rejtőzhet el egy fejkendő és egy foltozott munkáskesztyű alá. Tudom, hogy ki maga.

– Nem rejtőzködöm.

– Valóban?

– Ápolónő szeretnék lenni, hogy többet kezdjek az életemmel, mint a virágok rendezgetése és a teázgatás. Ígérem, hogy keményen fogok dolgozni és olvastam Dupierre könyvét az emberi anatómiáról. Ápoltam a húgomat és gyakoroltam a sebkötözést.

– Túl sokat beszél. A tanultabbja mindig ilyen. Tanuljon meg csendben maradni!

Valentina bólintott.

– Igenis, Medszesztra.

– Ha katonának jelentkezett volna, ágyúölteléknek nevezném, de e helyett – az összes többi csitrihez hasonlóan – ágytölteléknek fogom hívni. Azzal fog a legtöbbet foglalkozni és végül az fogja kikészíteni. Ágytöltelék, maga is és még jó néhányan. Szűz Máriám, miért nem küldenek soha munkaképes fiatal nőket? Mindig csak ezeket a tejfehér képű puhányokat kapom. Valentina meg sem szólalt.

Gordanszkaja megragadta az egyik kezét és megfordította, hogy szemügyre vegye a tenyerét. Megbökölte hüvelykujjával a párnáit. Valentina úgy érezte magát, mintha marhavásáron lett volna.

– Olyan fehér a bőre, mint a kismalac csöcse – a medszesztra megrázta a fejét. – De izmok vannak alatta. Mit csinál velük?

– Zongorázom.

Gordanszkaja durva, gúnyos kacagásban tört ki:

– Édes Istenem, adj nekem erőt! – váratlanul kinyitotta a száját és a félig lazán függő, fekete fogra mutatott. – Húzza ki!

Egyetlen gyors csavarással kirántotta a fekete csonkot, akár egy szöveget a rothadt fából. Vér és genny spriccelt ki a nyomában. Megkönnyebbülés futott végig a nővér széles arcán és az asztala előtti székre mutatott. Valentina leült és a fogót, még mindig benne a foggal, letette Gordanszkaja elé.

– Dr. Fedorin ajánlotta be képzésre – mondta Gordanszkaja elevenen. – Szükségem lesz a szülei hozzájárulására, mivel húsz év alatti. Most pedig olvassa el ezt a nyomtatványt és írassa alá velük! – aztán sunyi, féloldalas mosollyal hozzátette. – Gondolom, tud írni és olvasni.

– Medszesztra Gordanszkaja – mondta Valentina –, mindent megteszek, amit csak szükséges.

TIZENKILENCEDIK FEJEZET

Különös, hogy milyen könnyedén megbillen a világ. Ahogy Valentina visszalépdelt a tarka, zöld padlón és lesétált a kórház lépcsőjén, semmi sem volt olyan, mint korábban. Mintha eddig egy torz tükrön keresztül látta volna a világot, de most minden kitisztult és éles lett. A szíve hevesen dobogott a fülében.

Mielőtt távozott volna, benézett az egyik osztályra a nagy lengőajtó ablakán keresztül. Megdöbbenették a helyiség méretei. Mintha a végtelenbe nyúltak volna az ágyak sorai, akár hosszú, fehér koporsók. Kísértést érzett, hogy belépjen ebbe az ismeretlen világba, ahol sápadt arcok feküdtek gyűrött párnákon. Egyesek beszélgettek, mások pedig csukott szemekkel, némán feküdtek a hátukon.

– El az útból! Egy fiatal nővér tolakodott ki az osztályról. Zománclavórt tartott a kezében, színültig rakva véres kötszerekkel.

– Mit bámulsz? Odabenn van a szeretőd? – a lány elvigyorodott. – Ne aggódj, mind kapnak tőlem „jóéjtpuszt”. Jó kezekben van nálam. Darja Szpacsejeva nővér vagyok, ha nem tudnád.

Magasabb volt Valentinánál és szívós, mint a menyét, a délvidekiekre jellemző széles arccal és barna bőrrel. Fekete hajszálak álltak ki a fejfedője alól, de a nagy bütykös parasztkézei ügyesnek látszottak. A mosolya könnyed volt és nyitott.

– Van nyelved is? – kérdezte.

– Ápolónőnek fogok itt tanulni.

A lány felemelte a kötszeres lavórt és Valentina orra alá nyomta. Bűdös volt.

– Szimatolj csak bele! Ez lesz az új parfümöd, ha idekerülsz.

– Szagoltam már rosszabbat is.

A rendetlen ápolónő megforgatta fekete szemeit.

– Ne mondd, hogy nem figyelmeztettelek!

Valentina elmosolyodott.

– Nem fogom.

– A lábaknak is fárasztó.

– Erős lábaim vannak. Sok éven át lovagoltak. Ha olyan rossz, miért vagy itt?

A lány beletörölte a kezét a kötényébe, újabb folttal gazdagítva azt.

– Még mindig jobb, mint kibaszott kecskéket fejni a kibaszott hegyoldalban. – Olyan természetesen kapta a hóna alá a lavórt, mintha csak egy újszülött kecske lett volna és elsietett izmos lábain.

Valentina még sohasem hallott nőt így káromkodni. Elmosolyodott és lesietett az épület bejárati lépcsőjén – és ekkor látta meg Jenst. Mereven és komolyan állt egy hársfa árnyékában. A kezét összefűzte a mellkasán és az arca mosolytalan volt. Őt várta.

Egymás mellett sétáltak, de nem értek a másikhoz. Valentina kénytelen volt felgyorsítani a lépteit a férfi hosszú lépteihez, mert ezúttal nem tett neki engedményeket, mintha nem is törődött volna azzal, hogy ott van-e, vagy sem. Ugyanakkor eljött a kórházhoz a találkozója idejére. Ebbe a gondolatba kapaszkodott.

Jens ápolatlan volt. Vastag, szürke por lepte a kabátját, beette magát fekete szőrmesapkájába és vörös szemöldökébe is. Valentina alig figyelt rá, merre sétálnak, de volt valamiféle célirányosság a férfi lépteiben, ahogy megindult a Zagorodjana utcán. Alig beszéltek, mégis folyamatosan érezte maga mellett a jelenlétét; hosszú karját; ahogy a kabátja a lábszárát csapkodta; a csizmái ropogását a hóban; ahogy a lélegzete fehéren és türelmetlenül kigyűrűzik a szájából a hideg levegőbe, valamint a háromszög alakú gödröt, amint úgy pattog az állkapcsa oldalában, mintha a gondolatait kísérné. Egyenesen maga elé nézett, teljesen kizárva a lányt a tudatából. Valentina azon tűnődött, vajon meg is feledkezett-e róla.

Mikor átértek a Mojka-csatornán, ennyit mondott a férfinak:

– Kérem, mondjon köszönetet a nevemben Dr. Fedorinnak. – Maga is megköszönheti. Az ő házához megyünk.

– Miért oda?

– Tanácsot akar adni magának, mire számítsa a Szent Izabellában. Elmagyarázza, hogyan folynak ott a dolgok és miket kell tanulnia. Elmondja, honnan szerezzen egyenruhát és hogyan utasítsa vissza a férfi páciensek közeledéseit. Nyikolaj Fedorin jó ember. Sok időt tölt a szegények menedékein és a kórházaikban. Ő nem csupán a gazdag és kiváltságos emberek orvosa.

Köszönetet szeretett volna mondani. Azt akarta mondani, hogy látja, mégis csak foglalkozik vele. Nem tenné mindezt, ha nem így lenne.

De e helyett megragadta a férfi karját és poros kabát-ujja köré zárta az ujjait.

– Jens. Álljon meg! Úgy értette, ne beszéljen tovább olyan távolságtartóan vele. Fejezze be, hogy nem néz rá. Vessen véget a fájdalomnak, amit hideg szavaival okozott. Állj! Elég volt! De Jensnek a lábai álltak meg. A híd közepén álltak. Valentina keze még mindig a kabátját fogta, de a férfi nem is igyekezett lerázni magáról ezt a béklyót. Most először ránézett és zöld szemeinek tekintete megcsavarta a lány szívét.

– Megígérte – mondta. – Fogadalmat tett, hogy semmi köze nem lesz Csernov kapitányhoz.

Ott, az utcán állva lassan, egyesével kigombolta a férfi kabátjának gombjait és átkarolta a derekát.

– Ígérem – mondta. – A húgom életére esküszöm, hogy a szívemnek soha semmilyen köze nem lesz Csernov kapitányhoz.

A férfi mellkasára nyugtatta az arcát, beszívta a ruhájának dohos, poros illatát és érezte a teste melegét, ahogy köré csavarta a kabátját, magához szorította és nem engedte. Alattuk, a Mojka-csatorna jegén egyforma hódrém sapkát viselő, idős pár korcsolyázott kéz a kézben a Téli palota felé. Valentina mélyebbre fúrta magát és a férfi heves szívverését hallgatta.

Az orvos üdvözölte őket, majd töltött egy pohár grúz bort Jensnek és magának, amíg Valentina és a kislánya, Anna forró kakaót ittak a tűzhely előtt. Valentina kedvelte ezt a férfit, aki annyira odaadó apa volt. Kedvelte nagylelkűségéért és tetszett neki, ahogy beszéd közben gyémántos nyakkendőtüjével babrált a nyakában. Tisztán látszott, hogy jelent számára valamit.

– És most, ifjú hölgy, beszéljünk arról, mi áll maga előtt!

– Hálás vagyok a segítségéért, Dr. Fedorin. *Medszesztra* Gordanszkaja nem csinált titkot belőle, hogy arra számít, kudarcot vallok majd.

A doktor megfogta az állát és alaposan szemügyre vette, ahogy a saját lányával tette volna.

– Meg fog felelni – mondta. – Ha tényleg ezt szeretné.

– Igen. Már tanultam anatómiát és...

– Egyszerre csak egy lépés. Először beszélgessünk az ágyazás

tudományáról, a tiszta egyenruháról és Medszesztra Gordanszkaja kellemetlen modoráról.

Valentina leült és a férfit hallgatta. Megtöltötte az elméjét tényekkel és adatokkal a kórházról, annak történetéről és szabályairól. Elmondta neki, hogyan szólítsa megfelelő módon az orvosokat, és hogy mindig mögöttük sétáljon. Lelkesen beszélt neki a fejlesztés alatt álló gyógyszerekről, beleértve a finomított morfiumot is, amivel hatékonyabban fel lehetett venni a harcot a fájdalommal szemben. Újra és újra kiemelte a tisztaság fontosságát: tiszta kezek, tiszta ágynemű, tiszta egyenruha, steril felszerelés. Beszélt a műtétekről, kérdésekkel tette próbára a tudását, miközben mindvégig a bajusza végét csavargatta vagy a gyémántot babrálta a nyakkendőjében.

Különös élmény volt – furcsa módon úgy érezte, mintha a kérdései olyan ajtókat nyitottak volna fel az elméjében, amikről addig nem is tudta, hogy csukva voltak. A szoba túlsó végében Jens és Anna az ablaknál ültek és kártyáztak. Anna örömmel sikított fel, ahányszor csak nyert.

Végül Dr. Fedorin hátradőlt a székében, benyomta a hüvelykujjait a mellénye alá és elégedetten felsóhajtott.

– Megjárja, Friis. Remekül megállja majd a helyét.

Jens elmosolyodott:

– Tudom.

Volt valami a hangjában, ami felkavarta Valentinát. Mintha útjára engedte volna őt. Legszívesebben átrohant volna a szoba és az ölébe vetette volna magát, hogy nehogy elinaljon előle. Szeretett volna ránézni és azt hallani a szájából, hogy remekül megállja majd a helyét, mellettem. Felállt és tett egy lépést a férfi felé.

– Jens – kezdte.

– Anna – vágott közbe Nyikolaj Fedorin –, ideje felkeresnünk a nevelőnődet, hogy megtudjuk, mit tervez mára neked.

A gyerek elhúzta a száját, de megpuszilta Jens arcát, udvariasan meghajolt Valentinának és kiment a szobából az apja után.

– Jens – mondta Valentina gyengéden.

A férfi megütögette maga mellett a széket, Valentina pedig gyorsan leült rá, mert nem akarta, hogy a férfi olyan dolgokat kezdjen mondani, amiket nem szívesen hallott volna. De amint letette magát

a párnára, rögtön megérezte a felé áramló melegségét. A lábát az övé mellett. A csípője a ruhájához ért. A válla szilárdan az ő válla oldalán. Megfogta a kezét.

– Jens, hallgass meg! – le sem vette a szemét a kezéről, miközben az ujjait a férfi ujjába fonta. – Ez az én ászom, Jens, az egyetlen ütőlapom. Csak ennyim van.

– Felhasználni Csernovot?

– Igen.

– Alkudozni vele?

– Igen. Rajta kívül nincs semmim.

– Itt vagyok én.

Itt vagyok én. A férfi vállára hajtotta a fejét és ott hagyta, biztonságosan magába zárva a három szót.

– Meg kell bíznod bennem! – suttogta. – Csak így lehet ápolónó belőlem. A szüleim nem járulnak hozzá, hacsak nem szórakoztatom Csernov kapitányt.

– Szórakoztatni?

A zakójához dörgölte az arcát.

– Néhány mosoly, egy pár tánc, semmi több.

A férfi eleresztette a kezét. Valentina elhagyatottnak érezte az ujjait.

– Nem fog sokáig tartani, Jens. Hamar megun majd engem és a hallgatásomat. Te és én ettől még...

– Ettől még mi?

– Ettől még beszélhetünk egymással.

A férfi felnyögött, majd átkarolta, az ölébe vette és hátrahajtotta a fejét. Valentina a karjai között ült és felfelé nézett az arcába.

– Most pedig – mondta Jens –, beszéljünk egymással.

Lehajolt és végre szájon csókolta. Valentina megérintette a haját és az ujjai közé fogta fűrtjeit.

– Látod – mormolta a lány, miközben a férfi végigszántotta ajkaival a füle alatti mélyedést, amitől a pulzusa hevesen kezdett verni a nyakában –, pont olyan vagyok, mint a te csatornád.

– Sötét és bonyolult?

Erősebben megszorította a férfi haját és megrázta, mint egy kóbor kutya bundáját.

– Nem könnyű elpusztítani.

A forradalmárok kis csoportokban dolgoztak a városban és csak minimális kapcsolatot tartottak egymással, hogy ezzel is csökkentsék egy esetleges árusítás következményeit. Pincékben és hátsó szobákban találkoztak titkon, amelyek rossz dohánytól és keserű elégedetlenségtől bűzlöttek.

Arkin képtelen volt türelmes maradni. Az élelmiszerhiány egyre rosszabb lett, az árak az egekbe szöktek és szakszervezeteket szüntettek be, mialatt a nyomornegyedekben folyamatosan nőtt a betegek és hajléktalanok száma. A középosztálybeli értelmiségiek folyamatosan reformokat követeltek. Meg kellett mutatni nekik, hogy a reformok nem elegendőek. Csakis a forradalom biztosíthatott élhető jövőt az orosz népnek.

Arkin mellett Szergejev ült. A karját fogta és pipázott. Csak az Isten tudja, mit tömött bele, de az egész szobának lócitrom szaga lett tőle. Tizenketten találkoztak egy gyertyakészítő üzletének raktárában. A levegő faggyútól volt terhes. Arkin érezte a torkában, sima volt és csúszós. Az asztalfőn egy Krazskov nevű, bozontos szakállú férfi ült, aki harcolt Japán ellen a császári hadseregben és mindannyiszor kiköpött, ahányszor Miklós cár nevét említették. Idősebb volt a többiekénél és csak egy lába volt. Öklével az asztallapot verte és csendet követelt.

– Arkin! – morogta. – Csendes vagy ma este. Mi hír?

– Elkezdődtek a megtorlások.

– A gyilkos szemetek!

– Hallottam, amint Ivanov miniszter az egyik asszisztensével beszélt a kocsiban. Azt mondta, Sztolipin megparancsolta az Okhránának, hogy csordultig töltsék meg a börtönöket.

Harag csapott fel az asztal körül. Szergejev csillapította le őket. – Elvtársak, minél keményebben sújtanak le ránk, annál több munkás áll az oldalunkra.

– Szergejevnek igaza van – mondta Krazskov. – Ahányszor csak bombát robbantunk vagy eldobunk egy gránátot, az Okhrana és a cár – kiköpött a földre, majdnem eltalálva a kutyáját – látják az erőnket és félnek tőlünk. De a proletárok látják az erőnket és tisztelnek minket. Egyre többen állnak majd mellénk, mikor meglátják, hogy elég erősek vagyunk az átkozott Romanovok hatalmának

megtöréséhez.

– Az a gond, hogy égető szükségünk van bevételekre – mutatott rá halkán Arkin. – Pénz nélkül hogyan szereljük fel a proletár hadsereget?

De Krazskov gondolatait nem lehetett elterelni.

– Mit hallottál még?

– A rendőrség példát akar statuálni a szakszervezeti vezetőkkel – mondta Arkin. – A miniszter ezt külön megjegyezte.

– Azonnal figyelmeztetjük őket – vonta össze Krazskov a szemöldökét. – Néhányukat kénytelenek leszünk elbűjtatni.

Szergejev megkocogtatta az asztallapot a pipája szárával.

– Az unokaöcsém, Juszev a Tarasov gyárban dolgozik. – A Tarasov testvérek birtokában volt az egyik legnagyobb szerszámgyár Szentpéterváron. Csillogó-villogó Benz limuzinban furikáztatták magukat, miközben a munkásaik kenyeret koldultak az utcán. – Megesküdött rá, hogy a fiatalok készen állnak a lázadásra. Csak tegnap két újabb fiú halt meg, amikor felborult egy állványzat – Arkinra mutatott a pipájával. – Az egyikük az a fiú volt, amelyikkel a vonatos munkát csináltad.

– Kari?

– Nem, az alacsony srác, Marat. Meghalt.

Arkin haragja olyan sűrű és fojtogató volt, mint a faggyú a levegőben.

Krazskov mohó tekintettel hajolt előre.

– Mit javasolsz, Arkin elvtárs?

– Miklós cár talán elég kegyetlen, hogy a saját népe közé zavarja a lovasságot, amikor felvonulnak az utcákon. De még ő sem lenne hajlandó lemészárolni Oroszország ártatlan gyermekeit. Ideje, hogy bevessük a fiatalokat a városban.

Párosával hagyták el a találkozót, ötperces időközönként. Arkin és Szergejev távoztak először, gyorsan átverekedték magukat néhány sötét sikátoron, amíg elég távol nem értek a gyertyaüzletől, hogy végre lelassíthassák lépteiket.

Szállingózott a hó és alig fűjt a szél. A pelyhek olyan lágyan hullottak a földre a fekete égről, mint a tollpihék.

Arkin örömmel üdvözölte az érintésüket az arcán. Lüktetett a szeme

mögött a pulzusa és tudta, hogy az éjjel rossz álmai lesznek.

– Viktor – mondta Szergejev az oldalán –, ne hibáztasd magad, amiért a szakszervezeti vezetők veszélybe kerülnek a Sztolipint ért támadás miatt!

– Hogyan ne hibáztassam magam?

– Mindig is tudtuk, hogy be kell majd véreznünk a kezünket. Trockij figyelmeztetett rá bennünket.

– Arra is figyelmeztetett, hogy... – Elhallgatott. A társának már volt elég baja magától is. – Mondd csak, barátom, hogy van a feleséged? Megszült már?

– Bármelyik nap szülhet.

Arkin kihallotta a büszkeséget Szergejev hangjából és ismét váratlan irigység bökte meg az oldalát. Mintha szöget ütöttek volna a szavak a bordái alá. Majd egyszer, mondta magának. Egy napon neked is lesz egy saját asszonyod. És saját gyereked.

– Add át neki a jókívánságaimat – mondta nevetve – és mondd meg neki...

Egy kéz ragadta meg a vállát. Falhoz vágták. Kiszaladt a levegő a tüdejéből. Meglendítette az öklét és a térde egy ágyékba fűrődött. Hallotta, ahogy felhördül a támadója. Érezte, ahogy a kéz elernyed a vállán és a teste a földre csúszott. Újabb alak lépett elő a sötétből.

– Ne mozdulj, vagy a szemed közé eresztek egy kibaszott golyót!

Arkin megtorpant. Gyorsan jobb oldalra pillantott Szergejevre, de a barátja már mozdulatlan volt és hópelyhek gyűltek a vállára. Meggörnyedt és a felkötött karját fogta, mintha megütötték volna.

– Mit akartok, ti szemetek? – követelte Arkin.

– Válaszokat, tőled.

A férfinak, aki Mausert tartott a kezében, széles mellkasa és sörhása volt. Izmok helyett hájfödrek borították. A térsa alacsonyabb volt, a földön kuporgott és szitkozódva markolta az ágyékát. Fekete bőrkabátot viseltek. A kabátok úgy csillogtak, mintha kígyóbőrből lettek volna. Szemükben hűvös figyelem ült, akár a vadászoknak. Az *Okhránától* jöhettek, nem máshonnan.

– Az attól függ – mondta Arkin udvariasan –, hogy mik a kérdések.

A földön lévő férfi nem vette jó néven a válaszát. Nagy nehezen talpra áll és a könyökével Arkin gyomrába vágott.

– Tartsd távol tőlem a rohadékot – morogta Arkin –, vagy letépem a golyóit!

– Hagyd békén, Vroscsiny!

– Miféle kérdések? – kérdezte ismét Arkin.

– Mit kóboroltok az utcán ilyen korán hajnalban?

Arkin vállat vont:

– Kártyáztunk. Semmi rosszat nem csináltunk. Egyedül annyi a baj, hogy az én ostoba barátom itt eljátszotta a bérleti pénzt és azon óbégat, akár egy birka, hogyan mondja meg otthon az asszonynak. Ugye, Mihail?

Szergejev mordult egyet. Arkin felnevetett és elégedetten látta, hogy a titkos rendőrök kemény arca gúnyos vigyorra húzódik. A férfi levette az ujját a ravaszról.

– Már így is elég bajom van vele – tette hozzá Arkin és hátba vágta Szergejevet, aki erre kiegyenesedett. – Hagy vigyem haza szegény idiótát! – Bedugta a karját barátja jó könyöke alá és néhány lépéssel odébb vezette. – Jó éjt. *Szpokojnoje nócsse*, barátaim. Túl hideg van ahhoz, hogy itt álldogáljunk. – Erősen havazott, aminek most nagyon örült.

– Várjatok!

Még néhány lépés és a szakadó hó elnyelte volna őket.

– Igen?

– A falhoz állni, kezeket a tarkóra!

– De miért...

– A falhoz!

Arkin így is tett és magával vonta Szergejevet is, de észrevette, hogy a barátja reszket. Az *Okhrana* tisztek durva kezekkel átkutatták őket, kiforgatták a zsebeiket, szétnyitották a kabátjukat. Szergejev védelemül átölelte kötését a jó kezével. Arkin agya hevesen zakatolt. Valami nincs rendben.

– Honnan jöttetek? – követelte a kövér férfi a fegyverrel.

– Már mondtam, kártyázni voltunk.

– Vagy netán a forradalmár söpredék ülésén?

– Nem, *nyet*, persze, hogy nem. Miklós cár egyik állami miniszterének dolgozom.

A két férfi erre pislogni kezdett és egy kissé enyhült a szorítás Arkin

ingujján. A hideg ellenére izzadság folyt végig a hátán. A felettük lévő ablakból kiszűrődő, halvány fénynél látta a szenvedést Szergejev arcán.

– Tessék! Ez micsoda? Az alacsonyabb tiszt Szergejev sérült karján cibálta a kötést. – Rejteget valamit a rohadék! – Benyomta az ujját a kötés legfelső rétege alá és egy apró marokpisztolyt húzott elő. Gyöngyfehéren ragyogott a hóesésben.

A pokolba veled, Szergejev. A pokolba veled.

A fekete kabátos férfiak kivillantották a fogukat. A kövér férfi a pisztolya markolatával rácsapott Szergejev sérült karjára, aki hang nélkül el is zuhant, de Arkin elkapta, mielőtt összeesett volna és faltörő kosként lökte vissza a két férfira. Meglepetten kerekedett ki a szemük. Arkin beledőlt a testsúlyával és úgy nyomta maga előtt Szergejevet. A két férfi csapkodó karokkal lépkedett hátrafelé a sarkán. Végül a lábuk alatti jég győzött. Mindketten elestek. Arkin hallotta, ahogy egy koponya a betonhoz ütődik, de nem kezdett el azon töprengeni, melyikük agya rendeződött át. Felkapta a földről a kis pisztolyt és megragadta Szergejev jó karját.

– Futás!

Futásnak eredtek. Sikátorokon vágtak keresztül, lecsúsztak a csúszós árokpartokon, átvetették magukat a kerítések felett és árkádok alatt rohantak el, hevesen lüktető szívvel a fagyos éjszakában. Mindvégig a megvilágítatlan utcákban maradtak. Arkint lelassította sebesült barátja, de addig nem eresztette el, amíg maguk mögött hallották üldözőik harsány kiáltásait és mocskos szitkait. Csak egyszer kockáztatott meg egy pillantást hátra, a válla felett és látta, hogy az alacsonyabbik megy elől. Az arca olyan volt, akár egy kopóé, ami szimatot kapott. A kövérebbik küszködve igyekezett lépést tartani vele, de egyre jobban lemaradt. Négy lövés dördült, de túl sötét volt és mind a négy golyó messze elkerülte őket.

Tovább futottak, bujkáltak és forgolódtak az utcákban.

Szergejevet maga után vonva Arkin lesietett a csatorna felett ívelő egyik híd alá, és leguggoltak. Hevesen kapkodták a jéghideg levegőt. A jég a legapróbb mozdulatra is recsegni kezdett a lábuk alatt.

– Hol vagyunk? – suttogta Szergejev a fülébe.

– Fogalmam sincs, de maradj csendben!

Harminc percig mozdulatlanul maradtak, mint két árnyék. Csak egy macska figyelt fel rájuk, miközben átfutott a csatorna vastag jegén. Mikor végül felmásztak a fagyos parton, minden csendes volt. A havazás felerősödött. A hópelyhek szúrták a szemüket és kis kupacokat hagytak a bakancsuk orrán. Leszegett fejjel siettek végig az utcákon. Mindig a város legsötétebb részein haladtak. Mikor végül elérték a Litenyij kerületet, megálltak.

A hófüggönyön keresztül Arkin a barátja feszült arcába nézett.

– Hogy van a karod?

– Még mindig rajtam van.

– Sok sérülést okoztak azok a rohadékok?

Szergejev vállat vont.

– Akárhol is jár az *Okhrana*, mindig sok sérülést okoznak.

– Nem kellett volna pisztolyt tartanod magadnál. Miért volt veled?

– Egy jó ásót cseréltem el érte az egyik kocsmában. Azt hittem, így nagyobb biztonságban leszek – ismét vállat vont. – Úgy látszik, tévedtem.

Arkin belenyomta a kis pisztolyt Szergejev zsebébe.

– Add el! – javasolta. – Csak meg fognak ölni miatta. Vegyél inkább ennivalót a feleségednek.

– Nem – Szergejev visszaadta neki bocsánatkérő mosollyal. – Tartsd meg!

Arkin nem ellenkezett. Szergejev kisebb valószínűséggel keveredett veszélybe nélküle.

– Vigyázz magadra, barátom! – a vállára tette a kezét. – Azt üzenem a feleségednek, hogy sok szerencsét a babával.

– Ezért küzdök. Hogy a fiamnak szebb jövője legyen. Köszönöm, elvtárs – mondta esetlenül –, hogy segítettél. A feleségem éhezne, ha börtönbe kerülne.

Arkin bólintott és a nagy hasú asszony képe lebegett előtte, miközben beleveszett az éjszakába. A havazás annyira felerősödött, hogy a levegő szinte szilárdnak tűnt. A zsebében az ujjai a gyöngyház markolatú pisztoly köré záródtak. Szergej évnek igaza volt. Valóban nagyobb biztonságban érezte magát tőle.

HUSZADIK FEJEZET

– Nos, hogy festek?

– Mint egy apáca – Kátya kritikus szemmel mérte végig a nővérét.

– A fejfedő miatt. Valentina egy helyben megpördült, hogy minden irányból bemutassa nővéregyenruháját. Fehér volt, merev és úgy érezte magát tőle, mintha más ember lett volna. A tükörben a homlokát egyenes vonalban keresztező, szoros kendőre és a vállaira lógó vászonfátyolra nézett, ami elrejtette minden szál haját. Ez volt az első napja és a gyomra remegett az izgatottságtól. Megtapogatta a tiszta fehér ruhára húzott, feszes kötényét és Kátyára mosolygott.

– Jól nézz meg!

– Miért?

– Mert mire visszatérek a kórházból, már nem ilyen leszek. Kátya felnevetett:

– Úgy érted, koszos, büdös és hullafáradt leszel?

– Pontosan!

De a két nővér hosszú ideig nézett egymásra, mert mindketten tudták, hogy nem így értette. A Szent Izabella kórház folyosókkal tarkított nyúlketrec volt. A huzatos kórtermekben mintha minden hangot elnyeltek volna a gránitfalak, amiktől az egész hely némának és sivárnak tűnt. A hangok mormogása alig hallatszott, a nyögések és köhögések alig zengtek fel, mintha az élet csupán minimális szinten létezett volna a vastag falak mögött.

Az első nap megváltoztatta Valentina nézőpontját. Úgy tűnt, *Szanitarka* Ivanovaként többé már nem egyéniség, csupán jelentéktelen része egy közömbös gépezetnek. Időre volt szüksége, hogy hozzászokjon a gondolathoz. Sok dologra számított, de erre nem.

A nap szemlével kezdődött. A nővérek felsorakoztak és Medszesztra Gordanszkaja apró szemei élvezettel szűkültek össze, mialatt hibákat keresett. Belekötött a cipőkbe, kötényszíjakba, feslett kezelőkbe, körmökbe. Valentina megmutatta a kezeit és hallotta az asszony ingerült puffogását, mikor nem tudott semmibe belekötöni.

Ágytáltöltelék. Gordanszkájának igaza volt. Egy idő után már a

szagukat sem érezte. Megtanították, hogyan hajtson borítéksarkokat a lepedőknek és takaróknak, hogy úgy terítse őket a vékony matracokra. Addig csinálta, amíg bele nem jött. Gyakorolta, hogyan fordítsa meg a pácienseket az ágyban, és hogyan cserélje ki alattuk a bepiszkított lepedőt.

Női osztályra került, szomorú, ijedt tekintetek és kócos hajak közé. De a türelem és kitartás megszilárdította ezeket az asszonyokat. Valentina megtanulta, hogy ne menjen gyorsan. Megtanult figyelni. Egyik oldalról a másikra fordította a fejét és nézte, ahogy a betegek apró, üres tevékenységekkel foglalják el magukat: kártyáztak, varrtak, a lábukat piszkálták és a következő étkezésre gondoltak. A merev testek és lehunytt szemek idegessé tették. Amikor egy fiatal, göndör hajú páciens hirtelen felült és azt kiabálta, hogy egy féreg vájkkal a szívében, majd nekiállt letépni a kötést a mellkasáról és a mellei fedetlenül és véresen függtek, Valentina elfutott és segítségért kiáltott. Ezért a botlásért büntetést kapott. Szembe kellett néznie Gordanszkájával.

– Nem futkározik! Nem kiabál! Nem pánikol! Nem ijeszti meg a pácienseket! Nem csinál magából akkora bolondot, mint amekkora valójában! Nem hoz szégyent a Szent Izabellára!

Nem. Valentina pislógás nélkül meredt előre. Az arca elpirult, kezait a háta mögött tartotta és a lábujjait összeszorította a cipőjében.

– Igyekezni fogok.

– Rohadtul jól kell igyekeznie.

Rohadtul jól kell igyekezniem.

A nap végére a kezei kisebesedtek és úgy érezte, mintha a lábait kutyák rágták, majd visszaköpték volna. De túljutott rajta anélkül, hogy megölt volna egyetlen beteget is – ez is volt valami. Tengerészkék köpenye alá rejtette egyenruháját és fáradtságát, felhúzta *valenki* csizmáit és kibotorkált a sötét és havas világba. Megdöbrent. Lehetetlennek tűnt, hogy Szentpétervár városa folytatta szokásos életét és egy szokásos napon ment keresztül, amikor az ő napja annyira rendkívüli volt. Fogatok haladtak el mellette, szolgák kiáltottak oda egymásnak, ahogy a végükön kapaszkodtak; villamosok csörömpöltek; fiúk húzták alaposan megrakott szánkóikat és fények pislákoltak a hóesésben. Semmi sem változott. Kivéve őt

magát. Felvette a kapucniját és lesietett a lépcsőkön.

Jens ott várt rá a sarkon, egy utcai lámpa alatt, ahogy megígérte. Besétált az ölelésébe és érezte, ahogy a sajgó fájdalom és a korábbi hibája miatt érzett szégyen semmivé válik. Homlokát a kabátja nedves szövetén nyugtatta és beszívta izzadságának és fáradtságának illatát. Ezerszer nehezebb volt, mint az övé.

– Jó napod volt? – kérdezte a férfi.

– Jó, igen. Ahogyan egy fájó fog kihúzása jó érzés.

Jens felnevetett és szorosabban magához ölelte.

– És neked? – suttogta Valentina.

– Most már jó. Most kezdődik a napom. A többit elfelejtem.

Fáradtnak tűnsz, *Szanitarka* Ivanova.

– Nem, izgatott vagyok – szorosan hozzábújt. – És boldog. Jens átkarolta a derekát és egymáshoz bújva megindultak gyalog

Szentpéterváron keresztül. Fagyos hópelyhek estek a nyelvükre nevetés közben.

– Mesélj még a napodról! – mondta Valentina.

– Mit meséljek? Jót vagy rosszat?

– Jót.

– Úgy hallottam, az új tisztítóállomás építése továbbhalad idén, ami tiszta ivóvízzel látja majd el a város északi részét. Végre aláírták és kifizették a költségvetést.

– Hogyan tisztítják meg a vizet?

– A hosszú vagy a rövid változatot szeretnéd hallani?

– A rövidet.

A férfi jóízűen felnevetett:

– A vízhez ülepítőszert adagolnak. Biztos vagyok benne, türelmetlenül várod már, hogy melyik szer az, ezért nem csigázlak tovább és megmondom, alumínium szulfát a neve. Aztán ülepítőtartályokba szivattyúzzák.

– Ennyi az egész?

– Nem, dehogyis. 1911-et írunk és a lehető legmodernebb technológiát alkalmazzuk.

– Akkor mi a következő lépés?

– Most jön az izgalmas rész.

– Alig várom.

– Ekkor gyors átfolyású homokszűrőkön vezetik végig és... – hatásszünetet tartott.

– Folytasd!

– ...és ózonizálják. Remélem – mondta széles vigyorral –, ez mind eszedbe jut majd, amikor csak teázgatsz a finom hölgyekhez illő szalonodban.

– Esküszöm, hogy soha többé nem nézek már ugyanúgy a szamovár csapjából kifolyó vízre – a férfi vállához tette az arcát. Nedves volt. – Homokszűrők, mi?

Együtt járták a halványan megvilágított utcákat. Valentina a férfi hosszú combcsontjához érintette csípőjét. Örült neki, hogy a magasságkülönbség ellenére ilyen jól összeillettek.

– Most pedig – mondta Jens és az arcába nézett –, meséld csak el, hogyan zajlott a napod? – Hópelyhek ültek a szemöldökében.

– Előbb mesélj a rossz hírekről is.

A férfi megrázta a fejét és a mindig annyira kifejező szája lekonyult a sarkainál. Hideg futott végig Valentina lábain, aminek semmi köze nem volt a folyóról érkező, fagyos levegőhöz.

– Mondd el, Jens! – mormogta.

A férfi egy darabig töprengett és Valentina azt hitte, hogy inkább egy hazugsággal fogja elfedni, ami ennyire felkavarja, de nem így tett. Ehelyett megállt és egy lámpaoszlop bizonytalan fényébe vonta. Valentina kapucnija elfedte a nővérfej kötöt, ezért Jens benyomta alá a kezét és kihúzta a csatokat, amik a helyén tartották a fehér szövetet, hogy hozzáférjen a hajához.

– Egyszer – mondta – szeretném kifésülni a gyönyörű hajadat – betemette ujjait a hullámok közé. Erős, határozott kezei voltak; kezek, amelyek értették a dolgukat. – Valentina – mondta halkan –, borzalmasan aggódom miattad.

Valentina a férfi orcáira tette kesztyűs kezét, mintha így befolyásolhatná a száján kiömlő szavakat.

– Miért, Jens? Miért kellene annyira aggódnod?

– Hát nem hallottad, Ivanova nővér?

– Micsodát?

– Hogy visszatért a kolera.

– Nos? Milyen volt?

– Jó volt, Mama, köszönöm a kérdést. Sokat tanultam. Meglepetten látta, hogy az anyja a kis olvasószoba bejáratában várta, hogy hazaérjen. Vörös estélyi ruhát viselt, rubinokkal a hajában.

– Gyere be kérlek, Valentina!

– Fáradt vagyok, Mama. Kérlek, előbb hadd mosakodjak meg és öltözzek át.

– Sajnálom, kedvesem, de beszélnem kell veled.

– Mi olyan sürgős, Mama? Nem Kátyáról van szó, ugye?

– Nem, nem a húgoddal kapcsolatos – az anyja nyugtalannak látszott. – Be kell tartanod az egyezség rád vonatkozó részét? – szelíd hangon beszélt. – Tudom, hogy fáradt vagy, de...

Valentina már tudta, mi fog következni.

– Egy órád van, Valentina, hogy elkészülj.

– Mire kell elkészülnöm?

– Az estére. Ne feledd, hogy Csernov kapitány meghívott vacsorázni.

– Mama – mondta óvatosan –, volnál olyan kedves és megkérnéd a kapitányt, hogy halasszuk el a vacsorát? Ma este nem lennék valami jó társaság. Őszintén szólva gondolkodni is fáradt vagyok, nem hogy még szórakoztassam is.

– Valentina – az anyja hangja határozott volt. – Beleegyeztél. Már minden el van intézve.

– Kérlek, csak ma ne! – gondolni sem bírt Csernovra.

– A szavadat adtad. Be kell tartanod. Nagyon fontos. Megértetted, Valentina?

– Igen, Mama. Megértettem.

Az anyja elmosolyodott, de a tekintete óvatos maradt:

– Köszönöm – mondta, megcsókolta a lánya arcát és kiment a szobából. Valentina lecsukta a szemeit és kiszorította a szavakat az elméjéből. Lassan az arcához emelte nedves köpenyének vállát és beleszimatolt. A férfié lett volna ez az új illat? Vagy a kórházé? Gyorsan felfutott az emeletre. Érezte, hogy az izmai tiltakoznak.

Az első dolga az volt, mikor belépett a szobájába, hogy elővette a listát és áthúzta az ötös pontot:

Szót fogadni a mamának.

Aztán elmosolyodott és jó vastag vonallal áthúzta a hármas pontot

is:

Állást találni.

Tette, amit kellett. Azt ette, amit kellett. Beszélt, amikor kellett. Semmi több.

Sztyepán Csernov kapitány káprázatos fekete hintóban érkezett, ajtaján a családja címerpajzsával. Két pár tökéletesen egymáshoz illő ló húzta. A Dononba vitte, egy divatos, francia étterembe. Mikor megtudta, hogy privát szobát rendelt, kissé megriadt, de az aggodalma alaptalannak bizonyult. A férfi mindvégig udvarias és előzékeny volt, időnként még tétova is. Bizonytalan volt benne, mit mondjon neki most, hogy kettesben voltak. Valentina nem segítette ki.

Hosszú, kínos hallgatások következtek az osztriga és kaviár felett, amit a lány még csak meg sem próbált feloldani. Egy ponton a szemhéjai elnehezedtek és megindultak lefelé, de sikerült nem belealudnia a mustáros, olívaolajban sült tokhalba. A kávé alatt a férfi gyors, türelmetlen mozdulattal beoltotta arany füstszűrös, fekete cigarettáját és előre hajolt.

– Untatom magát? – kérdezte.

A kérdése olyan sürgősen volt, hogy Valentina elnevette magát. Nem akarta megsérteni, de nem tudta visszatartani, és miután egyszer elkezdte, képtelen volt abbahagyni. Csak úgy tört fel belőle a nevetés. A kimerültség miatt volt – meg a helyzet abszurditása miatt, hogy mit füvel itt ezzel a férfival, és az apja ostobasága miatt, hogy azt gondolta, hozzámegy feleségül ehhez a szőke bajuszhoz, csak mert nagy árcédula lógott rajta. Csernov kapitány szemben ült vele a székében és figyelte. Valentina mindkét kezét a szájára kapta, hogy elcsendesítse, de a hangok az ujjai között is kiszűrődtek. Könnyek folytak végig az arcán.

– Kérem, Valentina, fejezze be!

Bólintott. Még több könny tört elő a szemeiből. A férfi ráérősen rágyújtott egy cigarettára és a füstön keresztül nézett rá.

– Ezek szerint nem csak untatom, hanem szórakoztatom is.

Az arca közelebb ment hozzá az asztal felett és Valentina látta, hogy felcsillantak kék szemei. Kíváncsiság lett volna? Zavar? Vagy egyszerűen csak harag, amiért olyan rosszul viselkedett. Fogalma

sem volt.

– Nos – mondta a férfi. Hirtelen, drámai karlendítéssel lesöpörte a poharakat és edényeket az asztalról. Az összetört kristályok darabokban szálltak szét a privát helyiségben. – Most már tiszta asztal van előttünk. Kezdjük előlről, maga meg én! Azt tesz le rá, amit szeretne.

Fürkész szemekkel figyelte őt és tovább szívta erős szagú, fekete cigarettáját. A nevetés befejeződött, ahogy a fojtogató unalom is. Valentina felemelte a fehér damasztterítő sarkát, megtörölte vele a szemét és finoman csuklott egyet.

– Néhány szabály – mondta a férfinak.

– Halljuk.

– Ha van valami mondanivalója nekem, mondja nekem! Ne a szüleimnek.

A férfi meglepődött, a halvány szeplők elsötétültek az orrán.

– Rendben.

– Tudom, hogy már beszélt az apámmal, de nem akarok semmit biztosra. Még tizenkét hónapig.

– Egy teljes év! Ez... kíméletlen magától.

– Ragaszkodom hozzá. – Időt kellett nyernie magának.

– Akkor beleegyezem.

– Köszönöm.

– Most én jövök, Valentina.

Bólintott.

– Csak egy szabály van.

– Mégpedig?

– Nincs más férfi. Ha van másik, megölöm.

Valentina lenézett a lábuk alatt heverő, összetört darabokra. Akár egy halott madár tollai. Jött egy pincér, hogy összeszedje őket, de Csernov egy karlendítéssel kiküldte a szobából.

– Nem fél összetörni a dolgokat, ugye, Sztjepán? Hogy megkapja, amit akar.

Pír szaladt fel a férfi arcán és az orra mentén:

– Katona vagyok, Valentina.

Mintha ez magyarázattal szolgált volna.

– Sztjepán. – A férfi a száját nézte beszéd közben. – Ha beszélek

más férfiakkal, ha sétálok más férfiakkal, vagy ha esetleg még táncolok is más férfiakkal, nem akarom, hogy holtan rogyjanak össze a lábaim előtt.

– Persze, hogy nem – vállat vont. A vállbojtjai kényelmetlenül emelkedtek meg. – Nem úgy gondoltam...

Valentina mosolyra húzta a száját:

– Tudom, hogy gondolta.

– Nos, akkor mi legyen? Menjünk egy nightclubba? Az Akváriumot javasolnám. Az tetszeni fog magának. Akváriumok vannak a táncparkett falában.

– Most hazamegyek és kipihenem magam.

Valentina megtanulta, hogyan vegye észre az apróságokat. A kicsi, árulkodó jeleket. Egy lebiggyedő szájszél, elkékülő körömök, hirtelen bőrkiütések, nehéz lélegzet. Megtanulta, hogy figyeljen oda rájuk. Még a gyűlölt ágytálak szagának változásaira is.

Az első halál az első hét végén esett. Egy ritkás hajú asszony volt az, aki olyan feltűnésmentesen távozott, ahogyan élt. Mérhetetlen bánat árasztotta el Valentina szívét. Elrejtőzött a mosószobába. Haragudott magára. Alig ismerte a szerencsétlen asszonyt, mégis könnyek patakzottak végig az arcán és egy nedves rongyot kellett a szája elé szorítania, hogy benntartsa zokogását. Belehalt volna a szégyenbe, ha Medszesztra Gordanszkaja így talált volna rá.

Aznap este, mikor leereszkedett a lépcsőn, Jens rögtön tudta:

– Valentina – mondta –, tudtad, hogy nem lesz könnyű.

– Tudtam.

Séta közben a férfi lassan lépkedett. Valentina nem tudta, hogy ez miatta van-e, vagy csak az elválásuk pillanatát akarta vele késleltetni. A tél legalább arra a napra megenyhítette szorítását Szentpéterváron. Finom hódara szállingózott a sötét égből. Felfrissítette enyhe érintése és a tenger illata a kórház hideg, lehangoló folyosói után. Az orrcimpái égtek a fertőtlenítő bűzétől.

– Nos – kérdezte Jens –, milyen volt ma a rettegett *medszesztra*?

– Egy rabszolgahajcsár. Matracokat forgattatott és padlókat súroltatott velem.

– Igaza van. Ez kell nektek, ifjú puhányoknak.

Valentina a bordái közé bökött: – Érzéstelenítő injekcióval fogom be

a szádat, ha ilyesmiket mondasz.

– A, le vagyok nyűgözve. Úgy értem, máris injekciózol?

– Nem, még nem. De – felnézett a férfi arcába –, rajtad gyakorolhatnám.

A férfi felkuncogott, átkarolta a lányt és megfogta a kezét.

– Rajtam bármit gyakorolhatsz.

Valentinának tetszett, ahogyan mondta. Egy ló ügetett el mellettük és a lovas *dobroje vécsert*, jó estét kiáltott, mintha csak egy hétköznapi pár lettek volna, akik hazafelé tartanak, hogy vacsorát főzzenek és felolvassanak egymásnak a tűz előtt. Ez a gondolat különös dolgokat művelt a szívével. Azon tűnődött, fajon a férfi is érezte-e ezt a teljességet. Akár az egyik fecskendő, amit ma látott. Addig szívta magába a vért, amíg csaknem kipukkant.

– Hogy van Kátya? – kérdezte Jens.

Váratlan kérdés volt.

– Kínlódik. Nagyon rossz a hangulata.

– Miért?

– Mert jobban érzi magát. Csillapodtak a fájdalmai.

– Emiatt nem vidámnak kellene lennie?

– Nem. Ez azt jelenti, hogy a tanítója minden nap átjön és matematikát tanít neki, amit utál.

A férfi felnevetett. Valentina imádta a nevetését. Legalább annyira hozzátartozott a lényéhez, mint vörös haja és hosszú, nyúlánk lábai. Olykor álmaiban is hallotta a nevetését és felébresztette. Ilyenkor csak feküdt és felidézte magában az érintése emlékét, ölelő karját a csípője körül. Álmában a férfi ott ült az ágya végén. Vörös haja ragyogott a holdfényben és beszélt hozzá, miközben fekete árnyéka egyik falról a másikra vándorolt. Biztos volt benne, hogy életbevágóan fontos dolgokat mondott neki, de minden reggel elpárologtak az elméjéből, amikor kinyitotta a szemét.

– Jens – szólította meg, mikor átsétáltak egy hídon –, hogyan halad a beomlott csatorna javítása?

– Túl lassan.

– Biztosan nagyon kellemetlen lehet neked.

A férfi vállat vont, de nem tévesztette meg vele Valentinát.

– Megragadom az alkalmat – tette hozzá Jens – és kihasználom a

Duma felháborodását, hogy forrásokat szerezzenek a régi, fa szennyvízcsövek újabb szakaszának kicserélésére és a Néva-öbölbe vezető esés növelésére.

Megálltak egy kereszteződésnél és megvárták, amíg két nehéz, ló vontatott szekér elhalad előttük. Eső csillogott az állatok vastag bundáján.

– Miért törődsz annyira a csatornákkal, Jens?

– Ez a munkám.

Valentina felnevetett és megrázta a fejét. Lecsúszott a kapucnija. A nővérfejkötőt levette, de még mindig a kórházi egyenruha volt rajta.

– Igen, a munkád, de nyilvánvaló, hogy a csatornák ennél többet jelentenek számodra.

Mindkét kezével megfogta a férfi karját és a járdán tartotta annak ellenére, hogy az út már tiszta volt előttük. Az eső egyre erősebben esett, beborította a tetőket és feláztatta az utakat. Később majd jéggé fog fagygni.

– Miért pont csatornákat akarsz építeni? Miért nem hidakat, mint Isambard Brunel Angliában? Ő építette a gyönyörű Clifton függőhidat, nem?

– Le vagyok nyűgözve.

Valentina lábujjhegyre állt és megpuszilta az állát. Az enyhe borosta szúrta az ajkait.

– Tudod, hogy én mire gondolok?

– Mondd csak, mi zajlik abban a csavaros agyadban?

– Van egy elméletem. Szerintem te szeretsz rendet teremteni a káoszban.

– Hah! Micsoda elmélet.

– Egy kupac téglát, te csatornává változtatod. Egy városnak földalatti csövekre van szüksége, te kiszámítod az esésüket. Egy sor ház mocsokba süllyed és elárasztja a pincéket a víz, te elvezeted a szennyvizet. Rend a káoszban.

A férfi arca mozdulatlan volt és rászzegezte a szeméit. Csak a lélegzete vetett párát az esőcseppek között. Megemelte a fejét és felnézett a tetőkre. A fejük felett egy alacsony felhő zárta el előlük a csillagokat.

– Magát Szentpétervárt kellene megtisztítani. Nem csak a

vízkészletét.

– Gyere velem, Jens! Mutatni szeretnék valamit – megragadta a kezét és átfutottak az úton.

Arkin lehántotta magát a falról az üzlet bejáratánál. Kicsusszant az árnyak közül a havas esőre, amikor egy autó lámpái megvilágították Valentina és az ő mérnöke alakját. Futottak. A lány köpenyének szárai szárnyakként csapkodtak mögötte. Mintha megérezte volna, hogy követik, pedig Arkin biztos volt benne, hogy nem vették észre. Óvatos volt.

Az eső jó szolgálatot tett neki. A város lakosai esernyők sorai alatt haladtak a járdán, amik fekete fedezéket nyújtottak. Könnyen követni tudta őket. Türelmesen várt a sötét sarkokban, amikor megálltak egyegy üzletnél. Kíváncsi volt, mi lehetett a karjuk alá fogott csomagokban, mikor kiléptek.

Többet is látott, mint amennyire szüksége volt. Látta, hogyan érnek egymáshoz. Ahogy képtelenek levenni egymásról a szemüket, újra és újra, olyan gyakran, hogy akár neki is mehetek volna valaminek menet közben. Ahogy a testük mindig egymáshoz ért, mintha egy láthatatlan fonál szötte volna össze őket. Mindent látott.

Most gyorsan haladtak, kivilágítatlan utakon. Csak megkönnyítették a dolgát.

HUSZONEGYEDIK FEJEZET

Beletelt egy időbe, mire Valentina rátalált a megfelelő útra, de amint befordult a sarkon, azonnal felismerte a helyet. A szél felerősödött és az arcukba fújta az esőcseppeket.

– Ez az a ház. Jens nem mutatott hajlandóságot, hogy bekopogjon az ajtón, ami előtt a lány megállt. Ami azt illeti, szemmel láthatóan nem szívesen vett részt az egész kis expedícióban. Valentina mégis behozta magával ezekbe a félreeső utcákba, annak ellenére, hogy tisztában volt vele, a férfi nem örül neki. A vállát mereven tartotta.

– Ez nem neked való hely, Valentina. Az ápolói egyenruha nem álca, ugye tudod? Nem rejti el, ki is vagy valójában. Nem biztonságos itt neked.

Valentina ránevetett, mire a férfi összehúzta a szemöldökét. – Persze, hogy biztonságos. Itt vagy te is velem. Nézd, ez az az ajtó!

Jens nekiveselkedett és nyikorogva ki is nyílt. Átlépett a küszöbön. Olyan büdös szag csapta meg az orrukat, hogy Valentina zsebkendőt tartott az arca elé. A baloldali ajtó zárva volt, de ezúttal nem állták útját gyerekek, ezért odasétált és bekopogott. Nem jött válasz odabentről. Jens megpróbálkozott a kilinccsel. Könnyedén elfordult. A helyiség jéghideg volt és félhomály borította. Mindössze egy gyertya fénye pislákol. Valentina óvatos volt. A sérült fejű asszony legutóbb nem fogadta valami szívélyesen.

– Varenka? – szólította.

Ahogy a szemei hozzászótkak a derengéshez, végignézett a kihalt szobán. Sehol egy gyermek, sehol a csecsemő sírása. Semmi hang nem hallatszott, leszámítva a durva, nehéz lélegzést, ami mintha egy kehes lóé lett volna. A szag a szobában még rosszabb volt, mint a folyosón.

– Varenka? – szólította ismét.

Valami megmozdult az ágyon. Egy kéz húzta el a takarót és egy hamunál is szürkébb arc nézett rájuk, résnyire nyitott szemhéjakkal. Varenka volt az. Nem viselt kendőt a fején, a sebe látható volt a félhomályban. Ülő helyzetbe tápászkodott.

– Kifelé! – sziszegte. – Hagyjatok nekem békét!

Valentina letette a karjából tűzifaköteget, az ágyhoz sietett és kibontotta a vastag gyapjútakarót, amit magával hozott. De Jens karon ragadta és elrántotta onnan.

– Ne! – mondta élesen.

– Mit ne!

– Ne érj hozzá!

– Miért?

Az asszony nyers, fájdalmas hangon felnevetett.

– Érzí a szagát. Már korábban is érezte. Olyan fajtának látszik.

– Minek a szagát? – követelte Valentina.

– A halálét – válaszolta halkán Jens. – Meggyújtom a tüzet, aztán elmegyünk.

Valentina elhúzta a kezét.

– Nem. Most, hogy itt vagyok, csinállok neki egy kis tojást és...

– Menjetek innen! – Az asszony visszafeküdt. Nem volt párnája, csak egy csupasz, összepiszkolt matraca meg egy foltozott takarója, ami hányástól és még valami annál is rosszabbtól bűzlött.

– Már ápolónő vagyok – mondta Valentina. – Segíthetek rajtad.

Még soha életében nem rakott tüzet. Sohasem süített tojást. De eltökélte, hogy most megcsinálja. Higgadtan serpenyő után nézett, mialatt Jens megrakta a tüzet. Gyakorlott mozdulatokkal csinálta. Betette a gyújtóst a tűzhelybe és meggyújtotta a papírzacskókat, amikben az ételt hozták. A tűz hirtelen bevilágította a szobát és Valentina összerezzen. Elképesztő mocsok volt. Az egyik sarokban lévő fémvödör túlsordult ürülékkel és sárga, száradt hányásnyomok borították a padlót. Epés íz emelkedett fel a torkában.

– Jens – mormogta –, arra számítottam, hogy meglepjük az étellel, ismét köszönetet mondunk, amiért segített Kátyán, aztán megyünk is. Tartozás letudva – körbenézett. – Erre ez a helyzet.

Jens arca megkeményedett, ahogy az ágyon fekvő nőre nézett.

– Beteg, Valentina. Te is érzed a szagán, mennyire rosszul van. Ha itt maradsz, azzal nagy kockázatot vállalsz. Az Isten szerelmére, azt sem tudjuk, mi je van. Még a végén elkapsz valami...

A férfi ajkára tette egyik ujját.

– Csak egy pár perc, Jens. Gyorsak leszünk.

– Tudom – mondta a férfi. – Ugyanúgy nem hagynád magára ezt a

beteg idegent, ahogy Kátyát sem. Ilyen ember vagy.

Átkarolta a lányt, mit sem törődve azzal, hogy az asszony mohó szemekkel figyelte őket. Megcsókolta a homlokát. Ettől abbamaradt a lány fogainak vacogása.

– Gyorsak leszünk – ígérte.

– Ápolónő vagy – a férfi mosolya valami különleges dolgot művelt a lelkével. Zenére lobbantotta, akár egy zongora húrjait.

Együtt, egymás mellett dolgoztak. Kendőt kötöttek az orruk és szájuk elé, a kezeikre kesztyűt húztak. Csak felszínesen lélegeztek és csupán akkor szívták mélyen tele a tüdejüket, mikor kidugták a fejüket az utcára. Az éjszakai levegő a szobához képest édesnek érződött, pedig valójában a gyárak füstjétől és csak az Isten tudja, mi minden mástól volt terhes. A legrosszabbal kezdődött. Valentina odament az ágyhoz.

– Hol van a csecsemő? – kérdezte. Az asszony összerázkódott, a végtagjai fájdalmasan megtekeredtek.

– Halott – mondta laposan.

– Annyira sajnálom.

– A többiek alszanak.

Valentina az ágy másik oldalán lévő derengésbe pillantott. Csak ekkor vette ki a három kis kupacot a takaró szélén. Olyan vékonyak és laposak voltak, hogy nem látszottak többnek, mint gyűrődésnek az anyagban. Közelebb hajolt.

– El onnan! – csattant fel az asszony. – Felébreszted őket.

Valentina gyors pillantást vetett az apró, kékesszürke arcokra és elfordult.

– Hozok valahonnan vizet – mondta. – Kell lennie egy pumpának valahol az utcán.

Lekapott egy agyagedényt a polcra és kisietett. Épphogy időben kiért. A legsötétebb sarokba kihányta aznapi ételét, beletörölte a száját a ruhaujjába és megállt az esőben. Felszegte a fejét a tiszta, hideg áradatba.

Az ágyban lévő gyerekek voltak azok, akik annyira mohón fogadták el tőle a pénzt legutóbb. Most mind az anyjuk mellett feküdtek, mereven és mozdulatlanul. Halottak voltak. Mire talált egy vízpumpát és megindult vissza a házhoz, egy kóbor kutya már

jóízűen neki is látott a hányásának.

Az ajtó kicsapódott. Valentina megijedt, miközben egy újabb edény vizet forralt a tűzhelyen. A folyadék még forralás után is szürkésnek és piszkosnak tűnt.

– Ki a francok vagytok? – Egy férfi rontott be a szobába. Katonai pufajkát viselt, levágott rangjelzéssel. A kabát válla sötét foltos volt az esőtől.

Anélkül, hogy meginogott volna tömzsi alakja, azonnal látszott rajta, hogy részeg. Ledobta szövetsapkáját a padlóra. A feje borotvált volt és olyan barna foltok borították, mint a madarak tojásait.

– Mi a francot műveltek a házamban? El a feleségemtől! Jens azonnal mozgásba lendült. Kivette az edényt Valentina kezéből és a vállára terítette a köpenyét.

– Éppen menni készültünk – egy bő maréknyi papírpénzt dobott az asztalra. – Hívj orvost a feleségedhez és temettesd el a gyerekeidet!

– Te! – a férfi próbált Valentinára fókuszálni, de erősen pislognia kellett. – Ki vagy te? Mit keres egy ilyen csinos kis teremtés egy ilyen....

– Éppen távozik – mondta Jens.

A hangja hideg volt, akár a kutya bundája odakint az esőben.

– A feleségednek segítettünk – mondta Valentina. – Neked is itt lett volna a helyed.

– Fogd be a pofád! – A férfi felé lendült.

Valentina könnyedén ellépett az útjából. Mielőtt a férfi összekapta volna magát, olyan erővel csapódott a falnak, hogy megrepedt a vakolat. Jens alkarja a nyakán volt.

– Ne kísértsd a szerencsédet! – morogta Jens.

– Iván! – nyögött fel az asszony az ágyon. – Kérem, ne bántsa a férjemet!

Jens eleresztette a férfit.

– Veled semmi dolgom – mondta mogorván. – A feleséged egyszer segített a barátomnak itt, aki szerette volna viszonzni a szívességet. Ennyi az egész.

– Ti vérszívó paraziták!

Jens vállat vont és távolabb lépett. Valentina és Iván között maradt. Előhúzott egy cigarettát, rágyújtott, majd odadobott egyet a férfinak,

aki elkapta és a szájába tette.

– Dolgozol? – kérdezte Jens.

– Igen. *Da*. Kibaszott keményen dolgozom minden átkozott nap.

– Hol?

– A Raspov Öntödében.

– A fémipari munka kemény dolog – jegyezte meg Jens.

– Én is kemény vagyok.

– Iván – szólalt meg az asszony –, segítettek. Nézz csak a tűzre!

A férfi vérbe borult szemeit most először körbehordozta a szobán. Meglátta az ételt az asztalon és az új gyertyát a polcon. Végül a tekintete a tűzhely lángjain állapodott meg és a látványuk mintha kijózanította volna. Odament a gyertyához, meggyújtotta róla a cigarettáját, elégedetten beleszívott és a tűz melegéhez tartotta kérges tenyerét.

– Egy találkozóról jöttél, ugye? – Jens a férfi kabátzsebéből kikandikáló pamfletre mutatott.

– *Da*. Úgy van. Mit számít az neked?

– Miket mondanak mostanában?

– Azt, hogy hamarosan megszabadulunk tőletek. Olyan rohadt közel van már az elégtétel a munkásosztály számára, hogy a szánkban érezzük az ízét. Vállt vállnak vetve harcolunk az elvtársakkal. Szerveztetek vagyunk.

– Még több sztrájk?

– *Da*.

– Úgy hallottam, a bolsevikok és mensevikek egymás torkának estek.

– Rosszul hallottad.

Valentina látta, hogy Jens egyre jobban bevonódik a beszélgetésbe. Azt mondta, veled semmi dolgom, de ez nem volt igaz, látta a szemeiben.

– Jens?

Bólintott, de le sem vette a szemét Ivánról, erről a tanácskozási és sztrájkolási férfiről, akinek a felesége betegen feküdt. Akinek Valentina az imént pucolta ki a lakását, akinek kiborította a szaros vödörét, akinek a gyerekei holtan heverték az ágyon, miközben ő hülyére itta magát.

– Ideje indulnunk – mondta Valentina.

De Jens nem mozdult.

– Nem kell ennek így lennie, Iván – mondta. – Vannak, akik a kormányon belülről dolgoznak a változásért, mint Garjatan és Kornov. Az Ipari Fejlesztési Bizottság gyártulajdonosokkal találkozik és változásokra kényszeríti őket a munkakörülmények javítására.

– Hazugság.

– Nem, ez így van.

– Hazudtak neked. A gyártulajdonosok zsiros kenőpénzekkel fizetik le a bizottsági tagokat. Semmi sem változik – a férfi arca kétségbeesésbe süllyedt.

– Semmi. Ostobák vagytok, te és a magad fajták, akik azt hiszik, hogy beszélgetéssel meg lehet oldani a dolgokat.

– Az alternatíva, elvtárs, vérontás a Nevszkijn.

– Ám legyen.

Valentina az ajtóhoz sietett és feltépte.

– Ki vagy te? – kérdezte Iván. – Egy finom kis úrilány. Lefogadom, hogy az apád fontos ember. Korrupt és mihaszna, de fontos.

– Hogyan merészeled? – legszívesebben leütötte volna a könnyed mosolyt a férfi arcáról. – Az én apám Ivanov miniszter, aki becsületes és egyenes ember.

Hirtelen Jens vállon ragadta és kisietett vele az utcára. Az eső jeges cseppekben mart az arcába.

– Valentina – mormogta, miközben elvezette a háztól –, nem kellett volna ezt mondanod.

– De így van. Az apám egyenes ember.

– Nem kellett volna kimondanod a nevét.

Arkin nézte őket, ahogy elsétáltak az eső áztatta utcán. A mérnök átkarolta a lány derekát, az pedig a vállára hajtotta a fejét. Mintha összetartoztak volna. Addig figyelte őket, amíg eltűntek a szeme elől, aztán átment az utcán az ajtóhoz, ahonnan kijöttek.

Nem kellett sok neki. Egy gyors lökés a vállával és már ki is nyílt. Semmi világítás. Az éjszakai égbolt fénye beszűrődött az ajtó repedésein. Megállt egy pillanatra, hallgatózott és várt, hogy a szemei hozzászokjanak a sötéthez. Miért pont ez a viskó? Miért jött

éppen ide? Mi a fenét művelhetett? Azon tűnődött, vajon mit szólna a lány anyja, ha tetvesen és bolhásán menne haza.

A szemközti ház eresze alól nézte, ahogy ki-be járkáltak bűzlő szarral és vízzel teli vödörökkel. Láta, ahogy a lány lehajolt és leokádta a falat a szakadó esőben. Fájdalmas hangon nyögött fel, Arkin pedig azt hitte, ezzel végzett is. De nem, egyenesen visszament a folyosóra és befordult a baloldali ajtón. Megtalálta az ajtót. Egyetlen keze érintésére kinyílt. Belépett.

– Kifelé!

A nagydarab, borotvált fejű férfi az asztal fölé görnyedt és vérbe lábadt szemekkel nézett rá. Az ágyon egy asszony feküdt. Megremegett élettelen tekintetétől.

– Beszélni szeretnék veled, elvtárs – mondta a férfinak –, semmi több.

Az elvtárs szó megtette hatását.

– Miről akarsz beszélni? – kérdezte a férfi gyanakvoan.

– A látogatóidról.

– Róluk? – piszkos ujjai letéptek egy darabot a fekete kenyérből és a szájába tömte. – Mi van velük?

– Miért voltak itt?

– Kenyeret és takarót hoztak a feleségemnek. Amikor igazából tisztességes fizetésre lenne szükségünk, hogy megvehessük magunknak a kibaszott kenyerünket – lehajtotta a fejét a karjaira.

Arkin néhány lépéssel közelebb ment az ágyhoz. Rossz szaga volt.

– Mondtak valamit? – kérdezte a beteg nőtől.

– *Nyet.*

– Csak ajándékokat hoztak?

– *Da.*

– Miért?

– A lány a barátom – suttogetta.

Arkin majdnem hangosan felnevetett. Ez a nő és Valentina? De eszébe jutott, ahogy ott állt az esőben és felnyögött. Mintha tényleg törődött volna vele.

– Ki vagy? – krákgotta az asszony.

– Az apjának dolgozom.

– A miniszternek?

Szóval ennyi mindent elmondott nekik.

– Volt már itt egyszer korábban – motyogta a nő. – A húgával. Arkin így már értette. Nyilván itt talált rájuk Popkov a Morszkaja úti felvonulás napján és Valentina nem feledkezett meg a segítségéről. Nem gondolta volna, hogy egy ilyen osztálybeli ember foglalkozhat hasonló dolgokkal.

– Hol dolgozik a férjed?

– A Raspovban.

A város szélén lévő öntödében. Arkin azonnal visszament az asztalhoz, meggyújtott két cigarettát, egyet magának, egyet a férfinak, majd megböködte, hogy ébredjen fel.

– Tessék – odanyújtotta neki a cigarettát. A férfi morcosan ránézett csipás szemeivel:

– Te még mindig itt vagy?

– A Raspov öntödében dolgozol.

– És akkor mi van?

– Sok fiatal tanonc dolgozik nálatok.

– Mit számít az?

Hirtelen az asszony öklendezni kezdett. Arkin gyorsan felállt, hogy lavórt tegyen elé. Odanyúlt, hogy felhúzza a takarót, de döbbenten ugrott vissza. Döbbenetes látvány fogadta. Három arc. Apró és szürke, akár a kő.

– Hagyd őket – a nő hangja gyenge suttogás volt csupán. Ólomnehéz szájalom ült Arkin mellkasára az asszony iránt.

– Ismerek egy papot – mondta gyengéden. – Idehozhatom?

A nő elkínzott tekintettel a szemébe nézett és bólintott. Arkin gyorsan megindult az ajtó felé. Csak annyira állt meg, hogy megrázza a férfi vállát.

– Aludd ki magad, elvtárs! Visszajövök és majd elbeszélgetünk a raspovi tanoncokról.

A férfi zavartan nézett vissza rá.

– Miért?

– Mert van egy munkám számukra.

HUSZONKETTEDIK FEJEZET

Valentina nem ment egyenesen haza. Azt mondta, még képtelen rá. Jens betette őt egy *drozskijba* és a lakásához vitte, bár mindvégig tisztában volt vele, mennyire helytelenül teszi. Egy ifjú hölgy naplemente után, gardedám nélkül. De egyikük sem lett volna képes elviselni a nyilvános helyeket, ahol ismeretlen szemek fürkésznék zilált és koszos megjelenését. – Valentina – mondta –, hadd szárítsam meg a hajadat.

A lány egy mély karosszékbe ült, melynek magas oldalai elnyelték kicsi alakját. Csontfehér kezeit az ölében nyugtatta. Jens egy törölközővel a kezében ment oda hozzá, mire a lány csak most először villantotta rá sötét szemeit. A férfi hagyta hallgatásba burkolózni, miközben kibontotta a haját és végigsimította a nedves fürtöket a törölközővel. Lassan, ritmikusan törölgette a feje tetejéről, ahol a legvizesebb volt. Sűrű hullámokban zuhant alá és a fejbőréhez tapadt, kiemelve koponyájának elegáns alakját. Egészen végig megszártgatta. A szálak vége felkanyarodott és táncolva ingerelte ujjait.

A mozdulatsor meglehetősen intim volt, sokkal bensőségebb egy csóknál. Jens a kartámlára ült, a lány pedig enyhén megdöntötte a fejét, így a tincsek időről időre előre zuhantak és felfedték keskeny, fehér nyakát. Egyszer megfogta az állát és egy helyben tartotta, amíg óvatosan megdörgölte a feje tetejét, de még ekkor sem szólalt meg. Csak hagyta, hogy az álla a tenyerében üljön, mintha oda tartozna.

Tovább simította a sötét zuhatagot, miután már rég megszáradt, először a törölközővel, aztán a kezével. Teljesen elmerült benne, ahogy a fény megtört derengő mélységein, akár egy holdsugár a nyugtalan, éjszakai égbolton. Élvezte selymes tapintását a bőrén. Olyan könnyen omlott el az ujjai között, mint a tinta.

Lehajolt és megcsókolta lágy tarkóját.

– Hogyan élhetnek úgy? Valentina végre megszólalt. Jens *pirogot* etetett vele és egy pohár forró csokoládéval csalogatta ki a sötét helyről, ahol addig rejtőzött. Leült vele szembe a kanapéra. Kinyújtott lábait keresztbe tette a bokáinál és egy pohár vörösbor

kortyolgatott. Próbálta másra terelni a figyelmét.

– Tudtál róla – kérdezte –, hogy a Franciaországban termelt bor több mint felét Oroszországba szállítják? Gondoltad volna? Több bort iszunk, mint bármelyik más nemzet a világon.

Gyakran észrevette, hogy többes számot használ. Mi, oroszok. *A hazánk*. Mintha ő is közülük való lett volna, valahonnan Permből vagy Tverből.

– Én képtelen lennék úgy élni – mondta Valentina, miközben a tűzbe meredt –, olyan körülmények között.

Jens tudta, hogy nem fog témát váltani.

– Mind úgy élünk – válaszolta halkán –, ahogy csak tölünk kitelik.

– Én inkább meghalnék.

– Ezt kétlem. És különben is – tette hozzá –, én minden nap ellátogatnék hozzád, hogy tüzet rakjak. Meg hogy megszárltsam a hajad, ha esik és kifésüljem a görcsöket, ha belekapott a szél.

Valentina felemelte a tekintetét.

– Aztán nyáron – folytatta a férfi – ahelyett, hogy csillogó bálókra járnánk az Anyicskov Palotába, pazar ételeket ennénk a Dononban vagy balettbemutatókra vinnék gyémántokkal kirakott estélyiben, lesétálnánk rongyos ruháinkban egy csendes helyre a Néva partján, főtt tojást ennénk és belelóbálnánk a lábunkat a folyóba.

Valentina felé fordult. Belenézett a férfi szemébe.

– És a zene? – kérdezte komoly hangon. – Ebben a te új világodban lenne zene? Vagy nem jutna nekem zongora, opera, sem balett?

– Természetesen lenne zene – mosolygott rá. – Énekelnél nekem a bokánc körül csapkodó víz zenéjére és én elkísérnélek a hegedűmön.

Valentina szája tátva maradt:

– Tudsz hegedülni?

– Azt nem mondanám, hogy tudok. Inkább csak kicsikarok belőle néhány nyekergő hangot, amihez képest a nyávogó kandúr zeneileg képzettnek tekinthető. De – tette hozzá sietve – fejleszteni fogom magam, ígérem.

Valentina felnevetett. Ismét végig szerette volna hallgatni.

– Korábban már figyelmeztettél a Néva folyóval kapcsolatban – mutatott rá. – Azt mondtad, hogy szennyezett.

– Nos, ez az előnye, ha van egy szennyvízcsatornákat tervező

mérnök ismerősöd, aki elvezet a megfelelő helyekre. Ismerem az összes titkos zugot, ahová nem ér el a szennyezett víz.

– Tényleg annyira szennyezett volna?

Jens nem akart erről beszélni. Vállat vont.

– Lehetne tisztább is.

– Mesélj róla!

– Inkább játszanék neked a hegedűmön.

A lány szemei kikerekedtek, Jens pedig zavarba jött – eddig még csak ő és egy arra járó egér hallgatta a játékát. Valentina a mellkasához szorította térdeit és apró állat rájuk nyugtatta, makacsul megdőntve a fejét. Jens kísértésbe esett, hogy felkapja és zsebre vágja.

– Játssz! – parancsolta.

Jens felállt és ékes karmozdulatokkal mélyen meghajolt előtte, mintha csak egy Romanov főhercegnő előtt emelne kalapot, majd azt mondta:

– Teljes mértékben állok rendelkezésére, mademoiselle. Komolyan gondolta. De nem volt benne biztos, hogy ezt a lány is tudja.

– Ne csináld! – kérlelte Jens.

– Nem tehetek róla.

– Ez sértő.

– Igen – Valentina ismét harsány nevetésben tört ki –, sérti az emberi füleket.

– Nem így értettem.

Jens szigorúan összeráncolta rá a homlokát, a fogólaphoz ütögette a vonót és tettetett türelmetlenséggel dobogott a polírozott padlón. A szoba közepén állt és olyan kényelmesen szorította az álla alá a hegedűt, mintha már régi barátja lett volna. Egy részletet játszott neki Bizet Torreádor dalából, de nem nagyon figyelt rá. Élénk darab volt és megmosolyogtatta a lányt. Csupán ennyi érdekelte. Olyan sokat látott aznap – most azt szerette volna, hogy ne vessen. Így is tett, szinte gyermekien belefeledkezett a kacagásba. Az orra rózsaszínné vált, csinos kis szája nevetésben robbant ki és a szemei könnyektől csillogtak. Csodálatos, sötét hajfürtjei, amelyeket olyan gondosan szárítgatott és simított, elszabadultak és szárnyra keltek, ahogy hangosan rázkódott. Még mindig fiatal, emlékeztette magát Jens.

Fiatal és sebezhető.

Hangosan lecsapta a hegedűt és a vonót az asztalra, ádáz tekintetet vetett egyszemélyes közönségére, majd odasomfordált a kanapéhoz, ahol mereven és sértődötten leült és keresztbe tette a karjait a mellkasa előtt. De a lány egy pillanatig sem vette be. Kiugrott a székből és éhes macskaként vetette oda magát a férfi mellé a kanapéra. Megfogta a csuklóját és szétfeszítette a karjait.

– Meg kell tanítanunk ezeket az ujjakat – felnevetett és feltartotta a férfi bal kezét –, ezeket a semmirekellőket! – Élvezettel hátravetette a fejét, hogy megtalálta a megfelelő szót, majd ránézett és minden egyes semmirekellő végét az ajkához nyomta, mintha megbocsátott volna nekik. – Hogy tudják, mit csinálnak.

Jens azon tűnődött, vajon a lány tudja-e, mit csinál.

– Találok neked egy tanárt – jelentette be Valentina.

– Te nem tudsz tanítani?

– Nem, nem – rámosolygott. – Egyébként is csak az lenne a vége, hogy kiabálnánk egymással.

Jens belecsípett rózsaszín orrába:

– Az szórakoztató lenne.

– Én nem kiabálok Annával, Dr. Fedorin lányával, amikor zongorázni tanítom, de csak azért, mert jól viselkedik. Van egy olyan érzésem, hogy te nem viselkednél jól. Egymás szemébe néztek és Jens tudta, hogy a pillanat túl sokáig húzódott, amikor apró sóhaj hagyta el Valentina ajkait. Elfordította a tekintetét, mert a lány így is túlságosan a lelkébe látott.

– Ideje, hogy hazavigyelek, Valentina. Valentina félig lehunyta a szemhéjait és sűrű pillái mögül pillantott fel rá. Jens biztos volt benne, hogy azonnal talpra kell állnia, különben sohasem teszi meg. Első lépésként visszahúzta a kezét, de a lány tekintete az ülésbe fagyasztotta. Meztelen volt. Nyíltan kifejezte sötét és elkeseredett vágyakozását iránta.

– Jens – suttopta és mélyen a szemébe nézett. – Rettegek tőle, hogy elveszítelek.

– Sohasem fogsz elveszíteni engem, szerelmem. Te és én összetartozunk. Nem látod?

Átvetette felette az egyik karját és közelebb vonta, a lány pedig

ráhajolt a mellkasára, mintha a szívverését hallgatta volna. Úgy maradtak. Csak könnyű és egyenletes lélegzetük hallatszott a szobában. Tökéletesen együtt lélegeztek. Hosszú ideig ültek így. Nézték, ahogy a tűz vetette árnyak egyre közelebb lopóztak, felugráltak a térdükre és bebújtak a cipőjükbe. Jens csókot nyomott a feje tetejére. Meleg volt és pézsmailatú.

– Jens – mondta a lány bizalmas hangon. – Beszélj magadról! Meséld el, ki vagy!

Még soha senki nem tett fel neki ilyen kérdést. Elgondolkodott rajta, aztán belevágott.

Mesélt a hajókon és partokon töltött gyermekkorából Dániában. Hogy mindenfélét épített – kavicsokból, kövekből és fadarabokból. Beszélt díjnyertes hídtervéről és a csónakról, ami elsüllyedt és majdnem magával rántotta őt és a kutyáját is az öbölben. Beszámolt lelkesedéséről a motorok, gépek, és mindenféle mozgó alkatrészeket tartalmazó dolgok iránt, majd mesélt az amerikai Wright fivéerekről és a francia Louis Bleriotról.

– Repülőgépek – mondta. – Ez a jövő, majd meglátod. Érezte, ahogy a lány elmosolyodott. Nem hitt neki.

– A szüleid? – érdeklődött.

Jens ezt a részt rövidre fogta. Az apjának nyomdája volt Koppenhágában. Sokat vitatkoztak, mikor Jens bejelentette, hogy inkább mérnök szeretne lenni. Mesélt a csalódottságról anyja kedves, kék szemeiben. Még mindig havonta írt nekik, de már öt éve nem járt Dániában.

– Most már orosz vagyok – jelentette ki.

– Olyan orosz, mint egy zsiráf.

Beszélt neki Oroszországgal kapcsolatos reményeiről és vágyairól, hogy beszéd és kompromisszum, nem pedig erőszak útján sikerül elérnie a stabilitást. De nem említette a háborút, amiben biztos volt, hogy a küszöbön áll – távol tartotta tőle a félelmeit. Érezte, hogy a fejének súlya fokozatosan egyre gyarapodik a mellkasán, és hogy testének vonalai egyre inkább beleolvadnak az övébe. Összeforrtak az ajkaik.

– Mesélj nekem a grófnő fiáról! Így hát beszámolt neki Alekszejről.

– Alekszej, Szerova grófnő fia, még csak hatéves. Tetszene neked,

Valentina. Annyira bátor. – Lágyan simogatta ujjaival kecses vállát és felfedezte, hogy a nővéregyenruha milyen biztosan fogja keskeny izületeit. – Mint te – mondta halkan. – Akárcsak te. Meg kell értened, szerelmem, hogy nem hagyhatom magára Alekszejt. Nem fordíthatok hátat neki. Az apja, Szerov gróf csak a saját, kicsapongó életével törődik az udvarnál, meg a szeretőjével a fényűző lakásában az Angol rakparton. A grófnő haragszik. Neheztel a gyermekekre, amiért...

A szavai elhaltak. Natália Szerova érzelmei túlságosan összetettek voltak ahhoz, hogy ilyen könnyedén ki lehessen őket bogozni. Csókot nyomott Valentina arcára, ismét belélegezte a ruháiból áramló kórházzsagot és mindkét karjával átölelte. Ringatta, a karjaiban tartotta és magához szorította.

– Légy nagylelkű, Valentina – suttogta. – Hadd tartsam meg Alekszejt! Megszerettem a fiút és nem ő tehet az anyjával elkövetett hibáimról. Én és ő befejeztük. Ebben egy pillanatig se kételkedj!

Meglepetésére Valentina érintetlenül hagyta a témát. Ehelyett felemelte a száját az övéhez és vadul megcsókolta. Eltörölte minden korábbi ajak lenyomatát az ajkairól és rátapasztotta a sajátját, hogy kifejezze rá igényét. Ráhajolt és kigombolta az ingét. A tenyerével végigsimította a bőrét, először csak óvatosan. De amikor a férfi végighúzta az ujját a gerincén, kitapintva lágy vonalait az egyenruhája alatt, merészebbé vált. Kezeivel dédelgette meztelen mellkasát és az ajkaival kitapintotta a szívverését.

A férfi megcsókolta a nyakát, megízlelte a bőrét. Érezte hajának selymes érintését a bordáin és beszívta pézsmaillatát. Nem az egyenruháét, hanem az övét, a ruha alatt rejlő karcsú, éhes teremtését. Erdőtűzként tombolt benne a vágy iránta az ereiben, de megfeszítette akaratát és felállt.

– Nem, Valentina! – a szavak durván hagyták el a száját. – Nem, édes szerelmem, még nagyon fiatal vagy. Haza kell menned! – A szavak sokba kerültek neki.

A lány tintafekete szemei olyan heves vággyal függtek rajta, hogy kénytelen volt távolabb húzódni. Mégis, a hangja lágy volt és csalogató.

– Hány éves korodban feküdtél le először egy nővel?

– Nem ez a lényeg.

– De szerintem igen. Saját magad hoztad meg a döntést. Most én is ugyanezt teszem.

Lassan felállt és minden tétovázás nélkül nekiállt kigombolni a ruhaujja és mellénye számos gombját. Nem nézett a férfirra, hanem a dolgára összpontosított, mintha egyedül lett volna a szobában. A férfi csak állt, háttal a tűznek és nézte. Nézte, ahogy a karja előbújt a ruhaujjából és először látta meg a válla rejtett, fakó bőrét. Frissen és simán ragyogott a tűz fényében, mint a vaj.

Nézte, ahogy kibontotta a fűzőjét és tisztán meglátta bordái vonalát ujjatlan alsóruhája alatt. Nézte, ahogy lehúzta a gyapjúharisnyát, könnyedén egyensúlyozva a lábain. Óvatosan tekerte le őket, felfedve kecses, fehér combjait. Biztosan vett levegőt is, de nem volt tudatában. A szíve nyilván tovább lüktetett, pedig biztos volt benne, hogy megállt. Mintha ebben a pillanatban csak arra az egy dologra lett volna képes, hogy a lányt nézze.

Valentina lehajtotta a fejét és hagyta, hogy hajának selymes fátyla előre zuhanjon, így a férfi nem láthatta az arcát, amikor levetette alsóruhájának utolsó darabjait. Meztelenül állt előtte és, Isten bocsásson meg neki, Jens jobban kívánta, mint a saját életét.

– Gyönyörű vagy – mondta gyengéden.

A lány felnézett és rámosolygott. Az arca elpirult és a szemeit sötétebbnek látta, mint előtte bármikor. A keblében égő tűz szétválasztotta ajkait és rövid, gyors kortyokban vette a levegőt. A férfi tudta, hogy ha most megcsókolná, az ajkai forróak lennének.

– Szeretlek – mondta a lány.

A szavainak leplezetlensége ugyanúgy lenyűgözte, mint a teste meztelensége. Meztelen volt egyszerűségében és bizalmában. Jens lehajolt, felvette a lány köpenyét, ami a tűz előtt száradt és odasétált hozzá. Olyan közel, hogy enyhe, fénylő nedvességet vett észre fiatal mellei között.

– Valentina, ha ezt nem veszed fel most azonnal – mondta határozottan, majd átlendítette a köpenyt a vállán és megkötötte az álla alatt –, akkor megbecstelenítelek itt, a kandalló előtt – kerülte a lány tekintetét. – Most pedig öltöztess fel lenyűgöző testedet, amíg én hozok magunknak egy italt.

Kiment a szobából. A konyhában a mosogató fölé borult, hideg vizet engedett a fejére, aztán arcát és tarkóját is meglötykölte vele. Töltött magának egy feles vodkát és lehúzta.

– Valentina – mormogta –, hogyan szerethet egy férfi ennyire egy nőt? Mit műveltél velem?

Elég időt adott neki. Öt perc múlva, mikor a pulzusa végre lecsillapodott és úgy gondolta, Valentina már felöltözött, újratöltötte a saját poharát, limonádét töltött a lánynak és egy-egy pohárral a kezeiben visszament a szobába. Azonnal hosszú nyögés hagyta el a torkát, amint belépett. A villany le volt kapcsolva és a lány elterült a rénszarvas prémen a tűz előtt. A lángok ragyogva táncoltak a bőrén és aranszínűre festették meztelen testét. Széles mosollyal köszöntötte.

– Minden viking ilyen lassan becssteleníti meg az asszonyát?

A bőre ezelőtt halott lett volna?

Biztosan az volt. Fakó, élettelen és ernyedt. Mert most olyan erővel kelt életre a rénszarvas prémen, amiről Valentina nem hitte, hogy lehetséges. Nem érezte többé saját testének ezt a szokatlan borítást. Minden pórusa, minden vékony rétege, minden sima, felfedezetlen része saját, önálló életre kelt Jens ajkainak érintésétől. A torkának mélyedése, könyökének hajlata, a vékony bőr minden egyes bordáján. Mind hevesen remegtek a szenvedélytől. Mikor a férfi csókot nyomott a mellei alá, majd meleg és nedves nyelvvel körözgetni kezdett a mellbimbója felé, akkor érezte úgy, hogy a bőre átváltozik valami egészen mássá.

A lány ujjai lehúzták a férfi ingét a válláról. Aztán tenyereit a mellkasára és hátára tette és kitapogatta izmainak vonalát. Felfedezte alakját, inait, csontjainak kemény vonalait. A kezei felvették testének intim alakját. Érezte a férfiban a szenvedélyt. Vagy belőle áramlott volna, a szívtől az ujjai hegyéig száguldó vér forráságából?

Mikor megizlalta a nyelvvel az övonalától a torkáig futó, rézszerű bodrok ösvényét, olyan hang tört fel a férfiből, amit korábban még sohasem hallott. Mélyen a tüdejéből áramlott elő és valahogy a részévé vált, a fejében lüktetett.

A férfi gyorsan levette maradék ruháját és az ágyhoz vitte, miközben mintha csak Thor kalapácsa⁸ dobolt volna a lány fülében.

Valentina nem akart menni, de Jens rábeszélte. Nem tudta, hogyan vette rá a férfit, hogy kikeljen az ágyból, hogy otthagyja a takarót, közöttük az ő illatával, hogy kiemelje a fejét párnáinak meleg árkaiból. Még mindig a bőrén érezte az érintését és a teste még mindig remegett a gyönyörtől, mikor a férfi feltette a fogatra és hazahajtott vele az apja házához. Mikor a lakáj ajtót nyitott, biztos volt benne, hogy látja rajta a változást és érzi rajta a pézsmailatot. Gyorsan végigsietett az előszobán.

– Valentina! Egyik lábával az alsó lépcsőfokon megállt. Tisztában volt rendezetlen megjelenésével. Azt hitte, láthatatlanul eljuthat a szobájáig.

– Igen, Papa? Az apja a szalon ajtajában állt, elvörösödött arccal. Estélyi szmokingot viselt és a kezében egy pohár pezsgőt tartott, amivel felé bökött. Arany cseppek hullottak a mellényére.

– Valentina, késő van.

– Igen, Papa.

– Hol voltál?

– A Szent Izabellában, a kórházban.

– Ilyen sokáig?

– Vészhelyzet volt. Baleset az egyik gyárban – nem tudott jól hazudni.

⁸ A skandináv-germán mitológiában a mennydörgés, a vihar és a termékenység istene. Az emberek azt gondolták, ha Thor megforgatja kalapácsát, akkor dörög az ég.

Az apja undorral nézett végig az egyenruháján.

– Ha jól látom, a kötenyeddal takarítottad fel az egészet.

– Nem, Papa.

Nem akarta provokálni, ezúttal nem. A le nem hervadó mosoly az arcán nem az apjának szólt, de erről ő nem tudhatott, így megindult a lánya felé, barátságos kifejezéssel az arcán. A léptei bizonytalanok voltak.

– Van itt valami a számodra – turkálni kezdett a zsebében és végül előhúzott egy kicsire összehajtott levelet. – Csernov kapitánytól.

Valentina legszívesebben hátat fordított volna, hogy felrohanjon a lépcsőn és rávesse magát az ágyára, hogy Csernov kapitánynak még a gondolatát se engedje az elméje közelébe. Túlságosan tele volt

valaki mással. A kezei a teste mellett lógtak.

– Vedd el, lányom!

– Nem akarom, Papa.

– Vedd el ezt az átkozott levelet!

Ott lebegett közöttük, sápadtan és akaratosan. Valentina keze nem mozdult.

– Majd holnap elolvasom, Papa. Most túlságosan fáradt vagyok.

– Azt akarom, hogy most olvasd el! Itt, előttem.

Valentina nem nézett fel rá attól való félelmében, hogy még mindig megláthatja a szemeiben Jens iránt érzett vágyakozását. Az apja fekete lakkcipőjére meredt, amint a csillár fényei hegyes tüskékben verődtek vissza ragyogó felszínéről. Kitartotta a kezét, az apja pedig belenyomta az összehajtogatott papírost. Hagyta, hogy a tenyerében feküdjön.

– Olvasd el, kérlek!

Lassan széthajtogatta a levelet és merész, fekete betűk jelentek meg előtte, de a sorok homályosak maradtak. Vonakodott rájuk fókuszálni.

– Nos?

Megrázta a fejét.

Az apja elvette tőle a levelet és hangosan felolvasta.

– *Kedves Valentinám...*

– Nem vagyok a kedvese. – Halkan és merengve ejtette ki a szavakat. Az apja nem vette észre.

„Kedves Valentinám. Vettem magamnak a bátorságot és ellátogattam ma magához, de nem volt otthon. Remélem, jól van, és nem okoznak kellemetlenséget katonák, amint szétszedik az rendetlenkedő csoportokat. Ne aggódjon, kedves Valentina, személyes feladatomnak tekintem, hogy megvédjem magát ezekben a zaklatott és gondterhelt időkben.

Mélyen megtisztelne vele, ha csatlakozna hozzám jövő szerda este a Téli Palotában megrendezett nagy birodalmi bálra.

Köszönöm, hogy megajándékozott elragadó társaságával a Dononban.

Elkötelezett híve, Sztyepán Csernov.”

magának a városban utcai barikádokat és őrzőjáratot szétverik a

Az apja bólogatott és az elégedettségtől rózsaszín sávok futottak végig az arcán. A mellkasa kidagadt. Valentina látta, hogy elégedett vele.

– Jól csináltad, Valentina.

– Papa, tudom, hogy minden apa azt szeretné, hogy a lánya jól házasodjon.

A férfi ráemelte a poharát.

– Ez így igaz.

– Megértem, hogy a legjobbat szeretnéd nekem.

– Jó kislány.

Előre lépett és átkarolta a lánya vállát. A listájának képe villant át Valentina elméjén. Arra gondolt, milyen könnyű lenne elérni, hogy végre megbocsásson neki az apja.

– De kérek, Papa, ne kényszeríts bele egy...

A férfi felnevetett és megcsiklandozta a lánya arcát a levél sarkával.

– Csss, gyermekem, hallgass! – odahajolt és arcon csókolta.

– Papa... – Valentina elhúzódott és szorosan összehúzta maga körül a köpenyét, elzárva magát előle. – Kérek, tudasd Csernov kapitánnyal, hogy nagyon sajnálom, de...

– Filip, valaha visszajössz még?

Könnyed, enyhén elkenődött női hang volt. A szalonból jött és lágy, hívogató nevetés kísérte, meg egy koccanás, ahogy egy pohár az üveghez ütődik. Nem az anyja volt az. De az apja egyáltalán nem jött zavarba és sötét szemei élvezettel csillogtak, ahogy idősebbik lányát nézte. Bensőséges, atyai érintéssel megtapogatta a keze fejét, amivel a köpenyét szorította.

– Ne riadj meg úgy, Valentina! A házasságok ilyenek. Mikor te és Csernov kapitány összeházasodtok, hamar hozzászoksz majd a gondolathoz, ahogy az anyád is tette. Ne, ne menj...

De már elment. Kettesével vette a lépcsőfokokat. Otthagyta a levéllel meg azzal a nővel.

A piszkos ruhái úgy heverték a padlón, mint ahogyan korábban már ezerszer ledobta, hogy a szobalány majd felvegye őket. De ezúttal, mikor a halott emberként elterülő, koszos egyenruhára nézett és eszébe jutott a szekrényében lógó, tiszta, vasalt párja, összehúzta a szemöldökét. Lehajolt, felvette és összehajtva a székére tette őket,

hogy Olga majd ott találja, amikor bejön. Apróságok. Sokat számítottak. Csak most kezdte észrevenni őket.

Csak akkor engedélyezte az elméjének a luxust, hogy elkalandozzon, mikor már összehúzta magát az ágyában és magához ölelte a térdeit. Lecsukta a szemét és azonnal egy másik párnán találta magát, egy másik ágyban, másik életben. A teste Jens után vágyakozott olyan éles, készítő fájdalommal, hogy hosszú sóhaj szakadt föl a torkáról. A vágy melege végigszáguldott ereiben és képtelen volt visszafogni combjai remegését. A férfi nyoma még mindig ott volt rajta. Mohó és forró tüze még mindig ott lángolt benne.

Nem gondolta volna, hogy ilyen érzés lesz. A vágyakozás. Minden egyes érintésének emléke. Az ajkai olyan lágyak voltak a mellein. Kezei addig dédelgették és cirógatták, amíg a teste az övé lett. A vágy, hogy örömet szerezzen neki, hogy megízlelje, hogy birtokolja. Hogy elrabolja az ajkaival. Annyira a szolgájává tette testét és lelkét, hogy úgy érezte, csupán fél emberként fekszik magában az ágyon, mindössze fél életet él.

– Jens – suttogetta bele a sötétségbe. – Sohasem lennék képes lemondani rólad.

Még Kátyáért sem.

HUSZONHARMADIK FEJEZET

Kavargó, fehér hullámokban esett a hó. Hirtelen, vad energiával meg-megindult, majd visszavonult, mint egy hadsereg, amint összegyűjti csapatait az újabb támadás előtt. A háztetők és utak fehéren ragyogtak. A város, amelyet egy kietlen mocsárra épített Nagy Péter oly sok évvel korábban, olyan kecsesen és elegánsan festett, mint a cár egyik hattúja.

Arkin észre sem vette a szépségét. A fekete rendőregenruhák kötötték le a figyelmét. Kettesével, hármásával gyülekeztek az utcákon és a farkasok éberségével figyeltek. Még nem számított rájuk. Gyorsan mozogtak, amin meglepődött, és nyugtalanok voltak. A Rasprov iparostanoncai felvonulást tartottak. Olyan hangos lármával dübörögtek végig az utcákon, akár a láncról leeresztett, tomboló kutyák. Kántálták a jelmondatokat, amiket ő tanított nekik. Kiabáltak és lobogtatták kézzel készített zászlóikat.

– Igazságot akarunk!

– Együtt harcolunk! Együtt győzni fogunk!

– Tisztességes béreket követelünk!

– Győzelem a munkásoknak!

Újra és újra kiáltották a szívüknek legkedvesebb szavakat: Kenyeret! *Hlebet!*

Vézna csontvázak, nem voltak egyebek. Csupa csont és bőr vékony kabátok alá rejtve, amelyek képtelenek voltak kinn tartani az orosz telet. Olyan fiatalok, mégis annyira beletörődtek a sorsukba. Ez feldühítette. Minden meggyőzőerejét be kellett vetnie, hogy rábeszélje őket, hogy képesek megváltoztatni a borzalmas körülményeket a gyárban, amiben együtt dolgoznak. Először csak kifejezéstelen, fehér arcok meredtek vissza rá gyámoltalan, reménytelen tekintetekkel. Kari segített neki tüzet gyújtani éhes gyomrukban, a mozdonyvezető fiatal fia, akivel lepakolták a ládát a vonatról. Még csak tizenhat éves volt, de már megértette.

– Elvtársak, a dolgok változhatnak! – mondta nekik Arkin. Egy láda tetején állt a jeges udvaron és látta az izgatottságot az arcokon, ahogy összevegyült a körülöttük kavargó hóval. – *Ti magatok*

változtathattok rajtuk. Nálatok, a munkásoknál van az igazi hatalom – csak bátorságra van szükségetek, hogy éljetelek velem.

– Testvéreim – kiáltotta az ifjú Kari –, hallgassatok az elvtársra! Az uraink rosszabbul bánnak velünk, mint a patkányokkal. Tegnap Pashin elveszítette a fél kezét. A múlt héten Grigorijevnek lejött a bőr a nyakáról. Ki lesz a következő?

– Túl hosszú a munkaidő – jelentette ki Arkin. – Hibákat követünk el.

– Hiányzik a munkabiztonság – tette hozzá Kari.

– Nincs jogunk panaszra – mormolták a munkások.

– Nincs víz. Pokoli meleg van odabent. Érdeklék mindezek az uraitokat? – Arkin lyukat ütött a fehér levegőbe az öklével.

– Nem! – kiáltották vissza az ifjú hangok.

– Akkor mutassuk meg nekik! – kiáltotta Kari így kezdődött el a felvonulás. Ivan Szidorov az öntőde kapujában állt és tisztelettel nézett rá. Egészen más embernek látszott most, hogy nem részegen feküdt az asztalon. Olyan ember volt, aki Arkin hasznára lehetett. Szidorov gyűjtötte össze neki a fiatalokat az udvaron. Váltottak egy pillantást, és ennyi volt az egész.

Nem is kellett több.

A többiek csatlakoztak hozzájuk. Gyorsan terjedtek a hírek. Ahogy elmasíroztak a cipőgyár mellett a Sztrecska utcán, bőrkötényes fiatal fiúk rohantak ki a kapun és csatlakoztak a raspovi tömeghez. A Tarasov Szerszámgyár inasai jóval háromszáz fölé duzzasztották a létszámukat. Vállt vállnak vetve vonultak velük és kiáltozták a szlogenjeiket. Szergejev követte őket, még mindig felkötött karral.

– Szép munka – mondta Arkinnak.

Biccentett üdvözlésül.

– Hogy van a feleséged?

– Aggódik, mi lesz a mai nap kimenetele.

– Mondd meg neki, hogy egy hegyoldalról leguruló szikla vagyunk! Egyre gyorsulunk és semmi sem állíthat meg minket. Szergejev egyetértésében ökölbe szorította a kezét, de a bőre szürke és ráncos volt, mintha a vér megfagyott volna az ereiben.

– Menj haza! – unszolta Arkin. – A karod szemmel láthatóan nincs jól ma, barátom. Ezeknek az ifjaknak úgyszincs nagy szükségük ránk

most, hogy győzelmet szimatolnak.

– Hah! Nem tudják, milyen harcok állnak még előttük.

– Ez csupán egyetlen összecsapás, Szergejev. Ez a kezdet. Hagy legyen meg a dicsőségük – aggódó szemekkel nézett a barátjára. – Menj haza és foglalkozz a feleségeddel!

Meglepetésére Szergejev megveregette a vállát és erősen megszorította.

– Sok szerencsét, *továris*, elvtárs! – Azzal lemaradt a menetelüktől és eltűnt. A helyét azonnal átvette Arkin mellett Kari szikár alakja. A fiatal arcán ülő vigyor szélesebb volt egy levesestányérnál.

Kiözönlöttek a vasúti vakvágányokra, a nyílt, szélfúttá, lélektelen helyre, ahová a vagonokat vontatták a pusztulásba. Bakancsok döngtek a fagyott talajon. Arkin hallgatta a hangjukat és felpezsdült a vére. A menetelő Oroszország hangja volt. Még a birodalmi trónon ülő cár sem merte volna lemészárolni ezeket az ártatlan ifjakat. Remény zubogott végig az ereiben forrón és hevesen a jövő gondolatára.

– Arkin, jóember, alaposan feltüzelted ifjú elméjüket! Morozov atya volt az. Megragadta Arkin kezét. Hópolyhek gyűltek glóriaként a pap magas, fekete kalapjára. Gyémántéles fényük erősen elütött rongyos kabátjától.

– Ez itt ifjú elvtársam, Kari. A Raszov öntödéből. Már korábban bizonyította, hogy közénk való és hasznára válik az ügyünknek.

A pap üdvözlésül felé nyújtotta a kezét. A fiú megfogta, az ajkához emelte és csókot nyomott rá.

– Atyám – mormolta tisztelettel.

Ez az egyszerű gesztus erősen feldühítette Arkint, de nem mutatta ki. Hát nem vették észre? Pontosan az ilyen automatikus önálávetést akarták felszámolni a bolsevikok. A vallásnak nincs helye a jövő Oroszországában, ahol mindenki egyenlő. Sem a hódolatnak és térdhajtásnak. De még Istennek sem.

– Ők is jönnek? – kérdezte nyomatékosan Arkin.

A pap elmosolyodott.

– *Da*.

– Mikor?

– Már úton vannak.

– Helyes. Állják a szavukat.

Kari az egyikről a másikra nézett.

– Kik? Kik jönnek?

– A vasúti munkások – mondta Arkin. – Ez a telephely sztrájkba fogott, hogy támogassa a fiatalokat.

– Kezdődik – mondta Kari halkán. – Ugye?

– Igen.

A fiú kihúzta a hátát és kidüllesztette csontos mellkasát.

– Arkin elvtárs, Morozov elvtárs, büszkeséggel tölt el, hogy részese lehetek ennek a nagy...

– Itt vannak! – kiáltotta egy hang a tömegben. – A vasúti munkások itt vannak!

A levegő azonnal megtelt lelkes kiáltásokkal és körülbelül száz ember csatlakozott hozzájuk kék sapkában és munkáspufájában, öklükkel a levegőben.

– Atyám – mormogta Arkin az orra alatt –, adjon hálát az Istenének a nevemben!

A pap lehunyta a szemét és mosolyogva beszélt az urához.

A vasutasok egyike, egy nagy, testes férfi hozzá illő hanggal felmászott egy rozsdás vagonra és lelkesítő beszédet mondott, ami teljesen magával ragadta a fiatal tanoncokat. Még a zuhogó hó jeges függőnye sem hűthette ki az ereikben lüktető forróságot és a harag olyan keménnyé és élessé érlelődött bennük, akár az Admirális tornya.

Arkin elégedett volt aznap reggeli munkájával.

– Lovasok közelednek! – kiáltotta valaki a tömeg végében. Katonákat küldtek rájuk. A tanoncok és vasutasok lassan reagáltak, de Arkin felugrott egy rozoga szerelvény lépcsőjére.

– Készüljetek! Itt vannak a katonák!

Hirtelen vascsövek kerültek elő a kabátok és zubbonyok alól. A paták hangja egyre erősödött a köveken, mígnem a hófüggöny szétvált, mint a Vörös tenger, és egy szakasz vörös egyenruhás lovas jelent meg lobogó köpenyekkel. Megálltak és hosszú vonalba fejlődtek, elzárva minden lehetséges menekülési útvonalat.

Kitört a pánik. Fiúról fiúra terjedt, gyors, ideges kiáltások futottak végig a tömegen, de követték a vasúti munkások utasításait.

Elsápadtak az arcok és kikerekedett szemekkel néztek szembe a katonák kivont, égre emelt szablyaival. Hó telepedett rájuk, látszólag enyhítve a veszély érzését.

– Oszoljanak, azonnal!

A parancs a sor elején álló kapitánytól jött. Szétvetett lábakkal ült délceg csődörén. Paripája alig várta, hogy rohamra indulhasson. Mellső lábaival dobogott a földön és a letaposott havat kaparta. Lovasa a vagon tetején álló vasutasra szegezte a tekintetét.

– Oszoljanak, azonnal! – parancsolta ismét.

Arkin mozgásba lendült. Átvágott a fiatalok között és előre ment, egyenesen a katonák elé.

– Ezek a fiúk nem ártanak senkinek – nyugodt hangon beszélt.

A kapitány rápillantott és meglátott benne valamit, amitől megállt és újra megnézte magának.

– Ki maga? – követelte.

– A tanoncok elvtársa. Kapitány – mondta élesen –, ne provokálja ki a bajt! Nem akarunk vérontást.

A kapitány szájának egyik sarka felszaladt és elégedett mosolyra húzódott.

– Nem-e?

– Nem. Ezek a fiúk...

– Veszélyesek.

– Nem. Hangot adnak az elégedetlenségüknek és követelik, hogy hallgassák meg őket.

– Igazságot akarunk! – erősködött Kari az oldalán. Két kézzel markolt egy vascövet a kezében.

– Hát akkor, ifjú bajkeverő, meg is kapjátok.

A kapitány figyelmeztetés nélkül előre hajolt és megvillant a szablya a levegőben. Egy halk suhintás, semmi több. Arkin gyorsan kapcsolt, de nem eléggé. Hátrarántotta fiatal barátját a sarkára, így a csapás, ami a nyakát volt hivatott elmetszeni, csak az egyik orrcimpáját vágta fel. Vér szökkent végig az állán.

A vasúti munkások előre nyomultak. Mérges szavakat üvöltöttek a lovasokra. Fellángoltak a kedélyek. Vascöveket és szerszámokat lóbáltak, a tüntetés eljutott az erőszakosság határára.

Arkin pontosan azért toborozta a fiatalokat, hogy elejét vegye az

efféle ellenségeskedésnek, de most hátravonta Karit az első sorból. Megvizsgálta a fiú arcát. Kari az egyik kezével sérült orrát fogta. Vér folyt végig az ujjai között és sárgásbarna szemei valósággal izzottak. Dűhtől és nem félelemtől remegett a keze Arkin szorításában.

– Húzódjatok a vasúti munkások mögé! – parancsolta Arkin. – Készítsétek fel a fiatalokat!

A fiú eltűnt. Egyre hevesebben zuhogott a hó és a kiáltások egyre hangosabbá váltak. A huszárroham, mikor végül kezdetét vette, villámgyors volt. A lovak előre lendültek, szablyák kaszáltak jobbra és balra, némán és kegyetlenül. Sikolyok zengtek fel és a hó vérezni kezdett alattuk, ahogy a lábak összekeveredtek a lovak patáival. Fémrudak csaptak le a katonákra. Törték a csontokat, kiforgatták a lábakat a kengyelből, és az egyenruhák eltűntek a munkásbakancsok tömegei alatt. De a szablyák újra és újra lecsaptak, kegyetlen pontossággal. Végigvágtak a hátakon, torkokat és arcokat metszettek fel. Roham, majd felfejlődtek, aztán újabb roham. Még a levegőben szálló hó is elvörösödött, ahogy a lovak végigvágattak a vágányokon.

Arkin előrántotta Szergejev apró pisztolyát a kabátja alól. Hatszor vett pontos célt és hat golyót eresztett a vörös ruhás mellkasokba. A sztrájkolok dühödt ellentámadásba lendültek. Lovak zuhantak el előttük. Sisakok hullottak a földre. Arkin bevetette magát a csatába. Kikerülte a pengéket, elhárította a csapásokat és egyre közelebb verekedte magát az ördögfekete paripán trónoló magas, szőke kapitányhoz.

Rátalált Kari testére. Vér borította a mellkasát. Ifjú szemei tágra nyíltak és a hőésésbe meredtek. De a tekintete élettelen volt. Hópelyhek ültek a szempilláira, megolvadtak meleg szemgolyóin és könnyek gyanánt futottak le az arcán. Arkin eltörte a fiú teste felett álló katona nyakát, akinek a kardjáról még mindig folyt a vér a hóra. Térdre zuhant Kari mellett. Lecsukta fiatal szemeit. Semmi sem szent ezen a világon. Még az ártatlanok sem. Felkapta a szablyát és ordítva meglódult a vörös egyenruhák felé.

– A nők dolgoznak a legkeményebben. Ezt Valentina hamar észrevette. A Szent Izabella kórházban a nők dolgoztak a legkeményebben és ők kapták a legkisebb fizetést, mégsem

panaszkodtak. Mindössze egyfajta hódolattal kezelték a férfi ápolókat, amire Valentina szerint nem szolgáltak rá, az orvosokat pedig valóságos istenként tisztelték.

A feladatára összpontosított és keveset beszélt. Nem zavarta, hogy az ideje nagy részét a mosószobában tölti súrolással és a felszerelés sterilizálásával. Kedvelte a műszereket. Tisztelettel bánt velük, nem várt örömet lelt a tiszta acélidomokban és különös formákban. Tetszett neki, hogy mindegyiknek külön rendeltetése van; a fogónak, szondának, fecskendőnek, és megannyi másnak, aminek csak találgatni tudta a célját. Minden nap egy óra oktatást kapott a többi kezdő nővérrel együtt. Ilyenkor olyan erősen összpontosított, mint mikor egy új zongoradarabot tanult. A kórtermekben töltött ideje alatt egyenes kérdéseket tett fel és mindig nagyon figyelt a válaszra.

– Maga jól tud hallgatni – mondta neki az egyik beteg.

A Szent Izabella a szegények kórháza volt. Több mint száz évvel korábban alapították Nagy Katalin kezdeményezésére, de sohasem volt elég ágy és elegendő kórterem. Végtelen sorban érkeztek a betegek és haldoklók a kapukon át, és sokakat kénytelenek voltak elküldeni, akik sehol máshol nem számíthattak ellátásra. De Valentina lassan megtanulta, hogyan zárja ki az efféle gondolatokat a fejéből. Mint a halott ember képét, aki aznap reggel a lépcsőkön feküdt odakint. Sokan ilyen helyekre jártak meghalni. Az orvosok szükség esetén akár naponta többször is ellátogattak a tehetősebbek lakására, hogy a saját ágyukban kezeljék a pácienseket. Még a kisebb műtéteket is ott végezték. A gazdagok csupán a nagyobb beavatkozásokhoz mentek kórházba.

Valentina mélyen belemártotta kezeit a szappanos vízbe és hozzáfogott egy vizsgálótükör tisztításához, de egy perc múlva kivette a kezeit és megvizsgálta őket. Vörösek és kidörzsöltek voltak. Hajszálvékony repedések borították a bűtykeit. Hirtelen szégyen öntötte el. Egy nővér kezei voltak, nem pedig egy zongoristáé. Utálta magát, amiért egyáltalán ez érdekelte.

Kinyílt mögötte az ajtó.

– Á, itt vagy. Szükségünk van rád.

Valentina megfordult. Szappanhab csöpögött a padlóra. Az ifjú Darja Szpacsjeva volt az, a fekete hajú és káromkodós ápolónő,

akivel a meghallgatása napján találkozott. Ma azonban hiányzott a széles mosoly az arcáról.

– Tudsz róla – kérdezte Valentina –, hogy tiszta vér a nyakad?

– Jönnöd kell – mondta a lány. – Siess!

A levegő sűrű és nehéz volt. Olyan érzés volt beszélni a férfiak kórtermébe, mintha nedves törölközőbe csavarta volna a fejét. Vér, félelem és mély, nyers harag töltötte meg a helyiséget, hogy alig maradt hely bármi másnak. Mindenütt testek heverték: az ágyakon, a padlóra vetett matracokon, vékony lepedőkön és puszta deszkákon. Rengetegen voltak, túlságosan is sokan.

– Mi történt? – kérdezte Valentina.

– A huszárok.

– Lovasroham?

– Nos, jól eljátszadoztak a szép, fényes szablyáikkal. Valentina a sima, ráncatlan arcokra nézett. Fiatal férfiak, tele összetört álmokkal. Vér patakozott a fejükből, tátongó sebek borították a vállait. Gyalogos emberek lovasok ellen.

– *Csjort!* – szitkozódott Valentina.

Csernov kapitány betartotta az ígéretét.

– Darja – a szíve hevesen lüktetett a fülében –, hol kezdjem?

– Ivanova nővér, fogja! Gyorsan! Medszesztra Gordanszkaja belenyomott egy ollót Valentina kezébe és nyugodt hatékonysággal a kórterem másik végébe ment, ahol Darja küszködve igyekezett visszafogni egy bekötözött szemű férfit, aki az ajtó felé kúszott. Valentina gyengéden az előtte lévő, hason fekvő páciensre tette a kezét.

– Hello, *Szanitarka* Ivanova vagyok. Határozott és megnyugtató hangon beszélt. Az ollóval felvágta a zubbonyát a szélétől egészen a gallérjáig, majd így tett az ingével is. Két hosszú, párhuzamos vágás futott végig a hátán, mintha csak egy vörös sín pár lett volna. Megmosta őket gyulladásgátlóval, de amint letörölte a vért, egyre több folyt elő a fiú fehér bőrére. Be kellett varrni. Mialatt dolgozott, folyamatosan beszélt hozzá. A férfi oldalra fordította a fejét és mindvégig őt nézte rémült szemeivel.

– Az orvos bármelyik pillanatban megérkezhet – biztatta a férfit. – Csak egy pár öltés, ennyi az egész. – Kötszerlapot tett a sebre és

erősen megnyomta, hogy elállítsa a vérzést. – Hamarosan újra munkába állhat.

– Vártak ránk. Ezúttal végezni akartak velünk.

– Felvonultatok?

– *Nyet.* Csak gyülekeztünk az üzemünk udvarán. Én és a többi tanonc.

– A katonák a gyárudvaron támadtak rátok?

– Nem – a szemei remegve lecsukódtak, majd kinyíltak lassú, megtört mozdulatokkal és hányadék folyt ki a száján. – Lementünk a rendező pályaudvarra, hogy beszéljünk a vasúti munkásokkal. A vezetőjüket... – Nyers, állatias hangon zokogni kezdett.

– Csss, itt biztonságban vagy – megfogta a karját. Merev volt és vér borította. Megsimogatta az arcát és a nyakát.

– Nővér – suttogetta a fiatal fiú, lehunytt szemekkel –, nem tudom mozgatni a karomat.

– *Bisztró!* Gyorsan! Egy fehér köpenyes orvos hívta oda magához. Ez egész nap így folytatódott, fiatal férfiakat hoztak be kézikocsikon, vállakon, rögtönzött hordágyakon. Valentina megkeményítette magát a nyögések és könnyek ellen. Megtanulta, hogyan tartsa az emberek kezét a saját torkához, mert az erős pulzus érzése valahogy erőt adott nekik a kitartáshoz. Megtanulta, hogy ne csitítsa őket; hagyta, hadd sírjanak, kiabáljanak, vagy csináljanak bármit, amivel levezethetik a fájdalmukat. Rövid üzeneteket írt a nevükben szeretteiknek, vizet tartott sebes ajkaikhoz és olyan sok kötszert tekert a karokra, lábakra és fejekre, hogy a könnyű, fehér anyag szinte már a bőre kiterjesztésévé vált, amivel összetartotta a fiatal testeket.

– *Bisztró!*

– Igen, doktor úr?

– Egy adag morfiumot ide!

– Igenis, doktor úr.

Egy fiatal fiú feküdt a hátán. Sötét bőre volt, és nem lehetett sokkal idősebb Kátyánál. Vékony karjait keresztbe tette a mellkasán. A bőre síkos volt az izzadságtól. Rámosolygott Valentinára, de az ajkai folyamatosan imádkoztak. Valentina kimért két cseppet üvegből egy pohárba és a fiú ajkához tartotta, amíg kiitta belőle a fájdalomcsillapító folyadékot. A pupillái tűhegynyiek voltak.

– *Szpaszibo* – a hangja halk volt, szinte alig hallatszott. – *Daszvidanyja*. Viszlát.

– Összetiporták – mormogta az orvos. – A lovaikkal.

– Van valahol egy pap? – kérdezte gyorsan Valentina.

– A szomszédos kórteremben van – kimerülten felsóhajtott. – Nagy igény van ma a szolgálataira. – Felemelte a tekintetét és most először nézte meg rendesen az ifjú nővért az oldalán. – Valentina! Drága gyermekem, nem tudtam, hogy te vagy az. Az egyenruhád egészen...

– Tudom, Doktor Fedorin. Mi nővérek mind ugyanúgy nézünk ki.

– Nem egészen – elhúzta a kézfejét a szemei előtt. – Te és *Medszesztra* Gordanszkaja jóformán nem is egyazon faj egyedei vagytok.

Valentina elmosolyodott. Olyan megkönnyebbülés volt eleresztenie végre megfeszült arcizmait, hogy majdnem átkarolta a férfi nyakát, ahogy a lányától látta, amikor az különösen hálás volt neki valamiért.

– Pihennie kellene, doktor.

Megrázta a fejét.

– Nem egészen az efféle ápolói munkára gondoltam, amikor beajánlottalak téged a Szent Izabellába – egy pillanatra levette a szemét a kórteremben fekvő sebesültekről és Valentina arcába nézett. A lány azon tűnődött, vajon mit látott rajta.

– Tűzkeresztség – mondta a férfi halkán.

Az ágyon fekvő fiú felemelte az egyik kezét és keresztet rajzolt a levegőbe.

– Vérkeresztség – javította ki magát Valentinára nézve.

– Megkeresem a papot – mondta a lány, megszorította a fiú kezét és elment.

De nem talált papot a szomszédos kórteremben. Megszegte a szabályzatot. Felemelte a szoknyáját és elfutott az egyik folyosón. Egy fekete ruhás alakot keresett. Nem hagyta, hogy a fiú a feloldozás vigasza nélkül haljon meg. Keménynek kell lenned, mondta neki Jens. Hogy megbirkózhass a vérrel és sebekkel.

Egy kéz nehezedett a vállára, olyan erősen, hogy megrogyott és rémülten ugrott félre.

– Ne ijedj meg, gyermekem!

Megállt és végigmérte a férfit, aki látszólag a semmiből tűnt elő a folyosóra. Papnak látszott. Jó kiállású, széles vállú alak volt. Tekintélyparancsoló benyomást keltett fekete tunikájában. Mégis volt benne valami, amitől Valentina ódzkodott. Nagy, kerek szemei voltak. Halványkék színűek és mélyen ültek üregükben. Nem pislogtak, csak őt nézték. Mintha lángoltak volna. Nem talált rá jobb kifejezést. Addig meredek rá, amíg utat égettek maguknak az agyáig és legszívesebben elfordult volna, de képtelen volt rá.

– Papra van szükségem – mondta gyorsan.

– Gyermekeim... – mély hangja volt, a szavai kimértek, és nagy erővel visszhangzottak a hideg folyosón. – Gyermekeim, minden embernek szüksége van egy papra, hogy az Úrhoz vezesse. Látom rajtad, hogy aggodalom gyötör. Hagyd, hogy az Úr megtisztítson!

Valentina majdnem hangosan felnevetett, mert ez a különös ember minden volt, csak tiszta nem. Elfordult a tekintetétől és hosszú, bozontos szakállára nézett. Koszos volt és ételmaradékok tarkították. A tunikája foltos volt, a kezei mocskosak. És ami a legrosszabb, még bűzlött is. Az egyetlen tiszta dolog rajta az ékköves fészület volt, ami láncra fűzve ragyogott a nyakában.

– Talán megkérhetné az Urat, hogy előbb magát tisztítsa meg – javasolta. – De kérem, jöjjön gyorsan! Szükség van magára a...

De a férfi felé nyúlt hatalmas, mocskos kezeivel. Megragadta a feje két oldalát és a szemeibe meresztette erőteljes tekintetét.

– Te szorulsz segítségre, *maliska*, kislányom. Én elhozhatom neked az áhított békét. Az Úr nevében.

Leeresztette a fejét, hogy Krisztus csókját nyomja a homlokára, de az utolsó pillanatban lebukott és az ajkait csókolta meg. Döbbenet és undor rázta meg Valentinát, ahogy a férfi hatalmas, ragadozó szája elemésztette az övét. Arcon ütötte. A pofon csattanását elnémította a férfi bozontos szakállá. Az egész nap nehézségeit beleöntötte haragjába.

– Maga nem Isten szolgája! Maga egy imposztor, gusztustalan, kéjenc...

A férfi jóízűen felnevetett, mintha a rá záporozó szavak áldást jelentettek volna. Valentina legszívesebben ismét arcon csapta volna, de képtelen volt megint hozzáérni. Megtörölte a száját és biztonságos

távolságot tartott.

– Egy haldokló fiúnak van magára szüksége.

– Neki nincs szüksége rám. Neked van szükséged rám.

– Maga nem is pap, ugye?

– Én csupán egy szegény *sztarec* vagyok, egy szent ember. Alázatosan a szenvedő lelkeknek kínálom magam, mint amilyen te vagy. Lelkeknek, amelyek nem tudják, hogyan találják meg az utat.

– Az én lelkem csakis rám tartozik – mondta Valentina. – És maga nem *sztarec*. Ennek a fiúnak valódi papra van szüksége. – A férfi fakó tekintete a szemébe meredt és úgy érezte, a nyelve elnehezedik a szájában, az elméje pedig elhomályosodik. Megfeszített akaratall hátat fordított a sötét alaknak és visszasietett a folyosón. Igyekezett kiütni a fejéből a tisztátalan figurát.

– Nővér! – kiáltott utána mély hangján. – Találkozunk még, *maliska*, te meg én, és akkor egy csókot ajánlasz majd a lelkedért cserébe!

Valentina talált egy papot, egy valódi papot. Kézzel szőtt reverendát viselt, ami a szegélyeinél elrojtosodott, imasálat a nyaka körül és magas, szebb napokat is látott, fekete kalapot. Először egy falusi papnak hitte, aki a városon kívülről érkezhetett a kórházba a mérsárlás hírére. De amikor, válaszul a hívására, felemelte a fejét egy sebesült felett mondott, dallamos imájából, Valentina azonnal ráismert. Ő volt az, akit Arkin társaságában látott. Akibe belebotlott, amikor a sofőr krumplis zsákokat cipelt a templomba. Miközben odasietett hozzá, azon tűnődött, vajon miféle titkokat hallhattak a papok, mennyi meggyónt bűn kísérthette az elméjüket.

– Szükségem van a segítségére, atyám.

– Miről van szó, nővér?

– Egy haldokló fiatalemberről.

Nem egészen úgy reagált, ahogy gondolta volna. Bár látszólagos nyugalommal sétált mellette, ahogy átvezette a másik kórterembe, a bakancsaival dühösen rugdosta a ruhája szegélyét maga előtt.

– Atyám, nem tudja, mi történt?

– Az üzemi tanoncok borzalmas körülmények között dolgoznak – a szavait visszafogta, ha a lábait nem is. – Gyűlést tartottak, miután az egyikük elveszítette az egyik karját, de a rendőrségnek mindenütt vannak kémei – megrázta a fejét és a szeme elé emelte a bibliáját. –

Az Úristen legyen irgalmas a katonák lelkéhez, mert én nem találok irgalmat számukra a szívemben. Mindet a pokol tüze kárhoztatnám az örökkévalóságig – vadul megrázta a Bibliát, mintha az ujjai válaszra bírhatták volna fekete borítóját. – A tanoncok szinte még gyerekek.

– De úgy hallottam, hogy csatlakoztak a vasúti munkásokhoz.

– Igen.

– Ez azt jelenti, hogy az egész jól meg volt szervezve.

Ahogy kinyitotta a lengőajtót, a pap megállt, így kénytelen volt visszanézni rá.

– Ki vagy te? – faggatta a férfi.

– Csak egy nővér. Csak segíteni próbálok a maga tanoncai életének megmentésében.

Csak egy nővér. Egyszerű szavak. Látszólag megnyugtatták. A tekintete meglágyult és ismét megindult előre.

– Persze, hogy feszült vagyok. Olyan dolgokat láttam ma, amikor a szabályak lesújtottak, amiket nem lenne szabad látni senki ember fiának – pajzsként szorította mellkasára a bibliáját.

Valentina kinyújtotta a kezét és megérintette a keresztet a Biblián.

– Ott volt?

– Igen.

– Mondja, Morozov atya, ott volt Viktor Arkin is?

A férfi arca megenyhült.

– Ki vagy te?

– Megsérült?

A pap megrázta a fejét. Olyan enyhén, hogy szinte alig lehetett észrevenni.

– Szóljon neki – mondta Valentina –, hogy vigye máshová a garázs hátuljába rejtett dobozt! Mielőtt az *Okhrana* érte jönne.

HUSZONEGYEDIK FEJEZET

– *Szanitarka* Ivanova! *Medszesztra* Gordanszkaja megállította Valentinát, amikor elhagyta a kórtermet. Az idősebb ápolónő fáradtnak látszott. Volt valami üresség a tekintetében, mintha a nap túl sok mindent kivett volna belőle.

– *Szanitarka* Ivanova, a mai napon jól teljesített. Rendelkezik egy tisztességes nővér képességeivel – megenyhült az arca. – Beismerem, hogy kellemesen csalódtam.

– Köszönöm, *Medszesztra*.

– Most pedig menjen haza és mossa le a mai napot forró vízzel meg egy kis vodkával, az jót fog most tenni magának.

– Igen, *Medszesztra*.

Tisztességes nővér. Vállára vette a köpenyét. Tisztességes nővér. A kinti lépcsőkön Darja nővérbe botlott és azonnal megkérdezte.

– Ismered a papot, aki ma itt járt?

– Morozov atyát? Igen, gyakran ellátogat ide. Én nem igazán állhatom a papolását – elhúzta a száját és lerántotta a fejéről a fejkötőjét –, de ételt is hoz a pácienseknek a vigasz mellé. Szeretik őt.

– Nem, nem őrá gondoltam. A másakra. Piszkos és visszataszító. Hipnotikus, kék szemekkel és nagyon drágának látszó feszülettel.

– Ó, a francba, az a rohadék. Nem ért hozzád, ugye?

– Nem – csúszott ki a hazugság a száján.

– Ne aggódj, csak ritkán van itt. Csak akkor jön, amikor emlékeztetni szeretné magát, milyen dolog is szegénynek lenni.

– Hogy érted ezt? Hol tölti általában az idejét?

– Jézus Krisztus, Valentina! Tényleg nem tudod, ki volt az a mocskos rohadék?

– Azt állította magáról, hogy egy *sztarec*, egy szegény, szent ember.

– Meg a francokat. Bárcsak én is olyan szegény lennék!

– Kicsoda ő?

– Grigorij Raszputyin. Az úgynevezett csodatevő, aki a mi illatos császárnénk oldalán tölti az idejét. Mondd, hogy nem tette rád a mocskos mancsait!

- Csodatevő?
- Annak nevezi magát.
- Jens, milyen ember a császárné?
- Miért kérdezed?
- Csak kíváncsiságból.
- Alexandra cárina? Hideg és tartózkodó. Származásához méltóan úgy is viselkedik, mint egy arrogáns német hercegnő. De azt nem tudom, hogy mélyen is ilyen-e.

Végigsimította a lány meztelen csípőjét és egyesével felsétált ujjáival a bordáin. Mellette ült az ágya szélén, mert szerette legeltetni rajta a szemeit. Legelni. Már korábban is feltűnt neki, milyen abszurd szó ez a szemekre. Hogyan tudnának legelni az ember szemei? De most már megértette. A szemei folyamatosan éheztek, amikor nem volt vele. Olyan üressé koplalták magukat, amit korábban elképzelhetetlennek tartott. Még egyetlen nő sem váltott ki belőle ilyen érzéseket. Egész nap magával hordozta a képét a fejében, mint valami kincset. Próbált rájönni, mi váltotta ki a lányból ezt a hirtelen kíváncsiságot a cárina iránt.

– Azt hiszem – magyarázta –, hogy ez részben azért van így, mert szégyellős. Lehet, hogy a cárné arisztokrata, de fogalma sincs róla, hogyan kell társalogni, ezért megveti az udvar társadalmi életét, cserébe pedig neheztelnek rá emiatt. De kétségkívül nagyon határozott személyiség.

– Milyen értelemben?

– Az idő nagy részében maga mellé láncolja Miklós cárt a Sándor palotában, a Cárskoje Szelóban. Onnan dolgozik. Tudom, hogy csak húsz mérföldre van Szentpétervártól, de az pontosan húsz mérfölddel távolabb van a kelleténél, amikor ennyi zavargás van a városban. Ide kötné a kötelessége.

Valentina bólintott, mintha ő is elgondolkozott volna ezen. – És a négy lányuk, a négy főhercegnő? Őket is elzárva tartja a világtól?

– Ó, igen. Mindenki azt mondja, hogy boldog családi életet élnek. Lovagolnak, vitorláznak és játszadoznak. Imádnak teniszezni. És természetesen gondját viselik a fiúnak. Ő a mindenség közepe.

– Igen, a fiú. Alekszej cárevics.

A férfi lehajolt és lágyan megcsókolta Valentina mindkét térdét. A

lány Jens hajába temette a kezét és közelebb vonta magához az arcát.

– Mit bámulsz? – vonta össze a szemöldökét Valentina.

– Téged. Próbálok rájönni, pontosan hogy is vagy összerakva.

– Miért? Szét akarsz szedni talán?

A férfi szájon csókolta.

– Érdekes mérnöki kihívás lenne.

Valentina felült vele szemben és a dereka köré fonta a lábait. Jens a feneke alá kapta a kezét és közelebb húzta magához. A bőrnek enyhe szappanillata volt.

– Mesélj nekem a Raszputyin nevű szerzetesről!

– Az Isten szerelmére, Valentina, mi a pokolnak szeretnél hallani arról a visszataszító emberről?

– Beszélj róla! – Komolyan gondolta. A homlokát a kulcsfontjára hajtotta, így Jens nem láthatta az arcát, de érezte meleg leheletét meztelen mellkasán. – A Szent Izabellában járt – mondta el neki.

– Tartsd távol magad tőle! Már így is eleget ártott.

– Hogy érted ezt?

– Grigorij Raszputyin eltávolítja egymástól a cárt és a népet.

– Jens, szerelmem, ne légy ideges. Mesélj nekem róla! – megnyalta a férfi bőrét.

– Szent embernek állítja be magát. Azt állítja, hogy Krisztus küldte az orosz emberek megsegítésére, de leginkább azért, hogy utat mutasson a cárinának. És rajta keresztül magának a cárnak is. – Mélységesen elkésérítette ez az ügy. – Miklós cár bolond. A szerzetes beleüti az orrát a politikába, a kinevezett tanácsadói ellen fordítja Őfelségét és... – elhallgatott.

– És mi?

Jens vállat vont.

– Felejtsd el! Ne beszéljünk többet Pétervár gondjairól. A csatasorok nemsokára úgyis kialakulnak.

– Biztos vagy benne, hogy odáig fog fajulni a dolog?

Ledobta a lányt a párnákra.

– Egyikünk sem tudhatja biztosra, így hát...

– Ne áltass engem, Jens! Nem vagyok már gyerek.

A lány hangja megrémítette. Túl sokat látott ma abban az átkozott

kórházban. Hol volt már az a lány, akivel a csillagokat nézték azon a hideg, téli éjjelen az erdőben? Megcírógatta a válla sima lejtőjét. Hátradőlt a párnára, odanyúlt az éjjeli asztalhoz és rágyújtott egy cigarettára.

– Valentina szerelmem, a cári udvar egy korrupt olvasztótégely. Züllött és degenerált – tárgyilagos hangon beszélt. – Grigorij Raszputyin egy bukott szerzetes, aki megtalálta a szerencsését. Alexandra cárnénak kevés barátja van a tartózkodó modorú Anna Vjirubován kívül, és a szerzetes átvette felette a hatalmat. Egyesek szerint gyógyító hatalma van, amivel a fiát segíti. Meg hogy hipnotizálja a cárnét. Talán még szexuális kapocs is van közöttük.

Valentina pislantott.

– Hogyan akarhat bárki is ágyba bújni egy olyan visszataszító emberrel?

– El sem hinnéd. Az asszonyok az udvarban kikaparják egymás szemét, hogy a kedvére tegyenek.

– De hiszen bűzlik.

Jens harsányan felnevetett.

– Egy bűdös paraszt, rongyos muzsik, aki nem mosdik és sosem vált ruhát. Csakis az Isten küldötte lehet!

– Jens – Valentina kivette a cigarettát a férfi szájából és beleszívott a csípős füstbe –, te is úgy hiszed, hogy Raszputyinnak valóban gyógyító ereje van?

A férfi kivette a kezéből a cigarettát és beoltotta.

– Nem. Eszedbe se jusson elvinni hozzá Kátyát!

– Nem erre gondoltam.

De a hazugság olyan átlátszóan lógott a levegőben, mint a füst.

Varenka nem halt meg. Ez is valami. Az utca nem nézett ki jobban és az ajtó még mindig szét volt hasadva. A szag is ugyanolyan förtelmes volt a folyosón. De Varenka nem halt meg.

– Hoztam még egy kis ételt – mondta Valentina és letette a zacskót az asztalra. Egy tárcát is tett mellé. Egyikük sem hozta szóba.

– Látom – mosolygott rá Varenka. Nem volt igazi mosoly, csak éppen hogy megmozdultak az arcizmai, de ennyi is megtette.

– Csinálok egy teát, rendben? – javasolta Valentina.

A sebzett fejű asszony felállt és egy hajszálvékony takarót csavart

maga köré. A feje fedetlen volt és a bőre zöldes színben játszott. Aprócska láng haldoklott a tűzhelyben. Az asszony legörnyedt elé, kissé nyitott szájjal, mintha el akarná nyelni a sárga lángocskát.

Valentina előhúzott egy köteg aprófát a zacskóból.

– Tessék.

Varenka mohón kivett belőle három botot és gondosan a láng fölé állította őket. Mikor ropogni kezdtek, sovány arcával visszamosolygott rájuk, mintha barátok lettek volna. Valentina felforralta a vizet és elkészítette a teát. Az anyja konyhájából hozott, ízletes sütemények nevetségesen festettek a szobában, de az asszony látszólag észre sem vette. Csatlakozott Valentinához az asztalnál és hármat megevett, mielőtt megszólalt volna.

– Miért jöttél?

– Hogy megbizonyosodjak róla, itt vagy-e még.

Az asszony furcsa torokhangot hallatott és Valentinának beletelt egy másodpercebe, mire ráébredt, hogy nevetés volt.

– Gondolod, hogy valahol máshol is lehetnék? – érdeklődött Varenka.

– Dolgozol? – kérdezte Valentina.

– Dolgoztam – az asszony megrázta a fejét. – Egy malomban. De kirúgtak, amikor kivettem egy szabadnapot, mert a fiam megbetegedett. – A tekintete kemény volt. Nem hullatott könnyeket.

– Ismerek egy ruhakészítőt, aki takarítót keres. Beszélhetnék vele, ha szeretnéd megkapni az állást.

– Persze, hogy szeretném.

Csend ült a szobára. Mindketten arra vártak, hogy a másik mondjon valamit. Valentina szólalt meg először.

– Akkor megkérdezem. De tisztának kell lenned.

Varenka a piszkos kezeire nézett.

– A vízpumpa már megint befagyott az utcában. Havat olvasztok a teához.

Valentinának felfordult a gyomra, ahogy lenézett a félig megivott teájára.

– A hóba kutyák hugyoznak.

Ismét felhangzott az érdes nevetés. Varenka az új barátjára nézett.

– Mit akarsz tőlem? Nem csak azért vagy itt, hogy etess engem.

Valentina egy sárgabarack konzervet és fekete kenyeret húzott elő a zacskóból. Jens mérges lett volna, ha tudja, hogy egyedül jött ide.

– Szeretném, ha figyelmeztetnél engem.

– Mire figyelmeztesselek?

– Ha veszély közeledik.

– Miféle veszély?

– A forradalom.

Mintha kimondta volna a varázsszót. Eltűnt a nyomottság Varenka szemeiből, a szájáról és fakó bőréről. Valentina megdöbben, hogy egyetlen szónak ekkora hatalma lehet.

– Itt a címem – odatolt egy papírdarabot az asztalon.

Varenka még csak rá sem pillantott.

– Nem tudok olvasni. És egyébként sem mennék egy olyan palota közelébe, amilyenben biztosan laksz. Még a szolgálók is leköpnének. Gondolj ki valami mást!

– Van egy hirdetőtábla a Szent Izsák téri buszmegállóban. Tűzz fel rá egy kendőt, ha üzeni akarsz!

– Vöröset?

– Ha gondolod.

Az asszony bólintott. Valentina furesállotta, hogy a kardvágás nyoma volt az egyetlen csillogó dolog a szobában. Azon tűnődött, vajon fáj-e neki.

– Bármit állítanak is a férfiak – mormogta Varenka –, ez az ő forradalmuk nem jön el egyhamar.

– Egyszer láttam, ahogy egy rajnyi csípős hangya rátámadott egy pocokra és megölték – mondta Valentina. – Talán – tette hozzá – a ti hangyáitok még nem készültek fel rá, hogy hadsereggé szerveződjenek.

– Mondd csak, mit csinálsz, hogy ilyen erősnek tűnnek az ujjaid?

– Zongorázom.

Varenka megtapogatta Valentina ujjait, mintha zenét tudna fakasztani belőlük.

– Még soha senkit sem hallottam zongorázni.

A szavai nyomán Valentina majdnem elsírta magát.

Véletlen volt. Jens nem szándékozott Kátyához látogatni. Azért kereste fel mégis, mert az estét pókerezéssel töltötte az egyik barátja

házában. Dr. Fedorin is ott volt és két vesztes játszma között említett neki egy új gerinckúrát, amit a Karlovy Vary gyógyfürdőben próbáltak ki. Jó eredményeket hallott róla. Fedorin a tanoncfiúkra gondolt, akiknek jól összevagdosták fiatal, törekeny hátukat a szablyákkal, de Jensnek azon nyomban Kátya jutott az eszébe. Mikor másnap reggel kilovagolt és meglátta Valentina vad kozákját, amint egy nyugtalan kanca nyergében ágaskodik a ködben, természetesnek látszott megjegyzést tennie a hátasára.

– Elegáns állat, Popkov, annyi szent. De nem egészen a te stílusod.

A kozák egyik oldalról a másikra lóbálta a fejét, akárcsak a lova.

– Nem az én használatomra van – mondta zsémbesen.

– Á! Esetleg meglepetés Valentina kisasszonynak?

– *Nyet.*

Jens gyorsabb iramra ösztökelte a lovát, de a fiatal, aranysárga kancának megtetszett Hős és felzárkózott mellé. A kozák meglazította a gyeplőt, hogy a kanca nekicsaphassa a sörényét Hősnek, mire az állat olyan elegánsan kapta fel a lábát, mint egy balerina.

Jens elnevette magát. Még a kozák is enyhén elmosolyodott, és egymás mellett lovagoltak végig a párás utcákon. Jens a kanca és a forgalom között maradt Hőssel, hogy megnyugtassa, amikor a kereszteződések káosza felzaklatta. A köd köréjük csavarta vékony, szürke karjait, egészen az Ivanov házig.

Popkov lekefélté Hős szőrét. Jól bánt a nagy testű lóval. Jens kedvelte az olyan embereket, akik az ujjuk alatt érezték az állatok hangulatát és tudták, hol vakargassák meg a lovak bőrét, hogy elégedett prüszkölés csapjon fel széles orrlyukaikból.

– Nem leszek sokáig – mondta a kozáknak.

A férfi morgott egyet.

Jens engedett egy vödör vizet a kerti csapnál és Hős elé tette, aki élvezettel nyomta bele nagy, fekete orrát. Jens megállt és egy pillanatig az állatot nézte.

– Popkov – mondta –, neked kitüntetett helyed van ebben a háztartásban. – Ferde mosollyal nézett végig a nagydarab férfin. – Lévéen keményfejű kozák vagy, nem gondolnám, hogy bemehetsz a házba, vagy hogy az Ivanova hölgyek közelébe engednének – Jens

végigsimította Hős izmos nyakát. – Gondolom, a természetes bajod tehet róla.

A kozák szája széles vigyorra nyílt, felfedve fehér, sírkőnyi fogait.

– Menj a pokolba!

– Még sohasem láttam Valentinát ennyire boldognak. Jens Kátyára mosolygott és a térdén egyensúlyozta az apró teáscsészét.

– A kórházi munka miatt van. Értelmet vitt az életébe.

– Ezt mondja a Mama is.

– Az édesanyjának talán igaza is van.

– A Mama nem ismeri őt olyan jól, mint én.

– Mit tud maga – kérdezte Jens óvatosan –, amiről az anyjának nincs tudomása?

– Jens, talán nem tudom mozgatni a lábaimat, de a szemeimnek azért még jó hasznát veszem.

– Akkor hát mit lát velük? A lány felnevetett.

– Látom, hogyan ragyog a bőre, amikor szürkének és megviseltnek kellene lennie a hosszú, kórházi munkától, és hogy elnehezednek a lépteik, amikor itthon kell töltenie egy napot. Látom, ahogy titkon mosolyog, amikor azt hiszi, hogy senki sem figyel rá és hogyan akad bent a lélegzete. A mondat közepén hirtelen elhallgat és képtelen megszólalni – Kátya hangja sóvárgóvá vált.

– Úgy hiszem, olyankor van ez, amikor éppen az eszébe jut valami.

– Micsoda?

– Egy pillanat. Ami betör az elméjébe.

– Milyen pontos megfigyelő maga, Kátya.

– Ő a nővérem. Szeretem. Egymás szemébe néztek.

– Én is – mondta a férfi gyengéden.

A lány bólintott, megremegtetve szőke fürtjeit.

– Tudom.

– Honnan tudod?

– Mert ismerem Valentinát. Szerelembe esett, és viszonszeretik.

– Jó gondját fogom viselni, Kátya.

Rámosolygott.

– Hiszek neked, Jens. De légy óvatos! Ha a Papa rájön, hogy téged részesít előnyben Csernov kapitány helyett, kitilt ebből a házból.

– Köszönöm a figyelmeztetést.

Nem lehetett egyszerű Kátyának, hogy ilyen készségesen átadja neki a nővérét.

Jens már messziről hallotta a lármát az istálló felől. Aggódott Hősért és meggyorsította a lépteit. Kiáltások és csörömpölés visszhangzott a fa épületből, ahol éppen öten verték Popkovot.

A nagydarab férfi úgy tántorgott és himbálózott, mint egy részeg medve. Vér folyt a szeme fölötti sebből. A többi lovasz nem volt sehol, ami csak egyvalamit jelenthetett: nagyon is jól tudták, kik ezek a fekete kabátos, fényes bakancsú emberek, és tudták, hogy jobb távol maradniuk. De öten egy ellen, ez kissé durvának tűnt Jensnek.

Megragadta az egyik támadó vállát és megpörgette, köszönetképp pedig egy ökölcsapást kapott a hasába. Felmordult. Mielőtt még egy újabb ököl elérhette volna, belefejt a férfi mellkasába, kibillentve vele a rohadékot az egyensúlyából. Gyorsan felkapta a fejét, egyenesen az ellenfele állkapcsába. Hangos kiáltás szakította át a párás levegőt, mire a lovak őrzőgő rugdosásba és nyihogásba kezdtek. Átkok és feszítővasak záporoztak Popkov vállaira, mire a földre zuhant, de magával rántott két embert. Bakancsok dübögtek és mellkasok emelkedtek a megerőltetéstől.

– Bassza meg! – kiáltotta Jens. – Azonnal fejezzétek be! Megölitek! Mi folyik itt?

Az egyik fej félig hátra fordult. Kemény vonásokkal tarkított, bordó tűzfoltos arc nézett rá olyan szemmel, ami egy merő sűrű, fekete pupilla volt. Mély mohó élvezet ült a tekintetében.

– Kopy le! Hacsak nem akarsz kapni te is.

Egy feszítővas lendült Jens felé oldalról, hogy bezúzza a koponyáját. Nem tudta, miért verekedtek, de már nem is érdekelte. Elhajolt, lekapta a korbácsot a kampóról és kicsapta. A végén fémkampók voltak.

Az első csapással felszakította az egyik férfi hátát, a második kiszakított egy darab húst egy védtelen nyakból. Vér spriccelt a szalmára. A még talpon lévő két férfi magára hagyta kozák áldozatát és Jens felé fordult, de ő a csuklója apró mozdulatával elegáns karikákat írt az ostorral a levegőbe. Elhárítottak. Túl későn vették észre a hátuk mögött álló, sebesült férfit, feszítővassal a kezében. Lesújtott az egyik, majd a másik fejére is. Elborultak, mint a zsák.

– Basszák meg! – bömbölte Popkov.

– Te baszd meg! – dörmögte Jens, hevesen kapkodva a levegőt. – Mi a francot műveltél, hogy neked estek?

Egymásra meredtek és próbálták visszafogni a vigyorukat. Váratlanul vértestvérek lettek.

– A pokolba – mondta Jens –, mibe rángattál bele engem?

Csendes hang szólalt meg a háta mögött:

– Tedd le az ostort! És te, barom, dobd el a vasat! – Nem volt benne fenyegetés. Egy halk kijelentés volt csupán. – Különben golyót eresztenek a fejedekbe.

HUSZONÖTÖDIK FEJEZET

A félelem rengeteg arcot ölthet magára. Jens előtt egy toll képében jelent meg a vallatója kezében. Amikor az illető nyugodt volt, mozdulatlanul ült a férfi ujjai között, de amikor felizgatta magát, gyors klikk-klikk-klikk hangot játszott. Jens szíve felvette a ritmusát.

– Kérdezze Ivanov minisztert! – mondta Jens már huszadjára. – Az ő háza, nem az enyém. Én csak a lovamért mentem, ennyi az egész.

– Miért volt egyáltalán ott a lova?

– Már mondtam. A miniszter lányánál voltam látogatóban.

– Vagy csak azért bújik a kifogás mögé, hogy bejárhasson az istállóba?

– Nem.

– Hogy hozzáférjen a kézigránatokhoz, amiket oda rejtett?

– Nem.

– Ki kérte meg rá, hogy felszedje őket?

– Senki. Nem is tudtam róluk.

– Rátámadott az embereimre egy ostorral.

– Rátámadtak a kozákra.

– Szóval beismeri, hogy Liev Popkov a társa egy kormányellenes összeesküvésben.

– Nem. Alig ismerem őt. Ott szolgál, csak ennyit tudok róla.

– Hazudik.

– Nem.

Körbe-körbe ugyanez. Klikk-klikk-klikk.

Jens úgy ült ott, mintha közömbös lett volna számára ez az egész. Újra és újra megválaszolta ugyanazokat a kérdéseket. Mégis az egész olyan zavarba ejtően civilizált volt. Semmi üres ki-hallgatószoza, nem voltak erős fények és a csuklóját kidörzsölő bilincsek. Csak egy szék, párnázott kartámlával. Még cigarettával is megkínálták, amit visszautasított.

Közönséges irodában ültek, aktákkal és virágzó cserepes növényekkel a polcokon. Takaros, új szőnyeg borította a padlót. Nem voltak rajta vérnyomok, Jens ezt meg is jegyezte. A kihallgatója alacsony, kopaszodó férfi volt, türelmes arccal és hatalmas fülekkel,

amelyeket akkor piszkálgatott, amikor bizonytalan volt. Ahányszor csak Jens azt mondta: *Beszéljen Ivanov miniszterrel! Ő császári fenségünk hű szolgálója!*, az ujjai megkeresték egyik fülcimpáját. A férfi óvatos volt. Kitapogatta a vékony jeget a léptei alatt.

Az átkozott kozák nem normális. Sehol sem biztonságos, az Okhránának mindenütt vannak figyelő szemei. Ha Popkov azt hitte, egy állami miniszter istállója biztonságos hely gránátok rejtegetésére, akkor semmit sem tud a titkosrendőrség működéséről. Mindezek ellenére nem akarta elhinni, hogy Popkov bolsevik lett volna. A pokolba is, beleremegett a gondolatba, hogy Valentina közelében ilyen halálos csomag volt.

– Hol van Liev Popkov? – kérdezte hirtelen.

– A forradalmárt éppen kihallgatják.

Jensnek megfagyott a vér az ereiben. Kihallgatják.

– Nem hiszem, hogy Popkov forradalmár lenne. Bárki odatehette azokat a gránátokat, hogy veszélybe sodorja a minisztert.

– Beleértve magát is.

– Nem, engem nem.

– Hogy mit hisz, annak semmi jelentősége nincs.

A férfi szemei éhesek voltak. Szabadjára akarta eresztetni a fogait, hogy elemésszék, de valami visszatartotta. Jens ráébredt, hogy ez nem más, mint a neve mellett lévő cím az asztalon fekvő aktán. *Jens Friis: őfelsége, a cár mérnöke.*

Őfelsége, a cár mérnöke.

Kihaszználhatná ezt a címet. Miért ne? A pulzusa a fülében lüktetett. Tudta, hogy száz oka is lehet rá, miért ne tegye. Száz kihallgatófülke is volt a pincében, közel sem olyan kényelmesek, mint ez a szoba, ahol láncok lógtak a székeken és a csempézett falakra vér száradt. Udvariasan beszélt a kérdezőjéhez.

– Hol van Liev Popkov? – kérdezte ismét. – Látni szeretném.

Nyilvánvaló volt, hogy a férfit idegesítette a kérése, de igyekezett nem kimutatni. Hosszú hallgatás után, mialatt a tolla ide-oda járt a kezében, felállt, odament az ajtóhoz és olyan erővel csapta ki, hogy a falról pattant vissza.

– Jöjjön!

Bűz. Izzadság. Vér. Jens a dühöngés határán volt. Vissza kellett

fognia magát, hogy ne verje ököllel a vasajtót, hogy meg ne ragadja kísérője nyakát és át ne tuszkolja a fejét a keskeny kémlelőnyíláson. A cellán kívül állt és Popkov nevét kiáltotta bele a sötét csendbe.

Egy széles hátat vett ki odabent. Vér csordogált friss sebeiből. Közelebb lépett és a téglalap alakú résen át meglátta, hogy a kozákot a csuklóinál fogva a szemközi falhoz láncolták. Meztelen volt, de még mindig állt a talpán. Arcát a mocskos csempékhez nyomta. Farának masszív izmai ütésektől feketéllettek. Elektródák tekeregtek a nemi szervétől egy akkumulátorig. Ürülék folyt végig a combjai hátulján.

Bűz. Izzadság. Vér.

A város csendes volt. Jens késő este érkezett a fényűző Ivanov rezidenciára. Arra számított, hogy zárva találja, leárnyékol, fekete és élettelen ablakokkal, katonákkal és örökkel odakint. De nem így volt. Fények világítottak. Ez jó jel. Azonnal beengedte egy inas, aki rögtön elfordította apró, ideges szemeit. Bármi zajlott is le Ivanov miniszter és a rendőrök között, miután elszállították őt és Popkovot, nyomot hagyott maga után.

Jens is magán viselte a jeleit. A jobb válla lüktetett, ahol egy bizonyos rohadék túlságosan is elengedte magát a puskatusával a letartóztatás alatt. Az inas a kék szalonhoz vezette, ahol először beszélgetett Valentinával. Nem számított rá, hogy ma este találkozna vele. Biztos volt benne, hogy az apja elzárta. Nem bemocskolhatja be a nevét az istállóban történt botrányral.

– Jens Friis – jelentette be az inas.

Jens belépett a fényesen kivilágított szalonba és várt egy pillanatot, hogy a szeme hozzászokjon a világossághoz. Nagy meglepetésére mind ott voltak. Filip Ivanov hivatalosnak látszott sötétkékes szalonkabátjában. Háttal állt a tűznek. Bozontos szemöldökeit összevonta gondterhelt tekintete felett és egyik lábával a kandalló előtti márványpadlón dobolt. Elizaveta Ivanova olyan mozdulatlanul ült a díványon, mint egy baba, ölbe tett kézzel és egy pohár vízzel az oldalán.

De Jens alig vette észre őket, mert Valentina töltötte meg a tekintetét. A kanapén ült a nővérével. Mindketten krémszínű ruhát viseltek, de a kontraszt nem is lehetett volna erősebb közöttük. Kátya

arcát könnyek szántották és azonnal rámosolygott Jensre. Szemmel láthatóan megkönnyebbült az érkezése láttán, de Valentina nem üdvözölte hasonlóképp. Barna szemei majdnem feketék voltak a haragtól és a tekintetében látta, hogy nem az apjára volt annyira mérges, hanem őrá. A haját hátrafogta, meztelenül hagyva az arcát, és ezúttal nem a szépsége vágta mellbe Jenst, hanem az ereje – vékony acélréteg húzódott a bőre alatt. Már korábban is érezte a jelenlétét, de még sohasem látta ennyire tisztán. Le szeretett volna ülni, hogy elmagyarázza, miért keveredett verekedésbe az Okhrana ügynökeivel, de e helyett az apjához fordult.

– Örülök, hogy épségben láthatom mindannyiukat, Ivanov miniszter úr.

– Friis, mi az ördögöt művelt az istállómban? Ostorral támadni a rendőrségre? Meglep, hogy szabadon engedték egy ilyen kirohanást követően.

– A rendőrök tévedtek – mondta határozottan Jens. Nem nézett Valentinára. – Meg akarták ölni az egyik szolgáját. Nem is érdekli?

– Az ördögbe is, ember! Engem az érdekel, hogy egy láda kézigránát volt az istállóban, ami mindannyiunkat felrobbanthatott volna. – Ivanov fel-alá kezdett sétálni a kandalló előtt, feszes vállakkal, ökölbe szorított kezekkel.

Jens ottmaradt az ajtó közelében. Nem mondták neki, hogy foglaljon helyet, ami szerencsés volt, mivel egyedül Valentina mellé szeretett volna ülni.

– Nem csak Lievet ölhatték volna meg – mondta Valentina szigorúan. – Borzalmas kockázatot vállalt.

– Nem hagyhattam, hogy halálra rugdossák a szalma között.

– Tudom – Valentina megrázta a fejét, mintha ki akart volna üzni belőle valamit. – Hol van most Liev?

Jens az apjához intézte a választ.

– Egy mocskos börtöncellában. Ezért jöttem. Azonnal a segítségére van szüksége, különben lefogadom, hogy nem éli meg a holnap reggelt. Kátya felnyögött:

– Papa! Segítened kell neki!

Filip Ivanov nem törődött a lányaival, a figyelmét még mindig Jensre szegezte.

– Magát miért engedték ki?

– Mert semmi közöm nem volt a gránátokhoz. És azért – szünetet tartott és elgondolkozott, milyen messzire mehet Ivanov miniszterrel –, mert vannak barátaim az ügyészségen. Mindketten tudjuk, miniszter úr, hogy ez a város az alapján működik, ki kicsodát ismer és ki kinek tartozik.

Ivanov pislogott egyet és elgondolkozott rajta, pontosan hogyan is érthette. Kivett egy szivart a kandallópárkányon lévő ezüst dobozból, hogy egy kis időt nyerjen vele, de Jenst nem kínálta meg.

– Szóval tudják, hogy ki tette oda a gránátokat? – kérdezte Jens.

– Viktor Arkin volt az – mondta Valentina. – A sofőrünk.

– Beismerte?

– Nem – mordult fel Ivanov. – A lányom meglátta a dobozt a garázs végében múlt héten – természetesen anélkül, hogy tudta volna, mit tartalmaz. Nyilván áthelyezte máshová, arra az esetre, ha az *Okhrana* körbeszimatolna. Lelővetem az árulót, ha valaha kézre kerül.

– Nyoma veszett?

A miniszter nagyot szívott a szivarjába.

– Kereket oldott. Átkozott forradalmár. A saját házámban. Sújtson rá az ég haragja! Remélem, partra mossa valahol a Néva a holttestét és rákok eszik ki a szemét.

– Jó sofőr volt. Én kedveltem.

Minden szem Elizaveta Ivanova felé fordult. A vizespoharát a kezében tartotta. Most először szólalt meg.

– Sohasem szemtelenkedett – folytatta –, mint az a kozák lovász. És olyan bűdös sem volt.

– Papa?

Kátya hívta oda magához. Feltartotta vékony, sápadt kezét a levegőbe. Az apja gyorsan odament hozzá és megfogta.

– Mi az, kicsim?

– Tégy úgy, ahogy Jens mondja, Papa! Kérlek. Segíts Lieven!

Jens látta, hogy a férfi küszködik. A vágya, hogy fiatalabb lánya kedvében járjon, összeütközésbe került a politikai manőverezésben tanúsított kegyetlenségével. De Jens érezte, hogy volt még valami más is a férfin, ami felkeltette az érdeklődését. Félelem. Mitől félhetett annyira a cár minisztere?

– Kátya, gyermekem, te ezt nem érted – nyugtatgatta Ivanov. – Tudom, hogy hozzászoktatok ehhez a tudatlan kozákhoz, de...

– Hozzászoktunk? – vágott közbe Valentina. – Hozzászoktunk? Ennél egy kicsit többről van szó, Papa! Ez a tudatlan kozák egész életében neked dolgozott. Az apját miattad ölték meg és azért, mert kilovagolt aznap reggel, hogy engem megkeressen. Liev Popkov legalább annyira megveti a bolsevikokat, mint a patkányokat az istállójában. És te mégis hagyod meghalni egy mocskos Okhrana börtöncellában!

– Igen.

– Nem teheted! – zihálva ugrott talpra. – Azonnal fel kell hívnod a rendőrfőnököt, hogy eresszék szabadon – mondta remegő hangon –, különben én...

Jensre pillantott és volt valami a tekintetében, ami felkeltette az apja gyanakvását. Odalépett elé.

– Kifelé a házamból, Friis! Megtiltom, hogy többé betegye ide a lábát! – üvöltötte Ivanov.

Jens Valentinához fordult.

– Gyere velem! Most. Hagyd itt velem ezt a házat!

Halkan mondta, de úgy visszhangzott végig a szobában, mintha kiáltotta volna. A szavai meglazítottak valamit a lány belsejében – a tagjai elernyedtek és az arca meglágyult, ahogy a szemébe nézett. Elpárolgott a haragja és olyan lágy tekintetnek adott helyet, amelyet csak a hálószobája magányában kapott tőle. Egy ostoba pillanatig azt hitte, vele tart.

A lány ajkai elváltak egymástól és Jens megfogta a csuklóját:

– Gyere velem! – mondta megint.

Hagyta, hogy az ujjai a csuklóját markolják, de az apja felé fordította a fejét. Láta rajta, a nyakának izmain, micsoda erőfeszítésbe került neki.

– Papa – mondta –, ha nem követeled azonnal Liev szabadon bocsátását, megkérek rá valaki mást, aki megteszi.

– És ki volna az?

– Csernov kapitány.

– Nem – mondta gyorsan Ivanov. – Valentina, hallgass rám! Nem hagyhatom, hogy a nevünk a Csernovok lekötelezettjévé váljon,

különben túlságosan gyengének és jelentéktelennek tartanak majd, hogy méltó légy a megbeszélt házasságra.

Megbeszélt házasság. A szavak belemartak Jens elméjébe. Ilyen messzire jutottak. *Megbeszélt házasság.* Azonnal eleresztette Valentina csuklóját. Kurtán meghajolt az anyja előtt, ennyi volt az egész, aztán kisetett a szobából.

– Várj! Jens felugrott Hős hátára és bezárta a fülét a kiáltás előtt. Vágtázni akart, hogy kikergesse az elméjéből a lány édes, hazug szájának képét. *A szívemnek soha semmi köze nem lesz Csernov kapitányhoz*, ígerte neki. A húga életére esküdött. A szívéhez talán nem is, de az ágyához igen.

– Jens!

Berohant az istálló udvarára és átölelte a férfi lábát a kengyelben, így ha ellovagolt volna, maga után rántja a lányt. Lenézett sápadt, zaklatott arcába és a krémszínű selymek között remegő vállaira. Összeszorult a szíve.

– Isten veled, Valentina.

– Ne menj!

– Semmi értelme, hogy maradjak.

– Szeretlek, Jens – a szeme elhomályosodott és könnyek patakzottak végig az arcán. – Csakis téged.

Szomorúan rámosolygott, lehajolt és megcsókolta a feje tetejét.

– Úgy tűnik, a szerelem nem elég neked.

Egyetlen rúgással meglódította a lovát, olyan hirtelen, hogy kitépte a lábát Valentina kezei közül és a lelkében is elpattant valami. Kilovagolt az udvarból és nem nézett vissza. Az apja dolgozósobája ugyanolyan volt; az asztal tele volt iratokkal, a szivardoboza nyitva állt. Odakintről, a folyosóról egy seprű surrogását hallotta a márványpadlón, egy szolga köhögött valahol és megnyikordult egy lépcsőfok. A szokásos hangok. Mintha semmi sem változott volna, mintha a világ nem hevert volna darabokban az istállóudvar kövein.

Próbált arra összpontosítani, amit az apja mondott, de nem hallott mást, csak Jens halott szavait: Semmi értelme, hogy maradjak. Csak az ő tekintetét látta maga előtt. A lábszárát övező erős izmok lenyomata ott maradt a tenyerében és nem bírta szétnyitni az ujjait, nehogy elveszítse. Csak ennyi maradt belőle.

– Papa – zavarta meg az apját –, nincs semmiféle megbeszéltházasság.

Az apja mindkét kezét az asztallapra tette és rájuk hajolt, mintha rá kellett volna támaszkodnia valamire.

– Valentina kérlek, ne okozz nekem több gondot! Így is van elég bajom – halkan beszélt és ez csak jobban felzaklatta Valentinát.

– Rendben van, Papa. De először is foglalkozz Lievvel! Kérlek, intézd el azt a telefonhívást!

A férfi nem ellenkezett. Odament a falon lógó, fekete telefonhoz, megtekerte a kart és kérte a számot a kezelőtől. Bárkivel beszélt is, rövid volt. Csak néhány gyors parancsot adott. Valentina hallotta a rendőrfőnök szót, de ennyi volt az egész. Mikor az apja visszatért az íróasztalához, súlyosan lehuppant a székbe, rákönyökölt az asztalra és a kezeire támasztotta az állát. Tompa, csüggedt tekintettel nézett rá.

– Megtörtént – mondta. – És most menj!

– Papa, nem hagyhattuk Lievet az Okhrana kezei között.

A férfi felmordult és az arcát a kezeibe temette. Kopaszodó folt volt a feje tetején és ennek az apró, emberi gyengeségnek a látványa hirtelen szálnalmat ébresztett Valentinában az apja iránt.

– Papa, meg kell értened, hogy nem megyek hozzá Csernov kapitányhoz. Semmivel sem lehet rávenni, hogy elmenjek vele a birodalmi bálba, a Téli palotában.

Ismét felhangzott a feszült morgás, de nem nézett fel.

– Pedig menned kell.

Valentina megrázta a fejét:

– Sajnálom, Papa – mondta gyengéden és megindult az ajtó felé.

– Valentina – mormogta az apja –, nincs pénze.

– Kinek nincs pénze?

– A mérnököknek.

Lüktetni kezdett a mellkasa. Megállt, az egyik kezével az ajtón.

– Van neki elég.

– Neked lehet, hogy elég, de nekem nem.

Nehéz arcát a kezei között tartotta, a szemei a lányát nézték és Valentina látta az arany pecsétgyűrűjének a nyomát a bőrén.

– Miért kell neked a pénze, Papa? – körbemutatott a szobán, a falon

lógó, szépen megmunkált, angol vadászpuskán, a francia tájképeken és a polcon sorakozó, bőrkötéses könyveken. – Nem értem. Miért?

Az apja szemei elmosódtak, barnáról iszapszínűvé változtak. Bajuszos arcának ereiből kiszaladt a vér és a szája elernyedtt. Valentina egy másodpercig azt hitte, szívrohamra van.

– Papa?

A pillanat úgy kitágult, hogy szinte elérte a falakat.

– Papa?

Megindult felé, de a férfi kihúzta magát a székében.

– Rendben van. Elmondom neked, miért van pénzre szükségem, Valentina. Egyszerű. Csődbe mentem. Ne nézz olyan riadtan! Tartozom. Bankoknak. Hitelezőknek. Még azoknak a tolvaj zsidó kereskedőknek is. Mindenkinek, aki hajlandó fizetési ígérvényt elfogadni – szünetet tartott. – Hadd mondjam el neked, hogyha nem mész hozzá Csernov kapitányhoz, börtönbe kerülök sikkasztásért. Az anyád koldusbotra jut és belepusztul, a húgod pedig az utcára kerül – hosszan, keserűen kifújta a levegőt, mintha már hónapok óta gyülemllett volna benne, majd a lányára szegezte a tekintetét. – Ezt szeretnéd, Valentina?

Arkin a padlón hevert. Az ágya néhány zsákból állt, amit a kövekre vetettek, és a pap miseruhája volt a takarója. Egy szál gyertya égett mellette egy konzervdoboz tetején. Ironikus volt. Menedéket kapott az Isten házában, akit megtagadott és képtelen volt hálátlannak lenni iránta – pontosan úgy, ahogy az anyja is érezhette. A hátán feküdt és elképzelte a fölötte lévő templomot az ikonjaival és rengeteg imájával. Fölébe tornyosult. Megvédelmezte. *Szpaszibo*. Köszönöm. A szó égette belül a száját és szétnyitotta az ajkait, hogy kieressze.

Egy patkány futkosott a sötétben. A körmei úgy kaparásztak, mintha szablyahegyek lettek volna a kőlapokon. Szablyák kísértették és az elméjén élezték magukat, ébren és álmában egyaránt. A fájdalom csillapodott a vállában, a seb gyógyulóban volt, de a szívében lüktető fájdalom csak egyre fokozódott, óráról órára. A feje fölött húzóód nagy, fekete fagerendákra meredt és az agya hevesen zakatolt. A helyiségben nem volt fűtés, és a levegő olyan hideg lett, hogy lehetetlen lett volna aludni. De nem is akart, amíg az elméje ilyen állapotban volt.

– *Szpaszibo* – mondta fennhangon. – Köszönöm.

Ezúttal nem az Istennek szólt, hanem Morozov atyának, amiért menedéket adott neki. Morozov azt állította, hogy az Istenét szolgálja, de tévedett. Oroszország népének volt igaz szolgája és semmiféle cár nem tudott uralkodni egy ilyen emberen.

Arkin csípője mellett ott hevert a kis, gyöngyház markolatú pisztoly. Meleg volt és meg volt töltve.

Képtelen volt megbocsátani az árulást.

– Viktor Arkin, *vhodite*, gyere be!

Szergejev felesége kinyitotta az ajtót és meleg mosollyal üdvözölte Arkint. Úgy festett, mintha... Arkin a megfelelő szót kereste. Mintha átváltozott volna. Ahogy a szürke, alaktalan hernyó átváltozik egy élénk, élettel teli pillangóvá. Tele volt színekkel és ez mind belülről áramlott. A haja mosatlan volt és a ruhája ugyanolyan rongyos, mint mindig, mégis ragyogott. Ezt tenné az emberrel, ha gyereke születik? Csillapított valami égető éhséget legbelül? Az asszony kedvéért legszívesebben megfordult és távozott volna, de nem tette.

– Hello, *privet*, Viktor. Jó látni téged.

Szergejev kezét nyújtott neki, de Arkin képtelen volt rávenni magát, hogy megfogja. Ehelyett ráhajolt az asztal tetején, kitüntetett helyen álló fiókra és a benne heverő, pólyába tekert, rózsaszínű újszülöttre pillantott. Minden túlságosan kicsi volt rajta ahhoz, hogy emberi legyen; az ujjai, orra és hegyes kis álla. A fülei akár a puha madárpihék, a szemöldökei vékonyka aranyszálak voltak. Fájdalom szúrt a mellkasába és furcsán vette a levegőt.

– Natasának hívják.

– Aranyos.

– Egy csoda.

– Gratulálok – különös tisztelettel nézett az anyára. Vékony volt, de a mellei megduzzadtak. Váratlan vágyat érzett iránta. Gyorsan elfordult Szergejev felé. – Beszélhetnék veled négyszemközt?

Csupán egyetlen, kicsi szobájuk volt. Alig volt hely az ágnak és az asztalnak a tűzhely körül. A hely tiszta volt és tobozillatú. Élénk színű, kézzel szőtt *poloviki* borította a padlót, de a vakolat málladozott és repedések futottak szét a mennyezeten, mintha vonatsínek lettek volna. Képtelenség volt négyszemközt beszélni.

– Bármilyen mondanivalód van, Larisza előtt nyugodtan kimondhatod. Túlságosan hideg van ahhoz, hogy kimenjünk – Szergejev leült egy székre, hogy pontot tegyen a dolog végére. – Tudja, hogy mit csinálunk.

– Valóban?

– Természetesen.

Szergejev feszültnek tűnt, mintha nem akart volna kettesben maradni vele.

– Hogy van a karod? – kérdezte Arkin szelíden.

– Csak a baj van vele.

Larisza mit sem sejtve állt a fiók mellett. Egyik kezét rajta nyugtatta, mintha nem bírná elereszteni, és elégedett mosoly ült az arcán. Arkinnak elege lett.

– Szerencsés vagy, elvtárs – mondta halkán. – Kimaradtál a fiatalok katonákkal vívott csatájából.

– Sajnálom. Hallottam, hogy szörnyű volt.

– Még annál is rosszabb.

– Sajnálom – mondta megint Szergejev. A tekintetét a fiókon tartotta. – Megsebesültél?

– Csak egy pár vágás, semmi komoly.

– Sosem gondoltuk volna, hogy a szemetek rátámadnak az ilyen fiatal gyerekekre, ugye?

– Nem. De tévedtünk.

A szomorú csend kiszívta a levegőt a szobából. Szergejev nehezen lélegzett.

– Miért tetted? – kérdezte Arkin.

– Micsodát?

– Miért árultad el őket?

Larisza felsóhajtott:

– Ezt vond vissza azonnal, Arkin elvtárs! – mondta dühödten. De Szergejev nem mondott semmit, csak a fiókra meredt.

– Miért? – kérdezte megint Arkin. – A katonák már vártak minket. Rohamra készen. Miért tetted?

– A gyerek miatt – suttogta Szergejev. Larisza a szája elé kapta a kezét. Szergejev nem nézett rá.

– Az *Okhrana* megint elkapott engem aznap éjjel, amikor

összefutottunk velük. Miután elváltunk egymástól, Viktor, sarokba szorítottak, mint egy patkányt. Addig vertek az árokban, amíg a karom megint darabokra nem törött. Azzal fenyegettek, hogy bedobnak a kibaszott börtönükbe, amíg meg nem rohadok. És akkor mi lett volna Lariszával? A még meg sem született gyermekünkkel? Meg kellett tennem – Arkin szemébe nézett. – Barátom – mondta Szergejev keményen –, te nem tudod, milyen érzés jobban szeretni valakit a saját életednél. Még az elveidnél is jobban. Nem hagyhattam, hogy a feleségemet és a gyerekeket kilökjék az utcára, ahol halálra fagynak.

Larisza néma könnyeket sírt. A csecsemő megérezte a feszültségét és ő is sírásra fakadt.

– Elvtárs – mondta Arkin hidegen –, folytassuk ezt a beszélgetést odakint. Semmi szükség rá, hogy a feleséged és a gyermeked is hallja.

Felé nyúlt és talpra rángatta Szergejevet. Miközben mentek kifelé a szobából, Larisza felvette a csecsemőt, az álla alá temette a fejét és halkan dúdolt neki, hogy elcsendesítse. Arkin hátat fordított a látványnak, de a kép megragadt az elméjében. Odakint az utcán a két férfi némán elsétált egy darabig. A havazás elállt, de nehéz, fehér takaró borította a tetőket, hogy lecsússzon a figyelmetlen járókelőkre. Oroszország ilyen hely volt. Maga alá temette és megfojtotta az embert, ha hagyta magát.

– Barátom – kezdte Szergejev.

– Nem vagyok a barátod.

– Viktor, kérlek, én...

– Elárultad a tanoncokat. Megbíztak benned és a bizalmuk a halálba vezette őket. És engem is elárultál. Elmondtad az *Okhránának*, hogy elrejtettem a gránátokat az Ivanovok garázsában.

– Nem, nem, nem téged, Viktor. Azt akartam, hogy az Ivanovok kerüljenek gyanúba.

– Ne szórakozz velem, *elvtárs*!

Elhaladtak a házak háta mögé préselt keskeny, sötét sikátorok egyike mellett, amelyek tele voltak fagyott mocsokkal és döglött patkányokkal. Viktor megállt. Változatlan arckifejezéssel előhúzta a kis pisztolyt a kabátja alól, Szergejev fejéhez tette és meghúzta a

ravaszt. Bedobta az élettelen testet a sikátorba és elsétált.
A gyermekét ölelő Larisza képe is vele ment.

HUSZONHATODIK FEJEZET

Valentina egy fehér hattyútoll legyezőt rebegettetett, miközben lesétált a Téli Palota Jordán-lépcsőjén. Hivatalosan is szajhává vált. Felkínálták a legtöbb pénzt ígérőnek. A pénz az asztalon? Akkor már viheted is, a tiéd!

A nagy birodalmi bál a pompa és mértéktelen gazdagság gondosan megkoreografált bemutatója volt. A szentpétervári báli szezon egyik legfontosabb eseményének számított. Az arannyal szegett, kétfejű sasokkal díszített, kemény pergamen meghívók ilyenkor a legnagyobb kincsnek számítottak a városban és ádáz küzdelem zajlott a megszerzésükért. Több száz csillár és kandeláber árasztotta el a palotát fényével. Ragyogásuk a tükrökről és aranyvázákról verődött vissza rá. Marija, Szerova grófnő unokahúga azt suttogta, hogy az orchideákat egyenesen a Krím-félszigetről² szállították ide különvonatokon, de Valentinát ez teljesen hidegen hagyta. Ő az apja kérésére jött el a bálra. Marija halk, izgatott sóhajtásokat hallatott mellette, ahogy keresztülsétáltak a Miklós termen.

– Valentina – mondta Marija –, azt hiszem, meghaltunk és a mennyországba kerültünk.

– Én meghaltam és a pokolra jutottam.

– Ne légy nevetséges! Nézd csak a jóképű tiszteket! Csak arra várnak, hogy felcsípjék őket.

A vendégek tömege egyetlen színes kavalkádban ragyogott Valentina szemei előtt. Buja narancs- és citromfák és karcsú, magas pálmák képe kavargott az elméjében. Az arcát legyezgette és nem törődött a parádézó hercegekkel, hercegnőkkel és bárókkal, sem a lila köpenyt és hosszú, fehér leplet viselő püspökökkel.

Szívesebben lennék halott, mint hogy itt legyek. A gondolat betört Valentina agyába. Kátya jutott eszébe és az éjszaka, amikor felvágta a csuklóját az ollóval. A meleg ellenére megreszketett.

Marija belé karolt.

– Izgatott vagy?

– Nem. Miért lennék izgatott?

– Mert Sztjepán itt lesz ma este. Ahogy a szülei is, Csernov herceg

és a felesége.

⁹ A Krím-félsziget a mai Ukrajna legdélibb része. Éghajlata a Kelet-európai-síkság kontinentális, és a Fekete-tenger szubmediterrán klímájának keveréke. Páratlan természeti, kulturális öröksége egyedülálló a térségben.

– Az én Sztyepánom – a szavak megakadtak Valentina nyelvén.

– Miért mondod így?

– Hogy bekényszerítsem a fejembe.

Marija furcsán nézett rá:

– Itt van már?

Tarka tollazatú katonák páváskodtak a fényűző termekben, mindenféle regimentek tisztjei. A kozákok vöröset, az ulánusok kéket viseltek. Nem látta Csernov kapitányt.

– Marija – mondta –, szeretnék egy italt.

A vodka segített. Áfonya is volt benne. Ezt viccesnek találta. A hűtött üvegekben álló ízesített italok sorából választotta ki. Volt még citromhéjjal, borssal és vaníliával kevert ital is. Valentina ki szeretne volna próbálni a vaníliást, de nem volt képe hozzá, mert a pincér majdnem végigborította az italokat arany színű egyenruháján, mikor megállította és levett egyet az ezüstitálcájáról. Marija citromos üdítőt kortyolgatott és kikerekedett szemekkel meredt barátnőjére.

– Valentina – sziszegte –, le fogod jártni magad! Valentina felnevetett és meglepődött, hogy még mindig képes volt nevetni.

– Hát nem érted, hogy én már lejárattam magamat?

Talált magának egy masszív, olasz márványoszlopot, ami nem fenyegetett azzal, hogy feldönti a nagy sietségben. Háttal megállt neki. Nem egészen dőlt hozzá – csak a férfiaknak volt szabad oszlopokhoz és ajtókeretekhez támaszkodni –, de hozzáértette a fehér oszlophoz egyik szatén cipőjének sarkát és a könyökét, ami éppen elegendő volt ahhoz, hogy egyenesen tudjon állni.

Aggódni kezdett testének irányíthatatlan himbálózása miatt. Marija eltűnt. Valentina nem volt biztos benne, mikor történhetett, de aztán meglátta a barátnőjét, amint a terem túlsó végében beszélget egy katonatiszttel. Kiválóan belejött, hogyan szűrja ki a teremben keringő ezüstitálcákat és hogyan hívja őket oda magához szemöldökének egyetlen rendítésével. Meglepően melegen és kényelmesen érezte

magát. Nem álmosodott éppen el, de a határán volt és a nemrég még a lábai előtt tátongó borzalmas, fekete szakadék mintha eltűnt volna, akárcsak Marija. Csakis Jensre tudott gondolni. A mosolyára. Ahogy a férfi meztelen mellkasára hajtotta az arcát és hallgatta szívének lüktetését a fejében, amíg a gondolatai is fel nem vették a ritmusát.

– Valentina, már kerestem magát.

– Jó estét, Csernov kapitány.

Odatartotta neki a kezét és megfordította, hogy belecsókolhasson a tenyerébe. Mintha birtokolta volna. Észrevette, hogy szól a zene, a hattyúfiókák tánca Csajkovszkij Hattyúk tavából. Felpillantott az egyik galériára és meglátta a zenekart. A felemelő dallamok éles fájdalmat ébresztettek a mellkasa közepén, amiről azt hitte, hogy már sikerült vodkába fojtania.

– Valentina, kedvesem, milyen elragadóan fest ma este.

A férfi arca energiával ragyogott a csillárok alatt és Valentina elképzelte, milyen lenne az élete hátralévő részében minden nap ezt az arcot nézni.

– Kapitány...

– Kérem, szólítson Sztyepánnak.

– Sztyepán, végigsétálnánk a termeken, amíg a császári fenségek megérkeznek?

A férfi odakínálta a karját:

– Örömmel fogadom a megtiszteltetést.

Baljós érzéssel szakította meg a kapcsolatot az oszloppal, de hamar átkerült a férfi karjának támaszába. Jó ötlet volt átsétálni a termeken. Azt jelentette, hogy nem kellett az arcába néznie.

Sztyepán Csernov udvarias volt és figyelmes. Valentina teljes fél órán keresztül hagyta, hogy átvezesse a termeken, miközben a katonai ügyekről való véleményét hallgatta.

– A cár jobban tenné, ha kirúgná Levickij tábornokot, aki túl öreg már és feledékeny, és helyébe... – a fülei elfáradtak és kikapcsoltak. Bemutatta Makarov belügyminiszternek és Sztolipin miniszterelnöknek, aki nagydarab férfi volt boltozatos, kopasz homlokkal, elegáns kis szakállal és gyors, intelligens szemekkel. Rámosolygott és a férfi sugárzott az örömtől.

– Micsoda pazar ékköve van magának, Csernov. Jól vigyázzon rá!

Mintha csak egy birtoktárgy lett volna, amit kifényesítenek és parádéznak vele mások előtt, mielőtt biztonságban elzárnák az éjszakára. Mikor Sztjepán odavezette a szüleihez, erősen belekapaszkodott a karjába, meghajolt és érezte, ahogy a szemgolyói forognak az üregükben. De semmi másra nem emlékezett a találkozásból. Mikor az óra kilencet ütött, a birodalmi udvar főmarsallja, Vlagyimir de Frederiksz báró bejelentette Miklós cárt és Alexandra cárnét, minden oroszok császárárt és császárnéját. Alaposan megijesztette Valentinát, amikor háromszor a fényes padlóhoz ütötte három méter hosszú ében botját és felkiáltott:

– A birodalmi fenségek!

Csernov kapitány rámosolygott és megsimította a lány kezét a karján. Valentina köszönetet mondott mindennek, ami szent, hogy hosszú, fehér estélyi kesztyűt viselt.

A birodalmi menet lassan parádézott végig a termen. Csillogtatták az összes létező ékszerüket és kitüntetéseiket. Százan vagy még annál is többen lehettek. A főhercegek és főhercegnők úgy lépkedtek, mintha az egész világ az övék lett volna. Oroszország mindenképp az övék is volt. Olyan erősen szorították Romanov-markukba, hogy Valentina képtelen volt elképzelni, hogyan is téphette volna ki belőlük magát egy falka rongyos gyári munkás. Önmagát is meglepte, hogy lenyűgözi a látvány. Oroszország biztonságban volt. Semmiféle tolvaj forradalmár nem téphette ki a kezükből a gyeplőt.

– Magának semmi szüksége efféle ékszerekre – suttopta Csernov a fülébe. – Maga így is sokkal szebb bármiféle gyémántnál.

Valentina eleresztette a karját.

– Honnan tudja – kérdezte –, hogy mire van szükségem?

Órákon keresztül táncoltak, de Valentina inkább táncolt, mint hogy leült volna. A vodka melege kezdett visszavonulni, akár a távozó dagály és borotvaéles sziklákat hagyott maga után.

Hogyan tehette ezt az apja? Legszívesebben letépte volna magáról krémszínű, száz gyönggyel kirakott ruháját. Ezer rubel, ennyibe került. És a többi ruha az öltözőszobájában? Meg az anyja öltözőjében? Mind kölcsönpénzből volt. És ott volt az a borzalmas szó, amitől megrogytak a térdei és elállt a szívverése. Sikkasztás. Az apja a cár pénzügyminisztere volt és a Romanovok tárcájában tartotta

a kezét.

– Miért vág ilyen komoly arcot? – kérdezte Csernov és megszorította a kezét. Keringőt jártak és a férfi birtoklóan ölelte át a karjával.

– A sokféle katonai egyenruhát néztem, amelyek mind itt vannak ma este – válaszolta. – Mennyire háborús nemzet vagyunk.

A férfi elnézően mosolygott rá.

– Kedves Valentinám, meg kell értenie, hogy Oroszországot a történelem során sohasem a törvényei vagy a kultúrája, hanem a hadserege tartotta össze.

– Azt hittem, ezt már kinőttük. Mi a helyzet a kereskedelmünkkel és a mezőgazdaságunkkal?

Csernov nevetve söpörte félre a véleményét.

– Nem, Oroszország mindig is katonai állam volt és mindig is az lesz.

A férfi jól táncolt, könnyed mozdulatokkal irányította a parketten. De Valentina még nem zárta le a témát.

– Úgy hallottam, a minap megtámadtak egy csoport gyári tanoncot a sínek között.

– Nem éppen támadás volt, csak megleckéztetés.

– Mi rosszat tettek?

– Valentina – mondta ki a nevét éles hangon. – Ne most.

– Sztyepán, maga is a fiatalokra támadó huszárok között volt?

A férfi keményen a szemébe nézett.

– Igen, ott voltam – szünetet tartott és az arcába nézett. – Van valami mondanivalója a dologgal kapcsolatban?

– Nem – válaszolta halkán a lány. – Nincs mit mondanom.

Éjfélkor hidegtálás vacsorát szolgáltak fel. Valentina szinte semmit sem evett. Kerek asztalokat helyeztek el a koncertteremben arany evőeszközökkel és a Romanov-sassal díszített damasztshalvétákkal. Egy széket mindenhol szabadon hagytak Miklós cár számára, aki asztalról asztalra járt a vendégei között. De a rengeteg zakuski, hors d'oeuvres és fácán látványa túl sok volt Valentinának, ezért kimentette magát és kísértelt az egyik előcsarnokba, ahol egy női alak állt hosszú ruhában az egyik magas ablak előtt és kifelé bámult az éjszakába. Valentina odament hozzá és megállt közvetlenül mögötte.

– Jó estét, Szerova grófnő.

A grófnő megfordult és Valentina meglátta a brandys poharat a kezében.

– Megint a zongorista, ha jól látom. Mit keres maga idekint? – kérdezte.

– Melegem volt.

A grófnő belekortyolt az italába és enyhe, számító mosoly lágyította meg az ajkait.

– Inna valamit?

– Igen.

– Jöjjön velem!

Valentina követte elegáns alakját a szomszédos szobába, egy hosszú asztalhoz. A közepén egy ugró delfin jégszobra ágaskodott, de Valentina alig méltatta egyetlen pillantásra.

Kristálypoharakban sorakoztak előtte az italok: üdítők, limonádé és gyümölcslevek jobbra, bor és égetett szeszek balra.

– Egy pohár bort? – vetette fel a grófnő. – Vagy talán valami erősebbet?

– Baracklevet, azt hiszem. – Valentina felvette az egyik magas poharat és az ajkához emelte. – Annyira frissítő.

Szerova grófnő szürke szemei elsötétültek a méregtől. Nyilvánvaló volt, hogy le szeretne volna itatni Valentinát. Becsírte az alsó ajkát fogaival és távozott. Szemmel láthatóan elege lett a játékból. De Valentina ott maradt. Itt hűvösebb volt. Felvett egy darab jeget és a halántékához tartotta, miközben az italát kortyolgatta. Amikor félig kiitta a gyümölcslevet, kiválasztott egy másik poharat a tálcáról, ezúttal egy más fajtát, és rátöltötte a maradék baracklére.

Hosszú ideig volt távol. Sztyepán Csernov a homlokát ráncolta és felvonta szőke szemöldökét, amikor Valentina visszaült a székére.

– Rosszul van?

– Nem, egyáltalán nem – mosolygott rá. – Összefutottam Szerova grófnővel és arról beszélgettünk, melyik katonáknak van a legvonzóbb egyenruhájuk.

– Remélem, maga a huszárorség mellett tette le a voksát.

– Természetesen – végighúzta a kezét a nyakán, csak hogy lássa, amint a férfi kék szemeivel követi a mozdulatát. – A többit észre sem

veszem.

Csernov felnevetett és egy kakasviadalon esett fogadásról kezdett mesélni, de Valentina hamar elveszítette a fonalat.

- Csak hozok magamnak még egy italt – jelentette ki.
- Hadd kérjem meg az egyik szolgát, hogy hozzon egyet.
- Köszönöm, de nem. Jól esne egy kis mozgás.
- Igyekezzen! – Miklós cár felé intett, aki egy közeli asztalnál ült.
- Ófelsége minket tisztel meg következőnek a társaságával.

Miközben Valentina átsietett a nagy, aranyozott ajtószárnyak között, egy gondolat szökkent a fejébe. A férfi szerette neki megmondani, mint csináljon.

HUSZONHETEDIK FEJEZET

Jens a cár egyik monogramos cigarettáját szívta. Próbálta elképzelni, milyen érzés lehet, ha körülötte mindenbe belearanyozzák vagy hímezik az ember nevét. Azt jelentette, hogy soha sem felejtette el, kicsoda valójában.

Csak Davidov miniszter kedvéért jött el a birodalmi bálba – semmi kedve nem volt a mulatozáshoz. De beszélt a Davidov által összegyűjtött emberekkel az egyik diszkrétebb előszobában. Addig társalogtak az üzleti ügyekről, amíg tele nem füstölték a levegőt és a végén kezet ráztak. Akkor sem bízott bennük. Szentpéterváron az ember nem bízhatott senkiben.

Még egy sötét, nevető szempárban sem. Elhúzta a száját és elnyomta a cigarettáját.

– Mi a baj magával ma este? – kérdezte Davidov. – Úgy fest, mint aki kész harapni.

– Eljöttem. Beszéltem a maga átkozott pénzembereivel. Ne várja el azt is, hogy mosolyogjak magára.

Davidov miniszter jót nevetett magában és meglötykölte a brandyjét a poharában. Súlyomszerű arca elégedettnek tűnt, ami ritka dolognak számított.

– Biztosan nő van a dologban – jelentette ki.

– Ezt miből gondolja?

– Láttam magát munka közben, Friis. És láttam, hogyan teszi kockára az életét az átkozott csatornájában. Láttam már rosszkedvűnek és dühösnek. De ilyenek még soha. Nézzen csak magára!

Mindketten fekete szalonkabátot viseltek arany hajtókával, de Jensé gyűrött volt és szétvetett végtagokkal feküdt brokát foteljában.

– Üzletelni jöttem ide – mordult fel Jens. – Semmi másért.

Rágyújtott egy újabb cigarettára, de közben észrevette, hogy egy nő lépett be a szobába. A birodalmi bálon a nőknek kötelező volt fehér vagy krémszínű ruhát viselniük, így első pillantásra csak egy volt a sok elegáns, fakó estélyi közül. De a járása felkeltette a figyelmét. Olyan dölyfös tartással és céltudatosan közeledett hozzá, aminek

nem örült.

– Szerova grófnő – felállt és az asszony kinyújtott keze felé hajolt.

– Jens, miért temeted el itt magad? Nem tudod, hogy a te kis zongoristád játszani fog Ófelségének? – a mosolya olyan kemény és éles volt, mint a macska karma. – Sietned kéne. Szép kis tömeget vonzott maga köré.

Nem tudott segíteni neki. Olyan volt, mintha egy fuldokló kiscicát nézett volna. A kezei szenvedtek, a szája levegő után kapkodott, szégyenhullámok öntötték el, nevetség tárgyává vált. Amikor megérkezett, először azt hitte, hogy Valentina csak játszik a közönségével és mókából üti le a rossz hangokat. De nem viccből csinálta. A koncertzongora előtt ült és a látványa kifacsarta Jens szívét.

Az előadás katasztrofális volt. Valentina akár könnyekben törhetett volna ki és kirohanhatott volna a teremből. De nem tette. Csak ült és összeszorította a fogait. Tovább játszott. Az agya és a kezei között mintha megszakadt volna a kapcsolat. Beethoven *Örömdáját* játszotta. Semmi sem illett volna kevésbé az alkalomhoz: az örömnak még csak nyoma sem volt a teremben. Az egyik oldalon, aranyozott székében ült a cár és a cárné merev háttal. Több mint száz ember gyűlt még össze a szentpétervári elitből ebben a kisebb helyiségben, ahol korábban a balalajka zenekarjátszott. Suttogás gyűrűzött végig a falak között.

Valentina, szerelmem. Odaadnám neked az ujjaimat, ha tehetném.

Miklós cár idegesen piszkálgatta a szakállát és a tekintete egyre zsémbesebbé vált. Végül szó nélkül felállt, odakínálta a karját a feleségének és kísért a teremből. A vendégek is követni kezdték és Jens észrevette, hogy a grófnő az elsők között volt.

A pokolba veletek a faragatlanságotokért, még mindig játszik, még mindig játszik.

Csernov kapitány az első sorban állt. Az arca vörös maszk volt, ugyanolyan élénk színű, mint az egyenruhája. Jensnek görcsbe rándult a gyomra. Valentina apja igazat mondott, a házasságot valóban előre elrendezhették, mert a kapitány máris úgy tekintett rá, mint önmaga kiterjesztésére. A lány megaláztatását a sajátjának érezte. Jens megvetette miatta. Nem az arrogáns felvetésért, hogy a

lány viselkedése őrá vetült, hanem a tény miatt, hogy a férfi megalázva érezte magát. Nem Valentinát sajnálta, nem érezte át a szorult helyzetét. Nem lett volna hajlandó levágni a saját jobb kezét, csak hogy kirángassa ebből a fullasztó gödörből, amibe belezuhant. Csak megaláztatást érzett. Szégyellte magát a lány miatt.

A zene hirtelen elhallgatott. Jens tapsolni kezdett és közelebb ment.

– Valentina Ivanova – mondta hangosan –, milyen kedves magától, hogy játszott nekünk, annak ellenére, hogy rosszul van.

Valentina felé fordult. Nem voltak könnyek a szemében. Felszegte az állát, kihúzta a derekát és a szokásos kecsességével állt fel. Egyik kezét a halántékára tette, mintha fájna a feje. Rámosolygott Jensre és odanyújtotta neki a kezét. Minden sietség nélkül együtt sétáltak ki az ajtó felé a vendégek pompásan csillogó gyülekezete között. A lány még csak egy pillantást sem vetett Csernov kapitányra.

Jens a karjai közt tartotta. Érezte a parfümjé illatát a hajában és a szenvedését a leheletében. Addig szorította magához, amíg a reszketése alábbhagyott és a feje megállapodott, ahelyett, hogy jobbra-balra himbálózott volna kulcsontjainak kemény gerincén.

– Valentina – megcsókolta a lány lángoló fülét –, felejtsd el őket! Egyikük sem érdemli meg, hogy rosszul érezd magad miattuk – csókot nyomott a feje tetejére és bevonta magával egy fülkébe a márványoszlopok mögé. – Csodálatos voltál.

– Borzalmas voltam.

– Nem, remek volt. Részeg voltál, mint egy görény, és mégis Beethovenként szólt a Beethoven.

– Az ostoba ujjaim millió hibát vétettek.

– Senki sem vette észre.

– Micsoda? – felkapta a fejét. A szemei nem voltak teljesen fókuszáltak. Beletelt egy pillanatba, de észrevette a férfi huncut mosolyát, mire a szája ferde vigyorra húzódott és nevetni kezdett. – Úgy gondolod, a cár semmi rosszat nem vett észre?

– Az égvilágon semmit sem.

– Hála Istennek!

Meleg teste hozzásimult fakó, selymes ruhájában és a férfi a dereka köré font kezeivel a talpán tartotta, miközben hátravetette a fejét mindazzal az örömmel, ami a zenéjéből hiányzott. Hosszan,

felszabadultan nevette ki magából a feszültséget.

– Te hazug – lehelte fátyolos hangon. Jens végighúzta ajkait a nyakának vonalán és a kezei között tartotta a fejét.

– Gyere velem! – suttogta. – Szökj el velem, most!

Valentina átkarolta a nyakát, miközben a férfi felemelte az állát és mélyen a sötét szemeibe nézett. Félig le voltak csukva, csupán enyhe ragyogásuk szűrődött át hosszú pillái alatt.

– Hozzám jössz?

– Előbb csókolj meg!

Mohón tapasztotta szájára az ajkait és a lány mindazzal a szenvedéllyel, tombolással és örömmel csókolta vissza, amit a zenéjébe szeretett volna önteni.

– Jens – mormogta –, menjünk ki és nézzük a csillagokat! Kérj meg újra a csillagok alatt!

Felhős este volt, de nem számított. Minden egyes távoli, remegő fény nevét elmondta volna neki, hogy aztán együtt nézegessék.

Valentina lábujjhegyen állt, kissé himbálózott és szájon csókolta.

– Kérj meg újra, Jens Friis – suttogta.

Jens figyelmét az arcára mért csapás szakította el Valentináról.

Kígyómarásszerű, éles csípést érzett az arcán és a karja kicsapott az egyenruhás kéz felé, amint újra felé lendült, fehér kesztyűjét lazán fogva az ujjai között. Ahogy a gazdájára nézett, viking vére felforrnt az ereiben. Thor kalapácsa csapkodott a mellkasában.

– Csernov kapitány – mondta –, maga inzultál engem!

A kesztyű a lábai előtt landolt.

– Vegye le róla a kezeit! – csattant fel Csernov. A szája dühtől remegett. – Vegye le róla a kezeit, különben esküszöm az Istenre, a puszta kezemmel ölöm meg a cár szeme láttára!

– Csak tessék, próbálja meg!

– Hagyják abba! – kiáltotta Valentina. – Hagyják abba! – megragadta Jens karját és a férfi nem tudta rávenni magát, hogy lerázza magáról. – Kérem – kiáltotta –, valaki segítsen megállítani őket!

Még több egyenruhás érkezett. Davidov sötét, rosszalló tekintete és haragos hangok közeledtek. Jens mit sem törődött velük.

– Elégtételt követelek! – üvöltötte Csernov, miközben két kék

egyenruhás tiszt fogta vissza egy-egy karját. – A segédek holnap elmennek magáért.

– Várni fogom őket.

– Nem! – Valentina fehér arccal távolodott el mindkettőjüktől. – Esküszöm, hogy egyikőjükhöz sem megyek hozzá, ha párbajozni fognak!

Jens érezte, hogy kicsúszik az ujjai közül, mint egy marék homok. Nem akarta elveszíteni, nem így és nem most. Lassan, rideg mozdulattal Csernov kapitány felé fordult, összecsapta a sarkait, kurtán meghajolt és kezét nyújtott neki. Csernov tétovázott, egy másodpercig bizonytalan tekintettel nézett Valentinára, mintha az értékét mérné föl, majd vonakodva vállat vont és kezét rázott Jenssel. Egyikük sem mondott semmit.

– Hála Istennek – Valentina megkönnyebbülésében összerezsent és megrázta a fejét. – Mi az, ami az értelmes férfiakat eszetlen gyilkológépekké változtatja?

Egyikük sem válaszolt, így sarkon fordult és elsétált, annyi méltósággal, amennyit csak össze tudott szedni.

– Holnap – mormogta ridegen Jens az orra alatt, amint a lány hallótávolságon kívül ért. – Holnap elvárom, hogy halljak magától.

A fény és a mozgás darabokra szaggatták az agyát. Másnap reggel Valentina óvatosan lépdelt a keskeny lépcsőkön. Minkét oldalon a falnak támasztotta kezeit és a félhomály ellenére is hunyorgott. Ha képes lett volna mozdulatlanul tartani a fejét a nyakán, még lett is volna rá esélye, hogy felér a tetejére. De félúton felfelé a falépcsőkön egy egér futott keresztül a cipőjén olyan gyorsan, hogy kibillent az egyensúlyából és megbotlott.

– *Csjort!* – mormogta. – Az ördög vigyen el!

– Ki van ott? – kiáltotta egy hang odafentről. Fájdalmasan zúgtak a fülei.

– Sss, ne kiabálj! – a maradék néhány lépcsőfokot otromba sietséggel tette meg, nehogy visszazuhanjon az istállóba. Mikor felért, tágabbra nyitotta résnyi szemeit és kíváncsian nézett szét. Még sohasem járt korábban idefent, a lovászok szállásán. Hosszú, poros folyosó nyílt előtte. A baloldalon végigfutó tetőablakok ijesztő mennyiségű napfényt eresztettek be, de a jobb oldalon keskeny

fülkék sorakoztak, mindegyiken ajtóval. Csak az egyik volt zárva. Bekopogott.

– Hagyj békén!

– *Csjort!* – káromkodta el magát ismét. – A pokolba is, nem a semmiért jöttem fel egészen idáig! – kinyitotta az ajtót és belépett. Halvány derengés fogadta odabent, hála az égnek, az ablakok aprók és koszosak voltak. A szobának, ha ugyan annak lehetett nevezni, ló- és izzadságszaga volt. – Még mindig életben vagy, Liev. Csak nem sikerült elpusztítaniuk.

– A dudvát nem lehet kiirtani.

– Tessék. Hoztam neked valamit.

A dereka köré tekert sálból egy üveg vodkát és egy doboz cigarettát húzott elő. Popkov fekete szemei felcsillantak. Egyenesen ült az ágy melletti kemény széken, de nem nézett ki valami jól. A szemgödre mély lilák voltak, az orra eltörött és furcsa szögben állt, a homlokát és ajkait sebek borították. Ahogy az üvegért nyúlt, Valentina meglátta, hogy az egyik ujjáról hiányzik a köröm. Fekete, alvadt vér volt a helyén. Savként forrt fel a harag a gyomrában.

– Jó vodkát hoztam, az apám szekrényéből – elmosolyodott a kedvéért. – Nem az a szemét, amit te adtál nekem.

A férfi elvigyorodott és húzott egyet az üvegből. Elégedetten sóhajtott fel.

– Csak erre az orvosságra van szükségem.

– Hogy vagy, Liev? Komolyan kérdem. Nagyon fáj?

A férfi ránézett duzzadt szemeivel.

– Életben maradok – feltartotta az üveget. – Kérsz egy kicsit?

– Nem, köszönöm.

– Pedig rád férne, ahogy elnézem – felkuncogott, majd megvonaglott az arca és megdörgölte a bordáit.

Csábító ajánlat volt, de inkább elfordult.

– Nem éppen otthonos hely, ugye?

– Nekem megfelel.

Egy ágy, egy szék, egy polc, néhány kampó. Megfelel? Popkov huszonkét éves volt, felnőtt ember, négy évvel idősebb nála, és máris úgy gondolta, hogy neki elég ennyi.

– Van itt víz? – kérdezte.

- Az istálló udvarán.
- Hozok egy keveset.
- Ne fáradj.

Eszébe jutott a lépcső és összeszorult a gyomra.

- Nem fáradtság. Ápolásra van szükséged.

Beletartott egy kis időbe, amíg visszament a házba, de végül egy lavór meleg vízzel meg egy tányér kenyérrel és sajttal tért vissza. A karja alá tömve kötszereket és pólyát hozott Szonya nővértől, aki keserűen panaszkodott miatta, hogy „*arra a koszos kozákra*” pazarolja. Popkov hangosan zsörtölődött, mialatt Valentina kimosta a sebeit, a legjobb tudása szerint kiegyenesítette az orrát és bekötözte mindenhol, ahol csak hozzáfért, de a férfi nem hagyta, hogy az ingén kívül bármit is levegyen róla.

- Ne légy ostoba – korholta – ápolónő vagyok. Hozzá vagyok szokva a...

- Fiatal lány vagy.

Valentina elmosolyodott és ennyiben hagyta. Mikor egy hosszú tekercs kötszert tekert a széles hátát borító ostornyomokra, kíváncsian megkérdezte:

- Most már gyűlölöd őket? Akik ezt tették veled?

– Az Okhránát – kiköpött a padlóra. Véres volt. – Mindig is utáltam a rendőrséget. Nincs köztük semmi különbség. Ugyanolyanok, mint a gyilkos bolsevikok. – Ismét kiköpött.

- De Liev, ha mindkét oldalt utálod, akkor kire számíthatsz, kiből hiszel?

A férfi meglepetten nézett rá.

- Magamban, természetesen.

– Tudhattam volna – felnevetett és úgy érezte, mintha a feje körbepördült volna a szobában. Megvárta, amíg visszatér, aztán mikor végzett a kötözéssel, felvette a lavórt és az ajtóhoz ment. Nekidőlt az ajtókeretnek. Hagyott egy tégely kenőcsöt a Liev ágyán.

- Jobb?

A férfi lehúzott egy nagy korty vodkát. Valentina elfordult, hogy távozzon.

- Az a barátod, a mérnök. Megmentette az... – Popkov elhallgatott. A szavak a torkán akadtak.

– Tudom – mondta gyöngéden. – Tudom. Jens Friis örül, hogy még mindig életben vagy.

Popkov biccentett összevert fejével.

– De ő már nem sokáig lesz életben, ha nem teszel valamit.

Valentina megdermedt.

– Hogy érted?

– A párbaj.

– Nem, ez nem igaz.

– Mindenütt erről beszélnek. És rólad. Meg a civakodásról. A szóke, szösös képű rohadék vérre szomjazik. Tavaly két embert is megölt párbajban.

– Nem, Liev. Rosszul tudod. Kibékültek. Azt mondták, hogy nem teszik.

Popkov lassan, csalódottan megrázta a fejét:

– Mondtam neked, hogy kislány vagy még. Hazudtak neked.

Valentina egészen a közelből hallotta a fém lift csörömpölését és a hangjától libabőrös lett. Most először tért vissza Jens csatornájához azóta a szörnyű este óta. A nővérköpenyét viselte és jó szorosan maga köré csavarta, hogy megpróbálja kizárni elméjéből a hang keltette emlékeket.

Nem ült le a székre Jens irodájában, amivel kínálták, hanem inkább állva maradt. Odaállt az ablak mellé és fájó szemeivel az udvart fürkészte. Tele volt mozgással. Szövetsapkas munkások özönlöttek fel a föld alól és vakondokként pislogtak a napfényben. Az asszonyok kendőt viseltek a fejükön és törmelékkal megrakott kocsikat toltak a síneken. Mind soványak voltak, az arcuk szürke volt és ugyanolyan poros ruha fedte a testüket. Képtelenség lett volna megkülönböztetni őket egymástól. Ezt látta az ablakából Jens minden egyes nap? Nem volt az irodájában, amikor megérkezett, ezért egy futárt szalasztottak érte.

– Teát? – kérdezte az egyik irodai alkalmazott.

– Nem, köszönöm.

A férfi visszatért az irataihoz, Valentina pedig tovább várakozott.

Odakint az ég téliesen fakókék volt és egy magányos madár siklott oda-vissza kecses szárnyain a város feletti áramlatokon. Hallotta Jens gyors lépteit, mielőtt még meglátta volna és a pulzusa felgyorsult.

Mikor a férfi észrevette őt, két gyors lépéssel mellette termett.

– Valami baj van?

– Igen.

Jens a hivatalnok felé fordult és egy intéssel elbocsátotta. A férfi szó nélkül kiment az irodából. Forgatta a fejét, hogy elkapjon egy-két szót, amikor becsukta az ajtót.

– Miről van szó?

Jens aggodalommal telve hajolt felé. Valentina hátra lépett és vad tekintettel nézett rá.

– Hazudtál nekem!

– Miről?

– A párbajról.

– Ó, arról.

– Igen, arról.

Jens visszament az asztalához, amelyen szép rendben feküdtek a papírok. Leült és olyan tartózkodó arckifejezéssel nézett rá, amit Valentina legszívesebben lekapart volna a képéről.

– Mi van vele?

– Meg fogsz vívni vele?

– Igen.

– Nem, Jens, nem! Ne tedd! Hallod, amit mondok? Teljesen megőrültél? Meg fog ölni téged. Le fog...

Elhatározta, hogy nem fog sírni, nem viselkedik majd kislánykényt. Megígérte magának. De a gondolatba, hogy elveszítheti, megszakadt a szíve és a szavak a torkán akadtak, mintha kimondva őket valósággá válhatnának. Elfordult a férfi felől és az ablakot nézte, ahogy egy pók a hálóját szötte az egyik sarkában. A kezei remegtek, elrejtette hát őket a köpenye alá.

– Kérlek, Jens, ne állj ki ellene! Nekem élve kellesz.

Ez sokkal jobban hangzott. Sokkal higgadtabb volt. Erre már hallgatni fog. De a közük telepedő némaság olyan sötét volt, mint a csatornáik és Valentina abban a pillanatban megérezte, hogy nem győzheti meg. Megfordult, hogy szembenézzen vele és látta, hogy olyan erősen figyel őt az íróasztala mögül, mintha utoljára látná.

– Bízz bennem! – mondta halkan. A hangja fáradtnak tűnt.

– Akár meg is ölhet.

– Vagy én ölöm meg őt.

– Tavalaly két másik férfit is megölt párbajban.

– Én nem másik férfi vagyok.

– Jens, ne csináld! Értem ne – próbált ésszerűen beszélni vele. A férfi ajkán enyhe mosoly villant. Ez megijesztette Valentinát.

Annyira belenyugvó volt.

– Miért, Jens? Miért csinálod ezt? Egyszerűen hagyd annyiban!

A férfi megrázta a fejét.

– *Csjort!* Ne csináld! – kiáltotta és a tenyerével az asztalára csapott.

– Ne mondd, hogy ez olyasvalami, amit a férfiaknak meg kell tenniük! Hogy meg kell harcolniuk a saját dolgaikért, hogy meg kell jelölniük a sajátjukat. Ne mondd, hogy ennyire ostoba vagy! Vagy talán tévedek! Talán te is ugyanolyan keményfejű, becsvágyó alak vagy, mint a többi állítólagos hős, aki katonai egyenruhában páváskodik! Azt hittem, te más vagy, hogy te...

Elhallgatott. A férfi felállt a székéről és megkerülte az asztalt. Megragadta a kezét, magához vonta és hosszú karjaiba zárta.

Valentina az arcát az inge nyakába temette. Képtelen lett volna megszólalni, akkor is, ha akart volna.

– Hallgass meg, Valentina! Nem dicsőségre áhítozom, csak arra, hogy közös életünk legyen itt, Szentpéterváron. – Minden egyes szavának melegét a haján érezte. – Csernov kapitány kihívott engem. Ha nem fogadom el a kihívását, gyávának bélyegeznek, amivel be is fejezhetném az életemet és a munkámat ebben a városban. Elvennék tőlem a csatornázási munkálatokat, főlállról kezelne a cár és az udvaroncai, kiutasítanának minden rendes otthonból. Leprás lennék, egy pária – felemelte a lány arcát a mellkasáról és csókot nyomott a homlokára. – Miféle életünk lenne akkor? Senki sem adna nekem munkát.

Valentina belé kapaszkodott.

– Elfuthatnánk.

– Hová?

– Egy másik városba. Moszkvába. Bárhová.

– A hírem úgy követne mindenhová, mint egy kóbor kutya. Oroszország talán hatalmas föld, édes Valentinám, de a szavak a pestisnél is gyorsabban terjednek városról városra. Bárhová is

megyek, mérnökként a hírnevem a mindenem.

– Inkább a hírnevedet áldoznám fel, mint a véredet hullatni az erdő talajára.

A férfi nem mondott többet, csak a karjaiban tartotta.

– Nem érek ennyit – suttogta végül a lány.

– Ki mondja?

– Én.

– Akkor te nem tudod, mi a szerelem.

Valentina elszakadt az öleléséből és visszament az ablakhoz. Nem akarta, hogy könnyeket lásson a szemében. És mindvégig tudatában volt az is, hogyha Csernov meghal, az apja csődje csak elmélyül.

– Öltél már embert életedben? – kérdezte, miközben egy havat lapátoló gyereket nézett a sínek mellett.

– Nem.

– Tudod, hogyan kell bánni a pisztollyal?

– Természetesen. Ne aggódj, nem lövök rosszul.

– De ő katona. Ezt csinálja minden nap.

– Meg a nőm után futkos. A szemét még ezt is csinálja. De Valentina nem mosolyodott el.

– Miféle ember képes hidegvérrel lelőni valakit?

– Egyikünk sem tudja, mire képes, amíg szembe nem kell néznünk vele. Mi a helyzet veled, Valentina? Te mi mindenre lennél képes?

Valentina megfordult és észrevette, hogy a férfi ott áll közvetlenül mögötte, magasan és rendíthetetlenül.

– Szeretlek, Jens Friis – megérintette az arcát és a szívére tette a kezét. – Ne becsüld hát le, hogy mire vagyok képes.

HUSZONNYOLCADIK FEJEZET

Arkin ellökte magát a faltól, ami elszívta a testéből a meleget és óvatosan folytatta az útját a zsúfolt járdán a Nevszkij Prospekt alsó végén. Már több mint egy órája várt. Az ég felhős volt, lilás szín borította, amittől a város törékenynek látszott. Az emberek ki-be siettek az üzletekbe anélkül, hogy felnéztek volna. Egy hintó húzódott le a járda mellé zörgő kerekkel. Barna és arany libériát viselő kocsis ült a bakon, aki leszállt és azonnal el is tűnt egy apró üzletben, aminek szőlőfürtöket festettek az ablakaira. Arkin maga is sokszor végrehajtotta már ugyanezt a feladatot.

Átfurakodott az emberek között és odament a hintóhoz. A nő odabent ült, szokása szerint egyedül. Az ablakon keresztül ki tudta venni Elizaveta Ivanova profilját és meglátta a szokásos kis várakozó mosolyt az ajkain. Minden kedden a gazdag, szentpétervári asszonyok villáiban tartott szokásos látogatások után megállt itt a Turicummal. Ilyenkor egy csésze forró és fűszeres, finom grúz szőlőből készült borral tért vissza a kis üzletből, amit az asszony lassan elkortyolgatott. Egyfajta rituálé vált belőle.

Mindig sor volt a pénztárnál, így tudta, hogy van néhány perce a kocsis visszatértéig, de azt is tudta, hogy bolond, amiért ilyen kockázatot vállal. Még érte is. Kinyitotta a hintó ajtaját és becsusszant a nővel szemközti ülésbe. Az arany rojtokkal és rézszínű varratokkal szegett, gesztenyebarna bőr Elizaveta Ivanova parfümjétől illatozott. Előre kitalálta, mit fog mondani, ha sikoltozni kezdene vagy segítségért kiáltana, de a nő meglepte őt. Kék szemei kikerekedtek és a szája tátva maradt, aztán olyan őszinte, meleg mosollyal üdvözölte, hogy kibontotta a görcsöt a mellkasában, ami a Szergejevvel a sikátorban töltött pillanat óta ott ült.

– Hiányzott nekem, Arkin – mondta.

Milyen egyszerű szavak.

– Köszönöm, asszonyom.

– Attól tartottam, hogy a rendőrség esetleg... – nem fejezte be a mondatot.

– Még nem kaptak el, amint láthatja.

Az asszony összeráncolta a homlokát.

– Tudom, hogy nem akart ártani a családomnak. Bármely másik szolgál elrejtethette azokat a gránátokat a garázsban. Nem mondott ellen neki, csak hagyta, hogy a szemei egy pillanatra ismét élvezhessék a látványát. Osztriga-rózsaszín ruhát viselt, ezüst rókaprémmel szegett, szürke kendővel a vállain. Ékszereinek és elkényeztetett jómódjának látványa sem dühítette annyira Arkint, mint amennyire szerint kellett volna.

– Madame Ivanova, nincs sok időm. Valamit meg kell tudnia – előrébb hajolt és a térdé majdnem hozzáért az övéhez. – Hallottam valamit a városi bárokban, amiről attól tartok, nincs tudomása.

– Miről van szó?

– Csernov kapitány párbajozni fog a mérnökkel, Jens Friisszel. Arkin számított rá, hogy meg fog lepődni, de arra nem, hogy így kiszalad a vér az arcából és a szája papírfehérré válik.

– Miért? – suttogta.

– A lánya miatt.

– Valentináért?

– Igen.

– Édes Istenem, nem – a szája kinyílt és érdes hang tört fel a torkáról. – A férjem tönkre fog menni – nyögte halkán. Előre-hátra dülöngélt az ülésén és a kezét az szája elé kapta.

A szavai meglepték Arkint. *Tönkremenni?* Hogyan érthette? Olyan szélsőségesen reagált, szinte már azt kívánta, bárcsak meg se osztotta volna vele ezt az információt. De jó oka volt rá, hogy vállalja a kockázatot. Szergejev halott volt. Sok tanonc is meghalt. Nemsokára, ha a következő terv beválik, Sztolipin miniszterelnök is halott lesz. Az orosz föld rengett Szentpétervár alatt és az építmények hamarosan sorra bedőlnek majd. De valamiért azt szerette volna, hogy Elizaveta Ivanova biztonságban legyen.

– Asszonyom – mondta lágyan, mintha csak egy gyerekhez beszélt volna, akit akaratlanul is megijesztett –, Csernov kapitány híresen jó lövész. Meg fogja ölni a mérnököt. Semmi oka rá, hogy attól féljen...

– Nem, nem, nem. Ha megöli a mérnököt, a lányom sohasem megy hozzá Csernovhoz. Ismerem Valentinát – aggodalmában a markába temette kis állát és Arkin hallotta a foga vacogását.

– Ilyen sokat számít – kérdezte –, ha nem megy hozzá Csernovhoz?

Az asszony nem válaszolt. Ehelyett olyan közel hajolt hozzá, hogy minden egyes részletet láthatott a szemeiben; a pupilláit övező, tengerkék sávot és a lilomszín foltokat az írisze kékjében. A vékony, vörös vonalat az egyik szeme fehérjében. A leheletének enyhe mentaillata volt.

Két kezével megfogta Arkin egyik kezét és a térdére vette. Rászegezte a tekintetét:

– Segítene nekem, kérem? – könyörgött.

A kesztyűje szürke anyagán keresztül is érezte, hogy az asszony kezei jéghidegek voltak. Mintha a testének minden melege átáramlott

volna belé és érezte, ahogy a nyakán égni kezd a bőr.

– Hogyan segíthetnék?

– Maga leleményes ember, Viktor.

Viktornak nevezte. Nem gondolta volna, hogy egyáltalán tudja a keresztnévét. Kipillantott az ablakon, hogy ellenőrizze, nem jön-e már a kocsi a borüzletből, de a nő felemelte a kezét, megfogta Arkin állát és visszafordította maga felé. Az ajkai remegtek és némán szétváltak.

Arkin megcsókolta. Gyorsan, keményen rányomta száját az ajkaira. Érezte telt és édes ajkait, és ahogy a nyelvét átbökte a fogai között.

– Segítsen nekem! – sóhajtotta.

Arkin tudta, hogy segíteni fog az állami miniszter feleségének. De azt nem tudta, miért.

A kocsi a Huszár Testőrség barakkjai előtt tette ki Valentinát, aki a katonák feje felé fordult, ahogy átkísérték az udvaron a látogató szobáig. Gondosan megválogatta a ruháit. Hosszú gondolkodás után egy virágmintás selyemruha mellett döntött, hozzá vörös kalapot viselt fehér strucc tollakkal az oldalán, amelyek a legenyhébb szellőben is remegni kezdtek. Fekete szőrmegallérral és piros gombokkal díszített, krémszínű kabátot vett fel és szorosan összehúzta, hogy kiemelje keskeny csípőjét. Az anyja rendelte neki ezt a kabátot, mert a huszárórség színei a vörös, fehér és fekete voltak. A mai napra jól jöhetett, hiszen ma el kellett csábítania a kapitányt.

A szoba szélsőségesen férfias volt. Sötét színű, tölgyfa karosszékek és asztal, dísztelen tölgy padló és a falon két szigorú tekintetű katona képe teljes regáliában, súlyos arany és ezüst sujtásokkal. Valentina összehúzott szemöldökkel nézett rájuk és azon tűnődött, vajon hány embert ölhettek meg. Nem kellett sokáig várnia. Meghallotta Csernov gyors és türelmetlen lépteit a folyosóról. Hosszú, mohó lépésekkel sietett felé. Valentina szíve hevesen vert. Vajon egy katona is így érezte magát csata előtt? Amikor az élete forog kockán? A férfi energiája valósággal berobbant a szobába és a mosolya egyenesen a lány bőrére vetette magát. Az ajkai magukévá tették a kesztyűjét. Nem eresztette el a kezét, hanem rabul ejtette, túszként tartotta a saját kezeiben.

– Valentina, kedvesem, milyen váratlan öröm. És milyen egészségesen fest.

Nem eszméletlen. Nincs kidőlvé. Nem vedeli a vodkát. Erre gondolt.

– Nagyon jól vagyok, köszönöm, Sztjepán.

– És ráadásul milyen elbűvölően néz ki – végigmérte a szemeivel, és amikor a tekintete végre megállapodott az arcán, Valentina dorombolásszerű hangot hallott a torkáról. – Nézze el nekem az én megjelenésemet – mondta a férfi –, de éppen most tértem vissza a gyakorlatozásból, a Mars mezőről.

– Milyen találó neve van. A háború mezeje.

– Harcosok vagyunk, Valentina. Ez a hadsereg dolga. Mi másra számított?

Valentina lesütötte a szemeit.

– Oroszország népe hálás maguknak.

Csernov válaszul ismét megcsókolta a kezét. A nyakánál nyitott, tiszta fehér inget viselt és a huszárok fekete nadrágját, egyetlen piros csikkal az oldalán. A haja nedves volt, frissen mosott és hátrafésülte az arcából. Erős, arany fódrok csillogtak a nyakán.

– Remélem, nem zavarom, Sztjepán.

– Egyáltalán nem. Mondja csak, mi szél hozta erre a mai napon? Gardedám nélkül? – Ez enyhe feddés volt.

– Beszélni szerettem volna magával. Négyszemközt.

– Miről?

– Jens Friisről.

A férfi szája még mindig mosolygott, de a tekintete megváltozott. Hirtelen kifakult és hideggé vált. Valentina a szabad kezét végighúzta az ingujján.

– Szeretném, ha lemondaná ezt a párbajt – mondta gyengéden. – Nincs semmi értelme és – hirtelen levegőért kapott –, nem szeretném, ha baja esne.

Látta a diadalt a férfi arcán, félreérthetetlen volt, de volt ott még valami más is, amit nem tudott értelmezni; valami sötétebb villanás a halványkék szemekben és a kezét is szorosabbra fogta.

– Valentina, miért űzi velem ezt a játékot?

A szíve nagyot dobbant.

– Miféle játékot?

– Úgy tesz, mintha nem érdekelném, aztán felkelti a féltékenységemet azzal, hogy egy másik férfival flörtöl. Ne nézzen úgy, mint aki meglepődött! Nézzen csak magára! Felismerem a zavarát a csinos kis tollak alatt és tudom az okát is. Valentina még csak nem is pislogott.

– Aggódik értem, igaz?

Bólintott.

– Semmi szükség rá. Végzek minden emberrel, akivel csak párbajozom.

Sóhaj szökött fel a torkáról.

– Ne lepődjön meg, kedvesem! Elsőosztályú lövész vagyok és megtanítom rá azt a mérnököt, mi történik azzal, aki megpróbálja ellopni tőlem azt, ami az enyém.

– Sztyepán, megmondtam magának az elmúlt éjjel a bálban, hogy nem vagyok hajlandó magához menni feleségül, ha párbajozni fognak.

A férfi felnevetett és közelebb vonta a kezénél fogva, amit még mindig a markában tartott.

– Egy újabb kis játék – hirtelen abbahagyta a nevetést. – Most ne játszadozzunk! A párbaj meg fog történni. Kihívtam Friist és ezzel vége. Ahogy neki is.

– Sztyepán, ne!

A férfi meglepetten nézett rá:

– Most mi van?

– Ha lemondja a párbajt, magához megyek.

Kimondta a szavakat. A férfi azonnal a szájára tapasztotta az ajkait. A nyelvének sőríze volt. A lehelete forró volt az arcán és a kezével a mellét markolta, de Valentina nem hátrált el. Mikor már nem bírta tovább elviselni, hátravonta a fejét és felnézett az arcába. Csernov képe kipirosodott és a pupillái mohó, fekete lyukak voltak.

– Megegyeztünk? – kérdezte Valentina.

– Megegyeztünk – visszahúzta magához és még egyszer megcsókolta. – Várjon itt!

A férfi kiment a szobából. Valentina a szája elé kapta a kezét, hogy benntartsa minden hangot. Csernov percekben belül visszatért egy lapos bársonydobozzal. Szertartásosan féltérdre ereszkedett és

odanyújtotta neki.

– Eljegyzési ajándékul – nem mosolygott.

Valentina elvette tőle, kinyitotta és elakadt a lélegzete. Egy nyaklánc feküdt benne fehér selyemben. Egyetlen gyémánt függött rajta finoman cizellált aranykeretben, vastag aranyláncon. A gyémánt akkora volt, mint egy dió. Egy pár hozzá illő gyémántfülbevaló hevert mellette. Valentina mellkasa úgy égett, mintha savat nyelt volna. Ez volt hát az ár, amiért szajhának adták.

– Gyönyörű szép.

A férfi talpra ugrott, kigombolta Valentina kabátjának felső gombját és a nyakába tette az ékszert. Csak akkor mosolyodott el, amikor összekapcsolta a láncot, mint ahogy a gazda mosolyog a kutájára, miután nyakörvet és porázt kötött rá.

– A nagyanyámé volt, amikor olyan idős volt, mint most maga

– mondta. A gyémántra tette egyik ujját, majd a lány fakó bőrére.

– Csodálatos – mormogta.

Valentinát megvásárolták és ki is fizették.

– Köszönöm, Sztjepán.

– Ennyi az egész? – felé hajolt, hogy ismét megcsókolja.

– Akkor hát nem fog párbajozni?

– Ne aggódjon, angyalom, egyetlen karcolás sem esik rajtam – az ajkai már majdnem a szájához értek.

– De beleegyezett, hogy nem fog harcolni.

– Abba egyeztem bele, hogy elveszem magát, nem másba – hátrébb hajolt és vállat vont. – Természetesen párbajoznunk kell. Ez becsületbeli ügy.

– Nem! – kirázta magát a karjából és mérgesen nézett rá. – Nem megyek magához feleségül, ha tartja magát ehhez az abszurd párbajhoz!

– Valentina, nem butáskodjon. Már jegyesek vagyunk.

– Nem!

Valentina hevesen igyekezett kioldani kezeivel a lánc kapcsát a tarkóján, de a férfi előrébb lépett és megragadta mindkét csuklóját. Közel eresztette hozzá az arcát.

– Jegyesek vagyunk – ismételte meg hidegen. – Ezen már nem tud változtatni.

Valentina nem ellenkezett tovább és a fejét a férfi vállára hajtotta.

– Kérem, Sztjepán – mondta halkán. – Ne párbajozzanak!

A férfi eleresztette az egyik csuklóját és felemelte a kezével Valentina állát, így egymás szemébe néztek. A szorítása fájdalmas volt.

– Arról az átkozott mérnökről van szó, ugye? Meg akarja kímélni a nyomorult életét.

– Kérem, Sztjepán, ne párbajozzon vele! Ne ölje meg, Sztjepán! Megmondtam, hogy magához megyek, ennyi nem elég?

Durván szájon csókolta:

– Ígérem magának, Valentina, nagy örömmel fogom keresztül lőni a szívét.

Valentina átkozta magát, amiért túl sokáig elhanyagolta a listájának kilences pontját: venni egy pisztolyt. Ehelyett arra kényszerült, hogy belopózzon az apja dolgozószobájába és elcsenje a falon lógó vadászpuskát. Az egyik fiókból zsebre vágott még egy marék lőszert és az istállóba rohant velük.

– Nesze – Valentina ledobta a puskát Liev Popkov ágyára. – Taníts meg rá, hogyan kell használni!

A férfi a széken ült és dohányfüst terjengett a levegőben. Egyik kézfejjével megdörgölte tüskés borostáját az állán.

– Lőttél már valaha?

– Liev, ha már lőttem volna korábban, akkor nem kérnélek most téged, hogy taníts meg rá.

– Egy ekkora puska lyukat ütne az apró válladon. Kisebbre lesz szükséged.

– Csak ezt tudtam szerezni. Kérlek, Liev, tanítsd meg gyorsan, hogyan töltsen meg, és hogyan találjak célt vele!

De a kozák nem mozdult a székéből. Csak kinyúlt, felkapta a puskát az ágyáról, mintha nem lenne nehezebb egy hajszálnál és keresztbe tette a térdén.

– Angol gyártmány – mondta. Tiszteletteljes mozdulatokkal végigsimította, a simára csiszolt tusától egészen ragyogó, kék acélcsövének végéig. Eközben végig bólogatott, mintha a fegyver beszélt volna hozzá.

Hangosan belekortyolt a padlón lévő, félig üres üvegbe.

– Van egy jobb ötletem.

Valentina megrázta a gyeplőt és a zömök kis kanca felszegett fülekkel előre lendült. Most hajtott kocsit először életében. A ló nyugodt volt, de gyorsan reagált, amikor gyors ügetésre fogta a Bolsaja Morszkáján. Köszönöm, Liev. Jól választottál nekem. A kis, kétüléses kocsi öreg volt és rozoga. Ívelt teteje volt és nyitott eleje. Elképzelni sem tudta, honnan áshatta elő, de a célnak tökéletesen megfelelt – könnyű volt, gyors és egyszerűen irányítható. Meglepetésként érte, amikor mindketten felszálltak a keskeny ülésre, és Popkov átadta neki a gyeplőt.

– Te hajtasz! – morogta.

A férfi összevert arcába nézett, elvette a gyeplőt és csettintett a nyelvével a kis kancának. Popkov a csípőjére ült és eltekerte a testét, hogy a lehető legkisebb felületen érintkezzen a fenéke az üléssel.

– Liev, neked fájdalmaid vannak. Fejezd ezt be! Egyedül is meg tudom csinálni. Bújj vissza az ágyba, amíg jobban nem leszel!

A férfi összeszűkítette fekete szemeit és ránézett:

– Ne rontsd el a szórakozásomat! – mordult rá és Valentina nem vitatkozott tovább.

Az erdő éledezni kezdett. Ezüst nyírfák törékeny csontvázai ragyogtak a nap utolsó sugaraiban. Esti köd emelkedett a talajból és a kecses törzsek köré tekeredett. Az aljnövényzet zörrenései jelezték az éjjeli állatok útját, amint a levegőt szaglásszák és felkészülnek a következő éjszakára. Valentina és Popkov olyan régóta vártak már mozdulatlanul, hogy maguk is az aljnövényzet részévé váltak.

Valentina belélegezte az erdei talaj dohos illatát és nézte, ahogy alig tízlábnyra egy nyest kapirgálja éles körmeivel egy kidőlt fa kérgét, rovarok után kutatva.

Annyira lehült a levegő, hogy a lélegzete ráfagyott az előtte lévő, halott levelekre, ahol a földön feküdt. A lovat és a kocsit jó messzire kötötte ki az erdőben és levette a két vastag pokrócot,

Liev pedig a puskát hozta. A férfi olyan lassan lépkedett, hogy Valentinának fájt nézni, de Liev visszautasította a segítséget és ő nem akart együttérzést mutatni, mert tudta, hogy azt utálná. Popkov akkor szólalt meg először, mikor felértek a tisztásra egy enyhe emelkedő tetején.

- Ez az a hely.
- A Pisztoły-domb?
- *Da.*

Elképzelni sem tudta, honnan jött rá, hogy itt lesz a párbaj. Csak eltűnt néhány órára, vodkával feltöltve elbicegett, aztán visszatért és bejelentette:

– Pisztoły-domb. Oda kell mennünk. Valentina csak sejtette, hogy elment inni a huszárok által sűrűn látogatott kocsmákba és megolajozott néhány nyelvet némi sörrel. Felajánlotta neki a morfiumot Kátya gyógyszeres szekrényéből, de Liev határozottan visszautasította és Valentina tudta, jobb, ha nem vitatkozik.

Elmondta neki, hogy ez volt a párbajozók egyik kedvenc helye, innen is kapta a nevét. Kényelmesen közel esett a városhoz, de elegendő biztonságban és távol a kíváncsi tekintetektől. Valentina nem tudta elterelni a gondolatait arról, vajon hány fiatal férfi vére hullott itt el, mind az úgynevezett becsület okán.

Betekerte magát a pokrócba és a fejére húzta. Hasra feküdt Popkov mellett a fák tövében. Jól ráláttak a tisztásra. Alig negyven lépés távolságban voltak tőle. A törzsek árnyai csíkokra osztották a terepet, ahogy a nap utolsó sugarai lekúsztak a fák mögé. A köd ujjai egyre közelebb kúsztak. Egy óra telt el, aztán kettő. Popkov olyan mozdulatlan volt, hogy Valentina biztos volt benne, hogy elaludt. Neki már fájtak a karjai, de nem mozdult, még akkor sem, amikor meghallotta egy kocsi kerekeinek halk surrogását a földúton.

– Itt vannak – suttogetta.

– Hallom.

A pulzusa hevesen vert a torkában.

– Ne öld meg, Liev!

Már mondta neki korábban is. Akkor is csak vállat vont, de most még válaszra sem méltatta. Kicsavarta a puskát a párnahuzatból és a vállához tette. Valentinát megrémítette a férfi vágya, hogy használja a fegyvert.

Először egy fekete kocsi húzódott oda a tisztás széléhez, majd percekben belül egy másik is követte. Az elsőből négy férfi ugrott elő. Mind vörös huszárzubbonyt viseltek és mind telve voltak izgatott energiával, de az első volt Csernov. Valentina azonnal felismerte a

járásáról, ahogy a mellkasát előre tolta. A második kocsiból hárman szálltak ki. Ketten vastag kabátot viseltek, a harmadik fekete köpenyt. Közel álltak egymáshoz és röviden bizalmas szót váltottak, majd a köpenyes férfi elvált a társaitól és odasétált a vörös ruhásokhoz. Valentina elborzadva látta, hogy Dr. Fedorin az. Az orvos látványára mellbe vágta a dolog realitása, hogy mire is készülnek itt valójában. A fájdalmas gondolat befészkelte magát a fejébe és nyelni sem tudott.

Popkov a könyökével a bordái közé bökött – felsóhajtott, mikor meglátta Jenst.

A férfi némán állt az egyik utolsó napsütötte foltban. A napsugár úgy vágott keresztbe a nyakán, akár egy penge. Még ebből a távolságból is látta nyugodt leheletét; fehér felhőt vetett a sötét levegőbe, pániknak nyoma sem látszott rajta. Legszívesebben odakiáltott volna, hogy könyörögjön neki, hagyjon fel a férfibüszkeség és – becsület öngyilkos elképzelésével. De nem tette, mert tudta, hogy ahhoz már túl késő. Mélyen odabent, a lelkének egy darabja úgy hitte, hogy Jens meg akarja ölni Csernovot, igazán végezni akar vele, és ez az oka annak, hogy eljött ide.

Megérintette Popkov kezét a puskán.

– Csak sebesítsd meg a huszárt! – emlékeztette. Megsimogatta a hüvelykujjával a puska vésésekkel díszített, fémlemezzel borított oldalát, olyan gyöngéden, mintha egy ló füle lett volna.

– Hogy szeretnéd – sziszegte –, hol üssek lyukat a testén? Az erős, fekete combjain? – halkán felkuncogott. – A comb jól tud vérezni.

– Nem. A jobb vállán, hogy ne tudjon pisztolyt emelni.

Popkov bólintott bozontos fejével.

Valentina el sem hitte, hogy efféle beszélgetést folytat. Milyen emberré kezd válni? Legalább Dr. Fedorin is itt van. Az ő jelenléte némi vigasszal szolgál. A tisztáson lévő összes alak az egyik huszár köré gyűlt, aki fényes mahagóni dobozt tartott ki a kezeiben. Látta, ahogy Jens belenyúl és kivesz belőle valamit. A pisztolyt, amit választott.

A nap lebukott a láthatáron. A két férfi felvette a helyzetét, háttal egymásnak a tisztás közepén, a pisztolyukat maguk előtt tartva. Jens volt a magasabb, de Csernov mozdulatai olyannak tűntették fel a

helyzetet, mintha az egész csak gyerekjáték lett volna. Sugárzott belőle az önbizalom és a ködön keresztül odagyűrűzött Valentínához is.

Mindkét férfi lassan és precízen mozgott. Harminc lépés. Valentina halkan számolta őket és érezte, ahogy Popkov válla megfeszül. Most, mondta magában, most, most! Amíg Jens még talpon van. Mielőtt még egymás felé fordulnának. Most lödd le, Popkov!

Lövés dördült. De nem az oldaláról érkezett, nem Popkov felől. Csernov a földre zuhant, mintha kivágták volna alóla a lábait, és majdnem azonnal feldördült a második puskalövés is. Jens elesett.

Valentina világa remegve megállt. Két férfi hevert a tisztás közepén, a párás talajon. Vörös foltok színezték be alattuk a jeges fűvet. Az erdő szélén tíz sötét alak állt, akár a halál angyalai. Mindnek puska volt a kezében. Minden cső a párbajozók kísérőire meredt.

– Jens! – sóhajtott fel elfúló hangon Valentina.

Ledobta magáról a pokrócot és megpróbált talpra ugrani, de Popkov oldalra fordult, megragadta a grabancánál és keményen az egyik fához csapta. A világ felrobbant. Az ég forgott Valentina feje felett. Popkov ledobta a földre.

– Jens – nyögte a lány. Láttá mozdulatlan testét. Elfolyt belőle éltető vére, amire Valentina felesküdt, hogy megvédi.

Halk szitkok ömlöttek Popkov szájából.

– Ne mozdulj!

– Oda kell mennem hozzá. Muszáj...

– Kik azok? – Popkov a sötét alakok sora felé biccentett.

– Gyilkosok – válaszolta. – Ha megölték, én... – *ha Jens Friis halott, akkor az ő szíve is elpusztul.* Az erei, a csontjai és az izmai még életben lehettek, még mindig működhetek, de már nem volt semmi céljuk. – Jens, ne hagyj el – suttogta, mintha ezzel visszahozhatta volna.

– Ez nem véletlenszerű találkozás – Popkov célba vette az egyik férfit.

– Nézd, Liev! Arra nézz! – mutatott az egyikükre Valentina. Remegett a keze. – Amelyik elől áll.

A fegyveresek sorának elején álló, sötét figura a huszárokról a földön fekvő alakok felé fordította a figyelmét, majd óvatosan, merev

lábakkal megindult Jens felé. A sapkáját mélyen a homlokára húzta, de ahogy a köd megmozdult, egy fénysugár egyenesen az arcába világított. Valentina azonnal felismerte.

Viktor Arkin volt az. A férfi, aki az apja sofőrje volt. Dühödt kiáltással felugrott Popkov mellől és a tisztás felé rohant.

HUSZONKILENCEDIK FEJEZET

– Jens, ne mozogj! Valentina letérdelt mellé a hóba és erősen a mellkasára szorította a kezét, hogy elállítsa a vérzést. Csak legyen életben. Csak legyen életben. Lerángatta a sálját és betömködte férfi inge elé, a kabátja alá. A fehér inge elé, ami most vörös volt. Valentina összeszorította a fogait, a férfira összpontosította a gondolatait és nem eresztette.

– Jens – préselte ki a férfi nevét az ajkai között. – Jens, maradj velem! – közel hajolt, az egyik kezét becsúsztatta a tarkója mögé és kiemelte a hó fagyos öleléséből. A férfi sapkája leesett és vörös haja mintha önálló, vad életre kelt volna. – Jens. Kérlek, Jens, ne halj meg!

– A lehelete fehér lepelként terült az ajkaira, beszivárgott az orrryukaiba és az akaratával igyekezett életre kelteni.

A férfi nem mozdult. Erősebben rányomta a kezét a mellkasára és próbálta kitapintani a szívverését.

– Jens, az istenit, ne merj itt hagyni engem! – le sem vette a tekintetét az arcáról, úgy kereste a szája vonalában és sűrű szempilláiban a mozgás legapróbb jeleit. Hangosan felkiáltott: – Orvost! Doktor Fedorin! Jöjjön gyorsan!

A háta mögül hangokat hallott és a tudata mélyén emelt hangú beszélgetést érzelt, de távolról sem jutottak el az agyáig. Jenst érezte odabent, hidegen az elméjében, mélyen és messze, de valahol, nagyon gyengén érezte a férfi leheletét. Lehajolt és megcsókolta mindkét csukott szemét.

– Hallak téged, Jens – meleg ajkait a férfi hideg szájára nyomta.

– Szeretlek. Az én életemet is magaddal viszed, ha most meghalsz. Gyere vissza hozzám, Jens!

Hirtelen érzett valamit a kezében, egy kis melegséget a tenyere közepén, amiben a férfi feje feküdt, az élet kósza hírmondóját. Aztán el is tűnt.

– Jens Friis – mondta szigorúan –, azonnal nyisd ki a szemed! Semmi.

– Tedd meg értem, Jens!

Egy keskeny rés. Zöld fény csillant, ahogy egyik szemhéja alig egy hajszálnyira felnyílt, de ez is elég volt.

– Doktor Fedorin! – kiáltotta ismét. Jens arcára hajtotta a homlokát és ott hagyta, mintha a testi érintkezés vele tarthatta volna.

– Köszönöm – suttogta. – *Szpaszibo*.

Enyhe mozgást érzett a sál alatt, ahogy a mellkasa felemelkedett. Lágy, bensőséges szavakat suttogott a fülébe arról, mennyi mindent jelentett neki és mit tenne vele a halála.

– Valentina! Mi a fenét keresel te itt? – Doktor Fedorin volt az. A bajuszát jég borította és aggodalmas tekintetével végigmérte barátja testét a hóban.

– Életben van – mondta Valentina gyorsan. – De erősen vérzik a mellkasa.

Az orvos letérdelt Jens másik oldalára, kinyitotta a táskáját és sebpolványakat vett elő. Valentina ebben a pillanatban nézett fel először, de alig hagytak benne nyomot a látottak: Csernov kapitány csizmái összetömörödött hóval és jéggel a talpukon; a teste felett álló huszárok széles hátai. Vörös mindenütt. Skarlátvörös és karmazsin. Karmazsin és fekete. Az egyenruha elrejtette a vért. Ezért viselték volna ezeket a színeket?

Az orvos levette Valentina kezét a sebről és a lánynak akkor hirtelen haraggal eszébe jutott Arkin. Megfordult és hátranézett a válla felett. A férfi ott állt az erdő szélén és őt nézte. A lábait szélesen szétvetette, egyik kezét a csípőjén tartotta, a másikban a puskát fogta és elégedettség ült az arcán.

Ha most lett volna egy pisztolya, ami a listáján szerepelt, Valentina a hideg, szürke szemei közé lőtt volna. Lassan talpra állt, Dr. Fedorin gondjaira bízta Jenst és megindult a sofőr felé. A markában egy szikét szorongatott, amit az orvos táskájából vett el.

– Arkin! – kiáltott oda neki az őket elválasztó, havas tisztás felett. A figyelmét a kis, szabad bőrfelületre szegezte a férfi állkapcsa és kabátjának feslett gallérja között. – Arkin, ha Csernov kapitány meghal – a hó mélyebb lett és nehezebben lépkedett –, a hadsereg végigpásztázza Szentpétervár összes sikátorát, amíg meg nem találják és darabokra tépnek.

Arkin magasabban állt, mint a lány. Lenézett rá az alacsony

gerincről és szemmel láthatóan nem tartotta veszélyesnek. A társai a huszárokra szegezték puskáikat, nem a lányra, ő pedig meg sem próbált elhátrálni, ahogy közeledett. Keserű düh égette Valentina torkát. A büszkeség szinte szirupként tapadt a férfi arcára, sűrűn, sötéten és édesen. Valentina szorosabbra fogta a szikét a kezében, amit elrejtett a kabátja alá és közelebb ment.

– Miért lőtted le őket? – sziszegte. – Miért mindkettőjüket?

– A nép ellenségei.

Valentina tett még két lépést.

– Tévedsz. Jens Friis segít neked és az embereknek azzal, hogy vizet ad nekik.

A férfi megérezte a veszélyt és szürke szemei hirtelen összeszűkültek, amint Valentina meglendítette a kezét. Éppen abban a pillanatban hajolt el, amikor egy lövés dörrent, de mégis hátra ütődött a sarkán. Vér szivárgott a homlokán lévő egyenes, vörös vonalból, ahol a lövedék végigszántotta a bőrét. Valentina nem tétozva. Abban a fél másodpercnyi döbbenetben, mialatt leesett neki, mi is történt, a lány előre ugrott és az oldalába döfött. A rövid penge áthatolt a ruháján és a húsába fúródott. Felhördült, de tántorogva talpon maradt, kitépte a szikét a sebből és a lány lábai elé lökte.

– Nem tudod, hogy mit csinálsz – morogta összeszorított fogain keresztül és még mielőtt Valentina kérdőre vonhatta volna, hogy mit értett ez alatt, már el is tűnt. Berohant a fák közé és elveszett a félhomályban. Az emberei eltűntek vele együtt.

Valentina megfordult és végignézett a tisztás túlsó oldalán. Liev Popkov tagbaszakadt alakja ott állt a hóban, az apja puskájával a vállán és rávigyorgott.

A doktor házába mentek. A lövedék túl aprónak látszott ahhoz, hogy ekkora kárt okozzon. Az orvosi csipesz szárai között ült vértől síkosán, majd hangos csörömpöléssel az alatta lévő zománclavórban landolt.

– Készen vagyunk, Ivanova nővér. Szép munka volt.

Dr. Fedorin megmosta a kezét egy tál forró vízben, mialatt Valentina letörölte a sebet bórsavas fertőtlenítővel, majd behintette jódporral. Figyelmesen nézte az orvost munka közben.

Nyugodtan és módszeresen asszisztált, ahogyan a kórházban tanulta, miközben a tű keresztüljárta Jens húsának szakadt széleit. Letörölte a vért, adogatta a műszereket, gondosan ügyelt Jens bizonytalan pulzusára és arra, hogy ne csússzon hátra a nyelve a szájában, nehogy megfulladjon.

Jenst nem altatták el teljesen. Időnként halkan, fájdalmasan felnyögött, mint egy kölykedző szuka. Egy alkalommal, mikor Valentina felnyitotta a szemhéját, hogy ellenőrizze a pupillája méretét, egyenesen visszanézett rá, annak ellenére, hogy golyó volt a mellkasában és egy fogó turkált összezúzott bordái között. A szája sarkai enyhe mosolyra húzódtak.

– Mellette maradok – mondta Valentina és leült az ágy melletti székre, miután az orvos végzett a varrással és a sebet bekötötték.

Igazából úgy értette, hogy hagyjon minket magunkra. *Kérem. Kettesben szeretnék maradni vele.*

Doktor Fedorin szólásra nyitotta a száját, lenézett a lány arcába, aztán becsukta. Egy rövid pillanatra a vállára tette frissen mosott kezét, átvetett egy törölközőt a karján és kísért a szobából. Magával vitte az orvosi műszereivel megrakott tálcát is. Majd a konyhában sterilizálja őket. Amint az ajtó becsukódott, Valentina lehajtotta a fejét a párnára a borzos, vörös hajkorona mellé. Gyöngéden megérintette. Vastag és sűrű volt, akár egy ló sörénye. A férfi mellkasa fedetlen volt, leszámítva a széles kötést. Valentina megvizsgálta finom bőrét, a kulcscsontjáig felgyűrűző, vörössesszőke szőrszálakat és a szeplőket a torkán.

– Jens – mormogta a fülébe –, ha még egyszer párbajozni mersz, esküszöm, én magam lölek le.

A szája sarka megmozdult. Ismét az a mosoly. Valentina óvatosan átkarolta a derekát, befeküdt mellé az ágyba és a férfi hosszú csontjaira tapasztotta a testét. Hallgatta a légzését, a torkán akadó levegő hangját, amikor a fájdalom felerősödött, a francia golyós óra kattogását a kandallópárkányon és a város hangjait odakint, amint az emberek belevetik magukat az éjszakai életbe. Közel hajolt hozzá. Mikor a pulzusa beállt egy biztos, bár lassú tempóra, dúdolni kezdett neki, leheletével az arcát simogatva. Chopin Nocturnejét dúdolta Eszdúrban.

– Beszélhetnék veled, Mama? Az éjszaka közepe volt, de az anyja lent volt a kék szalonban. Halvány fény derengett, csak egyetlen kis olvasólámpa égett a válla felett. Elegáns, keleti kimonót viselt, amit Valentina még sohasem látott rajta, és kártyázott. Passziánszt játszott egy kártyaasztalnál a tűz mellett. A haja lazán omlott a vállaira és éber, figyelmes szemekkel nézett fel a lányára.

– Nem késő egy kicsit hazajönnöd? Kevesebb neheztelés volt a szavaiban, mint amire Valentina számított.

– Ápoltam valakit.

Levette a kabátját és odaállt a tűz elé. Az ereiben még mindig jég hömpölygött és el sem tudta képzelni, hogy valaha ismét fölmelegszik. Száradt vérfolt mocskolta be a ruhája elejét, ahol Jenst tartotta. Mindketten a foltokat nézték.

– A mérnök vére? – kérdezte Elizaveta halkán.

– Tudsz róla?

– Igen – válaszolta, de nem nézett fel. – Tudok a párbajról.

Valentina nem kérdezte, honnan.

– Mama, Csernov kapitány túlélte a támadást, de súlyos az állapota. Szeretném, ha megértenéd, hogy végeztem vele.

A szavak kint voltak, mintha köveket köpött volna ki a száján.

– Képtelen vagyok még egyetlen másodpercet áldozni az életemből erre az abszurd jegyességre. – Jens képét látta maga előtt, lyukkal a mellkasán, és megragadta a vérfoltot a ruháján. – Erről Csernov tehet!

Elizaveta visszafordult a kártyákhoz. Összeszedte őket és megkeverte a paklit, de a kezei nem voltak olyan biztosak, mint szeretne volna.

– Az apád nem fog örülni neki, amikor meghallja.

– Én magam szeretném közölni vele.

– Ne most.

– Itthon van? Alszik?

Elizaveta szomorúan rámosolygott.

– Nem, nincs az ágyában.

Valentina leguggolt a tűzhöz és kinyújtotta a kezeit a lángok felé. Most az egyszer az anyja nem dorgálta meg miatta.

– Szeretném, ha mindketten megértenétek, Mama, hogy képtelen

vagyok ezt tovább folytatni. Nem akarom megbántani a Papát, igazán nem. De ez... – azt szeretne volna mondani, hogy *Ez megöl engem. Megöli Jenst*, de inkább arra változtatta, hogy – ez nincs rendjén. Kell, hogy legyen valami más módja annak, hogy helyrehozzuk a Papa pénzügeit.

– Megértelek – Elizaveta újra kipakolta maga elé a lapokat.

Pillanatok teltek el anélkül, hogy bármelyikük megszólalt volna. A tűz fénye árnyakat vetett a falakra és mindketten veszélyes gondolataikba zárkóztak. Egy idő után Valentina elővette a bársonytokot a kabátja zsebéből és olyan távol tette le magától a padlóra, amilyen messzire csak elért.

– Odaadom ezt a Papának – mondta.

Elizaveta röviden a gyémántnyaklánc dobozára pillantott, de Valentina nem nyitotta ki neki.

– Csernovtól van. A bankok hitelt adnak majd rá a Papának. Az anyja lágyan felsóhajtott:

– Köszönöm, Valentina. Hálás vagyok érte.

– Szeretnéd megtartani, Mama? Nagyon szép.

– Ezt gondolod rólam? Hogy ilyen könnyedén kísértésbe ejtenek a csillogó dolgok? – a tekintete a kártyán maradt.

– Miért mentél hozzá, Mama? Miért a Papát fogadtad férjedül?

Az egyik kártyalap felugrott az anyja kezében, mintha áram ütötte volna meg. Gyorsabban kezdte forgatni a lapokat, de a beszéde lelassult.

– Amikor egy kicsit idősebb voltam nálad, szerettem egy férfit, akit a szüleim nem tartottak megfelelőnek számomra. Fizettek neki, hogy hagyja el Szentpétervárt.

– Lefizették?

– Igen. Még csak el sem búcsúzott tőlem. Azok után nem igazán érdekelt, kihez adnak hozzá. Az apádat választották. Jó parti volt.

Valentina ott ült a padlón a tűz mellett és az anyjára meresztette a szemeit, mire Elizaveta végre felnézett és találkozott a tekintetük.

– Annyira sajnálom, Mama – mormogta Valentina. – Mindent sajnállok.

Az anyja vállat vont és a kártyákra összpontosított. Valentina felállt, odament a mahagóni szekrényhez, amiben üvegek sorakoztak és

kitöltött két vodkát. Visszasétált, letette az egyik poharat az anyja elé a kártyaasztalra és visszaült a tűz elé a sajátjával. A táncoló lángokba meredt és az italát kortyolgatta.

– Korábban is elmondhattad volna, Mama. Miért titkoltad?

– Megvannak az okaim.

– Miféle okok?

– Először is az, hogy szeretném, ha tudnád, a férfiak csak ritkán olyanok, mint amilyennek gondolod őket. Ezt soha ne feledd! Másodszor – szünetet tartott és gyorsan lerakott három kártyát egymás után, mintha a gondolatai és a szavai közé szeretett volna hidat építeni

–, mert ma este elmentél tőlünk.

– Elmentem?

– Itt hagytál minket. Látom a szemeidben és abban, ahogy a lépteid a padlóhoz érnek, mintha pontosan tudnák, merre tartanak. Hallom a hangodban. Ma este felnőttem és elmentél.

– Még mindig itt vagyok, Mama.

Az anyja bólintott. Egyetlen gyors mozdulattal lehajtotta a vodkáját, majd megkérdezte:

– Feltételezem, hogy a mérnököd még életben van, ugye?

– Igen – Valentina gyorsan válaszolt. Ez az egyetlen szó azonnal legurult a nyelvéről, mert annak még a gondolata is túl veszélyes volt, hogy Jens esetleg meghalhatott. Az anyjához hasonlóan felhajtotta a tiszta folyadékot, kiürítve a poharát. Annyi morfiumot adott Jensnek, ami egy ökröt is kiütött volna, de Dr. Fedorin vendégszobájának az ágyán a férfi még álmában is szorosan markolta a csuklóját és nem eresztette. Valentina megcsókolta az ujjait és kérte, hogy bizzon benne. *Bízz bennem, Jens! És én is bízom benned. Mert a Mama téved. Te olyan férfi vagy, amilyennek gondollak, ezt már bebizonyítottad nekem.*

– Te mosolyogsz – jegyezte meg Elizaveta.

Valóban mosolygott volna? Nem vette észre.

– Azért mosolyogsz, mert ő jár a fejedben.

– Te nem mosolyogsz még mindig, ha eszedbe jut az a férfi, akit szeretted?

Az anyja kék szemei kikerekedtek:

– De, igen – kinyitotta a száját, hogy többet mondjon, de gyorsan becsukta, besöpörte a kártyákat a kezébe és erősen megszorította őket. Könnyek futottak végig az arcán.

– Mama – Valentina az anyja oldalára sietett.

– Valentina – suttogta Elizaveta –, annyira irigy vagyok rád. Valentina átkarolta az anyja merev alakját és lágyan ringatta a lángok fényében.

Valentina a hálósobája ablakánál állt és türelmetlenül várta a reggelt. Abban a pillanatban, hogy fények gyúltak, amint a szolgák az új napra kezdtek készülődni, felvette a kabátját és kiosont a sötétbe. A levegő a tüdejébe mart, de az ég tiszta volt és gyémántok borították. Felidézte magában a szánkózást Jensszel, amikor a csillagokat nézték és azt, hogy a férfi nem nevetett, amikor elmondta neki, hogy ápolónő szeretne lenni. Már akkor is belelátott a lelkébe.

Az istállóban nyüzsögtek a lovászok. Szalmát gereblyéztek, lecsutakolták a lovakat, fütörésztek és feltörték a jeget a vizes vödörkben. A levegőben zab és széna édes illata terjengett, és Valentina észrevette, hogy a szívós kis kanca, amit tegnap hajtott, ott állt a bokszában. Az egyik lovász megbámulta, mikor egyenesen a keskeny falépcsők felé vette az útját, de nem foglalkozott vele.

– Liev – szólt oda neki, mikor benyitott az ajtaján –, pocsék lövész vagy.

Popkov hanyatt feküdt a padlón és meg sem próbált felállni. Ugyanaz a mocskos zubbony volt rajta, amit tegnap viselt. A tekintete tompa volt és fátyolos, de érdeklődéssel nézett fel rá.

– Elhajolt a rohadék – morogta.

– Épp hogy csak súroltad Arkin koponyáját.

– Az agyát akartam kilőni.

– Mit keresett ott?

– Bosszút, valószínűleg.

– A bosszú mindkét irányban elsülhet.

A kozák kivillantotta a fogait és képtelenség lett volna megmondani, hogy vigyorgott vagy vicsorgott. Valentina leült a férfi keskeny ágyára és izmos alakjára nézett.

– A puska? – kérdezte. – Visszavitted a dolgozószobába?

– Természetesen.

– *Szpaszibo.*

– Él a mérnököd?

Valentina bólintott.

– Kérsz morfiumot?

– *Nyet.*

A lány előhúzott egy vodkás üveget a kabátja alól, amit a kék szalonból hozott. A férfi tompa szemei azonnal visszanyerték fényüket és bűnösen felcsillantak. A lány odaadta neki az italt.

– Próbáld beosztani, rendben? – unszolta. – Legalább a reggeliig tartson ki!

A férfi olyan hangosan felnevetett, hogy beleremegtek a vékonyka falak és kinyitotta az üveget.

Valentina azonnal meglátta, hogy Sztyepán Csernov kapitány teljesen le van bénítva. A pupillái tühegynyiek voltak ködös, szürke íriszei közepén, és a szája elveszítette határozott vonalát – lazán és ernyedten függött, mintha valaki másé lett volna. Az orvosa nyilvánvalóan ugyanolyan fontosnak tartotta a fájdalom megfékezését, mint Valentina.

Némán ült az ágya mellett és az anyja sírását hallgatta. Csernova grófnő finom asszony volt és túl sok gyöngysort viselt a nyakában. Egy karosszékből ült az ágy túlsó oldalán és egy apró zsebkendőbe zokogott, amit Valentina alkalmatlannak ítélt a feladatra. Képtelen volt együtt érezni annak a férfinak az anyjával, aki megesküdtött rá, hogy megöli Jenst.

A szülei kedvéért jött csak el és most utoljára játszotta a jegyes szerepét. Nem volt hajlandó hozzáérni a férfihoz. A jobb keze a takarón hevert, de Valentina inkább levágta volna, mintsem felvegye. Ez a kéz markolta olyan mohó örömmel a párbajpisztolyt.

– Valentina – suttogta Sztyepán Csernov –, jöjjön velem! Mosolyogni próbált, de a benyugtatózott izmai képtelenek voltak rá. Rengeteg vért veszített a hasi sebéből és egész éjjel élet és halál között lebegett, de ma reggelre felfejlődött és előre tört. Így mondta neki az apja, Csernov gróf. Felfejlődött. Előre tört. Valentina becsukta előtte a füleit.

– Nem mehetek magával – hangosan beszélt, hogy ne maradhasson kétség a férfi ködös agyában. – A húgom beteg, ezért nem

hagyhatom itt Pétervárt.

A szülei már korábban közölték vele, hogy amint elég erős lesz az utazáshoz, azonnal magukkal viszik a dácásjukhoz¹⁰ a Fekete tenger partjára, ahol melegebb van és gyorsabban felépülhet. A férfi vérenek látványa előntötte Valentina elméjét. Olyan vörös volt, mint a huszárruhája. Nyújtott egy morzsányi vigaszt a párnán fekvő, kísértetfehér arcnak.

Majd beszélünk, mikor visszatért – mondta és felállt. –Még talán zongorázok is majd magának – nem tudta teljesen elrejtetni a mosolyt az arcán.

HARMINCADIK FEJEZET Jens rosszakat álmodott. A sötét órákban, amikor a valóság olyan határtalanul kitágult és rugalmassá vált, mikor a tudata annyira tűnékeny lett, farkasok jöttek. Tudta, hogy Nyikolaj Fedorin házában van, és nem portyáznak farkasok a Szentpétervár szívében lévő lakások szőnyeggel borított lépcsőin és szobáiban, mégis ott voltak. Először csak a szagukat érezte, ugyanazt az állatias bűzt, ami annak az asszonynak a szobájában terjengett, aki a halott gyerekeivel feküdt az ágyban.

¹⁰ A dácsa az orosz életmód és kultúra sajátos jelensége. A nem birtokos elit város közeli vidéki pihenőhelye, nyári lakja De amikor felült, hogy elzavarja őket, vicsorogva ugrottak fel a mellkasára és a húsába mélyesztették éles fogaikat. Érezte forró és sima nyelvüket, ahogy a vért nyalogatták a szívéről. Újra és újra azt mondogatta magának, hogy ez csak egy rossz álom, de hogyan történhetett? Láta vörös szemeiket. Érezte nyirkos leheletüket. Összeszedte magát és az egyiket képen ütötte. Hallotta a morgását. Jól megtanította neki, hogy tartsa távol magát. Elégedetten dőlt hátra.

Nappal volt, mire felébredt. Az a fajta fehér fény terjedt szét a szobában, ami betüremkedik az ember szemhéja alá és szétfeszíti. Beletelt egy kis időbe, mire Jens rájött, hol is van és miért is fekszik a hátán egy idegen ágyban, de minden a helyére ugrott, mikor meglátta a lányt. Ott várt rá, hogy visszajöjjön hozzá.

Valentina az ágy mellett ült egy karosszékekben. Kicsiny, finom alakját elnyelték a párnázott kartámlák és sötét tekintetével őt nézte. Volt valami a mozdulatlanságában, amiből Jens arra következtetett, hogy már hosszú ideje ott ül. Amikor észrevette, hogy felébredt,

felemelte gyönyörű pilláit és a szemei szélesebbre nyíltak. A látványára Jens sérült mellkasa örömmel szorult össze. A lány ajkai olyan édes mosolyra húzódtak, hogy felmelegítette a vért az ereiben.

– Hogy érzed magad? – kérdezte gyengéden.

Még mindig nem mozdult. Jens szerette volna megérinteni.

– Mintha egy elefánt toporzékolna a mellkasomon. A lány mosolya kiszélesedett:

– Ezt el ne mondd Doktor Fedorinnak! Elefántok nem jöhetnek fel az emeletre.

Jens elnevette magát, mire a bordái mögötti izmok mintha felrobbantak volna. Köhögni kezdett és vér szivárgott a szájából.

Valentina merev, kifürkészhetetlen tekintettel nézte. Az arca rezzenéstelen volt és fakó. Mikor abbahagyta a köhögést, a lány egy piros ronggyal letörölte a száját.

– Ne beszélj! – parancsolta. – És ne is neved!

Jens levegő után kapkodott, igyekezett ledobni magáról azt az átkozott elefántot és a szemeit a lányon legeltette. Zöld és rozsdabarna

színű ruhát viselt. Úgy festett, mint egy erdei nimfa, aki csak véletlenül tévedt a szobájába. Magas nyaka volt, aminek tizenkét tökéletes gyöngygomb sorakozott az elején. Megszámolta őket és legszívesebben végigsimította volna selymes felszínüket. A haja úgy festett, mintha a szélben sétált volna, de talán csak a kezeivel borzolta

össze. Összeszorult a torka a gondolatra, hogy a lány aggódva borzolgatta a haját az ágya mellett.

– Nagy fájdalmaid vannak? Ne beszélj! Csak bólints vagy rázd meg a fejed!

Megrázta a fejét. Hosszan egymás szemébe néztek és Jens látta, hogy nyel egyet. Hosszú nyaka megrázkódott, mintha fájdalom gyötörné.

– Helyes – mondta.

– Csókolj meg! – suttogta Jens.

– Aludj!

– Csókolj meg!

Kinyújtotta a kezét az ágy szélére, de Valentina nem hajolt előre,

hogy megfogja.

– Ne mozogj! – parancsolta. – Szét ne szakíts valamit odabent.

– Csókolj meg, különben kiugrok ebből az ágyból és körbekergetlek a szobában!

– Nem érdemelsz csókot – az arca komoly volt és a tekintete ádáz.

– Majdnem megöletted magad.

Jens hirtelen felült és előre dőlt. Valentina meglepetten sóhajtott fel, de ő megragadta a csuklóját és kihúzta a székből az ágy felé.

– Ne! – kiáltotta Valentina. – Kárt teszel magadban és feltéped a varratokat!

Odavonta magához és megcsókolta. Az ajkai puhák és engedékenyek voltak, de a szeme nyitva maradt és dühösen meredt rá.

– Valentina – suttogetta. – Nem engedem, hogy megkapjon téged! A lány kissé összerezsent, majd a nyaka mellé hajtotta a fejét, mintha belé akarná fűrni magát.

– Mindig is a tiéd voltam. Az első pillanattól fogva, mikor megláttalak. Most pedig feküdj vissza!

Hagyta, hogy a lány visszafektesse a párnára és letörölje a vért az álláról a kendőjével, de nem eresztette el a csuklóját. Valentina leült mellé az ágy szélére és Jens csak akkor vette észre a vörösborszínű foltot az arcán. Megérintette az ujjai hegyével. Megsimította a haját. Hozzáért a füléhez és kibontott két gyöngygombot.

– Mit műveltél magaddal? – kérdezte.

– Erre gondolsz? – Valentina megérintette a foltot. – Elcsúsztam a jégen.

De Jens nagyon jól ismerte. Eszébe jutottak a farkasok.

– Gyere ide!

Valentina odahajolt és hagyta, hogy megcsókolja a foltot. A bőrének illata felkavarta a férfit. Csak ekkor mosolygott rá. Széles, huncut mosolya átkergette a szemeire és kiüldözte belőlük a sötét árnyakat. Valentina könnyű csókot lehelt a férfi ajkaira és felült.

– Jens, ha továbbra is így nézel rám...

– Hogy?

– Mintha fel akarnál falni.

– Nem hiszem, hogy jóízű volnál.

– Ha nem hagyod abba, kivetkőzöm hivatásos ápolónői nyugalmamból és beugrók melléd az ágyba!

Jens hátrahajtotta a takaró egyik sarkát.

– Gyere és becesteleníts meg!

Valentina egy pillanatra a férfi szemébe nézett és látta, hogy nagyon is szeretné, de nagyon gyenge volt még. Óvatosan betömködté mellette a takarót.

– Szórakoztatni foglak – mondta Valentina mosolyogva. – Zenével.

– Micsoda? – Felszínesen lélegzett és úgy érezte, mintha a feje valahol a plafon közelében lebegett volna. – Füttyörészni fogsz?

– Várj csak, majd meglátod!

Eltávolodott az ágytól. Jens tekintete üres helyén maradt, a kis, tökéletesen kerek lenyomaton, amit a lány feneke hagyott a székben. Rátette a kezét. Meleg volt. A szobán keresztül zene lebegett felé, bevette magát a mellkasában lüktető fájdalom köré és elsimította a széleit. Felnézett és meglátta. Az erdei nimfája az ágy lábánál állt és hegedült. Olyan finoman mozgatta kecses karját a hangszer felett a vonóval, hogy képtelen volt levenni róla a szemét.

– Aludj! – mormogta a lány. – Aludj, szerelmem!

Jens vonakodva lehunyta a szemét és azonnal meleg, balzsamos levegőben lebegve találta magát, messze a föld felett, ahol a farkasok

nem érhatték utol. Valentina angyalian játszott.

Az első pár nap után Jens visszaküldte a lányt a kórházba. Valentina nem örült neki.

– Nem kell állandóan körülöttem legyeskedni – mondta rosszkedvűen. – Menj vissza dolgozni és hagyj engem pihenni! Amikor itt vagy, nem tudok...

– Csssss, morcos vikingem!

A férfi ajkára tette az ujját, hogy benntartsa a szavait, mert tudta, hogy hazugok. Megértette, de nem tetszett neki. Azért küldte el, mert nem akarta, hogy elveszítse az állását a Szent Izabellában. Nem tolerálhatták sokáig a távollétét Medszesztra Gordanszkaja tanóráiról, ezt mindketten tudták.

Így Valentina napközben a nővérek keményített egyenruháját

viselte, estére pedig visszatért Dr. Fedorin házába. Berobbant a vendégszobába és Jensre vetette magát, mintha fuldokolt volna. Egész nap idegen arcok tengerében hánykódott és nem kapott levegőt, addig nem, amíg be nem lépett a férfi szobájába és meg nem pillantotta zöld szemeit. Jens úgy nézett vissza rá, mintha ő sem létezett volna eddig a pillanatig.

– Hiányoztam? – szájon csókolta a férfit és megízlelte az ajkait.

– Nem – mondta nevetve Jens. – Egész nap nyugodtan és békében aludtam, aztán a kis Anna bejött és olvasott nekem. A doktor szakácsa tyúkhúslevest főzött.

Valentina rosszállóan nézett rá:

– Te is egy olyan lusta, kövér urasággá válsz, akit egész nap asszonyok ugrálnak körül. Legközelebb hozok magammal egy strucctollat, hogy azzal legyezzelek.

– Jobbat el sem tudnék képzelni.

– Én igen – válaszolta Valentina huncut mosollyal.

Jens feje azonnal felemelkedett a párnáról és Valentinának le kellett csusszannia az ágyról, hogy el ne kapja.

– Beteg vagy – mondta a férfinak.

– És te vagy az orvosságom. Szükségem van rád.

Mosolyogva mondta, de a tekintete megállította Valentina szívverését. Komolyan gondolta, minden egyes szót. Valami felszabadult a lelkében, a hideg félelem, ami azóta ott ült, hogy az irodájában kijelentette, inkább párbajozik, mintsem elmenekülni vele a biztonságba. Valentina lassan az ágy felé fordult és lefeküdt mellé. Belélegezte a bőrének illatát és olyan erősen magához szorította, hogy a férfi fájdalmában felnyögött.

A repedt ajtó alig résnyire nyílt.

– Á, megint te vagy az.

Lehetett volna melegebb is a fogadtatás. Valentina nem csak azért taposott el idáig a hóban, hogy lássa Varenka mosolyát.

– Igen, én vagyok az.

Az ajtó szélesebbre nyílt és követte a nőt a szobába. Jobban nézett ki, tisztább volt és világosabb. Tűz lobogott a sarokban és főtt étel illata szállt fel az asztalon lévő edényből. Varenka élénk színű kendőt viselt a fején.

– Szóval megkaptad a munkát? – kérdezte Valentina.

– *Da.*

– Örülök neki.

Várta, hogy rámosolyogjon. Hogy megköszönje neki. Valentina megtartotta az ígétét és beajánlotta Varenkát a takarítói állásra Madame Angelique divatházába, de úgy tűnt, Varenka nem jártas az udvariassági szokásokban.

– Miért van itt?

A kérdés az ágy felől érkezett. Iván szétterülve feküdt rajta, derékig meztelenül.

– Jó estét, *dobroje vécser*, Iván – mondta elpirult arccal.

A kórházban hozzászokott, hogy hiányos öltözetben lássa a férfiakat, ha a helyzet úgy kívánta, még teljesen meztelenül is, de ez más volt. Leheletnyi erőszakosság villant a férfi izmaiban, ahogy a feje mögé tette a kezét. Annyira férfias volt sűrű, fekete szőre a mellkasán és apró, fényes szemei kelletlenül villantak rá.

– Azért jöttem, hogy veled beszéljek – mondta neki.

A férfi a padlóra vetette lábait, de ott maradt az ágy szélén ülve. Könyökét a térdére tette és nem zavartatta magát meztelensége miatt.

– Miről? – kérdezte követelő hangon.

– Keresek valakit. Arra gondoltam, talán ismered. Érdeklődve nézett rá.

– Hogy hívják?

– Viktor Arkin.

– Sosem hallottam róla.

De egy pillanatig tétovázott. Olyan rövid ideig, hogy szinte észrevehetetlen volt. Az a töredékmásodperc, amíg az ember eldönti, hogy hazudni fog. Némán nézett a férfira, de nem ő törte meg a csendet, hanem Varenka.

– Kérsz egy kis levest? – kérdezte kínosan.

– És te, Varenka? Ismersz egy Arkin nevű embert?

– *Nyet.*

– Nem hazudsz valami jól.

– Hagyd békén! – csattant fel Iván. Talpon termett és ökölbe szorította a kezét. A szoba azonnal kisebbnek érződött.

– Megfizetek az információért – ajánlotta Valentina.

– A te fajtád azt hiszi, hogy mindenre a pénz a válasz, ugye? – horkant fel a férfi. – Azt hiszitek, olyan egyszerűen megvehettek minket, mint amikor a jobbágyaitok voltunk és birtokoltatok minket. Rosszabbul bántatok velünk, mint a kutyaítokkal – tett egy lépést felé és előre szegte a fejét. – De hadd mondjak annyit, te kis pénzes szuka, hogy megváltoztak a dolgok. Nem kell a mocskos pénzed!

– Akkor elfogadtad, amikor szükséged volt rá.

– Ne provokáld! – mormogta Varenka halkan.

De Valentina mérges lett. Ő nem gyárvezető volt, aki rosszul bánt a munkásokkal, sem a parasztjait sanyargató, jómódú földesúr. Segített ezeken az embereken, felsúrolta a mocskos padlójukat és kiürítette a rohadt vödöruket. Mit képzelt magáról ez a férfi? Pénzes szuka, így nevezte. Pénzes szuka.

Egyenesen a férfi elé lépett és olyan pofont lekevert lapos orrú képére, hogy a feje meginogott bikanyakán, de ahelyett, hogy leütötte volna, válaszul felnevetett. Az arcában érezte savanyú leheletét.

– Bátor vagy – vallotta meg –, de eszed az nincs. Ha lenne egy csepp is, fognád minden értékedet és úgy eltakarodnál Oroszországból, mintha lángholna a farkad.

– Oroszország az én szeretett hazám is, nem csak a tiéd. Nem fogom hagyni, hogy elraboljátok tőlem!

– Várd csak ki a forradalmat...

– Fogd már be a szádat ezzel a forradalommal! Sohasem jön el! Állandóan csak beszéltek és nem teszték semmit!

– Te a tanoncok vonulását semminek nevezed?

Egymás képébe ordibáltak, forrt közöttük a levegő, de a tanoncok vonulása elnémitotta Valentinát. Elfordult.

– Adjátok át Viktor Arkinnak – mondta hidegen –, hogy addig nem adom fel, amíg rá nem talállok. Mondjátok ezt meg neki!

Varenka idegesen megérintette a kezét. Fakó szemeiben aggodalom ült, de mereven biccentett. Iván mordult egyet. Ennyi volt az egész.

Valentina megindult az ajtó felé, de még mielőtt odaért volna, megfordult és egy kis pénzes erszényt dobott az asztalra. Az érmék landolás közben összekoccantak, a hangjuk magához vonzotta Iván és Varenka tekintetét.

– Szeretném – mondta Valentina –, ha vennétek nekem egy pisztolyt.

A szél hirtelen irányt változtatott és meleg levegőt hozott dél felől. Eleredt az eső és Valentina jól elázott. A város levetette hó- és jégtakaróját. Vakítóan ragyogott az utcai lámpák fényében, az utak ismét csillogó feketévé váltak és kibukkant a tetők határozott, kemény vonala. Jens egyenesen ült az ágyában egy egész lavinára való fehér párnának támaszkodva, mikor megérkezett. Ülő helyzete egyértelmű javulás volt ahhoz képest, mikor egész nap a hátán feküdt. Törülközőt tartott az egyik kezében, a másikban pedig egy hajkefét. Üdvözlő mosolya egyből felmelegítette a lány elázott bőrét.

– Gyere ide! – mondta a férfi. Odament. Befeküdt mellé az ágyba és hagyta, hogy lassú, nyugodt mozdulatokkal megszáriítsa. Nem kapkodott, nem sietett. A feszültség lassan elpárolgott Valentina sajgó tagjaiból. Az izmai elernyedtek és fáradt elméje ellazult.

– Mi történt? – kérdezte Jens.

– Gondolkodtam. A párbajról.

Alig említették az esetet. Ezidáig egyikük sem merészkedett erre a veszélyes terepre. Olyan volt, akár a fekete jég – egészen addig láthatatlan, amíg az ember lába ki nem szalad alóla és a földön fekve találja magát. Csend telepedett közékük, de Jens félreseperte, ahogy végigsimította az arcát és azt mondta:

– A párbajnak vége és le van tudva, Valentina. Gondolj inkább a jövőnkre, ne a múltira!

– Miért lőtt le téged is? Miért nem lőtte le egyszerűen csak a huszárokat?

A férfi alig hallhatóan felsóhajtott, de szilárd és engesztelhetetlen szomorúság volt benne, ami tanyát ütött a lelkében.

– Mindkettőnkre elnyomóként tekintenek – válaszolta. – Csernov huszárokat vezet a sztrájkolok ellen, én pedig egy alagútásási tervet, ahol a munkások tizenkét órát dolgoznak, sőt, olykor tizennégyet is, amikor le vagyunk maradva. És mit kapnak ezért fizetségül? Kevesebbet, mint amit te Kátyával teára és süteményre költenék. Természetes, hogy gyűlölnek minket. Minden joguk megvan rá.

– Nem értek egyet.

– Persze, hogy nem, szerelmem. – Végighúzta a kezét a lány lágy

hajszájai között, megemelte őket, simogatta és leeresztette őket a tenyerére. – Inkább legyünk hálásak amiatt, hogy az a férfi gyenge lövész volt.

– Azon is elgondolkodtam.

A férfi hátradőlt a párnákra.

– És milyen következtetésre jutottál? Hogy a forradalmárok nem jutnak semmire, amíg meg nem tanulnak tisztességesen löni?

– Nem. De ugyanaz az ember volt, aki utánunk lőtt a szánkóban az Anyicskov Palotában tartott bál estéjén.

– Micsoda?

– Így igaz, Jens. Tisztán láttam.

Érezte, ahogy a férfi fájdalmasan levegőt vesz, de a kezével ugyanabban a nyugodt ritmusban simogatta tovább a haját.

– Kétszer is rám lőtt – mormogta Jens. – És kétszer is életben maradtam.

– Tudom, ki ő.

– Kicsoda?

– Viktor Arkin. Az apám sofőrje volt. Ő rejtette el a gránátokat a garázsban.

– Amiért engem egy rövid időre le is tartóztattak, hadd emlékeztesselek.

– Igen.

– Szóval – óvatosan lélegzett. – Szóval ez az Arkin ártani akar nekünk. Neked és nekem.

– Leszúrtam.

– Mit csináltál?

– Dr. Fedorin egyik szikéjével. De nem elég mélyen, így hát elfutott.

– Ó, Valentina!

A karjaiba vonta, a fejét a vállára hajtotta és szorosan betakarta, hogy biztonságban tudhassa. Valentina érezte a férfi állkapcsának remegését, ahogy a homlokához ért. Mintha a magában tartott szavai igyekeztek volna szabad utat törni maguknak.

– Jens, amikor fiatal voltam, azt mondták nekem, hogy Oroszország népe szereti a cárt. Hová tűnt ez a sok szeretet?

– Az oroszok nyolcvan százaléka jobbágy. Ősi hagyomány szerint szeretik a cárt, még ha gyűlölik is a földesurukat. Sokan éreznek még

mindig így, a zavargások ellenére is. Gondolj csak az 1905-ös lázadásra, amikor a Téli Palota elé vonultak Gaponnal. Nem akartak lázadni. Azért mentek el oda, hogy elmondják a cárnak a bajaikat. Meg voltak róla győződve, hogyha hírért veszi a szenvedésüknek, segít rajtuk és jobbá teszi az életüket – mérgesen felhorkantott. – Nem sokat tudnak arról, miféle ember is valójában ez a Miklós Alekszandrovics Romanov cár.

Valentina a sebet borító kötésre tette a kezét.

– Jens – mondta könnyedén –, azt hiszem, ideje egy kis orvosságnak.

Kicsusszant mellőle az ágyból és megállt az ágy mellett. Nézte a férfi egyre zöldebben ragyogó szemeit, miközben nekiállt kigombolni a ruháját.

Hogyan tarthatná távol a bajtól?

A lány bőrének illata töltötte meg az elméje minden zugát. De még mialatt az ajkai a nyakán időzve igyekeztek enyhíteni fájdalmait és az ő szája cserébe végigsókolta a bordáit, ugyanez a kérdés járt a fejében. Mintha csak egy golyó lett volna az agyában, ami elzárt minden egyéb gondolatot. Hogyan tarthatná távol a bajtól?

És mit akarhatott Viktor Arkin?

Lassú, mohó mozdulatokkal végighúzta kezeit a lány meztelen combján. Végigsimította csípőjének lágy vonalát és a feneke feszes ívét. A kezében nyugtatta meleg, engedékeny tagjait. Megcsodálta szépséges csontjait, ahogy elmozdulnak egymás mellett, réseket és árnyakat keltve tökéletes bőrén. És lélegzetét visszafojtva figyelte a torkáról elszabaduló hangokat, dorombolását, gyönyörének titkos nyögéseit.

Valentina a párnák közé szögezte a férfit és a fülébe suttogott. A haja vad függönyként övezte, illatával magába zárta, ahogy bensőségesen borult az arcára. A lehelete úgy átjárta sérült tüdejét, mintha belé mászott volna, és az érintése olyan mélyen fekvő helyekre jutott el benne, amelyek eddig hidegen heverték. Olyan dolgokat mozgatott meg benne, amiket a férfi nem értett, olyan módon izgatta, amikre nem talált szavakat, és olyan erővel lobbantotta lángra a szenvedélyét, hogy gyenge és megsebzett teste valósággal semmivé vált a betegágyon.

Volt egyfajta vadság a szeretkezésében, amivel korábban még egyetlen nőnél sem találkozott. Miközben melleit csókolta, harapdálta, és megízlelte mellbimbóinak kemény vonalát, érezte, ahogy testük lüktető melege összeforrasztja őket és eggyé válnak. Mindig ilyennek érezte. Mintha egy egész élet sem lenne elég mellette.

Arkin óvatos volt.

Besötétedett és Szentpétervár utcáin nagy volt a forgalom. Időről időre hátrapillantott, amíg el nem ért a Hotel de Russie-hez. Behúzódott a kapuk tövébe és mellékutcákon át közlekedett. Nem hallott lépteket a háta mögött. Nem követték fekete esőkabátos ügynökök. Széles főutakat keresztezett, elhaladt Brocard francia parfümériája előtt és oda-vissza átszelte a hidakat. A gallérját felhajtotta a füle mellé a havas eső ellen és átkozta önnön ostobaságát. Ez a mocskos időjárás biztonságosabbá tette az útját a városon keresztül, de ez sem volt éppen okos döntés.

Már korábban követte a lányt és pontosan tudta, hová megy minden nap, miután véget ért a műszak a kórházban: egy elegáns házhoz az egyik fákkal szegélyezett főúton, ahol kovácsoltvas kapuk sorakoztak és libériás örök parádéztak mellettük. Az anyja mindig arról álmodozott, hogy egyszer egy ilyen házban fog szolgálni. Megtudta, hogy egy orvos lakik ott, bizonyos Doktor Nyikolaj Fedorin. Az alávaló értelmiségiek egyike volt, a liberális elit része, akik a felsőbb osztályokhoz sorolták magukat, miközben azzal büszkélkedtek, hogy a szegényekkel jótékonykodnak. Mintha ezzel begyógyíthatták volna az Oroszország szíve közepén tátongó sebet; vékony gézpólyával körbekötözték a tátongó hasadékokat és azt hitték, ezzel összetarthatják.

Mikor eljön a forradalom, az ilyen alakokat eltapossák majd a bakancsok hadai. Az azt követő káoszban a gyűlölt Romanovok talpnyalói, mint ez az orvos is, nem lesznek képesek megérteni, hogy már nem ők irányítanak. A mosdatlan szibériai parasztok és a Putyilov Művek munkásai fogják majd ugráltatni a hozzájuk hasonlókat. Az ilyen emberek, legyenek orvosok, ügyvédek vagy tanárok, mindig a szocialista ügy árulói lesznek, mert képtelenek felfogni az agyukkal önnön alávetettségüket.

Lerázta az esőt az arcáról. Tompa harag fúrta az oldalát. Mi legyen hát a felső osztálybeli nőkkel? Mi legyen velük? Ők már hozzászoktak, hogy irányítják őket. A férjeik és az apáik mondják meg nekik, mit csináljanak és mit gondoljanak. Vajon számukra van remény?

A francba az ilyen gondolatokkal! Gyűlölte magát, amiért azt szerette volna, ha a válasz igen. *Da!* Igen, át lehet őket formálni. Igen, meg lehet tanítani nekik, hogy hasznossá tegyék magukat. Mint az Ivanova lány.

De mi a helyzet a gyöngyeihez és előítéleteihez ragaszkodó anyjával? Hogyan válhatna ő valaha is az ügy hasznára? Megharagudott rá. Mikor elmesélte neki, hogyan hiúsította meg a párbajt, leszidta érte. Éles szavak ömlöttek a szájából. Elefántcsont orcái megteltek vérrel és a szemei dühödten villogtak. Meglepte, hogy ennek az asszonynak ilyen tűz rejtőzik a gyomrában. Az akarata ellenére is jobban vonzódott hozzá miatta.

Szemben ült vele a Turicumban, és amikor az asszony befejezte, Arkin a kezébe vette reszkető kezeit. De ezúttal kigombolta és lehántotta borjúbőr kesztyűjét. Olyan puha volt, hogy inkább selyemnek érezte, mintsem bőrnek. A bőre makulátlan volt, nyoma sem volt rajta, hogy egyáltalán használta valamire. Úgy remegett vastag ujjai ölelésében, akár egy ijedt kismadár. Sosem hitte volna, hogy egy kéz ennyire puha lehet.

Egy hintó haladt el mellette, ahogy átvágott a Mihajlovszkij téren és beterítette a csatornából származó, mocskos vízzel. Elkáromkodta magát. Ingerlékeny volt ma este, a gondolatai feszültek és borotvaélesek. Simán meg kellett volna ölnie azt a huszárt az erdőben. Nem került volna sokba, csak egy kicsit kellett volna magasabbra céloznia. Az Isten verje meg a gyengeségét. Meg kellett volna tennie, tartozott ennyivel Karinak, akinek a fiatal életét keresztülvágták a sínek között. Ehelyett úgy tett, ahogy Elizaveta Ivanova kívánta.

Az Isten verje meg a gyengeségét.

Lerázta a vizet a kabátjáról, mint egy kutya. A tér sarkában állt a Hotel de Russie. Gyorsan lefordult egy mellékutcába és akadály nélkül beosont a szálloda hátsó bejáratán, keresztülvágott a konyha

forгатagán és felsietett a széles lépcsőkön. A második emeleten halkán végigment a folyosón és bekopogott az egyik ajtón.

– Tessék!

A szíve hevesebben kezdett verni, ahogy belépett a szobába. A falilámpa rózsaszín derengésében ott állt Elizaveta Ivanova, gyöngyök és kesztyű nélkül. Mindössze egy selyemkimonót viselt. A haja nyári napsugárként omlott a vállára. A látványa minden Csernovval kapcsolatos gondolatot kiűldözött Arkin fejéből.

HARMINCEGYEDIK FEJEZET

A napok egyre melegebbek lettek és a város boldogan vetette le fojtogató ködtakaróját. Már úgys rongyos volt és büzlött, akár egy öregember kabátja. Az arany templomkupolák ismét felragyogtak és a paloták levetették borongós kedvüket. Szélesre tárták az ablakokat. A napfény beosont a szobákba, beült a karosszékekbe és végignyúlt a szőnyegeken, mint egy sárgás szőrű macska. A Fontanka és a Mojka jege felolvadt, végre megindulhattak rajtuk a külvárosi üzemekbe szemet és fát szállító csónakok. Az utcák lármásabbá váltak. Piacok ugrottak elő a földből. Utcai árusok hirdették a portékájukat. Kereskedők nyomtak almát és fahéjat, cipőket és ecseteket a járókelők orra alá. Szentpétervárt ellepték a szoknyák és a város mosolyogni kezdett.

Valentina is mosolygott. Jens várt rá. Miért ne mosolygott volna? A férfi azt állította, hogy a mindennapi séta a kórházhoz megmozgatja a tüdejét és jót tesz neki, de ő nem volt annyira biztos benne. A férfi még mindig nehezen lélegzett és olykor különös, sípoló hangot adott, ahogy fel-le lépkedett az útpadkákon.

Jens szögletes alakjának a puszta látványa is élettel töltötte meg a lelke minden zugát. A haja rézként ragyogott a nap utolsó sugaraiban és elgondolkodva tartotta a fejét, ahogy oda-vissza járkált, miközben várt rá. Valentina egész lénye felragyogott a férfi közelében, minden sokkal élettelibbnek és sokkal fontosabbnak tűnt. Aznap látott először életében szülést a kórházban, és az élmény teljességgel megdöbbsentette. Az új élet annyira erőszakosan, ugyanakkor annyira gyönyörűen vette kezdetét, a csecsemő annyira tökéletes volt. Elsírta magát.

De még ez az élmény is sivár és jelentéktelen volt ahhoz képest, ami lezajlott benne, mikor meglátta a rá várakozó dán mérnököt. Legszívesebben rávetette volna magát, hogy átkarolja és eleméssze. Minden nap ugyanígy érezte. Ehelyett mindössze odament hozzá, mosolyogva felnézett a szemébe és megfogta a kezét.

Mire beértek a férfi lakásának utcájába, az ég halvány orgonalilává vált, amitől az épületek édes kis babaházaknak tunktek. Jens a karját a

lány vállán tartotta és csak keveset beszélt, mert szüksége volt a levegőre a sétáláshoz, így Valentina egy történettel szórakoztatta *Medszesztra* Gordanszkajáról és Darja nővéréről.

A két nő összekapott azon, hogy melyikük veszítette el az egyik orvos sztetoszkópját. Mindketten a másikat hibáztatták, mire a mosószoza megtelt káromkodással és Gordanszkaja hatalmas keblei már az egyenruhája gombjait veszélyeztették.

A férfi felkuncogott, de Valentina érezte, hogy a teste hirtelen megmerevedik. A nevetése elfolyt a csatornában és valami sötét dolog kúszott a helyére. Erősebben szorította meg a vállát. Valentina követte a tekintetét és egy elegáns hintót látott meg a háza előtt, aranyozott családi címerrel az ajtaján és libériás szolgálkkal az oldalán.

– Kié az a hintó? – kérdezte, de már biztos volt a válaszban.

– Szerova grófnőé. – Megállt, és határozottan Valentina szemébe nézett. – Megkérem rá, hogy azonnal távozzon.

– Vajon miért jött? – kérdezte Valentina.

– Talán Alekszej megbetegedett.

Valentinának remegés futott végig a gerincén. Natalia Szerova grófnő okos asszony. Képes felhasználni a fiát a céljaira, ha a szükség úgy hozza.

A hintó és a folyosó üres volt, így hát Jens megindult felfelé a lépcsőn, kettesével véve a fokokat, de félúton megtorpant. Egyik kezét erősen a mellkasára szorította és küszködve próbált levegőt venni. Valentina azonnal mellette termett és a vállára vette a súlyát. Átkarolta a férfi derekát és az elméjében lévő, jeges csendben a grófnőt átkozta.

– Milyen elragadó! A hang a fejük felől érkezett. Valentina felpillantott. Szerova grófnő a lépcsősor tetején állt teljes pompájában. Mentazöld ruhát viselt fekete köpennyel és magas, fekete kalapot smaragd tollakkal. Egy fiú állt mellette. Körülbelül hét éves lehetett. Zöld szemei voltak – gyönyörű, aggodalommal telt zöld szemei. A tekintete idősebbnek látszott, mint ő maga.

– Jens az utóbbi időben nem érzi jól magát – mondta Valentina a fekete kalapnak. Nem kívánt belenézni az asszony szemeibe.

– Gyagye Jens! Jens bácsikám! – a fiú lerothant hozzájuk a lépcsőn

és fiatal vállát Jens másik karja alá tolta.

– *Szpaszibo* – mormogta Jens. – Jó estét, grófnő. – Mikor felért a lépcsőpihenőre, kiszabadította magát és udvariasan meghajolt. – Minek köszönhetem ezt a megtiszteltetést?

– Alekszej aggódott miattad. Mikor meghallottuk, hogy rosszul vagy, azonnal nyaggatni kezdett, hogy hozzam el látogatóba.

A mosolya olyan sima volt, mint a kígyó nyelve. Jens összeborzolta a fiú barna haját.

– Rendben vagyok. – Kinyitotta a lakása ajtaját, de mikor beléptek, meg sem próbálta oldani Valentina zavarát. Egyszerűen letérdelt az asszony gyereke elé.

– Mit hoztál? – kérdezte.

– Ajándékot, neked – mondta mosolyogva a fiú. Az anyja elhúzta a száját.

– Az ő ötlete volt.

Alekszej egy cipősdoboz méretű ládikát tartott a hóna alatt. Jens kezébe nyomta. Jens óvatosan levette a fedelét és nevetésben tört ki.

– Na, nézd csak, mi van itt!

A doboz belsejében egy nagy, fehér egér kuporgott kevés szalma között. A bajusza remegett és ijedt, rózsaszín szemével őket nézte.

– Arra gondoltam, hogy amíg beteg vagy – a fiú tekintete oldalra siklott Valentinára, majd gyorsan vissza –, jó lesz társaságnak. Ha magányos lennél. Atillának hívják.

– Atilla¹¹? – ismét hangos nevetés tört fel Jens torkáról, amit aztán heves köhögéshozam követett. Az egér izgatott cincogásba kezdett. – Elképesztő. A hun szíve egy aprócska bundában. *Szpaszibo*, Alekszej. Köszönöm. Jó barátok leszünk, ő és én.

Megcsókolta a fiú arcát, mire a gyermek apró karjai átölelték a nyakát és úgy maradtak.

– Ne csimpaszkodj! – parancsolt rá az anyja.

A karcskák eltűntek, de Jens az asztalhoz vezette a fiút és elmerültek Atilla csodálatában, miközben Valentina és Natalia Szerova burkolt érdeklődéssel méregették egymást.

– Úgy hallottam, párbajozott miattad – mondta a grófnő halkan.

¹¹ Atilla „Isten ostora” a hunok utolsó és legnagyobb fejedelme. Az Ata (atya) becézett formája az Atilla, nevének jelentése atyácska,

tiszteletreméltó apa, uralkodó. Írásában nem keverendő össze a ma használatos Attila névvel, (a szerk.)

– Nem egészen.

– Szóval a sebe a te hibád.

– A sebe – mondta Valentina mereven – annak a férfinak a hibája, aki meghúzta a ravaszt.

– Úgy hallottam, hogy nem az elbűvölő Csernov kapitány volt az, aki még mindig a Fekete tenger irigylésre méltó melegében lábadozik. Tudod, hogy ki lőtte meg?

– Mi ez, a spanyol inkvizíció?

A grófnő hidegen rámosolygott, de a mosoly nem terjedt túl az ajkain.

– Csak kíváncsi vagyok. Tudod, milyen hely Szentpétervár. Annyi rosszindulatú pletykát hallani.

– Sok a rosszindulatú ember.

Valentina kihívó tekintete nem vált a grófnő kedvére. Elfordult felőle. Valentina kihasználta a pillanatot. Odament Jenshez és megállt mögötte. A vállára tette a kezét, lehajolt és együtt nevetett velük az egér bohóckodásán. Alekszej megállíthatatlanul vihogott.

Anya és fia nem maradtak sokáig, de mielőtt távoztak, Jens még egyszer letérdelt a fiú elé, csókot nyomott az arcára és megígérte, hogy megtervezi a legkifinomultabb egérpalotát, amit rácsáló valaha is a magáénak tudhatott. Átölelte a lelkes, fiatal gyereket.

– Eljössz majd, ha jobban leszél? – kérdezte Alekszej szégyellősen.

– Hogy kivigyél lovagolni?

Jens hezitált. Másodpercek teltek el, mialatt a grófnő egyszer sem pislantott.

Végül Valentina mosolyogva előrébb lépett és meglapogatta a gyerek tengerészruhába burkolt vállát.

– Hát persze, hogy elmegy. Úgyis elmenne megmutatni neked Atilla új palotáját.

Jens egy hosszú pillanatig a lányra nézett, majd biccentett a fiúnak.

– Hát persze.

Miközben a grófnő kilibegett a szobából suhogó selyemszoknyájában, félreérthetetlen diadal ült hideg, szürke szemeiben.

Valentina benyomta a nehéz ajtót és belépett a templomba. Már hozzászókkott a kupolás helyiség dohos levegőjéhez és arra számított, hogy az imák súlyával nehezedik majd rá, de nem így történt. Üresnek tűnt.

– Morozov atya – szólította meg a feketébe öltözött, magas alakot, aki gyertyákat gyújtott Szűz Mária egyik aranyozott ikonja alatt. Szívélyes mosollyal fordult felé.

– Újra itt, amint látom.

– Újra itt.

Valentina a márványpadló közepén állt. A freskók, ikonok és gyertyák komor derengése rá vetült. A szentek úgy néztek rá szomorú szemeikkel, mintha ő lett volna a bűnös, a hazug. És nem a férfi a hosszú, fekete köntösben. De ő jobban tudta. A jámbor mosoly és kedves szavak alatt olyan nyelv rejtőzött, ami könnyebben osztogatta a hazugságokat a bűnbocsánatnál.

– Találkozott vele? – kérdezte.

– Ma is azt mondom, amit az összes többi nap: Viktor Arkin már nem jár ide. Mindig szívesen látlak ebben a templomban, gyermekem, de ez a béke és ima háza, nem pedig az üldöztetése.

– Mikor látta utoljára?

– Már megmondtam. Hetek óta nem találkoztunk.

– Nem tudja, hol lehet?

– Nem.

– Biztos benne?

– Biztos vagyok. – Mikor elmosolyodott, fakó szemei összeszűkültek a sarkaiknál, olyan gyűrötten, akár egy zsebkendő. – Nem hazudok neked.

– Hallott valami újat felőle?

– Csak annyit, hogy megsebesült.

– Súlyosan?

– Nem tudom. De úgy hallottam, Moszkvába ment. Hogy ebből mi igaz, fogalmam sincs – megérintette a nyakában függő keresztet.

– Mondja meg neki, Valentina Ivanova azt üzeni, hogy nem rejtőzhet örökké.

A férfi atyai mosolyra húzta a száját és elfújta a gyújtópapírt a kezében.

– Ez a Szentséges Atya háza, gyermekem. Hadd hozzon békét neked, bármi is készíted rá, hogy olyan engesztelhetetlenül keresed Viktor Arkint – mondta lekezelően és két ujjával keresztet vetett.

– Köszönöm, atyám, de annak jobban örülnék, ha inkább információt hozna.

– Ebben nem segíthetek.

Valentina látta az éberséget szelíd tekintete mögött, az éles, erőszakos elmét, ami megtagadta tőle a segítséget. Elfordult és kisietett a templomból. A háta mögött a pap hangja visszhangzott a dohos, üres térben:

– Isten áldjon, gyermekem!

– Elment már?

Morozov atya bólintott:

– De vissza fog jönni, elvtárs.

Odalent, a templom egyik levegőtlen szobájában Arkin egy asztal mellett ült, amin vörössel nyomott pamfletek tornyosultak. Összehajtogatta őket, hogy a következő tanácskozáson kioszthassa. Idegesen húzta végig a hüvelykujja körmét az éleken.

– Miért nem adja fel?

– Kitartó teremtés. – Morozov meglapogatta egy kupacnyi pamflet tetejét, amelyeken ez állt: EGYESÜLJETEK! HATALMAT A MUNKÁSOKNAK! – Akárcsak te – tette hozzá.

A sarokban lévő kishűtőn egy nikkal számvár zubogott halkan és egy otthagyt pirog hevert mellette óntányéron. A pap rápillantott. Összevonta a szemöldökét.

– Viktor, ha azt szeretnéd, hogy begyógyuljanak a sebeid, enned kell! És aludnod.

– Még nem, atyám.

– Akkor mikor?

Arkin felnézett a szórólapokról. Soványabb volt, ezt ő maga is észrevette. Az orcái beesettek voltak éles arccsontjai között és szürke szemei sötétebbé váltak. Még Elizaveta Ivanova is megjegyezte. Szerette hosszan nézegetni a szemeit, mintha kiolvashatná belőle lényének titkait azzal, hogy elég sokáig mered beléjük.

– Mikor végeztünk a munkával – mondta Arkin. – Mikor a Romanovok már egy gödör alján rohadnak. Akkor majd ismét

normális életem lesz.

A pap mély redőkbe szedte az arcát:

– Akkor már talán túl késő lesz – mondta lány hangon. – Addigra talán elfelejted, hogyan kell azt csinálni.

Levél érkezett Sztjepán Csernov kapitánytól.

Valentina már a címeres pecséttel ellátott boríték látványára is legszívesebben ezer darabra tépte volna. Bevitte az apja dolgozószobájába és felbontatlanul odaadta neki.

Az apja csendben elolvasta.

– A kapitány Svájcban van – tudatta vele –, fürdőkúrárt vesz a sérüléseire. Úgy tervezi, hogy nyár végéig nem tér vissza Szentpétervárra.

Valentina hallotta a megkönnyebbülést a szavaiban. Egymásra néztek és mindketten értették a másik gondolatait. A lány bólintott.

– Nem sok, Papa. Addig van időd. Bármiféle kölcsönöket vettél fel a Csernov nyakláncra, őszig vissza kell fizetned őket, mert akkor vissza kell adnom az ékszereket neki.

– Ha egy kicsit és törődnél a húgod sorsával, hozzámennél feleségül.
– Összegyúrte a levelet a markában.

Valentina megrázta a fejét:

– Kérlek, Papa. Biztos van rá mód, hogy előteremtsd a pénzt valahonnan. Adj el mindent! Add el a házunkat Tesovóban! Úgy sem megyünk már oda soha többé.

Az apja mélyen besüppedt a székébe széles íróasztala mögött. A magasra tornyozott akták és iratok azzal fenyegették, hogy maguk alá temetik. Az arca túlérzett szilvaszínű volt.

– Már így is minden tulajdonunk a bankok kezében van, Valentina. De megpróbálom.

HARMINKETEDIK FEJEZET

Az apám ellenére.

Annak ellenére, hogy Arkin eltűnt a föld színéről. A sebek ellenére, amiket a kórtermekben kötözök és ahány beteget láttam már meghalni.

Annak ellenére, hogy az anyám alig van otthon és borzalmasabb hőség tombol a városban, mint valaha.

Annak ellenére, hogy a kezeim úgy néznek ki, mintha valaki más kezei lennének.

Mindezek ellenére, ez életem legboldogabb nyara.

A nyár lassan érkezett meg. Szelíden lépkedett, akár egy leány az első bálján. Enyhén és óvatosan kezdődött. A hársfák levelei vonakodva bújtak elő és a nap a felhők mögött rejtőzködött.

Szentpétervár szürkének és fáradtnak tűnt. A gyárak kormos füstje lebegett a háztetők fölött és el sem mozdult onnan. De éppen amikor Valentina már beletörődött a Finn-öböl felől fújó hideg szelekbe, és hogy idén nem fognak piknikezni Kátyával, a nyár erőre kapott és ragyogó aranyvárossá változtatta Pétervárt.

Ez volt életének első nyara, amit nem a tesovói birtokukon töltött. Valentina nem is kérdezte, miért – nyilvánvaló volt. Az apja elfoglalt volt és minden idejét vagy a minisztériumban töltötte, vagy a dolgozószobájába zárva, miközben elegánsan szabott szalonkabátot és selyemkalapot viselő alakok jöttek-mentek nehéz aktatáskáikkal. De ő már sokkal korábban elhatározta, hogy soha többé nem megy Tesovo közelébe. Hogyan is tehetne volna a történetek után? És Kátya hogyan lett volna képes rá? És Valentina azt is nagyon jól tudta, hogy legalább annyira képtelen lenne hátra hagyni Jenst, mint a saját bőrét.

A séták nyara volt ez. Egymásba karolva járkáltak, miközben a férfi sebei gyógyulgattak. Jens könnyed, természetes ereje mindig meglepte, ahányszor csak átemelte egy patak felett vagy átkarolta a derekát, mikor előre hajolt, hogy kivegyen egy-egy katicabogarat a dísztavak egyikéből. A fagyalt és szitakötők nyara volt, és a város felfedezéseé. Új szemekkel csodálkoztak rá, hiszen most először

látták együtt.

Valentina Csajkovszkij és Sztravinszkij koncertekre vitte a férfit a magas korinthoszi oszlopokkal díszített Alekszandrinszkij Színházba. Jens elvitte a Nyikolajevszkij állomásra és megmutatta neki, hogyan épül elképesztően széles teteje, majd részletesen elmagyarázta a zakatoló gőzgépek működésének titkait. De ő inkább a bőrét és zöld szemeit nézegette. Inkább a szenvedélyt hallgatta a hangjában, miközben magyarázott, mint a mozdonyok nehéz lélegzését.

Az egyik nap kiültek a folyópartra és a vízbe lógatták a lábukat. Frissen nyírt fű szaga lógott a levegőben és pára lebegett a víz felett. Jens mesélt neki a Néva kotrásának terveiről, hogy feljavítsák a város vízellátását, miközben megosztottak egy almán, harapásról harapásra.

Aztán ott volt az a nap, amikor elvitték Kátyát az erdőbe, ahol egy szarvas a tenyeréből evett, aztán a Szent Izsák székesegyházba, ahol Kátya elsírta magát.

Egy napon Jens megcsókolta az Ermitázs¹² lépcsőjén és mindörökre eltörölt mindenki mást az ajkairól.

Az egyik nap ő és az anyja az ablakból nézték Jenst és Kátyát a kertben. A férfi leguggolt és kiegyenesítette a toloszék egyik küllőjét, miközben Kátya a vállán nyugtatta a kezét. Az anyja ezt súgta a fülébe:

– Tudatában vagy, mennyire szereti őt a húgod?

És éppen amikor a nyár vége őszebe fordult és egy nyitott hintóban ültek kettesben a bársonyos, éjszakai ég alatt és a csillagokat számolták, elmondta neki, hogy terhes.

– Hozzám jössz feleségül? – kérdezte Jens. Valentina szívverése a fülében visszhangzott. Jens megfogta a kezét és az ajkaihoz szorította. Aztán megfordította és a csuklójára is csókot nyomott. A holdfény hideg márvánnyá varázsolta az arcát, de a szemei élettel lángoltak.

– Megtisztelsz azzal, hogy hozzám jössz feleségül, Valentina Ivanova?

– Igen.

– Holnap?

Valentina örömtől elszorult torokkal felnevetett.

– Amilyen hamar csak szeretnéd.

– Most.

¹² Az Ermitázs (Téli Palota) jelenleg Oroszország legnagyobb és leghíresebb múzeuma, Szentpéterváron a Néva partján található. Eredetileg I. Péter orosz cár téli palotájának épült, amelyet később többször átépítettek és kibővítettek. Az Ermitázs a világörökség része.

Valentina lecsukta a szemeit. Mikor újra kinyitotta őket, a férfi még mindig ott volt és még mindig a kezét fogta.

– Jens, én megfogadtam Kátyának, hogy sohasem hagyom el.

– Akkor költözzön össze velünk! A földüzleteim Davidovval sokkal jobban mennek, mint amire számítottam volna, úgyhogy veszek magunknak egy szép, új házat. A húgod is kap benne egy szobát.

Olyan könnyedén mondta, mintha semmiség lett volna az egész.

– Köszönöm, szerelmem.

Jens a kezei közé fogta a lány arcát.

– Szeretlek – mormogta, és lágy csókot lehelt az ajkára.

– Nem török össze – mondta Valentina nevetve.

Jens magához vonta a kocsni ülésén és olyan erősen szorította, hogy alig kapott levegőt.

– Holnap beszélek az apáddal.

– Nem fog tetszeni neki.

– Hozzá kell szoknia a gondolathoz. – A lány hasára tette a kezét és cirógatni kezdte a még lapos vonalait.

– Fiú lesz – suttogta Valentina. – Egy mérnök, hogy felépítse az új Pétervárt.

– Lány lesz – mosolygott a férfi. – Én lányt szeretnék.

– Az én hajammal és a te szemeiddel.

– És a te zenei adottságaiddal. Egy lány, tele merészséggel és törekvéssel. Egy gyors eszű lány. Akárcsak az anyja.

Egy széllelés Valentina arcába dobta egyik hajtincsét és megreszketett.

– Fázol – mondta a férfi.

– Nem. Izgatott vagyok.

Jens felült és meleg pokrócba csavarta a lányt.

– Azonnal hazaviszlek. Meg ne fázz itt nekem!

– Jens, nem beteg vagyok, hanem terhes!

A férfi rámosolygott és lágy tekintetet vetett rá az ezüstöt holdfényben. Határozottan csattintott a gyeplővel és eközben Valentina látta a nyakán remegő pulzusát. Kinyúlt volna felé, hogy megérintse, ha a kezei nem lettek volna a pokróc alá szorítva.

– Jens, holnap van az apám születésnapja. Színházjegyet vett estére a családnak és utána az *A 'lours*-ban fogunk vacsorázni. – A szavaknak szappanízük volt a nyelvén. – Kérlek, hagyd meg neki a holnapot! Kérd meg tőle a kezem másnap!

Oldalra fordult és ránézett.

– Te magasságos ég! Hát nem vártam már így is túl sokáig?

– Nem – mosolygott rá a lány.

– Egyetlen nap. Nem több.

Valentina az oldalának dőlt, miközben a kocsit hajtotta. A testének melege a férfi melegévé vált, az álmai hozzábújtak az ő álmaihoz.

Másnap szemerkélő eső vetett véget a várost gyötrő, fojtogató hőségnek. A színház káprázatos fényárban úszott, mikor az Ivanov család elfoglalta helyét az első emeleti páholyban. Aranyozott csigavonalak díszítették puha bársonyszékes bokszukat. Alattuk, a nézőtérrel emelt hangú társalgás szállt fel. A szentpétervári társadalom elitje egymásra villantgatta az ékszereit és arany kitüntetéseit, versenyre kelve a tündöklő csillárok ragyogásával. Mosoly szegeződött az arcokra. Csodás, gyémántos fejdíszek tartották őket a helyükön. Sok közülük olyan borzalmas adósságba verte tulajdonosát, hogy piszkos kezű hitelezőik mohón dörzsölgették a tenyerüket. De ennél kisebb pompával megjelenni az operában kiközösítéssel és megvetéssel fenyegetett.

Valentina gyűlölte ezt az egészet, de a zene a segítségére sietett. Amint a fények elhalványodtak, kezdetét vette a *Szaltán cár legendája* című opera. Rimszkij-Korszakov¹³ drámai áriái kapaszkodót nyújtottak neki. Lehunyta a szemét és hagyta, hogy a dallamok életre keljenek a lelkében. Szabadabban lélegzett és elképzelte maga előtt a szobát Jens lakásában; a puha rénszarvasprémet a ropogó tűz előtt, a szörme tapintását meztelen hátán és Jens ajkainak érintését a hasa meleg bőrén, amint a benne

növekvő gyermekhez beszél. A szíve megtelt vágyakozással és kizárt magából minden más érzést.

– Valentina, édes leányom, milyen csodásan fest ma este. Túlragyogja még a csillárok fényét is.

A szemei kipattantak.

– Csernov kapitány!

A férfi karmazsinba öltözött alakja ott ült mellette. Valentina hirtelen megdöbbenéssel vette észre, hogy szünet lett és a többiek, Kátyával együtt, kimentek az előtérbe, hogy borozzanak, kaviárt egyenek és üdvözljék a vendégeket, akik csak benéztek, hogy leróják tiszteletüket. A férfi mit sem változott. Annyi fájdalom és szenvedés után sem. Csak a fogai váltak kissé éleesebbé, a tekintete dühösebbé.

– Nem válaszolt a leveleimre, Valentina.

– Örülök, hogy ismét jó színben látom, kapitány. Nem tudtam, hogy visszatért Pétervárra.

– Megírtam, hogy itt leszek. Valentina egyik levelét sem olvasta el.

– Egyszer írtam magának – mondta. – Hogy elmondjam, véget ért a jegyességünk.

A férfi hirtelen, ugató hangon felnevetett és még több fogát villantotta ki. Felragadta a lány fehér kesztyűs kezét az öléből és csapdába ejtette a markáiban.

– Maguk, ifjú hölgyek szeretik kéretni magukat.

– Nem! – Próbálta kiszabadítani a kezét, de a férfi erősen szorította.

Csernov a szemébe nézett, lassan felemelte a kezét és csókot nyomott a kézfejére. Valentina a vékony bőrön keresztül is különkülön érezte bajuszának minden egyes szőrszálát.

– Eresszen!

Közel hajoltak egymáshoz, majdnem mint a szerelmesek és az arcuk olyan közel ért, hogy Valentina meglátta az apró, rózsaszín sebhelyet az állkapcsán, ami korábban nem volt ott. A szabad kezével megragadta a férfi két ujját és kész volt hátrátörni őket, ha nem ereszti. Odalent a nézőtérén a vendégek kezdtek visszaszállingózni a helyükre és a hangjuk felerősödött. Valami arra készítette, hogy körbenézzen. Nem tudta megmagyarázni miért, de hirtelen minden kétséget kizáróan tudta, hogy Jens ott van. Meglátta őt a nézőtér túlsó

végében. Egyenes háttal, magasan, az ő vikingje állt ott. A haja szélfűtta volt, mintha éppen csak berohant volna az utcáról, hogy találkozzon vele. És most meglátta őt. Egyik kezével a huszárkapitány ajkain, a másikkal két ujját markolva, elpirult arccal közel hajolva Csernovhoz. Valentina felsóhajtott és talpra ugrott. Végre sikerült kiszabadítania magát.

– Jens! – kiáltotta, mit sem törődve a meglepett pillantásokkal odalentről. De a férfi már eltűnt. – A pokolba magával, Sztjepán!

– mondta hevesen és kirohant a bokszból.

¹³ Nyikolaj Andrejevics Rimszkij-Korszakov (1844-1908) orosz zeneszerző. Szerzeményei Rimszkij-Korszakovot Csajkovszkij mellett a legelismertebb orosz zeneszerzővé avatták. Megtalálta. A bárban volt és egy márványoszlopnak dőlve cigarettázott. Mintha észre sem vette volna a körülötte hömpölygő sokaságot.

– Jens, nem tudtam, hogy itt vagy.

– Nyilván nem.

– Csernov kapitány csak köszönni jött.

– Elég barátságos köszönésnek látszott.

– Nem. – A zakója ujjára tette a kezét és próbált eljutni hozzá.

– Nem az történt, aminek látszott. Jens, kérlek ne...

Kiáltás harsant fel odakint. Egy köpenyes alak állt a bejáratban, cilinderén esőcseppek csillogtak.

– Lelőtték a miniszterelnököt! – kiáltotta újra és újra. – Lelőtték a miniszterelnököt!

Az emberek egyszerre sóhajtottak fel a bárban. Jens átkarolta Valentina derekát és áttolakodott az italozók sokasága között a férfihoz.

– Mi történt?

– *Bozse moj*, Istenem, a kijevei színházban volt ma este. Az ádáz forradalmárok egyike pisztolyt rántott. Mellbe lőtte Sztolipint. Nem viselt golyóálló mellényt. – Könnyek futottak végig a férfi arcán.

– Meghalt? Mondja már, ember! – sürgette Jens.

– Azt mondják, haldoklik.

– Sztolipin haldoklik. Az Úr legyen Oroszországgal!

– *Bisztró!* – kiáltotta be a férfi a füsttel telt helyiségbe. – Ki innen! *Bisztró!* Gyorsan! Azt mondják, a forradalmárok minden színházba

eljönnek ma este. Kijevben. Moszkvában. Hogy lemészároljanak minket, még itt is, Szentpéterv...

Nem fejezhette be a szavait. A tömeg meglódult. Pánik rázta fel őket a bénultságukból, eldobták a poharaikat és menekülőre fogták.

Valentina azelőtt még soha sem látott ekkora pánikot. Sikoltozás és ordítás, dübögő léptek és széteső hangok. A színház előtti, eső áztatta járdán kalapok kerültek a lábak alá, ahogy a tömeg egyre kétségbeesettebbé vált. Az emberek egymást könyökölve tolongtak a hintóik felé és a kocsisukért kiáltottak, mit sem törődve a semmiből előkerülő, vastag köpenyes rendőrök utasításaival. Valentinának is nekiütközött az egyik kikerekedett szemű, kétségbeesett menekülő.

– Ez nem lehet igaz, ugye, Jens?

Az út szélén igyekezett megtalálni a családját, de az esernyők elrejtették az arcokat és a cilinderek mind ugyanolyanok voltak a sötétben.

– Hogy Sztolipin halott?

– Nem. – Megrázta a fejét. A vállát a férfi vállához szorította. – Hanem hogy a forradalmárok megtámadnak minden színházat. Ez biztosan nem lehet igaz.

– Valószínűleg csak egy pletyka, hogy káoszt és félelmet keltsenek. De nem kockáztathatunk, úgyhogy maradj a közelemben!

– Miért? – Olyan erősen megvetette a lábát, hogy Jens kénytelen volt megállni a hömpölygő tömegben és lenézett rá. – Miért? Mit nyerhetnének azzal, hogy káoszt szítanak?

– Inkább csak találjuk meg a kocsitokat.

– Nem. – Megrázta a karját. – Mondd el nekem, mitől félsz? Komoly arccal nézett le rá.

– Attól tartok, hogy valaki ezt így szervezte, hogy csináljon valamit a pánik fedezékében.

– Mégis mit?

– Nem tudom. Gyere, ne állj meg!

Magával vonta és a lány előre mutatott, ahol néhány kocsi elzárta az utat.

– Ott! Ott van a Papa.

Jens átküzdötte magukat a tömegen. Valentina apja és anyja ott álltak a kocsijuk mellett az esőben. A tolószék üresen és

elhagyatottan állt előttük.

– Hol van Kátya? – kérdezte gyorsan Valentina.

– Elűnt.

– Ki vihette magával?

Jensnek kétszer is fel kellett tennie a kérdést. Elizaveta Ivanova mereven tartotta magát, a szemei a semmibe meredtek, a mozdulatai szaggatottak voltak és az ujjával a száját piszkálta, de néma maradt. A férje pontosan az ellentéte volt. Féktelenül ömlött belőle a harag, toporzékolt és az ujját egy csapat rendőrré szegezte, akik körük gyűltek.

– Menjenek, bolondok és találják meg a lányom! – kiáltotta. – Elrabolták!

Mindannyian visszamentek a színházhoz. Egy oldalajtó mellett álltak az esőben. Ezen az ajtón rohantak ki az imént az Ivanovok, Kátyával együtt a tolószékben, mikor magukkal ragadta őket a tömeg a kijáratok felé.

– Madame Ivanova – mondta Jens – mondja el még egyszer, mi történt!

Nem nézett rá. Az ajkai remegtek, de nem jött ki hang a torkán.

– Elizaveta! – unszolta a férje.

Jens egyenesen elé állt, mindkét könyökét erősen megragadta és közel vonta magához, így az asszony kénytelen volt rá figyelni.

– Megsérült Kátya a tolongásban?

Az asszony megrázta a fejét, erősen pislogott és halkán megszólalt:

– *Nyet*. Nem esett pánikba. Csak erősen kapaszkodott a székébe. – Összevonta szőke szemöldökeit az elméjében száguldozó emlékektől.

– Sik... – A szavai elapadtak.

Jens közel hajolt hozzá.

– Mi történt?

– A férjem elment, hogy megkeresse a kocsinkat.

– Gondolkozzon, asszonyom! Gondolkozzon! A miniszter úr itt hagyta magát Kátyával... és aztán?

– Marija hercegnő és a férje jött ki mögöttem.

– Beszél velük?

Kezdte elveszíteni a kapcsolatot az asszonnyal. A tekintete üveges

volt és csak bólintott.

– Sikoltozott...

– Kátya sikoltozott?

– Nem – suttogta.

– Marija hercegnő sikoltozott?

Nem jött válasz. Jens óvatosan megrázta és a szemébe nézett.

– Igen. Elesett. Az arca...

– Beszért velük?

– Igen. – Összerezcent. – Mindenütt pánik volt. Mire visszafordultam a tolószékhez, már üres volt.

– Mama. – Valentina most szólalt meg először. A hangja nyugodt volt, de üresnek hallatszott, mintha messziről érkezett volna. – Megijesztette Kátyát a pánik és az ordítózás?

– Nem. Nem volt izgatott.

Valentina bólintott. Megragadta Jens kezét és húzni kezdte.

– Gyorsan! Gyere velem!

– Hová més? – kérdezte követelőzve az apja. – És mi lesz a húgoddal?

– Meg fogom találni, Papa.

Eső folyt végig Valentina arcán. Az utcai lámpák és a kocsik fényei visszaverődtek csontfehér arcáról és megváltoztatták az alakját. A szemei nyers szénszínűvé váltak.

Mindketten felültek Jens lovára. Lóval gyorsabban lehetett haladni, mint *drozskij* taxival. Az utak zsúfoltak voltak és fények villogtak az sötétben. Az eső felerősödött és türelmetlen ujjakkal dobogott a fogatok tetején. Az emberek idegesek voltak és baleseteket okoztak, ami csak még nagyobb zűrzavarhoz vezetett.

Jens lova, Hős, ügyesen kikerülte őket. Felkaptatott a járdára is, hogy kikerülje az akadályokat. Miután maguk mögött hagyták az úttorlaszt, zavartalanul vágtattak át a város közepén. Gyorsan haladtak. Jens érezte a lány testének melegét és érezte nedves hajának illatát. Valentinát a lovaglőköpenyébe burkolta. A teste olyan volt, akár egy kemence a mellkasán és olyan erősen szorította a ló sörényét, hogy csaknem kitépte a nyakából. Merev háttal és feszülten ült. Hevesen vitatkoztak.

– A forradalmárok rabolták el, Jens.

– Nem, Valentina, gondold csak meg! Kapzsi emberrablók is lehettek, hogy váltságdíjat zsaroljanak ki az apádból. – Édes Isten, add, hogy ne a forradalmárok vigyék el! Azok ugyanolyan könnyedén vágnák át egy fésző osztálybeli torkát, legyen férfi vagy nő az illető, mint egy csirkéét.

Azért tartott vele, mert nem engedhette egyedül útjára a lányt Szentpétervár sikátoraiban. De ez az egész örűlség volt.

Az öntödei munkás és a felesége – aki korábban a halott gyerekeivel aludt – mindketten otthon voltak. Jens körűlnézett, mikor belépett a szobába – ezűttal legalább valamennyire tisztább volt. Szűk szemekkel mérték végig őt, mintha el akarták volna taposni, akár egy csótányt. Mindketten keresztbe fonták a karjaikat a mellkasuk előtt az asztal két oldalán. Két korsó sör állt az asztalon. Tósztot ittak volna? A sikerre?

– Halott – jelentette ki Iván örűmmel. – Pjotr Sztolipin miniszterelnök halott.

– Még nem – javította ki Jens. – Űgy hallottam, csak megsebesűlt. Az asszony Valentinára meredt.

– Mi baj? – kérdezte.

– A hűgom – mondta Valentina. – Hol van?

– A tolószékes?

– Igen. Elrabolták. – A hangja érzelmektől mentes volt. – Azt hiszem, hogy a ti forradalmáraitok ejtették foglyul. Azt akarom, hogy menjetek el a barátaitokhoz és kérdezzétek meg, hol tartják.

Iván és Varenka megrázták a fejűket. Jens előrébb lépett és az öklével az asztallapra csapott. A söröskorsók megugrottak.

– Hathónapnyi fizetést kaptok fejenként. A tekintetűkben mohó érdeklődés csillant.

– De csak akkor – folytatta Jens –, ha megtudjátok, hol tartják fogva a hűgát.

– Miért akarnák elrabolni őt a forradalmárok? – kérdezte Varenka.

– Hogy politikai nyomás alá helyezték az apámat, Ivanov minisztert.

Iván szétfeszítette a vállait, mint egy harci kutya.

– És ha nem tesszűk?

– Akkor kénytelen leszek határozottabban kérni.

Jens még Valentinánál is türelmetlenebbül várt. A dohos falú és repedt mennyezetű szoba kicsi és fojtogató volt nyugtalan elméjének. Ahányszor az asszony fát dobott a tűzre, füst szállt fel, ami a bútorokra és a tüdejükbe telepedett. Úgy tűnt számára, hogy az igazság is ugyanolyan ködös és illékony, akár a füst.

Az igazság, amit az ember elhisz, és amit másoknak mond, két külön dolog. Nem lehet aláhúzni egy határozott, vastag vonallal, mert folyamatosan alakot változtat az árnyak és fénysugarak között. A bolsevikok és mensevikok folyamatosan újabb rétegeket hámoznak le az úgynevezett igazságukról a hatalomért vívott küzdelmeikben, folyamatosan igazságot és egyenlőséget követelve. Rosszabbak a dög felett marakodó sakálóknál. Elrabolni egy fiatal, nyomorék lányt. Miféle igazság ez? Miféle egyenlőség, ahol a gyengét felfalják az erősek?

Ó, Valentina, vigyázz magadra! Vigyázz magadra, szerelmem! Az asztalnál ültek és egymás kezét fogták. Az asszony figyelte őket. Időről időre szorosabbra húzta a fején a kendőjét, miközben a tűz mellett a sörét kortyolgatta. Két órán keresztül így maradtak. Jens látta a feszültség apró foszlányait Valentina szemeiben. Szinte hallotta az agya forgását a koponyája mögött, a fogaskerekek és láncok zörgését, és aggódott a biztonsága miatt. Egyszer megszorította a kezét és pislogás nélkül a szemébe meredt. Óvatosan örködött felette, de nem eléggé. Amikor négy férfi rontott be Iván mögött rongyos zubbonyokban és elázott sapkáiban, magukkal hozva az éjszakai levegő hidegét, Jens talpra állt. Valentina nem nézett rájuk, mintha előre tudta volna, mit fognak mondani. Iván odament a tűzhöz melegedni.

– Nos? – kérdezte Valentina nyugodtan. Jenst nézte.

– Te – mutatott a lányra Iván – velünk jössz! Te – mutatott Jensre – itt maradsz!

– Nem! – Jens határozottan megindult Valentina felé, de a lány elé ugrott és erős kezei közé fogta az arcát.

– Sajnálom, szerelmem – suttogta és a szájára tapasztotta ajkait. Ebben a pillanatban egy ütés érte a férfit, valaki leütötte egy padlódeszkával Jenst, mintha egy petárda robbant volna szét az agyában. Érezte, ahogy az agya ezernyi üvegdarabra roppan. Mikor

végül az ütés fájdalma is elérte, egy üres, fekete gödörbe zuhant.

HARMINCHARMADIK FEJEZET

Folyamatosan csöpögött az eső. Hideg folyócskák törtek át az *izba* kunyhó tetején és puskalövésekként zuhantak a lemezvödrökbe. Viktor Arkin alig vette észre a hangot. Fel-alá járkált a rohadt padlódeszkákon és ezernyi válasz kergette egymást a fejében lüktető kérdésekre.

Jönnek már?

Mennyit tudhat a lány?

Mit látott?

Vajon a lány csak egy galamb lenne, akivel az Okhrana igyekszik csapdába csalni? Kiben bízhat? Mindig ugyanígy volt ez, folyton hátra kellett nézegetnie a válla felett. Ezt az árat meg kellett fizetni.

Előkészítette a szobát. De ő nem olyan lesz, mint a nyomorék, ő folyamatos veszélyt jelent majd. Óvatosan kell eljárnia. Meglátta a veszélyt a lány nagy, sötét szemei mögött és arcának porcelán csontjaiban. Tudta, hogy darabokra tépné őt, ha alkalma adódna rá. Igen, felkészült rá.

Abbahagyta a járkálást és kinézett a kicsi, mocskos ablakon. Hajnali három óra volt, mire számított? Odakint a sötétség áthatolhatatlan volt. Az eső és szél szakadatlan tombolása minden egyéb hangot elnémított. A parasztkunyhó falai papírvékonyak voltak, a szobái aprócskák, de a célnak megfelelt. Mindentől távol esett. A lápvidék óceánjának kellős közepén állt, amit mindössze egyetlen homokút keresztezett a földek szintje felett, hogy ellenálljon az áradásoknak.

Egy órán át várakozott az ablak előtt és hegyezte a füleit egy lovaskocsi kerekeinek zajára, de mindvégig képtelen volt elterelni a gondolatait a lányok anyjáról. Újra és újra betört az elméjébe hívatlanul; a bőrének titkos, fakó zugai, a dicső fodrokkal borított domb a hasa alatt, akár egy élénk színű vajfolt. Az íze a szájában. És most a kék szemei nem hagyták nyugodni. A döbbsent, kikerekedett szemei. Tomboló hangja, ahogy elrohant előle a színháznál, a lányával a karjai között. Meg kellett utáltatnia magát vele, hogy megszabadulhasson tőle.

Mikor egy órával később sem jöttek, Arkin leakasztotta a

petróleumlámpát a gerendán lévő kampóról és kinyitotta az ajtót a szoba másik oldalán. A kénsárga fény beugrott előtte a helyiségbe, felkúszott a mennyezetre és befúrta magát az előtte elterülő sötétségbe. A lány az ágyon feküdt összekuporodva. Mindig a lánynak, hívta magában, sohasem Kátyának. Jobb volt így. Biztonságosabb, így anélkül rá tudott nézni, hogy rosszul érezné magát miatta. A lány. Sohasem Kátya.

Magasra tartotta a lámpát. A lány vádló szemekkel nézett vissza rá. Az ajkai remegtek.

– Menj innen! – suttogetta.

– Fázol?

Megrázta a fejét.

– Fáj valami?

Megint megrázta a fejét. Hazudik, gondolta Arkin.

– Menj innen! – suttogetta ismét.

Ha kimegy, megint teljes sötétség borul a szobára – nem kockáztathatta meg, hogy akár csak egy gyertyát is hagyjon neki – így hát egyik vállát az ajtókeretnek támasztotta, letette a lámpát a padlóra és rágyújtott. Hangosan kifújta a füstöt, hogy elfedje a lány halk szuszogását.

– Meg ne halj itt nekem! – mondta. Kátya a fejére húzta a vékonyka takarót.

– Menj innen! – suttogetta, de ezúttal fojtott sziszegésnek érződött a hangja, alig hangosabbnak a lámpa sziszegésénél. Arkin egy teljes percen keresztül nézte mozdulatlan alakját az ágyon és azt várta, mikor ordít rá. De nem tette, felvette hát a lámpát, kiment és bezárta az ajtót. Így könnyebb volt.

Behozták a nővért is a kocsiról. Olyan durván bántak vele, hogy kedve lett volna felpofozni őket. Azért választotta ki ezt a három férfit a munkára, mert nem voltak annyira forrófejűek és nem nyúltak volna hozzá. De túl sok órán át hajtották a kocsit a zuhogó esőben. Folyamatosan változtatták az útvonalat és az erdőben kanyarogtak, hogy megbizonyosodjanak róla, senki sem követi őket. Eláztak és rossz kedvük volt. A lányon vezették le.

Valentina kicsinek látszott, sokkal kisebbnek, mint amilyenre Arkin emlékezett. Bőrig ázott, a haja a fejére tapadt és vacogtak a fogai,

amit igyekezett elrejtteni előlük. Arkinnak eszébe jutott, hogy ez a lány a legkevésbé sem szeretné, ha azt hinné, fél tőle. Az emberei odalökték az asztalnál lévő székre. A szeme be volt kötözve, kezeit bőrszíjjal kötötték össze a háta mögött. Arkin látta, hogy a szíj belevágott a csuklójába és piros csíkokat hagyott maga után.

Leült a lánnyal szemben. – Tudom, hogy ki vagy – mondta Valentina, mielőtt még megszólalhatott volna. – Azt ne hidd, hogy elrejtőzhetsz!

Arkin várt és elképzelte, mi játszódhat le a lány fejében. Vakon és elázva egy férfiszagú szobában, miközben a lélegzetüket figyeli, hogy megtudja, hányan lehetnek. A szó volt az egyetlen fegyvere. Valahol útközben elveszítette a kabátját és nem tudta, mennyire átázott az estélyi ruhája. A fakó selyem majdnem átlátszó volt. Kiemelte testének kecses vonalait és olyan babává változtatta, amit a gyerekek kedvük szerint öltöztettek és vetkőztettek.

– Tudom, hogy ki vagy. – Kordában tartotta a hangját, de Arkin kihallotta belőle a dühöt, annak ellenére, hogy a lány nem akarta. – Viktor Arkin vagy. Az apám sofőrje voltál.

Semmi oka nem volt rá, hogy hozzátegye az utolsó szavakat, talán csak annyi, hogy emlékeztesse a férfit alantas helyére. Arkin lerántotta a kendőt Valentina szeméről és nézte, hogy hunyorog a hirtelen jött fényben. Hosszú hajtincsek tapadtak indaként a nyakára és arcára, mintha védelmezni igyekeznének.

– Amint látod – mondta Arkin vidáman –, igazad van. Milyen agyafúrt vagy.

A lány szemei hozzászoktak a fényhez, a pupillái lassan összezsugorodtak, de képtelen volt eltörölni a megvetést az arcáról.

– Nem volt nehéz kitalálni.

– Szerencséd, hogy életben vagy, miután beledöfted azt a pengét az oldalamba.

– Hol van?

– Kicsoda?

A lány szája megfeszült a haragtól.

– Hol van?

– Alszik.

– Azt kétkem. – Felállt és két férfi azonnal megragadta a karjait.

Erőlködés nélkül összeroppantathatták volna őket. – Vigyél oda hozzá!

– Előbb beszélgetünk.

– Kérlek, Arkin. – A tagjai remegtek a haragtól, de a hangja csendes maradt. – Vigyél oda hozzá, kérlek! Majd holnap beszélünk. Addigra én megszáradok, te meg alszol egy keveset.

Ennyire tisztán látszott volna rajta, hogy már három napja nem hajtotta le a fejét? A szemhéja minden egyes mozdulata olyan volt, mintha téglaport szórtak volna alá. Kurtán biccentett az ajtó felé, aminek kulcs állt ki az ajtajából. Valentina keresztülment a szobán és a homlokát a fadeszkákhoz szorították, mielőtt Arkin kiadhatta volna a parancsot.

– Engedjétek be! – csattant fel.

A férfi bement a másik, dohos hálósobába és leheveredett a csupasz matracra a sötétben, de nem aludt.

– Kátya! Valentina átölelte a hűgát a keskeny ágyon. Megérezte izzadt szagát, bár a bőre jéghideg volt.

– Jól vagyok – mondta Kátya.

De Valentina ismerte ezt a hangot, amikor a húga hátsó fogai összeszorultak a fájdalomtól.

– Hát persze, hogy jól vagy.

Valentina ráterítette a takarót. Vizeletszagú volt.

– Miért vagy itt? – kérdezte Kátya kábán. – Téged is elkaptak? Arkin volt az, tudod? A sofőr. Mit fog tenni velünk? A Papa tud róla? Teljesen eláztál, Valentina. Vedd le a ruhád, nehogy...

– Cssss, kedvesem, hallgass! – Megfogta a kezét. – Nyugodj meg, most már együtt vagyunk. Arkin nem fog bántani minket.

– De igen.

– Nem. Reggel beszélni fogok vele. Amikor világos lesz. Ma este nem volt valami...

– Miért minket?

– Ó, Kátya, nem tudom. De azt hiszem, bele akarja kényszeríteni a Papát valamibe.

Kátya felhördült.

– A Papa soha nem fog ártani a cárnak, még értünk sem.

– Csitt, ezt még nem tudhatjuk. Várjuk meg a holnapot. Nem lehet már messze. Próbálj meg aludni!

– Le kell vened a ruhádat! Reszketsz.

– Nem. Addig nem, amíg azok a férfiak az ajtó előtt vannak. A szobában sötét volt, de egy hajszálnyi lámpafény bekúszott az ajtó alatt és átpréselte magát a deszkák repedésein is. Valentina kiszállt az ágyból, az ajtóhoz ment és dörömbölni kezdett rajta az öklével.

– Kinyitni! – kiáltotta. Nem jött válasz. Ismét dörömbölt.

– Beszélni akarok veletek!

– Fogd be a pofád! – mordult fel egy ismeretlen hang.

– Nyissátok ki azonnal!

– Fogd be, ribanc!

Dühösen belerúgott az ajtóba, ami megremegett a zsanérjain.

– Száraz ruhát akarok!

– Kussolj!

– Száraz ruhát és egy másik takarót. Egy vödört. És egy gyertyát. – Megint belerúgott az ajtóba és halkán elkáromkodta magát.

– Várj!

Várt. Mikor beleunt a várakozásba, ismét nekilátott a dörömbölésnek.

– Fejezd be! – Arkin volt az.

Kulcs fordult a zárban és az ajtó kinyílt. Ahogy a fény beáramlott a szobába, Valentina azonnal meglátta Kátya testét az ágyon. Olyan erősen harapta az alsó ajkát, hogy vér folyt végig fekete tinta gyanánt az arcán.

– Nesze – mondta Arkin savanyúan. – Ruha, takaró, vödör. Gyertya nincs.

Az ajtó kezdett becsukódni.

– Várj!

Megállt.

– A húgomnak fájdalomcsillapítóra van szüksége.

– Nincs.

Az ajtó bevágódott.

A franc essen beléd, Arkin! – kiáltotta Valentina és keményen belerúgott az ajtóba. – Remélem, a pokolban fogsz megrohadni!

Az ablak le volt zsanérozva. A belső oldalára vastag rácsokat szegeztek, de mindezek ellenére a szoba levegője feketéről szürkére változott és vékonyka napsugár szűrődött be a deszkák

között. Mindketten használták a vödröt. Kátya kínosan érezte magát miatta, különösen hogy a nővére segítségére szorult, de Valentina felvette a hivatásos nővér szerepét és ugyanolyan könnyedén kezelte a helyzetet, mintha csak egy páciens fogát tisztítaná. Nagyon meglepődött, mikor egyenesen tartotta a húgát a padlón és meglátta, hogy Kátya magasabb nála. Mikor nőhetett meg ennyire?

Halkan beszéltek és fogták egymás kezét. Kátya folyamatosan Valentina szemébe nézett, mintha attól tartott volna, hogy nem valóságos. Valentina megmasszírozta a talpát, hogy életben tartsa benne a vérkeringést.

– Nem kellett volna eljönnöd – mondta Kátya. – Az nem számít, ha velem történik valami, de Jens hogyan élhetné túl nélküled?

– Semmi sem történik velünk, te butuska. Nem hagyhattam, hogy nélkülem szökjél meg otthonról.

Kátya lágy hangon felnevetett és megsimogatta a nővére tarkóját.

– Nem akartál kimaradni az izgalmakból, mi? Valentina megsimította húga kicsiny kezét.

– Mondd csak, Kátya, átkozod a nevem nap mint nap, amiért lovagolni mentem aznap hajnalban Tesovóban? – Még sohasem tette fel neki ezt a kérdést.

– Persze, hogy nem.

– Nem mentél volna be a dolgozószobába, ha én otthon maradok.

– Dehogynem. Nem te küldtél be oda egy tollért.

Valentinának kihagyott a szívverése.

– Hanem ki?

– Papa.

Valentina maga előtt tartotta a kezeit az asztalon, ahogy mondták. A csuklóit összeközték egy bőrszíjjal, akár csak előző éjszaka a szekéren, de ezúttal nem olyan szorosan – attól feldagadtak az ujjai. Most kinyújtóztatta őket, a bütkei elfehéredtek és egy pillanatra hagyta elsodródni a figyelmét az elefántcsont billentyűk felé.

– Valentina!

A férfi kezeire nézett; a vastag, lapát alakú ujjvégeire és a bőrkeményedésekre a tenyerén. Munkáskezek? Vagy egy gyilkos kezei?

– Nem figyelsz ide, Valentina!

– Hallgatlak.

Elképzelte maga előtt Jens hosszú csontú, izmos kezeit, amint a hasát simogatják.

– Érted, amit mondok?

– Igen.

– Ma este visszajövök. Az egyik emberem addig itt marad. Addigra megtudom, hogy az apád hajlandó-e fizetni.

– Mennyit?

– Félmillió rubelt.

Felsóhajtott.

Félmillió rubel.

– Arkin. – A férfi arcába nézett. Feszült volt és borosta sötétlett az állán. – Arkin, te nem vagy normális, ha azt hiszed, hogy az apámnak van annyi pénze.

A férfi hátradőlt a székében. Cigarettazott és ingerülten fújta ki a füstöt.

– Elfelejtet – mondta –, hogy jártam a házatokban. Láttam a festményeket és a szobrokat, a szobákban heverő ezüstöt és aranyat, amit te már észre sem veszel. Láttam az anyád teknőstojás méretű gyémántjait, úgyhogy ne gyere nekem azzal...

– Nem. Nincs pénze.

– A miniszter úr nyugodtan eladhat egy-két nyakláncot.

– Nem teheti.

– Kénytelen lesz.

– Túlságosan mohó vagy.

– Te és a fajtád vagytok túl mohók. Egész Oroszországot birtokolni szeretnétek, hogy feloszthassátok egymás között a prédát. Milliónyi orosz munkásnak és parasztnak nincs semmije sem, mert ti kizsákmányoltátok őket. – Összeszűkítette a szemeit. Megingathatatlanul látszott szilárd meggyőződésében.

– Te bolsevik vagy – mondta Valentina egyenesen. A férfi nem is vesződött a válasszal.

– A pénz a forradalomra kell?

– Természetesen. A szocializmus ügyének finanszírozására. Miért, másképp gondoltad?

Ezúttal Valentina nem válaszolt.

– Miért lőtted le Jens Friist és Csernov kapitányt párbajozás közben? A férfi enyhe mosolyra húzta a száját és egy pillanatra Valentina meglátott benne valamit a néhai udvarias sofőrből.

– Ez most nem fontos. – Felállt. – Ma estig visszatérek. – Biccentett az ajtó mellett álló férfinak, aki egy botot farigcsált a késével. – Mazsik majd vigyáz rátok. – Megint könnyedén elmosolyodott. – Ne idegesítsétek fel!

Mazsik vigyorra húzta a száját és megtörölte a pengét az arcán.

– Mit fogsz tenni, Arkin, ha az apám nemet mond?

– Reménykedj, hogy ne tegye! Nem faggatta tovább.

– Mielőtt elmennél, megparancsolnád Mazsiknak, hogy nyissa ki a spalettát az ablakunkon? Úgysem tudunk elszökni – tette hozzá. – A vasrács is elég. A fény valamivel elviselhetőbbé tenné... – a hálószoba bezárt ajtaja felé mutatott – ...ezt.

Meglepetésére a férfi kurtán biccentett. Valentina felállt. Óvatosan, csak óvatosan.

– És az orvosság? Tudnál hozni magaddal egy kis morfiumot Kátyának? Kérlek. Annyira... kínlódik, bár nem mutatja.

A férfi megint bólintott és megdörgölte borostás állát. Fáradt mozdulat volt.

– Annyit megígérek, hogy ha az apátok ma igent mond, megkapja a morfiumát.

– És ha nem?

Arkin vállat vont és az ajtó felé ment. Az esti eső elvonult észak felé és üres, kék ég lebegett felettük, mintha csak várt volna valamire. Selymes ködfoszlányok függtek a lapos táj felett. Szürke ujjait végighúzta a lápvidéken. Madarak civakodtak fürdés közben. Miközben lement a lépcsőn, visszafordult a lányhoz, hogy megbizonyosodjon felőle, nem akar-e véletlenül elszökni. De Valentina engedelmesen állt az asztal mellett. Alaposan megnézte vékony alakját a felhúzott szárú nadrágban és a hozzá képest jókora kockás ingben.

– Az a ruha jobban áll neked, mint nekem.

Valentina ráharapott a nyelvére és visszafogta magát, nehogy kiköpjön.

HARMINCNEGYEDIK FEJEZET

Hideg szél fűjt és lámpa nélkül átkozottul sötét volt a burkolat nélküli hátsó utcák labirintusában. Jens halkán mozgott. Éberén figyelt, miközben ide-oda kanyarogtak az egymásba fonódó, mocskos sikátorok és udvarok útvesztőjében. A főutakat még Nagy Péter cár tervezte, kirakatul a nyugati világnak, de a paloták és csodálatos homlokzatok mögött úgy terpeszkedtek az alsóbb osztályok túlsúfolt kaptárai, akár a gombatelepek. Keserűség és harag burjánzott mindenfelé.

Jens leereszkedett a pincébe az egyik romos ház előtt nyíló, nedves és csúszós kőlépcsőn. Lakhatatlan hely volt, mélyen a talajvíz szintje alatt. A mocsárvidék, amire Szentpétervár épült, a heves esőzések és dagály idején szerette visszakövetelni, ami az övé – a pincék városszerzte beáztak, ennek ellenére mégis emberek lakták őket. Máskülönben az utcára szorultak volna. Bedörömbölt az ajtón. Óvatosan nyílt ki és egy flanel hálóinget viselő asszony nézett fel rá.

– Larisza Szergejevát keresem – mondta Jens. – Itt van? Az asszony gyorsan pislogott, akár egy mókus, majd hátralepett és beengedte Jenst a szobába. Istenem, *bozse moj*. Jens az egyik kezét az orra elé tartotta. Két gyertya bizonytalan fényénél ki tudta venni, hogy a helyiség nagy és messzire nyúlik a sötétségbe, de az alacsony plafonig van pakolva emeletes ágyakkal és mindenütt összebújnak a testek a melegért. Legalább harmincan vagy negyvenen lehettek. Némelyik ágyról lepedők lógtak, hogy némi privát környezetet biztosítsanak és gyerekek feküdtek mocskos, tenyérszí szivacsokon a padlón.

– Larisza! – kiáltotta a hálóinges asszony. – Egy úriember jött hozzád látogatóba!

Jókedvű, gúnyos hangok harsantak és egy vékony, fiatal nő lépett elő az árnyak közül, alvó csecsemővel az ölében.

– Larisza Szergejeva? – kérdezte Jens.

– *Da*.

– Beszélni szeretnék magával.

– Miről?

– Privát ügyről van szó. – A rájuk szegeződő, kíváncsi szemek felé pillantott. – Odakint, ha lehet.

A nő nem ellenkezett. Átadta a gyereket az asszonynak, aki ajtót nyitott és követte Jenst az utcára. Láta rajta, hogy reszket. Nagyon helyes. Úgy akarta, hogy ideges legyen. Egy közeli ablak homályos fényébe vezette az utcán és végignézett rajta. Lágy arca volt szégyellős, bizonytalan szemekkel. Világosbarna haja az álláig ért. A nő zaklatott mozdulatokkal rugdosta a földet.

– Maga Mihail Szergejev özvegye?

– Igen. – Kellemes csengésű, lágy hangja volt.

– Ha jól tudom, Viktor Arkin barátja volt.

Hirtelen a nő lába abbahagyta a rugdosást. Lesütötte a szemeit.

– Nem tudom.

Jens addig rázhatta volna, amíg a fogai összekoccannak és kiesik a szájából hazug nyelve. De ehelyett leeresztette a hangját.

– Azt hiszem, tudja maga.

A nő megrázta a fejét és némán az ajkaira tette az ujját.

– Ételt hoz magának – kezdte Jens. Körbeérdeklődött és megtudta, hogy Arkin segítette az asszonyt a férje halála után.

– Időnként.

– Beszélni akarok vele. Ma este.

A nő idegesen emelte fel rá a tekintetét.

– Ki maga?

– Jens Friisnek hívnak.

– Friis *direktor*?

– Igen. A férje nekem dolgozott.

– Segített nekünk, amikor eltörte a karját. – Megérintette a kezét. – Köszönöm. *Szpaszibo*. Máskülönben éhezünk volna.

– A gyermek?

– Jól van.

– Bárcsak ugyanezt elmondhatnám Valentina Ivanováról is.

– Micsoda? Nem értem. Kicsoda ő?

Jens lehajolt hozzá és sürgetően csak annyit mondott:

– Mondja meg Viktor Arkinnak, hogy találkozni akarok vele! Ma este.

Az asszony megrázta a fejét és lesietett a lépcsőkön.

A nő óvatos volt, de közel sem eléggé. Larisza Szergejeva folyton visszanézett a válla felett, miközben végigfutott a sikátorokon, de sohasem a megfelelő helyen és időben. Tíz perccel azután, hogy Jens magára hagyta, elindult a házból kendővel a fején és valami duzzadt a zsebében. Jens látta, hogy lehúzza a kabátját. Túlságosan is könnyű volt követni.

Követte egy magas téglafalakkal övezett, szűk átjáróba, ahol a léptek visszhangot vetettek, de a nő futott és csak a saját szívdobogását hallotta. Jens az árnyak közt mozgott és megállt a fal tövében, mikor az asszony megtorpant a sikátor végében és végignézett rajta. Miután hirtelen befordult egy zajos kocsmá hátsó ajtaján, Jens hátra maradt egy kapu boltíve alatt. A nő szinte azonnal ki is jött és egy sötét alak kullogott utána, aki óvatosan kerülte a kocsmá lámpájának fényét. Behúzódtak egy kapu alá és suttogni kezdtek. Jens mély levegőt vett. Ez volt az a férfi, aki Szentpétervárszerte mindenütt otthagya az ujjlenyomatát. Pisztolyt húzott elő az övéből és ellenőrizte maga mögött a sötétséget a sikátorban. Még soha sem ölt embert korábban, de ez a fickó még hajnal előtt a csatornában fog rohadni. Megindult előre.

– Arkin! Hol van a lány?

Arkin nem válaszolt, de Larisza Szergejeva élesen felsóhajtott.

– Nem én hoztam ide, Viktor, esküszöm! – Úgy tűnt, hogy tart a férfitől.

Jens nem foglalkozott vele.

– Hol van? – A rohadék fejére célzott a fegyverével.

Arkin távolabb lépett az asszonytól. Kiállt a nyílt terepre és óvatos szemekkel méregette Jenst.

– A mérnök – mondta lágy hangon. – Ha most megölsz, ő is meghal.

Jens leeresztette a pisztolyt Arkin térdéhez.

– Jól figyelj rám! Ha szeretnél még talpra állni életedben, akkor most beszélni fogsz! Hol vannak?

Arkin lenézett a pisztolyra és egy pillanatig nem mondott semmit.

– Honnan tudtál Larisáról?

– Nem csak neked vannak szemeid és kémeid a városban.

– Mi a...?

A hangja elfúlt, mikor egy vastag kar ragadta meg hátulról a torkát.

A nő felsikoltott.

– Emlékszel a barátunkra, Liev Popkovra? – Jens állon vágta Arkint a pisztollyal, mire a férfi felhőrdült. – Miattad kínoztad meg az Okhrana titkosrendőrség. És ne feledkezzünk meg a lyukról sem a mellkasomban! Mindketten nagyon szívesen beléd eresztenénk egy golyót viszonzásképp.

– Hagy tépjem le előtte a fejét – morogta Popkov.

Larisza elsírta magát.

– Nem – mondta Jens. – Először kap egy golyót a jobb térdébe, majd a balba is.

Arkin hevesen kapálózott Popkov szorításában, de olyan volt, mintha egy medve elől próbált volna menekülni, és mikor a karja majdnem kifordult, abbahagyta. Jens közelebb lépett és kemény hangon folytatta.

– Utoljára kérem, Arkin. Hol van?

– Menj a picsába!

– Te tudod.

Célzott a fegyverével.

– Engedjék el!

Az asszony volt az. A saját pisztolyával Jensre célzott. Remegett a keze és idegesen állt egyik lábáról a másikra, de ilyen közről nem lehetett mellé.

– Larisza – mondta halkán Jens – ne tegye! Tönkreteszi az életét és a gyerekéét is. Bárhogyan is dönt, én most ellövöm ennek a szemét gyilkosnak a lábát, ha nem mondja el, hol rejtegeti az Ivanovlányokat.

– Ha megteszi, esküszöm, hogy lelövöm! – mondta a nő. – Szükségem van rá, hogy a gyermekem életben maradjon.

– Vállalom a kockázatot.

A nő szorosabbra fogta a pisztolyát. Jens elfordult.

– Arkin, hol van Valentina?

Arkin az asszonyra meredt és csukva tartotta a száját. Jens levegőt vett, de még mielőtt meghúzhatta volna a ravaszt, Popkov hirtelen eleresztette a foglyát és hátrébb lépett. Mielőtt egyet pisloghattak volna, Arkin kerekét oldott.

– Mi a francot csinálsz? – kiáltotta Jens a nagydarab férfit.

– A kisegér megölt volna. Mi hasznodat venné Valentina holtan?

Mennyit fizetsz? Ez a kérdés lebegett Valentina elméjében. Mi az ára? Mennyit kellene fizetnie az embernek és hol húzzák meg a vonalat? Mikor mondod azt, hogy nem, ami elég, az elég? Ki mondja meg, hol kezdődik a büntudat és hol ér véget?

Valentina az ablak előtt állt és a rácsoknak nyomta az arcát. Mélyen belélegezte a láp illatát és hallgatta a madarak énekét, mintha ez lett volna rá az utolsó lehetősége. Kisandított az apró rácsok között a nyitott oldalú kis konyhóra, ahol méretes farönkök álltak rendezetlen sorokban. Egy félfülű patkány nézett vissza rá a farakás alól.

– Gondolod, hogy holnap hazamegyünk, Valentina? Szembe fordult az ágyon fekvő hűgával. Szürke vonalak futottak az orrától a szája sarkaihoz, mintha csak könnyek nyomai lettek volna. Valentina elmosolyodott.

– Hát persze, hogy hazamegyünk. Arkin késő este érkezett vissza az *izbához* és benyitott. Valentina hallotta, ahogy hangosan becsapódott az ajtó és ahogy a férfi végigvonszolta lábait a padló deszkáin. Ezek szerint nem sikerült jól a nap. A férfihangok lármája alig néhány percig harsogott, ezután a bejárati ajtó ismét kicsapódott és hallotta Mazsik mennydörgő káromkodását, miközben kidübögött az udvarra.

Arkin nem kopogott, csak kinyitotta a szobájuk ajtaját és belépett. Még csak nem is köszönt.

– *Dobroje vécsér*, jó estét – üdvözölte Valentina.

– Itt a ma esti kenyér és víz.

– Morfium?

– Nincs.

– Az apám nem fizetett? – kérdezte Kátya az ágyról.

– Nem.

Kátya lehunyta a szemét, átvette a karját az arca fölött és nem vett tovább részt a beszélgetésben.

– Semmit nem hoztál neki?

– Semmit.

Valentina ujjai viszkettek, hogy kikaparja a férfi szemét.

A szegényeket könnyű lefizetni. Jens meg tudta fizetni a szavaikat, de arra nem számított, hogy a hűségüket is megveheti. Az éjszaka hiábavalónak bizonyult. Szitkozódott, újra és újra.

Valentina. Mialatt végiglátogatta a füstös szobákat a város hátsó utcáiban, folyamatosan a lány képe lebegett előtte. Remélte, hátha megpillantja valahol kék ruháját, csípőjének kecses ringását és ahogy meghajtja a fejét köszönés közben. Szinte hívogatták sötét szemei, de ahányszor csak megfordult, a látomás már el is tűnt. *Valentina, ne tűnj el, ne add fel! Maradj! Maradj itt velem!*

Beszélt a lány apjával. Emelt hangú szóváltás volt. Ivanov miniszter olyan ember volt, aki nem vette szívesen, ha megmondták neki, mit csináljon, de az nyilvánvaló volt, hogy szereti a lányait és értük hajlandó volt elviselni azt a megaláztatást, hogy a térdein állva könyörögjön. Azonban a bankok, jómódú barátok, állami minisztertársai és még a zsidó uzsorások is mind nemet mondtak. Félmillió rubel – túl sok pénz volt így, hogy már eleve tartozott. De Viktor Arkin nem fogadott el kevesebbet, ennyit követelt a forradalma számára.

Jens maga is megpróbálta összeszedni a pénzt a Davidovval közösen birtokolt földből, de közel sem jutott az elvárt összeghez. Az anyjuk csak ült mereven és némán, hamuszínű arccal.

Már a borzalmas nap fele eltelt, mikor Jensnek eszébe jutott, hogy Arkinnak talán nem is a pénz kell, és ezért szabott meg ilyen magas árat. Fájdalmat akart okozni az Ivanov családnak, megkínozni a lányait. Belekeverte a forradalmát a család életébe. Ekkor történt, hogy Jens befejezte a tárgyalásokat a bankokkal és a hátsó szobákat meg füstös pincéket kezdte járni, ahol férfiak gyülekeztek vörös szórólappal a zsebükben, hogy haragról, rombolásról és új világrendről beszéljenek.

– Van egy hely. – Hol?

– Valahol... – a szeplős képű férfi intett a karjával a sötét kocsmablaka felé, ahol ültek. – Kint a lápvidéken.

Jens kitett egy ötvenrubeles bankjegyet kettőjük közé az asztalra.

– A lápvidéken hol?

– Nem tudom. Becsületszavamra, csak hallottam róla. Elég messze van. Jens hangosan, színpadiasan felsóhajtott és visszatette a pénzt a zsebébe, de töltött a férfinak egy újabb feles vodkát.

– Hol? – kérdezte megint.

– Nézd – a férfi tekintete homályos volt fakó narancsvörös

szempillái mögött, és a kezét sem tartotta valami biztosan a poháron –, ha eljár a szám, megölnék.

A mohóság furcsa dolgokat tett az emberekkel. Jens két ötvenrubelest rakott ki az asztalra.

Kátya légzése lassú ritmusra váltott. Elaludt volna, vagy csak úgy tett? Valentina úgy döntött, hogy meg kell kockáztatnia és lecsusszant az ágyról anélkül, hogy felzavarta volna. A sötétben odabotorkált az ajtóhoz és lágyan megkapirgálta a körmeivel. Abbahagyta, hallgatózott, majd újra kapirgálni kezdett. Nem hallott lépteket, semmit sem, de még mielőtt újrakezdhetne volna, suttogás jött a túloldaltól.

– Mi az?

Valentina az ajtó repedéséhez nyomta az ajkait.

– Beszélnem kell veled!

Semmi hang. Talán egy sóhaj. Meztelen lábait maga alá húzta és várt. A szíve hevesen vert a bordái között. Felhangzott a zár ismerős zaja. Egy pillanatig azt figyelte, megmozdul-e a puha, szürke kupac, ami Kátya volt, de nem tette. Sárgás fény szökött be a keskeny résen és Valentina pislogni kezdett.

– Kijöhetek?

– Minek?

– Kérlek.

Arkin hangja furcsa volt, mintha ivott volna. Valentina kidugta a csuklóit a keskeny nyíláson és érezte, ahogy a bőrszík megfeszül körülöttük. Összekötözött kezeit maga előtt tartva kilépett és becsukta az ajtót.

– Mi van?

Már nyilván kora hajnalra járt, de a férfi eddig szemmel láthatóan az asztalnál ült a petróleumlámpa alatt és térképeket tanulmányozott, amelyek mellett egy vodkás üveg meg egy pohár állt. A pohár félig tele volt. Valentina odament hozzá és a bőrszík ellenére sikeresen kiitta. Arkin összehajtotta a térképeket, mielőtt még a lány beléjük pillanthatott volna és végigmérte. A selyem estélyi ruháját viselte, ami nap közben megszáradt és a lehetőségekhez mértén tisztára súrolta. A haja kócos hullámokban zuhant alá meztelen vállaira.

– Annyira... – kereste a szavakat – törékenynek látszol.

Nem volt éppen valami hízelgő, de bóknak megtette ez is. Volt egy seb a férfi állán és a szemei nehezek voltak a fáradtságtól. *Még ne, Viktor Arkin – még ne aludj el!* Valentina leült az asztalhoz és újrátöltötte a poharat, de nem emelte fel. Minden mozdulat szokatlan volt összekötözött kezekkel.

– Nos? – kérdezte Arkin nyersen.

– Ülj le, kérlek! Beszélni szeretnék veled. – Rámosolygott, hogy kimutassa, nem akar ártani neki. Használja a fegyvereit, tanácsolta neki korábban Davidov.

Arkin leült a másik székre, a lány pedig közelebb tolta hozzá a poharat. A szoba kicsi volt, barátságtalan és elhanyagolt. Valentina azon tűnődött, vajon kié lehetett. Nem a férfié – ahhoz túl takaros volt. Alacsony, füstös mennyezete volt, fával borított falai polcokkal és ikonnal voltak díszítve. Az egész hely rohadó fától bűzlött, de ma este nem csöpögött víz a vödörökbe.

– Az apám nemet mondott? – kérdezte.

A férfi bólintott.

– Felkínált egyáltalán valamit is értünk cserébe?

– Nem.

– Szentől szemben beszéltél vele?

Arkin olyan szemekkel nézett rá, amitől ostobának érezte magát.

– Persze, hogy nem. Írott üzeneteket váltottunk. Nagyon óvatos voltam. – Halkan felhorkant. – Senki sem követett ide engem, ha arra gondolsz.

– Nem – mondta Valentina –, nem arra gondoltam. Nem kételkedem a képességeidben, ha bujkálásról van szó. Szóval most mi lesz? Eleresztesz minket?

– Nem.

Egyetlen szó. Mégis annyi harag volt benne.

– Akkor mi fog velünk történni?

A férfi felvette a poharat és egyetlen kortyra kiitta. A szemei véresek voltak.

– Valóban tudni szeretnéd? – kérdezte fáradtan.

– Természetesen. – Megnyalta száraz ajkait.

– Az apádat rá kell kényszeríteni, hogy kinyissa a tárcáját, ezért...

– elhallgatott. Újrátöltötte a poharat. Egy ín ugrált a nyakában. –

Ezért az egyikötöket megöljük holnap, hogy megmutassuk, komolyan gondoljuk. Akkor majd fizetni fog a másik biztonságáért. Nem számít, melyikötökről van szó.

Valami megtört Valentina belsejében.

– Már megmondtam, hogy az apámnak nincs pénze. Tartozik a bankoknak, így semmi értelme azt várni tőle, hogy...

– Hallgass! Ne hazudozz!

A csend falként magasodott közöttük. Arkin letette elé a vodkás üveget és Valentina beleivott, de hosszú ideig egyikük sem szólalt meg. Csak a zsanérokat zörgető szél emlékeztette őket, hogy kívül is létezik rajtuk kívül.

– Arkin – mondta Valentina –, nem hazudok. Ennek nem kell így lennie. Nincs neked lelkiismereted?

A férfi nem is vésződött a válasszal, csak rágyújtott egy cigarettára. Még ezt a mozdulatot is precízen végrehajtotta a vérében lévő alkohol ellenére. Mikor letette a kezét az asztalra, Valentina kihúzta a cigarettát az ujjai közül, beleszívott és vékony füstcsíkot fújt a kettejük elválasztó térbe.

– ígérem neked – mondta a lány könnyedén –, hogy semmi pénzt nem fogsz kihúzni az apámból a bolsevikoknak, mert csődbe ment. Mindkettőnket meg kell majd ölnöd, Kátyát és engem is.

Arkin visszavette a cigarettát.

– Öltöm már korábban is. Ez megrázta Valentinát.

– Nem lenne semmi értelme. Mit nyernél vele a rendőrség fokozott figyelmén kívül?

A férfi könyökeivel ránehezedett az asztalra.

– Mit javasolsz?

Valentina egy pillanatig sem tétozott.

– Ezt. – Előre nyúlt összekötözött kezeivel és közéjük vette az arcát. A férfi állkapcsa megfeszült, ahogy hozzá ért. Valentina magához vonta és szájon csókolta. Vodka és fáradtság íze volt, az ajkai kemények és feszesek.

A férfi megragadta a csuklóját és ellökte magától a kezét.

– Mi a francot művelsz?

– Egyetlen kopejkát sem fogsz kapni, sem értem, sem a húgomért. Szóval engedd el Kátyát – szünetet tartott és izgató mosolyt eresztett

felé. – Én másfajta fizetséget ajánlok... ha beleegyezel, hogy holnap elengeded.

A férfi szemei kikerekedtek. Valentina képtelen lett volna megmondani, hogy a meglepettségtől vagy az undortól.

– Eladod magad? Mint egy közönséges, utcai lotyó?

– Igen. – Elpirult.

A férfi hosszú időn keresztül meredt rá és Valentina majdnem megtört. Még nem volt késő, visszavehette a szavakat, ő és Kátya akár még... ugyan mit tehettek volna?

Arkin hirtelen, dülöngélve felállt.

– Beleegyezem. Mindketten elmehettek.

Éles fájdalom hasított Valentina szívébe.

– Megígéred?

– Megígérem.

Valentina azt hitte, hogy Jensre fog gondolni. De nem így történt, ezért legszívesebben elsírta volna magát.

Azt hitte, majd úgy képzei, az ő ajkai cirógatják a combjait, az ő mohó ujjai simogatják hideg bőrét és fúrják be magukat a lábai között lévő sűrű, sötét fodrok közé. Szerette volna hinni, hogy Jens meztelen testének súlya nehezedik rá, hogy csapdába ejtse a mocskos matracon. De képtelen volt rá. Egyetlen másodpercre sem. Képtelen volt beemelni Jenst ebbe az árulásba. Kiüldözte őt a fejéből, hogy a szemei ne láthassák, mit művel a lábaival, hogyan fonódtak össze ezzel a gyűlölt idegennel, vagy ahogy áruló ajkai fedetlen vállait csókolják.

Arkin nem beszélt. Nem tudta teljesen levetkőztetni a csuklóján lévő kötelékek miatt. De kibontott, amit tudott, meztelenre vetkőzött és először lefeküdt mellé. Hozzáért. Simogatta. Fogdosta a melleit, de sohasem nézett az arcába. Mikor ráfordult és belé hatolt, karjaival átölelve a nyakát, szorosan lecsukta a szemeit és minden egyes lökésnél érthetetlen szavakat mormolt. Nem neki szánta őket. Olyan volt, mintha valaki mással szeretkezett volna.

HARMINCÖTÖDIK FEJEZET

Valentina későn ébredt. Mintha baltával hasogattak volna szilánkokat az agyából, és a szájában savanyú ízt érzett. Még mielőtt kinyitotta volna a szemét, eszébe jutott a vodka, a teljes pohárnyi, amit utána döntött le. Utána. A szó olajként tapadt a nyelvére és legszívesebben leégette volna róla. Tompa fájdalom emlékeztette a teste ellenállására, de semmi sem volt a másik fájdalomhoz képest, ami a szívét emésztette.

– Valentina?

Kinyitotta a szemeit. Már világos volt és Kátya hajolt fölé.

– Jól vagy? Nyöszörögtél.

Valentina felült és megvárta, amíg a szoba abbahagyja körülötte a forgást.

– Rendben vagyok.

– Nem úgy nézel ki.

– Ahogy te sem. – A húga bőre puha, átlátszó hártyának tűnt. Átszakadt volna, ha hozzáér. – Ma hazamegyünk. Arkin megígérte, hogy elenged minket.

Kátya összevonta a szemöldökét.

– Hiszel neki?

– Igen. Megígérte. Mindjárt idehívom.

Kátya megrázta a fejét.

– Már elment.

– Elment?

– Napkelte előtt távozott. Hallottam. A másik, a szakállas itt van.

Hideg, kökemény érzés szorította össze Valentina gyomrát. Ösztönösen meg nem született gyermekére tette a kezét a hasán. Az ajtóhoz ugrott, dörömbölni kezdett és Arkin nevét kiáltotta, de Mazsik káromkodott vissza rá és egy összehajtogatott papírdarabot nyomott be az ajtó alatt. Valentina felkapta.

Túl sokat vársz az élettől, Valentina Ivanova. Részeg voltam. Az ígéretem nem ért semmit. Ma már tisztán látom, hogy veled és a húgoddal példát kell állítanunk az osztályodnak és minden elnyomónak. Mélyen elszomorít, de így kell lennie. A mi kis

személyes tragédiáink nem jelentenek semmit az Oroszországon keresztülsöprő viharban. Szeretnék bocsánatot kérni tőled, de tudom, hogy nem találsz feloldozást nekem a szívedben.

Nem volt aláírás. Valentina mozdulatlanra dermedt. Jég kúszott végig az ereiben.

– Mi az? – kérdezte Kátya.

Valentina labdává gyűrte a levelet a markában.

– Arkintól jött.

Bármilyen is volt a hangjában, Kátya meghallotta.

– Mi a baj? Valentina, gyere ide! Mi történt?

Nem akarta, hogy Kátya hozzáérjen és megérezze rajta a férfi szagát.

– Megszegte a szavát – mondta kerekén. – Meggondolta magát.

– Úgy érted, nem fog elereszteni minket? Talán Papa összeszedi valahogy a pénzt.

– Nem. Már megmondtam neked. Csődbe ment.

– Nos, a rendőrség akár már a nyomunkban lehet. Valentina gúnyosan felhőrdült.

– Fogalmuk sincs róla, hol tartanak minket fogva. Arkin túljárt az eszükön.

– Értem. – Kátya hangja távolinak hallatszott. – Szóval úgy gondolod, meg fognak ölni minket.

Valentina hazudni szeretett volna, de képtelen volt rá, Kátyának nem tudott.

– Igen. Azt hiszem, azért van még mindig itt Mazsik.

– Hogy végezzék velünk.

– Igen.

Meglepetésére Kátya szemei felcsillantak. Elmosolyodott.

– Akkor most mit teszünk? Újabb kalandba vágunk?

Valentina leült az ágyra.

– Van egy ötletem.

– Mazsik!

– Mi van? Éppen eszek. – Goromba hangja volt. Nem vesződött vele, hogy kenyeret vigyen nekik aznap reggel. Minek etesse a halálra várókat?

– Mazsik – szólta ki Valentina az ajtón keresztül, barátságos hangon.

– Tudjuk, hogy mi vár ránk. Nem hibáztatunk miatta, de nem szeretnénk tisztátalan lélekkel meghalni. Ezért imákat mondunk drága Jézus Krisztus Urunknak, a lelkek megmentőjének. Az áldott Szűz Máriát kérleljük, hogy járjon közben a nevünkben.

– És?

– Ezért könyörgünk neked, hogy adj nekünk egy gyertyát, amivel megszentelhetjük az imáinkat.

– Menjetek a francba!

– Könyörgöm, Mazsik, ne kárhoztass minket örökké a pokol tüzére! Csak egyetlen gyertyát kérünk a lelkünk megtisztításához. Kis kérés ez azoktól, akik egy napon egész Oroszországot uralni fogják.

Kátya fiatal hangja is csatlakozott hozzá szánalmat keltő könyörgéssel.

– Kérlek, Mazsik!

Zsörtölődés hangja szűrődött be odakintről, majd ahogy egy széket hátra toltak. Valentina és Kátya szemei az ajtóra szegeződtek. Résnyire nyílt, egy elfeketedett gyertyacsonk repült be rajta, majd ismét hangosan becsapódott.

– És gyufa? – kiáltott ki Valentina.

Egy pillanat múlva egyetlen szál gyufa jelent meg az ajtó alatt. Valentina lecsapott rá. Felvette a takarókból és a selyemruhája darabjaiból összefont köteget.

– Jól fog égni – mondta Kátya, amikor készítették. – Majd felveszed a nadrágot és az inget.

– Készen állsz? – kérdezte Valentina.

Kátya kék szemei izgatottan villantak meg és az orra elé vette az ivóvizükbe mártott zsebkendőjét.

– Készen – válaszolta.

Valentina végighúzta a gyufát a durva padlón – most már nem volt visszaút – és a gyertya kanócéhoz tartotta. Megvárta, amíg fellángol, majd megállt a szoba belső fala tövében feltornyozott szövatkötegek előtt. Pattogott és szikrázott, de egyetlen sárga láng elég kitartónak bizonyult, és lassan füst emelkedett fel a deszkákból. Valentina visszament az ágyhoz Kátya mellé és a fejük köré csavarta megmaradt takarójukat. Mindössze egyetlen kémlelőlyukat hagyott magának, hogy figyelemmel követhesse a tűz terjedését. Egyik

karjával erősen magához szorította a húgát, aki széles mosollyal nézett vissza rá.

– Szeretném, ha tudnád, Valentina, hogy senki mással a világon nem égnék szívesebben halálra, mint veled.

Valentina felnevetett.

– Nem halunk meg. Erre a szavamat adom.

Nem telt sok időbe. Néhány perc múlva már mindketten köhögtek és a lángok egyre magasabbra kapaszkodtak a falakon. Eljött az idő. Valentina az orra elé tartotta Arkin ingének egy darabját és beállt az ajtó mögé.

– Tűz van! *Pazar!* Tűz van! Gyere gyorsan, Mazsik! Segítség! *Na pomozs!* Segítség! *Bisztró!* – Az öklei úgy dörömböltek az ajtón, ahogy a szíve a bordái között.

Füst töltötte meg a levegőt és az ajtó alatt kiszűrődött a másik szobába is. A kulcs megfordult a zárban és csak úgy harsogtak Mazsik hangos szidalmái. Megkönnyebbülés öntötte el Valentina elméjét és felszabadultnak érezte magát. Vagy ez csak az oxigénhiánytól lett volna?

– Te ostoba marha! *Dura!* Mit műveltél? – üvöltötte a férfi.

– Vízet! – sikoltotta Valentina.

A férfi megfordult és elfutott. A néhány perc alatt, amíg talált egy vödört és kirohant vízért az udvarra, Valentina felkötözte Kátyát a hátára a takaróval. Csípte a füst a szemét. Az ajtóhoz botorkált, keresztülvágott az előtéren, ki a friss levegőre.

– Szerezz egy átkozott vödört, te ostoba! – kiáltott oda neki Mazsik.
– Megöllek téged, ha leég ez a ház!

Valentina majdnem felnevetett – egyébként is arra készült, hogy megöli. Letette Kátyát a fűskamra falához és felvett egy vödört a vályú mellől. Gyorsan megtöltötte, berohant és az égő fal tövébe borította. Még őt is meglepte, milyen gyorsan ugrottak fel a lángok a szarufákra és milyen mohón emésztették el az *izbát*.

Perceken keresztül rohángáltak Mazsikkal oda-vissza a ház és a vályú között.

Mikor ötödjére rohant ki a férfi mögött a házból üres vödörrel, megállt és egy nehéz fadarabbal fejbe vágta. Mazsik úgy zuhant össze, mintha elpattantak volna a testét mozgató zsinórok. Valentina

meგრადტა მოზდულატლან ტესტét és odahúztა a fáskamrához.

– Meghalt? – suttogტა Kátya.

Valentina leguggolt mellé és kitapintotta a pulzusát a nyakán. – Nem.

– Hála Istennek.

– Meg akart ölni minket a rohadék, ezt ne felejtsd el!

– Valentina! Mi nem vagyunk olyanok, mint ők!

– Csakugyan? – Valentina a húga szemébe nézett és még egyszer, nyomatékosabban megkérdezte: – Csakugyan?

De Kátya nyitott szájjal a házra meredt. Az egész roskatag épület égett, pattogტak és ropogტak a lángok. Lyukat ütöttek a ködös levegőbe és élénk narancssárgára színezték az eget. Napfényként ragyogტak Kátya arcán és Valentina rádöbбent, hogy fájdalmai ellenére a húga sokkal élettel telibბnek, sokkal élénkebbnek látszott, mint a tesovói nap óta bármikor. Mintha a lápvidék elhagyott szegletében lobogó tűz lángra gyűjtott volna valamit a lelkében.

Ideje volt indulni. Kötélre volt szüksége. A fáskamra végében talált egy keveset, amivel összekötözte a férfi csuklóit és bokáit.

– Érzed? – mormogტა halkan. – Látod, milyen érzés kiszolgáltatottnak lenni?

Volt még valami más is a kamra oldalában, amit a börtönszobájuk ablakából vett észre: egy kis kézikocsi, amivel a fát hordტák az erdőből. Nagy, szögletes doboz volt kerekekkel és egy hosszú kötéllal az elején, amivel húzni lehetett. Odavonszolta és feltette rá Kátyát.

– A hintó előállტ!

Egyetlen zokszó sem hagyტa el Kátya ajkait, mialatt Valentina feltuszkolta a kocsira.

– Indulás! – monდტა Valentina.

A vállára vette a kötelet, akár egy szánhúzó kutya a hámot és gyors léptekkel megindult. Nem nézett háტra, de tudტa, hogy a parasztkunyhó még mindig nagy lánggal ég. Ez elégedettséggel töltötte el. Azt kívánta, hogy hamuvá égjen mögötte a forró lángokban, mialatt ő elvonszolta onnan a hűgát a dőcögős úton. Minden szégyene és minden árulása semmivé váلت. Csupán holt, fehér hamut szórt szét a szél a semmi közepén. Nem maradtak titkok.

Semmi sem.

Nehezen haladtak. Az utat borító kövek és kátyúk dobálták a kocsit, de nem lassított. A levegőnek tiszta íze volt az *izba* után, annak ellenére, hogy hatalmas, szúnyogokkal teli, álló vizű területek nyújtózkodtak a magasabban fekvő út mindkét oldalán. Fátyolos ködfoszlányok lebegtek a felszínük közelében. A kocsit nehéz volt irányítani és a kötél a vállába vágott. Ennek ellenére, bár Valentina nem tudta, miért, különös, vad boldogság uralkodott el rajta.

Minden megváltozott. Most már Jens és a gyermek töltötték el a lelkét – ott vártak rá a szíve közepében. Aggódott Jensért a fejét ért ütés miatt, de hagyta magát ábrándozni az előttük álló, közös éveken, azok minden örömeivel és bánatával. Elképzelte, ahogy a férfi ölébe hajtja a fejét, ahogy a haját fésülgeti és a gondolataik úgy összefonódnak, mintha a létezés egyetlen, szakadatlan szövete lennének. Olyan sokáig mellette szeretett volna maradni, hogy végignézze, ahogy a haja őszbe fordul és a vonalak elmélyülnek a szeme körül, miközben rá mosolyog. Hogy felfedezze a lelke mélyén rejlő titkokat és eligazodjon erős elméjének kacskaringós ösvényein.

Ami az *izbában* történt, annak vége, és lezárult mindörökre. Elégett a lángokban. Elzárta árulását egy titkos helyre az elméje legmélyén, ahol soha senki sem fog ráakadni. Csak ő ismeri azt a helyet és a mocskos szagáról mindig tudni fogja, hol keresse. De Kátya biztonságban van. És mindketten életben vannak.

– Énekelj, Kátya! – kiáltotta. A húga felnevetett, majd egy katonai nóta szállt fel az ajkairól a reggeli levegőbe. Vajon hol tanulhatta ezt a dalt? De szinte azonnal egy kiáltás szakította félbe a gondolatait és az éneklés is elhallgatott. Hátrafordult és meglátta, hogy egy férfi közeledik gyors léptekkel feléjük. Hosszú fülű, fehér lovat vezetett, egy terhes nővel a hátán, jókora pocakkal.

– Hé! – kiáltotta az asszony. Bajba kerültetek, fiatalok? Magatok vagytok?

Valentina legszívesebben átvette volna a karjait a ló nyakán és csókot nyomott volna izmos nyakára.

– Jól jönne egy kis segítség – vallotta meg.

A férfi szakállas volt. Mély torokhangon beszélt és az első fogai hiányoztak, de a tekintete szelíd volt és gondos kezekkel kötötte az

összetákolt kézikocsit a lova után.

– Nézz csak magadra! – fedtte meg az asszony. – Mássz csak be a testvéred mellé! Kimerültnek látszol.

– Nem, köszönöm. Inkább sétálok.

– Három órára vagyunk Pétervártól.

Három óra. Egyáltalán nem sok. Rövid séta egy új életbe.

Egy órával később az első puskalövés belefürödött a kocsi hátuljába, mire Kátya rémülten rezzent össze. Valentina megpördült és Mazsikot látta meg maguk mögött az úton. *Csjort!* Elvágta valamivel a kötelet. A második lövedék a lába előtti kövekről pattant vissza. A szakállas férfi eleresztette a kantárszárat és hatalmas, ősi vadászpuskát húzott elő a ló hátán lévő csomagból.

Olyan ordítással harsant fel a fegyver, mikor meghúzta a ravaszt, hogy majd beszakította Valentina dobhártyáját. A ló megriadt és lelapított fülekkel oldalra fordult, de a lövés megállította Mazsikot. Haragjában leadott még egy lövést, majd visszavonult az út mentén. De az utolsó lövés dörrenése már túl sok volt a lónak – elvesztette az idegei fölött az irányítást és hangos, kétségbeesett nyerítéssel kilőtt előre. Az asszony jó lovas volt és erősen kapaszkodott, de a hátul lévő rozoga szekeret nem ilyen gyors tempóra tervezték. Valentina felsikoltott. A ló után iramodott, de a lábait túlságosan nehéznek érezte, mintha iszapban futott volna. Kétségbeesetten igyekezett tartani a tempót, de hiába. A húga sápadt arcába meredt. Kátya szája kinyílt, de Valentina nem hallott semmit, csak egy magas hangú, kísérteties kiáltást a saját torkából.

Az egyik kerék letört és a kocsi sarka a földhöz csapódott. Fadarabok ugrottak fel pörögve a levegőbe, miközben a ló kifarolt az egyik oldalra. A kötél elpattant. Valentina fejében minden lelassult. Képről képre nézte végig a pillanatot, mintha ezer darabra tört volna. A kerék visszapattant felé, és a kocsi széles ívben az út mellett húzódó, zavaros vizű csatornába ugrott, akár egy ormótlan delfin. A víz szivárványszínű cseppekben szökött a levegőbe és borzalmas, cuppanó hangot hallott, ahogy Kátya a mélybe merült.

– Kátya! Valentina beugrott a csatornába. A víz csupán a derekáig ért. Benyomta a kezeit a felfordult kocsi alá és megfordította. Azonnal felbukkant Kátya feje a víz alól, és bár az arcát fekete iszap

borította, kiköpte a mocskot a szájából és szitkokat szórt Mazsikra. Valentina szorosan átölelte.

– Elég volt már a kalandokból? – sziszegte Valentina. Kátya ferde mosollyal nézett rá.

– Mindig is szerettem úszni.

– Legközelebb először szállj ki a kocsiból!

– A legközelebb inkább... – De reszketni kezdett.

– *Bisztró!* – kiáltott segítségért Valentina a férfinak. A felesége az irányítása alatt tartotta a lovat és lenyújtott egy törölközőt Kátyának.

– *Szpaszibo* – mondta hálásan Valentina.

Oroszország népe kedves, ezt Valentina most erősen érezte. Valami mocskos, önző dolog fertőzte meg őket, mikor túl sok időt töltöttek Szentpéterváron, de idekint, a széles, nyílt vidéken Oroszország szíve még mindig erősen dobogott. Ez reménnyel töltötte el.

Előttük, a távolban magányos lovas vágta az feléjük lobogó köpennyel. A szakállas férfi figyelmeztetésül morgott valamit és ismét a puskája után nyúlt, de Valentina megragadta a karját.

– Ne!

Ilyen messziről is felismerte. Jens volt az.

HARMINCHATODIK FEJEZET

Valentina Jens mögött ment, miközben a férfi bevitte Kátyát a házba és felcipelte a lépcsőn az emeletre. Halványan eljutott a tudatáig anyja sírása, Szonya nővér bosszankodása és az ajtókat nyitogató szolgák sürgölődése. Szavak pattantak vissza a falakról és a bőréről. Hangok szálltak be a fülén, de nem jutottak el az agyáig. Nem látott mást, csak a férfi hátának hosszú vonalát. A köpenyét Kátya köré tekerte, így a zakóját nézte és az anyag alatt mozgó lapockáit. Nézte, ahogy fehér gallérja megfeszül a haja vonala alatt. Nézte vastag, erős nyakát, hosszú lábait és laza mozdulatait, miközben felszökellt a lépcsőkön.

Szüksége volt rá, hogy ismét magába szívja ezeket a képeket, mintha elveszítette volna őket az események sodrásában. Keskeny, fiús csípőjét, a haja pontos árnyalatát, a szemei szinte falták a képeket. Halálos szenvedéllyel vágyott rá, és amint Kátya ágyba került, Valentina levezette Jenst a zeneszobába. A férfi becsukta az ajtót és a karjai közé vette Valentinát. Szorosan magához ölelte. Egyikük sem beszélt.

Valentina hozzádörgölte az arcát a férfiéhoz. Akár egy macska, rádörgölte az illatát és magára vette a férfiét. Együtt álltak a szobában. Valentina alakja lassan ismét hozzáidomult a férfi csontjaihoz, kisimította a lyukakat és gödröket, ahol egy másik férfi teste nyomta be a súlya alatt. Mikor Jens erősen szájon csókolta és újra megízlelte őt, kezdte ismét tisztának érezni magát.

Az emeletről nézte, ahogy Dr. Beloj kezet rázott az apjával a márványpadlós előszobában, felvette a cylinderét és távozott. Biztosan tréfált valamivel, mert mindketten kuncogtak. Jó jel volt. Lesietett a lépcsőn. – Mit mondott, Papa?

Az apja idősebbnek látszott. Az utóbbi néhány nap mintha kiszívta volna belőle a fiatalsága maradékát is. A válla meghajlott, de a vonalak lágyabbak voltak a szája szélén, mikor megszólalt.

– Kátya rendbe fog jönni. Dr. Beloj adott neki valamit, hogy elaludjon. Azt mondja, néhány nap pihenés, egy kevés plusz orvosság és néhány napon belül olyan lesz, mint régen.

A mosolya meglepte Valentinát. Visszamosolygott rá.

– Annyira megkönnyebbültem – mondta Valentina és megindult felfelé a lépcsőn, de félúton megállt és hátrafordult. – Köszönöm, Papa.

– Mit?

– Hogy megpróbáltad összeszedni a pénzt a kiszabadításunkra. Biztosan... – a megfelelő szót kereste. Megalázó? Lekicsinyítő? De végül csak ennyit mondott: – Biztosan nehéz volt.

A férfi bólintott, de meglehetősen ridegen, mint aki nem szeretne beszélni róla. Felnézett a lányára és elmélkedve megsodorta a bajuszát.

– És te? Remélem, jól érzed magad a megpróbáltatások után.

– Igen, Papa. Rendben vagyok.

– Semmi rossz nem történt, Kátya sérülését leszámítva?

– Nem, nem történt semmi rossz.

– Helyes. Ügyesen megtaláltátok, te és Friis.

Az apja visszament a szobájába és becsukta maga mögött az ajtót. Valentina elgondolkozott rajta, hogy ő volt az, aki beküldte Kátyát a dolgozószobájába Tesovóban, habár ezt sohasem említette. Mérges volt rá, amiért hagyta, hogy a saját büntudata az ő vállát nyomja. De tudta, hogy ha magával vitte volna Kátyát aznap hajnalban lovagolni az erdőbe, akkor nem lett volna otthon, hogy teljesítse a kérését. Mindössze megreggeliztek volna és már siettek is volna a patakhoz úszni. Ő is ugyanolyan vétkes volt a dologban, de ez semmin sem változtatott.

A láz aznap éjjel kezdődött, a hányinger másnap reggel. Kátya bőre először ádáz, száraz hővel égett, amitől az arca kipirult és a szemei csillogtak. De amikor háyni kezdett, a tekintete eltompult és a Névaöböl halvány színére váltott. A keze, amivel a szája elé tette zsebkendőjét, remegett.

Elkapta a kolerát, jelentette be Dr. Beloj és utasította Elizaveta Ivanovát, hogy tegyen óvintézkedéseket. A házat karantén alá helyezték és elzárták minden látogató elől, Kátyát pedig átköltöztették egy másik szobába, távol a családtagok hálósobájától. A szolgákat utasították, hogy kerüljék a ház azon részét ahol a lány tartózkodik. Mindent újra és újra felsúroltak, miután Szonya nővér

valóságos hadjáratot rendelt el a betegség megfékezésére. A lápvídek állott vize fertőzte meg, közölte az orvos. A kórság úgy várakozott a mocskos vízben, akár a pók a hálójában. Kátya lenyelte a vizet, és most a betegség nyelte el őt.

– Viseld ezt a maszkot, Valentina!

– Segíteni fog?

Jens az orra és a szája elé tette behajtott tenyerét.

– Ez egy sebészi maszk. Doktor Fedorin adta. Alapvető fontosságú, hogy ne lélegezd be az általa kifűjt levegőt. Valentina kerek szemekkel bólintott a férfi ujjai felett. Jens legszívesebben elvitte volna abból a beteg házból. Az istállóban voltak, az udvar kövein paták csattogtak.

– Megígéred? Mindig rajtad lesz? Valentina bólintott.

– Ne csókold meg – mondta a férfi.

Valentina szeme megrándult, de bólintott, mire a férfi elvette a kezét az arcáról. Valentina megérintette egyik ujjával a férfi arcát.

– Vigyázni fogok a gyermekünkre – ígérte.

– Vigyázz magadra!

Jens előre hajolt, hogy megcsókolja, de Valentina elfordította a fejét.

– Ne csókoldj meg! Ne kockáztass!

A férfi magához vonta és a szájára szorította ajkait.

Valentina a Szent Izabella kórház oldalában várakozott.

Türelmetlenül nézte a széles lépcsőkön műszakuk végeztével kényelmesen leereszkedő nővéreket. Égett szag terjengett a levegőben, de nem figyelt fel rá. Mostanában ez általános volt. Hamuvá égett egy üzlet, felgyújtottak egy-egy raktárát. Így próbálták rávenni a tulajdonosokat, hogy ne akarják betiltani a szakszervezeteket és kerüljék az emberkínzó munkamódszereket.

– Darja! – kiáltott oda a pálcika vékony, tüskés, fekete hajú alaknak.

– Valentina! Mit keresel te itt? Nem tudsz otthon maradni, még amikor a...

– Ide figyelj, Darja! Ismered a császárné szerzetesét, aki időnként a kórházba látogat?

– Grigorij Raszputyint?

– Igen. Hogyan vehetnem fel vele a kapcsolatot? Darja a szemeit

forgatta és felnevetett.

– *Durocska!* Te bolond! Tartsd távol magad attól az örült...

– Hogyan? Hogy találhatnám meg?

– Úgy hallottam, van egy lakása a Gorokovaján, a Fontanka folyó közelében. A társadalmi elit tagjai állítólag ott keresik fel, amikor nem a cárné körül ügyködik mocskos elméjével... – de be sem tudta fejezni. Valentina már el is tűnt.

Klausztofóbiás légkör volt. A nagydarab, rendetlen férfi gőgösen lépett be a szobába. Drága, fekete szaténzubbonyt viselt magas szárú csizmával, de Valentina azonnal felismerte.

– Emlékszem rád – jelentette ki a szerzetes. – A kis nővér, aki arcon csapott.

Grigorij Raszputyin atya rámutatott eres ujjával, és furcsa, kék szemeivel Valentinára meredt, miközben a lány odament hozzá. Talpra ugrott, hogy megragadja, mielőtt még valaki más vonná el a figyelmét. A helyiség nagy volt, de fojtogató – por lebegett a szőnyegetek elárasztó napsütésben, ami megédesítette a tölgyasztalon elszórt kekszeket és cukorkákat; damasztborítású székek sorakoztak a falak mellett összezsúfolva, hogy a lehető legtöbb kérvényezőnek jusson hely. Az arcokon feszültség ült és gyanakvóan néztek egymásra, lopva váltva pillantásokat. Órákon keresztül álltak sorban a lakáshoz vezető lépcsőn és most idegesen vártak a sorukra.

Valentina számára úgy tűnt, hogy nem volt rendszer abban, kit hívnak be legközelebb a belső irodába. Senki sem tudta volna megmondani, hogy ő következik, vagy még két órát várakoznia kell, esetleg egyáltalán nem jut be.

– Beszélnem kell magával, Grigorij atya.

A férfi mohó szemekkel nézett körbe a szobában, rápillantott a komor arcokra és rámosolygott egy mély kivágású ruhát viselő nőre, akinek rubin fülbevalói megcsillantak a napfényben.

– Mindenkinnek beszélnie kell velem – mormogta –, mert én vagyok az út a szentséges Krisztushoz.

– Nagyon sürgős.

– Gyere velem, Krisztus gyermeke!

Egyik karjával átölelte Valentina derekát és elvezette a belső

szentélye párnázott ajtaja mögé. Valentina hallotta a mögötte lévő kéttségbeesett sóhajtásait. Az iroda hosszú volt, keskeny és a kazáni Szűz Mária feltűnő ikonja állt a sarokban, vörösen megvilágítva. Egy öreg íróasztal állt benne, egy ütött-kopott bőrkanaapé és nem sok más, leszámítva egy hatalmas, nyitott Bibliát a helyiség közepén lévő alacsony asztal közepén. A szoba ugyanolyan dohos szagú volt, mint maga Raszputyin, mosdatlan és valamilyen módon civilizálatlan is, de nem igazán tudott rájönni, miért.

Raszputyin azonnal letérdelt a Szűz aranyozott képe elé és fejet hajtott. Fekete haja hosszú volt és vékony szálú, az ajkai nagyok és vörösek. Valentina emlékezett ezekre az ajkakra és savanyú ízükre a száján. Megremegett. Alig várta, hogy kikerüljön erről a helyről, de ötlete sem volt, hogy percekig vagy órákig marad a férfi a térdein.

– Grigorij atya, haldoklik a húgom.

A férfi olyan módon válaszolt, amire egyáltalán nem számított. Felnevetett és talpra állt.

– Mindannyian haldoklunk, gyermekem.

– Én nem ilyen szavakért jöttem, atyám. Hallottam, hogy képes meggyógyítani az embereket. Kérem, gyógyítsa meg a...

– Krisztus gyermeke – mondta lassú, zengő szavakkal –, túlságosan rohansz. Átrohansz az egész életen, de le kell lassítanod, hogy szemügyre vedd a bűneidet!

Miközben ránézett furcsa szemeivel, Valentina érezte, hogy fellazulnak a gondolatai és elvörösödik az arca.

– A bűn – mondta és a hangja betört az elméjébe – a mi utunk a Magasságos Istenhez. Vétkezünk és megbocsátásért fohászkodunk, így lépünk be a karjai közé. – Közelebb lépett hozzá és Valentina csak nehezen tudta félrefordítani a tekintetét.

– Nem azért jöttem, hogy a bűnről beszéljek. Gyógyításra van szükségem.

– Mindannyiunknak gyógyításra van szükségünk. – Nehéz kezét a lány vállára tette.

– Tud nekem segíteni, atyám?

– Igen. *Da.* – Lehajolt, hogy megcsókolja a homlokát, de Valentina ezúttal felkészült volt és hátralépett.

– A – mosolygott rá a férfi. A szája olyan volt, mint egy sötét, vörös

barlang. – Egy ijedős őzike. – A mosolya kiszélesedett. – Azok a kedvenceim.

Valentina az ajtóra nézett. Kimehetett volna.

– Grigorij atya, azt mondják, hogy csodákat művel a cáreviccsel az apja és anyja, a cár és a cárina kedvéért.

A férfi félig lecsukta a szemét, ami megkönnyebbülésként érte Valentinát. Gyorsan megnyalta az ajkát.

– Megadatott nekem az Isteni hatalom, hogy beleönthessem az Ő erejét és az Ő szeretetét abba a gyermekbe, Oroszország következő uralkodójába. – Hirtelen megfordult és leült a kanapéra.

– Gyere ide!

– Segít rajtam? Van pénzem. Nem sok ugyan, de... – letett egy kis erszényi aranyrubelt az asztalra.

– Térdelj ide! – Raszputyin hangja erősen zengett a keskeny szobában.

– Inkább állnék.

– Akkor nem vagy jó hozzám, túl büszke vagy!

– Kátya. A húgomat Kátya Ivanovának hívják. Kolerás. Kérem

– közelebb ment és letérdelt a férfi elé a csupasz deszkákra –, kérem, segítsen rajta! – Majd összeroppant a mellkasa a tehertől.

– Kérem, segítsen Kátyán!

Raszputyin a feje tetejére tette a kezét, nehezen és birtoklóan, és Valentina érezte, hogy az elméjében forrongó hőség olyan irányba kezdi terelni a gondolatait, hogy már szinte el is felejtette, miért is jött és miért is volt ebben a szobában a férfival.

A férfi különös, morgó hangot eresztett ki a torka mélyéről. Civilizálatlan, kéjenc, tisztátalan, félig írástudatlan paraszt. Ez mind igaz volt rá, de Valentina érezte az erejét és egyik ujjával megérintette a térdét.

– Segítsen nekem, Grigorij atya!

A férfi hosszú ideig meredt rá, az ajkai néma imát mormoltak. Valentina ujjá volt közöttük az egyetlen kapocs. A szemei kikerekedtek, élénkebb kék színűvé váltak, de aztán beüvegesedtek és először, amióta terhes lett, Valentinának hányingere támadt. A férfi előre nyúlt, a kezei közé vette az arcát, mocskos körmeivel a bőrét kapargatta és a hangulata megváltozott.

– Édes és puha lettél volna – mondta szomorú mosollyal. – Buja és illatos lettél volna, én kis csábító őzikém.

– Én nem vagyok a maga kicsike semmije sem! De szükségem van magára, hogy segítsen a húgomon.

– Ez már túl van a hatáskörömon.

– Ne! Kérem!

Olyan közel hajolt hozzá, hogy Valentina meglátta a lila himlőhelyeket az orrán és brandy szagát érezte a leheletén.

– A Magasságos Úristen a kezeim által gyógyít – mondta –, és látomásokat küld, hogy az üdvösség felé vezethessem a bűnösök lelkét. Látom a húgodat. Hamarosan megtisztul a test minden szomorúságától.

– Nem! Hazudik.

– De te. – Kinyújtotta a nyelvét és megérintette vele a lány ajkát. – Benned egy leány növekszik, aki egy napon kiragadja majd az apját a tüzes pokol szájából.

Nem. Hogyan tudhatta? Lehetetlen.

– Egy leány? – sóhajtott.

– Igen. – Hangosan felnevetett, megrázta a haját és levette a kezét az arcáról. – És jó kis hazudozó lesz, úgyhogy jobban teszed, ha alaposan a körmére nézel majd.

Zúgott a vér Valentina ereiben és felforralt a bőrét. Megérintette a pontot, ami alatt a gyermeke feküdt és imádkozott, hogy fiú legyen. Mert ha fiú lesz, akkor Raszputyin tévedett. *Add, hogy tévedjen!* Tévedjen Kátyát illetően.

Valentina talpra ugrott. Elég volt a férfi hazugságaiból. Elég volt az elmetrükkjeiből és a kezéből a testén. Felkapta az erszény aranyát és kiment a szobából.

Kátya aznap éjjel meghalt. Valentina hallotta a levegő lágy zúgását a torkán és látta azt a megkönnyebbült pillanatot, amikor törékeny teste feladta a küzdelmet. Egyetlen hang sem hagyta el Valentina száját. Csak ült tovább, térdét a hűga ágyához nyomva. Kis kezét markolta és nem hagyta, hogy kihűljön.

Az anyja a párnára hajtotta a fejét és hangos zokogásban tört ki, az apja pedig az ágy végében állt és azt kérdezte Istentől, mivel érdemelték ki a haragját. Egész nap, mialatt jöttek és mentek a

papok, gyertyákat és füstölőket égettek, egész éjjel, mialatt Szonya nővér ismét megmosta Kátya testét és tiszta ruhába öltöztette, Valentina a húga kezét fogta.

Csak a harmadik nap hajnalán, mikor a Nap hozzáért a fekete függönyökhöz, csak akkor tette le a csontfehér, porcelán törékenységű és hústalan kezét a takaróra és ment ki a szobából. Soha többé nem lépett be oda. Bement a szobájába, kinyitotta a fiókját és összetépte a listát.

A zene durva volt és sértette Jens füleit. Ütötték egymást az akkordok, ahogy Valentina keze szárnyalt a billentyűk fölött és megtört szárnyakként buktak alá az ujjai. Hang töltötte be a zeneszoba minden sarkát, emelkedő crescendókkal kavarta fel a levegőt és lágy, fájdalmas részekkel, amelyektől megszakadt a szíve.

Órákon keresztül ült ott, figyelte a lány testének minden egyes remegését és hallgatta néma kiáltásait. Úgy játszott, mintha a zene szökőárja ellepte volna testének minden szegletét, a vénáit, a csontjait, az elméjét és nem hagyott teret, helyet, levegőt a gyásznak és a bánatnak. Mikor Jens felállt a helyéről, odament a zongorához és hátulról átkarolta a lányt. Magához szegezte, hogy a kezei ne tudják folytatni a játékot. Kétségbeesett, üres mozdulatokkal remegtek az ujjai. Valentina megfordult az ölelésében és belekapaszkodott a férfiba.

HARMINCHETEDIK FEJEZET

Megállt az idő. Arkin megérezte a szünetet, mintha Pétervár visszatartotta volna a lélegzetét. Különösen ügyelt rá, hogy résen legyen, egyik helyről a másikra ment, sohasem maradt sokáig ugyanott. Mindig gyökerek és árnyak nélkül mozgott. Mégsem tudta rávenni magát, hogy huzamosan távol maradjon az Ivanovoktól. Valami különös oknál fogva úgy vonzották magukhoz, mint a nyár a fecskéket.

Figyelte, ahogy járnak-kelnek; az anya egyenes háttal, nehéz, fekete ruhában; a lánya szintén feketében az oldalán, de valahogy mégsem gyászosan. Éberség tükröződött az ifjú Ivanova lépteiben és gyors mozdulataiban, ahogyan dühösen csapta be maga mögött a kocsijuk ajtaját. Arkin megbújt, távol maradt a tekintetektől, de a szemei követték a lányt és a fejében visszhangoztak a szavai: Nincs neked lelkiismereted, Arkin? Hát tényleg nem érti? Egy forradalmár megszakítja minden kapcsolatát a társadalmi renddel és morális szabályokkal, mert csakis a szabályok alól való kibúvás hozhat radikális változást maga után. A régi rendet el kell pusztítani. A lány is a régi társadalmi rend része, kéz a kézben az anyjával.

Akkor hát miért nem tudta elpusztítani őket?

Kocsik és autók jöttek és mentek a háznál, részvétüket nyilvánító barátok és fiatal hölgyek, akik valószínűleg régi iskolatársak lehettek. Magát a temetést gusztustalannak tartotta. Fekete gyászfátyolba burkolt kocsik hosszú sora, ébenfekete bóbitás lovak és gyászruhák, amelyek biztosan kimerítették a város fekete selyem és ékszerállományát. Ha Filip Ivanovnak nem volt pénze a váltságdíjra, vajon honnan kerített elő mégis annyi aranyat, hogy finanszírozni tudja ezt a pompát? Még több hitelt vett volna fel a bankoktól? Miközben a dolgozó férfiak és asszonyok kamrákban laknak, a gazdagok palotákba temetkeznek. Kiköpött a földre a templom előtt. Halál mindannyiukra!

Mégsem tudott elsétálni onnan. Olyasféle türelem volt bennük, ami az ő elméjéből hiányzott. Miközben a Kazán székesegyház falának dőlt az árnyékban, megátkozta a napot, amikor az útjai keresztették

az Ivanovokét. Először az apa lépett ki a katedrális hatalmas kapuin, de Arkin alig foglalkozott vele. A miniszter olyasféle ember volt, aki szerint a forradalmárokat a lámpaoszlopokra kellett volna lógatni, elrettentésül a többieknek. Hamarosan eljön majd az ő elszámolásának napja is.

A felesége mellette állt, lehajtott fejjel. Vastag fátyol takarta el az arcát. Legszívesebben letépte volna róla, hogy a szemébe nézzen és megtudja, mi lehet a fejében. Lassan mozgott, mintha minden lépés nehéz lett volna, de a háta mögött a lánya nem szegte le a fejét és a tekintetét. Abban a pillanatban, ahogy kilépett az őszi napfénybe, kinyújtotta hosszú nyakát és végignézett a katedrális előtt összegyűlt idegeneken. Oda-vissza pásztázott a tekintete. Szemmel láthatóan keresett valakit és Arkin mélyebbre húzódott az árnyak közé.

Mert tudta, hogy ő az a valaki.

Arkin a titkos szobában volt, mikor Valentina újra ellátogatott Morozov templomába. Szűk, levegőtlen odú volt a pinceszoba egyik panelja mögött. Abban a pillanatban, hogy meghallotta a hangját a papéval együtt a lépcső tetején, behúzódott a rejtékhelyre.

– Láthatod, kedvesem, hogy úgy van, ahogy mondtam. Nincs itt. – Morozov atya kedves hangon beszélt.

Hosszú csend következett és Arkin hallotta a lány lépteit a szobában. Időnként megállt, és olyankor elképzelte őt, amint a legkisebb hang után fülel és a levegőben szimatol a nyoma után.

– Cigarettszaga van a levegőnek – jegyezte meg Valentina.

– Sokan járnak ide dohányozni, de Viktor Arkin nincs közöttük. Hallgass rám, kedvesem és hidd el, amit mondok! Moszkvában volt és néhány napra visszatért Szentpétervárra, de megint távozott. Nem tudom pontosan, hová mehetett. Novgorodot említette, talán ott van. Átadtam neki az üzeneted, hogy kerested, így most menj békével, gyermekem és feledkezz meg a barátunkról.

– Atyám – mondta Valentina és Arkin elmosolyodott, mert már hallotta korábban ezt a hangot –, az az ember nem a barátom. Mondja meg neki, hogy nincs elég napja egy évnek és elegendő városa ennek az országnak, hogy elrejtőzhessen benne. Mondja meg neki, hogy meg fogom találni, mondja meg, hogy... – a szavai elálltak és a hirtelen jött csend mintha dörömbölt volna a falakon.

Mikor ismét megszólalt, a hangja megváltozott. – Mondja meg neki – mondta olyan halkan, hogy a férfi alig hallotta –, hogy segítségre van szükségem.

Jens nem kedvelte Ivanov miniszter dolgozószobáját. Olyan volt, mint a maga a férfi: dicsekvő és magamutogató. Trófeákban és kardokban hirdette sikerességét, meg hatalmas orosz ütközeteket ábrázoló, aranykeretes festményekben – de akárcsak azok, maga az ember is fesleni kezdett a széleinél. A lenyűgöző íróasztalba szivarnyomok égtek, egy tintapaca éktelenkedett a szőnyegen és egy folt világosabb volt a falon, ahol korábban egy festmény lógott. Nyilván valamelyik bank behajtói vitték el. Jens egy széken ült és a kezei tétlenül heverték az ölében, pedig legszívesebben Ivanov torkát szorongatták volna. A férfi az asztal túlsó oldalán ült és ingerülten pőfékelt vastag szivarjával.

– Nem kényszerítheti bele Valentinát egy olyan házasságba, amit nem szeretne.

– A válaszom még mindig nem, Friis. Pénzes helyre kell házasodnia, ezt ő is tudja.

– Én sem vagyok éppen szegény.

– A válasz, nem!

Jens visszafogta a haragját és higgadtan megjegyezte:

– Közeli kapcsolatban dolgozom Davidov miniszterrel. Úgy hiszem, ismeri őt.

– Igen. De mi köze van ehhez az ügyhöz?

– Idén veszítette el a feleségét.

– Tudom. Szomorú ügy. És?

– És Davidov miniszter már nem érdeklődik a magánélete iránt. Ugyanakkor még mindig ambiciózus, a kora ellenére is. Múlt hónapban örökölte meg a bátyja jókora birtokát, aki autóbalesetben vesztette el az életét.

Ivanov szűkebbre vonta a tekintetét.

– Folytassa!

– Módot keres rá, hogyan fektethetne be a karrierje további támogatásába, hogyan terjessze ki még inkább a birodalmát. Azt suttogják, hogy érdeklődik néhány bizottság vezetése iránt, amelyek felett maga elnököl, így hát szólhatnék neki, amennyiben... –

Ennyiben hagyta.

Ivanov képtelen volt távol tartani a tekintetéből a kapzsiságot. Jens kinyitotta az asztalon fekvő mahagóni szivardobozt, kivett magának egy szivart és odanyújtotta a kezét a miniszternek, aki úgy kapaszkodott bele, akár egy mentőövbe.

Ivanov elmosolyodott és megrázta a kezét.

– Üdvözöllek a családban, Friis! Mindig is a lányom boldogságát kívántam.

Jens rágyújtott a szivarra.

Igen, ebben biztos vagyok.

Jens az ifjú Kroskinnal dolgozott az irodájában, a fiatal földmérővel, aki elveszítette a fél lábát a csatornában történt robbanás során. Az asztalon kiterített tervek fölé hajoltak és a legutóbbi csatornabővítésekről beszéltek, mikor megszólalt a telefon. Jens ingerülten felhőrdült, amiért megzavarták, odament a falhoz és leemelte a hallgatót.

– Friis beszél.

– Friis, maga ravasz disznó!

Davidov volt az.

– Mit akar, miniszter úr?

– Gratulálni magának.

– Miért?

– Először is az eljegyzésért. Magától Ivanovtól hallottam.

Másodszor pedig amiért elintézte vele az ügyemet. Kapzsi egy gazember, annyi szent, egy vagyonomba került, de élvezni fogom... Jens nem hallgatta tovább. Valentina az irodája ajtajában állt.

– Elnézést, miniszter úr, mennem kell. Köszönöm, hogy hívott. Letette a kagylót.

Kroskin Valentinára meredt.

– Ivanova kisasszony – mondta a fiatalember és belepirult –, annyira örülök, hogy látom. Mindig is meg szerettem volna köszönni a segítségét odalent... odalent a csatornában.

Valentina bólintott, de Jensre nézett.

Kroskin összeszedte a mankóit és az ajtóhoz bicegett. Valentina elengedte maga mellett, aztán belépett az irodába és becsukta maga mögött az ajtót.

– Jens – szólt kedvesen hozzá, és a fekete kabátja meg kalapja ellenére, amiket a férfi annyira utált rajta, megvilágította a szürke szobát jelenlétével. – Tudom, hogyan csinálhatjuk meg.

Sötétedés utánig vártak, mire a gyárakból kiözönlöttek a munkások és az üzletek bezártak a nap végén. Valentina szeretett a városban sétálni Jensszel, érezni vállával a férfit az oldalán. Érezte, hogy valóságos és nem fog eltűnni mellőle, akár csak Kátya. És Arkin. Jens mindig az élete része marad.

Az utca mit sem változott, a repedt ajtót még mindig nem javították meg. Jens hangosan bekopogott, de mivel nem nyitották ki, még erősebben dörömbölni kezdett, amíg az ajtólec szabadon nem lebegett a keze alatt. Csak ekkor nyitotta ki egy ember, nem szélesebbre, mint a feje. A halvány fényben láthatták, hogy fiatal férfi volt gyors, kíváncsi szemekkel.

– Igen?

– Iván és Varenka Szidorovhoz jöttünk – mondta Jens és becsúsztatta egyik lábát a résbe.

– Már nincsenek itt.

– Nem – mondta határozottan Valentina. Nem. Nem tűnhettek el. – Azt hiszem, téved.

– Nem tévedek.

Jens kivette a kezét a zsebéből és egy ötrubeles bankjegy volt az ujjai között.

– Láthatnánk a saját szemünkkel? A pénz eltűnt a férfi zsebében.

– Természetesen – mondta jókedvű mosollyal. Könnyű pénz volt. Hátralépett és megláthatták, hogy a bal oldali ajtó nyitva állt, petróleumlámpa égett odabent és egy éneklő női hang szűrődött ki a folyosóra.

– Nézzék csak meg alaposan! – ajánlotta a fiatalember. Valentina bement a szobába.

Még mindig dohos és kicsi volt, a fal penészes, a plafon is repedezett, de mégis megváltozott. A bútorok olcsók és kopottak voltak, de a gazdag színekben pompázó anyagok olyan élettelt töltöttek meg, ami korábban hiányzott belőle: arany és borostyán, magenta és karmazsin szövetek fedték a székeket, az asztalt és az ágyat. Valentina alaposan körbenézett. A szoba közepén hosszú,

fekete hajú, cigányszemű fiatalasszony hajladozott lágyan éneklés közben. Egy régi népdalt énekelt a vad, orosz sztyeppékről. Valentina sietősen megfordult és kiment a szobából.

Jens levezette őt egy pincébe. A lábaikkal tapogatóztak minden egyes lépés után a sötétben. Odakint eleredt az eső és a gyarak büze csípte Valentina szemét, de az előtte álló, lesötétített házra szegezte a tekintetét és remélte, hogy Arkint ott találják. Jens némán állt mellette. Amióta maguk mögött hagyták Varenka régi lakását, nem mondott sokat, csupán ennyit:

– Tudok valaki mást, aki esetleg segíthet. Valentina egyik karjával belekarolt, a másik kezét pedig becsúsztatta a férfi kabátja alá és menet közben a mellkasát simogatta. Jens mintha bezárkózott volna magába.

A pinceajtó kinyílt és nem az volt mögötte, amire Valentina számított. Egyetlen, nagy szobát látott, tele ágyakkal, testekkel és egy éhes gyerek sírásával. Egy alacsony tömzsi kutya harci sebekkel a bőrén megszimatotha a lábát, mintha azt fontolgatná, hogy belekóstoljon-e. Jens belekarolt és közel vonta magához, elrugdosta onnan a kutyát, majd odament egy vékony asszonyhoz, aki aranyhajú csecsemőt tartott a vállán.

– Már jártam itt korábban – mondta a nőnek Jens. – Hogy Larisza Szergejevával beszéljek.

– Emlékszem magára. – A nő elmosolyodott és kíváncsi szemekkel nézett a férfira és kísérlőjére. De Valentina a csecsemőről nem tudta levenni a szemét. Meg akarta érinteni a könnyű fürtöket a fején, kitapintani lágyágukat. Pont olyan haja volt, mint Kátyáé.

– Larisza itt van? – kérdezte Jens és körbepillantott a sötét szobában.

Az asszony felnevetett és ráemelte a tekintetét.

– Az már elment innen.

– Hova ment?

– Honnan tudnám? Néhány napja, kora reggel egy férfi jött hozzá látogatóba. Egy órán keresztül összedugták a fejüket, beszélgettek és vitatkoztak. De a végén csupa mosoly volt mindkettő. Aztán felkapta

a táskáját, a hátára kötötte a gyereket és azóta nem láttuk.

– Egy férfi? – kérdezte Valentina. – Hogy nézett ki?

– Magas volt, azt hiszem. – Ismét Jensre mosolygott. – De nem olyan magas, mint maga. Barna hajú. Régi, de tiszta ruhákat viselt.

– Es olyan arca volt, mint aki tudja, mit akar?

– Igen, így igaz – bólintott az asszony. – Ez ő.

– *Csjort!* – káromkodta el magát Valentina. – Megelőzött minket. Jens kikísérte, fel az utcára és melegen, gyengéden átkarolta a nyakát.

– Vannak még más helyek is – mondta gyengéden.

Arkin bármelyik pillanatban kiléphetett volna az árnyékból és kést döfhetett volna a lány torkába, hogy ne szimatoljon többé utána. De nem tette. Tudta, hogy nem teheti meg, ahogy az anyja finom, fehér torkát is képtelen lett volna felvágni, és megvetette magát a gyengeségeért. Hiszen ezek az ellenségei, az elnyomói voltak.

A mérnök is az ellensége volt, sokkal veszélyesebb a lánynál. Ha Arkin megölte volna Valentina Ivanovát, a mérnökkel is végeznie kellett volna, mert ha nem teszi, Friis egy napon rá talál. Ehhez nem férhetett kétség. És az lett volna élete utolsó napja.

Ezért egyelőre hagyta élni a lányt.

Arkin végigsétált a szálloda hosszú folyosóján. Tudta, mekkora kockázatot vállal. Egy pillanatig sem gondolta, hogy Elizaveta Ivanova itt van a Hotel de Russieben – sokkal valószínűbbnek tűnt, hogy Okhrana ügynökök várják helyette. De ennek ellenére sem fordult vissza. Csendben megállt az ajtó előtt és hosszasan hallgatózott, de egyetlen hangot sem hallott. Ez semmit sem jelentett. Lenyomta a kilincset. Az ajtó kinyílt és ő belépett a szobába.

Elizaveta Ivanova az ágy szélén ült. Fekete gyászruhát viselt. Csillogó, fekete tollakkal díszített kalapja alatt fátyol borította az arcát. Sivár és nyomorult kifejezés ült az arcán és egy jókora pisztoly feküdt keresztben a térdein, akár egy öleb. Egyik kesztyűs kezével a fegyvert simogatta. Amint meglátta a férfit, felkapta a pisztolyt és egy pillanatig némán meredtek egymásra.

– *Dobroje vécser* – mondta végül a férfi. – Jó estét, Elizaveta. Az asszony felállt és két marokra fogta a fegyvert. Egy szót sem szólt.

Arkin előrelépett, amíg elég közel nem ért ahhoz, hogy megérinthesse, de távol tartotta tőle a kezét.

– Nem akartam Kátya halálát – mondta halkán.

Az asszony lassú, nehézkes mozdulattal megrázta a fejét, mintha túl súlyosan nehezedett volna a nyakára.

– Valentinától nem így hallottam.

Arkin tett egy lépést felé. A pisztoly csöve a mellkasának feszült. Érezte alatta a szíve dobogását.

– Húzd meg a ravaszt, ha attól boldogabb leszel!

Az asszony lehunyta a szemét a fátyol mögött. Arkin visszatartotta a lélegzetét és tízig számolt, de nem jött a fájdalmas robbanás, hogy elszakítsa az élettől. Szó nélkül kivette a pisztolyt a kezéből és a szatén ágytakaróra dobta, majd óvatosan kihúzta a kalaptűjét és hagyta, hogy a halott kalap a földre hulljon. Átkarolta remegő alakját és a hajára borította az arcát. Érezte az nő gyors, meleg lélegzetét a nyakán. Tíz percig álltak így, egymás karjaiban és az asszony merev alakja lassan hozzáolvadt az övéhez.

– Hogy lehet, hogy nem gyűlöllek? – suttogta a nő. – Hogy lehetek ennyire rossz anya?

– Bárcsak másik helyen és időben találkoztunk volna, te és én – mondta a férfi.

– Nincs más idő. És nincs másik hely.

Arkin megcsókolta a haját, belélegezte ismerős illatát, kikapcsolt egy gyöngyös csatot és nézte, ahogy aranylő fűrtjei a vállára hullnak.

– Honnan tudad, hogy ma itt leszek? – kérdezte a férfi.

– Nem tudtam.

A szavai örvénylettek az agyában. Elképzelte a nő magányos alakját, ahogy nap nap után az ágy szélén üldögél, pisztollyal az ölében, haraggal a szívében és őt várja. Túl sok volt neki. A könnyei az asszony hajára hullottak.

Valentina Jensszel együtt vadászott rá, hétről hétre, ahogy a kutyák hajtják a rókát üregről üregre. Azt akarta, hogy a férfi a sarkában érezze a gyűlöletét, miközben egyik helyről a másikra vándorol, egyik biztonságos sarokból a másikba költözik, miközben követték őt a kocsmákba és nyomortanyákba, templomokba és tanácskozó termekbe. Mindig rubellel a kezükben.

Kétszer is olyan közel kerültek hozzá, hogy Valentina érezte a szagát a levegőben, de mindkét alkalommal eltűnt egy ablakon

keresztül vagy egy háztetőn át. Nappal visszatért a munkájához a Szent Izabella kórházban, de éjszakánként a sikátorokat rótták Jenssel. Amikor az anyja megkérdezte, hová megy, őszintén így válaszolt:

- Viktor Arkint keresem.
- Azt a rendőrség elintézi. Semmi szükség rá, hogy te is a nyomába eredj.
- A rendőrség kudarcot vallott, Mama. Én nem szándékozom feladni.

De ahelyett, hogy megtiltotta volna neki, hogy kitegye a lábát a házból, az anyja komoly tekintettel nézett rá és csak figyelmeztette:

- Légy óvatos, Valentina! A szemet szemért talán igazságosnak tűnhet számodra, de Arkin kegyetlen ember és hamar megharagszik.
- Miért mondod ezt, Mama? Az anyja elpirult.
- Ő egy forradalmár, nem? Azoknak mind harag rája a szívüket.
- Ismerem őt, Mama. Ne aggódj értem!
- Mi a baj, Jens?

Valami nem volt rendben. Valentina érezte a szobában a nyugtalanságot és a szíve hevesen lüktetett. Jens az ablaknál állt a lakásában. A forgalmat nézte és a fagyos, őszi szél elől sietve menekülő embereket. A háta mögött, egy hosszú asztal közepén, kiemelt helyen állt a gondosan kidolgozott, fából épített egérpalota tornyokkal, amiken a fehér rágcsló felrohangálhatott, és hidak is függtek rajta apró lábainak. Az egér eközben a mókuskerekében futkározott folyamatos, suhogó hangot keltve, ami furcsa módon megnyugtató volt.

- Hamarosan havazni fog – mormogta Jens. – A hideg sztrájkra fogja buzdítani a munkásokat. Nincs kenyér a boltokban.

Valentina odament mögé és a hátára hajtotta az arcát.

- Mi a baj? – kérdezte ismét.
- Nem tudod elkapni őt, Valentina.
- Arkint?
- Ezzel a módszerrel nem. Mindig egy lépéssel előttünk jár.
- Most ne beszéljünk róla. – Végigfuttatta kezeit a férfi meztelen oldalán és hozzábújt. Lehunyta a szemét és olyan szorosan a gerincéhez nyomta az arcát, hogy már fáj. – Jens! – megfordította,

hogy felmosolyoghasson sötétzöld szemeibe. – Igazad van. Ki kell találnunk valami újat.

Arkin átvette a levelet a paptól a templomban és egy pillanatig ötlete sem volt, ki küldhette. Volt egy szabály: semmit se foglalj írásba! A vesztedet okozhatja.

– Hol van Morozov atya? – kérdezte a magas homlokú, kis drótkeretes szemüveget viselő paptól.

– A falujába ment. Itt járt a rendőrség és kérdéseket tettek fel neki.

– Idegesen megrázta a fejét.

– Szóval most meghúzza magát?

– *Da.* Igen.

– Fontos ember nekünk.

Ekkor nyújtotta oda neki a pap a levelet.

– Ki hozta? – kérdezte Arkin.

A borítékon nagy, elegáns betűkkel az ő neve állt.

– Egy fiatal nő.

Felszakította.

Túl sokat vársz az élettől, Viktor Arkin. Túl sokat vársz tőlem, ha azt hiszed, hogy békén hagylak. Úgyhogy csináljuk nyíltan, találkozzunk szemtől szemben, csak te meg én, senki más. Beszéljük meg, amit meg kell beszélnünk! Te elnyomónak hívhatsz engem, én pedig gyilkosnak téged. Találkozzunk holnap a Szent Izabella kórház udvarán. Három órakor. Hogy ott mi lesz? Akkor elmondhatom neked, hogy a mi kis személyes tragédiáink jelentenek mindent az Oroszországon keresztülsöprő viharban, és hogy a gyermekedet hordom a szívem alatt.

Arkin keze reszketni kezdett és a szavak elmosódtak a szeme előtt. Valentina jól választott. Az udvart szeszélyes napsugarak világították meg. Egyszerre volt privát és nyilvános hely. Arkin kikémlelte, mikor hajnal hasadt a város fölött, és megértette, miért ezt a helyet választotta a lány a találkozóhoz. Nem volt jó csapdának – túl sok volt a menekülési útvonal. A hatalmas fémkapuk mellett, amelyek folyamatosan nyitva álltak a mentőkocsik és teherautók számára, két ajtó vezetett még a kórház épületébe, egy harmadik a hátsó falban egy mellékutcába és egy fém raktárfedél valamiféle pincébe.

Mindketten nyugodtan fellélegezhettek. Bízni szeretett volna a

lányban.

Órákon át figyelte az udvart. Az idő legnagyobb részében üresen állt, de szabálytalan időközönként mozgolódás töltötte meg, így a találkozójukat bármikor félbeszakíthatta valami. Ettől csak biztonságosabb volt. Az egyik fal tövében álló téglakládák némelyike aggodalommal töltötték el, de könnyedén kinyitotta a zárjaikat és nem talált bennük semmit petróleumos kannákon, meg ágytálakhoz és sterilizáló készülékekhez hasonló felszerelésekkel megrakott ládákon kívül. Megfigyelte, mely részei voltak láthatók az udvarnak a kórház hátsó részéből és melyek nem. Miközben a nap felkúszott az égre, elszívott egy cigarettát az egyik raktár mögötti sötét sarokban és tudta, hogy láthatatlan. Igen, Valentina Ivanova, jól választottál.

Valentina elfoglalt volt. Az osztályon nagy volt a sürgés-forgás. Tűz ütött ki a vitorlakészítő műhelyében és sorban érkeztek az áldozatok égési sérülésekkel, főleg asszonyok. Gyorsan szaladt az idő. Ahányszor csak az órára pillantott, a mutatók váratlanul nagy lépésekben ugrottak előre. Egy óra. Megfürdetett egy sérült végtagot hipoklorit oldatban és segített egy kiszáradt férfinak csigalassúsággal meginni egy csésze teát. Két óra. A szája kiszáradt. Vajon eljön?

Ismét a levélre gondolt. Elég óvatos volt, hogy ne mutassa meg Jensnek. Csak annyit mondott neki, hogy személyes találkozóra hívta benne Arkint. Nem említette neki az utolsó sort a gyerekről. Vajon Arkin elhitte? Csendben leült egy asszony mellé, aki nem tudta, hol is lehet és miért hozta ide a fia.

Kettő negyvenegy.

Kezet mosott és felvette a nővérköpenyét. Kettő ötvenhat. Megindult a hosszú folyosókon a kórház végébe. Kinyitotta a kétszárnyú ajtót és kilépett a napfényre. Olyan világos volt a borongós belső tér után, hogy hunyorognia kellett.

A férfi ott volt. Viktor Arkin az egyik fal tövében állt és magasabbnak látszott, mint amilyenre emlékezett, de csak azért, mert észrevehetően soványabb lett. Homloka és járomcsontjai kitüremkedtek a bőrén keresztül. Valentina a pisztolyra nézett, amit lazán tartott az ujjai között és most először jutott eszébe, hogy akár meg is ölheti. Nem, akkor nem tenné meg, ha elhiteti vele, hogy tőle

terhes. Odasétált egy fényesen megvilágított részre az egyik raktár mellé, de Arkin nem mozdult. Egy teljes perc telt el, Valentina hallotta a másodpercek kattanását az agyában, és amikor már azt hitte volna, hogy nem merészkedik oda hozzá, a férfi közelebb jött, óvatosan, akár egy macska. Öt lépésre megállt tőle és hozzászoktatta a szemeit a világossághoz, miután kiért a sötétből.

– Sok gondot okoztál nekem – mondta a férfi.

– Ennek örülök.

– Hol van?

– Kicsoda?

– A mérnököd.

– Nem tudja, hogy itt vagyok.

A férfi udvariasan elmosolyodott és Valentinának sejtelve sem volt, hitt-e neki vagy sem. Arkin vállat vont és leeresztette a fegyverét, de a lányon tartotta a szemét.

– Akár még igaz is lehet. Nem hinném, hogy elmondanád neki, micsoda ribanc voltál az *izbában*.

Valentina nem válaszolt.

– Nos, akkor mit akarsz? – kérdezte a férfi hirtelen hidegen és üzletszerűen.

– Hol vannak az embereid? Biztos vagyok benne, hogy itt bujkálnak valahol a raktárakban és pincékben, egy egész hadsereg.

Arkin elmosolyodott, de ezúttal nem udvariasan.

– Nincs itt senki rajtam kívül. De ne gondold, hogy nem fordult meg a fejemben. Ismét elkaphattalak volna, hogy kilenc hónapra bezárjalak, majd elvegyem a gyereket és átvágjam a torkod.

Komolyan megfordult a fejében, hogy így tesz, Valentina hallotta a hangjában és a gondolatára remegni kezdtek a lábai.

– Már jóval azelőtt a nyakadba döftem volna egy villát, minthogy letelik a kilenc hónap.

A férfi őszinte jókedvvel felnevetett.

– Igen, azt elhiszem. Ha a gyermek valóban az enyém és nem a mérnöké, fontolóra vetted, hogy hozzám jössz helyette, vagy hogy nekem adod a gyermeket születése után?

Valentina leplezte az undorát.

– Nem.

– Gondoltam. Akkor hát mit akarsz? Itt állunk, szemtől szemben. Meg szándékozol ölni engem?

– Ne gondold, hogy nem fordult meg a fejemben!

Hogyan tud mosolyogni? Hogy képes nevetni? Hogy nem tépte még ki a saját haját és szaggatta a ruháját darabokra azok után, amit Kátyával művelt?

Valentina széttárta a köpenyét, hogy alá láthasson.

– Nézd, fegyvertelen vagyok.

– Ez csak idegesebbé tesz engem. – Körbepillantott az udvaron. – Nem kellett volna eljönnöm.

– Azt akarom, hogy tudd, Arkin, hogy minden reggel, mikor felkelek, fájdalmat érzek. Egész életemben hiányozni fog nekem a húgom. Az anyám és az apám is szenvednek. Te és a bolsevik ügyed megnyomorították a családomat.

Beszéd közben a férfit figyelte. Látott valamit az arcában, ami lehetett szomorúság, de akár elégedettség is. Az arca elsötétült és a bőre megfeszült a szája körül. Valentina kigombolta a köpenyét a nyakánál és hagyta lehullani a vállairól. Így jelzett Jensnek, és Arkin már túlságosan hozzá volt szokva az ilyesmihez, hogy ne ismerje fel. Azonnal végignézett a kórház ablakain, de ő állt a napfényben és az ablakok árnyékban, így nem látott semmit. Futásnak eredt. Tudta, hogy mi következik.

Egyetlen lövés dördült. Úgy csengett Valentina fülében, akár egy ostor csattanása. Arkin jobb lába összerogyott alatta és a kövekre zuhant, de még a földön is a raktár árnyékába próbálta húzni magát. Valentina felnézett a második emeleti ablakok sora között a mosószobáéra, ahol Jens az előző este óta rejtőzött.

– *Köszönöm, Jens. Szpaszibo* – suttogetta.

Arkin egy zsebkendőt kötött a térde köré. Ömlött belőle a vér és ijesztő csontszilánkok borították a nadrágját. Valentina megállt fölötte és lenézett fájdalomtól eltorzult arcába.

– Mostantól fájdalmat fogsz érezni – mondta nyers hangon. – Minden nap az életed végéig. A halál túl könnyű lett volna neked. Azt akarom, hogy szenvedj, ahogy Kátya szenvedett. Azt akarom, hogy gyűölj engem, ahányszor csak rálépsz erre a lábadra, ahogy én gyűlöllek téged minden nap, amiért soha többé nem találkozom már

Kátyával.

A férfi felnézett rá. A tekintetében sötét harag villogott.

– Egy nap a mérnököd még megfizet ezért.

Valentina a férfi hajába markolt és hátrafeszítette a fejét.

– Ha valaha is hozzáérsz, esküszöm, hogy megölöm a gyereket! –
Egymás szemébe néztek és Valentina tudta, hogy a férfi hisz neki.
Eleresztette és beletörölte a kezét a szoknyájába. – Megyek és hívok
neked egy hordágyat – mondta és besétált az épületbe. Mire
visszatért két beteghordozóval, Viktor Arkin már eltűnt. Csak a vére
maradt ott a köveken.

HARMINCNYOLCADIK FEJEZET

Jens változást vett észre Valentinában az udvaron történt események után. Az árnyak egy része felemelkedett a tekintetéről és a végtagjai visszanyerték folyékony kecsességüket, amit elveszítettek a húga halála óta. Nem beszéltek a történekekről. Egyikük sem említette volna szívesen Arkin nevét – az annyit jelentett volna, mint visszahívni őt az életükbe. De egy újfajta légység volt a szeretkezésében és mélyebb szenvedély a zenéjében, amitől csak még jobban vágyott rá, amikor külön voltak.

Anélkül, hogy a lánynak tudomása lett volna róla, Jens folytatta a kutatást Arkin után. Ismét végig küzdötte magát Szentpétervár nyomortelepein, de nyomát sem találta, egy kósza suttogást sem hallott felőle. Jens biztos volt benne, hogy elhagyta a várost. Még Liev Popkovot is elküldte, hogy igya szárazra a lerobbant kocsákat, de még mindig semmi. *Nyicsvo*. Semmi. Ha van egy csepp igazság a világon, akkor elüszkösödött a lába és belehalt, de ez már túlságosan szép lett volna. Jens nem hitt a természetes igazságban. Az ember kénytelen maga igazságot tenni.

Habár a hivatalos gyász Kátya után még nem telt le az Ivanov háztartásban, Jens négy szemközt megbeszélte a lány szüleivel az esküvő részleteit és a szertartást meglehetősen gyorsasággal szervezték le. Jens nem volt az orosz házassági szertartás híve. Túlságosan hosszadalmas és komoly volt az ő ízlésének, a rituálé túl kötött, sem virágok, sem házassági menet. De amikor eljött az ő esküvőjüknek a napja, valósággal kábulatba ejtette Valentina látványa hosszú, fehér ruhájában. Égő gyertyát tartott a kezében, sötét haját összefonták a tarkóján és gyöngyökkel teleszórt fátyol alá rejtették, ami még csak nem is vetekedhetett bőrének krémes fehérségével.

Az epitrahelion köntösbe öltözött pap levezényelte a hagyományos liturgiát, stólájával összekötötte a kezüket a sajátjával és háromszor körbevezette őket az analógion állvány körül, rajta az evangéliummal. Valentina olyan kihívó vággyal villantotta rá a szemeit, hogy Jens legszívesebben ott és abban a pillanatban a karjai közé kapta volna. Már egy pillanatig sem bírta tovább nélküle. Mikor

a fejük fölé tartották az arany házassági koronákat és a pap a legfinomabb köpenyében elkántálta az ekténiát, látta, hogy a lány pillantása akarata ellenére is a templomkapu felé téved, mintha arra számított volna, hogy bejön rajta valaki. Enyhe ránc keresztezte a homlokát az aggodalomtól és feszülten érintette meg a kezét, mikor gyűrűt cseréltek. Leheletfinom félelem lebegett csillogó fátyla alatt.

Nem először átkozta magát Jens, hogy nem emelte magasabbra aznap a puská csövét és nem lőtte át Arkin mellkasát. Ahogyan az is átlőtte az övét. Golyót a golyóért. De a forradalmár golyóálló mellényt viselt azon a napon, Jens tisztán látta, hogyan domborodik az inge alatt, ezért is volt annyira merész. Bármiféle odúba húzta vissza magát az a rohadék, a sebe csak sokára gyógyul majd be. Viktor Arkin nem térhet vissza egyhamar Szentpétervárra.

Mikor a szertartás és a gondosan megszervezett ünnepek végre befejeződtek, Jens fogta Valentinát és gyors tempóban új házukhoz hajtott vele feldíszített fogatán. Egy csendes sétányon állt, Doktor Fedorin házának közelében.

– Hasznos lesz a közelben tudni egy orvost, mikor megjön a gyerek
– mondta Jens, de Valentina csak nevetett rajta, aggodalmaskodó medvének nevezte és megígérte, hogy olyan könnyedén és erőlködéstől mentesen fog szülni, ahogy a nőstény macska fial. Jens nagy gonddal választotta ki maguknak a házat. A folyó vize olyan szilárdnak látszott az ablakból, akár az acél. A kilátás tökéletes volt, ha csendben szeretne majd gondolkozni. A magas mennyezetű szobák kiváló koncertteremként szolgáltak a zenéjéhez. A fakó, csiszolt padlódeszkákat Dánia sűrű erdeiből hozatta és a rénszarvasprémjét is áthozta a lakásából, hogy a tűz elé terítse. Úgy gondolta, hasznát veszik majd.

Jens lassan, élvezettel hámozta le róla a menyasszonyi ruhát. Valentina mosolyogva állt és egyesével odakínálta csábító karjait és lábait, hogy lecsupaszítsa őket. Mikor meztelen volt és a haja szatén függönyként omlott csupasz hátára, Jens odavezette a szalonban lévő, új Erard koncertzongorához és a lány játszott neki. Csak neki. Azonnal felismerte Chopin *Nocturnejének* szárnyaló dallamait és megérintette a szívét, hogy ezt a darabot választotta.

Miközben a lány ujjai a billentyűk fölött siklottak, a férfi Valentina

finom gerincének vonalát figyelte. Minden idoma olyan sima és rugalmas volt, a fenekének íve a zongoraszéken, a vallanak esése, a könyöke hegye. És a csodás mélyedés a csipője fölött, ami lassan feltöltődött, ahogy a hasa egyre jobban kerekedett.

Ez a nő a felesége, aki a gyermekével terhes. Olyan alapvető része volt, mint a tüdeje a mellkasában vagy az ereiben keringő vére. Odament hozzá és csókot nyomott a feje tetejére, majd végigcsókolta minden egyes bordáját a hátán és a finom kis csontot a gerince aljában. Eközben Valentina mindvégigjátszott, de apró, örömteli sóhajokat hallott az ajkáról. Amikor átölelte a benne növekvő gyermekkel együtt és az ajkaival megízlelte a nyaka bőrét, a lány hátradőlt és teljes súlyával nekitámaszkodott.

– Szeretlek, Madame Friis – suttogta a fülébe és felkapta a székről a karjaiba. – Ideje ágyba bújni.

Valentina a nyaka köré fonta karjait, ránézett csillogó tekintetével, felnevetett, meztelen lábait rázta és szorosan a hajába markolt.

– Az egész örökkévalóság a miénk – ígerte.

A gyertyák még mindig égtek a hálósobában. Lágy, lebegő fényük elsímította Valentina gondolatait és aranyszínűvé változtatta Jens bőrét a lepedőn. Egyik kezét a hasa közelében pihenő férfi fején tartotta és elégedetten mosolygott. Mindketten aludtak – a mellette és a benne fekvő is-, ő pedig hagyta, hogy a gondolatai elkalandozzanak a jövőbe. Új mérnöki feladatokkal töltötte meg a jövőt Jens számára, magának pedig a Szentpétervári Zenei Konzervatóriumot képzelte el.

Nem volt hely az elméjében a Szent Izabella kórháznak, most már nem, hogy nem kellett Kátya gondját viselnie. Nem volt lista, hogy egyesével kipipálja a pontokat. Most már más céljai voltak. Koncerteket képzelt el helyettük és sétákat a parkban egy apró kézzel a kezében, meg a világ legnagyobb egérpalotáját, amelyet folyamatosan bővítenék és újjáépítenek. Mindig csak nevetés. Mindig Jens testének melege a bőrén éjszakánként és élénkzöld tekintete, ahogy felnéz rá a könyvéből vagy az irataiból. Abban a pillanatban úgy érezte, mintha egyetlen test lennének.

Megsimította a férfi haját. Biztosan lesznek majd gondok is. Szentpétervár társadalmi rendje törékeny volt, de hitt az olyan emberekben, mint az apja, hogy a kezükben tartják az irányítást, meg

a Csernov kapitányhoz hasonlóknak, hogy tartják a frontot a sztrájkolókkal szemben. De leginkább a Jenshez hasonló emberekben hitt, hogy egy jobb világot építenek a munkások számára. Arkin és az ádáz forradalma sohasem érheti el a célját, pusztán elhalványul majd a semmibe, a táblákat és szlogenjeiket pedig a város felett alacsonyan szárnyaló, ezüst tollú sirályok csipkedik majd.

A hasára tette a kezét és egy finom, sűrű hajú kis fejet képzelt el odabent. Anyának lenni – a gondolatra elakadt a lélegzete, megrémítette és lenyűgözte. De melegséget érzett miatta és hevesen lüktetett a vére. Különös módon nagyobbbnak érezte magát önmagánál. Nemcsak testileg, hanem a szeretetében is. Elmosolyodott és a saját anyjára gondolt.

Elizaveta Ivanovának újabban szokásává vált, hogy meglátogatta vonattal az egyik régi iskolatársát Moszkvában. Időnként csak egy-két napig volt távol, máskor hosszabb időre. Azt mondta, hogy el kell szabadulnia a várostól, ahol a lánya meghalt. Az igaz, hogy mikor visszatért, a feszült ráncok kisimultak a homlokán és eltűnt a szürke bánat a szemeiből. A Papa mintha alig vette volna észre az anyja távollétét, annyira el volt foglalva a Davidov miniszterrel folytatott ügyleteivel, de melegen magához ölelte Valentinát az esküvőn és áldásul csókot nyomott az arcára.

Ez a gesztus sokat jelentett neki. Csak az ő Kátyája nem lehetett ott, hogy osztozzon vele az örömeiben.

Valentina az oldalára fordult és Jens alvó teste mellé simult. Összefonta vele a végtagjait és beszívta a bőre illatát. Az én férjem.

Kátya nagyon örült volna neki.

Rasputyinnak igaza volt. Valentina most már elismerhette és képes volt nevetni rajta. Nem több véletlen egybeesésnél, mondogatta magának. Az átlagosnál enyhébb telet követő tavasszal, amikor viszonylagos nyugalom honolt az üzemekben, megszülte a leányát. De nem akármilyen lány volt. Ahogy a szipákoló kis csomagot a karjaiban tartotta és apró, markolászó kezeire nézett, tudta, hogy ez a világon a legtökéletesebb teremtés. Hogyan lehetett volna másképp?

Valentina képtelen volt abbahagyni a mosolygást. És a sírást. Megérintette a csöppség mindkét szemhéját és mindkét gyűrött kis fülét. Az apró, telt ajkakra nézett és a kicsiny, szív alakú arcra.

Imádta, ahogy Jens nem várta meg, hogy Dr. Fedorin kinyissa neki a hálósoba ajtaját, hanem hosszú, mohó léptekkel benyitott, majd mozdulatlanra dermedt, mikor meglátta a gyereket. Láta a megdöbbenést a szemeiben, látta a mélységét, hogy bármennyire is igyekezett felkészíteni magát, el sem tudta képzelni, hogy ilyen lesz. Mintha földrengés rázta volna meg legbelül. Aztán széles mosolyra húzta az arcát, olyan szélesre, hogy már-már felhasította az orcáit. A lehető legfinomabb mozdulattal leült az ágy szélére.

– Valentina, jól va...

– Kimerülten és törötten – szakította félbe –, nem éppen úgy, mintha kismacskákat fialtam volna. – Odatartotta neki a lányukat, mire a férfi birtoklóan átölelte a kis csomagot.

Hosszú ideig a karjában tartotta. Főle hajolt, az arcába nézett és a lángoló színű fürtökre, amelyek még mindig nedvesen tapadtak a fejéhez. Mikor az apró szájacskó kinyílt és némán felásította, elnevette magát és felnézett Valentinára. Kendőzetlen szerelem ült a szemeiben és Valentina úgy érezte, mintha kiléptek volna ebből a világból.

– Észre sem vettem – mondta a férfi gyengéden –, hogy eddig nem volt teljes az életem. Enélkül a gyermek nélkül nem – remegett a hangja. – Csodálatosan szép.

Valentina elmosolyodott.

– Nevezzük el Lydiának!

HARMINKILENCEDIK FEJEZET

Szentpétervár 1917. február

– Állítsd meg az autót! Kiáltotta Valentina Jensnek a Szent Izsák tér zsúfolt forgalmában. Zuhogott az eső, az esernyőkről és a kocsik tetejéről a csatornák lefolyójába záporoztak a cseppek. Valentinának még több mint ötévnyi házasság után is feltűnt, hogy ahányszor csak esett, Jens gyors tekintetével minden egyes lefolyót ellenőrzött menet közben, hogy akadálytalanul leeresztik-e a vizet.

– Állítsd meg az autót! – mondta megint Valentina. – Kérlek!

– Mi a gond?

Hazafelé tartottak Lydiával, miután meglátogatták Valentina anyját, de Jens ragaszkodott hozzá, hogy korán elinduljanak, mert nem szerette volna naplemente után a városi utakon tudni a feleségét és gyermekét. Valentina nem hibáztatta emiatt. Februárban a nappali órák rövidek voltak és a város hangulata barátságtalan. Borzalmasan hideg volt és csaknem háromévnnyi háború Németország ellen keserű vereségeket és megaláztatást hozott Oroszországnak a katonai vezetés alkalmatlansága miatt. Sebesült katonák özönlöttek haza éhesen és ápolatlanul, akik aztán a csatornák mellett kéregettek. Közfelháborodás tört ki a cár ellen. Ezúttal a sztrájkolok nem csupán az utcákon vonultak, de barikádokat is emeltek. Boltokat romboltak le, téglákat dobáltak be az ablakokon és gyújtóbombákkal pusztították el az üzleteket.

– *Halál a kapitalistákra!* – ez a kiáltás visszhangzott szerte a városban.

Szűkösen osztották az élelmet. Kenyérből hiány volt, hleb nélkül nem lehetett megtölteni a munkások bendőit. Nem volt liszt, tej és vaj, nem volt cukor. Hajnaltól estig álltak a sorok a pékségek és hentesüzletek előtt a fagyos hidegben.

Valentina érezte a gyűlöletet a levegőben, mintha csak savat ízlett volna a nyelvén. Nyolcmillió orosz katona esett el, sebesült meg vagy került fogságba a lövészárkokban. Alexandra cárnét a tömegek áruló német szajhának bélyegezték és Miklós cár elérhetetlen távolságba került ebben a kritikus helyzetben, miután elhagyta

Petrográdot¹⁴ és a

¹⁴ Szentpétervár neve 1914 és 1924 között. Szentpétervár orosz megfelelője a németes hangzású Szankt-Petyerburg volt. Katonai Parancsnokságra ment. Petrográd. A szó három év után sem fért bele egykönnyen Valentina szájába. Elhagyták a Szentpétervár nevet, hogy elkerüljék a hangzásbeli hasonlatosságot a német nyelvvel. Miután a háború kezdetét vette 1914-ben, mindent megvetettek, ami német volt, még a cár feleségét is.

Amint Jens megállt, Valentina kiugrott a kocsiból és átrohant a téren. A kabátját a lábaihoz tapasztotta a szakadó eső. A *placatihoz* rohant, az újságokkal és posztterekkel teleaggatott üzenőfalhoz. Ebben a kegyetlen időben nem állt előtte a szokásos tömeg. Ezért is látta meg.

A vörös villanást. A ruhadarabot, amit Varenka ígérete szerint kiakasztott neki figyelmeztetésül.

A szíve összeszorult a mellkasában. Már felkészítette magát erre a pillanatra – de még ne, még túl korai volt. Kinyújtotta a kezét és nézte, ahogy az esőcseppek foltokat hagynak a kesztyűjén, a szél rongyos, HATALMÁT A NÉPNEK! feliratú plakátokat tépkedett és négy varjú kuporgott sötét eretnekekként a mögötte tornyosuló katedrális dómján. A piros rongyot az üzenőfalhoz szegezték. Tépett volt és teljesen elázott, de ott volt. Ott várt rá, hogy meglássa. Leszakította.

– Tiszta víz vagy, Mama!

Amikor Valentina visszaült a kocsiba, Lydia megtapogatta az arcát apró kezeivel és letörölte az esőcseppeket – Mi volt az? – kérdezte Jens.

– Ez Varenkáé! – feltartotta a vörös ruhadarabot. Az ölébe csöpögött róla a víz.

Jens lassan megrázta a fejét.

– Miután öt évig egy szót sem hallottunk felőle.

– Ez egy figyelmeztetés, Jens. Megígérte, hogy kiakasztja, amikor közel a forradalom. Emlékszel?

– Igen, emlékszem. – Komor tekintettel meredt ki a szélvédőn az esőben siető, elmosódott alakokra. – Édes Istenem, akkor most elkezdődik a vérontás.

– Mit csinálsz? – kérdezte Jens. Valentina felnézett a varrásból és elmosolyodott. A férfi a padlón térdelt és egy vasútállomást épített fakockákból Lydiával. A négyéves kislány arca ráncokba szaladt a megfeszült figyelemtől, ahogy az egyik kockát a másik tetejére helyezte, gondosan másolva az apja mozdulatait. Tengerészkek bársonyruhát viselt csipkés gallérral és kézelővel, de az ujjait felhajtotta és a szoknyáját az alsóruhájába tömködtte, hogy ne legyenek útban munka közben. Valentina könnyedén felsóhajtott – tüzes hajú lánya nem egészen olyan volt, amilyenre számított. Semmi sem kerülhetett el borostyánszín szemeinek figyelmét, és inkább az apjával játszott a vasútmodellekkel, mint a csodálatos babaházzal, amit Valentina vett neki előző születésnapjára.

– Valentina – Jens hátraült a sarkára és egyik szemöldökét felvonva nézett rá –, a varrás a szobalány feladata. Mit csinálsz?

A tű az öltés közepén megállt Valentina kezében. Leeresztette a hangját.

– Készülök.

Becsúsztatott egy aranyrubelt az ölében keresztbe fektetett sima, barna ruha szegélye alá a zsebéből.

Jens a ruháról az arcára emelte a tekintetét. Valentina látta, ahogy nyel egyet.

– Drága Valentinám, tényleg idáig jutottunk?

Lydia felnevetett és vidám ujjongással hagyta ott az építőkockáit.

– Én is játszhatok, Mama?

Lenin visszatért. A dicsőséges Vlagyimir Iljics Lenin végre visszatért a svájci száműzetésből. Arkin tudta, hogy mit jelent ez a pillanat: a Romanovok végét.

Ötszáz évnyi zsarnokság után végre eljött az utolsó órájuk. Most, hogy az embereknek volt egy vezérük, aki mögé felsorakozhattak, semmi és senki sem állíthatta meg őket. A cárr semmiképp. És a katonái sem. Szánalmas próbálkozása sem a proletariátus felháborodott szavainak elnémítására azáltal, hogy feloszlatta a Dumát. A levegő forrt a haragtól. Petrográd utcái lángoltak. Nem csak a boltok és a kapitalista üzletek, hanem a föld is a talpuk alatt. Lángolt, elégette a régi rendet, megszabadította Oroszországot az igazságtalanságtól és félelemtől.

Arkin cigarettára gyújtott és nagyot szívott belőle, miközben behajlította és kinyújtotta sérült térdét, majd körbenézett az irodájában. Kicsi volt, de nem is volt szüksége többre. A falakon plakátok lógtak: MUNKÁSOK, EGYESÜLJETEK! és GYŐZELEM A NÉPNEK! Egy hatalmas, ökölbe szorított parasztkéz zúzta össze a kétfejű Romanov-sast. Egy íróasztal, egy telefon, egy szekrény és egy írógép. És téglalap alakú, fehér kártyák halmai. Több száz. Neveket tartott a kártyákon, neveket és adatokat.

Az előtte álló kupac tetején egyetlen név állt: Jens Friis – dán mérnök. Két ujjá közé vette és meggyújtott egy gyufát az asztal lábán. Mohón kapott lángra. Odatartotta a kártyához és nézte, ahogy elemészti áldozatát. A papírdarab felgyűrődött és pattogva elégett. Végül bedobta a lábánál álló szemetesbe.

Hamarosan. Feszés mosolyra húzta a száját, miközben a lángok felemésztették a kártya utolsó maradványát. Hamarosan vége lesz Jens Friisnek.

Jens gyors, dühös mozdulatokkal kefélt le Hőst, a lovát az istállóban. Az imént hallotta, hogy Krimov tábornok visszatért a német frontról. Többezres veszteségről számolt be és arról, hogy az orosz hadsereg keservesen rosszul van fölszerelve. Katonák veszték oda a hideg és éhezés miatt, míg az életben maradottak rongyokkal összetartott bakancsokban meneteltek és a lábuk elevenen megrohadt a lövészárkokban. Nem volt elég lőszer. Mérges gázok vakították őket. Nem volt élelem. Nem voltak takarók. A katonák nem hittek a vezetőikben. A kilátástalanság és a nyomor miatt ezrével dezertáltak.

– Ki hibáztathatná őket? – mormogta és abban a pillanatban meghallotta, hogy egy fogat áll meg a ház előtt.

– Itt a grófnő! – kiáltotta Liev Popkov széles vigyorral az arcán.

– Ő nem az *én* grófnőm, ököragyú!

A nagydarab kozák szeretett eljárni az istállójába és amikor csak lehetett, élvezettel hozta ki Jenst a sodrából. Aznap, amikor Valentina kiköltözött az Ivanov házból és Jens felesége lett, Popkov is távozott. Senki sem tudta pontosan, hol és milyen körülmények között lakik, de az utóbbi években sűrű, fekete szakállat növesztett és szemmel láthatóan élvezte a szabadságát. Esténként, amikor Valentina egy-egy új zongoradarabot gyakorolt a koncertjeire és

egyedül szeretett koncentrálni, Jens kiment a házból, hogy ránézzen Hősre és elszívjon egy cigarettát a csillagok alatt. Popkov általában odakint várta egy pakli kártyával meg egy üveg vodkával.

Csak egyszer kaptak össze, akkor is Valentina miatt. Ez előző év végén esett meg, kevéssel karácsony előtt. Aznap éjjel, mikor Raszputyint meggyilkolták és a folyóba vetették. Popkov el akarta mondani Valentinának, hogy úgy hallotta, Viktor Arkin ismét feltűnt Petrográdban. Jens nemet mondott – semmiképp sem árulhatta el neki. Vitatkozni kezdtek. Végül Jens az egyetlen nyelvre váltott, amit Popkov makacs agya képes volt felfogni, és leütötte a földre. A ütések csak úgy csattantak.

– Mi az ég történt veled? – kérdezte riadtan Valentina, mikor Jens végül visszaroht a házba.

– Popkov történt velem! – morogta.

Valentina harsányan felnevetett és minden együttérzés nélkül mosta ki a sebeit.

– Talán a veszettséget is elkaptad tőle – cukkolta.

Egyáltalán nem volt semmi kedve Szerova grófnő látogatásához. Még sohasem jött el ehhez a házhoz korábban, akkor most mit kereshet itt? Letett egy vödör friss vizet Hős elé és amikor felnézett, meglepetten látta, hogy nem a grófnő, hanem a fia, az ifjú Alekszej áll előtte félszegen az istálló bejáratában.

– Alekszej! *Dobroje utro*, Jó reggelt. Gyere be! Itt van az anyád is?

A fiú lelkesen előrébb lépett. Hős felemelte a fejét és üdvözlésül lágyan prüszkölt egyet. A fiú magasra nőtt, a végtagjai megnyúltak és abban az állapotban voltak, amikor még nem vonta őket teljesen az irányítása alá. Csaknem tizenkét éves volt és tiszta, figyelmes tekintettel szemlélte a világot nyugodt, zöld szemével.

– A hintóban ül. Búcsúzni jöttem, Jens bácsi. Mama és én elhagyjuk Petrográdot és találkozni szerettem volna veled. – Öntudatosan vállat vont.

– Elhagyjátok Petrográdot?

– A Mama azt mondja, itt nem biztonságos.

– Hová mentek?

– Párizsba.

Jensnek fájdalom nyilallt a mellkasába. Nem akarta elveszíteni a

fiút. A vállára tette a kezét és érezte rajta a feszültséget.

– Hiányozni fogsz, Alekszej. És hiányozni fognak az erdei lovaglásaink.

A fiú bólintott. Gyors, szomorú mozdulat volt.

– Nem akarok menni.

– Az anyádnak igaza van. Nem biztonságos itt.

– És mi van veled? Te itt maradsz? Jens elmosolyodott.

– A szocialisták nem törődnek majd velem. Dán vagyok, úgyhogy ne aggódj, nem vagyok veszélyben.

Alekszej Jens szemébe nézett.

– Biztos vagy benne?

– Egészen biztos – hazudta Jens. A fiú látszólag megkönnyebbült.

– Meg egyébként is – tette hozzá Jens –, maradnom kell, hogy vigyázzak Atila gyermekeire. – A fehér egér két leszármazottja még mindig az egérpalotát róttá Lydia szórakoztatására.

Alekszej feszengve toporgott.

– Mi az? – kérdezte Jens gyengéden.

– Hoztam neked valamit. – A fiú odanyújtott neki egy barna papírzacskót és zavarában elpirult.

Jens elvette tőle és meglepetésében halkán fűttyentett. Egy gyémántkarkötő és egy pár arany fülbevaló volt benne.

– Nem vagyok biztos benne, hogy jól állnak majd nekem – mondta.

– Nem. – Alekszej orcái vörösek voltak. – Nem azért, hogy magadra...

Aztán meglátta Jens huncut arckifejezését és felnevetett. Gyorsan körbenézett az istállóban, hogy hallgatózik-e valaki, de nem látott senkit. Popkov eltűnt.

– Mama kivette az összes ékszerét a széfből, hogy becsomagolja. A ruháiba dugja őket, még az arckrémes tégelyeibe is.

– Igazán?

– Igen. Azt mondja, hogy el akarják majd rabolni őket.

– Az anyádnak talán igaza van.

– Ezeket kihagyta, mert annyi ékszere van és azt mondta, hogy csaknem értéktelenek. – A papírzacskóra nézett. – Nekem nem tűnnek értéktelennek.

– Nem, Alekszej, igazad van. De az édesanyádnak olyan értékes

ékszerrei vannak, hogy az ő szemében, gondolom, ezek nem érhetnek sokat.

– Szóval szeretném neked adni. Rejtsd el őket, arra az esetre, ha netán... – Ismét megvonta csontos vállait.

– Köszönöm, Alekszej. – Jens meghatódott és szorosan megölelte a fiút. – Nagyon fogsz hiányozni. – Hátralépett és kartávolságra tartotta magától. Meglepte a fiú elméjének csendes, méltóságos tartása. – Aztán lovagolj továbbra is, rendben?

– Igen. – A fiú nehéz szemhéjjal pislogott. – Köszönöm, Jens bácsi, amiért...

Jens összekócolta a haját.

– Menj és köszönj el Hóštól, amíg én beszélek az anyáddal. – Gyors léptekkel odament a hintóhoz. Az asszony odabent ült, zöld ruhában, szomorú és komor szemekkel.

– Szóval elhagyod Oroszországot?

– Igen.

– Párizsba mész? Rámosolygott és megrázta a fejét.

– Ezt mondom mindenkinek. De valójában keletre tartunk.

– Hosszú út lesz.

– De sokkal biztonságosabb, mint átfurakodni a nyugati fronton.

– Már semerre sem biztonságos. Vigyázz magadra! Kinyújtotta a kezét és megérintette Jens ujjait, ahol a kocsi ajtajának támaszkodott.

– Figyelj rám, Jens! Úgy hallottam, hogy egyes arisztokraták összeesküvést szőnek Miklós cár megdöntésére.

– Te jó Isten, végre megjött volna az eszük?

– Nem. Hatan a főhercegek közül összebeszéltek Gregorij Lvov herceggel a Dumából, hogy felajánlják a trónt Miklós Nyikolajevics főhercegnek.

– Egyik Romanovot egy másikra cserélnének? Elment az eszük! Golitszin miniszterelnök túl gyenge hozzá, hogy rendet tartson. Hát nem látják, hogy már késő?

– Nem, Jens. Szeretik a hazájukat. Nem szeretnék feladni, és tudják, hogy azonnal távozniuk kell, ha a Romanovok elveszítik a trónt.

– Te is szereted Oroszországot és mégsem tart vissza téged a távozástól.

Az asszony elfordult felőle és a ház melletti istállóra nézett, ahol

Alekszej abban a pillanatban tűnt fel és feléjük rohant.

– Hazudtam neked, Jens, amikor azt mondtam, hogy egy halott katonatiszt az apja. – Suttogásra fogta. – Az apja egy Romanov. Ha ez valaha is kiderül, Alekszej borzalmas veszélybe kerül. – Összerezzent.

– Ezért távozzunk.

Jens megfordult, megragadta a fiú karját és gyorsan betuszkolta a hintóba. Rájuk csapta az ajtót.

– Gyorsan menjetek! – unszolta őket. – Még ma!

– Holnap – mormogta az asszony.

– Reggel elmegyek, hogy búcsút mondjak – ígérte Jens. A fiú rámosolygott.

– Még utoljára elmehetünk egyet lovagolni.

Az a nap a vég kezdete volt. Valentina korán kelt. Túlságosan nyugtalan volt, hogy aludni tudjon. Hallotta a város zaklatott lélegzését, még a csendes, fásoros utcájukban is. A csontjai feszülten sajogtak, mintha túl sokat és túlságosan gyorsan futott volna. Mindenhol olyan híreket lehetett hallani, hogy a munkások a főnökeik ellen fordultak. A postai dolgozók halálra verték a főnököket, akinek tíz évig engedelmeskedtek, egy ékszerboltot vezető házaspárt pedig kidobtak a saját alkalmazottaik. Rettenetesen aggódott Jens miatt. Elképzelte, ahogy a föld alatti munkások vakondokokként bújnak elő a csatornából, hogy szétcincálják a direktorukat gyöngé falú kis irodájában.

Ösztönösen megsimogatta maga mellett a férfi testét, hogy megbizonyosodjon róla, egészen van és biztonságban. Jens azonnal magára húzta. Vadul szeretkeztek. Valentina rajta hagyta a nyomát, aprókat csipett a mellkasába és érezte a vére ízét a szájában, mikor egy kicsit kiharapta a férfi alsó ajkát. Ma többre volt szüksége belőle, nem csupán az izmaira meg a bőrére és kemény lökéseire a testében. A vére kellett neki az ereiből. A szívverésére áhitozott. És mikor végül kimerülten feküdt a karjai között és a haja kócosan hevert a bőrén, a férfi felkönyökölt és lenézett rá.

– Éhesnek tűnsz ma reggel – mondta nevetve. Valentina feltámasztotta magát a könyökeire.

– Ne menj be dolgozni, Jens! Ma ne!

– Mennem kell, szerelmem. El kell búcsúzzak Alekszejtől. És jelenleg egyébként is sok a gond.

Valentina szíve nagyot dobbant a mellkasában.

– A munkásokkal?

– Nem, habár az igaz, hogy a szakszervezetek a fülembé kiáltozzák a követeléseiket. Nem. A régi, fából készült vízvezetékekkel van baj. Korhadásnak indultak. Megfertőzték a vizet bizonyos helyeken és ismét kitört a tífusz. Bejelentettem, hogy az emberek nem ihatnak belőle. De mi mást tehetnének? – Levetette a lábait az ágyról és máris az előtte álló napon járt az agya.

Valentina elbukta a lehetőséget.

Jens nem ment lovagolni Alekszejjel. Annak ellenére, hogy még korán volt, mikor megérkezett a Serov udvarházhoz, a grófnő hintójára már felrakodták a csomagokat, indulásra készen állt az ajtó előtt, Alekszej pedig a lépcsőn kuporgott. Azonnal talpra ugrott, amint meglátta Jenst Hős hátán, de a búcsújuk rövid volt.

A grófnő ingerültnek tűnt.

– Addig nem volt hajlandó beülni, amíg el nem búcsúzott tőled. Jens kezét rázott a fiúval, formálisan elismerve, hogy már felnőttnek számít.

– Vigyázz az édesanyádra, rendben?

– Igen, uram!

– Írj nekem! Meséld el, mit szeretnél majd kezdeni az életeddel!

– Már eldöntöttem. Belépek a hadseregbe. Jens szíve összeszorult.

– Korai még. Sok szerencsét az új életedhez. Találkozunk még, ebben biztos vagyok, mikor véget ér ez a zűrzavar.

A fiú visszatartotta a könnyeit.

– Az jó lenne.

Jens szorosan megölelte, csókot nyomott az anyja arcára és megígérte, hogy jó helyre kerül Alekszej lova, gondoskodik róla. Aztán elvitte őket a fekete hintó, aminek az oldaláról levették az aranyozott címet. Jens addig nézett utána, amíg el nem tűnt a szemei elől és haragjában megátkozta a nemzetet, ami elkergette földjéről remek, ifjú fiait. Erősen érezte Alekszej elvesztésének fájalmát. Felugrott a nyeregbe és gyors ügetésre fogta Hőst a kavicsos felhajtón. Egy csúnya ló várta odakint, rosszindulatú szemekkel.

Popkov ült a nyergében és a szakállát vakargatta, mint egy lusta medve.

– Mi a fenét keresel te itt? – kérdezte Jens.

– A feleséged küldött.

– Miért?

– Hogy vigyázzak rád – keserűen elhúzta a száját.

– A pokolba veled! – Jens megsarkantyúzta a lovát és vágtazni kezdett.

Nyolcvanezer munkás tette le aznap a szerszámaikat és kezdett sztrájkba Petrográdban. Lázadások törtek ki a Vaszilievskij szigeten és erőszakos felvonulások szántottak végig az utcákon. Füstoszlopok szálltak fel városszerte az égre, akár a gyűlölet ujjai. Megbénultak a vonatok, a közlekedés és a termelés. A boltok és gyárak ajtóit és ablakait bedeszkázták, a dolgozóik pedig transzparenssekkel özönlöttek ki az utcákra. Jens átlovagolt Petrográd szívéen. Érezte a gyűlölet és anarchia szagát a levegőben; az elkeseredett vágyat a pusztításra, gyűjtogatásra, hogy összezúzzanak és széttépjenek mindent ami az útjukba kerül.

Autók heverték az oldalukra fordítva, bezúzott szélvédőkkel; üzletek ajtaja lógott felfeszített zsanérokon, az árukat kihajigálták az utcára, ahonnan széthordták őket. Az italüzletekből ládaszám elloptott vodka fűtötte a felvonulók haragját. Egyszerre vörös karszalagos férfiak ragadták meg vérbe lábadt szemekkel Hős kantárját és igyekeztek kifordítani lovasát a nyeregből. Jenst végtelen szomorúság kerítette hatalmába. Szívéből szerette ezt az országot, amelyik most felvágta saját ereit és a vérével áztatta az utcáit. Körülbelül ezer család tartotta a markában ezt a hatalmas birodalmat évszázadokon keresztül, de teljesen kifacsarták, és most egész Oroszország fizetett meg érte.

Jens az irodája felé lovagolt és kétségbeesetten nézte, ahogy egyik üzemet a másik után fosztották ki. Nem került volna sokba, hogy a saját munkásai beomlasszák a csatornák tetejét. A dolgozók mindenütt fellázadtak, összetörték a gépeket és bezúzták az ablakokat. És ahogy haladt, folyamatosan ott hallotta maga mögött Popkov lovának patáit.

– Menj haza! – kiáltotta Jens.

De a ló a sarkában maradt, mint egy csámpás árnyék. Amikor

befordult a Lizskovszkaja utcába, mintha falnak ütközött volna. Az utcán emberek tolongtak, vörös szalagokkal a mellkasukon és vascsövekkel a markukban. A Raspoz öntöde munkásai voltak. Végigözlöltek az utcán és azt kiáltozták: Fegyverbe az igazságért! Halál az elnyomókra! – Hős megtántorodott Jens alatt és kifordult oldalra. Felzaklatta a szűk utcából áramló gyűlölet szaga. Jens meglapogatta az állat izzadt, tajtékozó nyakát és meg akarta fordítani, hogy visszamenjenek, ahonnan jöttek. De ebben a pillanatban kiáltozás ütötte meg a fülét.

Vörös köpenyek villantak és szablyák csillogtak a levegőben. Lovak nyerítettek fel és patkók csattogtak a köveken. Jens megérezte a végzet sötét, fojtogató jelenlétét – kivezényelték a katonákat. Ezek szerint a cár úgy határozott, nem tárgyal a munkásokkal. Puskalövések dördültek. Pánik és félelem lett úrrá, ahogy az utca mozgásba lendült. Az emberek próbáltak menekülni a szablyák elől, de sehol sem volt hely. Jens látta, ahogy egy fiatal fiú elesik, majd eltűnik a lábak alatt. Előre szökkent Hőssel és az állat széles mellkasával utat vágott a fiúhoz, hogy feltápáskodhasson.

Hallotta, ahogy Popkov figyelmeztetésül felkiált mögötte és megfordult. Éppen időben húzta le a fejét egy kardvágás elől. A huszárok a lovaikon utat kaszáltak maguknak a tömegben véres pengéikkel. Jens meglátta Popkovot, ahogy sarokba szorították a fal tövében. Még a lován ült, de a karját vér áztatta és egy szőke kapitány emelte rá a kardját, hogy másodjára is lecsapjon. Csernov volt az. Jens előre ugratott, jobbra és balra is félrelökve maga mellett a munkásokat. Az utolsó pillanatban oldalra rántotta Hős fejét és Csernov fekete csődörének vezette. A penge íve irányt váltott. Ahelyett, hogy elmeteszte volna Popkov torkát, az arcán vágott keresztül, olyan erővel, ami biztosan levette volna a fejét a válláról.

Jens pulzusa a fülében lüktetett. Vad dühvel vágta mellbe a kapitányt öklével és kiütötte a nyeregből. Popkov előre bukott. Vér patakzott végig heves iramban a lova nyakán. De Jens kiegyenesítette a nyeregben az egyik kezével, a másikkal pedig megragadta eleresztett kantárját. A saját lovát nem kellett ösztökélnie. Az állat erejét kihasználva Jens utat vágott maguknak a munkások tömegében, akik igyekeztek felvenni a harcot a

katonákkal. Vascsovekkel szablyák és puskák ellen nem volt éppen kiegyenlített küzdelem, de ők voltak túlerőben. Egyre több nyeregből fordult ki a lovas.

Az egyik mellékutcában Jens gyorsan leszállt a lováról és megérintette Popkov vállát. Megremegett. Még életben van, hála Istennek. Óvatosan felemelte a kozák fejét a ló nyakáról. Jézus Krisztus, egy merő vér! Harag és bánat szakította szét a mellkasát, de biztos kezekkel levette a sálját és Popkov feje köré tekerte, szabadon hagyva ép szemét. Az a fekete, résnyire nyitott szem fókuszálni igyekezett, de Popkov hatalmas alakja bizonytalanul dülöngélt a nyeregben. Alig volt magánál.

– Kapaszkodj, Popkov! – mondta keményen Jens. – Hazaviszlek. Lecsatolta az övét és a kozák kezeit a ló nyaka köré szíjazta vele, majd felugrott Hős hátára, Popkov gyeplőjével a kezében.

– Már megint az utamban állsz, Friis.

Jens felemelte a fejét. Egy hosszú kabátba öltözött, kemény arcú férfi állt az út közepén, puskával a kezében, kisebb hadsereggel a háta mögött. Mindannyiukon vörös karszalag volt.

– El az utamból, Arkin! – Jensnek nem volt ideje rá, hogy vitába szálljon a rohadékkal. Megindult előre, maga mögött vezetve Popkov lovát.

Hirtelen puskalövések dördültek a szűk utcában. Jens csak ennyit hallott, semmi fájdalmas nyerítést. Hős egyszerűen meginogott alatta, majd némán összeesett. Először a mellső lábai rogytak össze, aztán rövid küszködés után a fara is követte.

– Nem, nem, nem! – üvöltötte Jens és kiugrott a nyeregből, még mielőtt a ló földet ért volna. Letérdelt az állat feje mellé és a karjába vette hosszú orrát, de a sötét szemek már fénytelenek voltak és az utolsó lélegzet már elhagyta széles orrlyukait. – Nem! – kiáltotta Jens kétségbeesetten, majd talpra ugrott és Arkinra vetette magát.

Már vártam erre a pillanatra – mondta Arkin feszes mosollyal és fejbe vágta Jenst a puskája tusával.

NEGYVENEDIK FEJEZET

Valentina keze remegett. Nem Liev Popkov szeme miatt, ami egy zománcozott tálban hevert a konyhaasztal közepén. Nem is a vérvesztése miatt, vagy a fehéren kivillanó csont látványára, ami átlósan keresztezte a férfi fejét. És nem is annak gondolatára, hogy miféle erőfeszítés lehetett visszatérnie hozzá a lovával, hogy elmondhassa neki a híreket. Nem is Hős halála miatt. Jensért remegtek a kezei.

Megmosta Popkov fejét és kivette összezúzott szemgolyóját. Gyulladásgátló oldatot töltött a szemüregébe és elég vodkát a torkára, hogy végre meg tudjon szólalni.

– Arkin elkapta – bökte ki. *Arkin elkapta.* A kezei remegni kezdtek és felidézte maga előtt Arkin darabokra lőtt térdének látványát. A lövedék Jens puskájaából jött. Töltött magának egy pohár vodkát.

Jens vér ízét érezte a szájában. Ez volt az eső gondolata. Egyesével kerültek a helyükre a részletek, mígnem az agya forogni kezdett. Eleinte csak lassan, majd egyre felgyorsult, megelőzték a gondolatai, egymásnak ütköztek és kiszakadtak a fejből. Kinyitotta a szemét. Egy börtöncellában volt.

Halványsárga fény égett egy fémrács mögött a mennyezeten fémrács mögött. Sohasem kapcsolták le. Egyedül egy szemmagasságban lévő kémlelőnyílás és a padló magasságában lévő etetőnyílás volt említésre méltó az apró helyiségben. Téglafalak, vödör az egyik sarokban, a másikban zománclavór és egy keskeny priccs, amin feküdt. Csupasz, bűzlő matrac volt alatta, egyetlen takaró felette.

Fáj a feje. Az egyik szemére homályosan látott és alvadt vér száradt az arca oldalára, mintha egy fekete rák lógott volna le róla. Felállt, mire a szoba megfordult körülötte, de eljutott az ajtóig. Dörömbölni kezdett az öklével.

– Arkin, te szemét rohadék, nyisd ki ezt az ajtót! Egy órán keresztül dörömbölt. Vagy két órán át? Fogalma sem volt, de az ökle megfájdult és a bütykei felrepedtek. Elvették a cipőjét és az övét, így semmi mással nem tudott dörömbölni. Lassan lecsúszott a földre, hátát a fémajtónak vetve és végre gondolkodni kezdett.

Arkin csak egyszer lépett be a börtöncellába. Ahogy teltek a napok, Jens hallotta más cellák vasajtájainak csapódását is, léptek zajait a folyosóról, az örök kiabálását, és olykor a rabok halk sírását, amelyekre Jens kiáltásokkal válaszolt. Ha voltak is sikolyok, mindig rövidre vágták őket.

Jens napról napra élt egyedül, félhomályba zárt világában. Sohasem látott senkit. Ételt és vizet adtak be az etetőnyíláson naponta kétszer, vizes kását reggel, este pedig levest. Egy kevés porcogó vagy káposzta a levesben már ünnepi eseménynek számított. Minden reggel kiürítették a vödrt ugyanazon a nyíláson keresztül. Minden nap megmosakodott egy keveset töltve ivóvizéből a zománclavórba. A víz értékes dologgá vált. Belemártogatta az ujjai hegyét és elgondolkozott, mennyi vizet pazarolt el életében gondtalan nemtörődomséggel. Most olyanná vált, mint a nyomortelepek lakói, akik a csöpögős vízpumpa körül ólálkodtak az udvaron és minden egyes cseppre kincsként tekintettek.

Minden nap arra számított, hogy rányitnak az örök, vascsöveikkel és kemény ökleikkel. De senki sem jött. Senki. Így amikor Viktor Arkin benyitott a saját gondolataival és szagával töltött négy hét után, legszívesebben rámosolygott volna. Ehelyett némán ült a priccsén, hátát a falnak vetve és óvatosan szemlélte. Három egyenruhás őr állt Arkin mögött, rudakkal és láncokkal a kezükben.

– Jens Friis. – Arkin úgy ejtette ki a nevét, mintha keserűnek érezte volna a szájában. – Azért jöttem, hogy elmondjak valamit, amit tudnod kell. Jens talpra állt. Magasabb volt Arkinnál, így a férfi arra kényszerült, hogy felnézzen rá.

– Egyedül annyit szeretnék megtudni tőled, hogy mikor kerülök ki ebből a bűdös patkánylyukból.

– Ne légy olyan türelmetlen! Még sokáig ez lesz az otthonod. – A tekintete elsötétült és a lábára tette a kezét. – Ahogy ez a térd is még sokáig rád fog emlékeztetni.

– Ha rajtam múlt volna, az agyadat terítem szét azon az udvaron, nem a térdedet.

Arkin keze megrándult és Jens egy pillanatig azt hitte, hogy elborul az agya. Az arcán viselt kemény, arrogáns maszk alatt harag tombolt. Jens látta az árnyékát a férfi szürke szemei mögött.

– Akkor mi az – kérdezte Jens türelmetlenül –, amit el akarsz mondani?

– Azt akarom, hogy tudd, lefeküdtem a feleségeddel a lópavidéken lévő *izbában*.

– Hazudsz.

– Ez az igazság.

– Rohadt, kibaszott hazug disznó vagy. Valentina gyűlöl téged. Ha csak egy ujjal is hozzáérnél, kikaparná a szemedet.

– Az ő ötlete volt. Imádta.

Jens előre lendült, ami váratlanul érte Arkint, és ököllel belevágott a férfi kárörvendő képébe. Az örök nekiestek vasrúdjaikkal, de Jensnek elégtétel volt, hogy vért láthatott Arkin arcán, és azt a dühös kifejezést, ahogy eltörölte a csuklójával.

– Ismerem őt, Friis, ismerem a teste minden porcikáját. A szeplőt a combján, megcsókoztam; az apró, fehér sebet a bordáin, addig szívtam, amíg felnyögött; a sűrű, fekete szőrt nedves ágyékában, nyalogattam, miközben belemártottam az ujjaimat és...

Ha a három ór nem veti rá Jensre a láncokat, megölte volna Arkint.

– Kifelé!

Viktor Arkin elégedett mosollyal bicegett ki a cellából.

Valentina nyolc hónapon át kereste éjjel-nappal Jenst.

Városszerte tűntek el az emberek. Barátok és családtagok, akik az egyik nap még ott voltak, másnapra nyomuk veszett, így senki sem akart tudni semmit, senkit sem érdekelt – mindenki saját magát féltette. Bandák portyáztak az utcákon, kinyitották a börtönöket, megölték a rendőröket. Felgyújtották a nagyobb házakat, leégették a bíróság épületét és a titkosrendőrség irodáit.

Az Okhrana ügynökeit felkötötték a lámpavasakra, a város pedig szinte lángolt a vörös feliratoktól és posztereiktől: PUSZTÍTSD A ZSARNOKOT, GYŐZELEM OROSZORSZÁG NÉPÉNEK.

Valentina óvatos volt, annyira, hogy az emberek rá sem ismertek. Egyszerű parasztruhákat hordott, kézzel szőtt sálát, kendőt kötött a fejére és nehéz, foltozott bakancsot húzott a lábára. Lefogyott, az arca beesetté vált és olyan sápadttá, akárcsak a munkásoké. Leejtette a vállait és meghajlította a hátát. A tekintetét a földre szegezte, hogy senki se láthassa a szemeiben lángoló haragot. Minden reggel

megcsókolta Lydiát, majd a szobába zárva maga mögött hagyta a játékvonattal meg a könyveivel, de egyetlen embert sem talált, aki bármit is hallott volna egy Jens Friis nevű dán mérnökről.

1917. március másodikán Miklós cárt lemondásra kényszerítették. A családjával együtt házi őrizetbe helyezték a Cárskojé Szelóban, később pedig vonattal Szibériába vitték őket. Valentina pedig végignézte, ahogy Petrográd megváltozott. Vörössé vált: vörös karszalagok, vörös kendők, vörös kokárdák a kalapokon. Alexander Kerenszkij állt az új ideiglenes kormány élére, de pánikba esett, miután továbbra sem állt helyre a rend a városban. Kornyilov tábornokot, a hadsereg vezetőjét leváltották. Vereség vereséget követett a németek ellen, és a végén már Oroszország népe térden állva könyörgött a háború befejezéséért.

A káosz nyara volt.

Azonban a legnagyobb káosz Valentina szívében honolt. Dobogni is elfelejtett. Nem tudta már, hogyan kell élni. Néma és üres volt, kiszállt belőle a vér. Ólomnehéz, fekete héjnak érezte csupán a bordái között. Olykor megérintette az ujjai hegyével a mellkasát és ökölrel a mellei közé vágott, de semmivel sem tudta életre keltetni. Ilyen lett volna egy megtört szív? Akár egy törött óra.

A különös az volt, hogy a szemei emlékeztek mindarra, amit a szíve elfelejtett. Éjszaka az ágyban Jens nélkül úgy sírtak, mintha képesek lettek volna szabadjára ereszteni azt a fájdalmat, amit a szíve nem tudott. A teste sóvárgott a férfi teste után a takaró alatt. Újra és újra beszívta az illatát a párnából, amit szorosan ölelt magához az éjszakák végtelen óráin át. A férfi ingét viselte az ágyban, az ő zokniját húzta a bakancsa alá, a nyakkendőjét tűzte fel a blúza gallérját. Az ő hajkeféjével fésülködött, az ő illatszerét használta, az ő fogkeféjével mosott fogat. A műszereit is használta volna az íróasztalán, ha tudta volna, hogyan kell, de ehelyett a zsebóráját hordta a zsebében.

Nem látta viszont Liev Popkovot az után a nap után, hogy bekötötte a fejét. Nem sajnálta. Habár azt mondta neki, hogy nem hibáztatja a férje fogságba eséséért és a szeme elvesztéséért, mindkettő hazugság volt. Így hát ahol csak tudott, Jens után kutatott. Ismét elment Varenka régi házához, de a nő nem volt ott. A barátságos férfi a

cigány feleségével azt állította, hogy sohasem hallott Viktor Arkinról – bármennyit fizetett is neki. Elment a csatornaszagú pinceszobához, ahová Jens vitte le egyszer, hogy megtalálják Larisza Szergejevát, de egyikük sem hallott Viktor Arkinról.

Elment a templomba. A pap, amelyik hazudott neki, nem volt ott. Mikor megkérdezte, hol van, azt a választ kapta, hogy a cár katonái halálra korbácsolták a falujában a lánya szeme láttára. Még a lány szomorú képe az elméjében sem dobogtatta meg a szívét. Egyszerű parasztruhájában gyűlésekre ment, vörös szalagot tűzött a mellére és ellátogatott minden egyes politikai találkozóra minden templomban és tanácsteremben, amit csak talált. Belemosolygott a szemekbe, amiket gyűlölt, olyan emberekkel beszélt, akik le akarták lőni az összes állami minisztert, üzemi munkásnőkkel ment kocsmákba és az egyikben még zongorázott is. Mindig kesztyűt viselt, hogy elrejtse sima kezét.

Senki sem ismerte Viktor Arkint. Mit művelhetett? Visszament volna Moszkvába? Jensszel együtt?

Hol vagy, Jens?

Ekkor került hozzá a legközelebb. Amikor beszélt hozzá, akkor érezte úgy, hogy majdnem megdobbann a szíve. Akkor, és amikor a fehér rénszarvasbőr prémen ült a lányával az ölében és Isambard Kingdom Brunelről olvasott neki.

Időnként Arkin figyelte őket, Elizavetát és Valentinát. Amikor elege lett a gyűlésekből. Elege lett a kiáltozásból és az érvekből, amelyekkel minden ember igyekezett ráerőltetni a saját akaratát az ideák örvénylő forgatagára és folyton új ötletekkel, tervekkel, szabályokkal jöttek elő. Kerenszkij a bolsevikok ellen fordult, összetörette a Pravda újságuk nyomdagépeit és a Központi Bizottságuk irodáit. Elrendelte Zinovjev és Kamenyev letartóztatását, amiért a háború ellen kampányoltak, sőt, maga Lenin ellen is, aki ismét bujdosásra kényszerült.

De az idő most már közel volt – nem folytatódhatott örökké ez a zűrzavar. A petrográdi huszonötezer vörös gárdista és a Balti flotta tengerészeinek támogatásával máris legyőzték Lavr Kornyilov tábornokot. Arkin lelke azért égett, mikor veszik már át a bolsevikok az irányítást az egész ország felett egyetlen hatalmas, vakmerő

akcióval, hogy véget vessenek Kerenszkij álkormányának. És egy titkos szobában, távol mindenki más fülétől, hangot adott Leninnek a rivális pártoktól való megszabadulás szükségességéről. Arról, hogy nem maradhatnak mensevikek, szocialista forradalmárok, sem kadétok. Csak egyetlen párt uralkodhat, és az a bolsevik. Oroszországnak vasökökre van szüksége.

Ezért tért vissza Arkin Petrográdra, hogy Vlagyimir Iljics Lenin oldalán legyen és megbizonyosodjon róla, hogy az ellenforradalmi vezetők a Péter és Pál Erőd celláiban rohadnak meg. De időnként, amikor elfáradt és a térde a szokásosnál is jobban fájt, őket nézte az utcán, Elizavetát és Valentinát. Valentina okos volt, valóságos kaméleon. Rongyos barna és szürke ruhái alatt rejtőzködött, beleolvadt a környezetébe. Azt hitte, senki sem ismeri fel. Tényleg azt hitte, hogy a férfiak, akik valaha is az arcába néztek, elfelejthették? Egyre szebbé vált az évek alatt, amiket ő Moszkvában töltött, egyre érzékibbé, még kíváncsiabbá is a mozdulataiban, fejének egyetlen moccanásával és a haja egyetlen villanásával.

Elizaveta még mindig selyemben és bundában parádézott. Könnyű célpontja lett volna bármelyik bosszúszomjas vörös karszalagosnak, mégis emelt fővel, nyíltan sétált az utcán. Pedig figyelmeztette őt. Még könyörgött is neki. De az asszony csak rámosolygott néma mosolyával és megcsókolta a száját, hogy elapassza a szavait.

Én én vagyok. Te pedig te – mormogta. – Maradjon csak így. Így hát ennyiben hagyta. Sohasem bírta rávenni magát, hogy a gyerekekről kérdezze Elizavetát, de sohasem látta velük a kislányt, mintha Valentina rejtegette volna.

Valentina a szülei szalonjában ült a kanapén Lydiával az oldalán és könyörgött a szüleinek, hogy hagyják el Petrográdot, amíg még tehetik.

– Valentina – mondta az apja határozottan – ez az mi otthonunk. Ez a mi országunk. Nem megyek el innen.

– Kérlek, Papa, itt nem biztonságos.

A férfi összeráncolta a homlokát, de nem a lányára nézett, hanem a szőnyegre, és a bőrére kiültek a lefelé ívelő vonalak, amelyek újabban állandó vendégek voltak az arcán. Mindenki máshoz hasonlóan ő is lefogyott az utóbbi hónapokban. Valentina azt is

észrevette, hogy bizonyos dolgok eltűntek a szobából. Hiányzott az arany kandeláber és az antik, gyöngyház kandallóellenző. Elrejtette volna őket valahová a jobb időkre? Esetleg eladta őket vagy megvesztegetett velük valakit? Talán fosztogató katonák vihették el őket a Vörös Hadseregből.

– Nem félek tőlük, ezektől a bolsevikoktól – mondta az apja.

– Pedig kellene. – Az anyja szólalt meg. Nem tűnt riadtnak, még csak idegesnek sem a nevük említésére. Egyszerű, sötét selyembe öltözött – semmi gyöngy vagy bármiféle ékszerek. Ezek szerint ő is óvatosabb volt a maga módján. – Mindannyiunknak okunk van a rettegésre. Nem amiatt, amit már megtettek, hanem amit még tenni fognak.

Filip Ivanov meglepetten nézett rá.

– Honnan tudod, hogy mire készülnek?

– Olvasom az újságokat és hallom, mit beszélnek. Egyesével vadásznak le bennünket. Elveszik a házainkat. Csak idő kérdése.

– Nem gyűlölöd őket, Mama?

– Nem. Azért harcolnak, amiben hisznek, ahogy mi is úgy élünk, ahogy helyesnek hisszük.

Az apja ingerülten horkantott fel és Valentina odament a székéhez.

– Maradj itthon, Papa! Maradj biztonságban. – Megérintette a kezét, mire a férfi a keze köré csavarta az ujjait. Valentina lehajolt és arcon csókolta. Lágyabbnak érezte a bőrét, mintha egy kemény, külső réteg lehámlott volna róla. – Vigyázz magadra és Mamára!

– Te is azt csinálod ezekben a nevetséges ruhákban? Sohasem gondoltam volna, hogy a lányom és az unokám efféle rongyokat visel majd.

– Nagypapa – mondta Lydia az apja mosolyával –, munkásinget és szövetsapkát kellene hordanod. Viccesen néznél ki bennük.

Mindannyian együtt nevettek. Valentina később az utolsó közös nevetésükként emlékezett erre.

A dolgok rosszabbra fordultak, ahogy az időjárás egyre hidegebb lett. Valentina nekilátott a ház felkészítésének. Bútorkereskedőt hívott és a birtoktárgyaik nagy részétől megszabadult egy kövér kupac papírrubelért cserébe. Azonnal aranyérmékre és gyémántokra váltotta, mert a papírpénz hamarosan teljesen elveszítette értékét. A

kereskedő és az ékszerész is alaposan lehúzta, de nem volt abban a helyzetben, hogy alkudozzon.

Kirúgta az összes szolgálót, olcsó ágyakkal, székekkel és szekrényekkel töltötte meg a házat és minden értéküket két emeleti szobába zárta. Megtartotta Jens műszaki rajzait, néhány ruháját, egy szivós cipőt és néhány személyes dolgot, de a férfi könyvei közül egyet sem. Minden mástól megszabadult. Lydia erősen ragaszkodott a játékvonatahoz és a kockáihoz. Az anyja ölében ült és komoly arccal hallgatta.

– Olyanokká kell válnunk, mint ők – magyarázta Valentina. – Nem hagyhatjuk, hogy kidobjanak minket a házból, különben hogyan talál ránk a Papa, mikor visszajön?

– Hamarosan vissza fog jönni?

– Igen, angyalom.

– Hamarosan.

A borostyánszínű szemek nagyot pislantottak.

– Már ötéves vagyok, Mama.

– Tudom.

– Az már majdnem felnőtt. Valentina elmosolyodott.

– Az ám.

– Akkor el kell mondanod nekem az igazat, Mama.

– Hát persze.

– Mikor jön vissza a Papa?

– Hamarosan.

A legrosszabb az Erard koncertzongora volt – olyan volt elereszteni, mintha egy végtagját vágták volna le. Ragyogó tisztára törölte és még utoljára leült elé a zongoraszékre, Lydia pedig a padlóra és az anyja lábának hajtotta a hátát. Valentina a Chopindarabot játszotta, Lydia sírt.

– Ez Papa kedvence.

– Talán meghallotta.

Lydia megrázta a fejét és az ajkába harapott. A zongorát elvitte egy szekér. Emberek költöztek a házba. Emberek, akik sarat hordtak a polírozott padlóra, akik nem tudták, mire való a villanykapcsoló és hogyan kell lehúzni a vécét. Valentina elzárta magukat a két megmaradt szobájukban, összekucorodott az ágyon és magára húzta

Jens pamutingét, amin már inkább az ő szaga érződött, mint a férfié. Elveszítette a házát, elveszítette szeretett könyveit, és most elveszítette az illatát is. Az arcát száraz szemekkel a párnába temette és halk, artikulálatlan nyögés tört fel a lelke legmélyéről.

Lydia a lépcső tetején ült. Átölelte a térdait és nézte, amint két mezítlábás fiú az apja földgömbjével focizik a hallban.

– Ne bántsд őt, Viktor!

– Sohasem bánthanám a lányod, Elizaveta, ezt már megígértem neked. A férje is csak miattad van még mindig életben.

– Ne hagyd, hogy bántsák! Azok a szürke ruhások, akik hadseregnek nevezik magukat. Vagy akik falkákban portyáznak, mint a farkasok és a saját igazságukat érvényesítik. Ne hagyd, hogy bántsák!

– Nem tehetek meg mindent. Ha kiveszel egy gátat a folyóból, nem mondhatod meg neki, hogy ne folyjon. De – felemelte a fejét a párnáról és megcsókolta a nő föléje hajló, kecses nyakát – megteszem, amit tudok. Hogy megvédjelek.

A nő lovaglóülésben ült rajta és ritmusra mozgatta a csípőjét. A mellei lágyan dörgölődtek a mellkasához, akár a szatén és halk sóhajok törték meg a szavait. – Nincs szükségem védelemre. –A férfi szájára nyomta ajkait és a nyelvvel megkereste az övét, mintha éhezett volna nélküle.

NEGYVENEGYEDIK FEJEZET

Dübörgés futott végig Petrográd városán, mintha Thor kalapácsa sújtott volna le, és úgy megzörgette az ablakokat, mint a csontokat a sírban. Megijesztette Valentinát olvasás közben és felébresztette Lydiát, aki hálóingjében az anyja ágyába sietett nagy, kikerekedett szemekkel. Valentina érezte lánya szívének heves dobogását, miközben magához szorította. Az órára nézett. Este kilenc óra negyvenöt perc volt, 1917. október 25-én.

– Villámlik, Mama?

– Nem, kedvesem. Ágyúnak hangzik. Lydia szemei tágra nyíltak.

– Jó nagy lehet.

– Igen, nagyon nagy. Azt hiszem, hogy egy hajó ágyúja.

– Melyik hajóé?

– Nem tudom. – De a vér megfagyott az ereiben, mert biztosan tudta, mi volt az: annak a jele, hogy kezdetét vette a forradalom. Arkin elmondhatta volna neki. Az *Auróra*¹⁵ volt az.

Hajnali négy óra volt. Valentina a fagyos éjjeli ég alatt állt és nézte, hogyan ég a világa. Nem voltak csillagok, meteorok és semmi különös, hogy megjelölje az eseményt. De valahol, a távolban, a város házai felett tűz égetett lyukat a sötétségbe és a ragyogása eltörölte az utolsó remény maradékát is a szívében, hogy Oroszország visszahúzhatja magát a szakadék széléről.

Mit jelentett mindez? Jensnek. Neki és a lányának. A szüleinek. A világuk elpusztult. A föld megmozdult a lába alatt és a házuk kovácsoltvas kapujába kapaszkodott, mintha az a vékonyka fém megakadályozhatta volna, hogy rázuhanjon az egész univerzum.

*A városban vagy, Jens? Hallottad a hajó ágyúját?*¹⁵ 1917. február 28-án a fellázadt matrózok megölték a hajó parancsnokát (M. I. Nyikolszkij) és elsőtisztjét (P. P. Ogranovics). A matrózok az Aurórán forradalmi bizottságot alakítottak. A matrózok többsége 1917 folyamán a bolsevikokhoz csatlakozott. A pétervári Katonai Forradalmi Tanács utasítására 1917. október 25-én az Auróra matrózai elfoglalták a városközpontot Vaszijlevszkij-szigettel összekötő Nyikolajevi hidat. Este 21.15-kor a matrózból lett bolsevik

hajóparancsnok-komisszár, Alekszandr Belisev parancsára a hajóorrban lévő 152 mm-es lövegből leadott lövés adott jelt a Téli Palota ostromára.

Biztos volt benne, hogy Jens még életben van és ugyanazt az éjszakai levegőt lélegzi be, mint ő. Hogy Arkint mi tartotta volna vissza, hogy agyonlője a férfit, aki megnyomorította, fogalma sem volt, de semmi sem lett volna képes elhiteni vele, hogy meghalt. Semmi. Még szorosabban markolta a kapu jeges vasát. Úgy érezte, mintha így szűrődtek volna a férfi gondolatai a fejébe. Volt, hogy kását főzött egy lábasban reggelire, mikor hirtelen meghallotta a sóhajtását. Tudta, hogy olyankor elképzelte őt, amint a füle mögé dugja a haját és a fogai közé harapja a nyelvét összpontosítás közben. Ilyenkor hátrafordult a tűzhelytől, de a férfi sosem volt ott. Vagy amikor mérges volt a kölykökre a földszinten, akik kirúgták a labdát az ablakon, amikor lehetetlen volt üveget szerezni, ugyanabban a pillanatban hallotta Jens gondolatait arról, hogy az ország gyermekei írástudatlanok és az első dolog, amit a forradalomnak el kell hoznia, az az ingyenes és kötelező oktatás mindenkinek.

Valentina a férfi gondolataiba kapaszkodott. Ahogy az eszébe jutottak, azonnal óvatosan puha gyapjúba csavarta és összeszedte őket, mint a lepkegyűjtő a pillangókat. Éjszakánként elővette, hogy újra és újra meghallgassa őket, miközben a párnáját ölelte. Most pedig figyelte, ahogy a város feletti sötétség visszavonul, de az ő sötétsége ott maradt, szilárdan és érintetlenül.

– Nem találod meg azokban a lángokban. – A hang az éjszakából szólt hozzá.

– Liev?

Liev hatalmas alakja kilépett elé az árnyakból a lámpa fényébe és megmutatta magát. Nagyobb volt, mint valaha. Szemkötő fedte üres szemgödörét és dugóhúzó alakú fürtök függtek a homlokát keresztező sebhely elé. Valentina örült, hogy újra látja. Ez őt is meglepte.

– Nincsenek lovak? – A férfi az istálló felé intett, ahol Jensszel szoktak volt kártyázni és most először gondolt bele Valentina, hogy Lievnek hiányzik a barátja.

– Nem, eladtam őket.

Kérdés nélkül egész családok költöztek be az istállóba, amint

kiürült. Az üres bokszokban aludtak, bebújtak a szalma közé éjszakára és kiettek a zabot az vályúkból. Valentina nem ellenkezett. Nem érdekelt. Szeretett volna érezni valamit az emberek iránt, de képtelen volt rá.

Az ehhez hasonló emberek miatt veszítette el a férjét és a húgát – az Arkinhoz hasonlóak az ilyenekért harcoltak. *Nem látjátok, hogy mit műveltek?* – szerette volna a képükbe kiáltani. *Hát nem veszítetek észre, hogy a rosszal együtt minden jót is elpusztítottok Oroszországban?*

Gyorsan kihúzta Popkovot a fényből.

– Híreket hoztál?

– Igen.

– Jensről?

– Nem.

Valentina nem hagyta, hogy meghallja. Egyetlen hangot sem adott ki, még egy enyhe sóhajt sem hallatott, pedig a csalódottság darabokra törte a csontjait.

– Akkor kiról?

A férfi felkuncogott. Valentina legszívesebben megragadta volna a szakállát, hogy megrázza. – Kiról? – kérdezte megint.

– Egy Erikov nevű férfiről. Úgy hallottam, Lenin elvtárs bízik a szavában.

– És ehhez nekem mi közöm?

– A teljes neve Viktor Erikov.

Valentinának elakadt a szívverése.

– Viktor Erikov?

– Arkin nevet változtatott. Ezért nem tudtunk a nyomára bukkanni a rohadt gyilkosnak.

– Miért tette volna?

A nagy árnyék megmozdult.

– A családot miatt. Mert az Arkin név túlságosan közel állt Ivanov miniszter nevéhez. El akarta magát távolítani tőle.

Valentina bólintott.

– Megtudad, hol van?

– Még nem. De ki fogom deríteni.

– Elmondod majd nekem?

– *Da.* Valószínűleg a veszteted fogja okozni, de el fogom mondani. Addig maradj a házban!

– Hol vannak a forradalmárok?

– Mindenhol. Azok az átkozott bolsevikok elfoglalták a vasútállomásokat és a telefonközpontot. Még az Állami Bankot is megrohamozták. Komolyan gondolják, úgyhogy maradj zárt ajtók mögött!

– Köszönöm, *Liev.*

A férfi vállat vont és hátat fordított, hogy távozzon.

– *Liev.* – Megfogta a karját. Olyan volt, mint a szikla. – Sajnálom, ami a szemeddel történt. Vigyázz magadra!

A férfi érthetetlenül morgott valamit gránit mellkasa mély dörgésével, aztán elgyalogolt az éjszakába.

– Maradj itt, *Lydia!* Tartsd csukva az ajtót és ne nyisd ki senkinek!

– Mi van, ha vécére kell mennem, *Mama?*

– Használd a vödröt!

A kislány undorában felhúzta csinos kis orrát.

– Komolyan mondom, *Lydia.*

– Hová mész?

– Megkeresem a Papát.

A kis, szív alakú arc sugárzóan nézett vissza rá.

– Én is mehetek?

– Nem. De jól kell viselkedned. Papa csak akkor jön vissza, ha jól viselkedsz.

– Jó leszek, *Mama.*

A lánya angyali arcot vágott, de *Valentinát* nem verte át vele.

– Komolyan gondolom. Ne nyisd ki az ajtót! Ígérd meg!

– Megígérem.

Megsókolta a lánya kócos haját és igyekezett hinni neki.

– *Valentina!* Doktor *Fedorin* ajtajában állt, de idegesen pillantott vissza a válla fölé. A város most csendes volt, akár az alvó farkas a sikeres éjszakai vadászat után. De ez még nem jelentette azt, hogy megtömté a bendőjét.

Nyikolaj Fedorin behúzta *Valentinát* a házba és gyorsan becsukta az ajtót. – Nem lenne szabad ma az utcán járkálnod, *Valentina.* Túlságosan veszélyes.

- Csak azért jöttem, hogy megtudjam, mi újat hallottál.
- Kedves leányom, a város a képünkbe robbant. A bolsevik forradalom darabokra szaggatja Petrográdot és a Vörös Gárda mindenkit letartóztat, aki nem közülük való. A gyárak vezetőit, a bankárokat, a mindenféle politikusokat pedig... – Elhallgatott és látta, hogy Valentina szája kifehéredik.
- Az apám is egyike azoknak a politikusoknak. A férfi reményvesztetten rázza meg a fejét.
- Ne menj oda, kedvesem!
- Mennem kell. És veled mi lesz?
- Ne aggódj, én biztonságban leszek. Orvos vagyok. Szükségük lesz rám. Látom, hogy a nővér egyenruhád van rajtad. Ez még a hasznodra lehet.

Valentina sietve kinyitotta az ajtót.

- Én is erre számítok.

Jól ment. Jobban, mint Arkin álmodni merete volna. Kerenszkij kormánya úgy felfordult, akár egy döglött birka és átengedte a hatalmat a vörösöknek. De – mosolyodott el magában Kerenszkij ostobaságán – a mai este meglepetésként éri majd őket, mert ma este mindannyiukat letartóztatják majd a Téli Palotában. Kerenszkij kabinetjének tagjait még a nap vége előtt bezárják a Péter és Pál Erődbe. Körbe-körbe járkált az irodájában, hogy csillapítsa térde fájdalma és arra várt, hogy behozzák a következő rabokat.

Friis jutott az eszébe. Minden nap gondolt a mérnökre. És az Ivanova-lányra. Tüskék voltak az oldalában, amiket képtelen volt kihúzni, bármilyen éles késsel próbálkozott is. Nagyot szívott a cigarettájába és füsttel árasztotta el a tüdejét, de képtelen volt kiüldözni őket az elméjéből, a képüket, amint egymásba karolva futnak az esőben, az alakjuk egymásba olvad és nem tudják levenni a tekintetüket a másikról.

Igaza volt. Valentina Ivanova pontosan tudta, mit csinál. Valóban minden nap gondolt rá, ahogy mondta neki. De az egészben az volt az ironikus, hogy ha aznap nem nyomorítják meg a térdét, azóta valószínűleg már halott lenne. Valentina mentette meg az életét. Már rég egyenruhába kényszerítették és kiküldték volna a frontra a németek ellen vívott, értelmetlen háborúba. Ágyúötlélék vált volna

belőle, lekaszálták volna valahol a csatamezőn és Valentina megszabadult volna tőle. Kivéve a gyereket, az o gyerekét, az a része örökké vele maradt volna. Ha ugyan az övé. Ebben sohasem lehetett biztos.

Megtörölte az arcát a kezével és elfojtotta a szokásos érzést a gyomrában, ahányszor csak a gyerekre gondolt. Fáradt volt. Nem aludt. Túl sokat aggódott a ma este és a kések miatt, amiket az elvtársai szegeztek a hátához most, hogy némi hatalomra tett szert.

Leült az íróasztala mögé és odakiáltott az ajtaja előtt álló katonának.

– Következő fogoly!

Arkin nem állt fel a székéből. De nehéz volt nem megadni a nőnek a tiszteletet.

– Filip Ivanov, fegyenc – mondta –, megparancsolom, hogy állítsák törvényszék elé, mint hazaárulót!

– Te szájalmas kis senkiházi, mit tudsz te és a fajtád a hazáról? Én hűségesen szolgáltam...

Arkin biccentett az őrnek, aki a miniszter képébe csapott a puskája tusával. A férfi kezeit összekötötték a háta mögött, így nem tudta elállítani a szájából csöpögő vért.

– Ne! – most először szólalt meg Elizaveta. – Kérem, ne! Arkin az asszonyra pillantott, hogy felidézze magában aranyló hajának pontos árnyalatát, arcának és nyakának finom bőrét.

– Madame Ivanova. – Hallotta a tiszteletet a saját hangjában, de képtelen volt elejét venni. Az előtte heverő két papírlapra összpontosított. Az egyikben a Filip Ivanov, a másikon pedig az Elizaveta Ivanova név állt. Felvette a tollát, de az ujjai hegyét a nő nevére tette. Ez volt az egyetlen része, amit megérinthetett. – Magát is perbe fogják árulásért, amiért segítette a férjét a proletariátus kizsákmányolásában és a Romanovok zsebének degeszre tömésében.

Az asszony nem mondott semmit. Arkin még mindig képtelen volt ránézni.

– Elvezetni őket!

– Máris, Erikov elvtárs!

De amikor az őr durván megragadta a férje karját, Elizaveta megszólalt:

– Várjon!

Az őr megtorpant. A megszokott engedelmesség gyökerei mélyre nyúltak. Hátra kötözött kézzel a férje felé fordult és megcsókolta az arcát.

– Isten veled, Filip. Az Úr áldjon meg. Többé már nem találkozunk ebben az életben.

– Elizaveta, hitvesem, el kell...

– Elvezetni! A nő maradhat – parancsolta Arkin.

– Elizaveta! – kiáltotta Ivanov, miközben kirángatták a szobából. – Szere...

Az őr becsapta maguk mögött az ajtót. Arkin és Elizaveta egy hosszú pillanatig egymásra meredtek. Kettesben voltak a szobában.

– Nem tudlak megmenteni – mondta végül a férfi.

– Tudom.

Az asszony gyengéden rámosolygott, akár csak a Hotel de Russie csipkés párnáin. Nyoma sem volt bánatnak és megbánásnak az ajkain, ahogy mozdulatlanul állt az irodában.

– *Csjort!* – Arkin ledobta a tollát az asztalra és olyan közel ment Elizavetához, hogy megérinthette volna, de a teste mellett tartotta a kezét. – Elizaveta, megmenténélek, ha tehetném. De egy állami miniszter felesége vagy. Isten a tanúm, megtenném, ha tehetném.

A nő kék szemei örömtelién ragyogtak.

– Tudom. Ne aggódj miattam! – Elegáns ruhája piszkos volt és az egyik ujjá tépett. Arkin azon tűnődött, miféle durva kéz szakíthatta el.

– Még egyszer rád szeretnék nézni – mondta halkan Elizaveta.

Ekkor a férfi megérintette ujjával sápadt arcát. A nő megdöntötte a fejét és lágyan a tenyerébe hajtotta.

– Vigyázz magadra, Viktor! Veszélyes idők ezek és azt szeretném, hogy... – nyelt egyet és elfordította a fejét, hogy megcsókolja az ujjait. – Azt szeretném, hogy biztonságban légy. Gyűlölöm, amiért harcolsz és gyűlölöm, amit ti bolsevikok a hazámmal tesztek, de – felemelte a tekintetét – téged képtelen vagyok gyűlölni.

– Elizaveta, mindent megteszek, hogy megmentselek az ítélőszék haragjától, de...

– Nem, Viktor. Ne tégy értem semmit, könyörgöm! – lassan és nyomatékosan ejtette a szavakat, hogy a férfi biztosan megértse. –

Többet éltem ezekben az utolsó években, mint korábban egész életemben. Többet éltem és többet szerettem. Ennyi elég nekem. Olyan örömet szerezte nekem, amiről azt sem tudtam, hogy létezik. *Szpaszibo*.

A férfi gyengéd mosollyal nézett vissza rá. Nem is próbálta kendőzni az éles fájdalmat a bordái alatt.

– *Szpaszibo* – visszhangozta.

– Isten veled – mormogta a nő és az ajtóhoz ment.

Mikor Valentina hazatért, Lydia a lépcső tetején térdelt és száraz mazsolával dobálta szemenként az odalent lévő két, koszos fiút. Valentina nem is vesztegette az időt arra, hogy leszidja. Csak megragadta a csuklóját, behúzta magával a szobába és letérdelt elé, hogy a szemük egy magasságba kerüljön.

– Lydia, találkozni fogok egy emberrel és azt szeretném, hogy velem gyere.

– A Papa az?

– Nem. *Docsenka*, kicsi lányom, ne nézz olyan szomorúan! Ha ezt jól csináljuk, hamarosan találkozhatunk a Papával.

– Minden nap ezt mondod.

– De ez ma igaz is.

Gondosan felöltöztette magukat, egyszerű ruhákba és kabátba, semmi fodrok és bunda. Lydia lángoló fürtjeit barna kendő alá kötötte, aztán nemezkalapot nyomott a fejébe.

– Úgy kell kinézned ma, mint egy munkás lánya.

Megnézték magukat a tükörben piszkos ruháikban.

– Te gyönyörű vagy, Mama, de én csúnyán nézek ki.

Valentina felkapta a lányát és csókot nyomott a homlokára.

– Akkor sem festenél csúnyán, ha nagyon akarnád, angyalom. Most pedig figyelj rám! Mondanod kell majd valamit.

– Azt hittem, meghaltál – mondta Valentina.

Valentina belépett Erikov elvtárs irodájába és Arkin arcába nézett, szürke egyenruhájára és arrogáns szemeibe. Ezredjére is azt kívánta, bárcsak a torkába döfte volna Dr. Fedorin szikéjét a párbaj napján a Pisztoły-dombon.

– Azt hittem, elüszkösödik a lábad és belepusztulsz – mondta.

– Nem olyan egyszerű megölni engem – válaszolta de a szemeit nem

rajta, hanem a gyereken tartotta.

– Viktor, ez itt a lányod, Lydia.

Arkin arca kifejezéstelen maradt. Még csak rá sem mosolygott a gyermekre. Valentina megremegett magában, mikor eleresztette a lánya apró kezét. Lydia előre ment, és mint egy kis manó, megállt az íróasztal mögött álló, magas alak előtt. Valentina torka összeszorult a lány bátorsága láttán.

– *Dobrij gyeny*, jó napot, Papa.

Egy ér kezdett lüktetni Arkin állkapcsa szélén. Szürke szemei megremegettek, miközben kinyúlt és megérintette a lány kis fejét az ujjjaival.

– Honnan tudjam, hogy az enyém?

– Onnan, hogy megesküszöm rá. Már terhes voltam, mikor hozzámentem Jens Friishez. – Valentina hálát adott az égnek, hogy Arkin nem volt a közelben a lánya születésének idején.

Arkin visszahúzta a kezét, de Lydia továbbra is felfelé meredt rá kerek szemeivel.

– Ez nem jelent semmit – mondta a férfi. Érzéketlen hangon beszélt.
– Friis kölyke is lehet.

– Nem. – Valentina elfordult, mintha kínosan érezné magát. – Jens és én mindig nagyon vigyáztunk, hogy ne essek teherbe.

– Akár hazudhatsz is.

– Nem hazudok, a gyermekem életére esküszöm. Nézd csak a száját! Tisztára a tiéd. Nézd az állát! A tiéd alakját örökölte. – Hazugság volt, de érezte, hogy a férfi mennyire hinni szeretne neki.

– A haja? – A kalap után nyúlt.

De Valentina megmondta Lydiának, hogy a kalap mindenképp rajta kell maradjon. Lydia késlekedés nélkül megfogta a férfi kezét, erősen megszorította és kicsiny arcához nyomta. A tekintete olyan leplezetlen sóvárgással függött Arkinon, ahogy csak egy gyerek képes nézni.

Arkin nem rántotta vissza a kezét, de alaposan szemügyre vette az arcát.

– A szeme nem az enyém. És nem is a tiéd, ami azt illeti.

– A szeme egyedül az övé. Mint annyi minden más is.

A hideg irodában Arkin leguggolt az egyik sarkára, a másik lábát

pedig mereven kinyújtotta maga mellé, és komoly arccal alaposan szemügyre vette a lányt.

– Szóval te vagy Lydia – mondta neki. A hangja kedves volt.

– És te vagy az én papám – mondta gyengéden Lydia. Oldalra döntötte a fejét és szégyellősen elmosolyodott, majd hirtelen a férfi nyaka köré vetette a karjait és úgy megszorította, mintha sohasem eresztené. Halk, nyávogó hangot hallatott. – Papa. – Megcsókolta a férfi arcát.

Valentina döbbsen nézte. Nem mondta a lányának, hogy ezt csinálja, de látta, hogy a férfi, akit gyűlölt, elolvadt a karjaiban. A csontjai meglágyultak a lány ölelésében és Valentina gyűlöletének egy kis része is vele olvadt. A gyerek arcával az arcán a férfi szemei elveszítették keménységüket és a vonásai elmosódtak, mintha összeomlott volna alattuk az őket tartó szerkezet. Egy hosszú pillanatig egymás karjába zárva maradtak, aztán Arkin gyorsan megcsókolta a gyerek homlokát, kiegyenesedett és visszament az íróasztala mögé anélkül, hogy bármelyikükre is ránézett volna. Előhúzott egy nyomtatványt, írt rá valamit és odanyújtotta Valentinának.

– Tessék – mondta. – Engedély Petrográd elhagyására. – Most pedig menjetek!

Valentina elolvasta. Lydiára nézett. Összetépte a lapot.

– A férjem neve nem volt rajta.

– Nem.

– Nem hagyom el Petrográdot nélküle.

– Ha a városban maradsz, Valentina, a Vörös Gárda előbb-utóbb rád talál, hiába rejtőzöl a barna kabátod alá. Egy miniszter lánya vagy és le fognak vadászni. Ne kockáztasd a gyermekünk életét!

– Ha Jens Friis marad, mi is maradunk.

– Ne légy bolond, Valentina! Gondolj Lydiára!

– Ha ő meghal, mi is meghalunk.

– Nem tudok mindenkit megmenteni.

– Írd rá a nevét az utazási engedélyre, ha azt szeretnéd, hogy a lányod életben maradjon!

Fájdalmas pillanat volt. Valentina azt hitte, hogy elveszítette a harcot. A férfi mintha bezárkózott volna magába. A szürke, célszerű

iroda halottnak és üresnek látszott. De hirtelen a férfi a szemébe nézett.

– Az anyád szereti Lydiát? – kérdezte.

Valentina óvatosan válaszolt.

– Igen, természetesen szereti az unokáját.

A férfi bólintott, de nem nézett újra Lydiára, csak kitöltött egy újabb nyomtatványt és odanyújtotta Valentinának.

– Vidd!

Jens neve is ott volt rajta Lydia és a sajátja mellett.

– *Szpaszibo*. Köszönöm.

– De figyelmeztetek, hogy miután kiengedték, ismét a nyomába erednek majd, akkor is, ha rajta van a neve egy engedélyen. Egy órátok van, talán kevesebb, amíg mások felül nem bírálják ezt az engedélyt, miután megtudják, hogy még Petrográdban van. A cárnak dolgozott és az efféle árulás megbocsáthatatlan. – Harag töltötte el a hangját. – Eljött az ítélet ideje a hozzá hasonlóknak, akik azt hiszik, hogy biztonságban vannak, csak mert haladó gondolkodásúak és értenek valamihez. Mintha az intelligenciájuk megvédené őket.

– Jens Oroszország népének dolgozott, hogy segítsen rajtuk. Mit fogtok művelni ti, bolsevikok? Elpusztítotok minden elmét, aminek önálló gondolatai vannak? Ha így tesztek, miféle reményt tartogat a jövő Oroszországnak?

– Oroszország előtt immár nagy jövő áll. Végre megszabadult a zsarnokságtól.

Valentina megragadta Lydia kezét és közel vonta a szoknyájához.

– Remélem, hogy soha többé nem találkozunk, Arkin.

– Akkor fogd a gyereket és fuss! Ebben úgyis jó vagy. Olyan jól csináltad az erdőben is, mikor fáról fára bujkáltál.

Valentina rámeredt.

– Miről beszélsz?

Arkin elégedett mosolyra húzta a száját.

– Hát még most sem tudod? Ott voltam veled aznap az erdőben, amikor belebotlottam az előkészületeinkbe. Én robbantottam fel a házatokat Tesovóban.

– Jól csináltam, Mama?

– Nagyon ügyes voltál, *docsenka*, kislányom.

- A Papa mérges lesz rám otthon, amiért azt a másik bácsit is papának hívtam?
- Nem. Ezer csókot fogsz kapni tőle.
- Akkor miért sírsz? – apró kezével az anyja kezét dörzsölgette. – Ne sírj!
- Gyorsan! Sietnünk kell! Csak egy óránk van.
- Mire?
- Hogy elhagyjuk Petrográdot.

NEGYVENKETTEDIK FEJEZET

Valentina lehunyt szemekkel állt a bejárati ajtó mögött és hallgatózott. Két sötét bőrű fiú ült mögötte a folyosón és cigarettacsikk tétekben kártyáztak, de annyira belefeledkeztek a játékba, hogy alig beszéltek. Nem zavarták őt. Egy keskeny ágy tűnt fel a lépcső alatti alkóvban. Egy kopasz férfi hevert rajta a hátán és horkolt. Még ez sem zavarta, olyan erősen koncentrált. Minden neszre figyelt odakint. Nem akarta magára vonni a figyelmet azzal, hogy az ajtó előtt várakozik.

Percek teltek el. Visszatartotta a lélegzetét, mintha ezzel lelassíthatná az idő múlását, de érezte a zsebében Jens órájának a súlyát és megállíthatatlanul járó mutatóit. Katonai bakancsok zajára fülelt az ajtóhoz vezető ösvényen és az elméje minden egyes széllekésre, a kapu minden egyes zörrenésére megfeszült. Tudta, hogy nem fogja meghallani Jenst, mielőtt a keze az ajtóhoz ér.

Percek teltek el.

Halk zörejt hallott odakint a lépcsőről. Valentina a zárra tette ujjait és elfordította. Résnyire nyitotta a bejáratot és hideg széllekés áramlott be rajta. Aztán úgy kicsapta az ajtót, hogy a falról pattant vissza mögötte. A padlón ülő gyerekek kíváncsian néztek fel.

Jens állt az ajtóban. Ugyanolyan magas volt, mint valaha, de a bőre az arcára feszült és a szemei mélyre süllyedtek az üregükben. Az arca alsó részét sűrű, vörös szakáll borította.

– Valentina... – a hangja csupán suttogás volt.

Valentina magához vonta, át a küszöb felett, be a folyosóra, a férfi pedig berúgta maga mögött az ajtót. Átölelte. Képtelen volt megszólalni. A szíve a férfi szíve mellett dobogott, maga körül érezte a karjait, erősen és elmozdíthatatlanul. Annyira vágyott rá, hogy a teste reszketni kezdett.

– Valentina – mondta megint a férfi a hajába, mintha csak erre az egyetlen szóra emlékezett volna.

De Valentina teste nem eresztette. Tudta, hogy a férfi órája a zsebében álnokul hajtja előttük az időt. De akkor sem eresztette.

A csomagok már oda voltak készítve az ágyra, két nagy és egy kicsi.

Valentina már hetekkel korábban összepakolta őket. Főleg húskonzerveket, kásának való zabot és szárított gyümölcsöket csomagolt, de rakott még melléjük gyufát, gyertyákat, egy takarót, zoknikat és egy-egy plusz kötött pulóvert mindannyiuknak.

– Kevés csomaggal utazunk – mondta a lányának készülődés közben. Lydia a rénszarvasprémen ült keresztbe tett lábakkal és a játékvonatát szorongatta.

Kettesben a szobában, Valentina lehámozta Jens testéről a ruhákat. Nyolc hónapot töltött ugyanabban a ruhában.

– Úgy bűzlök, mint egy döglött vaddisznó – mormogta a férfi. Valentina csókot nyomott a mellkasára.

– Azért ehetőnek tűnsz.

A férfi felnevetett, de a hangja feszült volt. Valentina tudta, hogy már hosszú ideje nem használta azokat az izmokat. Nem úgy, mint a többi izma, amelyek vastag kötegekben futottak végig a lábain és a mellkasán, de ennyi is volt az egész ember. Nem volt rajta igazi hús, csak csont, bőr meg néhány izomköteg. Próbálta elképzelni, milyen erőfeszítésbe telhetett neki, hogy menekülésre kész állapotban tartsa a testét az éhhalál szélén, de képtelen volt rá. A férfi gyorsan megmosakodott, miközben ő lesúrolta a hátát és megnyírta a szakállát egy ollóval – nem volt rá elég idejük, hogy megborotválkozzon. Néhány perc múlva már kint is voltak a házból és sietős léptekkel haladtak a jeges járdán, mindketten a lányuk kezét fogva. Lydia folyamatosan az apja combját piszkálta a vállával, hogy megbizonyosodjon róla, valóban igazi.

– A bolsevikok elfoglalták a vasútállomásokat – mondta Valentina

–, úgyhogy nem is érdemes vonattal próbálkozni.

– Gyalog megyünk – mondta a férfi. – Gyalog tesszük meg az egész utat, ha szükséges.

– Hová?

– Kínába.

Valentinának leesett az álla. A férfi mosolyogva nézte a reakcióját és Valentina tudta, hogy vele akár az északi sarkra is elgyalogolna.

– Akkor Kínába megyünk – mondta.

– Hol van Kína? – kérdezte Lydia.

– Oroszország végében, ahol a föld a tengerhez ér.

– Nincs messze? Mindketten rámosolyogtak.

– Szedned kell majd a lábaidat – mondta Jens. A kislány bólintott és meggyorsította a lépteit.

A következő utcában találkoztak az első úttorlasszal. Szürke ruhás férfiak álltak mellette széles, vörös karszalaggal és ideges kezekkel fogták a puskáikat. Valentinának megfeszült a gerince a rettegéstől, de Jens nem torpant meg, ugyanazzal a lendülettel bekanyarodtak az első mellékutcaba és visszafordultak, hogy más útvonallal próbálkozzanak. Minden alkalommal ugyanígy jártak – minden irányban. Minden esetben vissza kellett vonulniuk. Lydia behúzódott a szülei meleg kabátja mögé és abbahagyta a csacsogást arról, hogyan tanult meg a földszinti fiúktól pókerezni. Egy óra múlva Jens megállt egy templom árnyékában. Az épület hagymakupolája halványsárgán derengett a borús égen. A múlt esti tüzek hamuja még mindig a levegőben keringett. Letették a csomagjaikat a földre.

– Csapdába estünk, Jens. Az utazási engedély haszontalan.

– Ezek a katonák keményvonalas bolsevikok – nem fogadnának el egy aláírást papírt, ha úgy döntenek, hogy kötelességük golyót eresztetni egy-egy elnyomóba. Túl kockázatos lenne megpróbálkozni vele. – Egy pillanatra a falnak dőlt és elfordította a fejét, mintha az utca túloldalát ellenőrizné, de ez azt jelentette, hogy Valentina már nem láthatta az arcát. – Miért egyeztek bele a szabadon bocsátásomba? – kérdezte.

Valentina szája kiszáradt. A férfi vallanak hajtotta a fejét.

– Számít ez? Egy hosszú pillanatig Jens nem mondott semmit és Valentina ólomnehéznek érezte a hallgatását a mellkasában. Végül borostás állát a fejére hajtotta és kifújta az addig benntartott levegőt.

– Nem, szerelmem – mondta gyengéden –, nem számít. Az a lényeg, hogy együtt vagyunk. – Megcsókolta a homlokát. – És most menjünk!

– Hová?

Lehajtotta az állát és a szemébe nézett.

– Tényleg azt hiszed, hogy nyolc hónapon keresztül nem gondoltam ki semmit abban a bűdös cellában? Megterveztem az utunkat és ezerszer bejártam a fejemben.

Felvette a táskáját és a hátára kapta a lányát.

– Van egy kiút.

Jens lehajolt és felnyitotta a fémfedelet az út közepén. Némelyikük le volt zárva, de tudta, hogy ezen el vannak törve a szegecsek.

– Gyorsan! Másszatok le! – Látta, hogy Valentina hezitál. – Biztonságos.

A legutóbb, amikor lent járt a csatornában, majdnem megfulladt. Jens lemászott a fekete lyukba és megkapaszkodott a téglafal oldalába erősített vaslétrában. Egy oldalsó polcra előhúzott egy petróleumlámpát. A gyufák, amelyeknek ott kellett volna lenniük, eltűntek, de Valentina adott neki egyet a zsebéből. Meggyújtotta a lámpát és a halvány sárga fénynél azonnal értelmet nyertek az árnyékok.

– Lydia, gyere kedvesem, te következel!

A kis arc óvatosan tűnt fel a lyuk szélén, aztán rálépett az első fokra és úgy lesietett a létrán, akár egy majom. Mikor meglátta az előttük tátongó, fekete alagutat, nem sírtá ugyan el magát, de közelebb lépett az apjához és pislogás nélkül meredt a sötétségbe.

– Elég biztonságos – mondta a férfi, bátorítóan meglapogatta a lánya nemezkalapját és felnyújtotta a kezét a feleségének. Anélkül, hogy megkérte volna rá, Valentina magukra húzta a csatornafedelet és lemászott. A sötétség egyben elnyelte őket. A teljes csendet csak a víz csepegése törte meg és egy távoli zúgás, ami egy közeli vízpumpától származott.

– Milyen messzire? – kérdezte Valentina.

– Amilyen messze csak lehet.

Jens felemelte a lámpát, hogy a nő arcába nézhessen. Úgy érezte, muszáj. Észrevett néhány változást az arcán, de szájon csókolta és megindult Lydiával a hátán. Eleinte Valentina énekelt nekik menet közben tiszta, édes hangján a nyomasztó sötét ellen, de ahogy egyre nehezebben tudtak csak továbbmenni, lehetetlenné vált, hogy mással is foglalkozzon. Kézen és térden folytatták az utat, jeges, bűdös vízen húzták maguk után a csomagjaikat.

Jenst idegesítette, hogy nehezen tudott csak az alaktalan járatokra fókuszálni, annyira elszoktak a szemei a sötétség luxusától. Többször is megbotlott, de nem engedte le a hátáról Lydiát, Valentina többszöri unszolásának ellenére sem. A lánya olyan buzgón

kapaszkodott a nyakába és a hajába, ami valamiféle száraz, kiégett vágyat légített ki benne.

Nem beszéltek róla, mit is csináltak, mit adtak fel és mi mindent hagytak maguk mögött – nem ez volt rá az alkalmas időpont. Jens csak egyszer tette fel a kérdést:

– A szüleid? Hol vannak? – Valentina a lányukra nézett, aki minden szavukat hallgatta, és megrázta a fejét. Apró, feszült mozdulat volt. A férfi nem kérdezett többet. Mikor elhaladtak egy újabb csatornafedél alatt, Jens felmászott a létrán és kilesett az apró lyukakon. Rohanó lábakat látott, százával, talán ezrével lehettek. Nyolc magányos hónap után egy ekkora tömeg szinte elképzelhetetlennek tűnt számára. Mikor a csatorna elágazott és töprengés nélkül megindult balra, Valentina meglepetten nevetett fel, ami megijesztette.

– Hogyan ismerhetné az utat ebben a nyílásokból és beömlőkből álló labirintusban? Ez lehetetlen.

– Ezek az én csatornáim, Valentina. Én építettem őket. Csak természetes, hogy tudom, hogyan igazodjak el bennük.

Lydia túlságosan hosszú időn át néma maradt. Jens hátra fordult a lányához, aki most mögötte kaptatott a bokáig érő vízben, és látta, hogy a szemei hatalmasak voltak.

– Papa – kérdezte suttogva –, hol alszik a sárkány?

– Nincs sárkány idelent, *maliska* – mondta gyorsan Valentina.

– Dehogyan nincs. A Papa mondta. És érzem a leheletét.

Jens megfogta a gyermek kezét. Hideg volt és nyirkos.

– Azt hiszem – mondta –, hogy ideje felmenni a fényre.

Nem voltak messze a következő kijárattól. Az alagút itt magasabb volt és Jens feltartotta a lámpát, hogy minél messzebbre elérjen halvány derengése. A víz csúszós és olajos felszínéről visszaverődött a fénye.

– Nem előttünk van, Papa – suttogta Lydia. – A sárkány mögöttünk van.

– Nem, Lydia kedvesem, nincsen semmiféle...

– Hallgasd! – sziszegte a kislány.

Jens hallgatózott. Valentina figyelmeztetésül megfogta a karját. Valahonnan mögülük vízben taposó léptek összetéveszthetetlen

hangja hallatszott. Gyorsan közeledtek. Jens azonnal elfújta a lámpát. Maga mögé húzta Lydiát és Valentinát. Némán álltak és vártak. Egy perc múlva hangokat hallott.

– Már nem látom a fényt. – Egy fiatal fiú hangja volt.

– Eltűntek. Hallgatózz! – Most egy idősebb férfi szólt.

Egy pillanatig a lábak csendben maradtak – nem volt lámpájuk és nyilván Jensét követték. Mikor a léptek újra megindultak, lassabbak voltak, majd egyre hangosabbá váltak, mire már majdnem mellőlük értek. Jens érezte, hogy Valentina valami hideget és keménységet nyomott a kezébe. Egy pisztoly volt az. A pulzusa felgyorsult. A sötétbe célzott vele.

– Bárki legyen is ott, megállni! – kiáltotta. A hangok abbamaradtak.

– Kik vagytok? – követelte Jens.

– Utazók.

– Talán ugyanazt az utat járjuk – vetette fel az idősebb férfi.

– Talán igen. Van lámpátok?

– Lámpánk van, de gyufánk nincs.

– Maradj mögöttem, Valentina és gyűjtsd meg a lámpánkat! Valentina így tett, mialatt Jens a hangok irányába tartotta a pisztolyt és a fény két alakra esett: egy tizenkét év körüli fiúra és mellette egy viaszolt ősz bajszú férfire zavart, bánatos szemekkel. A kezei puhák voltak és bankárnak vagy ügyvédnek nézett ki. Jens leeresztette a fegyvert és odadobta a gyufás skatulyáját a fiúnak, aki gyorsan zsebre is vágta. Jens hallotta, hogy Valentina elkáromkodja magát mögötte.

– Ötven rubelt fizettem azokért a gyufákért a feketepiacon – tiltakozott.

– Köszönjük, barátom – mondta a férfi. – Esetleg van egy kis felesleges ételetek is?

– *Nyet* – vágta rá gyorsan Valentina.

– Az unokám és én kénytelenek voltunk mindent hátrahagyva menekülni. – Valentina hátizsákjára mutatott. Valentina hátrálni kezdett. Abban a pillanatban a fiú előkapott egy hatalmas, nehéz pisztolyt a kabátja alól és egyenesen a fejének szegezte.

– Ide a hátizsákot! – kiáltotta.

– Ahhoz előbb le kell lőnöd, te mihaszna kis tolvaj! – válaszolta.

Jens elé lépett és a pisztolyát az öregembernek szegezte.

– Mondd meg neki, hogy tegye el! – parancsolta. – Segítettem nektek. Miféle agya van az unokádnak?

– Kapzsi. – Megviselten a fiú felé fordult. – Tartogasd azoknak a töltényeidet, akik megérdemlik!

A fiú elkáromkodta magát, majd leeresztette a fegyvert.

– Mi most elmegyünk – mondta Jens. – Ne maradjatok túl sokáig idelent. Figyelmeztetlek titeket, hogy Lenin és a vörösök előbb-utóbb átfésülik ezeket a csatornákat, mikor rájönnek, milyen ideális menekülő-útvonalak.

– Köszönjük a tanácsot.

Jens búcsúzóul bólintott és a karjaiba vette Lydiát. A lány reszketett és vacogtak a fogai, mint egy kisegérnek. De Valentina hezitált, vonakodva megrázta a fejét és kivett a hátizsákjából két húskonzervet. Halkan szitkozódott és odadobta őket a fiúnak, majd tovább indult.

– Barátom – szólt utána az öregember –, van egy vonat. Valentina megállt és lassan megfordult. A lámpa bizonytalan fényénél a férfi arca úgy nézett ki, mint egy koponya.

– Miféle vonat?

– A vidéki birtokom mellett halad el, a várostól keletre, az erdő szélén. Egy kicsi tehervonat, ami csak búzát és teheneket szállít, hetente egyszer.

Jens letette Lydiát, benyúlt a vállára vetett táskájába és elővette a térképet meg az iránytűt, amiket Valentina készített oda.

– Mutasd meg! – Magasra tartotta a lámpát és a férfi a térképre bökött. Pecsétgyűrűt viselt az ujján, jókora gyémánttal.

– Látod azt a kanyart a folyón? Ott lassít le a vonat. Ott felszállhattok rá, ha gyorsak vagytok. A falusi parasztok is így utaznak.

– De én úgy hallottam, hogy a vasutasok mind sztrájkolnak – mondta Valentina.

– Ezek nem. Ez csak egy kis, helyi vonal.

– Milyen messzire visz? – kérdezte Jens.

– Nem nagyon, de éppen eléggé. Csatlakozik a Transzsibériai vasúthoz, ahol átrakodják.

– Ti is oda tarotok?

– *Nyet.* Még nem. – Az öregember a feje fölé mutatott az ujjával. – Előbb még meg kell találnom a feleségemet. Még mindig Petrográdban van. – Jensre nézett és mindketten tudták, hogy talán már túl késő, de egyikük sem mondta ki.

– Sok szerencsét! – mondta Jens. – És köszönjük az információt.

– Köszönjük az ennilalót. Az Úr legyen velünk!

Attól tartok az nem lesz elég – mormogta Jens, majd felkapta a lányát és kivezette a feleségét a csatornából.

Megtalálták a helyet, ahol a folyó elkanyarodott – nem volt nehéz. A külvárosban megállította őket egy őrző. A fiatal, friss képű katonák elég naivak voltak, hogy lenyűgözze őket egy hivatalos bélyegző. Így hát Jens meglöbögte Arkin engedélyét az orruk alatt és a kis családot továbbbengedték.

Az erdő jó menedéknek bizonyult. Megkönnyebbülten merültek el az árnyékos világban és két napon keresztül haladtak a vadcsapásokon. A hőmérséklet hirtelen leesett. Kövér, lusta hópelyhek kezdtek szállingózni és eltakarták a nyomaikat. Többször is láttak más, sápadt arcú alakokat kísértetekként a fák között, de már senki sem bízott senkiben. Egyikük sem ment oda hozzájuk. Az idegenek veszélyessé váltak Oroszországban – ha egy ember nem a barátod, akkor az ellenséged. Letáboroztak a fák között a folyókanyarban. Becsavarták magukat a kabátjaikba meg a takarójukba. Nem kockáztatták meg, hogy tüzet rakjanak, csupán egy kis időre, hogy vizet forraljanak a teához. Valentina végre mesélt Jensnek a szüleiről, hogy elítélte őket a bolsevik törvényszék, a férfi pedig átölelte és megcsókolta forró könnyeit. Figyelték a síneket. Óráról órára, nap nap után. Az ezüst sínek nyomot vágtak az elméjükbe a jövő felé.

Valentina Jens mellé bújva hevert a férfi kabátja alatt. Közeledett a hajnal. Hajszálvékony, ezüst sáv ült a láthatár alján. Mellettük Lydia aludta a gyermekek békés álmát a takaróba csavarva. Valentina végigcsókolta a férje sima állkapcsát. A férfi korábban megmosdott és megborotválkozott a folyóban. Érezte, hogy Jens csukott szemmel elmosolyodik a sötétben, majd a nyaka mellé nyomta a fejét. Fenyőillata volt.

– Jens?

A férfi megcsókolta a haját.

– Jens, van valami, amit el kell mondanom. – Lány hangon beszélt, de érezte, ahogy a férfi tagjai megfeszülnek.

– Nem kell mondanod semmit. – Felemelte az egyik kezét és a felesége szájára tapasztotta.

Valentina magán hagyta egy percig, majd elfordította a fejét.

– Jens, veszélyes útra indultunk. Bármikor megtörténhet, hogy... – *Megölnék minket. Meg is halhatunk.* – Hogy külön kerülünk egymástól.

A férfi szorosabbra vette az ölelését.

– Nem. Ez nem történhet meg.

– De ha mégis így alakulna, ígérd meg, hogy jó gondját viseled a lányunknak!

Jens kifújta a levegőt.

– Ezt nem kell megígérnem.

– De ígérd meg nekem, akkor is! Kérlek.

– Jól van, szerelmem, ha ez boldoggá tesz. Megígérem, hogy jó gondját viselem Lydiának. – Elfordította a fejét, a fekete árnyékot a sötétben és a bőréhez érintette ajkait. – Akkor neked is meg kell ígérned ugyanezt.

– Ígérem. Az életem árán is megvédem.

– Elégedett vagy?

– Nem. – Megkereste ajkaival a férfi ajkait és érezte azt az ismerős, olthatatlan vágyat iránta. Szeretkeztek a tiszta éjszakai ég csillagai alatt. És bár nem volt szánkójuk és bundájuk, mint az Anyicskov bál éjjelén, de nem volt szekér sem, hogy megzavarja őket és nem volt ott

Arkin sem a puskájával, hogy szétszakítsa a világukat.

– Ott jön! – kiáltotta Lydia.

Füst szállt fel a kék égre és a mozdony hangja visszhangzott a ropogós levegőben. A sínek és a folyó párhuzamosan feküdtek egymás mellett és frissen csiszolt gyémántként ragyogott közöttük a jég. Erdők és mezők terpeszkedtek, amerre csak a szem ellátott.

Tökéletes nap volt a potyautazásra.

– Készüljetek! – mondta Jens.

Valentina bólíntott, de a szíve hevesen kalapált. Lydia Jens hátán ült és szorosan kapaszkodott a nyakába. Jens Valentina kezét markolta. A nő feszülten rámosolygott a férjére és a lányára.

– Készen vagyok. – Jeges függönyként lebegett közöttük a lélegzete és megszorította a férfi ujjait.

Megérkezett a vonat. Mindössze három tehervagon volt a mozdony mögött. Ahogy odaért a folyókanyarhoz, lelassított. Pontosan úgy, ahogy a férfi mondta a csatornában. A vagonok csattogvacsrömpölve az egyik oldalra dőltek. Jens futásnak eredt a sínek

mentén. Valentina igyekezett lépést tartani vele, de a férfi lábai hosszabbak voltak és csak nehezen ment neki. A mozdony a válluk mellett robogott és Valentina látta, hogy a vezetője egy botot ráz feléjük, mintha azzal akarná leverni őket a szerelvényről. Az első vagon elejének oldalán vaslétra futott felfelé. Jens kinyúlt érte a szabad kezével, ahogy elhaladt mellette és könnyedén elkapta. Azonnal felkapta a lábáról. Egy töredékmásodpercig egy kezénél fogva lógott, Lydiával és a csomagjával a hátán, és Valentina hátizsákja is ott volt nála. A másik kezével még mindig szorosan markolta a felesége kezét.

– Ugorj! – kiáltotta.

De Valentina lábai már teljesen megfeszültek. Ugrott, megbotlott, kiszaladt alóla a lába és a karja majdnem kifordult. A vonat a földön vonszolta magával. Pörgött, forgott és a talajnak ütődött. Eleresztette a férje kezét. Érezte, ahogy az ujjai kicsúsznak a kezéből, ahogy kicsúszik az élete a markából. Leesett a jéggel borított

földre és nézte, ahogy minden, amit szeretett, eltávolodik tőle. Amint

a sín kiegyenesedett, a mozdony felgyorsult, a dugattyúi pumpáltak és

dühösen felordított. Jens és Lydia eltűntek a szeme elől. Talpra húzta magát és az utolsó pillanatig nézett utána, amíg a vonat teljesen eltűnt előle. Észre sem vette, hogy reszket és a lábain darabokra szakadt a

bőr.

– Jens! – sikoltotta. – Lydia!

Próbált levegőt venni. Képtelen volt rá. Mindent elveszített. Oly sokba került neki eljutni idáig és most, mikor az élete újra elkezdődött

volna, mindene odalett. Akaratlanul is futásnak eredt. Egészen Kínáig szalad, ha muszáj. Dübögtek a léptei a talajon és ismét megbotlott, de

ezúttal visszanyerte az egyensúlyát és folytatta az utat. Gondolatok viharzottak keresztül az agyán. Ott voltak egymásnak, Jens és Lydia. Együtt lesznek. Együtt, örökké. Biztonságban.

Fájni kezdett a tüdeje, mire ráébredt, hol is van, egyedül a semmi közepén. Semmije sem maradt, csak az az egy, biztos tudat – hogy Jens és Lydia együtt vannak és vigyázni fognak egymásra. A fájdalom. A fájdalom, hogy elszakadt tőlük, felemésztette. De csak futott és futott és futott, és éppen amikor egy rongyos szélű, fekete árny kezdte eltakarni a látását, meglátta a távolban a vonat végét. Pislogott. Még mindig ott volt. Meg sem mozdult a síneken és szürke füstfelhőt eregetett az égre.

Futott. Egyre közelebb és közelebb ért. A szíve zakatolt a mellkasában. Elérte az utolsó vagont, de még mindig nem mozdult, csak türelmetlenül remegett a síneken. Elérte a második vagont. Majd'

szétszakadt a tüdeje. Az elsőt. Aztán a létrát. Szorosan megmarkolta. Semmi sem történt, a vonat mozdulatlan maradt. Óvatosan továbbindult, majd hirtelen meglódult a mozdony felé.

Jens ott állt a mozdonyvezető fejéhez szegezett pisztollyal. Rámosolygott.

– Eltartott egy ideig, mire ideértél.

